No 14-3

ETYMOLOGIA

R. 21 B

SANDRI ISIDORI

(V° 13-3.)
(Hh-3)
V° 14-3
Bibl: Nac.
Mss.
Vitr. 14-3

1005

~~Cajon 15 Num. 8.~~

Cax. 15.-8.

Domno et dilectissimo
fratri Leandro episcopo
Isidorus

Domnum nihil aliud est quam
[illegible]

Domno et dilectissimo
fratri Iohanni episcopo
Isidorus

[illegible]

Domno et dilectissimo
fratri Fulgentio episcopo
Isidorus

[illegible]

Domno et dilectissimo
fratri Braulio episcopo
Isidorus

[illegible]

quum multa in concilio promulgata quaedam
es [illegible] inveniat. Dei beatissimi ... corrigi
ut sacris imperiis ... effluere ... ac co
rrumpi ... dimissus pro ingenti
tam ... gloria sit eulogio et
post praecipua construxit. Magis in deo
oblitus ... pro ... mundi uiuit
in ... diu ... munimentum
adaquauit ... rigua ...
decet condiciones ... memoriae ... tuum
ubi omnia ... officium
... Et amuntiauit.
Ego ... domino Braulio Isidoro domino fuit
... non ...

DOMINO MEO ET DEI SERVO BRAULIONI EPISCOPO ISIDORUS

Quia te incolomem cognovi gratias egi Christo
et utinam quem cognovi salvum
in hoc corpore et uisu ... ierim.
Quid autem mihi contigerit propter peccata mea
manifestabo quia non fui dignus ut tua
perfrui eloquia. Statim enim ut accepi
... epistulam tuam ...
Dum ... cubiculario ... illustri ... confestim
ambulauit ad principem ... ut opera tua
legeretur ... scriberetur ... Rebus ...
... non solum scribenda non
invenit sed et quidquid ... in
... Et ... ita ...
... quia non ... eloquium
... Sed ego quamquam occurrerim ut
... mihi ... verbi
... quod ex modo ...
... receptum.
Tamen ora pro nobis beatissime domine.

DOMINO MEO ET VERE DOMINO CHRISTI ELECTO ISIDORO EPISCOPORUM SUMMO BRAULIO SERVUS INUTILIS SANCTORUM DEI

Solet repleri laetitia homo interior ac spiritalis
quum inquisitione ... quaerit.
Obliti ... dicunt ... rint
nisi culpa ... obriga
... inquisitionem ... pla ...
... culminum ... accipiat.
Uarium enim ... officium inquisitionis
prolixe ... concurrit
... Quod ... nir
... ingressu
... per ...
... culminis ... Et quamquam
... culmini ... ubi ... fuerimus

tra in ... qui ... fuerint non ...
culmen ... fuerimus ...
culmini ... fuerint.
Sed ... maiorum ...
... non ...
...
Septimum ni fallor ... annum
ex quo me memini libros a te conditos
Originum postulasse. Et uario diversoque
modo et praesentem me tibi frustratum esse et
absenti nihil inde te rescripsisse.
Sed subtili dilatione modo nondum esse per
fectos, modo nondum scriptos, modo
meas litteras intercidisse, aliaque multa
opponens ad hanc usque diem pervenimus et
sine petitionis effectu manemus.
Ob hoc et ego vertam preces in querellam
ut quod supplicationibus nequivi vel
calumniis lacessendo valeam adipisci.
Saepe namque solet mendico prodesse vociferatio.
Quocirca cur quaeso ... tribue
quod rogaris ...
...
Sed quid ...
...
... quia ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

pertinentia ea priuata quod dicitur quia eo
munione spiritali in cui publicata quod ab
reius per eum quem carebit de hoc omni cauerunt
suis et diuinitatis suae tempus in eo et ita
retinentes membris concordiam quibus utique
munus non effundit quod deus donauerit.
Atque in membris summis cupiat unusquisque
quod non accepit sic inuidentia possidet.
ut alienum quod habet possidendum eius;
In ipsis ergo a deo nobis petimus sed ita ut
quia quod in ipso est nobis et tamen non
habetur. Sed sub una adunatione alios
meretur et fructum reportat. Si uero non
habentes tamen sumus per quod pertinet
et ita fructum uirtutum membris concordia in aliis
habentes instituatur. Proinde et ad eo omnia
deo reconciliata et quod in omni nihil
communicabile bonis et ita non membris
per eum ei ut in uirtutibus in quo et animi
quisque quidem accepta gratia quam in aliis
ut ab illis admirantur sicut ab omni
diripiens accidit in muliere fortitudinem
deus quae sunt in quibus diuinitas in merito
per illum conpungit membrum ad ibi te
coniunctis per quod in communicant. quia
et omnia operantur unus atque idem spiritus
uidentes singulis prout uult. Sed enim
in speculum per aenigma quod premit et
caro. Ad in portum mentis relicta
mente ... uniuersa ad uita mutat. ad illa
membra sine et non pertinent ut sed et eius
et deo ... communem ... in aliis
... habitatis. Reddit Reddat quod debet
... Seruus Christi et Christum
... omnium nostri et quae
... sui ab ipso alienum pertinet
... in ab unum reddat et
... in patria dedignetur.
Nos ergo ... per quam diu ... audire quaeso
per ... et membris relicta
... obedientia et dicunt ... pertinet.
... principium ... cupiditas in pericula
obsequi ... ; quia deus et in non est
... in membris ... sufficit
quae ... conuenit cupiditatem ... quis
... dignum ... ; ...
... quam ... ; ...
... cupiditas ... non ... mihi
... quae ... membra
corporis infirmiora ... necessaria
... ; Et quae ... ignobilia
... his honorem abundantiorem

circumdamus. Et quae contra in honesta sunt nostra
multo abundantiorem honestatem habent. Sic et
... sustinent ... dispensatur. ... modo
... ut aliquis ... donum
diuinum ... possidendum
tribuatur. ...
Denique ... dispensat ... quando ... ;
... quod hoc non habet ... quae do
... pendi ... ;
Hoc ... nobis in pace
promissum ... prudentia
... huic ... congruit ... ;
Et quidquid ... ex proe
dubio nostro ... nullum ...
... quod ... non opere
... per ... ; ...
... diuinitatis
... quia subeamus ... et
... omni ... nihil ... magnum
Sed ... et quia ...
... humilitas ... qui
dixit ... benignitas suscipitur.
... cunctos ...
... Ego hoc ...
... nomine ...
... conuersatio ... illum
... habere. Inde ergo ... mihi
... tempora ...
... dignum ...
Nec ... in ... possit ... ti-
... bi-
... nullus ...
... ; ...
... dignitas ... ; In
... nobis ... quod ...
... obsequio ... Inmo
... quod ... fruitur. his ...
... mihi quae ... quae
diuinis ... quam ... mihi
... cordis ... per ...
... nobis ...
diuinitatis ...
Nec ... quae ...
... cupiditas ...
quia in ... primum ... non ...
... ; ...
... locum ... Quod ...
... quam ...
... ; ... nominis ...
... uidetur ...
quis ... ; ...

[illegible]

DNO MODESTO SERVO BRAULIONI EPSCO ISIDORUS

Tardiam arbitrabar mel in urbe Tolletanum in inanem orationem. Nam modo aut fuerunt qui concilium adquiescunt iuris principis in lanione pecoris eum remittere monuerit ad ego autem in quantum propinquorum preferant et prius quam negotiorum malum pecoris curarum lanione non in excludere. Ut nunc principis in nundinis conspiratione aut pecunia eloquium aut recipiat et legere ad eruditionem dogmatum aut legi. Ad eruditionem omnium dederit quantum dantur et quae seruit fiducia autem habere expm in hac uia uirendi et quantum non confundia et tum autem quae diffuse ora in cordibus

Codicem uocabulorum hymnorum circumdedit de lanione pecorum mirabilem in nandum pecuniis audient, aut abimedo uidemendum durum ductum offerre. Reddere autem concilio cupiunt. De contra autem de uitio pecoris conferre non fit. Nonne quia pecunia contra non autem regit. Sed autem non alpe uducubie graue conuoraui animi illum autem alnecorum. Tamen uitium uapreum pecuniarum pudam gerere in corpore dignum. Ua in parua autem ad delenda delicatum. Ad hymnum autem fuerunt communum. Omnipotens obrutum rimendum.

Cupiam librum ad hymnos loquorum uauulorum quinquirciam in hoc corpore inuenire. Hunc habilem carpuscinum memoriam de gibbo uel in libri tinquibus condiam hellurco dicit dirpuauum Idem alnlibro primo pauper

prima Ps. De gruum uacu de pecuniis
ps. De pecunia ta. De uilem uacu
ps. III De hymnum hymnum uacu. cul pecunia
suna. Ad mathematicum cyricum
bubum uacu. ta. Ad rationem
ps. IIII De hymnum ps. VI Ad gibbum
naum hymnum ad ludicum. uel ad pecunia
ps. VII De ordine rempauum. de ecclesiasticum
ecclesiasticum de pecunia fauum ab eo offerre
ps. III De eo autem gibbum. de nimium pecunia
de nimium rem pecuniarum. de nimium
et hymnum ps. IIIII De legum uacu
de religione fidei. de scribere
sofir. pecunia tributum uel pecunia
uel de iugum uacu. ps. IIIII De linquit
genuacu. de requiem uacu. cinquo
cubulum. ut uffinum ab

Ex De gyrum dum nimium quod fuit de uacuum nimium hymnum in principia libri de ad hymnos legendum uacuum

Isidorus episcopus hispalensis

Preuuaro XXX aur libri.

De nomine ad fratrem Braulionem episcopum Isidorus.

Cinnabrium uapollicium rumum
opum de origine quum duum
rerum et uarium laconum. nec
dum aut collum uacuum lau in gibbum
locum dum uacuum. recuia et uacua

contemporanea glomulorum
Cupiam urbem quam arbiter
Pedis disciplinam quam
LIII De crepa libri disciplinis
LIIII De nomina eius
LV De pulvis probationis
LVI De uestis et calceis eorum
LVII De illuvies. LVIII De pedibus
LIIII De uccinab LIIII De porcinam
LX De uno carro centum
LXI De ouo gruis LXII De anulo eius
LXIII De euarimolo eius LXIIII De gloria
LXV De differentia LXVI De burburis
LXVII De tolerantia LXVIII De cicatricibus
LXIX De dentibus plurimis LXX De cimicibus
LXXI De capite LXXII De pedibus
LXXIII De manibus LXXIIII De fabula
LXXV De rapina.

DE DISCIPLINA ARTE.

Disciplina uel disciplinam accipi
unde et qua ratione dicitur et a nu
merus dicatur uel dicere quia numero
numerat. nisi quam dicit. Alia dicitur
disciplina quam dicitur plenum.

Arua dicitur a quo dicitur praecepto
regulis contraria. Alia dicuntur
ac graece rhoca uel cubulum
uocatur. Idcirco autem
quia mercatum uocabulum. Tertia
ad disciplinam pertinet
hunc ordinem differentiam uolumus di
cere. Arabice enim hirquitum
uocatur habet porcum. Disciplinam
uero quae hirsuta quae uel
tamen non perruna. Nunquid dicit
disciplina ora. Quando aliquid usu
similis uasi pinnubile arcuatum
nunc arabice habet. LII

DE SEPTEM LIBERALIBUS ARTIBUS.

Disciplinae liberalium artium septem
Primum grammatica id est legendi
peritia. Secundum rhetorica id est
ppartum oratorum et loquendi
maximeque in causis quae ciuilibus
negotiis oratorum
Tertium dialectica. cognomento
Lorica quia disputationibus
suis armis munit. ut ratione
uincitur.

Quinta arithmetica quae omnium
numerorum continet rationem.
Quinta musica quae in cunctis modis
consistit. Sexta geometria
quae omnium terrarum et
mensuras et complectitur.
Septima astronomia quae omnia astra
uiam. DE LITERARUM COMMUNIBUS.
Primum litterae et uocalis et
communis et propria. quae liberalis
baculum et uerbum quae diuis
plinae uel quae dicuntur grammaticae
infinitae. unde litterae et uocalis
uocua. hae litterae mutae indicantur
signum uerbum. quibus omnium rerum
nobis dicere uel enuntiare
Verbum enim pecuniae non punitur in
aduocatione nutrita litterae
pparmonorum rerum nunc oblitum
fuerunt alia litterae quae
anim rerum uerum dicant nec dicit uidetur
poetarum omnium memoriae commendant
Hae litterae dicit. quae liberae
quod ad litteras pertinent et quod in
legendo arcentur. hae litterae nec
graece. ubi tabularum dicitur
apud hieronimum primum dicuntur. Alpha
Beta et cetera similia. Indeque
hanc. Tunc hae litterae similes
uocantur linguae. hae litterae condita
uanorum propriae linguae ebrae omnis
linguae rumorum. Sed ebrea
bigina duo et omnia hae litterae
tamen aliorum aliorum
Graecae bigina quae omnes Latini
omnia litterarum linguae procedit
bigina uel omnia habuerunt.
Hebreorum litterae uel legere propter
Siro rumum oculos pubrum.
in dexterum et ebrea numerorum
concordia rotae uel uocabulum
Aegyptiorum litterae. Tertia genus
uchirsium dicitur omnium in Aegypti
propria Aegyptiorum dicta apud
Aegyptiorum uel habuerunt
litterae concordia oculum uel legere
Sacerdotes. DE ATTANDE MOC
uel quae litterae litterae habuerunt usi
primi phonice et nuncupatae
Lucanus. Fomicis primus uenis.

[illegible] hinc ex quo dicitur [illegible]
colore liborum superaurentur quum
ab pueris aere lineam habuerunt.
Cum autem ex metallis argentea fiat
ophanice et ingrecum decem ex eo primum
ita autem A. B. Γ. Π. E. Z. H. Λ. M. H. O. Π. P. C. Φ.
hirpulo in ea tempore bello argentea facta. Nyw
V Z O. I. hic autem pro aureo ponuntur
ut exemplum ita humunt primo formati
Cum autem aliquid rubarum primum ducatur
significat in ecclesia quippe et aqua ducere
nequeat. nec unquam ab dalia. Bibunum
quod rupera. ubi dulce in aula incipiat cul
dicari purpura ducta. aut bucaei uiaui
dicitur. Sinxarum fuscior et dulcior
lacrimaque deducitur. Pequuri primula
Et ambiguum rumior deduxit hic aut rumq.
Surgiaciendi et aromonra rubia limat cullan.
Quinquium ertu apud greco mirac curlia dicitur
primo I quethumunum uaum significat
de quinunc dixim. Sed et hac. quemonat
significat. Nam ludi certum de lia aeru
ahac. upponetbuna ad ex-nnnu quod p
plicio sufficiebuna. Et dicitur ahac. upa
ahunuahorldi quemonet. unde habet
pnedium aetium. Idem monat significum
de quinquidu. Omulatum aeru hic in flux
lia aeru ahac. Tertium autem figuru de
monstrum in dnicerucirunt et brulet
signum in aetpreacaur. de quo dicatur
in ezechielo. Trium pnedium hirtum
barignuaum. In frenatrum et gentium
ardolenum. Peliquum ex duum rumu
tulamu. ribum in dicua x pri. pre
tum principium pre fimir dicitur.
Eorum A et W. concurrunt albini
in et in nuic nulpu apud ourq. et uolbidi.
tarum. o. udulfu sepulcua. ugor
tarum. Ex ad nrdni et in lanu de curru ad
finem. et fimir de curum ad lanu.
Omnetum lia aeru apud greco rarum bu
conponuna et numer fucuna num
dlfu. lia aeru apud eruocua in nu
manum. ubi um rcubuna. bau
uocua ur duc. ubi rcubuna quum
uocua ur in numan rl pro gru. ubi
rcubuna de lia. uocua ur in numan
l pro quua aur. Et ar comurlia aeru
apud eur numer hubena.

Luanu um numer rudlia aeru
non conpu auna. et de lu ubu conona
et pauli. quem numer pe gru de
monrarum. ua. C. pro centum. d. pro
quingenta. l. pro uno. h. pro ingen
gina. T. pro mille. U. pro quin
ar. x. pro ingenu cru cum ie mpicua
ar in numero decem de monrarum.

De litteris latinis

Luanu lia aeru et curum aeru phu
pri mi l au lir aeru di dia. Cum mar
lum in dicau quu cum nimi fauru
cum tbua. Cum aeru pro pruuocua ara
nicorum aet. Lia aeru uua communiu
ua libarum. Commun dicat quu
mulatur in communua aur. uarem
libe balgere. Libarum quum aut
illinc uaruna. quilibet ex communa.
Et ad loquendi dicaundi gruaent
nouruna. Lia aeru duplex modi
ra. diu dunaurum principuladar
induurpurare. In uocu lar. ar conso
nunaar. Uocu lar una quod uec oc
luau fuucum. rint lluc conri ont
uum emia aa naur. Et ad dicatur uocu lar.
quod et tu uocum in pleuna. et pro
illu bum fucuna. nullum dicere
conronum aet. Conronum aeruna. qed
uaro ma aulinqut. ut in pri ont
lubrum et fficunaur. Et uocua ar ro
nunaar quum pre non ronum. et lucq
uocu lib ur conronuna. h. et in duu
pum bdiu dunaur. In rem uocu lib
talmu aar. Sem uocu lar dicat eo
quod quidu. rem ir de uocu lib hubetur
lib. quippe uocu lib in cepresa. ar
de rinuna in nu aurulam ponum.
ua f. L. ar. ar ca are. Nu aetum
dicat quum ir rubi ar ar ribu uocu lib
nequum quum bru pra. Sicut ir ar ar rum
uocu lir dam et ir ronum in chiru
lia aere murmur ronuna. ua
B. C. V. ar ca are. Uocu lar um
ar rem uocu lar ar mu aur uu ar in lb
ronur. ar ar rem ronur. et al in ronur dicaur.
In aer uocu lar um l. et U. apud gru
mu ar eorum mu hubena ri gni fi
cuaon ar. Nam modo uocu lar una
modo rem uocu lar. modo mo de ta.
Uocu lar l de ar una quu rol ar por ar
illu bur fucuna.

et aliis consonantibus coniunguntur.

Consonantes ideo habentur quia interdum habent post se vocales in una syllaba constitutas, ut Ianus, vanus; habentur et pro consonantibus. Mediae ideo dicuntur quia naturaliter solae medium sonum habent, ut illius, unius. Coniunctae aliis pinguius sonant, ut Ianus, vanus. Solae enim aliter sonant, aliter iunctae. I vero propterea interdum duplex dicitur, quia quotiescumque inter duas vocales invenitur, pro duabus consonantibus habetur, ut Troia; geminatur enim sonus eius.

V quoque littera proinde interdum nihil est, quia alicubi nec vocalis nec consonans est, ut quis. Vocalis enim non est, quia I sequitur; consonans non est, quia Q praecedit. Ideoque quando nec vocalis nec consonans est, sine dubio nihil est.

Eadem et digammon a Graecis vocatur, quando sibi aut aliis vocalibus iungitur; quae ideo digammon dicitur, quia duplex est ad similitudinem F litterae, quae duplicem gammam habet, ad cuius similitudinem coniunctas vocales digammon appellari, ut votum, virgo. Inter semivocales autem quaedam liquidae dicuntur, propterea quia interdum post alias consonantes in una syllaba positae deficiunt et a metro excluduntur. Ex quibus duae apud Latinos liquescunt, L et R, ut fragor, flatus. Reliquae M et N apud Graecos liquescunt, ut Mnestheus.

Decem et septem autem sunt Latinae litterae, ... unde et legitimae nominantur. Illae videlicet vel quod ab E vocali incipiunt et in mutum sonum desinunt, ut sunt consonantes; vel quod a suo sono incipiunt et in vocalem E desinunt, ut sunt mutae. Et sunt: A. B. C. D. E. F. G. I. L. M. N. O. P. R. S. T. U.

H autem littera pro sola aspiratione adiecta postea est; unde et a plerisque aspiratio putatur esse, non littera, quae ideo aspirationis nota dicitur, quia vocem elevat. Aspiratio enim est sonus vocis elatior, cuius contraria est prosodia sonus aequaliter flexus.

K litteram Salvius ludimagister primus Latinis adiecit, ut in sono discrimen faceret duarum litterarum C et G; quae ideo superflua dicitur, quia exceptis Kalendis superflua iudicatur; per C enim universa exprimimus. Q littera nec Graeci resonant nec Hebraei; exceptis enim Latinis hanc nulla alia lingua habet. Haec prius non erat, unde et ipsa superflua vocatur, quia per C cuncta veteres scripserunt.

X littera usque ad Augusti tempus nondum apud Latinos erat, et digne hoc tempore, quo Christi nomen innotuit, quod per eam, quae crucis signum figurat, scriptitatur. Pro qua C et S scribebant, unde et duplex vocatur, quia pro C et S ponitur, unde et ex eisdem litteris conpositum nomen habet.

A Graecis autem duas litteras mutuavit Latinitas, Y et Z, propter nomina scilicet Graeca; et haec apud Romanos usque ad Augusti tempus non scribebantur, sed pro Z duas S ponebant, ut hilarissa; pro Y vero I scribebant.

Unicuique autem litterae tria accidunt: nomen, quomodo vocetur; figura, quo caractere signetur; potestas, quae vocalis, quae consonans habeatur. Potestas autem, cum nominatur, datur vel ut ordo, a quibus et ordo dicitur litterarum, id est quae praecedat, quae sequatur, ut A prior sit, sequens B. A autem in omnibus gentibus ideo prior est litterarum, pro eo quod ipsa prior nascentibus vocem aperiat.

Nomina autem litterarum gentes ex sono propriae linguae dederunt, notatis oris sonis atque discretis. Nam postquam eas animadverterunt, et nomina illis et figuras imposuerunt; figuras autem partim ad placitum, partim ex sono litterarum formaverunt, ut puta I et O, quarum uni ut tenuis est sonus, ita et tenuis virgula; alteri ut pinguis sonus, ita et plena figura. Potestatem autem natura, voluntatem ordinem dedit.

In aetate figuras litterarum ... dixerunt.

Apices dicuntur per quod longitudinem ... litteris superponuntur ... supra litteram aequaliter ducti.

Figuram autem ... litteras scribi.

III DE GRAMMATICA

Grammatica est scientia recte loquendi, et origo et fundamentum liberalium litterarum. Haec in disciplinis post litteras communes inventa est.

Liber

ut iam qui didicerant litteras per eam recte loquendi rationem sciant.

Grammatica autem a litteris nomen accepit. grammata enim greci litteras vocant.

Ars vero dicta est quod artis praeceptis regulisque consistat. Alii dicunt a grecis hoc tractum esse vocabulum apo tes aretes id est a virtute quam scientiam vocaverunt.

Oratio dicta quasi oris ratio. Nam orare est loqui et dicere. Est autem oratio contextus verborum cum sensu. Contextus autem sine sensu non est oratio quia non est oris ratio. Oratio autem plena est sensu voce et littera. Divisiones autem grammaticae artis a quibusdam xxx dinumerantur. Id est partes orationis octo. Vox articulata. Littera. Sillaba. Pedes. Accentus. Positurae. Notae. Ortographia. Analogia. Ethimologia. Glossae. Differentiae. Barbarismi. Soloecismi. Vitia. Metaplasmi. Scemata. Tropi. Prosa. Metra. Fabulae. Historiae.

VIII PARTES ORATIONIS. Primum

Aristoteles duas tradidit nomen et verbum. Deinde Donatus octo definivit. Sed omnes ad illa duo principalia revertuntur. Id est ad nomen et verbum quae significant personam et actum. Reliquae appendices sunt et ex his originem trahunt. Nam pronomen ex nomine nascitur cuius officio fungitur ut orator ille. Adverbium de nomine nascitur ut doctus docte. Participium de nomine et verbo ut lego legens. Coniunctio vero et praepositio vel interiectio in conplexu istarum cadunt. Ideo et nonnulli quinque partes orationis definierunt quia istae superfluae sunt.

Nomen dictum quasi notamen quod nobis vocabulo suo res notas efficiat. Nisi enim nomen scieris cognitio rerum perit. Propria nomina dicta quia specialia sunt. Significat enim unam tantum personam. Species propriorum nominum quattuor. Praenomen. Nomen. Cognomen. Agnomen. Praenomen dictum eo quod nomini praeponatur ut Lucius. Quintus. Nomen vocatum quia notat genus ut Cornelius. Cornelii enim omnes in eo genere. Cognomen quia nomini coniungitur ut Scipio Africanus.

Agnomen vero quasi accedens nomen ut Metellus Creticus quia Cretam subegit. Extrinsecus enim venit agnomen ab aliqua ratione. Cognomentum autem vulgo dictum eo quod nomini cognationis sit adiunctum sive quod cum nomine est. Appellativa nomina inde vocantur quia communia sunt et in multorum significatione consistunt. Haec in viginti octo species dividuntur. Ex quibus corporalia dicta quia vel videntur vel tanguntur ut caelum terra. Incorporalia quia carent corpore unde nec videri nec tangi possunt ut veritas iustitia. Generalia quia multarum rerum sunt ut animal. Nam et homo et equus et avis animal sunt. Specialia quia partem demonstrant ut homo. Principalia quia primam positionem habent nec aliunde nascuntur ut mons fons. Derivativa eo quod ex alio nomine deducantur ut montanus a monte. Diminutiva quia minuunt sensum ut greculus scolasticulus. Sono diminutiva quia sic sonant sicut diminutiva sed intellectu principalia sunt ut tabula fabula. Tota greca quia ex toto grece declinantur ut Callisto. sic enim et greci talia dicunt. Tota latina quia ex toto latinitate mutantur. Grece enim dicitur Odisseus latine Ulixes. Media dicta quia ex parte greca sunt ex parte latina. Eadem et notha quia corrumpunt ultimas syllabas manentibus prioribus ut apud grecos Alexandros Menandros. Apud nos Alexander Menander. Dicta autem notha quia sicut nothus dicitur quisquis de dispari genere nascitur. Sinonima hoc est plurinomia eo quod in pluribus nominibus significatio una est ut terra humus tellus. Idem enim sunt omnia. Omonima hoc est uninomia eo quod in uno nomine significatio plurima est ut tumulus. nunc mons brevis nunc tumens tellus nunc sepulchrum. Est enim in uno nomine significatio diversa. Relativa dicuntur eo quod ad aliam referuntur personam ut magister dominus pater.

Illuim qui dicunt aut aliquid quod
rebus habenti uel non aut significationem
dicunt una uel dicere aut non
pecora mirum mixtura porro quis
aut arma nisi et dicant quum per quidem
quia dicere aut dicant uarie pro
formetur diuer. Quum autem quum
mori uarium aut uel ordinatur.
Puare nomen dicit aut quod arma
uel uel addit addit plur. enim
intellitur quum rarum uel tum
lorum ducunt aut. Tabiculae porro
ruu. uel porrectione uel gundruri.
Epithan. quod uel uel dicant ut
poriam uel uel nar. to quod uel implicat
significationem nomini uel dicum aut
mucro docant. Dicit tu pronur. ua
mucro plorosur. docant homo. tapion
bracium. Acanulu ubi cant dicere dua
ua pux. pes. curor. nuar. oruar.
Genar. genar. uel uel ua. uel uel romani.
Puare. uel uel dicendum ua uel uel
dicebun. Loci. uel oca. uel urbun.
Urbulu dicunt aut quod dicere bonum uel
uel dicar. Puracipulu. quum ueronia
ricua puranciprum ua. uel genar. Urbur. ri
milu. uel urbur. ri milu. uel dinodicant. ua
conat implua. nu tau urbu uel alnperucam
modi. fuauri aut porrectan mn quu copu
ruat non uel pia. hoc omnr pecur. unum
uel pellu aut dicendum.

Sedi. Panas navis cōpanno

Conpuruat dicant quum ecclaur con
puruat ut ecclarum prepara. Cul quid
arrum. poriaur. Suplu aur ter
conpuru duur. poriaur dicar. qu
pruur ponat. In conpuruat ut regud
ua docant. Conpuruat urbeo. quod
conpuruat. poriaur prepar. Illua
docat. plur nobia quum docant.
Suplu aur. to quod conpuruat urbor up
bonat ua docat rum. plur nurcia
aum docat. Genera dicant una
quod genera ua uel alnum aut om
nium

Cōcerunt rua quum sed hec nunt
ruat quum cor ruat solum. Neuar
dicant. quum hec eran ellud. labra
non mercul num non femini. Comune
dicant. quum ad genar bum minum
significat ua hic tabhec cum cul con
duru era. Epi. non. quum uar quum
rubum genar num ua. ua hic percir
cat nu cum dicur. quod non uel
uel cul dicebat aur. redrin rua aut
poriam. Omne genar dicant. quum cul aur
genar bra ua. mercul no. fem no
neuar. ta comun. ta omn. Numerus
uel uel aur quum pen utrum cul ut plurum
num oratundum aur. Figura quum tripla cu
ut corporia ua. Curur. uel dendo dicar
porum in flexum mu aur uel uel aur. ta cuda
Num ab curur dicant. quum pen aliquid
num mu ua hic mu gravar. Gnab quum pen
gen cul quum quum mu ua hul mu gravar
ut quod rum significum ua hul mu gravar
lib. Dab quum pen nor dur uel uel cus
aliquid de nor rum mu ua du hic mu gr
Acrab quum pen ut aliquam mu cum mu ua
uel cur hunc mu gravar. Uocab quum
pen nu aliquam mu cum mu ua omu gravar.
Altab quum pen nor uu per aliquid
cul quum significum mu ua uu per mu
gravar. Exub aut aut num dicant
to quod pre cur. uum mu aur
lubra ua ora. unr. Pon aup
aut. quod aut aut in quum
cur bum uum ua uel docar.
Tacrup aut quod aut aut in
quum aut cur bum dicendum
ua uel aur. Impat aut
quod aut aut in ambua
aut plum. Bib aut
quod aut aut in duob
ua uel pria.
Mono pat aut quod
uno aut aut cur
ua uel aur ua
fruc.

DE PRONOMINE. Pronomen dicitur quia pro vice nominis ponitur, ne fastidium faciat nomen ipsum dum iteratur. Nam cum dicimus Virgilius scripsit bucolica, addimus pronomen ipse scripsit Georgica. Cum sic variatur significatione et fastidium tollit et ornatum (demonstrationem) inducit. Pronomina autem aut finita sunt aut infinita. Finita pronomina dicta eo quod definiunt certam personam, ut ego; me enim statim intellegis. Infinita dicuntur quia non sunt certae personae. De absentibus enim dicitur et incertis, ut quis, quae, quod. Minus quam finita appellantur quia commemorationem notae faciunt personae, ut ipse, iste. Certum est enim de quo dicitur. Possessiva vocantur eo quod aliquid nos possidere ostendunt. Nam dum dico meus, definio aliquid meum esse vel tuum. Relativa dicuntur quia ad interrogationem referuntur, ut quis est? respondetur: hic est. Demonstrativa autem eo quod habeant demonstrandi significationem. Aliquem enim praesentem his demonstramus, ut hic, haec, hoc. Quae tria et articuli nominantur. Articuli autem dicti quod nominibus artantur, id est colliguntur. Sicut quod dicimus hic orator. Inter articulum et pronomen hoc interest, quod articulus tunc est cum nomini iungitur, ut hic sapiens. Quando vero pronomini coniungitur, demonstrativum autem pronomen est, ut hic, haec, hoc.

Omnia autem pronomina aut primigenia sunt aut deducta. Primigenia dicuntur quia aliunde originem non trahunt. Haec viginti et unum sunt. Finita tria: ego, tu, ille. Infinita septem: quis, qualis, talis, quantus, tantus, quotus, totus. Minus quam finita sex: ipse, hic, is, idem, sui. Possessiva quinque: meus, tuus, suus, noster, vester. Reliqua autem deducta dicuntur, quia ex istis deducuntur atque componuntur ex istis, ut quisquis, aliquis, et reliqua.

DE VERBO. Verbum dictum eo quod verberato aere sonat, vel quod haec pars frequenter in oratione versetur. Sunt autem verba mentis signa, quibus homines cogitationes suas invicem loquendo demonstrant. Sicut autem nomen significat personam, ita verbum factum dictumque personae. In persona verbi agentis et patientis significatio est. Nam scribo personae est factum, scribor personae factum indicat, sed a quo patiatur.

Verborum genera duo sunt: grammaticorum et rhetorum. Grammaticorum in tria cadunt tempora: praeteritum, praesens, futurum, ut fecit, facit, faciet. Rhetorum autem universa oratio verbum dicitur, ut tam verbis bonis nos cepit, verbum bonum habuit. Unde nihil interest verbum quod in tria cadit tempora, sed universa oratio est. Verborum species sunt quinque: formae, modi, coniugationes, genera, tempora. Formae verborum inde dictae eo quod nos ad unamquamque rem informent. Per haec enim ostendimus quid agamus. Nam meditativa dicta ab sensu meditantis, ut lecturio. Inchoativa post meditationem, ubi incohatur, ut calesco. Frequentativa ab saepius faciendo, ut lectito, clamito. Formae tantum sensum exprimunt. Modi declinationum. Nunc ergo quid sit declinatio nisi prius dicere quid sit verbi. Modi dicti ab eo quemadmodum sunt in suis significationibus. Indicativus modus dicitur quia significationem habet indicantis, ut lego. Imperativus, quia sonum habet imperantis, ut lege. Optativus, quia per ipsum aliquid agere optamus, ut utinam legerem. Coniunctivus, quia ei coniungitur aliquid ut locutio plena sit. Nam quando dicis cum clamem, pendet sensus; quod si dicam cum clamem, quare putas quod taceam? plenus est sensus. Infinitivus dicitur eo quod tempora definiens personam verbi non definiat, ut clamare, clamasse. Cui si adiungas pronomen, clamare debeo, debes, debet, fit quasi finitum.

Inpronuli dicitur: quum indicativa pronunciatur. ut pronunciatur. vel ágitur. vel dicitur pronunciatur. vel. ut illo. et plénérénatur. Sed in pronuntiatur modus pronunciandi verbi ágitur. Inpronuli ruétur ut pronunciatur. pronunciatur. Cóiunctiva dicitur et quod pétitur vel dubitatur conjunguntur. Docta enim in quum illubitatur et quia fuerit dempsit. in ápl in pérfectum quum dicitur vel ágitur bo prolégum. hoc primum áere cum fuerum dempsit in bo ó a in bor. et fuerum in rum. et mur. Génitivus verbi ad dicitur quum signifícat. nunc cabo. vel dicit. P. et signifícat purrium. Purrum purrium vel dimit. P. et purum accusativum. Pruvum mucabu. dicuntur. quum signifícat. vel verbi Purribu. quum pluralium sunt verbi vor. Nuarum. quum ángit quum pécpuarum sunt vel ut ó vor. hic ri P. nacórum vel dicit. non renum luanu. Communia dicuntur. quum ángit et pluralium sunt vel ut implécor. hérimiliar déponiar P. liaaru luanu nmurum. Déponénarum vero dicuntur. quum déponunt fuerum accepit pur accipium. vel significationem purrium. quod ésia. in dur. vel glorinundur.

DE ADVERBIO

Adverbium dicitur ára. et quod verbi ruccidum vel pluralium. bene ágit. bene ádverbium ára ágit. verbum. In dére quod dicitur adverbium. quod ré verbo lucitur vel in pléuitur. Verbum enim solum rénum in plára verbo. ad verbium mum in verbo. non habet plénum significationem. vel odit. vel dicit illum verbum. et dicit verbo. et hunc verbo in pléraréum.

DE PARTICIPIO

Participium dicitur quod nmirtur verbi cum pluralium pur accipium. Annmérinibium dicuntur. verbum accipium significationem. Adverbo accipium significationem. Adverbo accipium significum.

DE CONJUNCTIONE

Conjunctio dicitur quod ré ipsum rénum et ára cóiunguntur. hucéni prénihil nulla. réllin copulativa on verbo. quum quod dum et ibi ágit gluam.

primi

uua enim mnmum rocum uno. vel aut ára et enim. vel verbum vel verbi vel ágit unum cum omnium rum copulánt. sunt dirlúguna. Copulativum cum conlucationem dicit. et quod rénum ut pronunciatur conlúguna. vel ágit ára. tum. vel porum. Prudárénum conlúxia. Dirlúcant dicit. quum dirlúguntur verum pronunciatur. vel ágit unum vel fuerum.

Sublúcant dicuntur quum sublúguntur vel quod dicimus. et signifícat homini. Explécant dicit quum ó plénat repórium. vel pluralium. Sic hoc nóuir. et illum fuc. Communénmum quum ubium ponuntur. vel signifícat hoc fuerum hoc signifícat fuerum. Cum ulérdicitur verum. et quod ulig id cogitatum fuerum pluralium occidolum. quum hubétum cum cum ára. Ruarum ulérdicuntur. uruant. quum. quis quarum Infuerdo vel quomodo éum occidum. et cognoscitur vénénum infuerum.

DE PREPOSITIONE

Preporia dicitur. quod nmum prépo nuatur et verbi. Accusativum et Ablativum. Preporia ónér. vel ribus quibus rérum una dicit.

Loquellum rérum. quum loquellum dérum verbi rém córéna. vel quid ulénarum repóriat. vel dicit. Conlunctio verbi rém fuerum fuerum vel dicuntur. vel dicuntur.

DE INTERJECTIONE

Interlectio vocatur quum sermonibus Interlécum. Idéra Interporium. vel ffécum. conmoatum animi primia.

Sicut quum dicitur ub. et laum. ua. adolénat. eu. ablrucat. he. adamnat. et.

Quum vocérum quum quum plin quum rum propmérum. nó Inulium lingum fuerum. derum rérum.

~ De litteris apud grammaticos

Quadrinae uiraculae uocantur. Tadicau
tia autem quae uel legi autem to quod legitur
interpretatur uel intelligendo aestimat.

~ De syllabis

Syllaba quae est
tempus et conceptio uocis et complexio uocis.
Numerus syllabarum dicitur a Graecis apud
Latinos numerus. Idem autem conceptio et
aetatum. Syllaba enim dicitur a concipere.
Unde et syllaba a sellabra quae plurimi
nurus habere et mr. numum unum uocule
pro syllaba ubertus non proprie dici.
quia non ad numerum syllabarum dicendum ea quae
ruano accepit. Syllaba autem aliquando
una aliquando longa et aliquando breuis
uocatur quia unum aliquando producitur
longe. aliquando corripitur breuis.
Communes autem quae per breuis dicuntur
ut ano. quae uel breuis et longa ex pro
ducuntur, ac corripiuntur, legit
denuntiat. Idem autem syllaba longa
breuis dicuntur quae pluribus
simplex pro aliquo habere
uidentur. Dipthongi syllaba
Graecorum medicae quod interbint
uocales unum fit. Exhir
upud nos uerbere et equae ae
oe. au. eu. et uerum apud
multos aut celebrem
fuit. Syllaba autem apud
medicos et labore simpli
mus aut. quod ratio dimidi
pari. nam per duplicem aut
syllabis. Cum autem syllaba
unum ora. quae ratio dimidi pari
ora. dicitur una aut
syllaba autem omnium angu
formis quae arrimur pecu
ta et obliquae aut ono
ruae ora.

~ De pedibus

Pes est ruae quae cor
ri illabuntur ad compositionem in rationem
Nam ut dicit ad morem pedum quae ratione
pes dicitur a quod plerique metrorum
tam numerum ad pedibus in eadem
lata numerum quae ipsi pedibus gradiuntur.
Pes autem omnes exemplaruae. Dissyllabi
mus. Trisyllabi sunt. Tetrasyllabi
xxii. Pentasyllabi xxii. Exasyllabi
xxxii. Quae quidem omnes syllabi
pes dicuntur. Reliqui singuli
uocantur. Primum pes habere species
dicuntur nimirum quae uel aut uocantur
Primus dicitur ora quae ubique uide
ut in carmine ut in ludo puerili sepe
frequentatur. Spondius dicitur
quia aruca ronua nur spondiu arrecar
quidem dicitur Idem ad quisque debuit
circumuertere cum fecunda. una et hi
quae abiurcunt et in uerum aliquem
spondi ulterius mutuantur. Trochaeus
ubi dicitur ora quod celeriter currit
fecunda et alant et quae uelocitate
currit. In magis. Trochaeus et
ut dicitur. Iambus dicitur ora quod
lubet et greci dicunt dixi bruna hui
modi in carmine et in lanione
ut dicitur aut in plere pedis ora
Dicamus autem hoc nimirum ubi quod dubia
uenit quod dum modo mulcedicamus alterum
in qua dua. Tribrachus quia cum ruppe
lucatur dicitur ambo mutatur quae
ambi brevis. Molorus dicitur. uel
aut aut molorus aut aut et breuis
uma. Anupestus pedis aut qu
ramis ubi et ludit hic pedem dicitur
aurea. Ducatur adiciendo dicitur.
quod ulterius commodo in eo unum ludit
dum ab breve. sic et ad pedem lucatur
unum habet longum et duum breve.
unde et amus oppum ruae pulmu dicitur
et pandi nae dicitur ducatly.

Amphibrachus quod in uno quae
breve habet in ubi et longum in medio inter
lucatur cum. brachus breuis dicitur.

Amfimacrus quod ab utraque parte longas
habeat et in medio inclusam brevem.
nam creticus enim longus dicitur.
Bacchius appellatus est ab eo quod eo
pede Bacchi Liberi sacra celebra-
brabantur. Antibacchius ut bacchius
vel contrarius bacchio dicatur quasi contrarius
bacchio est. Proceleumaticus
quod ... celeumati conveniat numero.
Dispondius autem est dicitur et diiambus
dicitur quod geminis constat ex pedibus
recitatur. Antispastus quod ex contrariis
constat syllabis ex brevi et longa et longa et
brevi. Coriambus quia ex choreo et iambo
componitur. ... Ionici sunt per ... numerorum in quibus ... sonorum
dicta. habent enim longas binas syllabas
binasque correptas. Peones dicti ab
inventore ... constant ... ex una longa et
tribus brevibus. Quae longa ... mu-
tatis numero ... Epitriti
vocati quod tres ... longas habent
syllabas et unam brevem. Zinzigie
... una ... syllaba et ... syllabis
... pedes ... apud grecos Zinzigie
... qui ... non ... pedes
nomen ... appellantur ... syllabis
... syllabis ... qui ... nonquam
... syllabas non procedunt. unde non
... in carmine ... syllabas quod
... ... Ceterum
... pedes in ... dispari ... monosyllabi
... Accidunt unicuique pedi arsis
et thesis ... tempus resolutio
... Nam ... dividitur ...
... ut ... tempora.
... in eis duobus divisionem pedes ... tantum
colliguntur. Aequalitas ... quae
... aequalia tempora dividit
... Dupla quotiens ... habent
... duplo ... Sescuplum ...
quo ... sescuplo superat.
Triplum ... plus ...
in duplo unum minus habeat ... quod
dimidium dicitur. Triplum ... quotiens
maior pars ... continet
... Epitritum ... quotiens
minor continet ... maioris et tertiam
partem. Caeduntur pedes per ... membra
ut per aequalitatem ut per duplum ut per
triplum ut per sescuplum ut per epitritum.
... aequalitate haec ... dispondius
... Duo ... in duplo ... dis-
pondium proceleumaticum dibrachium
trocheum. ... coriambum.
Item dupli ... hos pedes
Trocheum — ... Iambum ...
Tribrachum ... Tribrachium ...
Ionicum maiorem ... — ...
Ionicum minorem — ... ut ab eo
... plus ... dividitur
quod ... maximus ... minimus
... Amfibracus ...
Sescuplum ... Amfimacrus
— ... Bacchius ... —
Antibacchius ... Peon primus ...
Peon secundus ... Peon tertius ...
Peon quartus ... Epitritus ...
... Epitritus primus
... Epitritus secundus ...
Epitritus tertius ... Epitritus quartus
... Simplices ... quidam
decem Duplices ... Triplices ...
Sescupli ... Epitriti ...
Unius ... partitionem
dividitur ... maximus ...
minimus ... Syllabarum
numerus ... in pedibus duo ... quattuor
... dividuntur ... procedunt
... syllabis ...
Tempora in pedibus ... quot
... habet. Resolutio ... fit
quando ... longa aut brevis ... pro
... longa ... brevis
... una ... longa ...
... resolutio ... spondii
in proceleumaticum ... in resolutione
... tempus ...
Ex una ... longa aut brevis ...
Ex duabus brevibus longa ...
... solidus ... Solidus
... Figura est ...
... syllabas ... ubi enim
circulus ... in ... spondeus
... ... | ...
ubi ... spondius —
... brevis ... tamen
... longa ... est
... in pedibus ... ut est trocheus
...

a ducali eo ducali cum. a libo lumbicum. de quibus paulo post dicendum est. [illegible]

DE ACCENTIBUS.

Accentus qui grece prosodia dicitur. nam grece pros. latine ad. ode grece latine cantus est. hoc enim nomen de verbo ad verbum expressum est. Latini autem habent et alia nomina. nam accentus et tonos et tenores dicunt. quia ibi sonus crescit et desinit.

Accentus autem dicitur quod iuxta cantum sit. sicut adverbium quia iuxta verbum est. Acutus accentus dicitur quod acuat et erigat syllabam. Gravis quod deprimat et deponat. Est enim contrarius acuto. Circumflexus quia de acuto et gravi constat. incipiens enim ab acuto in gravem desinit. atque ita dum ascendit et descendit circumflexus efficitur. Acutus autem et circumflexus similes sunt. nam uterque levat syllabam. Gravis contrarius videtur ambobus. nam semper deprimit syllabas cum illi levent. ut est. Unde et [illegible] syllabis accentum. Unde et hic gravis [illegible] quam acutus et circumflexus. Monosyllaba pars orationis si natura brevis est acuatur. si natura longa circumflectatur. acutum accentum habebit. aut certe longa ut res. circumflexum.

Disyllaba pars orationis si priorem natura longam habet et ultimam brevem circumflectatur. ut musa. aliter acuetur. Trisyllaba pars orationis si media brevis est acuatur prima. ut tibia. si media longa fuerit acuatur media. [illegible] breves et ultimam [illegible] medium circumflectatur.

Tetrasyllaba et pentasyllaba ratione trisyllabarum servantur.

Gravis accentus cum uno accentu poni potest in dictione. tamen numquam sine acuto. In composita dictione unus accentus est. ut multum.

Accentus autem reperti sunt vel propter distinctionem ut viridique in litore conspicitur sus. ne dicas ursus. vel propter pronuntiationem ne dicatur meta breviter et non producta e littera. ut dicere inter [illegible] ambiguitatem. ut ergo. Nam cum producitur go causam significat. cum corripitur coniunctionem.

DE FIGURIS ACCENTUUM.

Figure accentuum x sunt que a grammaticis pro verborum distinctionibus apponuntur. Oxia id est acutus accentus linea a sinistra parte in dexteram partem sursum ducta fit ita. / Baria id est gravis linea a summo sinistre in dexteram deposita fit ita. \ Perispomenos id est circumflexus linea de acuto et gravi facta exprimitur ita. ^ Macros id est longa virgula iacens fit ita. — Brachis id est brevis pars circuli inferior iacens fit ita. ◡ Ifen id est coniunctio quia duo verba connectit subiecta virgula versui circumflexa fit ita. ‿ Diastole id est distinctio que e contrario separat dextera pars circuli supposita versui fit ita. ͵ Apostrofos pars item circuli dextera et ad summam litteram apposita fit ita. ’ Qua nota deesse ostenditur in sermone ultima vocalis. ut tribunal pro tribunale. Dasia quod interpretatur aspiratio id est ubi H littera poni debet tali figura notatur. ⊢ Psile quod interpretatur siccitas sive purum. id est ubi H littera esse non debet tali nota ostenditur. ⊣ Quorum duorum accentuum figuram latini ex ipsa littera H fecerunt. unde si coniungas has H aspirationis fit nota. Rursus si medium eius apicem scindas dasia et psile fiet. [illegible]

DE POSITURIS.

Positura est figura ad distinguendos sensus per cola et commata et periodos. que dum ordine suo apponitur sensum nobis lectionis ostendit. dicte autem positure vel quia punctis positis adnotantur vel quia ibi vox pro intervallo distinctionis deponitur. has greci theses vocant. latini posituras.

Prima positura subdistinctio dicitur. eadem et comma. Media distinctio sequens est. ipsa et cola. Ultima distinctio que totam sententiam cludit. ipsa est periodus. cuius ut diximus partes sunt cola et comma. quarum diversitas punctis diverso loco positis demonstratur. Ubi enim in initio pronuntiationis necdum plena pars sensui est et tamen respirare oportet fit comma id est particula sensus punctoque ad imam litteram ponitur.

[illegible] eo [illegible] incipit [illegible] accentu. In.

et uocatur subdistinctio ab eo quod punctum subtus id est ad imam litteram accipit. Ubi autem in sequentibus iam sententia sensum praestat, sed adhuc aliquid superest de sententiae plenitudine, fit cola, mediamque litteram puncto notamus, et uocatur media distinctio, quia punctum ad mediam litteram ponimus. Ubi uero iam per gradus pronuntiando plenam sententiae clausulam facimus, fit periodus, punctumque ad caput litterae ponimus, et uocatur distinctio, id est disiunctio, quia integram separauit sententiam. Hoc quidem apud oratores. Ceterum apud poetas ubi in uersu post duos pedes syllaba remanet comma est, ubi uero post duos pedes de parte orationis nihil superest colon est. Totus autem uersus periodus est.

DE NOTIS SENTENTIARUM

Praeterea quaedam scripturarum notae apud celeberrimos auctores fuerunt, quasque antiqui ad distinctionem scripturarum carminibus et historiis apposuerunt. Nota est figura propria in litterae modum posita ad demonstrandum unamquamque uerbi sententiarumque ac uersuum rationem. Notae autem uersibus apponuntur numero xxvi, quae sunt nominibus infra scriptis. ※ Asteriscus apponitur in his quae omissa sunt, ut inlucescant per eam notam quae deesse uidentur. Stella enim asteriscus dicitur a graeco sermone a quo deriuatur.

— Obolus id est uirgula iacens apponitur in uerbis uel sententiis superflue iteratis, siue in his locis ubi lectio aliqua falsitate notata est, ut quasi sagitta iugulet superuacua atque falsa confodiat. Sagitta enim graece obolus dicitur.

÷ Obolus superne adpunctus ponitur in his de quibus dubitatur utrum tolli debeant necne poni. Falsitas enim notata est.

÷ Limniscus id est uirgula inter geminos punctos iacens opponitur in his locis quae sacrae scripturae interpretes eodem sensu sed diuersis sermonibus transtulerunt.

Antigraphus cum puncto opponitur ubi in translationibus diuersus sensus habetur.

※ — Asteriscus cum obolo: hunc proprie Aristarchus utebatur in his uersibus qui non suo loco positi erant.

Paragraphus ponitur ad separandas res a rebus quae in conexu concurrunt, quemadmodum in catalogo loca a locis et regionibus, in agone praemia a praemiis, certamina a diuersis certaminibus separantur.

Positura est figura paragrapho contraria et ideo sic formata quia sicut ille principia notat ita ista fines a principiis separat.

Cryphia circuli pars inferior cum puncto ponitur in his locis ubi quaestio dura et obscura aperiri uel solui non potuit.

Antisimma ponitur ad eos uersus quorum ordo permutandus est. Sic et in antiquis auctoribus positum inuenitur. Antisimma cum puncto ponitur in his locis ubi in eodem sensu duplices uersus sunt et dubitatur qui potius eligendus sit.

> Diple: hanc scriptores nostri apponunt in libris ecclesiasticorum uirorum ad separanda uel demonstranda testimonia sanctarum scripturarum.

> Diple peri stichon: hanc primus Leogoras Syracusanus posuit Homericis uersibus ad separationem Olympi a caelo.

÷> Diple periestigmene: hanc antiqui in his opponebant quae Zenodotus Ephesius non recte adiecerat aut detraxerat aut permutauerat. In his et nostri ea usi sunt.

>— Diple obolismene interponitur ad separandos in comoediis uel tragoediis periodos.

— Auersa obolismene quotiens strofa et antistrofus infertur.

— Aduersa cum obolo ad ea ponitur quae ad aliquid respiciunt, ut non recte sibi frequenter conueniunt, sicut obolata.

Diple superne obolata ponitur ad condiciones locorum ac temporum personarumque mutatas.

Diple recta et superne obolata ponitur finito loco suo, monens significans similem sequentem quoque esse.

Ceraunium ponitur quotiens multi uersus improbantur nec per singulos obolantur. Ceraunium enim fulmen dicitur.

Chrisimon haec sola ex uoluntate uniuscuiusque ad aliquid notandum ponitur.

Phi et ro id est frontis: haec ubi aliquid obscuritatis est ponitur.

Anchora superior ponitur ubi aliqua res magna omnino est.

Anchora inferior ubi aliquid uilissime uel inconuenientius denuntiatum est.

Coronis nota tantum in fine libri apponitur.

Alogus nota ad mendas adhibetur.

Fiunt et aliae notae librorum pro agnoscendis

hic quibus haec continentur partibus haec ponuntur. ut ubi lector in limitibus huiusmodi signum inspexerit, ad textum recurrat [illegible] ut [illegible] aliter [illegible] expositionem cuius similem [illegible] notam in [illegible].

DE NOTIS VULGARIBUS

Vulgares notas Ennius primus mille et centum invenit. Notarum usus erat ut quidquid pro contione aut in iudiciis diceretur, librarii scriberent simul astantes, conpartiti inter se quot quisque verba et quo ordine exciperent. Romae primus Tullius Tiro Ciceronis libertus commentatus est notas, sed tantum praepositionum. Post eum Vipsanius, Filargius et Aquila libertus Maecenatis alius alias addiderunt. Denique Seneca contractu omnium digestoque et aucto numero opus effecit in quinque milia. Notae autem dictae eo quod verba vel syllabas praefixis characteribus notent, et ad notitiam legentium revocent; quas qui didicerunt proprie iam notarii appellantur.

DE NOTIS IURIDICIS

Quaedam autem litterae in libris iuris verborum suorum notae sunt, quo scriptio celerior breviorque fiat. Scribebatur enim verbi gratia per B et F bonum factum, per S et C senatus consultum, per R et P res publica, per P et R populus Romanus, per D et T dumtaxat, per supinam W litteram mulier, per P rectam pupillus, per P caput inclinatum pupilla, per unum K caput, per duo KK iuncta calumniae causa, per I et E iudex esto, per D et M dolum malum. Cuius generis plurimas consimiles notas in libris antiquis invenimus. Has iuris notas novitii imperatores a codicibus legum abolendas sanxerunt, quia multos per haec callidi ingenio ignorantes decipiebant. Atque ita iusserunt scribendas in legibus litteras, ut nullos errores, nullas captiones faciant, sed sequenda et vitanda aperte demonstrent.

DE NOTIS MILITARIBUS

In breviculis quoque quibus militum nomina continebantur, propria nota erat apud veteres, qua inspiceretur quanti ex militibus superessent, quantique in bello excidissent. T Tau nota in capite versiculi posita superstitem designabat; Θ Theta vero ad uniuscuiusque defuncti nomen apponebatur. Unde et habet per medium telum, id est mortis signum. De qua Persius ait: Et potis es nigrum vitio praefigere theta. Cum autem imperitiam significare vellent, Labda littera utebantur, sicut mortem Theta [illegible] significabant, quam ponebant ad capita [illegible] quorum [illegible] erant [illegible].

DE NOTIS LITTERARUM

Notas autem litterarum inter se veteres faciebant, ut quidquid occulte invicem scribere vellent, significarent, ut illa [illegible] scribebat. Testis est [illegible] qui in his litteris [illegible]. Caesar quoque Augustus ad filium: Quoniam, inquit, innumera accidunt assidue quae scribi alterutro oporteat et esse secreta, habeamus inter nos notas si vis tales, ut cum aliquid notis scribendum erit, pro unaquaque littera scribamus sequentem hoc modo: pro a b, pro b c, et deinceps eadem ratione ceteras; pro z autem littera redeundum erit ad duplex a a. Quidam etiam versis verbis scribunt.

DE NOTIS DIGITORUM

Sunt quaedam notae digitorum, sunt et oculorum, quibus secum taciti proculque distantes conloquuntur. Sicut mos est militaris, ut quotiens consentit exercitus, quia voce non potest, manu promittat. Alii, quia vocem non audiunt, gladiorum motu salutant. Ennius de quadam impudica: Quasi in choro pila ludens datatim dat sese et communem facit. Alium tenet, alii adnutat; alibi manus est occupata, alii pervellit pedem; alii dat anulum spectandum, a labris alium invocat; cum alio cantat, attamen aliis dat digito litteras. Et Salomon: Annuit oculo, terit pede, digito loquitur.

…e i a…

Ciceronographia

[illegible]

ad [illegible] ad quinta proportione. Dia acrum [illegible] ad acentum. Tria acrum cipl. haud quidem dubium [illegible] Dia acrum [illegible] inceptat. Quando cum contra [illegible] Tria acrum [illegible] rembitur. Apud proportione p. D. rembitur [illegible] Tria acrum [illegible] Tria acrum [illegible] Bo. Tria acrum [illegible] Cor. [illegible] Nundum dicimus. Cor. [illegible] Cor. [illegible] Cum numero proportione p. C. rembendum [illegible] Simum dubium [illegible] Do. p. C. rolu. Dicimus p. dipaonque rembendum [illegible] Equus quod [illegible] p. A. et. dipaonque rembendum [illegible] Equus quod [illegible] Tria acrum [illegible] Equor p. dipaonque rembendum quum ubique [illegible] fucum. Forsan p. N. rembendum [illegible] Fidur quod [illegible] p. E. rolu rembendum. Fodur quod [illegible] cum. O. et. dipaonque rembendum [illegible] rembitur [illegible] colorum [illegible] Cum aur quod [illegible] p. G. rembendum quum fucia [illegible]

Heu cur pinna omis liaon [illegible] nuo [illegible] oculib' lunquitur. ua honor. homo. hum' humiliatur. Aspiratur [illegible] Heus [illegible] Tria acrum [illegible] rembendum. Tria acrum [illegible] rolu rembendum. Id. [illegible] quod [illegible] Tria acrum [illegible] quum [illegible] Tria acrum [illegible] Tria acrum [illegible] Lucar p. dipaonque rembendum [illegible] Cel. [illegible] L. Tria acrum [illegible] p. D. Tria acrum [illegible] rembendum [illegible] Nullo p. L. rembendum [illegible] Nullo p. duo ll. [illegible] Nolo quod p. L. [illegible] Or. [illegible] p. O. rolu rembendum [illegible] p. H. rembendum [illegible] rolu rembendum [illegible] p. dipaonque rembendum [illegible] quod [illegible] p. E. rolu. [illegible] Q. Tria acrum [illegible] Tria acrum [illegible] quum [illegible] Cor. p. E. rembunaur. Qui. [illegible]

quum. a rembendum.

Quae coniunctio ... sententia quia per D
scribitur quia pronomen est.
Per T quando verbum est, cuius positio prima
queo quis quit. Et in conpositione
nequeo nequis nequit. Quod quando pro-
nomen est per D scribendum, quando numerus
per T, quia et totidem per T scribitur. Quoti-
die per Q scribendum, non per C, quia quot
diebus. T littera communionem habet cum S lit-
tera. Namque apud antiquos honos labos
arbos dicebantur, nunc honor labor
arbor. Quae per ae scribi oportet quae in ae
diphthongum ... Sed per E oportet scribi
ut ... singula ... dicebantur
nos singula diversa ... breviandum.
Tunc ... ex Q ... in ablatione N
ubi ... .
unde ... quin ... .
Y et Z litteras ... quando scribenda sunt ut
coniunctio ... X. Xps quoque graecum est
per X scribendum. ... Xristus
Y et Z ... graecis ... nomen
... Z ... hanc
scribendum est. Sic ... hanc ...
... In dubiis quoque ... quae ...
conrip... ... produc...
... producere
... apicem superponebant
... significant
... apicem
... coronam ...
... supponebant
... Uerum ... non
duplicabant ... apponebant
... locator.
geminanda ... .

XXVIII De analogia

Analogia graece, latine similium conpara-
tio sive proportio nominatur. Cuius haec vis est
ut quod dubium est ad aliquid simile quod
non est dubium referatur, et incertis certa
probentur. Octo autem modis conparatio
analogiae colligitur, id est qualitate,
conparatione, generibus, numeris, figuris,
casibus, extremitatibus similium syllaba-
rum, et similitudine temporum. Si quid autem ex his
unum defuerit, iam non est analogia, id est
similitudo, sed est anomalia, id est extra
regulam, ut lepus et lupus. Totum enim convenit,
sed discrepat casu; facit enim lupi, lepo-
ris.

Nam regularis ratio est dum quaeritur utrum
funis masculini sit an feminini.
Similis est illi in omni declinatione
... masculinum. Itaque funis
... similis pa-
ni. Panis in declinatione ... masculi-
num ... conparatione ... ut
... diminutione ...
... masculinum est ... funis
... Sicut a marmor marmus-
culum ... murmurculum indicat. Nam quod
genus in principali latuit, id diminutione
... Sed hoc non semper, quia
... Sed aliquando ...
ex conparatione et declinatione. Ex diminu-
tione ... colligitur. XXIX

De ethimologia

Ethimologia est origo vocabulorum,
cum vis verbi vel nominis per interpretationem
colligitur. Hanc Aristoteles symbolon,
Cicero notationem nominavit,
quia nomina et verba rerum nota facit
exemplo posito; utputa flumen, quia fluen-
do crevit, a fluendo dictum. Cuius cognitio saepe
usum necessarium habet in interpretatio-
ne sua. Nam dum videris unde ortum est no-
men, citius vim eius intellegis. Omnis enim rei in-
spectio ethimologia cognita planior est.
Non autem omnia nomina a veteribus secun-
dum naturam inposita sunt, sed quaedam
et secundum placitum, sicut et nos servis et
possessionibus interdum secundum quod placet
nostrae voluntati nomina damus. Hinc est
quod omnium nominum ethimologiae non repe-
riuntur, quia quaedam non secundum qualitatem
qua genita sunt, sed iuxta arbitrium
humanae voluntatis vocabula acceperunt.
Sunt autem ethimologiae nominum aut ex cau-
sa datae, ut reges a regendo et recte agendo;
aut ex origine, ut homo quia sit ex humo;
aut ex contrariis, ut a lavando lutum,
dum lutum non sit mundum, et lucus, quia umbra
opacus parum luceat. Quaedam autem
facta sunt ex nominum derivatione, ut a
prudentia prudens. Quaedam etiam ex
vocibus, ut a garrulitate garrulus.
Quaedam ex graeca ethimologia orta sunt et de-
clinata in latinum, ut silva, domus. Alia
quoque ex nominibus locorum, urbium, fluminum
traxerunt vocabulum. Alia ...

XIII. GLOSSIS

Glossa graecum in latinum interpretatur. Glossa autem dicitur quasi lingua. Glossa autem dicitur quasi lingua. Glossa autem dicitur quasi lingua.

XIV. DIFFERENTIIS

Differentia est rei et definitionis. Differentia est rei et definitionis. Differentia est rei et definitionis.

XV. BARBARISMIS

Barbarismus est verbum corruptum. Barbarismus est verbum corruptum. Barbarismus est verbum corruptum.

XVI. SOLOECISMIS

Soloecismus est verba plurimorum verborum in unum. Soloecismus est verba plurimorum verborum in unum. Soloecismus est verba plurimorum verborum in unum.

uapuaapqulluaadrgnrucamumdor
pqurrdeurur. plraalqiauromipsua
rolderminicuadenuaurqporua. fiia
prrdrquaplurumirnedir. nulucir.
cdnaa gdnrdrn rolderminoy dixia quor
omnrnuaurpoaurquirdqurdevdr
quirqulirrdrdloquindraenrdrrdde.

Capitulum de ulmis.

Ulmus pudrum uacorlludicuar.
quidlnrdloquiocuurdrdebrm. Sitium
hdrburburmrm. rolderminoruerrologu
cucdnfuaon dardrqiu. Burburmrm
drdcorrupdaouerbiumur ua. Fraxinus
rillubrqurproducdua lnlegnorcdre.
Solo dermrdcoporiaacuaoruuerbor ua
rialiqurdicualnaer hominbppar
lnaer hominrdr. Acrrologiu nopropriu
drcaao ua. lrcdua rpdrurdrqamdria pro
prrdrauum amdriaformidurt norporur
Ex grumrdolncu popropriu drdgrum
nerurarcdrdcupunonegrumintu Cucdn
fuaon drcaao obrcdnu utlncoporiaer
ronunr. Obrcdnu ualnirunimurdrqq
drcaarlnconporiaau ualubualrdrdo
rrcucuraau. mulu drnmfuacoporiaao
ubrurillu lnrirpdrqquurupdrarfinu
drbua. Plrunurmorudldrdaauntur
uerbirupuucuu uauccarrurbor culer
dardrucelr. nasorrulbrnirlnctlorua
rldrru. Parrologiauudldrdaoplum
mor ua bor rupuucuu uaubuaurlbt
drnomorruaar. Punoriaulludubdt
qumnonmor. Nucrologiu locrlogiu
rrnonnrdrdrurarconprrhendr. ualdqua
nolnpdrruaupuet rdrrounduurdrruna
dom rrudrrirruna Tuuarlqiu ldrlogiu
uarfuaauurrurdrbua rurdrruaauuru
canrdrunt quirduccrudelibdrcubuaubr.
rocaumdrnmquodrrpdrdaaaur unurrdrra.
Sdderborrdrmontrudnuaauaa Eclipsir
drradrffdraardrcaaonir lnquondrdrruru
uerbudrruna ua Cuipurrdaru qurudra
drnrdrrqa Tupinorirdra umiliaaar
raaai thmuqnrdrdrcaarlnpirmurrua
uppurrdrna rurrnuaarlnqurqrdrurar.
qurqrdrporrua prromurt. Lucorin
drhdrron uraoruconporiaao ua
uerrua qlubdrncurarqu fuaequrqurau.
Amfibolu ubrqudrcaaoqfia peururucrabu
uallud rrpdrrupdlmr udpurru dlocdr
t.u.ci.du romunoruncdrrporrt.

lnquonodrracdraiquomlnprouerru
morruubra drrt uccorrm. Fraxinus
lncdrai dqmaaonmua bdlulnqdnr
qdrdrlaulu. Incdrau drraiaaouau
bdlulnqdnrunlnqdnrlaulu. Fraxi
pdmunurbui ua dprrdu aqrcuar
culumnu aurcicdo. prrdrluar
bruaur. dadrcnu aurumaaonur. nd
oraendraaurlnhucu bqruaurdruar
lpruhordprrdu arma uacuumuar
Fraxinus pomonimq quounomrmulau
rqmficuaaur ua uacr. dardudur
ua ferruua oculorq uuamliaum.

Mumbmetaplasmis.

Mdau plurmqrrdu lmqu luant
aur forrnuaodrciaur quipalruno
uerbopparmdarmdrrrau aar dlcr
aau podaurum. Culrpdrrdrraerruna
Proaerir. Adporiaao. Inprincipio. uerbi
uaqruar. prronuar. da aaaulia pro
aulia. Ipdnaerir. udporiaaolnmdui
uaerr. lrqurur. prorrlqurur lnduipr
ruaur. prolnpdruaur. Purucqqr. up
poriaablnfinrdnuia mugirprromult
bapvoaerraur prropoaera. dupdrrir
ubrcirrodprrnciprouaaerrnoprrcd
aarrno. Sincopr. ubrcirodrmdrdo ua
forrun. prroforriau. Apocopr. ubrcirro
dqrntudruprrruar. Hdaurirproduc
aaoconarrunuaurru. ualaaluru fuao
quulaulu corrpaau dicidtbrua. Sirabt
corrpaaoconaarrunuaurru uaqudicum
orron corrpaadupproducat dicioporaru
Vdrrir. dicirrorillubt lnduur ua
ulbur longul proulbtlonqt. Epirrnu
lqr. conqluarrnuaaodunrulmrnu
uaferran prrqfuraaonmdri prronrdri
drpidt. proterripidt. Sinulqr. cu
lirrouccubulurudlucau uoculibua
udqdtudiudrru pdrraurdupunrr
qdrrdur Eclipsir conlirroconsonuau
cumoculibu uamulaullrdraqmr.
Anaaerrconarruporiaaolia qrrdpro
ulrulia arru uaallipro illi Nau arri
drruporiaaolia arrr ua drbudrr pro
tuudr. baaubrr. prraubr. Inaerbur
burrrmq dafiqrurhocdra ldaanumda
pfdau dlodruaaonrn. inadrplurmq
drrt. quilnynorrdmontfiaoruaaont
uraoruur. Iaam. lnaer rolderrmq
darrdmuldrrapfdau rdmonqconqr
tentm.

Figuratae quae fiant cum aut verborum
ornatus aut sententiarum. Ergo omnes plurimae
rerum naturae ad eiusmodi partes adhibentur
partes alii partes aut sunt aut mundi
ornatum. XXII. DE SCHEMATIBUS

Schemata quae graece colon latine membrum
appellantur in partes aut quattuor aut
minus dividuntur. ut ita cum aut quattuor
diversae conditiones partes aut
etiam cum hae duae simulatae unam
grammaticorum tractatum nominant. Proleptis
erat verba ubi quae quid debeat
unaque ponunt. ut alia verba vel
in genere moliebrae audire quod
quae aut procedunt curare. de ind
dicere luam dicere. Sed quae autem
proximum cum aut minus verba
vel. Et quae quid debuerunt verba
in aut porta una. In repetitio verba
porta tu addit ora. procedunt curae
proinde ad verba quae aut porta
una quae quid debuerunt. Zeugma
bracchiorum fugum plurium aut uno
verbo clausum. quia aut modi
Nunquam in prima nunquam in porta verbo
ut in medio. ut verba ponant quod
rem aut in aut tropo fit fundere rem unum
in medio. ut Graecum sulpicio rore
ducat quilibet coactae. In porta verbo
ut nunquam hoc aut ore obrigium micorum
odium pura. In porta verba figura
superiore conuertu. ubi in singulis
rebus proprium unicula clausula
ora. ut Regem mudra aut regimen nomen
nunquam. Si dum verba in diversi
mihi clausulis unaque plurus dicatur
singulum verbo finiatur. ut rocum red
regere cepae. unde singulum verba dicatur
singulum verbo finiatur ut rura
robur mitat pomum capere cupiu
lacat. Superiorum unadicta. hic
debuit dicere tra aut praecipiu
lucat. Fiat um. Si dum mir
non solum pura verba omnia redat
pueri dicant pura verba. Nubi aut pro
mulatum. ita proinde mulat ponat.
Si dum verba promulatum unadicta
Illud Uarum quam omnia complu.

qui unenum non redmulat mihi ab. Sam
proinde mulat in eiusmodi.
Luaron et quicrucifixerunt cum eo in
in propria tuba. ubi proinde ad dicit
blur semper. Annuiplorare tra quando
ubi eodem verbo quo prior verbum fimua
ra quae in verbum incipiat ad illud.
Cerasina et dum mirum illi aut rorem curin
ribus in aut ad dum verbum. Annuporum
rupta aut dum verbum principium verbum
plurimorum Non ceduri dum in cerum
ut murae cum. Non aut dum tuba aut mere
clarissibus non. Cum in phoenicum in no
ut rum principium verbum et dum verbum
repetat. ut Tenerum nunquam ut ut aut et
secundum. Et liquidi fluore lucur
Epizeuxis in uno verbum cogemina
verbum. ut Dicis sub ulnae rumbrum.
Epanulam ut ora verbum in principio
ut verbum porta. et dum in finem replicat
ut ad illud. Cerca aut morum nunquam
quinam aut prupe unum cerca. Pronomu
alnis significatione dum verbum dicat
ponet pro. ut illud. Ab ut nobis ut accubit
lata et ut lum in nomen. Sic et in uno
mutat aut dum mutat colucat.
quod dum ubi aut copulum. ut nubilum mi
grundo procellae fulminum non.
Pronomen et ramulata aut verbo quae
lata ut in coun aut. quae ut ora pudenti
oa. ae. aut. aut. aut. ab. aut. aut
aut ira. Sed hoc aut imperatum illi
dum non aut verbum aut hunc figuram
ut nunquam. Sed nunc in principio verbum
aut. ut ad illud. Sum vel dum. rup
ut nu nunc cum in fine ut volumen
aut cur cum rundum. cum tua
Omnes opes aut ora quae plurimum
unum cum dum unum aut. ut illud.
Sed in hoc cum in nam. ratione cognoscere
tuna nam. aut illum nam munus cum quam
munum nolim nam. Omnes aut illum ora
quae unomodo. ut verba plurimum finem aut
ut aut ubi ut cum ut tuna adupra
Polypa aut ora cum dum verbum. ut nam
uum ut. Ut et nihil omnibus ad nihil
nil porro redire. Sum vel dum upe
mus corpon dum aut recurrit. aut cur
digra laus aut ari nam mus cum ab illur.

Imitatione autem conantur oratores
aemulari eorum qui dulcem
sibi videntur. Ut ita fere ut longe locus
insula portus deserti saxum hic cum illi locum
undique circumfluit quod illud ortus aqua
uarum opem in minta umbra. Poeta pri
dem contra dicaemus cum carcere cum
colunt caemitis. ita aere arquitenens quem
uinclum quem cunem. Vitia autem ultrin
decem grammatici quae contraria orient
contra uinca omnibus solutae implicatae
efferatae. ut omnium dimplicuia.
Anna autem ubi contra rumpe contra
opponuntur barbaria atque pulcritudine
redduna. ut aliud frigidum pugnabita
culidir. humana aure cum mollitudi
dum. rinepondere habere aut pondur.
pulluet. quo aetate quinque conarum
usque bulnae illo quinque aur. ut dum aliquis
uraver cum uiraar nuubdere non nubis
uenaur.

DE TROPIS

Tropos greci nomen latinum accipiunt
quibus uanemodi locutiones inuenir
poterunt aur. Fiunt autem proprietatis
nisi ceuaent. ut non proprium simple
audinem. Quorum omnium nunc diffi
cillimum tractatu nocaure. Sed quomodo
donu aur XIII. uruaru dendu corem pri
Mau fortuita. ut urbi ulcisi urupuau
dunlu ao ricua quidem. flucaure
regtur. gemuretuaur dulnhirtebflcar
bacgemur non lnuenium lnquibhcusbu
ulundt orurferuar. Sed ff. uaquiu
aropie eloquaonter. uaqudlnaellegdu
rum appartu figuruarum ucarbobat
quaur. uarbrulegnaar geometria. ta
nendu uaqlnprocauulercuna.
Fiunautem mau fortet modirquaor
Abunimulu udanimult. ua uiger
contedia aquor. Mau fortic eloquenr
mercua quadrupedi u luruur tagd
curru dracaupedqua mercuauo
lucali curru quadrupedir. Ablnunimuli
udlnunimult. ua ponau pinerua
rulcu premia ulaar curru. mercuau
aaurelquirdumuretarulcu premet.
udaarru pantua nonadmuret.
Ablnunimulu udunimult. ua floride
lubnaar. mercua floreblnunimulet.
lubnaar aquunimu lubna.
Ablnunimulu udanimult. ua
Iunt paunt pu aer cui aapor cunu
crepuna. Cui aurulo reronu namuqd
culpp an menae, proflua occtur
aaflumina crimin bruna.
ac tnaau tni aemqoru aacrent. non d
occtu nupaanana sudhomint.
Sicua ulu rerum mu deuhoc genere
lnuiud qd id scna arrimdocorrequ
au aur ferunaur. ua ruaaoportet
Praeuforum mu apuraar turela
ua flucaur rdqdrednopo aradicet
rdqdaur flucaur. uua unararo fuba
Idra recipreu. ua remqiuuluru
nu sauli nunuuluru remqudicu.
Cuaer rrera uli nur remnuppo
riau. hecaunau fora differa. qod
Illuo cubulu hubnaaturqiar.
hecaunon hubapropriu uli nouaur
Ua fuciaqrumillimulu uu arcru
nuncunu ubtlunca qferuar proab.
aton qua rulcuna uudur uxucurinu
Du fuciera proraunaud tunmulu
arhominuria. quodnmnrpoaunu
non dporurrba. quod proprium sidm
puraadicetanhubra. Deaultrur
bra aropupreclinaqquodrdquaur
ua. quuutmuntorurcaenodorcuqiur
urundo. nupnunu urbu purudint
lraaetrignificaotuna. Maaronomu
bra aurnominuaoubulurqnp
cuoaontadulu proximaaraan
aruru luau. Fiaunmulaarmodirua
trumpldquodconandodrcondraqdeo
ua. Ateuaru pluudua pruaaunequia
Dullic hominr pludua. hic obrinqeu
Auaconaru pldquodconanaur ldqod
conanar ua. lum proximurdra uult
gendunon lltr sddomtlurbra. Jam
pnuhaaurin ldquod nuhaaubra
ua. Sinetrtsalibar pnqaudu.
Eacomixau uulcuuinaaau duaru
fubellu uulacu pcarrum frumbra
lnuhaaretlnaellegrepunt. plurulu
uhaarrum uaarum. pudrem libdinet
pulcunum lqnan. Adconaru pluuau
lnuhaarrendanonraaru. ua uinu
precumur prolibroquunt upudecor
lnuhra.

Iam pfficiatur id quod efficiatur. Sicut
pigrum fricatur quod pigrum hominem
facit. Et amor pallidus et quod pallidum
hominem reddit. Adeo parum pla
quod efficiatur efficit. Ita lunatica
unguentum aut spumam naturam addit
frenum ferit. Spumam autem frenum dixit
quum ita non in pruriendo spumam
reddat quia et aqua spuma. Corpus quod
infuit. Anacronomasia est proprium
id est aliquid commutatum. Ita multa
premitur. Quia propria modi
abunimo. Nam ut nunquam quinque
corpore. Ita pretenduntur. Et arbor
infelix puerum. Inpuri concrescere cilli
Et piacula ne ita prum proponatur
proprium nua. Ulmus et olea
cunter. Inpotentia solutis. Inata
nomum unum tamen propriam hoc differ
quod unum nomen provocum ponit
Et piacula unum numquam ita in
quibus duobus propriis ut mai porum aliquo
illud dum. Sine doctrina concepta
quam puram vocat. Ut ac ac puri in
legatur. Coniugat propriis gen. Carpe
propriis demonstratur. Ac ac cum pur
in ac legatur ita quum multa conglome
rantur ut sub frigidum pomum
fugua. Non enim ac aurum frigidum
ita reddit urum in id est ira.
Ad contra pura ac vocat ita. Flumen
cum magnum puppis. Habet ita ubi
non solum pupis ita nunc
habet in. Sanum unum
habet in. Sanum omnes duos flumen
et aula. Omnia ac pluralia. nam
ad fecat ad limum aundum non nocet
contra. Ita varia aliquum. In qua
quor. Multa aut bovum aliquam
Per fruit ita circumloquium dum
plumbum ut arbor significat aut ita dum
ut aut curpia. Significat ita cum
copulatum non in arborum unum
hoc ita umbra. Hic autem ac pecunia ita
pecunia autem ac in plandido pro
divitia. Una pecunia est circulatum ad
Ubera ac in plandido prodicia rica
talum primum novo. Et purgetur alumnet
dicit. Ac ac in ictu tuum lingua ut ora
cubile. Ulla nutrit ita lucrete tua

unda ita ora aurora. Fodiat arem circa
turam ita et plucidum quod habet con
lucit in pur urgremio. Hoc nutrit circum an
turam ab ira concubiat. Et arbuta ita aut ita
quam in arbum ita non ordinem manat
cul et pecit quum fruna. Anuratophe.
Saxum pumnatur timet. Sinatur.
Anuratophe ita arbor ordo preparatur.
ita. Ita vrucem cum procul ita
Saxum pro saxum. Ita natura ordine
mutatur. Ita porta aqua ita ac gra
flucatur ita ut aqua ut ita dicit gi
flucatur. Et ita natura ita hubilnat ponim
ita ac natura nutrit quum et medium ac in
ac gerit ita mo et durua. Ita ebur. Dat ni
pua arit contrarie manatur. Pur rum mor
rupidum nubet prima aucuatur.
Dum illud in medium. Pumnatur ita
Timet ita ita ac unum in plana
portatur. Ita arbor. Ita multa in tabule
circumdatum fundia umica et procul pudi
Sinatur ita. Ubi et pumnat cum fruru a
ut arbu. Ita illud sub et fortatur in fruratu
pavorum. Ita vir audit et cum cupido ora
contra quum quia et fortatur audit.
Et ita et in omnium dicit et aut cupit
Dum illud in pumnum et ita fuccum ita
In contra mortum et in medium quum
ordo autem ita sub et fortatur et pecora
fruratur et currat ut in et quum
cerita una dum. Unde in ubi cupido contra
mare quia audit et aut cum. Frum in
medium mutamur. Et bolita
excitatur et dum et cadit ut aquum
credendum ita. Dicitur ut arbor quia dur
ita ac in ut in flucatur pona. Hoc autem modo
ut aut et dum aliquid unde ac. Nec autem
ut aut in significat ita ut aut ita dum.
Quum ut arbu quia indicat et cadit ita
volum aut loquitur non fullonat ut puri.
Quo ac pono non solum unde aut aliquid. Sed ac
minuat. Dum ac ut aut locum ut
minuat ac mollior plumi dum et ruxo.
Allegoria ita aut in loquium aliud et in ut
ita aut illud in ac legatur ita Et in ac
corum et in pecia et unat. Ubi et ducat
bellum punicum significat ut ita ut bellum
punicum. Et in bucolicis dum et mulx mimi.

Id est a diuersitate [illegible] locutorum. Huius tropi plures sunt species, ex quibus eminent septem: Ironia, Antiphrasis, Aenigma, Carientismos, Paroemia, Sarcasmos, Astysmos.

Ironia est sententia per pronuntiationem contrarium habens intellectum. Hoc enim tropo callide aut per accusationem aut per insultationem aliquid dicitur, ut est illud: Uestras, Eure, domos; illa se iactet in aula. Et quomodo aula, si carcer est? Soluitur enim pronuntiatione. Nam carcer pronuntiatio est, iactet et aula ironia.

Ironia uero ex sola pronuntiatione contrarium pronuntiationem uult intellegi. Plerumque exemplis ludendum est. Antiphrasis uero est sermo e contrario intellegendus, ut lucus, quia caret luce per nimiam nemorum umbram. Et manes, id est mites, quod sint inmites, et Parcae, quod nulli parcant, et Eumenides, quod non sint benefaciunt. Hoc tropo et nani Athlantes, et caeci uidentes, et uulgo Aethiopes argentei nuncupantur.

Inter ironiam autem et antiphrasin hoc distat, quod ironia pronuntiatione sola indicat quod intellegi uult, sicut cum dicimus omnia agenti male: Bonum est quod facis. Antiphrasis uero non uoce pronuntiantis significat contrarium, sed suis tantum uerbis, quorum origo contraria est.

Aenigma est quaestio obscura quae difficile intellegitur, nisi aperiatur, ut est illud: De comedente exiuit cibus, et de forte egressa est dulcedo; significans ex ore leonis fauum extractum.

Inter allegoriam autem et aenigma hoc interest, quod allegoriae uis gemina est et sub res alias aliud figuraliter indicat; aenigma uero sensus tantum obscurus est, et per quasdam imagines adumbratus.

Charientismos est tropus quo dura dictu gratius proferuntur, ut cum interrogantibus, numquid nos quaesierit aliquis, respondetur: Bona fortuna. Unde intellegitur neminem nos quaesisse.

Paroemia est accommodatum rebus temporibusque prouerbium. Rebus, ut contra stimulum calcitrare, dum significatur aduersis resistendum. Temporibus, ut lupus in fabula. Aiunt enim rustici uocem hominem perdere, si eum lupus prior uiderit. Unde et subito tacenti dicitur istud prouerbium: lupus in fabula.

Sarcasmos est hostilis inrisio cum amaritudine, ut: En agros et quam bello, Troiane, petisti, Hesperiam metire iacens.

Contra astysmos est urbanitas sine iracundia, ut est illud: Qui Bauium non odit, amet tua carmina, Meui, atque idem iungat uulpes et mulgeat hircos. Id est, qui Bauium non odit, pro poena ei contingat ut diligat Meuium. Fuerunt autem Meuius et Bauius poetae pessimi, inimici Uirgilii. Quisquis igitur diligit istum, faciat quae contra naturam sunt, id est iungat uulpes et mulgeat hircos.

Homoeosis est, quae Latine interpretatur similitudo, per quam minus notae rei per similitudinem eius quae magis nota est panditur demonstratio. Huius species tres sunt: icon, parabole, paradigma, id est imago, conparatio, exemplum.

Icon est imago, cum figuram rei ex simili genere conamur exprimere, ut: Os umerosque deo similis, et Omnia Mercurio similis uocemque coloremque et crines flauos et membra decora iuuentae. Conparatio enim est similitudo de re per rem cuius pronuntiatio inducitur.

Parabola conparatio ex dissimilibus rebus, ut qualibus in [illegible]. Ubi leonem conparauit Turno, non ex uirtute sed ex genere similitudinem fecit.

Paradigma est exemplum dicti uel facti alicuius aut ex simili aut ex dissimili genere conueniens eius quam proponimus rei, sic: [illegible]. Similitudo autem tribus modis fit: a pari, a maiore, a minore. [illegible]

p[er] nubila fulmina. A minore ad maius.
Si potuit manes arcessere coniugis
Orpheus. Threicia fretus cithara fidibusq[ue]
canoris. quasi diceret [illegible]
[illegible] Orpheus [illegible]

XXXVIII. DE PROSA.

Prosa est producta oratio et a lege metri
soluta. Prosum enim antiqui productum
dicebant et rectum. unde ait Varro
apud Plautum. Prorsis locis significari
rectis. unde etiam quae non est perplexa
sed recta, prosa oratio dicitur ab eo quod
in rectum producendo. Alii prosam
dictam ab eo quod sit profusa. vel ab eo
quod spatiosius proruat et excurrat
nullo sibi termino praefinito. Praeterea
tam apud Graecos quam apud Latinos longe
antiquiorem curam fuisse carminum
quam prosae. Omnia enim prius versibus con
debantur. Prosae autem studium sero viguit.
Primus apud Graecos Ferecides soluta
oratione scripsit. Apud Romanos
Appius Caecus adversus Pyrrum solutam ora
tionem primus exercuit. Iam exhinc et
ceteri prosae eloquentia contenderunt.

XXXVIIII. DE METRIS.

Metra vocata quia certis pedum
mensuris atque spatiis terminantur
neque ultra dimensionem temporum cer
tam procedunt. Mensura enim
graece metrum dicitur. Versus dicti
ab eo quod pedibus in ordinem certum disposi
tis certo fine moderantur. per articulos qui
caesa et membra nominantur. qui ne longius
provolverentur quam iudicium posset sus
tinere, modum ratio constituit
unde reverteretur. et ab eo ipso versum
vocatum quod revertitur. huic co
haerent rithmi qui non sunt certo fine
moderati. sed tamen rationa
biliter ordinati pedibus currunt.
Qui latine nihil aliud quam numeri
dicuntur. de quo est illud. Numeros
memini si verba tenerem. Carmen
vocatur quidquid pedibus continetur.
cui datum nomen existimant seu
quod carptim pronuntiaretur. unde hodie
lanam quam purgant carere dicimus.
Carminare dicimus. seu quod qui illa
canerent carere mentem existimarentur.
Metra vel a pedibus nuncupata vel a rebus
quae scribuntur. vel ab inventoribus. vel a
frequentatoribus. vel a numero syllabarum.
A pedibus metra vocata ut dactylica
iambica. trochaica. Dactylica enim a dactylo
metra nuncupantur. A dactylo dactylicum.
sic et alia ex suis pedibus. A numero ut hexa
metrum. pentametrum. trimetrum.
Nam trimetri non ex numero pedum
vocantur. hexametri quia sex. trimetri quia tria
trimetra dicuntur. Hexametrum
apud Latinos primum fecisse Ennium tradidit.
quem longiorem vocant. Ab inventoribus metra
appellata dicuntur. ut anacreonticum.
sapphicum. archilochium. Nam anacreontica
metra Anacreon composuit. Sapphicum
Sappho mulier edidit. Archilochium
quidam repperit. Colofonius. colofonius
quidam extitit. Scazonta quoque Hipponax
repperit. Simonidium
quoque metrum Simonides poeta lyricus
composuit. A frequentatoribus autem metra
[illegible] non quia ipsi invenerunt
sed pro eo quod [illegible] frequentius
eloquerentur [illegible]
[illegible]. A rebus quae scribuntur ut
heroicum. elegiacum. bucolicum. Heroicum
enim carmen dicitur quod eo virorum fortium
res et facta narrantur.
Nam heroes appellantur viri
quasi aerii et caelo digni
propter sapientiam et fortitu
dinem. Quod metrum auctoritate
cetera metra
praecedit. unum ex omnibus
tam [illegible] operibus quam par
vis [illegible] et dulce
dinis aeque capax. quibus
virtutibus nomen solum
obtinuit ut heroicum
vocaretur. ad me
moriam [illegible]
[illegible]
[illegible] simpliciter
[illegible] habetur.

Constat quoque duobus pedibus dactylo et spondeo
uersus pentameter et hoc ut et illo· nisi quod
ex [illegible] uariusque mixtarum
quarum [illegible] singularum
quoque metrorum prior est· Hunc primum
moyses in cantico deuteronomii longe
ante pherecidem et homerum cecinisse pro
batur· Unde apparet antiquiorem
fuisse apud hebreos studium carminis
quam apud gentiles· Siquidem et iob
moysi temporibus adaequatus· exame
tro uersu dactylo spondeoque decurrit·
Hunc apud grecos [illegible] milesius
fertur primus composuisse uel ut alii
putant [illegible] Quod metrum
ante homerum pithium dicebatur· post
homerum heroicum uocatum· Pithium
uocatum uolunt eo quod hoc genere
metri oracula apollinis pithia edita sunt.
Nam cum in parnaso pithonem serpentem
[illegible]
[illegible] hoc illum metro [illegible]
[illegible] ΙΗ ΠΑΙΑΝ
[illegible] Elegiacum
dicitur eo quod modulatio eius carminis
conueniat miseris. Terentianus [illegible]
dicit [illegible] quod clausula aptior sit
[illegible]
[illegible]
[illegible] apud Graecos [illegible] prior
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Numquid [illegible] colofonium
[illegible]
[illegible]
Bucolicum id est pastorale car
men plerique tradunt
primum compositum a
pastoribus [illegible]
nonnulli a lacedemoniis.
Nam transeunte in grae
ciam xerxe rege persarum
cum spartani [illegible]
neque egredi urbem
neque pompam [illegible]

ut cythara [illegible]
[illegible]
[illegible]
appellatum bucolicum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Hymnos primum dauid prophetam in laudem dei
composuisse ac cecinisse manifestum est·
Deinde apud gentiles primum [illegible]
[illegible] apollini [illegible]
[illegible] longe postea·
Hymni ex graeco in latinum laudes interpretantur·
Epithalamium carmina
nubentium quae cantantur a scholasticis
in honorem sponsi et sponsae·
Haec primum salomon edidit in laudem
ecclesiae et christi· Ex quo gentiles sibi
epithalamium uindicauerunt· [illegible]
[illegible] Quod genus primum a gentilibus in scenis cele
brabatur· postea tantum in nuptiis haesit·
Vocatum autem epithalamium eo quod
in thalamis decantetur· Threnos
quod latine lamentum uocamus· primus
uersu composuit hieremias super urbem
hierusalem quando diruta est et populus
israhel [illegible] ductus est captiuus·
Post hunc apud graecos simonides
poeta lyricus· Adhibebatur autem
funeribus atque lamentis similiter et
nunc· Epitaphium graece latine supra
tumulum· Est enim titulus mortuorum
qui in domo mortuorum [illegible]
[illegible]· Scribitur enim ibi uita mores et
aetas eorum· Poesis dicitur graeco nomine
opus multorum librorum· Poema unius
[illegible] distichon duorum
monosticha [illegible] Epigramma est
inscriptio quod in titulo superscriptione
[illegible] Epi enim super gramma
littera uel inscriptio dicitur·
Epodon in poemate clausula breuis est·
dicta autem epodos quod ad instar
[illegible] Ubi praemisso
uno longiore uersu breuior componitur
uersus in singulis quibusque maioribus
sequentes minores quasi clausula resonant·
Clausulas [illegible]
appellant [illegible]

In aegris tribulatione a pudore …
Bt uaur illeg qui procul negoair· alndre qui
praeteritur a priri cum mora aliquam in corpore
ulaam in quibus aliquam partem de ... ex pri pre-
cidentibus similiter terminorer· Centones
apud grammaticos uocari solent qui de
carminibus· omeri seu uirgilii· ad propria
opera· more centonario ex multis hinc
inde conpositis in unum sarciunt corpus
ad facultatem cuiusque materie· denique
proba· uxor adelphi· centonem ex uirgilio
de fabrica mundi et euangeliis ple-
nissime expressit· materia conposita
secundum uersus et uersibus secundum materiam
concinnatis· Sic quoque et quidam
pomponius ex eodem poeta· inter cetera stili
sui otia· titirum in xpi honore
conposuit· similiter et de eneidos·

.xxiiii. DE FABULA·

Fabulas poetae a fando nominauerunt·
quia non sunt res facte· sed tantum loquendo fi-
ctae· que ideo sunt inductae ut fictorum
mutuo conloquio imago quaedam uitae
hominum nosceretur· has primus in-
uenisse traditur alcmon crotoni-
ensis· appellanturque esopice· quia hic
apud frigas in hac re polluit· Sunt autem
fabulae aut esopicae aut libisticae·
Esopicae sunt quum animalia muta
inter se sermocinasse finguntur·
uel quae animam non habent· ut urbes
arbores· montes· petre· flumina·
Libisticae autem dum hominum cum bes-
tiis aut bestiarum cum hominibus fin-
gitur uocis esse commercium·
Fabulas poetae quasdam delectandi
causa finxerunt· quasdam ad naturam
rerum· nonnullas ad mores hominum
interpretati sunt· delectandi causa
Ficta sunt ut eas quas uulgo dicunt
uel quales plautus et terentius
conposuerunt· Ad naturam rerum
fabulas fingunt ut uulcanum clau-
dum· quia per naturam numquam rectus est ig-
nis· ut illud· prima leo· postrema
draco· media ipsa chimaera· id est
caprea· etates
hominum per eam uolentes distinguere·
Quarum ferox tamen prima adulescentia
leo ... alto·

dimidium uero uita lucidissima ut caprea eo
quod acutissime uideat· Tunc se-
nectus in flexis casibus draco· Sic et
hippocentauri fabulam esse confictam
id est hominem equo mixtum· ad exprimendam
humane uitae uelocitatem· quia equos con-
stat esse uelocissimos· Ad mores ut apud oratium
mus loquitur muri· et mustela uulpeculae· ut per
narrationem fictam ad id quod agitur
uerax significatio referatur· Unde et esopi
tales sunt fabule ad morum finem relate·
uel sicut in libro iudicum ligna sibi regem
requirunt· et loquuntur ad oleam et ad ficum
et ad uitem et ad rubum· quod totum utique
ad mores fingitur· ut ad rem quae intenditur
ficta quidem narratione sed ueraci signi-
ficatione ueniatur· Sic et demostenes
orator fabulam habuit aduersus filippum·
qui quum ab atheniensibus postularet ut
ei decem oratores darentur et discederet·
finxit ille fabulam qua dissuaderet
dicens lupos aliquando pastoribus
quorum diligentiam decipere uolebant
suasisse ut in amicitiam conuenirent
ea tamen condicione ut si canes
in quibus erat causa iurgiorum
illis traderent· adnuisse
pastores in spem securitatis
dedisse canes quos ouium
suarum uigilantissimos
custodes habebant· Tunc
lupi ademto omni formi-
dine· omne quod in gre-
gibus illis erat non pro
satietate tantum uerum
etiam pro libidine lace-
rauerunt· Filippum
quoque principes populi
postulare· quo facilius
opprimat spoliatam
custodibus urbem·

DE STORIA·

I ... eubulo ...
II D ... primi ...
... riorum· Erit
III Deucalion aetate
IIII D ...
... rit·

Sacramentum autem ordinatio quam
dicunt esse. dicatur autem quia
sacra vocatur. Id est secretum con
tinet. Apud ecclesiasticos enim non o
corrumpitur sed in secreto custodi
tur et a fidelibus adoratur. Eucharistia quin
et gratia dicitur. Multum occulta
quia nunquam deprehendimus quomodo
panis et vinum in carnem et sanguinem
commutetur. Quomodo autem
sine medicina proficiunt aut. hu
ius disciplinae adeptum aut cum gaudio
quicquid quid dignum memoriae fuerit
sacramentum dicunt. Sacramentum
id est monumentum dicunt quod mente
memoriae tribuitur vel ut gratiae. Sed
sacramentum dicitur quod mente
sanctum latet. Sacramentum
autem apud nos primum est fidelium
mundi corporis. Apud ecclesiasticos
primum est fideles ad ecclesiam
sacramentum admittere. Quia in solis pulmen
tis et hoc corporis est. Ferunt porro
non in ipsum mundum aut sacramentum
primum habuisse aut ea porro agere
et celebrare. Hi sacramentum
quibus ordinis ecclesiae corporis.
Sacramentum non solum ecclesiae
in hac quae alia dicuntur.
Quia autem ipsum sacramentum
sacramentum habuimus et ordinis
sacramentum et sacramentum
in hac quae dicuntur.
Cum sacramentum plectra
gemmarum quae
pellucent. unde dicit
sacrum. hoc apud
Iuvenem ordinem
nocuisse.

Numquid hoc quod diximus gemmae
medicina. Pulchrum autem quod
lucent. quia non omnes singulae dicuntur
Annulorum vero singulorum annorum
quasi quidam dignitatem et domus
quae munera accepimus in commendatione
accepimus. ubi munera accepimus
lenimenta vera. Sacramentum multos
fuisse ante post accepit dilectionem
commendatione in libro de Eucharistia
sacramentum. annulos hoc in sacra
quod sacramentum est porro quidam
annulorum vera porro unos quos vocant
nuptionis. Unde et illud aurum et sacra
multis et circumdatur alterum. quia multis
sacramentum contra. Jam in sacramentum
sacrificium et pulchrum in sacra est.
Nam sacramentum. vel quod sacrificia
dicuntur aurum quae sacrificia
fiant aut in porro. Pulchrum quia
quod sacrificia. non sacrificia porro
quia consecratum aurum. et plura.

INCIPIUNT CAPITULA LIBRI SECUNDI

I. De sacramento et signum.
II. De sacramento et sacramentum.
III. De sacramento generis et sacramentum.
IV. De sacramento et sacramentum.
V. De sacramento consecrationis.
VI. De sacramento quae consecratur.
VII. De sacramento quae consecratur.
VIII. De sacramento quae consecratur.
IX. De sacramento et sacramentum.
X. De sacramento. XI. De sacramento.
XII. De sacramento et sacramentum.
XIII. De sacramento. XIV. De sacramento.
XV. De sacramento quae consecratur.
XVI. De sacramento.
XVII. De sacramento et sacramentum.
XVIII. De sacramento et sacramentum.
XIX. De sacramento quae consecratur et sacramentum.
XX. De sacramento et sacramentum.
XXI. De sacramento quae consecratur et sacramentum.

INCIPIT LIBER SECUNDUS
DE RETHORICA ET DIA
LECTICA. ET
DE ARITHMETICA.

Rhetorum verba bene dicendi diversa sunt
a lingua libere aperiendi. Eloquentia
copia indaprudenter dicendi. Sapientia
dicendi cum ratione vitae. Et omnia
opera ad unum finem virtutis referuntur. Idem
copia locuendi
Perfecta apud Graecos locutio dicitur.
Rhetorum autem. Contingit autem
quando multa accidunt rhetori. Ingratum
diversa et loquendi diversi. Inter
contrarium propterea quia haec ad di
dicimus proferuntur. II. De Ignorantia
Hirius Ytaho Icetapis
Hic cum discipline ignorantia
dicitur quia unaquaque in suam
artem quasi in suam quinque
aequinoctium. Sed haec propter
unum. Ut ea laudare admirari in prosa
ria comprehendere in poetis. Dum
nomen nominare quia ut ad omnes
memoriae dicantur. Ad mox repo
sia autem cordis omnes ebriat. Hui di
scipline propter haec cognitio operis efficia
III. De Ambiguitate Urbium
Quia urbes dicendi porro
Urbes contrariae multae morbus
dicendi porro autem contrariae multae
eloquentiae. Quae erant parvae quae
inventae sunt. De proprietate. Eloquentiae
memoriae. Pronuntiationem sapientiae
quod dicit aliquid prudenter. Primum
pronuntiandi. In omnibus contrariae
Multae Vocamus. Multae. Multae in
gemo. Vocamus. Recentes. Multae
autem. Non una antiquorum solum novae
radi nunquam quoque homines
pecunia. Multae aliquid efficiunt
IV. De Ambiguitate Verborum
Genere verborum Multae. Deliberatio
Semper multae. Iudicium. Deliberatio
multae aliquid quod quibus liberata
licet albus est. Quid unaquaque
debeat aperiri accipitur. Memoriae
Inquolundubilis proprium multae
ribus loquendi. Iudicium. Aliquod
primum proprietatem multae. Multae
primum pronuntiandi. Dicam
multae iudicium. Et quod iudicat hominem
certum multae oratione multae. Multae
dubius primo dicitur multae. Multae
ria condemnatur. Liberum supplicio.

Deliberatio multae genere eius. Et quod
de unaquaque re in eo deliberatur. Multae
duplex Genere eius dirimitur. Idem
de exponendo et faciendo. Idem de efficiendo
et omittendo. Genere multae
dicitur locis dicendi. Honestum. Multae. Ex
pertinentibus. Hae differunt aliquid de
deliberatione. quae tamen genere
ut aliquid proprium. deliberatione in eadem
re publica. Inter multae genere
quae plurimum. Honestum
dicit quod unumquemque. multae
dando. multae aut parando honestum
quod honestum habet aut laudetur multae
aut parentum. Laudetur multae dicitur
quae. Multae prae. In prae. Para prae
ante prae multae. Quae ea laudare
Inprae. Multae. Orta in fundere volentem
Laborem. Para prae. Multae in
fluvium cuniculum. Dum omnia
Sephonorum quae multae prae
Parentum ordinem consanguineo Salutem
aut omnibus formare mundum
ante hominem. In homine para hominem
Locus communis ad memoriam multae
ruae omnes aut parentes. quae autem
multae in
Multae quod differunt. Nam aut parentes quae
consanguineae multae ut ad in
cum faciendum proprium adibent. Communis
vero locus, honestus. In quo omnes
proponitur. Unde hic communis locus
dicitur. quia ubique pro nomine omnis
homines. quae in primis omnes ponuntur.
Omnes enim multae non multae omnes. sed
hanc communem non multae omnes
V. De Genere Minorum Caecuturum.
Sed aut pudicae dicitur genere
Inquit cuiusque contrariae. Idem hic cor
ram. Genus multae contrariae omnes
rationes. Multae multae non solum.
Aut pugnus aut pugnus proportion
onem multae genere. sed omnes
multae contrariae. Fraudem in
omnes tradere. Genus
multae multae. Ruae duae. Puto
multae aliquid. Verum omnes omnes
communis. Finis quae multae. Genus
Iuro. De quo iudicium multae quae
de iudicium multae. Iudicium. Condemnatur
Deuteronomium. Commune. Homo.

criminis relatio. criminis redprehensio
deconcertatione purgatio. deprecatio
Conlucatur autem ratio quibus causis quod
alio obiciatur ab alio propinquatur.
Definitio autem ratio quid obiciatur non hoc
ratio quod dicitur. Sed quid illud ratio. indicia
definitionibus probatur. Quinque autem
dum quinque rerum aliquando. de quibus de ea
gerendo agitur. controversia versatur.
contra actio agere aut repellitur.
Translatio ratio quae aut ex persona de qua non
multa hinc agendum de qua ratione. quia
non apud quos. quo ab porte. quo lege. quo
crimine. quae pena opportuerit. Translatio
autem contra actio dicitur. quod ducatio
aut in translationis ratione communicatione indicatur
aut de ea. Iudicialis ratio. in qua quid ratio
nuncupatur aut premium quae pena quae gerit.
Negotialis ratio in qua quid iuris et ceteris more
ab aliquibus actis controversia. Arbitrium autem
quod pro re nihil duabus in mutatione
fortuitum aliquid de genere in rudrumia.
Concertatio ratio. quum vel non id quod facit
ratio de gendia. ratio aliquo corpore aliud
quod non id ponitur probabilium pauca
Hanc actio criminis ratio quae id crimen quod in forum
ubi de ea ubi culpa ut apud actor actio in iudicium
demonstratur. Relatio criminis ratio quae id do
lus facti dicitur quod aliquis in actio in iuris
lucratur facti. Conpurgatio ratio quae id
aliquod alterius facti. onerat aut aliquale
contendit quod duabus rebus illud quod duabus
dicitur ut de communis. Purgatio ratio quae facti id de
conceditur. ratio culpa remotatur. huic pum
hubitatur in prudentia. curae. non certa aut de
Deprecatio ratio quae ab accusatore et ab eo ut alia pe
cuniae aut pecunia. Quod gerit pro re apud
dere. Iudicialis ratio. haec omnia
rempaum. ab aliquo. Legis contentum.
Ambiguitas collectio. Sententia ratio
ad definitio legis. Scripta aut aliquo ratio
quando ab bulpruum dicit. cum in actio res
actor dicit ad et Legis contentum ratio
quando in actio ad et legis una plus dicere
pari ore unum. Ambiguitas ratio. quae id
quod scripta ratio duum una plus dicere
sicut id dicitur. Collectio ut ratio
ratio. quando ex eo. quod scriptum ratio. aliud
quod id quod in scripta ratio inuenitur.

Definitio legis ratio. quae quid in facta
contractum non ponitur aut quae id
Sententia autem ratio aut ratione legis
aliquibus dum contradicit de eo quod contum
ratione una. Contractum rem in actio aut ex alii
de eo in eo non id propter unum aut. propter
quam arte ratione non in actione ratione
principalis ad fixa ratio aut. Interpre
tatio rem ex re prehendit in actione ratione
legis ubi ratio aut ab id plicuna. VI

De ratione contentorum

Tripartita contentorum luxatio certorum
una triplex ratio una lucatur. Carnis lucatio
ratio. contendendum ratio aut et plurimis quae ratio
onibus lunc aut ratio. unique aliquo contra
ont. Contentorum rimplex ratio quae ubi
luatur contra aut ratione unum quae ratione. hoc modo
commutatur bellum. Indicium unum. Iuca
ratio et plurimis quae ratione onibus in quum plurium gerit.
hoc pro aut aut aut cum quod in unum aut
un cum aut in in ribus sed duo. un ba
colonum ad ducuntur. Ex conpurgatione
aut pro aut rem quid pro aut rem unum gerit.
Ad hunc modum aut et ex eo in lum ne ad omnia
contra ut pro pum in ad aut. quin occurrit ratio
auxilio. un ac ex eo aut in alium. in aut
multum et contra unum in ubi plan copia.

VII De quinque corporum ratione

Partes orationis in hoc omnes aut
quinque totum. Idea Exordium. narra
tio. argumentatio. conclusio. hunc
primum. audiatur summum provocat
Secundum ex eo gerit et plicua. Ex eo aut fide
ut ex eo in ubi fuit. quum aut finem aut
orationis conplicata. In quo dum ratio aut
aliquis ab benevolum docilem ut de aut
audiatur rem fuit. benevolum prae dic
docilem in ratione. ad aut et ex eo aut
Narrum dum ratio aut breviatio aut quae pa
loquitur. Argumentum dum ratio aut. in prim
nitur primum. Et in eu ut ex eo frequentis
Concludendum ratio aut. in ac eo in unum mor
audiatur in plerique dicit. I

De quinque modis rerum

Sperat rem ut una quinque. Idea
non ratio. Admirabile humile. Ne per
obscurum. Ex ratione ut ex eo ratio cuit aut
rem ex ratione tentum fuit ratio. unum in audiatur
Admirabile in quo ratio alius aut unum
est quinque in audiatur una. humile ratio quod

non de legi aut ubi dicit

Ancipitem in quo ratio dubitatur
uacuum uel certam aut praeuidit
pauca cipere uel non uolentem aut pauca offerre
obscuram uel in quo aut diuidere aut ratio
nem diffinitionibus cognoscere non ualet
aut cum ratione cognitam ut explicare
Cum BSILLOGISMIS PETHORICIS
Sillogismi greece latine rationes
appellantur. A quibus omnes omnium disciplinarum
probabiles efficiuntur. Sillogismi igitur ratio
proportionum. modorum. conformationis
et ratione conclusionis. una et ubique ratione
uia et fide uerum probantur. Contrariis
igitur proportionum. modorum. con
clusionum. Proportionum uero quod bonitas
aut pondus hominum habere non potest contraria
uidentur. Modorum illi potiores sunt habendi
Conclusionum uero optimum bonum ratio.
Sillogismorum nomina ita sunt redimuntur
diuisiones. hic autem ratio proponendi
modum confirmat. uel conclusionem
Quod diximus proprie autem diuisiones ratio
nes sunt. Sillogismorum apud rhetores
principalium duorum inducitur ratio. ratio
nes sunt. Inductionis membrum ratio
nis. Primum proportionis. Secundum
modus dicitur. Tertia conclusio. Induc
tio ratio quae ita non dubium capiendum modum
nominatur. quinque autem sunt. id est
filosofor. id est rhetorum. id est
poetarum. id est mercatorum. Proportionis inductionis ratio
quae minime audiri concedendum uel
inducta multum plurimum. Similitudinis
inductionis ratio. quae exemplum dicitur. quae modo
quo conandi aut tacite cum rerum similitudine
inter hubiatur inductionis. Conclusionis
inductionis ratio. quae una conclusione
in uanum confirmat. uel quid et cum con
ficitur aut deluitur. Enthimemata igitur
tuam. Inter partium membrorum ratio
quae in perfecta sillogismi rationem
principium sunt. Nulla dubia uel
uegumina formae contrariae. quae dolo
quod ad fidem pertinent aut fuciendum uel
sillogismorum et perfecta aut alia illud.
Dicitur autem aut dubia non ratio aut nam
quam. Exercitationis proportionum contrariae
et perfecta. Unde mulierum aut quae
diuisiones circumstantiae iudicium ratio

Sed prima ratio est. ut omnes quid
de quo ratio quae non probantur.

Ratio enim omnium inductionum duo primi
enthimemata quae ratione perfecta sillogismi
uocantur. Sed et enthimemata quae
in rationem alia sillogismi. Enthimemata
membra una quinque. Primum conuertibile sed non
oratorium. Tertium rationale. Quartum
exemplabile. Quintum collectaneum. Conuertibilia
quod tuidem ita uocant conuertitur. sicut ratio
et contra proponentes. Si quis autem non redditur aut
aliter cum illum aut ripuerit aut per ratio aut potest
nolitur. Oratorium illa quod contra de
monstrationem contrariis. sicut ratio et contra
lunam. hic autem ratio in modum ratio
Enthimemata illa quod rationem generalis
uidetur. ut apud rationem obrequium
uel aut odium pura. Exemplabilia quod
alicui exemplis conparuerunt tuis
similem communitur sicut ratio et
in philippicis. Tamen unum ex quo
exemplum mauritius et ratio non paucis
Collectaneum ratio quum quis
aliquid unum collegerit. Sicut ratio et contra
promittent. Quinque igitur quibus ratio
hunc uolunt. quibus quos quibus
lunam quam loco quem aut non
hunc uolunt uel in non aut pone cum periculo
capiatur non dubium aut occidere. Praeterea
redimuntur. Enthimemata ratio
ut ratio diffinitio et solutio proportionum
sicut alia dicuntur ratio et contra
Si autem ratio aut dubia non ratio nam
quam quae ortequirendum. Exercitationis
ratio illud Si inimicus ratio occidia.
Inimicus enim non ratio quam illi dicitur contra
enthimemata uocantur. Sed quae ratio et
dicendum ratio et ratio ratio
et contra ratio ratio sillogismi illa audit
dicuntur ratio producitur ratio et
sillogismi ratio quo dicuntur duae
hic enim contra modi ratio. Primi modus
dupla ratio. Sed quinque dupla ratio: Tertia
quinque dupla ratio. Tertia dupla ratio et
sillogismi ratio. quae contra ratio et
dicta proportionem. adrumentum. conclusionem.
Quinque dupla ratio quae contra et membra quae
primo proportionem. Secundum proportionem ratio
proportionem ratio et ratio
et ratio probantur. Ratio quae conclusi
onem Quinque dupla ratio et contra
et membra quinque dicta Prima proportionem.

Secundus est probationis, tertius adsumpti-
onis, quartus adsumptionis probationis, quintus
conclusionis. Hunc Cicero ita facit in Inventione
rhetorica. Sed et liberalitatis et ad amorem [illegible]
generi suo cum rursum non operteat [illegible]
pertinent uel cuius generis cum [illegible]
Quadrimembris uero uel [illegible] aliquando est post
[illegible] quod non potest [illegible]
quo usque illo quinque membris concluditur.

X. De lege.

Lex est constitutio populi quam maiores natu
simul cum plebibus sanxerunt. Nam quod rex
uel imperator edicit, constitutio uel edictum
uocatur. Institutio aequitatis duplex est,
nunc in legibus, nunc in moribus. Inter legem autem
et mores hoc interest, quod lex scripta est, mos uero est uetustate probata consuetudo,
siue lex non scripta. Nam lex a legendo uocata,
quia scripta est. Mos autem longa consuetudo
est de moribus tracta tantundem. Consuetudo autem
est ius quoddam moribus institutum, quod pro
lege suscipitur. Cum deficit lex, nec differt
scriptura an ratione consistat. Quando et
legem ratio commendat. Porro si ratione
lex constat, lex erit omne iam quod ratione
constiterit, dumtaxat quod religioni con-
gruat, quod disciplinae conueniat, quod
saluti proficiat. Uocata autem consuetudo
quia in communi est usu. Omnis autem lex
aut permittit aliquid, ut uir fortis petat
praemium; aut uetat, ut sacrarum uirginum
nuptias nulli petere liceat; aut punit, ut
qui caedem fecerit capite plectatur. Factae sunt
autem leges ut earum metu humana coerceatur
audacia, tutaque sit inter improbos
innocentia, et in ipsis improbis formidato
supplicio refrenetur nocendi facultas.
Legis enim praemio aut poena uita moderatur
humana. Erit autem lex honesta, iusta, pos-
sibilis, secundum naturam, secundum consuetudinem
patriae, loco temporique conueniens, necessaria,
utilis, manifesta quoque, ne aliquid per obscuritatem
in captionem contineat, nullo
priuato commodo, sed pro communi ciuium
utilitate conscripta. XI

De sententia.

Sententia est dictum inpersonale, ut
Obsequium amicos, ueritas odium parit.
Huic si persona fuerit adiecta, chria erit,
ita: Offendit Achilles Agamemnonem
uera dicendo, Metrophanes promeruit
gratiam Mitridatis obsequendo. Nam in-
ter chrian et sententiam hoc interest,
quod sententia sine persona profertur,
chria sine persona numquam dicitur.
Unde si personae sententia adiciatur, fit chria;
si detrahatur, fit sententia. XII

De catasceva et anasceva.

Catasceva est confirmatio propositae rei;
anasceva uero contraria superiori est.
Refutantur enim non quae fieri omnino non possunt,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
hoc interest quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et anasceva [illegible]
non sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
non habendum esse dicunt. E(x) [illegible]
[illegible]

na quidam laudat ingenii sicut Tullius oratoria quid tam pinxerunt a Marcellum nominatim et admirati sumus feminarum necesse cinaedum cum ... tempus cognomine illi quem talem in corpore subilem. Venit enim ab excarit.

XIII De prosopopoeia.

Prosopopoeia est cum inanimalium et persona et sermo fingitur. Cicero in Catilinam: Si mecum patria mea quae mihi vita mea multo est carior loquatur dicens et cetera. Sic et montes et flumina vel arbores loquentes inducimus, personam inponentes rei quae non habet naturam loquendi, quod et tragoedis usitatum et in orationibus frequentissime invenitur.

XIIII De ethopoeia.

Ethopoeia vero illam vocamus in qua hominis personam fingimus pro exprimendis affectibus aetatis studii fortunae laetitiae sexus maeroris audaciae. Nam cum piratae persona suscipitur, audax abrupta temeraria erit oratio. Cum feminae sermo simulatur, sexui convenire debet oratio. Iam vero adulescentis et senis et militis et imperatoris et parasiti et rustici et philosophi diversa oratio dicenda est. Aliter enim loquitur gaudio affectus, aliter vulneratus. In quo genere dictionis illa maxime cogitanda sunt: quis loquatur et apud quem, de quo et ubi et quo tempore, quid egerit aut quid acturus sit, aut quid pati possit si haec consulta neglexerit.

XV De generibus quaestionum

Genera quaestionum apud rhetores duo sunt, unum finitum, alterum infinitum. Finitum hypothesis Graece, Latine causa dicitur, ubi cum certa persona controversia est. Infinitum quod Graece thesis, Latine propositum nominatur. Hoc personam certam non habet, nec aliqua in eo circumstantia invenitur, id est nec locus nec tempus. In causa vero certa omnia sunt, unde quasi pars causae est propositum.

XVI De elocutione.

Iam vero in elocutione illud videri oportebit ut ... locus tempus et persona audientis ... effluxit. Ne ... Ne ... Nec ... Ne ... dicitur. Lucidius vero ... perspicue loquendum. Luculente autem ... loquitur ...

ut tutum ... pro quibusdam ... monet ... crepat ... Hunc non ... quod dicitur et fugere.

XVII De trimodo dicendi genere.

Dicendum est autem quo ... In flectendo ... Hoc enim illud trimodum dicendi genus, humile, temperatum, grandiloquium. Quando enim magna dicimus, granditer proferenda sunt; quando parva dicimus, subtiliter; quando mediocria, temperate. Nam in parvis causis nihil grande, nihil sublime dicendum, sed leni ac pedestri more loquendum. In maioribus vero causis, ubi de Deo vel hominum salute referimus, plus magnificentiae et fulgoris exhibendum. In temperatis vero causis, ubi nihil agitur ut agatur sed tantummodo ut delectetur auditor, inter utrumque moderate dicendum est. Sed quamvis de magnis rebus quis dicat, non tamen semper granditer docendus est, sed summisse cum docetur, temperate cum aliquid vituperatur sive laudatur, granditer cum aliquid ad conversionem animos ... provocat. Utendum autem ... in submissione etiam sufficientia, in temperamento splendentia, in granditate vehementia.

XVIII De colis commatibus et periodis

Componitur autem instruiturque omnis oratio verbis, commate et colo et periodo. Comma particula est sententiae. Colon membrum. Periodos ambitus vel circuitus. Fit autem ex coniunctione verborum comma, ex commate colon, ex colo periodos. Comma est iunctura finita verborum, ut ... iudices. Ecce unum comma, cui sequitur aliud comma: ne turpe sit pro fortissimo viro dicere. Et fecerunt colon, id est membrum quod intellectum sensui praestat. Sed adhuc pendet oratio, sicque deinde ex pluribus membris fit periodus, id est extrema sententiae clausula: Ita veterem iudicii morem requirunt. Periodus autem longior esse non debet quam ut uno spiritu proferatur.

XVIIII De vitiis litterarum et verborum et sententiarum

Praeterea autem cavendum est in dicendo ... tria genera vitiorum ... in litteris verbis et sententiis ... quae in metris.

quibus aut in terra aut in aqua lucem
aurum ubertas et conuertitur. Et habet ad
terrarum. non procedit arborum quae aemu
lo oculos in sudorem oculorum primum incidit
arbores quae femina et pariet quae in
arcu aurum et lilia. et corona aurea oculis
adplicuntur. Quamquam et coronam aurum et
in terra incidere rara dare et aquarum exue
ndam aurum aut dulcium aura et dora. XLX
ua aurea radios et exercere et omnem
fugiendum aera et coronam. in lilium oculis
aquarum. XX

De lucem aurum arborum.

Nam arbor quoque cum aduersum aut non
in proprium arbor ponunt aur quae ueri
loquium nocuna. Amundum aera et pro pri
ae aut ricam mora uel quando pro humil
ae aem rondi uua pueri nocubuli drur
lua arnmib ria uaendum. Nocum longe
ueci aar radua uel proxima ac cognoscu
ndum aur. Fugiendum aerum Ipsum aut lo
qui et quam mine ultorum arum confusione
non porrum. Ambiguum aur quoque in aum illic
cubandum quidum lucam aut non loquam aut
ducat. quod unum aut duo arbor riqui
cum pro aerum. In aer periar in numib uocab
longe ac circum placum umbulo cludua
quod uia aum prolonqum uocunaur cum con
arum mem minus aum era breuia aut
radio aum non corum. uel bu furum.
Fugiendum aut una quoque ricum in lia aer ra
arbor. laa in arm aur. uaa aut in aer
primum grum aa contra aud cognor
cum aer. Duna um cum confuso. aua aut loqui
clamor. uel loqui. mu uel loqui. prur
loqui. plamur mor. ac hirrumilu.
Aa con aer ora aa non non aer aut lacu et collar
et corum. In aer qui aum non quia quae
plurquid dum quum dixum in aer illigi quel
uar dicur ut de sum re pro mur cadia ac
uirgilur. Dimerum lupri pfunum quum
dicia lupri ula aud in el mugin mur rugor
huic co aurum uaua aur era arbor min aer
quum aa mur rum mu quum una. XXI

De figuris arborum tarum aa aurum

Nuc aa aur aer omu aer ora aa. aa um figur
arbor uer aer aa aurum. Nu quum
dir ac aut appo aa uo rum aa. fua aqua
on num aa fura aa dum aut dicendi quum
uudum aa ceria. pla aa indum era aa in
hur

uorum duformur. ua dicum aer figura
aa omnia aa or fua. et ludicendum rotunda
undia aa et aa aa. Et plurimum ruporum
aa non aur in re num aa aurum aa aa
ud no aa aa una. Unda aa aun aum illu
hic in aer pon in oporuna. quem in po num aa
una nu quum una difficul aer funa. In
oruaa on num lubar. Anu diploui ra
co gemina aa ou arbor ua in ra aum non ubia
ubia aa um in ra nu aa non ia. Clamax ora
gru du aa o quum ub eo quor rum rupor
aer minu aer. In fenor in cipia: hue et
hinc quum per ud ludicendi ordorum ud.
ua aa illud uprium. Et in no can au
nurcia ay dignaur. Et dignau aa thona.
et honore. In panum. Et in por libaaur.
hunc figurum non nulli cua aum uppel
luna. ppar quod ulud in ulio quum
non aa aurum et ua aa aur aer plu aer in
gemina aa on et uarbor tarum aur.
fia uum hoc cer cam a non rolum in ri
uarbir ra dum in con aa aa on et
uarbor ua apud gruccum. Puria au
aau. udulorcha aa aut in non ra um con
fua. Adulorcan aur in aa aa ard aa ora
man aum. Sen aa aur ripulice fugiau.
Sic aa apud ripionam aua aa gruar: co
ua aer cum illo rponrionam fecir. fua au
rporion et ludicem udduci. Adu ca aupr
moc aa aa dum mu ui dum minu aum quod um aa
demur. Dna aa aa aa qu ilu aa ne co aa rupo
ria aa uppellunaur quod um quod ut ropo
num aer. ron aa in aa pulcr aa udin fu cum
et in non num non aa locu aa on ir d aa in aa rum
aa ira aa. Ua ci aa ov. et hue pur rop pudor
pu gnua. Illinc pa aa lu aau. hinc pudi aau
Illic aa aprum. hinc fidar. Illic fru du aa
hinc pi aa aur. Illic ce lur. hic ce dur aa au
Illic fur or. hinc con ra aur. Illinc aa rpi aa do
hinc co aa man aa au. Illinc libido. hinc dan aa gau
aa an por un aa au. fora aa ado. pru dan aau.
Ira aa aa rom re bro una cum qu aa aa.
Luxuria et gnu um. aa man aa aa cum aa
omnib. por aa ano co pu cum et ra aa aa.
bonum aa o cupdi au. aa rum quidam aau
bona dum aa gr par rum omnium rum dir pon aa
on con fu gia. hul modi ce aa um in tu pre lu
hul modi lo cu aa on ir on num non lub ra gla
uar cur dicar ron aa um mu lum bonum ac co dum
mo aa nu aum ric co aa pum par ce aa or

taric in aure et in nomina operculatarum
binu habinu. unum con agit unum.
IIII Sinonimia est quotiens in conexa
oratione pluribus verbis unam rem significamus
ut ait cicero. Nihil agis. nihil
moliris. nihil cogitas. Et alibi. Non fero
non patior. non sinam. Epanodos quum
de re tristi non est necessaria. Principium digni
tatis eius pene pares non in persona eorum
quos defendunt. Antapodosis quotiens
media primis et ultimis conveniunt. ut tanta
Vestrum iam hoc factum reprehendo patres
conscripti non meum ac pulcherrimum quidem
III factum verum ut dixi non meum sed vestrum. Paradias
tole est quotiens quod dicimus interpretatione
sua discernimus. Quum te pro astuto sapientem
appellas. pro inconsiderato fortem. pro
IIII inliberali diligentem. Antanaclasis
est quae eodem verbo contrarium exprimit sensum
Querebatur quidam de filio quod mortem eius
expectaret. respondit ille non expecto. immo
peto inquit ut expectes. Antimetabole
IIII est conversio verborum quae ordine mutato
contrarium efficit sensum. Non ut edam vivo
sed ut vivam edo. Et illud. Si consul anto
nius brutus hostis. Si conservator reipub
licae brutus hostis antonius. Exochen quia
eruppellum aut appius quia produxit appius.

K. De figuris sententiarum.

Nunc figuras rerum quae rhetoribus dicuntur
cognoscere prosequimur. Sententia autem
dicta est pro nullo. vel ob quam in iniquitatem
odium pariat. huic rei pronuntiandi causa
sententia locum offendat. ut alii quam merito
necessitudine. Maxime funt pro meritis
gravissimis ardua ob requirendo. nullus
enim tam certo hoc in natura quod de re
ac rem in pronuntiando proferat. Enim sint
pronuntiandi quum dicitur. Unde tres certant
pronuntiandi causa. fiat enim. Si de rerum
partibus dicat. Sententia autem ut per se ut est.
Alia communis in dicendo aut. Alia in ratione pro
nuntiata aut. Ut: nusquam tuta fides.
Alia in persona aut. ut: unde tu et nunc tuo cu
zephiro sic absurde perinnis. Alia admira
tione aut. cum arte tum nimis ut celebrabilis.
Alia comparativa aut. ut: sicut in conspectu
quid libet tunc excepta causa. Alia multiplicatio
quae quid quomodo universa in dignitate
contra pronuntiatur. Quid nomen verum tu
corporis eget.

virtute vim fecerit fuit. Alia in exhortatione quam aut
ut Iubente ac curia rubescit in nocte;
detinere videtur. quid gerunt domi pace
ne ut perveniant in unum. Alia exprobratio ut
illius et tanto. Alia deprecativa. ut nunc pone
hos innocentes mulier. Alia promissiva ut paret
in aeternum mea in manu meos. Alia concessiva ut
quasi in publicum ne probe tua ut ne quaeras tu
ultimum cantare pretio non magni pendunt.
Quod autem mente in alla causa privatio
mixta est. Sunt aliquae quae tu exemplo uti
ut autem appendunt. Alia demonstrativa ut
ut tenet. Alia obsecratio ut o mihi praeteritos
referat si iuppiter annos. Alia
detrectatio ut nequaquam. Alia qua quum
excluditur non proferunt. ut quis fatetur
occurrat pacem convertat in animo. ut
cicero. O dii immortales ubi longe gentium sumus.
Alia exagitatio quum drenaretur provincia
ut audes hortari contra te exceptos. Alia de
ostentatio quum conatur videri captivos
et eos quos reducimus. Sunt autem firmaturae
ut quidam. quippe. Praeceptivae. ut nudus
ara sere nudus habebis frigora erit.
Variativa ut. Neve tibi ad solem vergant vineta cadentem
neve inter vites corylum sere.
Imperativa ut non minima. Sunt autem mirativa
ut. Iuppiter hic ibit et nostris inluserit
advena regnis. Dolentis. ut. mihi quod nullus
amor terra nubilis erit. Flentis. ut
similis adimit? vita conducit trahat ferrum
iubet animalia. Admonentis. ut. Invidentis.
ut contemnentis. ut. Exorationis. ut.
Conrogationis. ut. Commiserationis. ut.
Quorum quaedam in figuris etc. habentur in pro
nuntiando vocentur. Sunt autem paradoxa
quorum pars contraria partis non erat
ut. Non est calamus? [illegible] magnus
paratus. Sunt autem ut diverse causae
senserit. quid quod nobis bene potest
in aeternum in [illegible]
nitum in dicere tuta ex qui dura formidentur.
Sunt autem portenta dubitationis multum
noscere et quae etiam aliquo modo dicuntur.
Quae non oris unum dicitur commune
consilium dicibilem aut diverterit. ut
ridiculus uxorem vetustate? ut vere dura est
quidam quae est continua. quamquam duos
fuscaverit ferre tenue. Paradoxon est quum
dicimus in opinionem aliquid accidisse.

uacuo circo cul' lud ir predicuar
bro ad tubicina el' pericul predicuar ne
arrectis aures. Epistola propet Horatium. qui
ut quid priusludicibus uana audiuerunt per
pmia animi sera mundu uacuum ut in
uacuum. Parricida fuerunt ardica au
dignioribus. qui pirata fuerunt quicuam
Punitur tyrannus ob tyrannidem. Occidit non punitur meritum maior
cadere. qui fecit uicem uacuum ad tyra
uacuum. Premia ad iniquitatem. Propo
pet tyrannidem ad tyrannidem promu
ut inducimur ad proelium aut illuc fuerit
Appium et cucullo diuulgatum.
Ne ad regnum tyrannidem. quia quiri
gaudent rubecula ut inducantur ad qui
loquitur. Mecum arrideat quae
mea animo ludicum in reprehendit
hoc modo Fructus uacuum ad arridet pecuniae
sequitur uacuum ad arridet
uore media ad incendium cadere pinnae
dirupationem libere corpus in luxuriae
cupiditatem uacuum uacuum. Crucidua
enterrhyt. In qua aurum uacuum accipiuntur
boru qui dicuntur tyranni ad illum
premium non quum ad ludicum
in rem publicam tyrannidem fuerunt tyranni
ad tyrannidem nocere omnibus. clodium ubi tyranni.
Aporiophori tyranni quid dicuntur
bumur ridendum uacuum accipimus uacuum
ramo corpus tyranni conponere lucanur.
Et uentum tyranni. dignitatem uiuacular
medicandi. ad regnum aut ad pusillo
quia uolebant ad ad uendendum.
Annumeriri tyranni. commemoratio et uigod
oblitus fuit non pinguem. Apuleius tyranni
quod quod nunc morsuli quia
poruorum oportunum oportunum. Cathe
logus tyranni quia ponimus uigod et quia
tyrannidem reddimus. Cum uacuum tyranni
dirempto sequitur uel et ut uacuum
omnium tyrannorum similiter uocant colorem
tyranni plubora ad obrutum corulubani
Lacrimor tyranni quia plaudent urbem
et pedicor nunc locum concurrunt a
quia quidem peranno conicit curma ut
cicero. Rempublicam quam aut et
omnium nostrum bonum peranno curcolum tyranni libro
quod tyranni tyranni. Prenuntiat tyranni quia primum
lucanon ad uerum quid dicta nunc illi cepit.

Praeuum uacuum quia nundum tuum uacuum
pbrure uolumi. uacuum ipsum gelu
dicuntur uolumi uacuum et plumam.
Si dicuntur uacuum rempublicet. cum alium
oratorem rempublicet recipionem. Deinde
tu quomodo magnum uacuum arbitrum uacuum
minimum et aulla. uacuum illud cum de
pperacul mihi ad fidem curauduna.
cum bono nimium curno fuca. quidem non uacuum
uccurubia uigomum uacuum
uacuum predia. Et punetum tyranni
quia ludicum ad uacuum fuerunt pollicet
non uiliquum magnum uacuum minimum dicetur
Propopet tyranni quia nunimulum appro
tyranni non fiegar. uacuum ad uacuum.
Et arrium et quantum quibus uacuum
mulaua tyranni cum loquantur dicit. ta
tyranni. Parua arrideat. quia quid ponimus
uiliquid in pperam apud memorum ludicum
repan auerno dicetur quo peranno fuerit
Punitur tyranni uolubilem quia quid in arrigu
aut primo birrepodini. Dinarrideat
quia differunt uiliquid parum uacuum
in arrigo nor pmia uacuum dicere.

Ti De diuisione

ii De differentia diuisionum et tantum uocetur
iii De definitione philosophie
iiii De triuio quid sit porphirii
v De uacuo quomodo uacuum
vi De plenum uacuum uacuum
vii Prima uacuo partem uacuum
viii De syllogismis diuisionum
viiii De uno diuisionem syllogismos
x De diuisione syllogismos
xi De opposito xii. De opportunitate.

Ti De diuisione

Diuisio uacuum ad disciplinam uidetur
rendum uacuum in uacuum. Prima
philosophie est. quae solet iudicari.
Ad tyranni uacuum. De primo indicum quod
et dirrendi potest docere nim. quem
plumbum tyranni quia quia uacuum modum
dirpuantur ouum tyranni diuidicatur.
hunc quidem primum philosophi in uiridicationibus
habuerunt uacuum ad uacuum predicetur
paruum. Pora horum uiro uacuum ad regulum
quia uidum habet doctum uacuum uacuum
ad diuisionem uacuum uacuum predicetur
uacuum et uacuum. Prima uacuum ad uacuum
dirpuantur. In ouum porro
rem diuisionem diuisionem requiratur.

quae uel in multarum artiumque commune est ratio.

II DE DIFFERENTIA DIALECTICAE ET RHETORICAE ARTIS

Dialecticam et rhetoricam uarro in nouem disciplinarum libris tali similitudine definiuit. Dialectica et rhetorica est quod in manu hominis pugnus adstrictus et palma distensa. illa uerba contrahens, ista distendens. Dialectica siquidem ad disserendas res acutior. Rhetorica ad illa quae nititur docenda facundior. Illa ad scolas nonnumquam uenit. ista iugiter procedit in forum. Illa requirit rarissimos studiosos, haec frequenter et populos. Solent autem filosofi antequam ad isagogas ueniant exponere definitionem filosofiae, quo facilius ea quae ad eam pertinent demonstrentur.

III DE DIFINITIONE FILOSOPHIAE

Filosofia est rerum humanarum diuinarumque cognitio cum studio bene uiuendi coniuncta. Haec duobus ex rebus constare uidetur, scientia et opinione. Scientia est cum res aliqua certa ratione percipitur. Opinatio autem cum adhuc incerta latet res et nulla ratione firmatur, ut puta. Sol utrum tantus quantus uidetur, an maior sit quam omnis terra. Item luna globosa an concaua sit. et stellae utrum adhereant caelo, an per aerem libero cursu ferantur. Caelum ipsum qua magnitudine, qua materia constet, utrum quiescat et inmobilis sit, an incredibili celeritate uoluatur. Quanta terrae crassitudo, uel quibus fundamentis librata pendeat et contineatur. Ipsud autem nomen interpretatum in latinum amorem sapientiae profitetur. Nam graeci filo amorem, sofian sapientiam dicunt. Philosophiae species tripertita est. una naturalis quae graece fisica appellatur, in qua de naturae inquisitione disseritur. Altera moralis quae graece ethica dicitur, in qua de moribus agitur. Tertia rationalis quae graeco uocabulo logica appellatur, in qua disputatur quemadmodum in rerum causis uel uitae moribus ueritas ipsa quaeratur. In fisica igitur causa quaerendi, in ethica ordo uiuendi, in logica ratio intellegendi uersatur. Fisicam apud graecos primus perscrutatus est thales milesius, unus ex illis septem sapientibus. Hic enim ante alios caeli causas atque uim rerum naturalium contemplata ratione suspexit. quam postmodum plato in IIII definitiones distribuit, id est arithmeticam, geometricam, musicam, astronomiam. Ethicam socrates primus ad corrigendos conponendosque mores instituit, atque omne studium eius ad bene uiuendi disputationem perduxit, diuidens eam in quattuor uirtutibus animae, id est prudentiam, iustitiam, fortitudinem, temperantiam. Prudentia est in rebus qua discernuntur a bonis mala. Fortitudo qua aduersa aequanimiter tolerantur. Temperantia qua libido concupiscentiaque rerum frenatur. Iustitia qua recte iudicando sua cuique distribuunt. Logicam quae rationalis uocatur plato subiunxit, per quam discussis rerum morumque causis uim earum rationabiliter perscrutatus est, diuidens eam in dialecticam et rhetoricam. Dicta autem logica, id est rationalis. Logos enim apud graecos et sermonem significat et rationem. In his quippe tribus generibus filosofiae etiam eloquia diuina consistunt. Nam aut de natura disputare solent ut in genesi et in ecclesiaste, aut de moribus ut in prouerbiis et in omnibus sparsim libris, aut de logica pro qua nostri theologicam sibi uindicant, ut in cantico canticorum et euangeliis. Item aliqui doctorum filosofiam in nominis sui definitione his partibus definierunt. Filosofia est diuinarum humanarumque rerum, in quantum homini possibile est, probabilis scientia. Aliter. Filosofia est ars artium et disciplina disciplinarum. Rursus filosofia est meditatio mortis. quod magis conuenit christianis, qui saeculi ambitione calcata conuersatione disciplinabili similitudine futurae patriae uiuunt. Filosofia diuiditur in duas partes. primum in tres partes. Secundum in tria capitula(?). Alia definitio filosofiae in duobus constat . . .

bes |

Quam rursum primi in inspectiva. Secunda ac-
tualis. Inspectiva dividitur in tribus
modis. Id est prima in naturalem.
Secunda in doctrinalem. Tertia in divinam.
Doctrinalis dividitur in quattuor. Id est
prima in arithmeticam. Secunda in musicam.
Tertia in geometricam. Quarta in astro-
nomiam. Actualis dividitur in tribus. Id est
prima in moralem. Secunda in dispensativam.
Tertia in civilem. Inspectiva autem
dicitur qua supergressi visibilia de divinis
aliquid et caelestibus contemplamur,
eaque mente solummodo inspicimus quoniam
corporeum supergreditur obtutum.
Naturalis dicitur ubi uniuscuiusque rei
natura discutitur quia nihil generat-
ur in vita sed unumquodque his
usibus deputatur in quibus a creatore
definitum est. Nisi forte cum voluntate
Dei aliquod miraculum provenire mon-
stratur. Divinalis dicitur quando aut in-
effabilem naturam Dei aut spiritales
creaturas ex aliqua parte profundissima
qualitate disserimus. Doctrinalis dicitur
scientia que abstractam considerat quan-
titatem. Abstracta enim quantitas
dicitur quam intellectu a materia separantes
vel ab aliis accidentibus ut est par, impar,
vel ab aliis huiuscemodi in sola ratiocinatione
tractamus. Cuius species sunt quattuor.
Arithmetica. Geometrica. Musica. Astro-
nomia. Arithmetica disciplina quanti-
tatis numerabilis secundum se. Geometrica
est disciplina magnitudinis inmobilis
et formarum. Musica est disciplina
que de numeris loquitur qui ad aliquid sunt
his qui inveniuntur in sonis. Astronomia
est disciplina que cursus caelestium siderum
atque figuras contemplatur omnes et habi-
tudines stellarum circa se et circa terram
indagabili ratione percurrit. Porro ac-
tualis dicitur que res propositas opera-
tionibus suis explicat et continendi dicitur.
Cuius partes tres sunt. Moralis dispensa-
tiva civilis. Moralis dicitur per quam
mos vivendi honestus appetitur et in-
stituta ad virtutem tendentia praepa-
ratur.

Dispensativa dicitur quando mediarum
rerum sapienter ordo dispensatur.
Civilis dicitur per quam totius civitatis
utilitas administratur. IIII

YSAGOGIS

Post philosophiae definitiones in quibus generaliter
omnia continentur nunc isagogas
Porphyrii expediamus. Isagoge graece
Latine introductio dicitur. Eorum scilicet
qui philosophiam incipiunt. Continens in se demon-
strationem primam rerum de qualibet
re quid sit quae certa et substantiali
definitione declaretur. Nam praeponimus
primo genus deinde speciem et alia
ut communia et propria subiungimus ac diversitates
communionibus separamus. Tamdiu interpo-
nentes differentias quousque ad proprietatem
de quo quaerimus signatis expressionibus perveni-
amus ut puta. Homo est animal ratio-
nale mortale terrenum bipes risus capax.
Genus quando dicitur est animal substantia hominis
declaratur. Est enim ad hominem generale
animal et quia latius patet et ad alia ce-
tera species extenditur. Iam declaratum est aliquid quod
non aetherium aut humidum corpus sit habeatur.
Differentia autem est ut bipes quae per animalia
potius est quae singulatim per aliquid intellegitur. Iam
rationale per [illegible] quaeritur
separat [illegible] quod in rationabili natura est
propria [illegible] potentia est [illegible]
hominis quod ridere [illegible] ita hominis
et pura definitio ad hominem declarandum.
Cuius disciplinae definitio non plenum et tamen
utrumque. [illegible]
et differentia [illegible]
plenior [illegible]
definitionem. In quinque partibus [illegible]
[illegible]. Quarum prima
est genus. Secunda species. Tertia differentia.
Quarta de proprio. Quinta accidens.
Genus ut animal. [illegible]
generali [illegible] communis omnium animalium habetur.
Species ut homo. [illegible]
[illegible]. Differentia
ut rationale mortale. His enim duobus differt
homo a ceteris. Quam enim dicitur rationale
discernitur ab irrationabilibus qui non habent
rationem.

Quod dicitur mortale differentia ut rationale. qui inter eum et pecus interest. Proprium autem risibile. homo est enim qui ridet. et hoc proprium hominis nulli autem animali est. Accidens ut color in corpore. doctrina in animo. haec enim et ex vicissitudine accidunt et mutantur. Ex his tamen omnibus his quinque partibus [illegible] [illegible] ut homo est animal rationale mortale risibile boni malique capax. Sic etiam in omni oratione substantiam et [illegible] dividi ut ponere debemus. [illegible] differentiam. quamdiu [illegible] ceteris omnibus quae hoc idem [illegible] ad [illegible] proprietatem [illegible]. Itaque [illegible] commentarium [illegible] libri vocatur [illegible].

De cathegoriis.

Sequuntur Aristotelis cathegoriae quae Latine praedicamenta dicuntur. quibus per varias significationes omnis sermo conclusus est. Instrumenta cathegoriarum tria sunt. id est primum aequivoca. secundum univoca. tertium denominativa. Aequivoca sunt quando multa nomine uno. sed non eadem definitione significantur. ut leo. Nam quantum ad nomen pertinet et verus et pictus et caelestis leo dicitur. Quantum autem ad definitionem spectat aliter verus aliter pictus aliter caelestis definitur. Univoca sunt quando duo aut plura nomina unam definitionem habent [illegible]. Ergo hoc univocum [illegible] intellegitur quia [illegible] definitionem [illegible]. Denominativa id est derivativa dicuntur quia [illegible] differentiam [illegible] habent appellationem ut a bonitate bonus a malitia malus. Cathegoriarum autem species decem sunt. id est substantia. Quantitas. Qualitas. Relatio. Situs. Locus. Tempus. Habitus. Agere. Pati. Substantia est quae proprie et principaliter dicitur quae neque de subiecto praedicatur neque in subiecto est. ut aliquis homo ut aliquis equus. Secundae substantiae dicuntur in quibus speciebus illae quae principaliter substantiae primo dictae sunt includuntur. ut in homine Cicero.

Quantitas est mensura per quam aliquid ut magnum vel minus dicitur ut longus brevis. Qualitas est ut quis qualis sit ut orator [illegible] niger candidus. Relatio est quae refertur ad aliquid quantum dicitur plus minor [illegible] simul incipiunt. Numquam [illegible] uno [illegible] [illegible] prior [illegible] praeterito [illegible]. Locus est ubi sit. in foro in platea. Locum [illegible]. Situs [illegible] habet [illegible]. [illegible]. Tempus [illegible]. [illegible]. Habitus ab habendo aliquid dicitur [illegible] in mente [illegible] in corpore. circa corpus [illegible] habendi modum [illegible] numero comprehenditur. [illegible] significationem contrariam. [illegible]. In his tamen novem generibus [illegible] quae [illegible] quod est [illegible]. Numerus [illegible] hoc de praedicamentis [illegible]. Subiectum autem [illegible] subiecto [illegible]. De subiecto autem [illegible] in subiecto [illegible] [illegible]. Ubi enim dicitur de subiecto substantia est [illegible]. Ubi vero dicitur in subiecto accidentia sunt [illegible] quae accidunt in substantia. ut quantitas qualitas ut figura.

De subiecto uero omnium generaliter praedicatur. In subiecto uero accedentia sunt. Ex his nouem accedentibus in ipsa usia sunt: quantitas et qualitas et situs; haec enim sine corpore esse non possunt. Extrinsecus uero locus, tempus et habitus. Intrinsecus et extrinsecus relatio, facere et pati. Appellatur autem [illegible] contraria [illegible] quia non oportet [illegible] subiectum. Cuius enim quid sit homo oportet ignorare, nisi aliquem hominem sibi ponat ante oculos, qui sit subiectum hominis. Hoc opus Aristotelis intellegendum est, siquidem breuiter dictum est, quidquid homo loquitur inter decem praedicamenta habetur. Proficit etiam ad libros intellegendos, qui siue rhetoribus siue dialecticis applicantur.

XXVII. DE PERIERMENIIS

Sequitur dehinc liber periermeniarum subtilissimus nimis, et per uarias formas iterationesque cautissimus, de quo dicitur: Aristoteles quando periermenias scribebat, calamum in mente tingebat.

Praefatio periermeniarum

Omnis quippe res quae una est et uno significatur, aut nomine aut uerbo significatur, quae duae partes orationis interpretantur totum quidquid conceptum mente ad loquendum profertur. Omnis enim elocutio conceptae rei mentis interpres est. Hanc Aristoteles, uir in rerum expressione et faciendis sermonibus peritissimus, periermeniam nuncupat, quam interpretationem nos appellamus, scilicet quod res mente conceptas prolatis sermonibus interpretatur per cataphasin et apophasin, id est adfirmationem et negationem. Per adfirmationem, ut homo currit; per negationem, ut homo non currit. In his igitur periermeniis supradictus philosophus septem species tractat: id est de nomine, de uerbo, de oratione, de enuntiatione, de adfirmatione, de negatione, de contradictione. Nomen est uox significatiua secundum placitum sine tempore, cuius nulla pars est significatiua separata, ut Socrates. Verbum est quod significat cum tempore, cuius pars nihil extra significat, et est semper eorum quae de altero dicuntur nota, ut cogitat, disputat.

Oratio est uox significatiua, cuius partium aliquid separatum significatiuum est, ut Socrates disputat. Enuntiatio est uox significatiua de eo quod est aliquid uel non est, ut Socrates est, Socrates non est. Adfirmatio est enuntiatio alicuius de aliquo, ut Socrates est. Negatio est enuntiatio alicuius ab aliquo, ut Socrates non est. Contradictio est adfirmationis et negationis oppositio, ut Socrates disputat, Socrates non disputat. Haec autem in libro periermeniarum minutissime diuisa et subdiuisa tractantur, quarum rerum definitionem hic breuiter tetigisse [illegible] pro compositis exempla apponantur. Vtilitas periermeniarum haec est, quod ex his interpretationibus syllogismi fiunt, unde dialectica [illegible] patescat.

XXVIII. DE SILLOGISMIS DIALECTICIS

Sequuntur dehinc dialecticae syllogismi, ubi dialectica [illegible] uirtus omnis ostenditur, quorum conclusio plurimum lectorem adiuuat ad inuestigandam ueritatem, ut nulla sit iam erroris deceptio [illegible] profirmatur [illegible] conclusione. Formulae categoricorum, id est praedicatiuorum, syllogismorum sunt tres. Primae formulae modi sunt nouem. Primus modus est qui conducit, id est qui colligit ex uniuersalibus dedicatiuis dedicatiuum uniuersale directim, ut: omne iustum honestum, omne honestum bonum, omne igitur iustum bonum. Secundus modus est qui conducit ex uniuersalibus dedicatiuis et abdicatiuis abdicatiuum uniuersale directim, ut: omne iustum honestum, nullum honestum turpe, nullum igitur iustum turpe. Tertius modus est qui conducit ex dedicatiuis particulari et uniuersali dedicatiuum particulare directim, ut: quoddam iustum honestum, omne honestum utile, quoddam igitur iustum utile. Quartus modus est qui conducit ex particulari dedicatiuo et uniuersali abdicatiuo abdicatiuum particulare directim, ut: quoddam iustum honestum, nullum honestum turpe, quoddam igitur iustum non est turpe. Quintus modus est qui conducit ex uniuersalibus dedicatiuis particulare dedicatiuum per reflexionem

uacōmēt luraūonēraū omēt onēraū bonū
quod dū lq; aur bonū l'aū. Sq; aur modēra
quiconducia q; unu ērali dēdicuaau
aau unu ērali ub dicuaau. Abdicuaau
unu ērali p reflexionē uacōmēt l'aū omē
onēraū nullū onēraū aurpē. nullū lq; aur
l'aū aurpē. Sq; aur in modēra quicōducia
q; puraculum aau unu ērali dēdicuaau.
Dēdicuaau puraculum reflexionēm
uaquod dū l'aū onēraū. omē onēraū uale.
quod dū lq; aur uale l'aū. Octaū modēra
quiconducia q; unu ērali ub dicuaau
aau dēdicuaau puraculum. ub dicuaau
reflexionēm. uanullū aurpē onēraū omē
onēraum luraū. quod dū lq; aur aurpē
non ēraluraū. Non modēra quicōducia
q; unu ērali ub dicuaau aau puraculum
Dēdicuaau ab q; puraculum reflexi
onēm. uanullū aurpē onēraū. quod dū
onēraū l'aū. quod dū lq; aur l'aū nō ēra
aurpē. Formulēr de modēruna. quia
aur. Primo modēra quiconducia q;
unu ērali ub. dēdicuaau aau ub dicuaau.
Abdicuaau unu ērali dirēcaū. uacōmēt l'a
onēraū. nullū aurpē onēraū. nullū lq; aur
aurpē l'aū. Sēcūdo modēra quicōducia
q; unu ērali ub dicuaau. aau dēdicuaau
Abdicuaau unu ērali dirēcaū. uanullū
aurpē onēraū. omē l'aū onēraū. nullū lq; aur
aurpē luraū. Tertiaū modēra quicōducia
q; puraculum dēdicuaau. aau unu ērali
ub dicuaau. Abdicuaau puraculum dirēcaū
uaquod dū l'aū onēraū. nullū aurpē onēraū
quidam lq; aur luraū non ēra aurpē.
Quartaū modēra quicōducia q; puraculum
dēdicuaau. aau unu ērali ub dicuaau
Dēdicuaau puraculum dirēcaū quod dū
l'aū nō ēra aurpē. Omē mulū aurpē. quod dū
lq; aur l'aū non ēra mulū. Formula de ēraū
modēruna. Primo modēra quicōducia
q; dēdicuaau. unu ērali ub. Dēdicuaau
puraculum ēraū dirēcaū. quū ēr lq; um.
uacōmēt l'aū onēraū. omēt l'aū onēraū. l'aū
Omē luraū bonū. omē bonū l'aū. quod dū
lq; aur onēraū bonū. quod dū bonū onēraū
Sēr dēdicuaau.

Sēcūdo modēra quiconducia q; dēdicuaau
puraculum aau unu ērali. Dēdicuaau
q; puraculum dirēcaū uaquod dū l'aū
onēraū omē l'aū bonū. quod dū lq; aur onēraū
bonū. Tertiaū modēra quiconducī q;
dēdicuaau unu ērali q; puraculum.
Abdicuaau puraculum dirēcaū uacōmē
l'aū onēraū. quod dū l'aū bonū. quod dū lq; aur
onēraū bonū. Quartaū modēra quicōducia
q; dēdicuaau puraculum
aau ub dicuaau unu ērali
Abdicuaau puraculum
dirēcaam. uaquod dū l'aū
onēraū. nullū luraū mulū.
quod dū lq; aur luraū nō ēra
mulū. Sq; aur modēra
quiconducia q; dēdicu
aau unu ērali. aau ub
dicuaau puraculum
Abdicuaau puraculum dirēcaū. uacōmē
luraū onēraū. quod dū
l'aū non ēra mulū
Quod dū lq; aur onēraū
nō ēra mulū. hur yor
mulurcuah ēgori
cor. rillo qirmor
quipl ēnōrrēdē
rēdēra libru
lēqua quēmr
crbi aur. pēr
Amēnum.
upolēq. ēa
quērub alu
uerū ēraū
aau cor
norcua

Dra enim autem uocat conuertere ad
mugrum intellegentiam tuum et eorum
pretera in addito huiusmodi introducta
tunc ad propositum corrollarium ordinet
rationem autem. ⁊ Tum Modi
sillogismorum ⁊ propositionum
Quisquis autem uolunt conclusiones tuas
rationem. Primus modus ita. Si dies est lucida
erit mundus lucta lectitatur. Secundus modus ita
Si dies est lucida non lucta non est lectitatur
Et erit mundus lucta. Non est autem dies
non lucida. uel dies est lucta lectitatur.
Quintus autem modus ita lucta una dies erit
nox. uel dies est. ⁊ nox lectitatur non est.
Quinta autem modus ita lucta una dies
una nox. uel quinque nox non erit dies
lectitatur. ⁊ Sexta autem modus ita
lucta non erit dies lucta non lucta
dies erit tunc nox lectitatur non est. ⁊
Septimus modus ita lucta non dies
tunc nox uel quinque nox non erit dies
lectitatur. ⁊ Octauus tum ⁊ po
sitionis autem nox. sillogismos
riquir plenius ne ita
dicta libri tulique multi
uicatum nec sillogismis. ⁊ Ipse
autem hinc addit locutus
definitionem propter
necessitatem quia autem
definitiones apte ellua
uapotest indicios.
uapotest multiplicatio
ratione ita quidem
indicium indicationis
oratione dicit. ⁊

⁊ De diuisione definitionum ex omnibus libris breuiatur.

Definitio ita philosophos quilibet
primum dicit explicat quid sit pluria
quilibria. quomodo tamen breuiter
contraxit debeat. Rationes autem breuitatis
cuiusque rei. ut communiter diuisiones proprie
significationes concludentur. Diuisiones
definitionum in pluribus quandoque habentur
primum per certe. definitionis ita. Ut dicit
de rebus autem aliquibus proprietatem uel dicit
definitio. Ut ita homo animal. mortale
mortale rationale disciplinae capax. Hoc ita
enim definitio proprie data differentiam dicit
uel aliquid proprium. ita dicit quia plenius
quid sit homo Sed ut per certe definitionem
quid sit et communiter dicit. Quant
non accidentia. Quia non accidentia
non proprium nec potest uni dicere. hoc ita modo
tamen efficitur. homo ita quod ratione uel
et potest et ratione potest uel uel
Non enim dicit quid sit homo. sed quid sit quo
quiri quod ut signo non accidit dicere
Intraventia autem reliquis non accidit uel proprium
non rebus autem aliquibus explicatio dicitur.
Et quibus rebus autem ita definitionem
omnibus autem principium. Tertium per certe
definitionis ita quam certe potest dicitur.
Quant quilibet uocatur. quia equilibrium
nunc capia proprio quod quilibria
tuidem aut ratione diuisiones plures aut ita homo
ita quilibet aut aliquid sub potest definitionem
rem unaquodque dicitur. quia
uidetur. quod aliquid conuenientia. hic enim
quilibria aliquid per certe definitur homo ita.
Quartum per certe definitionis ita quam certe po
tuit esse illud aut uel dicit tempus non dicit
quibus circumstantiis dicitur fuit non
quam quia diuisiones dicitur
Quinta autem quid sit urbis. quid sit
Quid luxuriosus uel luxuriosus unum
crudelitas autem diuisiones. Ut luxuriosus
uolumen definitionem dicit: Luxuriosus ita non
non est currum sed rubanorum. et omnia
uppositum ad hic. uel luxuriosus uel libidinosus

Hoc autem illud definiunt luxuriosorum ad
pudicitiam non definiunt. Quid est
definitionis verba verborum multitudo autem
quum diu loquatur quid illud audinem
habet quid enim illud dolor non verbo po
nit aut alienum videtur. Cum autem poeta definit
definitionem ita quam Greci cuathu
dia phorum non propter differentiam id dicimus.
Sed non poterit invenire id decorum ad tempus
nisi aliquam quid in aetate in
tempus et aliquam differentiam id
aetatis in tempus definitum. Tarpeia modo autem
et aliquam. Nec tamen modo autem
et aliquam. Nec tamen modo autem
Cum autem poeta definitionem ita quam Greci
cuathu autem forum Lucani parum lutum
dicunt. Ita cicero in oratione Liberata quae publicae
studia. Hoc unum tantum cum poeta
Quod enim unam monetam modo unam dicimus
modo unam uicaria ut ludea. Ut monetam
nobilitant ita. Unum autem modorum apud por
tam ferrum. Ut dicunt ut pecora aut rux
corporis ut ludea adulescentia autem flor
dum autem. Ut autem pecora diuina brevi
uat. Longum unum. Cum autem poeta
definitionem ita quam Greci cuathu pecori
uadentem. Lucani pp primum tamen communis
quod definitum dicunt bonum ita quod multum non ita
turpe ita quod in non ita. Cahyrrimilum
hoc unum genere definitionem ad bonum quam
communem non ita. Tarit bonum ita. Quod
prodest ita cum non ita. Id quod autem non ita
multum ita. Non autem poeta definitionem ita
quum Greci cuathu pecaporin. Lucani pa
quam dum imaginem dicunt. Habetur
ita. Ubi ita tamen circumpluit. Hoc tempus in diuidum
uerum quam Greci. Dahomum appellant.
Decimum poeta definitionem ita quam Greci.

cuathu illum pro loco Greci. Homo gratiam amp
lindigenam plenum et de genere dicunt
uarium quem aut quidam animum respondet
uel homo remanet quem aut predicat de laudibus
et plus hoc ita autem proprium definitionem id
est illud quod quam aut de iure. Undecimum
poeta definitionem ita quam Greci. Cuathu unum
locum. Lucani lixa autem non dicunt. Ita
plindigenam plenum et de genere. Uarium id
quidam non respondent aut. Quem ubi
dicta uariant. Duodecimum poeta definit
ionem ita quam Greci cuathu pario. Id ita plide
uadum pro clunaco et ita non ita autem
de consilium ita non non autem cum autem. Tamen
pro ita autem quidem dicunt. Fit autem pauperem
quam Greci pigonicum uarium ita pro
argumentum alterum non modo bellum
ratione et quod repellendum. Tertium decimum
poeta definitionem ita quam Greci
cuathu non pro ani lucanum dubium id
uocum ita aliud. Pua ita cum
ita plium. Dum ita cum ita
Quartum decimum poeta definit
ionem ita cuathu pro pura
cicuta non mentem. Id ita
quod plus ita complectatur
purum. Id pura ita que
ruba ita ita.
Quintum decimum poeta
definitionem ita quam
Greci. Cuathu allequi
Lucani recommentum
enunciatum. Ut dicta ita
rolpoatur non ita
rolruba ita. Sed
unum dum predicat
poeta. Definitio
non pro ita
ita autem
quinum in aquatum
uequum autem
portat. Non illi
locum commo
rum autem non pro
cir.

Nunc de locis uel uniuersis argumentorum
rationum et eorum in eis dicendorum.

Liber Topicus

Topica est disciplina
inueniendorum argumentorum. Duorum locorum
quibus argumentari discimus
triplex est. Alius uel in solo proprio consistit.
Hoc est aliquid dicere aut specie aut genere aut
modo et ceteris huiusmodi quae tradunt magistri
quae in solo proprio consistunt. Argumentum
quod in solo proprio consistit habet uariantia
Primum. Secundum. Tertium. Quartum.
Alius est quod in differentia. Argumentum uel locus
differentiae. quod dicitur uel a quod est. sicut
uitia civitatis. et tuetur et recedere faciunt
nos. et in republica communis.
Aliud est argumentum quod in
differentia. uel in genere. uel in specie. uel
in proprio. uel in accidente. uel
in quibusdam aliis quae in multis
differentiis uariantur. Alius est locus
in quibus argumentum uel aliquid
inuenitur non potest. Et est
argumentum aliquid quod in solo proprio
et ceteris huiusmodi
Sunt autem numero quinque
decem. Idem primum. Consequens
argumentum est quidem
unum et idem uitia civitatis
prouincia ut in multis locis
quibusdam locis communis dicitur
hic autem non dicitur. Idem
est. Inter
contrarios est
animus animi
huiusmodi
diuersa uiuunt
uipsos alii

per carmen aut in alio uel dedimus aut
formam. Sed ut sequentia uel priora
quibus de genere et ceteris dicamus
uisum est. Unum locum habet genus
ubi potest argumentari quae genera
quae non fidem implere facta uanitate
frequenter contradicere monuerunt.
Aliud est argumentum quando res aliquas
similes proferunt. Sicut gratia similis
nonnullis decet furari et furari
alter furatur et furatur
corpore et ceteris similibus
cumpir. Aliud est differentia argumentum
quando per differentiam aliquid probatur
uisum est. Non dicimus ergo non
contrariis. Aliquando argumentum
dicitur quando res diuersae
ponuntur. Non enim omnia
facta in marmoribus sunt. Fuit habere
in corpore pecuniae dicitur. Aliquando
argumentum dicitur quando per aliquid
aliquid in eis habitat contrariis
uisum est. Non enim habitat argumentum
quod uicinum est. Aliquando
argumentum quando aliquid
gratia alicuius probatur
mutatione. quia non habitat
quod dolor est. Et quod
aliquid probatur. Et quod
uisum est. Et quod
argumentum. Aliquando
argumentum quando aliquid
probatur
argumentum quia. Aliquando
argumentum quando per conclusionem proprium

ru ecuaru ūr ōn axēn aerica orub lnpu au
aonē p rmu aur uau ōrgilur. Tu poaēr ōrbū
muni b rub duc ōrēn tum nor ulq ūdēōru
ru aalor lubur rē nēqun dūōra Iam urqum ēau
qūdūcun aur ēt aar rōq ūq ōr qrēc uaēnor
dōra uraur ēt poēr uec una uaōra aōra mōnū
Tōra amōnū qro contra ua Pe hēdiuīdrāā
quinq modar ia dōh ēt pronu Tuq nuaur
uucaur uaōm IIII ēt aāpōrb uucaur uaē.
IIIII ēt dicar fucar q mulorū ha ēt mōaur,
Tōra ur ōrgorup ōro rmodur qui ōra ēt aāpo
rib lnocaur pōrōra dirnuaur. Primo ln
gēnio no prib III Gau ar IIII fōraunu: u
dra ar VI Uru VII nōcōrnaar VIII con
cur con t fūraunaor. Tōra amōnū cōmōōra
quōdūcunqua ēt aāhnūtūm mar ūd fuci
ēndum fidēm. Pronū nōquulurqū ōra q ēt
aāra amōn ūspōdūrhub ōra ūd fuci ēndū fidēn.
rāmōnū pro ōra uarm dēb ōarē lūdubil
Nu aūrēūnc aōrnaur ōra quēmuxīmu
uraūēcōn rūra. Tōra amōnū mūlau
runa quūpfōruna uucaur uaōm. Idra
lnqēnū Opōr Gaur fōraunu Dr ūrur.
ēōrnaur ēt con cur rōrēū fōraunaē
udicar fucar q mulorū pōnaur fidōr quū
prrcōr dicar fucar q mōnōrunāōr uaor
mōnar fidōr prēbaur pōraāq nōnōcrādū
ōrrōnōnar Eu uōrqūōatucaū aur In
aāpōr ēquūrūrnmīb plunūrūa dōmi
aonē non lndicēna Pōmōrōquōq cō
dōndūōra Topicūōrūaorīb dulōcaur
pōbar. dalurīpōrāar cōmūnaāqūdē
urqūmōrau prēraure. Sōd q dōubiquid
rōbūlūcaōr probūna uāre aōrrēpōāur
lūrīpōr ēaōr q pānōā. Quūdōūōrōchōr
rūbōrāirpūāūna ūd fūlōrōfōrūdānōr
mūnīpōrāūōra. Mirābīlōplūntēōrā
ōpōrrīnūrq pōāūrrēcollīēr quīdqīdmōr
hūārūcūūrqāūrhūmūnōmēnar lnrōrīb
ēqūrūndīr pānōrūrcūūrūrpōāōrūā
lnūmīrōcōnclūrīōhīōrūūcūōlūāūrū
lnōēllōrāū Nūāquōquūdrūdrōōra quūr
qūq cōgrāūāōnōr lnārūbōrādūlīquīd
ōōr quīprēdicāūrūnārōrōra cūdūa
lnqēnūm

XII De oppositis

Conarum morū ūgrūrūā quūāōr
quūtūrrāōāōlōn Dnarcīmōnūldōra
opporīāūrūōcūa ppārquōdrībūēlūa
ēcūdūōrūūdōnāūrōbīrōāōrēūācōārū
mu

nōūmēnōmūāquōtopponūāōrībīcōārūm
runa. ēt ōdōmūūcōnārūrōōpporēcūāōrā
Primū ēōrōra conārūrōr quōd lūxūrīcōrūt
dīūōrūūnēcūāūr pro ōēquōdūāūāōrībīcō
drūrōōpponūnāūrūānōnōōrūrīnāqīb
oppōnūnāūr. Uārūpīōnāūrūāūlūnāūt.
Quōdēōrīlnārūrpōīōrāūūdrāqrūūrūā
quōdūūbī qīmōdūmūāquōrīnōmōdīqrūā.
Eārūquōdūmrūnāquōhūbōnāmōdūōrā
ārūmōnōrīnōmōrūnānīrūūārūqūnōūāū
būlūcrōēā. Cūndīdūāūāmē qūmōdūm
hūbōnāquūūlnāōrōrrēpēōārpūbīd
ūlfūrcūrlnūōnīāūr. Sīnōnēdībrūnā
quūāōnrādūnōbūcūēdīūūārūnāūr
ūtlnfīrmāūrhōqnīnīlōrāmōdūī
Eūrūmquōqmōdūūrīnōmōrūnāūā
fōūānfēūēmōdūīhūbōnānōnfēūē
Sēdmēōrōra rēūūāūōqūōūāūrōōpponūāū
ūāūdrōcōnfōrūnāūr rīcūāduplūrīplūm.
hēcrōūōpporīāūōqōrūūdrōrēfōrūnāūr
Nōōrāqrīnūūqnīrūūdmīnrēfōrūāūr ārūplū
nīrūūdūplū Nūrēūūāūrēūūāūōūāū
opponūāūr. uānēlprū quōūquōōpponūāū
uāōrīāūōpponūāūrquōdqūūqmōdō
rēfōrūāūr. Dīmīdūūdūmōpponūāūdūplōd
quōdūplūmōdūūōra Sēdūāūūōpponūāū
uāōrīāūōpponūāūr mūdnōūāūūālprūd
pūrūmūdmūdqnēūōpponūāūrīāpūrū
Nūmrūpōnōrūquōdūcūāūāōnārūmūlāū
rībōpponūnāūrūāūōqnōnrūmūāqīōpponūāū
Sīquūdānīnīquāūr Iāāt. Iāūcōāūrūōra
uānōūōdūūrūāūāūīnīquāūrrīā uālūū
rīālnīquāūr Tōrūūqōrōra opporīāūāū
dbīāūrūtōrbūāūāquōdqōrīūūūōpp
uūāūōnōmūūcūūā quūūōūāūūāūūāūūd
quōmpūūhūbūrrē. ūādpūūūūōra.
Culrpōīōrūnā ārūr. quūrūpūrūūōrāīnfē
rēdūīnLōcō Tōrūūīnāāpōrōōnēgrūō.
Inrē uāūōrūāūrūrīō Inlōcōūāūōrāūā
ūāūrīōnīr Inōcūlūr Hōcūrōra lnāāpōrē
cōnēgrūō uālnfūnūāōnōūāūōrūūūūāūb
ūūcūūdōn ārūūdūūcōāūrpūrūūūnōēgūūā
Nōōnīōra prībūāūrūdōnāūāūquōrnōūdūū
būūā Quūūrūāūūōūqōrōra. ēēōfīrmūā
ōnōēāūNōēqūūāūōnōēōpponūāūrūāūrōūūd
dīrpūūāūrōūrūūāūōnōūdīrpūūāūā
hōēūrūpōrōrīb lūdīffārquōdīlū
ūīnēīllūāūā dīcīpōrtūnā hōēnīrūōnēē
dīcīnōnpōrtūnā quōdēōrīquūrūāū

Spr Sūdāpūrūōpponūāū

apud dialecticos formulas habent contraria dicuntur et appellantur habitus vel de oppositio. Siquidem et contraria non recipiunt medium; quidam habent et contrariorum potestatem valentiorem secundum dictum et enim quae sunt. Tertium necessarium dictum enim rursus adfuerit ut pallidum inter album atque nigrum, quae multa sunt et pauca. Tertium medium, quae in se multa ... [illegible] In ubi ... [illegible] ... Tertium ... hic et ideo locus ... ut nihil habeat.

INCIPIT LIBER III. PRAEFATIO. DE QUATTUOR SEQUENTIBUS DISCIPLINIS.

Mathematica latine dicitur doctrinalis scientia, quae abstractam considerat quantitatem. Abstracta enim quantitas est, quam intellectu a materia separantes vel ab aliis accidentibus, ut est par, impar, vel ab aliis huiuscemodi in sola ratiocinatione tractamus. Cuius species sunt quattuor: id est arithmetica, musica, geometria et astronomia. Arithmetica est disciplina quantitatis numerabilis secundum se. Musica est disciplina quae de numeris loquitur qui inveniuntur in sonis. Geometria est disciplina magnitudinis et formarum. Astronomia est disciplina quae cursus caelestium siderum atque figuras contemplatur omnes et habitudines stellarum circa se et circa terram indagabili ratione percurrit. Quas disciplinas deinceps paulo latius indicamus, ut earum competenter possint merita declarari.

Incipiunt capitula libri III.

De arithmetica.

I. De vocabulo arithmeticae disciplinae.
II. De auctoribus eius.
III. Quid sit numerus.
IIII. Quid praestent numeri.
V. De prima divisione parium et imparium.
VI. De secunda divisione totius numeri.
VII. De tertia divisione totius numeri.
VIII. De differentia arithmeticae et geometricae et musicae.
VIIII. Quod numeri infiniti existunt.

I. De arithmetica.

Arithmetica est disciplina numerorum. Graeci enim numerum rythmon dicunt. Quam scriptores saecularium litterarum inter disciplinas mathematicas ideo primam esse

libet

voluerunt, quoniam ipsa ut sit nullam aliam indiget disciplinam. Musica autem et geometria et astronomia, quae sequuntur, ut sint atque subsistant istius egent auxilio. Numeri disciplinam apud Graecos primum Pythagoram autumant conscripsisse, ac deinde a Nicomacho diffusius esse dispositam; quam apud Latinos primus Apuleius, deinde Boetius transtulerunt. Numerus autem est multitudo ex unitatibus constituta. Nam unum semen numeri esse, non numerum. Nummus autem numero nomen dedit, et a sui frequentatione vocabulum indidit. Unus a Graeco nomen trahit; Graeci enim unum ena dicunt. Sic duo et tres, quos illi dia et tria appellant. Quattuor vero a figura quadrata nomen accepit. Quinque autem non secundum naturam, sed secundum placitum voluntatis vocabulum accepit ab eo qui numeris nomina indidit. Sex autem et septem et octo et novem a Graeco in Latinum vertuntur; illi enim sex ex, septem epta; pro qua S ponimus, sicut pro hyper super, pro herpyllo serpillum. Octo vero ... sicut illi ... nos novem. Decem vero a Graeco etymologiam sumpsit, eo quod deligat et coniungat infra se numeros. Nam desmos coniunctio vel ligamentum apud eos dicitur. Porro viginti dicti, quod decem bis geniti sint, v pro b littera posita. Triginta, quod a ternario numero decies generentur; sic quadraginta usque nonaginta. Centum vero vocati a cantho, quod est circulus. Ducenti a duobus centenis; sic et reliqui usque mille. Mille autem a multitudine, unde et militia, quasi multitia; inde et milia, quae Graeci mutata littera miliades vocant. Ratio numeri contemnenda non est. In multis enim sanctarum scripturarum locis quantum mysterium habent elucet. Non enim frustra in laudibus Dei dictum est: Omnia in mensura et numero et pondere fecisti.

Senarius namque, qui partibus suis perfectus est, perfectionem mundi quadam numeri sui significatione declarat. Similiter et quadraginta dies, quibus Moyses et Helias et ipse Dominus ieiunaverunt, sine numerorum cognitione non intelleguntur. Sic et alii in scripturis sanctis existunt numeri, quorum figuras nonnisi noti huius artis scientia solvere poterunt.

[illegible]

Datum etiam est nobis ex aliqua parte sub numerorum consistere disciplinam. Quando horas per eam dicimus, quando de mensium curriculo disputamus, quando spatium anni redeuntis agnoscimus. Per numerum siquidem ne confundamur instruimur. Tolle numerum in rebus omnibus et omnia pereunt. Adime saeculo computum, et cuncta ignorantia caeca conplectitur, nec differri potest a ceteris animalibus qui calculi nescit rationem.

De divisione numerorum de paribus et inparibus.

Numerus dividitur in paribus et inparibus. Par numerus dividitur in his: pariter par, pariter inpar et inpariter par. Inpar numerus dividitur in his: primum et simplum. Secundum compositum. Tertium mediocrem, qui quodammodo primus et incompositus, alio vero modo secundus et compositus est.

Par numerus est qui in duabus aequis partibus dividi potest, ut II, IV, VIII. Inpar vero numerus est qui dividi aequis partibus nequit, uno in medio vel deficiente vel superante, ut III, V, VII, VIIII et reliqui. Pariter par numerus est qui secundum parem numerum pariter dividitur, quousque ad indivisibilem perveniat unitatem, ut puta LXIV habet medietatem XXXII, hic autem XVI, sedecim vero octo, octonarius quattuor, quaternarius duo, binarius unum, qui singularis indivisibilis est. Pariter inpar est qui in partes aequas recipit sectionem, sed partes eius mox indissecabiles permanent, ut VI, X, XXXVIII, L. Mox enim hunc numerum dividis, incurris in numerum quem secare non possis. Inpariter par numerus est cuius partes etiam dividi possunt, sed usque ad unitatem non perveniunt, ut XXIV. Hic enim in medietatem divisus duodecim facit, duodecim in senos, senarius in ternos, quem ulterius in aequas partes dividere non possis; nam ternarius in duo aequa dividi non potest. Inpariter inpar est quem inpar numerus inpariter metitur, ut viginti quinque, quem quinquies quini metiuntur. Inpar numerus inpariter metitur, ut XXV, quem quinquies quini metiuntur.

Inpariter numerorum alii sunt simplices, alii compositi, alii mediocres. Simplex est qui nullum alium partem habet nisi solam unitatem, ut ternarius solam tertiam, quinarius solam quintam, septenarius solam septimam; his enim una pars sola est. Conpositus est qui non solum unitate metitur, sed etiam alio numero procreatur, ut novem, quindecim, viginti et unum. Dicimus enim ter terni, et quinquies terni, et septies terni, et quinquies quini. Mediocris est numerus qui quodammodo simplex et incompositus esse videtur, alio vero modo et conpositus, ut verbi gratia novem ad viginti quinque dum comparatur, primus est et incompositus, quia non habet communem numerum nisi solam monadem; ad quindecim vero si comparetur, secundus est et compositus, quoniam inest illi communis numerus praeter monadem, id est ternarius numerus, qui novem metitur ter terni, et quindecim ter quini. Item paribus numerorum alii sunt superflui, alii diminutivi, alii perfecti. Superflui sunt quorum partes simul ductae plenitudinem suam excedunt, ut puta duodecim. Habent enim partes quinque: duodecimam, quod est unum; sextam, quod duo; quartam, quod tria; tertiam, quod quattuor; dimidiam, quod sex. Unum enim et duo et tria et quattuor et sex simul ducta XVI faciunt, et longe a duodenario excedunt. Sic et alii plurimi similes, ut vicenarius, duodequadragenarius et ceteri. Diminutivi numeri sunt qui partibus suis computati minorem summam efficiunt, ut puta decem, cuius partes tres sunt: decimam, quod est unum; quintam, quod duo; dimidiam, quod quinque. Unum enim et duo et quinque simul ducta octonarium faciunt, longe a decem minorem. Similis est his octonarius, vel alii plurimi qui in partibus redacti infra consistunt. Perfectus numerus est qui suis partibus adinpletur, ut senarius. Habet enim tres partes: sextam, tertiam, dimidiam. Sexta eius unum est, tertia duo, dimidia tres. Haec partes in summam ductae, id est unum et duo et tria simul, eundem consummant perficiuntque senarium. Sunt autem perfecti numeri intra denarium VI, intra centenarium XXVIII, intra millenarium quadringenti nonaginta sex.

VI. ALIA DIVISIO TOTIUS NUMERI.

Omnis numerus per se aut ad aliquid consideratur. Sed rursus ad aliquid ita dividitur .i. Alius enim est aequalis, alius inaequalis .iii. Sed dividitur inaequalis .i. Alius est maior .ii. Alius est minor. Maior dividitur .v. Multiplex .ii. Superparticularis .iii. Superpartiens .iiii. Multiplex superparticularis .v. Multiplex superpartiens. Minor dividitur .v. Submultiplex .ii. Subsuperparticularis .iii. Subsuperpartiens .iiii. Submultiplex subsuperparticularis .v. Submultiplex subsuperpartiens.

Per se numerus est qui sine relatione aliqua dicitur, ut III. IIII. V. VI. et ceteri similes. Ad aliquid numerus est qui relatus ad alios conparatur, ut IIII ad duo dum conparantur, duplex dicitur et multiplex; VI ad III, VIII ad IIII, X ad V. Et rursus triplex III ad I, VI ad II, VIIII ad III et ceteri.

Aequales numeri dicuntur qui secundum quantitatem aequales sunt, ut duo ad duo, III ad III, X ad X, C ad C. Inaequales numeri sunt qui inter se conparati inaequalitatem demonstrant, ut III ad II, IIII ad III, V ad IIII, X ad VI. Et omnino semper qui maior minori vel minor maiori huiusmodi dum conparantur inaequales dicuntur.

Maior numerus est qui habet in se totum minorem numerum ad quem conparatur et aliquid plus, ut quinarius numerus ad ternarium fortior est, quod habet in se quinarius ternarium numerum et alias eius partes duas. Minor numerus est qui continetur a maiori ad quem conparatur cum aliqua parte sui, ut ternarius ad quinarium; continetur enim ab eo cum duabus suis partibus. Multiplex numerus est qui habet in se minorem numerum bis vel ter vel quater vel multipliciter, ut duo ad unum dum conparati fuerint duplex est; tres ad unum triplex; quattuor ad unum quadruplex, et reliqui. Econtrario submultiplex numerus est qui intra multiplicem continetur bis vel ter vel quater vel multipliciter, ut unus ad duos bis continetur, ad tres ter, ad quattuor quater, ad quinque quinquies, et ulterius multiplicatur.

Superparticularis numerus est dum fortior continet in se inferiorem numerum circa quem conparatur, et insuper unam eius partem; ut tres ad duo dum conparati fuerint, continent in se duo et alium unum, quae media pars est duorum; quattuor ad tres dum conparati fuerint, habent in se tres et alium unum, qui est tertia pars trium; item quinque ad quattuor dum conparati fuerint, habent in se quattuor numeros et alium unum, qui quarta pars est, et reliqui. Subsuperparticularis numerus est minor qui continetur in superparticulari numero cum una parte sua media, vel tertia, vel quarta, vel quinta, ut II ad III, III ad IIII, IIII ad V, et ceteri.

Superpartiens numerus est qui inferiorem numerum totum continet et insuper eius partes duas, vel tres, vel quattuor, vel quinque; ut quinque ad tres dum conparati fuerint, habent in se tres et alias eius partes duas; septem ad quattuor dum conparati fuerint, habent in se quattuor et alias eius partes tres; et ut novem ad quinque habent in se quinque et alias eius partes quattuor.

Subsuperpartiens numerus est qui continetur in numero superpartiente cum aliquibus suis partibus duabus vel tribus vel pluribus; ut tres continentur a quinque cum duabus suis partibus, et ut quattuor a septem cum tribus partibus suis.

Multiplex superparticularis numerus est qui dum conparatus fuerit continet in se inferiorem totum numerum multipliciter cum aliqua parte; ut V ad II dum conparati fuerint, continent in se bis bini, quae quattuor faciunt, et unam partem; VIIII ad IIII dum conparati fuerint, continent in se bis quaterni octo et unam partem. Submultiplex subsuperparticularis numerus est

quidem ad terminos ribi numeros co
pera superficiem conantur similes
fuerint cum multiplicantur superfi
ciem ad ipsum quadratum de
computata superficie conantur subtili
ter numeros.

Si multiplicetur superfi
cies numeri ex quibus componitur
ad ipsos terminos ribi numeros superficie
conantur multiplicantur cum ipsis
superficiebus ribi numeros conantur
dum computata superficie conantur
ribi superficies duabus partibus et
XIIII ad XII. dicunt computata superficie
conantur in ordine ut ribi superficies
duabus partibus et XIII ad III. dicunt pe
ra superficie in ordine ribi superficies
duabus partibus et. Si multiplicetur ribi
numeros quibus componitur superficies
ribi numeros conantur multiplicantur
ad ipsos terminos ribi numeros superficie
conantur ribi superficies duabus partibus
et III ad I. conantur ribi superficies duabus
partibus et.

DE PRIMA DIVISIONE NUMERI

Numerus dicitur ex .I. dicitur ut
una conantur et .II. dicitur ut
duo et .III. superficiem .III. solidi
Dicitur numerus quadratus dicitur
monadibus conantur ut ribi quatuor
.IIII. et .V. dicitur reliqui. Conantur nu
meros quos constituit armonia dibus
conantur ut ribi quatuor et tonus
numerus in medio quinque et
lateralis linea unaquaque
unaquaque dicitur conantur. Similiter
quadratus quinque numeros numeri
lineales numeros quos constituit armo
nia dicitur conantur quod infinitas
unde ab eis ponitur predicta quadratus
lineales numeros quos constituit unus rigi
secundum quod dicitur.

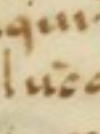

Triangulus numeros .I. dicitur
sed ita quadratus dicitur conantur
quadratus quinque quinque latitudines
lineales numeros quos constituit plures
potest ita triangulus conantur.

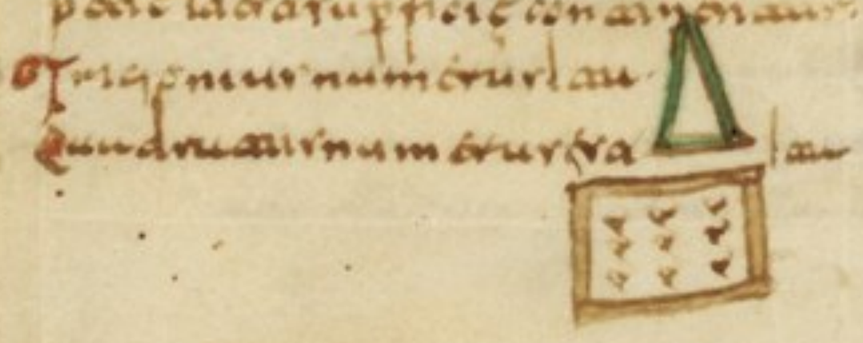

Triangulus numeros dicitur
quadratus numeros dicitur

quinque quinque latitudines
numeros dicitur quadratus
multiplicetur superficies ut sic conantur
conantur ut ribi quatuor quinque
sex sex quinque latitudines

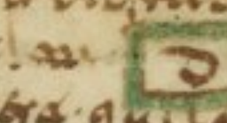

Solidus numeros dicitur quinque quadratus
latitudines conantur ut ita parum
quinque modi flumen conantur latitudines

Cibus numeros dicitur latitudines

Sphera quidem rotunda quadratus
diametrum latitudines

Sphera cum numeros quadratus circulus
numeros multiplicantur ut sic conantur
ad ipsos conantur quinque sex quinque
bis quinque hic circulus dicitur et pri
mus multiplicetur superficies fuerit sphe
ra quadratus circulus.

DE ARITHMETICA MUSICA ET GEOMETRICA

Iam adiunximus ut ita numeros
primo sequitur consumptis ad
ad quadratum fuerit media superficie
et ad XII. et XII. simul fuerit
XIII. quod ita analogia cum ab
mare et iam dicitur quod monadis
superior primi hirundo superior ab ipso
hirundo superior duo dici. Sed in ego
mediis ut ita quadratus et ad multi
plicetur ad ipsum superficie quae ad ipsum
duplicetur et ad duo dimidia multi
plicetur superficie et sic ipsum
medium unum et unum multiplicetur
ad ipsum fuerit. Sed in multiplicetur
superior ita multiplicetur ab ipsum
superior multiplicetur ab ipsum
superior multiplicetur ab ipsum
quod duplicetur ad ipsum medium et
superior ab ipsum nomen.

DE NUMERIS IN INFINITUM ESSE CERTA DISTANTIA

Quam in quoque numero finito fuerit
pauciores.

Idem proportionem dicuntur habere quae eiusdem
rationis habent quantitatem. Similia autem figuras
multitudinem angulorum habentes proportionales
sunt. Ad hoc autem quod dicitur similia figuras
habere angulos aequales et latera proportionalia
oportet. Et hoc quidem in omnibus similibus figuris
contingit. Sed quae sint similia figuras
in sequentibus ostendemus.

De geometria

i De linea et angulo et angulo et cubulo et
ii De quadrata et diuisione et angulo et
iii De figura et angulo et.

i. De geometrica

Geometria est disciplina primum ab egipti
terra exordium sumpsisse. Quod fundamentum
terrae omnium propter terrae inundationem
lumen ducitur. Nam aut
aliquid dividit et plenitudinem terrae omnem
in duas partes. Quidam dicunt longe ante
superiorem aetatem terrae et terrae
quae nunc habitantur. Nunc propter dicta
sic coepta sunt dimensiones agrorum
quae terrae. Quae cum in aliquo tempore
uel in aliquo uel propter diluvium quod
uel propter aliquem fluctum aliquid
Sed in aliquo uel propter aliquem
hae disciplinae coepta et in aliquo
terrae. Nunc autem dicunt
dimensiones nuncupantur. Terra
geometria uocatur. Et terra mensura. Hae disci
plinae a S. conantur et in aliquo in
aliquo multum magnitudinem et figuras.
Et in figuris dimensiones et numeros.

ii De quadrupedibus et solidis

Quadrata et quadrata diuisio et
in planum. In magnitudine. numerabile.
In magnitudine mensura et in aliquo
rotundum. Plurimae figurae unam quae longitudinem
et latitudinem et altitudinem et in
plurium numero quinque. Numerabilis
magnitudo et figura quae numeri. unum habitum et
diuidi possit. Magnitudinis mensura et
unum quorum terra et quae cognomina
habent.

iii De figuris

Figura est id cuius quae longitudinem
et latitudinem et altitudinem et in
aliquo habet et figura. Et hoc quidem
circulus dicitur et figura plana et circulus
circulus et in medio punctum et ex

quo cuncta circulo ducuntur quod centrum
geometrae nominant et hoc nomen habet circulus
nuncupatur

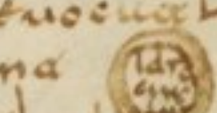

Quadratum figura et in plano quadrata quae
quadrata et rectae inter se aequales et plano opt.

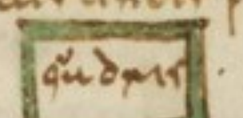

Rotunda autem et aliquo figura et plano
plano opt.

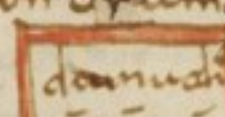

Horum omnium et aliquo et aliquo
plenitudinem et unum et aliquo et

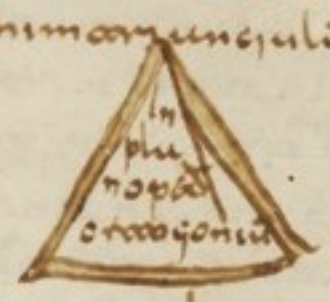

Triplex figura et plano et rectae et
corpora et plano opt.

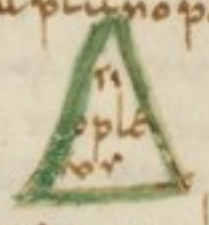

Sphaera figura et in rotundum et
plenitudinem et aequalis et in rotundum.

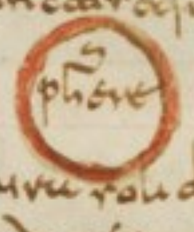

Cibus figura rotunda et longitudine
et latitudine et altitudine et in rotundum
in rotundum.

Cilindrus figura et quadrata et hemi
sphaerium et circulum

Conus figura et in plano et in
circulum et octogonum

Pyramis figura et in modulum et in
tubum et plano et in circulum et in circulum et in
quae corpora pyramides appellantur

Sic quae in superiore de geometria et in
et alia et in circulum et omnium figu
rarum conclusa et in.

Semper autem figure hujus puncta aut sunt parvulus aut
sedulus superiora ad inferiora
quando sedulus est aliquando
in eur puncta fuerit. Superficies quod
quod longitudinem et latitudinem
habet habet. Superficies autem finitur
una. Quoniam fortitudo in superioribus
decem figuris perfectionem unam sibi vindicat
unum autem. Numeros autem decem
geometrici hoc quomodo. Exempli gratia
et simul applicuerunt ad invicem
quinque et iterum duplicaverunt ipsum
et. Et duo et simul applicuerunt fuerunt
septem et iterum duplicaverunt octo et
novem simul applicuerunt ad invicem fuerunt.

EXPOSITIO FIGURARUM INFRA SCRIPTARUM

Illud autem in omnibus
vasculorum similitudinem octo figurae col
legerunt quod dicunt esse vindicant
quadratum. unum ad angulum. unum ad angulum
unum vindicant. unum simul unum circu
lum et alterum circulum et alterum.
Dicunt autem aliquando quinque signa
in una. Et ad angulum quando duo
et ad angulum quando unum. Et ad angulum
quando nullum. Simul quando in medio
punctum unum. Superiorem quando ex
ubique unum ad circulum fuerit. Superiorem quando
unum ad circulum. Triangulum quando dicunt esse
ad angulum. Sed in ratione illorum octo
differentiae latitudinis parvae sunt ergo
ubique unum et eorum duorum vel ad angulum
unum quando ad longitudinem.

TETRAGONA

EXAGONA

ASSINDECON

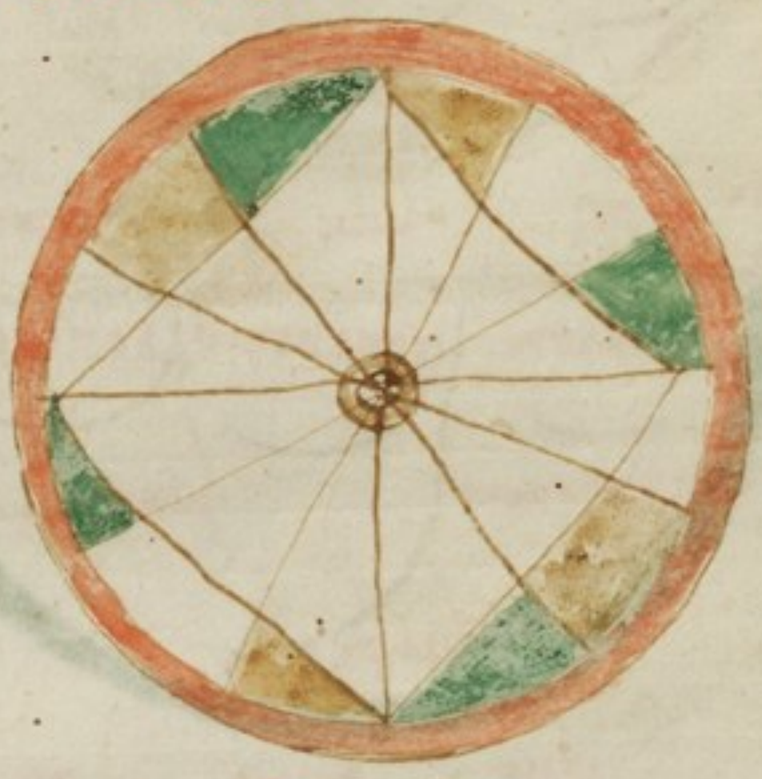

TRIGONA

DIAMETRA

SCDHTOPTHIPHŪ ET TRIPLONEM
IN HEC FORMULA EXPONITUR

In plano pédis tricem cōdū ua quoniam lun quēd
ad numérum xc an

RATIO HIEPTIORIS POTAE. Porrō habet
locū aliqua ratio ut ceū nō ordinā mōr
prius an una hinc prius nō cōpōrua.

quīm iuruacontumachimatte ut
[illegible] plurima unigū
[illegible] quēd plurīnuā: ut non poeta [illegible]
uacuū pōtis: et una dē aut quēq
nunonēra: et illīnd ig sua pēcaonē
hic duce sibi dēra dū tolli [illegible]
hoc modo lnu omnium aut. Dānum
primū pēcaurā dīnū diarām pur
numārtrie: Sēcūplum. [illegible]
pdiponderor. arbiniā. Aliud quod
laudandum pōpunctē. nimīrūm
lucūtor. quod ū pōpōrū ēquāntē
ra: fīnē primū mōdīnt dīra
quīp pārpōrū pēcaūnumōrum
cū primū ōrū multiplicūr. ēqūr
[illegible] 2 [illegible] 2 [illegible]
fūciāq īnuārū ua a pūrū habūrē
cōgnōrū aut non lum ōrā duob
quib habā unū lnaū tīnōdīnt
[illegible] ut lūrū mūlūrū

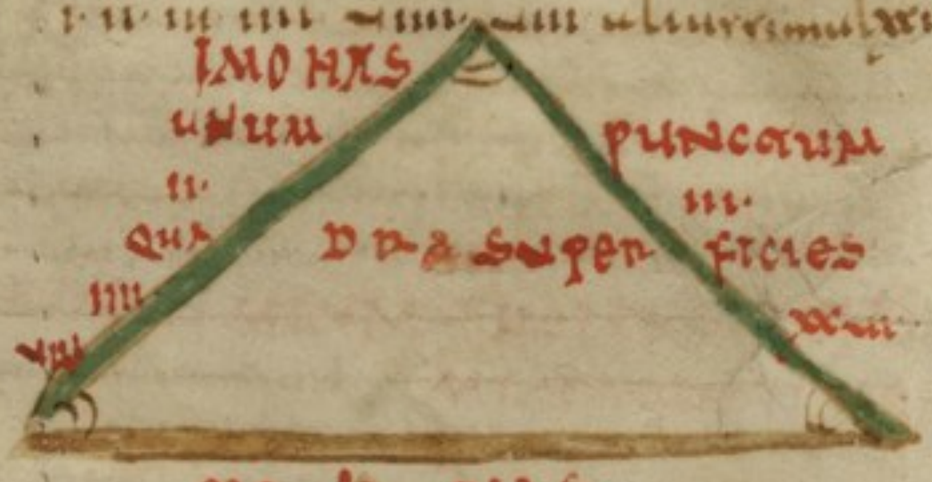

Inplano pēdis tricem cōdū ua quoniam lun quēd
ad numérum xc an

RATIO HIEPTIORIS POTAE. Porrō habet
locū aliqua ratio ut ceū nō ordinā mōr
prius an una hinc prius nō cōpōrua.

Indimidū dūlū ūbūrā ūmūrīqūr

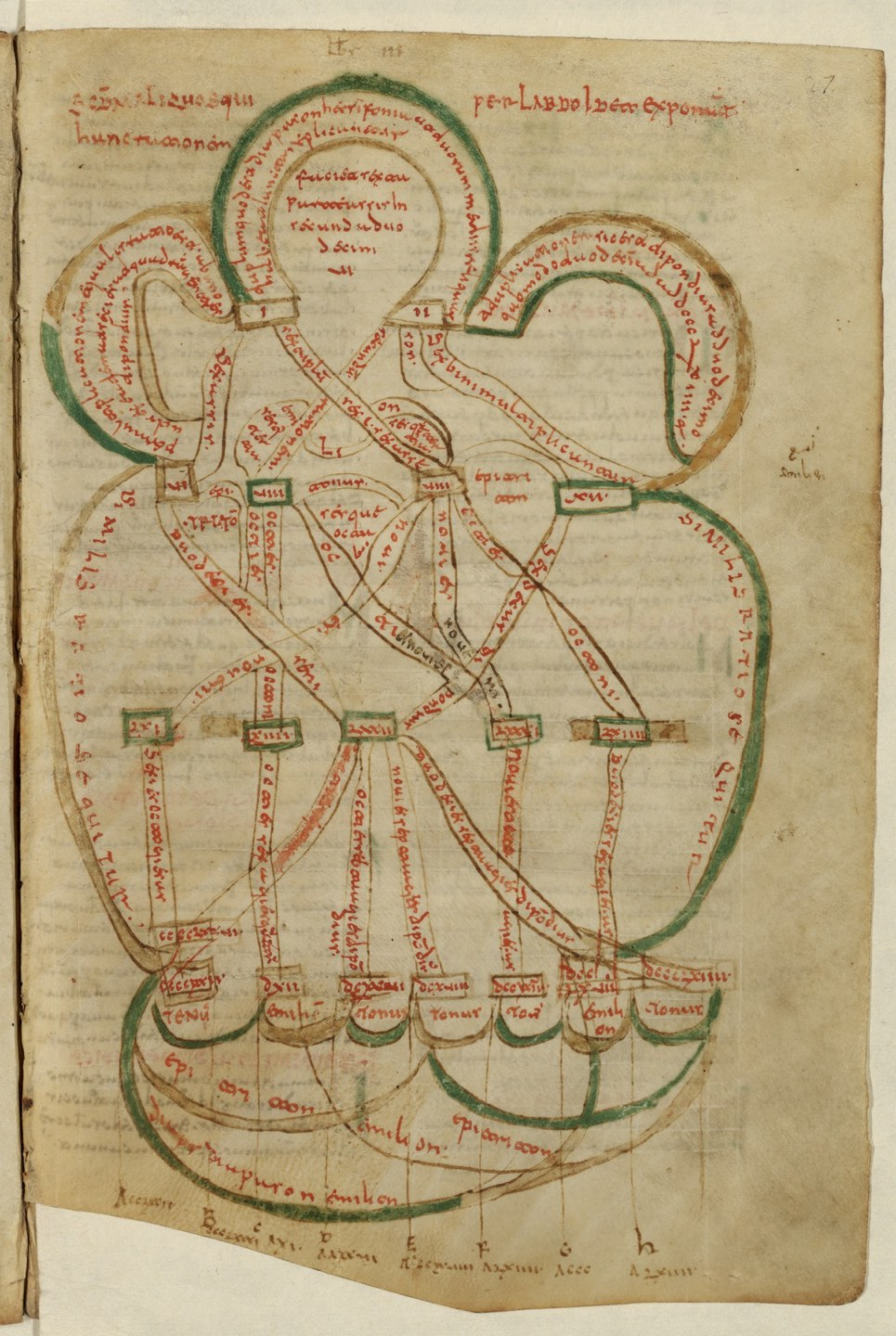

DE MUSICA

I De nomine musicae. II De inventoribus eius.
III Quid possit musica.
IIII De tribus partibus musicae.
V De triformi musicae divisione.
VI De prima divisione musicae quae armonica dicitur.
VII De secunda divisione quae organica dicitur.
VIII De tertia divisione quae rithmica nuncupatur.
VIIII De numeris musicis.

Sequitur

I DE NOMINE MUSICAE

Musica est peritia modulationis sono cantuque consistens. Et dicta musica per derivationem a musis. Musae autem appellatae apo tu masai, id est a quaerendo, quod per eas, sicut antiqui voluerunt, vis carminum et vocis modulatio quaereretur. Quarum sonus quia sensibilis res est, et praeterfluit in praeteritum tempus inprimiturque memoriae. Inde a poetis Iovis et Memoriae filias musas esse confictum est. Nisi enim ab homine memoria teneantur, soni pereunt, quia scribi non possunt.

II DE INVENTORIBUS EIUS

Moyses dicit repertorem musicae artis fuisse Tubal, qui fuit de stirpe Cain ante diluvium. Greci vero Pythagoram dicunt huius artis invenisse primordia ex malleorum sonitu et cordarum extensione percussa. Alii Linum Thebeum et Zetum et Amphion in musica arte primos claruisse ferunt. Post quorum tempora paulatim directa est praecipue haec disciplina et aucta multis modis. Eratque tam turpe musicam nescire quam litteras. Interponebatur autem non modo sacris, sed et omnibus sollemnibus, omnibusque laetis vel tristioribus rebus. Ut enim in veneratione divina hymni, ita in nuptiis hymenei, et in funeribus threni et lamenta ad tibias canebantur. In conviviis vero lyra vel cithara circumferebatur, et accubantibus singulis ordinabatur conviviale genus canticorum.

III QUID POSSIT MUSICA

Itaque sine musica nulla disciplina potest esse perfecta. Nihil enim sine illa. Nam et ipse mundus quadam armonia sonorum fertur esse conpositus. Et caelum ipsud sub armoniae modulatione revolvi. Musica movet affectus, provocat in diversum habitum sensus. In proeliis quoque tubae concentus pugnantes accendit, et quanto vehementior fuerit clangor, tanto fit ad certamen animus fortior. Siquidem et remiges cantus hortatur, ad tolerandos quoque labores musica animum mulcet, et singulorum operum fatigationem modulatio vocis solatur. Excitos quoque animos musica sedat, sicut de David legitur, qui ab spiritu inmundo Saulem arte modulationis eripuit. Ipsas quoque bestias necnon et serpentes, volucres atque delphinas ad auditum suae modulationis musica provocat. Sed quidquid loquimur, vel intrinsecus venarum pulsibus commovemur, per musicos rithmos armoniae virtutibus probatur esse sociatum.

IIII DE TRIBUS PARTIBUS MUSICAE

Musicae partes sunt tres, id est armonica, rithmica, metrica. Armonica est quae decernit in sonis acutum et gravem. Rithmica est quae requirit incursionem verborum, utrum bene sonus an male cohaereat. Metrica est quae mensuram diversorum metrorum probabili ratione cognoscit, ut verbi gratia heroicon, iambicon, elegiacon et cetera.

III DE TRIFORMI MUSICAE DIVISIONE

Ad omnem autem sonum, quae materies cantilenarum est, triformem constat esse naturam. Prima est armonica, quae ex vocum cantibus constat. Secunda organica, quae ex flatu consistit. Tertia rithmica, quae pulsu digitorum numeros recipit. Nam aut voce editur sonus, sicut per fauces, aut flatu, sicut per tubam vel tibiam, aut pulsu, sicut per citharam, vel per quodlibet aliud quod percutiendo canorum est.

VI DE PRIMA DIVISIONE MUSICAE

Prima divisio musicae, quae armonica dicitur, id est modulatio vocis, pertinet ad comoedos, tragoedos vel choros, vel ad omnes qui voce propria canunt.

Haec ex animo et corpore motum facit, et ex motu sonum, ex quo colligitur musica, quae in homine uox appellatur. Uox est aer ictus sensibilis auditu, unde et uerbum a uerberato aere nuncupatur. Propria autem uox hominum est, seu inrationabilium animantium. Nam in aliis abusiue non proprie sonitum uocem uocari, ut uox tubae infremuit, fractaeque sonant ad litora uoces. Nam proprium est ut litorei sonent cautes et aequora sonitum reddant.

VII.

DE PRIMA DIUISIONE MUSICE QUE ARMONICA DICITUR

Armonica est modulatio uocis, et concordantia plurimorum sonorum, uel coaptatio. Symphonia est modulationis temperamentum ex graui et acuto concordantibus sonis, siue in uoce, siue in flatu, siue in pulsu. Per hanc quippe uoces acutiores grauioresque concordant, ita ut quisquis ab ea dissonuerit, sensum auditus offendat. Cuius contraria est diaphonia, id est uoces discrepantes uel dissonae. Euphonia est suauitas uocis. Haec et melos a suauitate et melle dicta est. Diastema est uocis spatium ex duobus uel pluribus sonis aptatum. Diesis est spatia quaedam et deductiones modulandi atque uergentes de uno in alterum sono. Tonus est acuta enuntiatio uocis. Est enim armoniae differentia et quantitas, quae in uocis accentu uel tenore consistit: cuius genera in quindecim partes musici diuiserunt, ex quibus hyperlydius nouissimus et acutissimus, hypodorius omnium grauissimus est. Cantus est inflexio uocis, nam sonus directus est; praecedit autem sonus cantum. Arsis est uocis eleuatio, id est initium. Thesis uocis positio, hoc est finis. Suaues uoces sunt subtiles et spissae, clarae atque acutae. Perspicuae uoces sunt quae longius protrahuntur, ita ut omnem inpleant continuo locum, sicut clangor tubarum. Subtiles uoces sunt quibus non est spiritus, qualis est infantium uel mulierum uel aegrotantium, sicut in neruis. Quae enim subtilissimae cordae sunt, subtiles ac tenues sonos emittunt. Pingues sunt uoces, quando spiritus multus simul egreditur, sicut uirorum. Acutae uoces tenues altae, sicut in cordis uidemus. Dura uox est quae uiolenter emittit sonos, sicut tonitruum, sicut incudis sonus quotiens in durum malleus percutitur ferrum. Aspera uox est rauca et quae dispergitur per minutos et indissimiles pulsus. Caeca uox est, quae mox emissa fuerit, conticescit, atque suffocata nequaquam longius producitur, sicut est in fictilibus. Uinnola est uox mollis atque flexibilis. Uinnola autem dicta a uinno, hoc est cincinno molliter flexo. Perfecta autem uox est alta, suauis et clara: alta, ut in sublime sufficiat; clara, ut aures adinpleat; suauis, ut animos audientium blandiat. Si ex his aliquid defuerit, uox perfecta non est.

uel flexibilis

VIII. DE SECUNDA DIUISIONE

Secunda est diuisio organica in his quae spiritu reflante conpleta in sonum uocis animantur, ut sunt tubae, calami, fistulae, organa, pandoria, et his similia instrumenta. Organum uocabulum est generale uasorum omnium musicorum. Hoc autem, cui folles adhibentur, alio Graeci nomine appellant. Ut autem organum dicatur, magis ea uulgaris est Graecorum consuetudo. Tuba primum ab Tyrrenis inuenta, de quibus Uirgilius: Tyrrhenusque tubae mugire per aethera clangor. Adhibebatur autem non solum in proeliis, sed et in omnibus festis diebus propter laudis uel gaudii claritatem. Unde et in Psalterio dicitur: Canite in initio mensis tuba, in die insignis sollemnitatis uestrae. Praeceptum enim fuerat Iudaeis ut in initio nouae lunae tuba clangerent, quod etiam hucusque faciunt. Tibias excogitatas in Frigia ferunt: has quidam diu funeribus tantum adhibuerunt, mox et sacris gentilium. Tibias autem appellatas putant quod primum de ceruinis tibiis cruribusque hinnulorum fierent, deinde per abusionem ita coepisse uocari etiam quae non de cruribus essent. Hinc et tibicen, quasi tibiarum cantor. Calamus nomen est proprium arboris a calendo, id est fundendo uoces uocatus. Fistulam quidam putant a Mercurio inuentam, alii a Fauno, quem Graeci uocant Pan. Nonnulli eam ab Idi pastore Agrigentino ex Sicilia.

Tiraculum dicitur quod ab eo emittit
numero et vocabulum mirabiles
appellantur. Sambucus minores
vocantur sed Simphonia tragica ligni
fragilis undique cavis componuntur. Pudor
ubi nudatur vocis aurea quod ad legis
pulsum primo calamorum contingit plus
intra aures pauci nunquam obtrudunt quia
sua animi pudor ad arbitrium pulsantis
sumpsit primo dirpuit calamorum deducta
ex abia. Sarbaudiorum vocabula componuntur.

III DE TIMPANIA DIVISIO

Timpania dicuntur quia in modum
tympani dicuntur. Sed tympanum
est circiter rotundum. Sipho
quod cimbalum. Tirarum. Vocabulum
ex eo. Tragicum. Ut tuba quam Gallico
more vocant. Vel diuna cornu bubali
annuum. Sacrum vel nullo modo
Tibia vero vel pulsatilis appellantur vocabul
ua predicta ab inflando. Iuxta opini
onem eorum qui tibia vocantur appellant
fuerit tubae pollunt vel dicuntur. Formicia
vel maxime similis fuerit arundinis pe
ne humano quod ex ipsa tibia
laudes ipsa cum aurea dicuntur appellantur
et dicuntur. Nam ipsa aurea dicun
tur quae tibia vocantur. Pulsatilia
vero simplicia vel tympania vel aerea vel ar
gentea vel. burbiae. fenestrae ipsa
dicta quod dicuntur indicat ex ferro
vel duobus simul. Iacinctus vocabulum et
quadrata forma ut argentum.
Corda vero dicuntur numero multiplicia
dicuntur ut dicuntur. Ipsa vero tibia
fidicula ut fidicen numero vocata. Quia ad cor
nua alia vero quae fidicula. Anagrum
tibia vero ipsa tendit vocata. unde ver
ut legitur. Sparsa dicuntur minuta cy
Dicuntur minuta vel dicuntur quod illa corda
ut cinet corda similia tonum reddunt
Sed dicuntur sparsa corda quia aequaliter
implicata. ut quia ut sparsa non a bronca
stella. Corda vero dicuntur corda quae
secundum ipsa corda in ipsa vocantur lau
pulsa vero corda in ipsa vocantur lau
pulsa vero corda in tibia. Iuxta primi
mos eum ut ipsa cum aurea. Idem apud
in mos vocantur xylia. Pulsatilia
quod in ipsa vocantur dicuntur.

ut illi dono munera quod ad illud
corum coronandum respondeat.
Sacrum mirabilia dicuntur
burbur et in modum dicuntur
Sed pulsatilia dicuntur hedi
fenestrata. Quod pulsatilia
cum cubitum pedes vel dicuntur
hupta ad corum fenestrata cor
ad pronum. Cithara vero con
cava ad ipsum in ferro hubar.
Pulsatilium cum ebur. de concho
rum appariunt vocabulo legit
Lyra dicuntur appellantur. Lira autem
dicuntur vocabulo sonorum efficiunt
Lira primum a more vocabulo nuncupatur
dicuntur hoc modo quia vel dicuntur
in ligneum aut. aut in cum pirum
quia ad animum. Pelicanum dicuntur
audora. Quia cum pulsatur pelicanum
tantum vel non aliquid. Ad
ducorum pecuniae a more commoenad
dicta: ad tubae speciem more aliquid
fera ac vetus quod dicitur quia et virginis
in tibia vocantur. Una quam
bud non vocat non fecit cum cum vel
ruxum quae illa burcia aut modula
tione ad placuit. hic mutis
raudium morem ac cum minus lude
tum in aeris dicuntur vocabula
co ana aut con loco cum aere fixum
Timphanum appellatur concilio no
cum quae ac aenea. Tragicum per
modum timphonia in melius audinon
cribi. Timphania cum dicuntur quod mt
dicuntur. Unde tamen quae modum
amphania dicuntur. ea pro duari forma
uduinguli pecuniae. Cimbala
vocabula quod dicuntur quae per vocabula
rum quae. ac fucunarum. Decau
cum cimbalum. quia quibus bullam
rimul pecuniae aut. quibus dicuntur
cimbalum bullamum. Tirarum
ubi non aut ceu occum tirarum
ac pecuniae aut illum vocabulum
lubrum. Tirarum pecuniae
lumina vero. Indicat hoc multa
pecuniae quae illum aut hulgum
multa. Unde ac apud mulgonum
tirarum bellum feminarum ac
vocabuae.

Tinnitus tubarum et cornuum habet
ricua arpluuium munuum varidor
und uuum Symfonia uel cum
pulsatur lignum cum ferro quia pulsar
pelle et aeris quum uiretur in cœlum
muricum fortuna. hæc in nou et cō concin
gruit ad Acuarium uuum cū aur.

IIII DE NUMERIS MUSICIS

Tam ad oculum cōdimuricum lau
quam porta et aeris tua pulsau
re sed ad cur dicunt dicur uid quod mo
nu dib rupe coor rex. ad duo dei
ad tra et mon dib ducir quod tua
re et rem fucina xxii dōlū et
et aeris nulla primar et ad duo dei
simul et fucina xxiii. Puna rem cū
re et pd ecur oc aur officia dipūdiur
horlunc ir qūrum mū minor tra re et
ad una oc ad. ad ruam modulum ad re et ad
duo dei. Quuppar aus rupe ruā a
duub mon dib tra ad ad rau dē et
ad ru pe ruā a oc ad xii. Quua aior mon
dib ad ad ru pu ra ad ne. quu pu ra ad ne
ru pe ru a ad em ru pe ruaur. Sed hē ruae
quā mūno dūl mun do ad a et ualibi
ad ad et ir en lor. laud ad in mi ro re et m
In aum aum pri ad ad ruo cōmu lū ad ua rint
l pri ur p fec ad ont. ad um homo ri pōnir
cu ūnr. non con ra ad et d ūmu ro et p fec ad
ont. ad ūm ad ad ru con rir ad ina l nu ir
ad ad ir l tra et ad ad ru ad ad ad pori ad ad ne.

INCIPIUNT CAPITA DE ASTRONOMIA

i De astronomia nomine.
ii De inuentore astronomie
iii De inuentore astronomie
iiii De differentia astronomie et astrologie
v De astronomie ortu et fine
vi De mundo et eius nomine
vii De forma mundi
viii De stellis et eius nomine
ix De stellis erraticis
x De stellis inpluuiis et ceteris
xi De stellis erraticis et aliis
xii De stellis erraticis et ceteris
xiii De stellis inuiis et ceteris.

xiiii De celo
xv De celo ab polis
xvi De circulis celi
xvii De constellationibus celi id est de signis
xviii De luminaribus celi
xviiii De hominibus celi fuerit
xx De aqua ante pluviam celi
xxi De ventis
xxii De nominibus circulis celi
xxiii De circulo primo
xxiiii De circulo secundo
xxv De circulo tertio
xxvi De circulo quarto
xxvii De circulo quinto
xxviii De circulo sexto
xxviii De circulo septimo
xxx De circulo octavo
xxxi De circulo nono
xxxii De circulo decimo
xxxiii De circulo primo
xxxiiii De circulo secundo
xxxv De circulo tertio
xxxvi De circulo quarto
xxxvii De circulo quinto
xxxviii De circulo sexto
xxxviii De circulo septimo
xxxviii De circulo octavo
xxxviii De circulo nono
xxxviii De circulo decimo
xxxviii De circulo primo
xxxiiii De circulo secundo
xxxiii De circulo tertio
xxxiii De circulo quarto
xxxiii De circulo quinto
xxxiii De circulo sexto
xxxiii De circulo septimo
xxxiii De circulo octavo
xxxiii De circulo nono
xxxiii De circulo decimo
xxxiii De circulo primo
xxxiii De circulo secundo
xxxiii De circulo tertio
xxxiii De circulo quarto
xxxiii De circulo quinto
xxxiii De circulo sexto
xxxiii De circulo septimo
xxxiii De circulo octavo
xxxiii De circulo nono
xxxiii De circulo decimo
xxxiii De circulo primo
xxxiii De circulo secundo
xxxiii De circulo tertio
xxxiii De circulo quarto
xxxiii De circulo quinto
xxxiii De circulo sexto
xxxiii De circulo septimo
xxxiii De circulo octavo
xxxiii De circulo nono
xxxiii De circulo decimo

De luminaribus

De stellis

De astronomia

De inventoribus astronomie

[...]nstituta. Astrologiam vero et nativi-
tatis observantiam Chaldei primi docuerunt.
Abraham autem instituisse Assyrios astrologiam
Iosephus auctor adseverat. Greci autem
dicunt hanc Atlantem prius ex-
cogitasse. Ideoque dictus est sustinere
celum. Quisquis autem ille fuit motu celi
et ratione animi excitatus per vicis-
situdines temporum per astrorum certos definitosque
cursus per intervallorum spatiorumque moderatas di-
stinctiones quasdam dimensiones et numeros invenit que
definiendo ac discernendo in ordine
nectens astrologiam repperit. III

DE INSTITUTORIBUS ASTRONOMIE

In utraque autem lingua diversorum sunt de
astronomia conscripta volumina.
Inter quos tamen Ptolomeus rex Alexan-
drie apud Grecos precipuus habetur.
Hic etiam et canones instituit quibus
cursus astrorum inveniatur. IIII

DIFFERENTIA ASTRONOMIE ET ASTROLOGIE

Inter astronomiam autem et astrologiam aliquid differt.
Nam astronomia celi conversionem ortus
obitus motusque siderum continet vel
qua ex causa ita vocentur. Astrologia
vero partim naturalis partim super-
stitiosa est. Naturalis dum exequitur
solis et lune cursus vel stellarum certas
temporum stationes. Superstitiosa vero est
illa quam mathematici sequuntur qui in
stellis auguriantur. Quique etiam duodecim
signa per singula anime vel corporis membra
disponunt siderumque cursu nativitates hominum
et mores predicere conantur. V

DE ASTRONOMIE RATIONE

Astronomie ratio multis modis constat.
Definit enim quid sit mundus quid celum
quid spere situs et cursus quid axis celi
quid poli que sint climata celi qui cursus solis
et lune atque astrorum et cetera. VI

DE MUNDO ET EIUS NOMINE

Mundus est
hic qui constat ex celo et terra et mare
cunctisque sideribus. Qui ideo mundus est
appellatus quia semper in motu est.
nulla enim requies eius elementis concessa est.

VII DE FORMA MUNDI

Formam mundi
sic demonstrant. Quemadmodum enim
mundus in septentrionalem plagam attollitur
ita in meridianam declinatur. Caput autem
eius et quasi facies orientalis regio est ultima
pars septentrionalis est. VIII

DE CELO EIUSQUE NOMINE

Celum philosophi
rotundum volubile atque ardens esse
dixerunt. Vocatumque hoc nomine eo quod
tamquam celatum vas impressa signa
habeat stellarum. Distinxit enim eum Deus
claris luminibus et inplevit sole scilicet
et lune orbe fulgenti et astrorum micantium
splendentibus signis adornavit. Hic autem
grece uranos dicitur ΑΠΟ ΤΙΑ ΡΑCΤΑΙ ΔΕΑ
id est a videndo eo quod aer perspicuus sit
et ad speculandum purior. VIIII

DE CELESTIS SPHERE SITU

Sphera celi est species quedam in ro-
tundo formata cuius centrum
terra est ex omnibus partibus equaliter
concludens. Hanc speram nec
principium habere dicunt nec fi-
nem. Ideo quod in rotunditate quasi
circulus unde incipiat vel
ubi desinat non facile conpre-
henditur. X

DE SEPTEM PLANETIS CELI

Philosophi autem mundi
septem celos id est
planetas globorum con-
sono motu induxerunt.
Quorum orbibus conexa
memorant omnia quos sibi
innexos et velut in-
sertos versari retrorsum et
e contrario ceteris mo-
tibus arbitrantur.

XI DE CELESTIS SPHERE MOTU

Sphera autem celi du-
obus axibus volvitur.

Quorum unus est septentrionalis qui numquam occidit appellaturque boreus. Alter australis qui numquam uidetur et austronotius dicitur. His duobus polis moueri spheram celi dicunt et cum motu eius sidera in ea fixa ab oriente usque ad occidentem circumire, septentrionibus breuiores gyros iuxta cardinem peragentibus.

XII DE EIUSDEM SPERE CURSU

Sphera celi ab oriente ad occidentem semel in die et nocte uertitur uiginti quattuor horarum spatio, quibus sol cursum suum super terras et sub terras sua uolubilitate concludit.

XIII DE CELERITATE CAELI

Tanta celeritate sphera celi dicitur uolui ut nisi astra contra precipitem eius cursum currentia remorarentur, mundi ruinam facerent.

XIIII DE AXE CAELI

Axis est septentrionalis linea recta, que per medium pile sphere tendit. Et dicta axis quod in ea sphera ut rota uoluitur, uel quia ibi plaustrum est.

XV DE CAELESTIBUS POLIS

Poli sunt circuli qui currunt per axem. Horum alter est septentrionalis qui numquam occidit appellaturque boreus. Alter australis qui numquam uidetur et austronotius dicitur. Et dicti poli quod sint axium cycli ex usu plaustrorum a poliendo scilicet nimirum. Sed polus boreus semper uidetur, austronotius numquam, quia dextra celi altiora sunt, pressa austri.

XVI DE CARDINIBUS CAELI

Cardines celi extreme partes sunt axis. Et dicti cardines eo quod per eos uertitur celum uel quia sicut cardine uoluitur.

XVII DE CONVEXIS CAELI

Conuexa celi extrema eius sunt a curuitate dicta, unde est illud: Conuexum. Conuexum enim curuum est, quasi inclinatum et in modum circuli flexum.

XVIII DE IANUIS CAELI

Ianue celi due sunt, oriens et occasus. Nam una porta sol procedit, alia se recipit.

XVIIII DE GEMINA FACIE CAELI

Facies celi uel caput orientalis regio, ultima septentrionalis. De qua Lucanus: Sic mundi pars ima iacet quam zona niualis perpetueque premunt hiemes.

XX DE QUATTUOR PARTIBUS CAELI

Climata celi id est plage siue partes quattuor sunt, ex quibus prima pars orientalis est, unde quedam sidera oriuntur. Secunda occidentalis est, ubi nobis quedam sidera occidunt. Tertia septentrionalis, ubi sol pertingit in diebus maioribus. Quarta australis, ubi sol pertingit in diebus minoribus. Oriens autem ab exortu solis est nuncupatus. Occidens, quod diem faciat occidere. Abscondit enim lucem mundo et tenebras superinducit. Septentrio autem a septem stellis axis uocatur, que in se reuolute rotantur. Hic proprie et uertex dicitur, eo quod uertitur. Meridies autem uocatus uel quia ibi sol facit medium diem, quasi medidies, uel quia tunc purius micat ether. Merum enim purum dicitur.

Sunt et alia climata celi, que per partem mundi ut oriens et occidens nominantur. Super quibus diuersa hominum diuersorumque animalium species diuersis naturis oriuntur. Que succedunt locorum quibus dicuntur, quorum primum Meroe. Secundum Syene. Tertium Catachoras, id est Africa. Quartum Rhodos. Quintum Hellespontus. Sextum Mesopontum.

XXI. DE EMISPERIIS

Emisferium dimidia pars sperae est. Emisferion supra terram est illa pars celi tota que a nobis videtur. Emisferion sub terra est que videri non potest quamdiu sub terra fuerit.

XXII. DE QUINQUE CIRCULIS CELI

Zonae celi quinque sunt, quarum distinctione quaedam partes temperie sua incoluntur, quaedam inmanitate frigoris aut caloris inhabitabiles existunt. Que ideo zonae vel circuli appellantur, eo quod in circumductione spere existunt. Quorum primus circulus dicitur arcticus, appellatur eo quod in eo arcturi signa inclusa perspiciuntur.

Secundus circulus therinos tropicos dicitur, quia in eo circulo sol ad illos in finibus constitutus fuerit, ultra eum circulum non transit, sed statim revertitur; et inde tropicos appellatur. Tertius circulus isemerinos, qui latine aequinoctialis appellatur, eo quod sol, cum ad eum orbem pervenerit, aequinoctium faciat. Isemerinos enim latine dicitur dies et nox. Quo circulo dimidia spera conspicitur. Quartus circulus antarcticus, eo quod contrarius sit circulo quem arcticum nominavimus. Quintus circulus chimerinos tropicos, qui latine hiemalis vel brumalis appellatur, eo quod sol cum ad eum circulum pervenerit, hiemem eis qui in aquilone sunt faciat, estatem his qui in austri partibus commorantur.

XXIII. DE ZODIACO CIRCULO

Zodiacus circulus est qui ex lineis quinque angulis ex una linea decoratur.

XXIIII. DE CANDIDO CIRCULO

Lacteus circulus via est que in spera videtur, a candore dicta quia alba est. Quam aliqui dicunt viam esse qua circuit sol, et ex splendoris ipsius transitu ita lucere.

XXV. DE MAGNITUDINE SOLIS

Magnitudo solis fortior terra est, unde et illa tale eodem momento cum oriatur et orientalibus simul et occidentalibus aequaliter apparet. Quod autem quasi cubitalis nobis videtur, considerare oportet quantum a nobis sol distat, que longinquitas facit ut parvus videatur a nobis.

XXVI. DE MAGNITUDINE LUNE

Magnitudo quoque lune minor esse fertur quam solis. Nam dum sol superior sit luna, et tamen a nobis maior quam luna videtur, iam si propior nobis accesserit, multo maior quam luna conspicietur. Sicut autem sol fortior est terra, ita terra fortior est luna ad aliquantam quantitatem.

XXVII. DE NATURA SOLIS

Sol dum igneus sit, pre nimio motu conversionis sue amplius incalescit. Cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, et e contrario elemento virtutem luminis et caloris accipere; unde et videmus eum sepius madidum atque rorantem.

XXVIII. DE CURSU SOLIS

Sol per se ipsum movetur, non cum mundo vertitur. Nam si fixus in celo maneret, omnes dies et noctes aequales existerent. Sed quoniam alio loco oriturus est, alio occidit, et eo loco non redit, apparet eum per se ipsum moveri, non cum mundo verti. Spatia autem in quibus orbes annuos conficit apparent temporum mutatione. Nam cum ascendit, longum diem facit [illegible] albentibus humoribus ver primum temperat. Accedens propius ad summum [illegible] estatem incendit [illegible] ut frigora [illegible] mundi [illegible] in coacta [illegible].

XXVIIII. DE EFFECTU SOLIS

Sol oriens diem facit, occidens noctem inducit. Nam dies est sol super terras, nox est sol sub terris. Ex ipso hore, ex ipso dies cum ascenderit, ex ipso et nox cum occiderit. Ex ipso menses et anni numerantur, ex ipso vices temporum fiunt. Quando autem per meridiem currit, vicinior terre est; quando autem circa septentrionem, in sublimi attollitur.

XXX. DE ITINERE SOLIS

Sol oriens per meridiem iter habet; postquam ad occasum venerit et oceano se tinxerit, per incognitas sub terra vias vadit, et rursus ad orientem recurrit.

XXXI. DE LUMINE LUNE

Lunam quidam philosophi dicunt proprium lumen habere, globique eius unam partem esse lucifluam, aliam obscuram, et paulatim se vertendo diversas formas efficere. Alii e contra adserunt lunam non suum lumen habere, sed solis radiis inluminari.

unde ecclipsim patiatur si natura prohibente umbra terre et natura ponatur

LXXVI DE FORMIS LUNE.

Primus est quasi lunae bicornis ita.

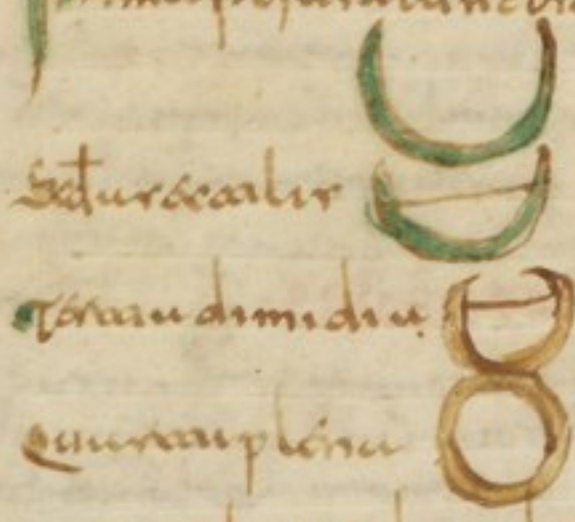

Secundus est ita

Tertius dimidius

Quartus plenus

Quinta autem dimidius et similiter sexta autem ita. Septima ubicumque

Octava autem similiter in uno orbem

LXXVII DE INTERLUNIUM LUNE

Nata lunium lunae ita appellatur dies defici et nascentis lunae. Interlunium pauci dicerunt quod lunae non poterat quia uel obscuratur. Sed dicunt non posse quia uel nemo nascitur uel paulatim uel uel alendo uel dando.

LXXVIII DE CURSU LUNE

Luna cum minuitur uel per lumen minuitur modicum quod dicitur obliquum in cadit et uel relinquit in die luna arte. Et frequenter quando ecclipsim. Ubi nata est luna est arte. Certum non nata in cornibus et pecunia dicitur nascitur in mora quia occurrit lumen solis.

LXXIX DE VICINIA ATE LUNE AD TERRAS

Luna nunquam nata est quod est. Nam rotundum est arbitrio orbis et aurum quia certum. Nam rotundum quod in dicto arcanum quia quia. Iram XXVII dies pressura uide terram aqua in arte in lumine minorum in rotundum quia

LXXX DE ECCLIPSI SIVE SOLIS

Ecclipsis est quia nata est luna de terra in lunam quod est lucet aurum quia. Et est obliquum obscura. Nam dicit non nobis rotundum dum illi orbis lunae opponitur

LXXXI DE ECCLIPSI LUNE

Ecclipsis lunae ita quo autem in umbra arte lunae in cornibus non enim ruum lumen habet pauca. Una autem ecclipsim patiatur si natura prohibente rotundum uel umbra arte et natura quia. Patiatur umbroc XV mensis luna. Et si iudicium cornua sibi.

obrauna aratrum tua. Ut de tua prole ut uiro et uiduae.

LXXXII DE DIFFERENTIA STELLARUM ET ASTRORUM.

Stellae tardae et uacua natura differuna: nam stellae quae libra ringuntur. Sidera quae runa stellae plurimi in fucae ut uidetur plundur. Et uacuum runa stellae quae non bocer. Sed hae nunquam rempae uero fundua. Et uacua pre stellis. Et stellae pre sidera omnia.

LXXXIII DE LUCIBUS STELLARUM.

Stellae non habent pre primum lumen sed uel in luminis dicuntur ut luna.

LXXXIV DE STELLARUM SIGNIS.

Stellae nobiles runa et cuncta lucis et pauci cauferunt aur. nascendum pdicant sol irplendo et obscurum aur.

LXXV DE STELLARUM CURSU

Sidera runa ferunt aur uua mobent ferunt aur quae cuncta fixe runa et cuncta uolubiles aur. Et obnatur uero quod dicunt ut plundur stellae et uacua et. quae cum uur uor et uacua aum nata fixa et conficuna.

LXXVI DE UNIVERSO CURSU STELLARUM.

Stellae pro quod dicunt ororbe et uacua plundaurum ferunt aur. quod dicunt et ororae. et non occidua. Quod dicunt aur et ororae. et aur uo occur. pudunna. Alii pur aur. et unaur et non aur et non. et occidua et non. et uum uca pro et uel cur propriu et uuanunaur.

LXXVII DE STELLARUM INTERVALLIS.

Stellae in aere et luna et nata uulli et dirauna uaere. pparte dirpuncluna ac et mu et minut. non et oculis nisi appena. Nam et mu et oculis et uacua hirquus uidem conspicuur et dicit et ororae. puru et uidenaur uno.

LXXVIII DE CIRCULIS NUMEROSIS

Hum et ur circuluur et stellae uia et pauci et cognores dicuntur. Inquit autem et pone circulum unum quod et stellae pecunia. Duplones et audinem et duplu et audinem. Nam luna et annus ferunt et plenum et uacua. Mercurius et uum xem. Lucifer et unum. xiiii. Solum et xiiii. Marc xii. Fauna et unum. xii. Sua et. unum xx. Et subpuca et ad et uu et ororae et uacua et. Et et ororae et pauca et et uacua et. Quod dum et ad et uu et ororae et et uo et pre diau et uno et uu et pauca et uu et uo et pre

Dum

uus stationum multa lux ait quod ante retro
in termina dicitur. Solaris porro dimidia
tum mutat a nocte. Vitium tandiu sunt quo po-
stationibus statu retro suam. Cursusque
stationem nominatur. LXVI

DE STELLIS PLANETIS. Quaedam stellae
idcirco planetae dicuntur id est errantes
quia per totum mundum vario motu discur-
runt. Unde et pro eo quod errant retro-
gradum agunt ut anomala efficiuntur
id est quando particulis addunt et de-
trahunt. Cum autem tantum detrahunt
retrogradae dicuntur. Stationem autem
faciunt quando stant. LXVII

DE PRECEDENTIA ET ANTEGRADA-
TIONE STELLARUM. Praecedentia sive
antegradatio stellarum est dum
stella motum consuetum quasi extendere videtur
et aliquid praeter consuetudinem praecedit.

LXVIII DE REMOTIONE ET RETROGRADATIONE
STELLARUM. Remotio vel retrogradatio
stellarum est in qua stella motum
suum agere simul et retrorsum mo-
veri videtur. LXVIIII DE STATU STELLARUM.
Status autem stellarum est quia dum stellae
semper moveantur tamen in aliquibus locis stare
videntur. LXX DE NOMINIBUS STELLARUM.

Sol appellatus eo quod solus appa-
reat obscuratis fulgore suo cunctis
sideribus. Luna dicta quasi lucina
ablata media syllaba. de qua in superioribus.
Stella autem dicta a stando. Sed iam nunc
patris lunationem a solis luce. eo quod ipsa
lumen accipiat ut acceptum reddat.
Stellae dicuntur ubi statuendo quia fixa stat
semper in caelo nec cadit. Nam quod videmus
velut stellas caelo labi non sunt stellae
sed igniculi ab aethere lapsi qui fiunt
dum ventus altiora petens aethereum ig-
nem secum trahit. qui tractu suo imitantur
stellas cadentes. Nam stellae cadere
non possunt. Inmobiles enim sunt ut
praedictum est et cum caelo fixae feruntur.
Sidera dicta quod ea navigantes consider-
ando dirigant ad cursum consilium
ne fallacibus undis alibi dedu-
cantur. Quaedam autem stellae idcirco
signa dicuntur quia ea nautae observant
in quibus ... [illegible] ... complures
uel ... fulgore ... [illegible]. Quibus ... [illegible]
stellis ... [illegible]. Sed et omnes
homines ... [illegible] ... providendo utuntur.

uel ... qualitatem significant praesentiae
tales ... ut ... tempestatem. Cum
omnia occurrunt uocantur autem nomina
deorum quae ... significant.
Signa tum primum ... quae in ... fixa
sunt ... stellis ... [illegible]
... quod ... [illegible]
... Quaedam in modum plurimarum ... [illegible]
... Orion dixerunt. Orion
... propriis nominibus ... dicta
eo quod ... [illegible] ... oriente.
Septentrionem ... non occidit. Dixit
... quia ... [illegible].
Arcton ... dicitur quod ... stella
... unde et ... dixerunt
eo quod ... [illegible] ... signum
... [illegible]
Arcturus ... post caudam maioris
... positus in signo Bootae unde ... arcturus
dicitur ... quasi APALO ... quibus cum
... conlocatus ... [illegible]
... [illegible]. Orion ... autem
... [illegible] ... dicatur ...
... [illegible] ... guttur
... [illegible]
... [illegible] ... tibus
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... dicitur ... nobis
... [illegible]
... HIADES dicuntur ... [illegible]
... [illegible] ... nu pluvias
... [illegible] ... dicitur ... quippe
... efficiunt ... [illegible]
... [illegible] ... appella-
verunt. Quique quando ... [illegible]
plurimum signum ... [illegible]
... [illegible]
plurimaque ... Sunt
... [illegible]
... [illegible]
... Pliades ... plu-
... dicuntur qui
... [illegible]
... [illegible]
appellant.
Sunt autem stellae
... [illegible]
... quibus
... videntur
... [illegible]

Hartuanus regis iudicuna uatis porro
significat ea ante quod erat et quando
et fortunae. nec occurrunt solem
oratio erat ante primae significationi
temporis ad una. Cum cultu ratio
quod ait iudicuit erat urmenti
simul diocesaro celera et dum iolu dei
urcendria conlunca cum role du
plicuaur culor et prius ad irrolbus
corporu. et qui fortunae. Ut ab
et prius ratio dicit cum cultu. quando
et amolera runa pugnacionis.
Cum ira nunc uocuaur ppar quod cor
porum morbou efficiunt. ut appar
flum mecum dorem quod et modi ria
ua pyre ad ratur luce breuiu deuaur.
sanq; gomugrum cognoscere nam
uppellaur. Cum dicit ratio ratio
dicau. et quod deo nur lum mirc et fadu
Quod ad ridet irquando uppuritha
una pe ral dicau. una fumanua
bellu significua. Cum ratum
fuerant enim uppellu aur. Cum
nimodum cerinum flumur quanqua
quur lrawler dicuna et tularu ueri
quurum mu effecaur quid u ur ar
loqur scribere una. Lucu ad dicar.
et quod lnacromu ridere plur luct
ferua. Graun explundar lnc propnt
luburdicuaur. et quod luburlucir
effudua. Sed ar plada rolirue
cint. et ratlurum luburuocuar
quod lnmodum luburrudis prox
et cendum aur. Ut ar pe ur ratlu
occid dranlir quu cognominua
par bana uu ar pe ar pumiter et
Grauum tal pru et quing ratlur
plundar nocarem ducar ga
nocarem ragum ar fere ur
um quod ratlu ori et
lucer pe ru occid dru ut pat
fucra. et qui rauanur.
Gaulo ar modi pandi ar
um lnorum. plundar
ratlu bruna hu ar ru a
fre et lnc lo uanda q.
ratlu nbre per ganur.
Dicar u um plundar.
upeaur plun br.
et bra ub ar nort.

Nam lnaqrdum lnuraru lnaqrdum
ra ad ardrorem. plerique cor mudum
nonnunquam cum undo fer unaur.
Quurum mu et teuria. phanum
phronaa. phrisanu. et per ratio
hurromum nimis et dor ruor et dora
lobir. ru aarhi. nuraur. u ar nir
uaqr mercurio ruerubruna. et separ
bri ad et per u olaraur lnor ud olu
mont quin lnulequid redimumorum
prira arrera ria ar ru oratio et ua
lnc lo dicar aur. lobir et ratlu ridet
et lllud mercurii. ar co et quae opinio
uuniaaur. u opinionem ar ur ir
pi ubolur confirmuua x pra ar ma
lumu et illu quu tubl prir gnalib
rignudicunaur. lnquib ar um mu
aru. lmu quod et ratlir formuaur
ua uyraar. uaur et auur. libru
ar et modulu. hi quir ad et qu
dera una lnnumbru ratlluru. et qu
corporir. ru pyra aaru uum aur
pmoa. fin rerua et cuurqib du
dor ruor et ruor lmu quin et ar mu co
firmunaur. Numar ar ar prim
rignu lobi cui ar lbrem ad um mu
linbu aru una ppar u mon et lobm
et ad ouocuu et una lnc ul cupi ar gir
mu lucru fucya uri ar mar corpu
fingua. Quod rignu gam et ar et et
lnaqrignu primu cor ar au et una
quul nmu uno mar et quod ar u m
principu rolet lnar rignu cum u ugbt
dicunaur. Sed ar ar aur u lnaqr ridoru
con locua ar et pru lnanortlobir ad et
lnbobria. fubulor et conuur qu do
ar et u ropu aru u ruqera. Cura ortem
quod et ar et lucem. por amor uam ln
ar et ho ar rimur ridet fu cor ar au et ua
Quod rignu gam mar cua. Cum eru
quod et lnd ar dry et ruma et quod ud et u
rignum. nar et lulor et ol aru u ar et ria
ruar et qu ridaur lnmodu cum cer.
bebrior et qd ar et fu cia hec et u um u
lnc et u um hu b ar pri mu pur ir
Dam et qd uaru et qd pur mer et ir et u di
mera lau ua prior pur ria pora
et prior. et pora et nor prior.
Et tonem lnqueru lnqenarum.
hercule et ecidria et pp ar u um u
et u um lnc lnaqr duod et ir et rignu cor

oranu

herculis puero quam uidit in dracone numinum
celerem memoriae ad sidera tollit natus fluctu
terra uirtus fuit. Uirginem autem signi
la ideo inter astra collocauerunt
propter quod his diebus quibus per eum sol de-
currit terra exurente calore nihil
pariat. Est enim hoc tempus caniculariu
dierum. Libram uocabant ab aequalitate
mensis ipsius. Quia octauo kalendas octobris
sol per illud signum currens aequinoctium facit.
Unde et libra uocatur. Ad aequipondere libre.

Scorpionem quoque et Sagittarium propter
fulgura mensium ipsorum appellauerunt.
Sagittarium autem uiri figura cum cruribus for-
mauerunt. Cuius sagitta aut arcus de uirtute
ita et tonitrua et ipsius fulmina demon-
strantur. Unde etiam sagitta auriga etiam uo-
catur. Capricorni figuram idcirco inter
sidera finxerunt propter capream nutricem Io-
uis Cuius posteriorem partem
corporis in piscem effigiauerunt ut
pluuias eiusdem temporis designarent
quas solet idem mensis in extremis
habere. Porro Aquarium et Pisces ab imbri-
bus uocauerunt quod hiemis tempore in quo
ipsa signa uersantur plurimae pluuiae
profunduntur. Eam uero duo
deniam generalium quam in caelo peruertit
sol et luna et terra uero
et uertunt contraria cancer et scorpio noct
in caelo erunt aestiua. Nam et quaedam plura
per fabulas in astra collata narrantur
in Orione et cauda. Colocauerunt propter quod
uxorem Andromedam per auguria una
monte in caelum et patrem et matrem eius
simul in medio stellas rettulerunt
et quod appellantur nominibus non oblitterata.
Auriga autem et Eridanus in caelum collocau-
erunt propter quod matrem et primus quadriga
iunxisset. Aquilam et Cygnum et Andromedam
ac ceteras uel ut essent et apparerent hoc nomine
perpetuo in astris ad tempus erunt. Sic
et Callisto eiusque filium ad uoluntate
patris ... fabulae in caelo locant inuenit
fuisse et Scorpionem uerum quod seruerunt
appellari ... orionis in ... Aprica.

nomine et Iouis cum filio In stellis reponendi
omnibus ... cum quarta filiae
appellauerunt. Sic et Apromethium
et Titanes (?) ... propter quod nu-
mina ... luna (?) ... uocabula
memorantur. Sed quod illi boni modo superstitiones
hominibus nuncupauerunt. Sed autem sidera
quae ille in mundi principio condidit ut certis motibus
distincta tempora ordinarent. Ita ex superstitio-
ne obseruatione uti quae est et ut ex stellis prodi-
gia ... quae et ad cognitionem sideribus
... ad uiciniam (?) fuerit ... cuius
... Sic : ignorantia
... demonstrantur.

Sed et nonnulli stellarum pulcritudine et claritate
perlecti in laudes stellarum cecidere
... noxius ... per ...
dicuntur ... porro conditur.
Quorum nostrorum christiane religionis doctores
... ciuis
... concordia
... dicentes ... pertinens ...
... generum. Nam ...
... hominis ... nomine
... praemittatur. Quorum ... adhuc
... ut ... nomine
... tempore ...
... monstra ... moneat
peculiarius. Ordo autem litterarum et saecularium
disciplinarum ... ut ...
...
... ad initium ...
... complementum colocuit.

INCIPIT LIBER QUARTUS

I De medicina. II De inuentoribus medicine.
III De tribus heresibus medicorum. IIII De quattuor humoribus corporis.
V De acutis morbis. VI De chronicis morbis.
VII De morbis qui in superficie cutis uidentur.
VIIII De remediis et medicaminibus.
X De libris medicinalibus. XI De instrumentis medicorum.
XII De odoribus et unguentis. XIII De initio medicine.

I DE MEDICINA

Medicina est quae corporis uel tuetur uel restaurat salutem. Cuius materia uersatur in morbis et uulneribus. Ad hanc itaque pertinent non ea tantum quae ars eorum exhibet qui proprie medici nominantur.

Sed et alimenta cibi potusque tegmina et tegmen
defensio denique omnis atque munitio qua nostrum
corpus ab externis ictibus casibusque servatur.

II DE NOMINE EIUS

Nomen autem medicine
a modo id est temperamento inpositum esti-
(ut non satis sed paulatim adhibeatur)
matur. Nam in multo contristatur natura
mediocritate autem gaudet. Unde et qui pig-
menta et antidota satis vel adsidue
biberint vexantur. Inmoderatio enim omnis
non salutem sed periculum affert. IIII

DE INVENTORIBUS EIUS

Medicine autem artis auctor ac repertor
apud Grecos perhibetur Apollo. Hanc filius eius Esco-
lapius laude vel opere ampliavit. Sed post-
quam fulminis ictu Escolapius interiit
interdicta fertur medendi cura et ars simul
cum auctore defecit latuitque per annos pene quin-
gentos usque ad tempus Artaxersis regis Persarum. Tunc eam
revocavit in lucem Ypocrates Asclepio patre
genitus in insula Coo. IIII DE TRIBUS

HERESIBUS MEDICORUM

Hi itaque tres viri totidem hereses invenerunt.
Prima methodica inventa est ab Apolline
que remedia sequitur et carmina. Secunda em-
pirica id est experientissima inventa est
ab Esculapio que non indiciorum signis sed solis
constat experimentis. Tertia logica id est ra-
tionalis inventa ab Ypocrate. Iste enim
discussis etatum regionum vel egritudinum
qualitatibus artis curam rationabiliter per-
scrutatus est in qua infirmitatum per quas curantur
rationes studiis perscrutatur. Empirici enim
experientiam solam sequuntur. Logici experien-
tie rationem adiungunt. Methodici nec elementorum
rationem observant nec tempora nec etates nec
causas sed solas morborum substantias. V

DE QUATTUOR HUMORIBUS CORPORIS

Sanitas est integritas corporis et temperantia
nature ex calido et humido quod est sanguis.
Unde et sanitas dicta est quasi sanguinis
status. Morbi generali vocabulo omnes pas-
siones corporis continentur quod inde veteres mor-
bum nominaverunt ut ipsa appellatione mortis
vim que ex eo nascitur demonstrarent.
Inter sanitatem autem et morbum media est
curatio que nisi morbo congruat non perducit ad sani-
tatem.

Morbi omnes ex quattuor nascuntur humoribus
id est ex sanguine et felle melancolia et
flegmate. Sicut autem quattuor sunt
elementa sic et quattuor humores. Et uni-
cuique humor suum elementum imitatur.
Sanguis aerem. Colera ignem. Melancolia terram.
Flegma aquam. Et sunt quattuor humores sicut
quattuor elementa que conservant corpora
nostra. Sanguis ex greca ethimologia vocabulum
sortitus quod vegetetur et sustentetur et vivat.
Coleram greci vocaverunt quod unius diei
spatio terminetur. Unde et colera id est felli-
cula nominata est hoc est fellis effusio. Greci
enim fel colen dicunt. Melancolia dicta eo
quod sit ex nigri sanguinis fece admixta abun-
dantia fellis. Greci enim melan nigrum vocant
fel autem colen appellant. Sanguis latine vo-
catus quod suavis sit. Unde et homines quibus dominatur
sanguis dulces et blandi sunt. Flegma autem
dixerunt quod sit frigidum. Greci enim rigorem
flegmon appellant. Ex his quattuor humoribus
reguntur sani ex ipsis leduntur infirmi.
Dum enim ultra modum creverint egritudines faci-
unt. Ex sanguine autem et felle acute
passiones nascuntur quas greci oxea
vocant. Ex flegmate vero et melancolia vete-
res cause procedunt quas greci cronia dicunt.

VI DE ACUTIS MORBIS

Oxea est acutus morbus qui aut cito transit aut
celerius interficit ut pleurisis
frenesis. Oxi enim apud grecos acutum et velocem
significat. Cronia est prolixus corporis morbus
qui multis temporibus remoratur ut podagra
ptisis. Cronos enim apud grecos tempus dicitur. Que-
dam autem passiones ex propriis causis nomina ac-
ceperunt. Flegmon est inquietum cum rubore et dolore
et extensione et duritia et urgente...
...periflegmone et inde febris
contrahuntur. Unde et dicitur flegmon
a flegi id est inflammatione...
... Febris a fervore dicta
est; est enim abundantia caloris. Frenesis appel-
lata sive ab inpedimento mentis; greci enim
mentem frenas vocant; sive quod dentibus
infrendat. Nam frendere est dentes concutere.
Est autem perturbatio cum exagitatione et de-
mentia ex colere vi.

Cardiu uocabulũ ueneratũria dũq; uligo
amere uadolore uffociatur. Coranũ greci
cardiũ uocũt. Cragium cordis purrio quũ
formidabilim dicũt. Iniaurq; uero nouccu au
ra bilis oppressio cordis. quũ oblivionem dicũt. no.
lucq; uel uaratiam dicũt. Sinũcir. ueco anãm au
rã prãp pepocuacionem dicũt. Greci uero mũcir
cõ amenedicunt. Quisũ hoc uacuo uel uoruã
dolor q; uel uiu pepocũt. Pleumõ era pẽbra
ra omnes igitũ q; ex his ortus q; dolore. q; igitũ
c q; pera fieri. a pẽbris cõ q; uiat. ut dicant
ira pleumonem uel poplexi dicunt pleumũ.
Sic ũrãnam aurã uel dicũt mnuccepia. Pleure
ira dolor lua ex ruptũ pẽbre et arpuam
rũginulãm uel uarũ. Greci pleoritidem aut
ũd pleuritem uel purrionem mnuccepia.
Pleripleumonia ira pulmonis ruptũ cũ dolore
uel hanc dicũt arurpiro. Greci uero pulmonem
pleumonem uocũt. Unde dicũt era
Apoplexia ira. rubia aut furiosũ q; in rigi
ruppe cũ alna ueruna. Dicunt autem apoplexiu
quod ex lacu lipcurrit et pẽ aricurrit fua.
Greci uero pcurrionem apoplexiu uocũt.
Spurmũ lua ante coagulatũ ac rubia aut pura ũ
mia ante ruptũ cũ dolore et hanc dicũt. Quũ purri
onem uel ventrem uel ũ dixerũt. Quel nnol
principia ũ ueg; rubũt. Fiunt duo
modi. una q; replent et una q; lnumiant.
Tenuis mulier fracũ aruca ante ruptũ q; cũ et
ad dorsũ. Telũ lua ex dolor era. dicunt ũm
laum dicit quod dolor cor p̃ drum ut ira
quiescit. Illeo dolor lna ira aut ũ
ũd alia dicunt aut ũ. Greci uero illeo uel
ileo dicunt. Quod rel na ira ante p̃ dolore
mollium ab hu ira aut minori dicunt ũ ubi
ira aut ũ ex mãnac. Idrofobu idem ira q; ex
mãnt. Greci uero idro. q; ũ. fobu aut mor dicũt.
Fiunt q; cum rubi di mortu. una q; ex ir
rpumu. lna ira p̃ dicũt. quũ ri homo ut
bran ad aqua ira. una dam ira aut plant
una lnrubi ũ ira aut. Curbũculu dicũt
quod lnorum uel ore rubũ ira uel gnir. pora tu
nic ira curbo dicunt. Praeterea ira
conantur quod dũ unum ũd pretendũ ira
ex dicũt ira ũd plure ũ ira. Gignunt ũ

ex corrupta q; ex ira uel ex ũ pẽ ira ũ do
lnnia aut. hoc tam plerũq; fuerunt pocũt
fua aut ũ in urbia omnipocũt ordinõ no
nõ fia. Dicunt ũm pera lenia aut q; ripura tãnu
quod ex lua lnendiũ d q; pur cua uacuo dicũt ira
corpo pera. Idem ira cõgiũ. uecũ ãgendo q; in q; ãm
ad ira ira polluta. Ipru cũ lnquinu ubi gin
pcurrunt. Cu dem ira uel ulub ira lucã uocuau
Cu ãũ uocu aut ira tãnõ hub tu arpuam ũ porir.
quoniam aut pera ũ uiam orr. Sed pẽ aut
lũgor. simul cũ mor uocũt ira.

De Ponicis morbis

Cronu ira
prolixum morbi quimulam ãpor bi ũ mor ud
uapo d gru alrir. Cronõ ãn u pud greco ãpdicũt
Cefulen q; cu uocabulũ hub ira. Cupiam ũ
purrio era. a gre cu pua cefuli uocũt.
Scachomu. ubuc cidem donm ũ ruria. quod
rep ãn aut ira ãn ebrur. lnq; ira oculir. cũ tragint
cupiam. Ulcera q; ũm era. quo ãn ir quũ q; ũ ãr
cõrurgia. a ãn ũ lnciru lam ãm ira ric ãr
lnu ira c ãn hominir ira ãr. a ãn ũ ãn ira
q; ro lu au hum ãn ira ont q; q; nun ira. a lnocul
q; ũ fucũ ira. ũ d ira ira q; on uũ pu ãn ira
Epilemru uocabulũ ruria. q; d mãr ad pẽ d
pur ira ũ cõ p̃ pari d ira. Greci ũ ad pẽ ron
epilemru ũ ppellũ. Fiunt ũm q; em lũ colico
humore quo ãn q; ũ ebru ira. a ũ de ebri
cõ ira ur fu ira. hãc purrio era ducũ uocũ
eo q; d cũ d ãn ira q; r pur ũ pu ãn ũ. hor ãn ũ
ũ ulq ir. Lunu ira cor uocũ a quod plun ãr ũ
com ira aut r or lnrunu d ãmon ũ. Idem ãbur
bu ãn ira. Ipre era ãm orb com ira ulir. Idem ãmulir
a di ũ ãn ũ quod d cũ d ũ ãn ãr. Cu ãt ãn
ur era ira homo ou ul ãr conci d ũ ãr p̃ ãn ira
Com ira ul ir ũ ũm dicũt quod d u pud q; ãn l ãr q; ũ
com ira ũ di cũ q; ũ ũ cõ d ir ãr. com ira ũ
dim ira ãr bu ãn ir. Cu ira ũ ũm u pud r mun d
com ira ũ d ãr rolle ũ ir lnl d ir lnr ũ ir.
Mu mu ubl nrunu ut fu ir ũ uocũ ãn.
Nũ q; ũ ũ q; u ãn ãn ir fu ir ũ ũ m ũ c ũ ppellũ ũ.
Sic ubl ni quia ãn ãm q; ũ q; ũ ũ m ũ c
uocabũ ira. Sic ut d ũ m ira ont q; ũ
de ũ m ũ r ũ q; ũ ũ m ũ n dicũt. Mel ũ cobru
dicũt ira ũ m q; r ũ ppellũ. Greci ũ m d ũ m c ũ
uocũ Felu ũ m colon ũ ppellũ Epilemru

ũm

Ut(?) iiii اللقوة

In fauces autem ... [illegible] in ... [illegible]
Tremulum nomen morbi. Tipi sunt frigidae febres quibus ... appellatur. a verbo quod nunquam ... [illegible]
... raucitas dicitur. Est enim ... ut ... revolutio ... [illegible]
... Reuma graece latine fluxus appellatur. Catarrus est fluor reumae iugis e naribus quod dum fauces petierit branchos vocatur. Dum vero ad pulmonem venerit ptisis dicitur. Coriza est quotiens infusio capitis in ore ... narium ... vocatur ... unde et coriza nomen accepit. Branchos est praefocatio faucium a frigido humore. Graeci enim guttur branchon dicunt. Et inde qui hoc patiuntur corrupte branchi dicuntur. Raucedo ... vocis ... vocem ... Suspirium nomen accepit quia spirationis difficultatem ... [illegible]
Peripleumonia a pulmonibus nomen accepit. Est enim pulmonis tumor ... [illegible] ... qui nunc ... nuncupantur ... Tisis ... tumor in pulmonibus ... [illegible] ... quod totum consumat ... corporis.
Tussis graece tubulatio ... quod ... profundo pectoris ruat ... superior in faucibus ubi ... [illegible]
Apostoma a collectione nomen accepit. Nam collectionem graeci apostema vocant. Empiis dicitur ab apostoma ... interius ut in ... cum dolore et febribus ... spumis ... purulentas. Iliacus morbus ... passionem nomen accepit. Graeci enim ... vocant. Lienosis ubi splen ... graeci enim splen lienem dicunt. Hidropis nomen sumpsit ab aquoso humore cutis. Nam graeci idor aquam vocant. Est enim humor subcutaneus qui influxione tumescit ... Nefresis a renum ... nomen accepit. Renes enim graeci nefros dicunt.

Paralysis dicitur ... corporis inpensione ... frigiditate ... Cacexia nominatur a corporis habitu ... [illegible]
Atrophia nomen accepit a diminutione corporis ... [illegible]
... Sarcina ... fluxum ... [illegible]
... corporis ... [illegible] ... Podagra ... [illegible] ... Arthritis ... [illegible]
... Calculus ... [illegible] ... Stranguria ... [illegible] ... Satiriasis ... [illegible] ... Alexander ... [illegible]
... Diarria ... [illegible]
Dysinteria ... divisio continuationis ... ulceratio intestinorum ... [illegible] ... Lienteria ... [illegible]
Colica passio ... intestinorum ... graeci colum appellant. Fleotomia dicitur ... [illegible]

& quod spiritum reciprocare collecta circa omenta cum humor aquae ... dicatur. Graeci enim ... dicunt.

Tit. IIII De morbis cutis in superficie cutis videntur

Alopicia est capillorum fluor circa quem pellis rubescit, fulvescens, quam ... habent. Vocata autem hoc nomine a similitudine animalis vulpeculae quam Graeci alopica vocant. Parotidae sunt duritiae vel collectiones quae in febribus aut aliunde nascuntur in auriculis; unde et parotidae appellantur. Graeci enim aures ota dicunt. Lentigo est macula parvula in facie quae similis lenti est; unde et lentigo dicitur. Erisipila est quem Latini sacrum ignem appellant, id est execrandum per antifrasin. Siquidem in superficie rubor flammeus ... cum rubescunt. Tunc morbo ... rubor ... quae ... locus ... cum febribus exsiccatur. Serpedo est rubor cutis cum pusulis ... nomen ... quod serpendo ... membra. Impetigo est sicca scabies prominens a corpore cum asperitate et rotunditate formae. Hanc vulgus sarnam appellant. Prurigo ... ardendo. Nictalmos ... per diem ... oculis ... noctem ... Verrucae ... singulae ... Scabies ... circulis ... pluribus ... Scabies et lepra ... quod ... Sed ... Lepra ... Nam ... Lepra est asperitas cutis ...

cuius color modo in nigredinem vertitur, modo in albedinem, modo in ruborem. In corpore hominis lepra sic dinoscitur: si variatim inter sanos cutis colores appareat, vel si ita se ubique diffundat ut omnia unius coloris faciat. Elefantiacus morbus dicitur ex similitudine elefanti, cuius naturaliter dura pellis crassaque est; unde nomen morbo inditum, quia corporis superficiem similem facit elefanti. Sive quia ingens passio est, sicut animal ex quo ducta est. Hicteris Graeci appellant a cuiusdam animalis nomine quod sit coloris fellei. Hunc morbum Latini arquatum dicunt, a similitudine caelestis arcus. Aurigo vero ... appellatum a colore auri. Regium autem morbum inde aestimant dictum, quod vino bono et regalibus cibis facilius curetur. Cancer a similitudine marini animalis vocatum. Ut medici dicunt, nullis medicamentis sanabilis est; ideo praecidi solet a corpore membrum ubi nascitur, ut aliquamdiu amplius vivat, tamen inde mortem quamlibet tardius adfuturam. Furunculus ... dicitur quod ferveat ... Graeci ... dicunt ...

Ordeolus est parvissima et purulenta collectio in pilis palpebrarum constituta, in modum hordei granis similis; unde et nomen accepit. Oscedo est quae in infantum ore et ulceribus dicitur ... Fraenetis ... ulcera circulata ... lumina ... Ulcus ... quod ... ulcus ... unde ... Paronychia ... corporis ... Pustula ... cutis ... papula ... Serpigo ... Scabies ... quam ... Nam ...

quia omnes quod puaverera. nisi culi dñorum du
furia quod erat quirpua aliqui non poterat
Sunt eruum oculi aut erbi dupperia. Fluae
ent runi tuibor erat aut bomorum. Cicudir
erat obducta ulnari nuaurulam colorem
puaabir eruur dicau. quod obducua ulnari
uaa obcaua. Tum Premedius
Ex medicaminibus Medicinari
ao. rpnadunonera. cominimi. aut erul ut exit
lu qana uligidmadicinulte mudurre. Capitul
upratramoabo. Codicum nu prodaere diri
Curuao uum morbor dilignem bcoraua
Fuimucu. gulua animadicum nuuccio
Cirurgiu quulua animunu operuaonem
uppellua. Quien upd grea cireruocuar.
Dicau quum luani regulu nuncupua. ea
ent obrauuao legi eau. Suauumomu
curuaonir poetaare. Primtegu dicau cu
Sedum. furmuaacu Teraau cirurgicum
Dicau era obrauuao legi eau. Fumuru
era medicum aor curuao. Cirurgiu pere
maor lucrio. Nu pere excidiar quanodi
cum aor nor erina medicum. Anagia
uum medicinu habiraua aua eruccirad
aulrum medadi hurur cepia. Vel na pere
caerum medicum aar. Omnuum curuao
uua conaruur uua erimilibu dibaar.
Exconaur ruapruda culidir. ut umido
riccu. Dicua galiam aequuruum
non pocera nirbumilia uarruna aar.
Exmilia aidmiruaericua lucumani ut no
audo ut obtego oblongu dponar. Liqui
dau pru nodem berraa nulnarbomil
radrimilirrimilqu oubaa aar. Caduocau
lpruudlua aar unmilbur rigni picuna.
Numuaado au quod epretluant excoar
modua audicar. Conaruu nu co aruur
medicinara aaon eurua ar. Ac coaruu erimili
uaphicru. quelua aar parua aar umuru. qu
qua aar lumuru era. Excouaa aa anim
nu nuccepia. quu umuraa domorbi
umuraa dinerolurola. Omnuum medi
cum nau epropjrcuur rhubaa uccu
bulu. Cana nu dicau quu reduudu.
Anaenucu. quod ubaauria quaaarir
meu aua acumo nerpu uccu ca uraerium
Lanua. Tirauenera uaa dcau erpaau
quo uenaru pellum aur uaperaar pa arradbu.
Cuaurraacu. gretluant epurquaam u
dicun aur. Cuaupodiu eaquod modicu
po aeraur. rsulnglua aar. Numuru. a
rulumo rennumuruma eaquod coficiaur.
Sicua diu codio quu excedi dra expupp
uaer p. a. Sicua diurpuu aao quu eramub
conponiar. Aeaauruu uecuaaeo quod mol
deponuaa rorbeu aur. Tu cur cordicaur
quulnmodu uaale deformu aar. Tu cor
ent gretuau dicau. Collurulua ant
renua. quod ua aquo culor deaergua.
Eprarmu. eaquod ru pponuar ulnu ulua
pepreenali. uacu aupluurmu. eaquod lrdeao
roluria. Inpluraru eaquod lrduca ar.
Pulucymu quod rinetlynt mu cerar et
cophendua ar. Enemu gretluant
reduxuao. dicau. Ferrum dicau quod
lnaarlnicuar. Medicinu lumenar
cuon. quu du greurlnuenialu pigiar
dimdiu pu uaethomodumdu equur
Dicauruum cirucpoaacu. ciar. quu
cirurgurgua. Cuaacordiar medici
uocua. quibercedo exlndicio lnprmiaa
hocnum lnporicaera. quod gurlu dicea
hominem aaraenaauruu uapnu
uua libraria. Ex de libris medici
nalibus. Aforrmeraranobredur
lnaegrurarum preporiaerercubr.
Pregnoraacu prerrio eqrlaudinu ocuau
uprenorcendo. Oporaera enim medicu
caprerrioau uenorcar. caprerranurcur
arquaaru preudar. Dinum medicu poaraur
arbunilderaurea porrilbuaar. Nu nerbuu
curu uirlpru dinumirdicaur. unda adinu
medicu nunccupuaar. ubicor medicum
rerbu aar. Buaaru cu nu medicu rudicia
quod libraria aag. Ex de insarumentis
medicorum. Encirdiondicau quod
minu udraa quaar. Duplum mucoa
nera perrumenau. Cirenigrem u
uocuaar. Flea aar ublnciriontu
Nu lnciriogrea aa mu dicuaar.

Similiter. Inspiratio. Suspiratio
mala. Guttur. quasi lucanis simili
cudine curbatur. et rursus mouere
uocantur. Porro si uinum aut pulmen
tum dolore pectoris corpori supponatur
omnes quod illa aere mutat et aurora
ciuis humoribus circumstantibus uel
inruptionem. Clitoris. Pilus cipi
tis dicitur omnis dicitur. hic ar
pigmentum eo quod in pilis capitis quasi
quasi pilus pigmentum. Cranium pilus uur
comutata medicorum ubi uulgo
proprietatem pigmentum
concidit. Sumptum uinum pi
lum nunquam in alium fuerit. qui
prius dispersum aurum. Unde pilum
capitis. ab hoc quod capillus capilli
inuicem quasi pulsantur. et sicut
nomen habuerunt. Pilum uinum
unde conuenit. quidquid in pilu
mia agit. ~~Pilum uinum~~ Mortarium
quod bilum tantum in pulbere redigat
tamen uinum condiunt. Cicatrix
in quae cerebrum ducat collum uel
uinum. Cicatrices. nunquam corpus frigi
pacatur quamuis bilis collum fuscia.

De odoribus et unguentis

Odor uocatur. Tinnum
unguentum uocatur. quod in odo
ribus. Nunquam dicitur. florqui
odorem effert. Deque uocatur. Ubi
dolor est. Incentum dicitur magis
in conuiuiis aut ducitur.

Theca uel dorsum uel in cirinion
qui aliquid imponere at. quippe mater
quae aliquor pigmentum. Cum aliquor
enim ceret. aliquid. Samulum dicitur.

Sanctum enim aliquid quod deprehen
mutua dicitur uel MAJATOC TAT
ET HC TAP AH dicta obiacit. Pirebu
lum quasi pia et lucet odoratum
Deque oriatur. Et pretium bulum
cupillis. Oleum dicta purum nulli quid
admiscit. Unguentum uero dicta

omnia quod ex commutatione conficiatur
uiuum et pretium commixtione
unguentum. odorem lucundum aut aut
rumentum longe currendo dolet. Unguen
tum quidem dicitur. uel ocir. ita uel un
cul lubricum rumentum dicitur.
Corpus ruubria uel in unguentum. hoc quod
bunam uel in ruta uel loquitur unu
et circulus dicit. Sunt aliquid ubi nu
mentum uel umuruum. Humquidem dicta
regium quidem puorum umuruum
conplurium quidam genere pertinet
curuo uel uiuum et circumlorum et co
mixtione odorem creuit. Unde
dicunt umuruum quidam umuruum dicuntur.
Sunt autem quidem. Iamulum quam
mentum et quidam aut dicunt aut ue
ructum uero quipem et uel quidem pro
Unde et proprietatem odorem et pertinet
et hirquidum implicium unguentum
quidem unum aut pertinet et uanum
Ua dantanum et cum uinum et
et colet et unum aut aut. Conportat
uarium unaquique uel admiratio
unde et nomen uel odorem non
habet et quod obanambulat.
quae admiratio aut in et commodo
ducunt. Cere aut Cuturacum
aut uinum. Ixin

De medicinae

Quam aut quibus quibus uel nam
et cum uel libam et disciplinam
medicinam et non contentum aut
pparet quid illi singuli uel coin
annia cum uel rauuo omnium
Nunquam gramma aut medicum
reuedere uel uel nauellis et
et ponere perui aut et et
Similiter et rationem quam
et uel unquam aut uel tua et uinum
quam uicana. Nam non et dulcem
pparet in primis aut et uel ut aent
uel ibi et pretium aut durum
curundur.

Sicqdam mathematicum ppar
numerum operum lucceria
onib⁹ artib⁹ et doctrinarum.
Nonnulli de geometria
propter numerum quadrat⁹
regionum et locorum mira
inquiunt docta quidquid
operum operatur.
Porro muricul incognam illu
nonera. Nummulariam
quem in dignum hominibus. per
hanc disciplinam pecuni
lequnam ut ricua ad dilapid
quum brpum mundo ruinam
modulatorum ut anpua.
Arol quod et quod mathematicum
prendat cum quidum pa
rim pronum pmrrantium
audiri arpatia.
Porro vero de hac vnomium
noam habebia. pergam
conacimpla aurrua ronem.
uarum de mutatione
degorum quilibet ab ar
tis corporum mutatione.
Hinc ergo quod mathematicum sed
filosophum dicunt. Quod
primum disciplinam docuum
hominem in ribuundicua
Nuricua pro illu unimum
laupluma corpus nuvum.

finis

Int Musicam dicunt. nis musicam illa
nondum nunc dicere hilarem qui nondum sunt
quique nos humanis formam. et quidem quo
dang bi lingue libris duob quod quod quinque
nunc et sunt ita ei in lectione tempore sue echo
quod stoicorum. Sed tempe bonum dicere
metrum nunc medicorum. et hic expressum
columne in lectione nos inferiori. et econ
lnudum dissimile. et hic ipse. dicere
lnteructum. ut enim et ipse. et illo
obdormuasis. Musice musica dicitur
lis equum. hic equitando. et quia
uit et minus Huasis modum quod cum
stigo sicut nondum musis. musice et hic
sic equitando et nondum tale. non
sint qui nullo modo quod habet
stigo musice equitando dicere ipse. et quia
lnstigo. et nondum nominibus musice
lnsiquunt ut et secundum musicam.

hic est quod nos et hic dicere echo.

dulce metos illemis sed quod dilaqueo

et stigo metrum et ipse fidelis
nubes quod medius dellum fendo et illu
Rhythmus qui ipse et genere columne
sicut et chori stigo geometrie et illum quod
oblene et ipse fidelis dilaqueo et
ut enim quod hominem fendo
quomodo et illum quod nonem bellos

INCIPIT LIBER I. DE LEGIBUS.

i De auctoribus legum
ii De legibus diuinis et humanis
iii Quid differunt inter se leges et mores
iiii Quid sit lex naturalis
v Quid sit ius ciuile
vi Quid sit ius gentium
vii Quid sit ius militare
viii Quid sit ius publicum
viiii Quid sit ius quiritium
x Quid sit lex
xi Quid sit ius plebium
xii Quid sit senatusconsultum
xiii Quid sit contractus et delictum
xiiii Quid sit responsa prudentium
xv De legibus consularibus et tribunicis
xvi De lege Iulia et Papia
xvii De priuilegiis
xviii Quid sit porrigere legem
xviiii Quid sit rogare legem
xx Quales debeant esse leges
xxi Decemuiri
xxii De Varrone
xxiii De inscriptione legum
xxiiii De tribus
xxv De centuriis in lege conscribendis
xxvi De capitibus legum conscribendis

De auctoribus legum

Moses legem accepit primo omnium diuinam legem et eam scripsit et explicauit.

Zoroastrus rex Persarum primus legem iudicium contra natura.

Dracon Athenis primus legem scripsit Athenienses iudicia.

Solon primus legem scripsit Athenienses iudicia.

Lycurgus primus legem scripsit Lacedemonios iura et politias eis constituit.

Numa Pompilius Romulo successit. In regno primus legem Romanis dedit.

Idem decem tabulas edidit et ex omnibus legibus conscribendis et ex iuris prudentia quas leges et libros iura populo Romano in lucem emisit et omnia iura decem tabulis et porrexit.

Hi sunt autem hi Appius
Claudius Genucius Publius
Iulius Manilius Sulpicius
Sextus Curiatius Pomilius
Poratius Iuridecemuiri legum

conscribendarum et Sextus Iunius

Legum autem dedit Iulius primus consul Pompeius Iunior auctoritate iura non preter iura obscure et aut mecum

Idem decretum et iniquum fuisse reducere in dubium

Puluinarium autem unaque legum iura auctoritate

uaque incuria et solutione quorundam iura illa

iura ut ita non aut aut omnia decretum uidetur

Nouum contra naturam decretum et iura

et reliquit ruce et iniquum et mixtum

in ordinem ! Porro ad ius minor

uqua aut iudrimili audine et egregorum

et mogniuni codicem fuca aut corrupta

aut uconrauna in temporibus

rubpropriocultus in pecunia contra aulo

dirporuia quo maruon mte auctoriunque

De legibus diuinis et humanis

Omnium legum uniuersum unum uniuersum

Diuinum et humanum moribus coniunctum

Idque hac diuersum quinque et iura plucat

Fur lex diuina et fur lex humana

Quantum repugnent furta furnonera

Quid differunt inter se leges et mores

Leges et mores ius generale omnia

Leges autem iura proprie ius autem dicat

quia iura omnia omnes iura et mores

contraria. Leges contra naturam scripta

mores contra naturam et probata aut corrupta

riuel et non scripta. Humilis ut lege

uocuau quia ut scribantur Mores autem

longue contra audere et mores iura et

aut aut aut dem Contra audere autem

iura quod dum mores in ratione aut quod pro

lege recipiat quam deficiat lex non differa

scripta ut ratione contraria. quido

et lege non ratione commendata porro

ratione et lege contraria lex et omnia

lum quod ratione et contraria.

Dum autem quod religioni congruat

quid disciplinae conuenit quod rationi

proficiat Vocuau autem contra audere

quia in communi et ratione

Quid sit ius naturale

Ius naturale est quod ius naturale

uaque ius naturale commune

omnium nationum et quod ubique instituit natura

Non contra naturam et aliquid habeat ua

uir et femina et liberorum et successio.

et educatio et commune omnium et omnium unum liberum et quia et

uocelo et terra mari et cuiuscumque.

[illegible] uel commendat aliquis
[illegible] aut uolant aut pui repulsio.
Nunc hoc uarium quid hui crimile ora nugi
Inlucam rednucaui lo aquiq habeat
v Quid ria lur ciuile
Iur ciuile ora quoquo pptr uel cum aur
uib propriu humunu diuinq curu cor
vi Quid ria lur gentium
Iur gentium ora sed iuno occupuao
ledifcuao cum ao Bellu
cupauiaaor Pora limina
Foedera pucr Induat lequaaq
Nonuiolundorum uel ciroconubia
Iaaerulium ciuinur prolbiaa axinde
lura gentium quum solum omnia pareat
vii Quid ria lur militare
Iur militare ora bellu Inferendi rollemni
aur foedam pu ciendi ex ur regnoduao
ex uerrio Inoraaeniut commerrio Iaam
regnoduaa recepoao Iaam flucrua
militare disciplina uel locu dicendi
Iaam ra pendiorum modu dignitaa cui
cruduir premia honor ut uaa cu corona
uel aaorquardonunaaur Iaam prude
dicuio aapropronum quu liaaabur
axlubomiur aaudiuio Iaam principu poaao
viii Quid ria lur publicum
Iur publicum ora Inlucrum aa ra cerdoaab
Inmuqiraaruaab
viiii Quid ria lur quirinaum
Iur quirinaum ora pro pri romunaq quo
nullaa nonaor nisi quirinaor Dera romuni
aum qu dolagiaam rednaaiaab dore
aonibur doaaaelir Deuru cupionib
quelurui pu anullu ulu ppter nrppe
runaor red propriu unu romunaq
ba In ordam role conraaiaaiam conaua
uum Iur quirinaum dolagib ac plebib
riaar conraaiaaonib principu ba dicaar
nu pru dpaau responir
x. Quid ria lex. Lex ora conr
aaiaa oppti quomulo rem uaiaiim
cum plebiburu liquid runaorunq
xi Quid ria plebium Scraaiunq
quu plebs oraunaalm conraaiuia
Fauoca aurciaai quod cu plebs ricud
ut quod ricriaaiaq ba roquaua pua
xii Quid ranuar consulari
Sanuaar consulari quod aa aur ranu
Daaor rrppt ur consulando decanua
xiii Quid contra aaiaaonib dicat

Contraaiaaonib dicau quod rrc
cut Impiraaor contraaiaaiaaut
xiiii Quid respondere prudaau
Respondere ora quae lur consul
respb dorad icunaar consulanab
Undaaar responsu pu uli dicaa ipsa
aum quid dum prudaaaaaur
bianu equaaaar quilnraaaaonc
ciuilir lurir conponaaur ali dorua
quiburdirridenaau liaar coaaadnaq
xv De lagib coroluaamir
Quadum baaum lagi dicunaaur
ub hirquzcondidgrunc uacon
roluer aaribumeriq lulic comelic
Nu baru bocaaubrocerur ruppaaa
consulerpupiur baapompilur
legemaaulorinequeaunnib baaup
pollucaar pupiu popeu conagnor
puaaru premiu pro uiciplendur libe
rub bodenquoq Imperuaaore fulcedur
aamburiplebur legem pacia in aquirpir
In bcaru nerraaraaumenaaoliguria
quumuaquuraaipuurrupere
Hereditbur exculurnmellipla
cidununcupaaabra dequibu
quoquuruaa condere uaoruaa
lubenulir bapri xvi
De lagi ruaaiuu
Quaaiuu uero lex quod plurib
rimul rebur eloquaur dicaa
uaopiurorum baquuruaa conaab
Undbaruaaiu rem bere apoenuaa
uuruaa condere uaoruaa lubenu
bapri legi nou ellu
xvii
De lagi burrodiur. Rodi lager
nu uuluu commercio rum une
ub In rolu rodo cognominuaa
Ingu unaa quiaa armere uaaq urip
xviii De premii lagiur
Preuilegium um runq lagi premu
aaq quiu premu aaelagir. nu
premu lagiu In dedicaa quod In pri
uuaa ferucaur
xviiii
Quid porria lex. Omnir uum lex
uua premia aa uliquia pua
uir forrar pbaa premiu uua
uaaa uaru cu uirginu nubaur
nulli pbaa relicta uua pun
uaa quilcedem pecunia cupiaat
placaaaur. Dur enim premio
uua pnu uuaa modaraa limuna

XX Quare facta est lex

Factae sunt autem leges ut earum metu humana coerceatur audacia, tutaque sit inter inprobos innocentia, et in ipsis inprobis formidato supplicio refrenetur nocendi facultas.

XXI Qualis debeat fieri lex

Erit autem lex honesta, iusta, possibilis, secundum naturam, secundum consuetudinem patriae, loco temporique conveniens, necessaria, utilis, manifesta quoque, ne aliquid per obscuritatem in captionem contineat, nullo privato commodo, sed pro communi civium utilitate conscripta.

XXIII De contractibus. Hos quisque quando de iudicium sibi placitat aliqua necessitate portat [illegible] libarum voluntate mulieris [illegible] appellantur. Lex [illegible] dicta quod testamentum [illegible] ad liberos [illegible] signatur quod testamentum signatur.

XXII De usuris. Pignus [illegible] quod [illegible] dicitur [illegible]. Unde et pignus [illegible] neque audiendum [illegible] pignus [illegible] nuncupatur.

XXIIII De instrumentis legalibus

Volumen est generale nomen omnium legalium instrumentorum quae quamvis [illegible] diversa sortiantur [illegible] procedit [illegible].

Testamentum vocatum quod nisi testator mortuus fuerit nec confirmari potest nec sciri quid in eo scriptum sit, quia clausum et obsignatum est. Et inde dictum testamentum quia non valet nisi post testatoris monumenta.

Unde et Apostolus: Testamentum, inquit, in mortuis confirmatur.

Testamenta autem sunt [illegible] non hoc solum dicitur quod non valet nisi testatoris morte [illegible].

Sed omnium [illegible] testamenta vocabant. Nullum [illegible] testamentum fecerunt quod [illegible] exterius [illegible] testamentum disposuerunt hoc est [illegible].

Tabulae testamenti [illegible] appellatae [illegible] testamentum [illegible] Unde [illegible] vocabantur.

Testamentum iuris civilis [illegible] quod [illegible].

Testamentum iuris praetorii [illegible] signatum [illegible]. Sed illud [illegible] praetoris.

Testamentum [illegible] quod scriptum est.

Olografum testamentum est manu auctoris totum conscriptum atque subscriptum. Unde et nomen accepit; Graeci enim olon totum, grafum litteram dicunt.

Inritum testamentum est, si is qui testatus est capite deminutus est, aut si [illegible] non est factum.

Inofficiosum testamentum est quod frustra liberis exheredatis non ex officio pietatis videtur esse conscriptum.

Ruptum testamentum est [illegible] heredum [illegible] disruptum.

Subpressum testamentum est quod in fraudem heredum aut legatariorum seu libertatum non est in publicum prolatum. Quod si non [illegible] testamentum [illegible] pronunciatum [illegible].

Nuncupativum est quod in tabulis scriptum [illegible] dicitur [illegible] in his tabulis [illegible] scripta sunt [illegible] testamento [illegible] hoc dicitur nuncupatio.

Nuncupare est enim palam nominare et confirmare.

Iuris liberorum est [illegible] liberis [illegible] heredibus [illegible].

Codicillum [illegible] sine dubio [illegible] hoc [illegible] testamenti [illegible] nullam [illegible].

quia cum ipse pauper sit significat omnem
et pretium culur bonifice volunt autem
defunctorum contra autem tubum
propter lectulum mortorum difficul
tatem. Ita ac propter notitiam de
ut dibendorum rollemnium tacitum
et quia ceribere autem blurdem codi
cillum uocat ricuatum codicillus
fiat uicet autem mihi tacit prouolu
uit codicillus

¶ Creatio ita. Creatur dicitur numquam tur
in quo in ea autem habet. una dia
heredi autem eam una finit autem port
creatorum et excludit autem nec liberi illi
ita ut aut cum prendere heredi autem.
Creatio uitum uel pellut autem quia de
creatio. Idem ita dicere ut creatione
Ut apud autem illi heredi autem dicit
ad quod in fundi traditio habendum
uitum heredi autem autem mihi autem
ita ut dicit quibus non ita creatio uel dicit
¶ Fideicommissum dicitur uita sua quod
uel defunctorum committitur nutu fidei
dicit eo quod sua quod autem mihi non
diuide autem uel birtutem uel prouentum autem et posset
¶ Pactum audiciatur in ea pactum et pactum
conuentionem rem habere autem legitime
moriturum conprobatur. et dicitur
pactum autem quia et pactum tubo quod
ita pactum undique epistola
¶ Plucia autem quo grimi in ea tubo
quo plucia. Aliudicunque pactum est
quod uolent quia fuerit plucia autem
uel pro autem uolent compellitur
ut plucia quando quia pauca autem
in iudicio uel respondendum quod
non mouet ad dicere pactum autem plucia
¶ Pecunia dicitur quod olim in
commutatione ea uel aut minus
dubia ¶ Pecunia uero quia
pecunia nubilis autem et quia
pollicitatur dicta pecunia autem et propter
hoc tractatum uel propter.
¶ Pecatum autem est non certum et redemptio
¶ Prouentum
¶ Pecunia
¶ Emptio autem dicitur ita ut commutatio
uel contractus et conuentio rerum inter
Emptio autem dicitur quod uel ea res
uendit aliquid in mundo uel denarium
¶ Donatio ita. cum liberalitate autem

dicitur autem dicuna donatione
quia donum cano. ita dicitur quia do
latum precedit autem in nubat
donatione dotem requirit
Numquam quia nupta rumorem
mariti quod mutat autem uxor in
uicem fit bonum. et ita dotem uxor
pecunia ricuatum in lupe
fit ita quod precedit donatio
oneum requirit dotem uxoris
¶ Donatio hic fructus autem uel dicitur
quia donum autem et uitium fructus
ad hic et ea et rem accidit donum
autem et lupe ¶ Donatio dicitur autem
Idem uncipuum quia uita et
uitum autem autem mihi in nulla
neque aliquid in tuo dum donum
autem mihi quia
¶ Conditio propriet autem tua
ita dicitur conditio tu conditio
quia conditio et quia non libe
rantur tua a reddit et aut
plures non enim in humore
redit in duas una autem et autem
omnibus rebus. Item conditio et
quod in aliquid conuenit uel mo
dum autem et quia conditio
¶ Sapulum ita promittit et
ponit. ut ita promittit et
sapulum autem uocum autem
dicitur uitum sapulum umbra plu
ita autem et quia dotis aliquid
prima autem bene sapulum et
fructus bene quum autem et lucrum et
ponitur et uitum uel hostis
¶ Lucrum autem et ita pecunia
uocum autem uitum mihi autem
quia uitum et quia quia pro
mia autem et dicitur ¶ Iuo
Dicitur hereditas ita et
quemadmodum et pecunia
pecunia nubilis et autem et
ut portionem et redemptio
Dicitur uitum hereditas et iudicium
et habere quia quia portio
uel rem et centum et habere
¶ Rem autem et non et uitum et
uitum et quia et habere et
portio et hostis et
portio.

Spr Sicut quod sapulum et dicitur
pecunia pecunia

quod lucrari hoc lucrari quod bona
quod unum multiplicari dicuntur.
Multiplicium porro dicitur
quod multum multiplicatur vel
diuersum pertinet. Porro dicitur
unum multiplicatum quinon minus accipi
cipi dicitur. Quia unum cupi
dum dicitur porro pertinere ad
non porro error. Bonum una
honestum rei nobilium quod pro
inde bonum dicunt ut uno habeti
cum panum rei et hominis
ut per bonum uacuum
Peculium proprium minorum ad
pronum rei uorum
Num peculium quod puer
ut dni filium rei uel pro
acquisitum peculiare. Peculium
uilium unum in peculio dicitur cum
In quibus rebus cum contra bua
uniuersum rubricatum.
Bonorum porro rebus porro
contra ordinem contra qd cum lo
uaquum.
Naturalia dicuntur ea quae
mente concipiuntur uacua
rem pertinent ad mente quae
tra dicuntur.
Ductum in dicuntur quibus
dam tertiae dicuntur.
Humilia secundum ad diuino
dicuntur in pertinent
secundum ad diuino
nuncupantur
Communi diuidendo ad in dicor
quibus communis rebus quibus
lubet pertinent ad. Iurisdictio
diuiculum ad diuidit.
Finium regundorum ducta dicuntur
quod plures iungunt. Finis
uam urgendi diuisionem dumodo
non unguam non quinque pedum
locum contra uetrium
Locatio rei uel dum dum ad
dum mente dicitur
Conductio rei uel nuru accipit
cum conductum ad mercedem
Rebus contra quae nobis ego
contra laudat ducuntur quae
in porro quo contra rebus
contra uriatur deferre.

Vrura alienum contra aliquo rubhuru
contra dicuntur in ceuipuam
Commodum contra id quod non vel urrera
fraudulentum in porro ulcerantur
lucum contra commodum porro quindio
uipuatum ita dicitur contra
Precum ita dicitur precedere ad rem quem
pomia ad obtinendum in porrectionem di
ribi liquam ad demonstrandum fructum
cupere. Et dicitur precum quia precet
ut diuinum quin precedit
Vacuum uppellatur contra quia id quod
umbra ut dicitur umbra
Deponere contra pignori commendatum ad
quin ut diuiporium deponere uinum quin
uid aut cum aliquid mutuum in
naufragium uipuatum in curam ad diem cum ad pon
nere contra uinum in loquendo ut in pigni
tum Num pignori quod ad
ppter rem creditam quod ut credit aut
rem cum pignum fuerit
Arrua contra
quin mu pro bona fide conarum
tempus pecuniae ut capora tu
ita animum ut complendum non ut
unda quinubet unum non ad dari rem
pignori ad dari dicta plenum ad dinem.
Et dicitur unum uero quin ut ad
eum in contra pignum ut ducit ad pecuniam
hoc in contra Pignus primum quod
ppter rem creditam obligatur cultu
ri porrectionem solum ad eum pur
con requirere ad rem. Contra dominum
pertinet contra Fructus
cum ut aliquid rum mutuum
gratum ut in pecuniam ut in uel
Pecunia quin commendatur uine
deposita non pignori ipsum uel
cum non in luna contra.
Commodum dicitur ut in porr
breuis ad aqua numeratio quin ratio
ruptione et reformatur.
Non in nullum modum producit contra
quod deposita ut rem non nullum
contra pecuniam pertinet ad
ua buculum. Code. contra

Naturalia contra unde aliquid cor
porum uacuum
Naturalia quod pl in rerum natura ad
ua buculum. Code. contra

Usurpatio est usucapionis interruptio, hoc est amissio in ... in iure. Inde dicta lege in ambulatione ... praescriptione uel quia ut ... usurpatio ... Usurpatio autem est ... usurpatus ... munere ... ut ...

Usucapio est adeptio dominii per continuationem possessionis uel biennii uel alicuius temporis.

Mancipatio dicta est quia manu res capitur. Unde oportet eum qui mancipio accipit comprehendere id ipsum quod ei mancipio datur.

Cessio est proprietatis concessio in alium ... cedere enim dicimus quia concedere ... proprie ... non cedimus ... nam cedere proprie dicitur qui concedunt ... concessa ... uacare ... in quo ... ut ...

Stipulatio ... Inde dicta stipulatio quod ... non ... propter ... ut ... dicitur ... proportione ...

Praescriptio ... quod prius scriptum ... debent. Commercium dicitur ... mercibus ... appellatur.

Vindicatio ... dicitur ... homines ... in ... uel ...

Interdictum ... Cura ... non ... in ... abluatur ... contra.

XXVI DE CRIMINIBUS IN LEGE CONSCRIPTIS

Crimen a carendo nomen accepit. Furtum ... a furuo ... quia in obscuro ... in fumo ...

Facinus dictum a faciendo malum quod noceat alteri.

Flagitium a flagrantia ... corruptelae ... libidinis ... duo ... omnium ...

Vis est ... uirtus potentiae ... uiolentia ...

Vis priuata est ... si quis ... iudicium uel ... hominibus ... uel ... pugna ...

Vis publica est ... si quis ... iudicium uel ... appellatione ... uel uis ... uincitur ... uel ...

Dolus est mentis calliditas ab eo quod deludat; aliud enim agit, aliud simulat. Petronius ... dolus ... iudices ... nimirum ubi aliquid factum est quod legi dolo ... dolum accipit ... malum.

Calumnia ... uel ... dolo ... decipiendo dicitur.

Furtum ... a fundo ... uel ...

Iniuria est ... iniustitia ... in ... ordine ...

Seditio dicitur dissensio ciuium ... quod ... ad alios ... Nam ... maxime ... simulatione ...

Sacrilegium ... proprie ... furatio ... in ... hoc ...

Adulterium est alieni coniugii ... uiolatio ... adulterium ...

Stuprum

Lenocinium

Raptus proprie inlicitus coitus ... corrumpendo dicitur ... unde ... rapit ... fruitur.

Homicidii uocabulum compositum est ex homine et caede. ... homicidium ... appellatur.

Parricidii actio non solum in eum ... qui parentem ... in ... occiderit ... parricidium ...

Inter sicarios iudicium ... qui ... hominem occiderit ... uel ... bona ...

Inquietudo [illegible] significat motio quaedam hominis [illegible] Nam proprie ... in quo ... ponderantur ... in eo ... alio ... in quo libertas ... id est ab alio libertas

Furtum est rei alienae clandestina contrectatio a furuum id est fusco uocatum quia in obscuro fit.

Furtum ... cupiditate ... multo ... quadrupli.

Peculatus ... Furtum ... quod de loco in locum transfertur ...

Pertinere ... quae ... mobilia sunt.

Inpetus ... debitor ...

Dementia ... id est ... credidit ...

Ambitus iudicium in eos datur qui largitione honores et dignitates ambiunt ... munera ... dignitatem ... iudicia.

Peculatus iudicium in eos datur qui fraudem aerario faciunt pecuniamque publicam intervertunt. Nam a pecunia peculatus dictum est ... iudicium non a ... furti ... legibus ...

Repetundarum accusatur qui pecunias a sociis cepit. In hoc iudicio ... in bonum ... iudicium reddere.

Incesti iudicium in virgines sacratas vel propinquas sanguine constitutum est ... incesti ... habentur.

Maiestatis reatu tenentur hi qui regiam maiestatem laeserunt, vel qui rem publicam prodiderunt, vel cum hostibus consenserunt.

Falsi iudicium ... pro eo quod ... commiserunt ... quoquo ordine accipiunt ...

XXVII De poenis in legibus constitutis

Duplici autem modo malum appellatur: unum quod homo facit, alterum quod patitur. Quod facit peccatum est, quod patitur poena. Multis autem modis ... plena ... poena ... in pendendo diuturnitas et dolor tormentorum.

Poena dicta quod puniat ... non ... adeptus poenam ... poena ... in ... morte ...

Supplicium proprie dicitur non qui quocumque modo punitur, sed qui ita damnatur ut bona eius consecrentur et in publico redigantur. Nam supplicia dicebantur supplicamenta. Et supplicium dicitur de cuius damnatione de bonis eius aliquid deo libatur unde et supplicare. Octo genera poenarum in legibus continentur: damnum, vinculum, verbera, talio, ignominia, exilium, servitus, mors. Hi enim ... poenae ... omnibus ... Damnum a diminutione rei nuncupatum. Vinculum a vinciendo dictum eo quod constringat ... ut quia ... Compedes dicti quod contineant pedes ... quibus pedes ... Catenae ... Numellae sunt vincula quibus ... ligabantur ... Boiae ... in ... vinculo ... Carcer in quo custodia noxiorum ... carcer ... Carcer ... in quo ... Verbera dicta ... Hinc flagellum et plagae ... in corpore ... Num plagae ... Flagellum ... Anguilla est qua coercentur in scholis pueri ... Ferulae ... quod ... Ungulae dictae quod ... effodiant ... non parcant.

hom

rei publicae ... privati ... num illorum includitur

Virge sunt summitates frondium arborum a
dicte quod uirides sint. uel quod uim
habeant arguendi quibus lenis fuerant arguti.
Si certe nodosa ut aculeata . scorpio
rectissimo nomine quia arcuato uulnere
in corpus infigitur. hic et proprie flagella
sunt ubi [illegible] uocatur.

Ungule dicte quod effodiant. hec et
fidicule quia his rei in eculeo torquentur
ut fides inueniatur.

Eculeus autem dictus quod extendat.

Tormenta uero quod torqueant [illegible]
in [illegible] tamen [illegible] supplicium
[illegible] ad uerberandum [illegible]
[illegible] quum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Talio est similitudo uindicte ut taliter
quis patiatur ut fecit. hoc enim et natura
et lege est institutum ut ledentem similis
ledentem similis uindicta sequatur.
Unde et illud est legis oculum pro oculo
dentem pro dente. Talio autem non solum
ad iniuriam referendum sed etiam pro
beneficio reddendo ponitur. Est enim
communis sermo et iniurie et beneficii.

Ignominium dictum eo quod desinat habere
honestatis nomen is qui in aliquo crimine
deprehenditur. Dictum autem ignominium
quasi sine nomine. sicut ignarus
sine scientia. sicut ignobilis sine
nobilitate. hoc quoque infamium
quasi sine bona fama.

Fumum uero dicitur qui [illegible]
[illegible] perducere [illegible]
[illegible]

S[illegible] bona uirtu-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non
[illegible]
nenim [illegible] locum non habet quia
plurimum [illegible]
[illegible]
[illegible] non probat [illegible]
probat [illegible]
[illegible] non fumum

Exilium dicitur [illegible]
Nam exul dicitur qui extra solum est.

Unde et poena [illegible]
[illegible] et [illegible]
in [illegible]
[illegible] est
deportatur. Relegatio [illegible] quibus
[illegible] Deportatio [illegible] quibus non
[illegible] et [illegible]
[illegible] Nam [illegible] qui
[illegible]

Metallum est ubi [illegible]
[illegible]
[illegible]

Seruitus a seruando uocata. apud
antiquos enim qui in bello
a morte seruabantur serui uocabantur. hec sola
malorum omnium postrema est
liberis omni supplicio grauior.
Nam ubi libertas perit. ibi
perit una et omnia.

Tortura uero [illegible]
crux ut patibulum. In quo
ad penam cruciantur ut [illegible]
[illegible]

Patibulum enim [illegible]
[illegible]
[illegible]
Sed patibulum minor pena quam crux.
Nam patibulum ad penam [illegible]
[illegible] Crux autem [illegible]
diu cruciat. Unde [illegible]
[illegible]
[illegible]
crucis [illegible]
[illegible]
In [illegible]

Carcer [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cludi [illegible]
co[illegible]

Custodia [illegible]
[illegible]
dicatur [illegible]
[illegible] in quo [illegible]
[illegible]
[illegible] precipitantur. omnium
[illegible]
[illegible] Puteus
[illegible]

... dicitur ... dubitasse ...
... ad dubitandum ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... quibus ... dicitur ...
... [illegible] ...
... omnibus ... non ...
... quod omnibus ...
concurrit ...

DE TEMPORIBUS

I De cronico vocabulo
II De momentis et horis
III De diebus
IIII De nocte
V De ebdomada
VI De mensibus
VII De solstitiis et equinoctiis
VIII De temporibus
VIIII De annis
X De olimpiadibus et lustris et iubeleis
XI De seculis et etatibus
XII Descriptio temporum

I De cronico vocabulo

Cronica grece dicitur ... temporum series appellatur ... [illegible] ... conuersatione ... cronos enim grece ... latine tempus interpretatur.

II De momentis et horis

Tempora autem momentis horis diebus mensibus annis lustris seculis etatibus diuiduntur. Momentum est minimum atque angustissimum tempus ... [illegible] ... succedat. Hora ... [illegible] ... finis temporis ... [illegible] ...

III De diebus

Dies est presentia solis ... [illegible] ... dictus ... [illegible] ... quia ... [illegible] ... uolubilitate concludat.

Abusiue autem dies unus dicitur ... occidente ... [illegible] ... dies ... [illegible] ... horarum ... duodecim ... [illegible] ... dicuntur ...
Dies ... [illegible] ...
Secundum ... solis.
Secundum ... [illegible] ...
Secundum romanos ... nocte ... [illegible] ...
Primum autem diem ... a sole appellauerunt ...
Secundum a luna ... [illegible] ...
Tertium ... [illegible] ...
Quartum a stella mercurii ... candidum circulum dicunt.
Quintum a stella iouis ... [illegible] ...
Sextum ... [illegible] ...
Septimum ... [illegible] ... saturni ... [illegible] ...
... [illegible] ...
Apud hebreos autem dies prima ... [illegible] ...

Secunda sabbati secunda feria quae post dominicum
diem lunae vocatur
Tertia sabbati tertia feria quae post dominicum
diem III martis vocatur
Quarta sabbati quarta feria
quae mercurii dies dicitur a paganis.
Quinta sabbati quinta feria est
id est quinta a die dominico quae apud
gentiles iovis vocatur
Sexta sabbati sexta feria dicitur
quae apud eosdem paganos veneris
nuncupatur
Sabbatum autem septimus a dominico dies est
quem gentiles saturno dicaverunt
Sabbatum autem ex hebreo in latinum
requies interpretatur eo quod deus
in eo requievisset ab omnibus operibus
suis. Melius autem in vocabulis dierum
de ecclesiastico ore loquendi consue-
tudo procedat. Tamen si qui
forte consuetudo traxerit ut ex illo
exeat quod in probat corde
intellegat illos omnes de quorum no-
minibus appellati sunt hi dies
homines fuisse et pro beneficiis
quibusdam mortalibus quia plurimum
potuerunt et eminebant in hoc
saeculo delatos esse ab amantibus eis
in divino honore sed in diebus
et in sideribus sed primum a nomi-
nibus hominum sideribus nuncupata
et a sideribus dies appellata.
Fando autem feriae nuncupatae sunt
quod in ipsis nobis [illegible]
id est in divino ut humano officio
fari. Sed ex his [illegible] hominis
causa [illegible]
nascuntur. Partes diei
tres sunt. Mane. Meridies.
et Suprema. Mane est lux matura et
plena nec iam crepusculum
et dictum mane a mano mane
enim antiqui bonum dicebant.
Quid enim melius luce? Alii mane
putant vocatum a manibus
quorum [illegible]
[illegible] Alii putant [illegible]
[illegible]
[illegible] Meridies dictus
quasi medidies hoc est medius
dies vel quia tunc purior dies est

Merum enim purum dicitur. In toto enim die
nihil clarius meridie quando sol
de medio caelo rutilat et omnem
orbem pari claritate inlustrat.
Suprema est postrema pars diei
quando sol [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] D[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] IIII

De nocte. Nox a nocendo dicta
quod oculis noceat quae idcirco lunae
et siderum lucem habet ne inde decora
esset et ut consolaretur omnes nocte
operantes et ut quibusdam animantibus
qui lucem solis ferre non possunt
ad sufficientiam temperaretur.
Noctis autem [illegible]
[illegible]
[illegible]
Noctem autem fieri aut quia longo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
umbra [illegible]
Vergilius: Ruit oceano nox involvens
umbra magna terramque polumque.
Noctis partes VII sunt. Id est
Vesper. Crepusculum. Conticinium.
Intempestum. Gallicinium.
Matutinum. Diluculum.
Crepusculum est dubia lux. Nam cre-
perum dubium dicimus hoc est inter
lucem et tenebras.
x. Vesperum ab stella occidentali vocatum
quae solem occiduum sequitur et
tenebras sequentes praecedit
de qua Vergilius: ante diem clauso
conponit vesper Olimpo. [illegible]
[illegible]
Conticinium est quando omnes silent
[illegible]

Intempesta est media et inactuosa noctis pars, quando agi nihil potest et omnia sopore quieta sunt. Nam tempus per se non intellegitur nisi per actus humanos. Medium autem noctis actu caret. Ergo intempesta inactuosa, quasi sine tempore, hoc est sine actu, per quem dinoscitur tempus. Unde est: intempesta nox. Intempestam ergo noctem dicit quia caret tempore, id est actu.

Gallicinium propter gallos lucis praenuntios dictum. Matutinum est inter abscedentes tenebras et aurorae adventum. Et dicitur matutinum quod hoc tempus in initio mane sit. Diluculum quasi iam incipiens parva diei lux. Haec et aurora, quae solem praecedit.

Est autem aurora diei clarescentis exordium et primus splendor aeris, qui graece eos dicitur, quam nos per derivationem auroram vocamus, quasi eororam. Unde est illud: [illegible]

De hebdomada. Hebdomada dicta a numero septem dierum, quorum repetitione tempus in se revolvitur. Ebdomada enim graece septem dicitur. Hanc nostri septimanam vocant, quasi septem luces; nam lux dies est.

Octava autem dies idem prima est, ad quam reditur et a qua rursus ebdomada inchoatur.

De mensibus. Mensis nomen graecum est, de lunae nomine tractum. Luna enim graeco sermone mene vocatur. Unde et Hebraei menses legitimos non ex solis circulo, sed ex lunae cursu enumerantur, quod est de nova ad novam.

Aegyptii autem primi propter lunae velocitatem cursusque errorem computationis [illegible]

Ianuarius mensis a Iano dictus, cuius fuit a gentilibus consecratus, vel quia limes et ianua sit anni. Unde et bifrons idem Ianus pingitur, ut introitum anni et exitum demonstraret.

Februarius nuncupatur a februo, id est a Plutone, cui eo mense sacrificabatur. Nam Ianuarium diis superis, Februarium diis manibus Romani consecraverunt. Ergo Februarius a februo, id est a Plutone, non a febre, id est a morbo, nominatur.

Martius appellatus propter Martem Romanae gentis auctorem, vel quod eo tempore cuncta animantia agantur ad marem et ad concumbendi voluptatem. Idem appellatur et mensis novorum, quia anni initium mensis est Martius. Idem et novus, quia in eo vere anni inchoante [illegible] fructus in novitatem producitur.

Aprilis pro Venere dicitur, quasi Afrodis; graece enim Afrodite Venus dicitur, vel quia hoc mense omnia aperiuntur in florem, quasi Aperilis.

Maius dictus a maioribus, nam maiores principes rei publicae. Nam hunc mensem maioribus, sequentem vero minoribus Romani consecraverunt.

Unde et Iunius dicitur, qui antea in partes duas divisus erat.

Iulius vero et Augustus de honoribus hominum Iulii et Augusti Caesarum nuncupati sunt. Nam prius Quintilis et Sextilis vocabantur. Quintilis quia quintus erat a Martio, quem principem anni constituerunt; Sextilis similiter, quod sextus erat.

September nomen habet a numero et imbre, quia septimus est a Martio et imbres habet. Sic et October, November et December a numero et imbribus acceperunt vocabula.

Quem numerum December terminat, pro eo quod denarius numerus cludat.

Kalendarum dies Nonarum et Iduum propter festos dies Romani instituerunt, ut propter officia mutarentur. In his enim diebus conveniebatur in urbibus.

Kalendas autem Idus et Nonas a colendo appellaverunt.

Apud veteres enim omnium mensium principium colebatur, sicut apud Hebraeos.

ypapanti [illegible]

Idus autem plerique latinorum ab edendo dictas putant quod hi dies epularum essent apud veteres. Nonae a nundinis vocatae. Nundinae enim sunt publicae conventus sive mercimonia.

VII De solstitio et aequinoctio

Solstitium dictum quasi solis statio, quod tunc sol stet et crescant dies vel noctes. Aequinoctium appellatum quod tunc dies et nox [illegible] temporis spatio aequali consistant. Duorum solstitiorum unum [illegible] octavo kalendarum iuliarum de quo tempore sol [illegible] incipiat circumferri. Aliud hiemale octavo kalendarum ianuariarum quo tempore sol [illegible] incipiat circulos peragere. Unde et Lucanus solstitium dicit [illegible] Item duorum aequinoctiorum unum vernale et alterum autumnale, quae graeci ISEMERIAS vocant. Sunt autem aequinoctia octavo kalendarum octobrium et octavo kalendarum aprilium, quibus [illegible] in duas partes dividatur hoc est aestivum et hiemale solstitium et in duo [illegible]

VII De temporibus

Tempora [illegible] sunt. Ver, aestas, autumnus et hiems. Dicta autem tempora a communione temperamenti, quod invicem se humore, siccitate, calore et frigore temperent. Haec et curricula dicuntur quia non stant sed currunt. Constat autem tempora post factum mundum [illegible] solis tempore in hoc ordine [illegible] fuisse divisa, quorum tempora [illegible] Ver primum [illegible] novum dicitur [illegible] Secundo [illegible] Sic tertium [illegible] novum [illegible] Item hiems [illegible] novum [illegible] unde [illegible] Ver [illegible] dicitur quod [illegible] tunc enim post hiemem vestitur humus herbis et in florem cuncta erumpunt.

Aestas dicitur ab aestu id est a calore, et aestas quasi usta, id est arida; [illegible] terra.

Autumnus a tempestate vocatus, quando et folia arborum cadunt et omnia maturescunt. Hiemem [illegible] quia [illegible] unde et [illegible] bruma dicitur quasi brevis [illegible] quod [illegible] Unde et in bruma dicuntur [illegible] hiemis [illegible] quia [illegible] significat hoc tempore [illegible]

Vertex quippe [illegible] quia [illegible] septentrionem [illegible]

Est [illegible] meridiano [illegible] quod [illegible] circulo [illegible]

Autumnus [illegible] occiduo [illegible] quod [illegible] morbos habet [illegible] unde et omnia folia arborum defluunt. [illegible] habundat [illegible] hoc confinio frigoris et caloris [illegible] contrariorum [illegible]

Hiems [illegible] quod frigoribus [illegible]

VIII De annis

Annus est solis anfractus cum peractis trecentis sexaginta quinque diebus ad eadem loca siderum redit. Annus autem dictus quia mensibus in se recurrentibus volvitur. Unde et [illegible] vocatur quasi innuus [illegible] id est circulus quod in se redeat. Vergilius: Atque in se sua per vestigia volvitur annus. Unde [illegible] per [illegible] indicabant [illegible] Inde [illegible] draconem in orbem [illegible] quia in se recurrat. Alii annum dicunt [illegible] id est [illegible] novitatem [illegible] Tria autem [illegible] lunaris [illegible]

annus est xxx dierum aut
Solistitialis qui duodecim con-
tinet menses. Aut magnus omnibus
planetis in eundem locum recur-
rentibus quod fit post annos soli-
stitiales plurimos.

Era singulorum annorum constituta
est a cesare augusto quando
primum censu exagitato roma-
num orbem descripsit. Dicta
autem era ex eo quod omnis orbis
aes reddere professus est rei publice.

X. De olimpiadibus et lustris et iubileis.

Olimpias quippe a
grecis constituta est apud elidem
ciuitatem grecie ... elidis
agonem ... quinquennale celebrabant.
Quattuor mediantibus annis
et ob hoc elidum certamen ... pur
olimpiadem uocauerunt quadriennio
in uno olimpiade supputantes.

Lustrum uero tempus est peracto censu in
id est quinquennium quod quinto
anno diceretur condito pacto olim
ad urbem romanam reductis consulibus
adduc ... non erat. Erat enim
quinquennale tempus id est quod
rite uocatum eo quod census per quin-
quennium in re publica peracto
urbs roma lustrabatur.

Iubileus in nostro sermone interpreta-
tur remissionis annus. Erat enim ebreis
hic septimus numerus quo septimanis
annorum ebdomadibus id est
quinquagesimo anno ... id est
in quo clangebantur tube et
omnibus ... restituebatur
possessio debita absoluebantur
confirmabatur libertas.
Hunc numerum etiam in diebus pentecostes
celebramus post ... per
rerum ... culpe
et cadat debitum ... quisque
... ab omnibus ...
suscipientes ... annos
gratiarum ...

XI. De seculis et aetatibus.

Secula gene-
rationibus constant et inde
secula quod se sequantur abeuntibus
enim aliis alia succedunt. hunc quidam
quinquagenarium annum dicunt
quem hebrei iubileum uocant. ob hanc
causam et ille hebreus qui propter uxorem
et liberos amans dominum suum aure pertu-
sa seruire iubetur in seculum id est
usque ad annum quinquagesimum. Etas
plerumque dicitur et pro uno anno ut in
annalibus et pro septem ut hominis
et pro centum et pro quouis tempore.
Unde et euum est etas perpetua cuius
neque initium neque extremum noscitur
quod greci uocant eonas. quod ali-
quando apud eos pro seculo aliquando pro
eterno ponitur. unde et apud latinos
est deriuatum.

Etas autem proprie duobus modis dicitur.
aut enim hominis sicut infantia
iuuentus senectus. aut mundi
cuius prima etas est ab adam
usque ad noe. Secunda a noe usque
ad abraham. Tertia ab abraham usque
ad dauid. Quarta a dauid usque
ad transmigrationem iuda in
babyloniam. Quinta deinde usque
ad aduentum saluatoris in carne.
Sexta que nunc agitur usque quo mundus
iste finitur. Quarum decursus
per generationes et regna ita respicitur.

XII. De discriptione temporum primae aetatis

In ... cronicorum ... contendi
Primo enim die deus lucem condidit
unde dies ... fecit
Secundo die firmamentum appellauit celum
Tertio die diuisit aquas a terra et uocabulo speciem
aquarum maria
Quarto die luminaria celi
Quinto die animantia ex aquis
Sexto die animantia ex terra
et hominem quem appellauit adam

Adam. ccxxx — ccxxx genuit
seth a quo filii dei
Seth ccv — ccccxxxv genuit
enos qui coepit inuocare nomen domini
Enos cxc — dcxxv genuit cainan
Cainan clxx — dccxcv genuit malalehel
Malaleel clxv — dcccclx genuit iareth
Iareth clxii — Icxxii genuit
enoch qui translatus est
Enoch anni clxv — Iccxxxvii genuit
matusalam

Ruaurulum cxlviii ccccxlviii
Lumbe exxxiii dcxii
Noe de ccxii

Sebastus Scti.

Sem annis ccxxiii
Arfaxa annis ccxxxviii
Sale annis ccxxxviii
Eber annis cxxxiii fuit ccxxiii
Fuleg annis cxxx dispersus est ccxxiii
Reu annis cxxxii ccccxxxii
Seruc annis cxxx ccxxxii
Nacor annis cxxxii ccxxxiii
Tare annis cxxxiii ccxxxiii

Thariatras Scti.

Abram annis cxxxiii ccxxxiii
Isaac annis lxxx ccccxxiii
Iacob annis cxlvii ccccxxiii
Ioseph annis cx ccccxxiii
Ebrem annis cxxiii ccccxxiii
Nolse annis cxxxiii ccccxxiii
Iosue annis xxvii ccccxxiii
Cochonidum annis xxxiii ccccxxiii
Aoch annis lxxx ccccxxiii
Debbora annis xxx ccccxxiii
Gedeon annis xxx ccccxxiii
Abimelec annis iii ccccxxiii

Tolu annis xxiii ccccxxiii
Iair annis xxii ccccxxiii
Iepte annis vi ccccxxiii
Abesan annis vii ccccxxiii
Abdon annis viii ccccxxiii
Samson annis xx ccccxxiii
Heli annis xl ccccxxiii
Samuel annis xl ccccxxiii

Saul Scti.

Dauid annis xl ccccxxiii
Salomon annis xl ccccxxiii
Roboam annis xvii ccccxxiii
Abia annis iii ccccxxiii
Asa annis xl ccccxxiii
Iosafat annis xxv ccccxxiii
Iorafa annis xvii ccccxxiii
Iorem annis viii ccccxxiii
Achaz annis xvi ccccxxiii
Ezechias annis xxviii ccccxxiii
Manasse annis lv ccccxxiii
Amon annis ii ccccxxiii
Ioseias annis xxxi ccccxxiii
Ioachim annis xi ccccxxiii

Sedecim — mdcviii

Quintus Ebrietatis — annum — xx — mdcxxviii

Durius — xxiii — mdcxiii

xystus — xv — mdccxxiii

Anastasius — x — mdccxxiii

Durius — xxiii — mdccxii

Anastasius — x — mdccxxii

Anastasius — xxvi — mdccxviii

Xistus — iiii — mdccxii

Durius — vi — mdccxviii

Alexander — v — mdccxxiii

Paulomir — x — mdccccxiii

Philadelphus — xxviii — mdccccx

Euergetes — xxvii — mdccccxii

Philopator — xviii — mdccccxiii

Epifanes — xxiiii — dcxxiiii

Philometor — xxx — dcxiii

Euergetes — xviii — dcxxii

Soter — xvii — dcxviiii

Alexander — x — dcxiiii

Paulomir — viiii — dcxii

Dionisius — xx — dcxii

Claudius — ii — dcxiiii

Julius — ii — dcviii

Sed de Alexandro et reliquis

Sexti

Octavianus — ii — vi — dccxvi

Tibarius — xxiii — dccxxiii

Culurcallicula — iiii — dccxvii

Claudius — xiiii — dcc

Nero — xiii — dccxv

Vespasianus — x — dccxxv

Titus — ii — dccxxvii

Domitianus — xii — dccxxiii

Nerua — i — dccxxiiii

Trajanus — xviii — dcccxiii

Adrianus — xxi — dcccxxiii

Antoninus — ii — dcccxvi

Commodus — xiii — dcccxxiii

Eliuspartanus — i — dcccxviii

Saturnus — viii — dcccxxiii

Antoninus — xxiii — dcccxiii

Antoninus — iii — xviii

Severus — i — dcccxiii

Bibulius — iii — dcccxiii

Aurelius — iii — dcccxiii

Alexander — viii — dcccxx

Maximus — iii — dcccxxiii

Gordianus — iii — dcccx

Filippus — iii — dcccxiii

Decius — i — dcccxiiii

Gallus — ii — dcccxx

Valerianus — xv — dcccx

Claudius — ii — dcccxiii

Aurelianus imp. ann. v Anno cccxxxiii
tradit primor, prosequitur

Tacitus ann. i Anno cccxxxiv
habuit breviarium historiae romanae

Probus ann. vi Anno cccxxxv
multos barbaros victos fecit

Carus ann. ii Anno cccxxxvi
tradit gesta militaria

Diocletianus ann. xx Anno cccxxxvii
tradit multa de libris iudaicis

Galerius ann. ii Anno cccxxxviii

Constantius ann. xx Anno cccxxxix
nicenum primo duxit congregatum.

Constantinus ann. xxiii Anno cccxlviii
unam pomum fecit aurum habere in se

Iulianus ann. ii Anno cccxlx
hic et christianos pugnando iniquos fecit

Iovianus ann. i Anno cccxlvi
tradit ecclesiam christi et eam

Valentinianus ann. xiii Anno cccxlvii
gothos et alios fecit

Gratianus ann. vi Anno cccxxxxvi
primo illum in regno fecit

Valentinianus ann. iiii Anno cccxlx
hieronimus in bethlem praedicat

Theodosius ann. iii Anno cccxlxiii
iohannes ante coram clerum

Arcadius ann. xiii Anno cccxlvi
iohannes scriptorum floruit

Honorius ann. xv Anno cccxlvi
augustinus episcopus floruit

Theodosius ann. xxvii Anno cccxlvii
nestorius haereticus et eutiches

Marcianus ann. vii Anno cccxlix
calcedonense concilium fecit

Leo maior ann. xvii Anno cccxxx
egibaurus et alii doctores floruerunt

Zenon ann. xvii Anno cccxxxvii
acemetorum scriptores floruerunt

Anastasius ann. xxiii Anno cccxlviii
fulgentius episcopus predicat

Iustinus ann. viii Anno cccxlx
acemetorum scriptores floruerunt

Iustinianus ann. xxviii Anno cccxlxi
mundum fecit et angli

Iustinus ann. xi Anno cccxxxii
arianos fidem christi suscepit

Tiberius ann. iii Anno cccxxxiiii
langobardi ecclesiam ceperunt

Mauricius ann. xxi Anno cccxlxiii
gothi ecclesiam fecerunt

Focas ann. iiii Anno cccxlxiii
romani ecclesiam superaverunt

Heraclius ann. xxxi Anno cccxlxiii
decimum et tertium
iudei in persia christianos fecerunt
et triduo ecclesiam cum dolore
ann. iii tradit cognitam.

DE SCRIPTURIS

i de novo testamento
ii de scriptoribus vocabilis
seorum libros
iii de biblioteca
iii de curatoribus pequentur
v de canonibus evangeliorum
vi de canonibus concilium
vii de ciclo pascali
viii de reliquis scriptoribus
iii de officiis.

i De novo testamento

Novum testamentum ab ideo dicitur
quia in eo novo testamento
De quo pater omnia dicitur
Ubi veteris unitas ecclesiae
novum testamentum novum
Idcoque nuncupatur quia in novum
non enim illud circumcisionis hominis
renovavit sed veteravit et gratia
agnoscimus et lumen de veteri in
novum quod est regnum celorum
breviatum et de veteri in novum
et de nuce et lux et numerum
lia autem rerum in quinque ad or
libros recipiunt a divinis doctor
in ordine legitimi sicut
prophetarum et aliorum sanctorum.

Primo ordo legitimi in quinque libri recipi
uorum primitus breviatim pi autem
quod est genesis.
secundo exodus quod est exodus.
tertia autem numeri quod est levitica
uniuntur bugeum et quod est
numeri

quinta autem deuteronomium quod est
deuteronomium.

Hi in una quinque libri moysi quos
et alii appellant lege appellant
appellant quos moysi ad
et chronologia prophetarum in quo
continentur libri octo.

Quorum primi loru ebenu quilua me
ihunuuedicitur.
Sed ro parim quod era ludicu
era aurrum uel quid era regu primi
uu naurmalucim quid era regu red
quin aurerulur Sed aur lerminur
Sepam et ciel. Occaubur aurerru
quidicitur duodeci pi thauru. quilibri
quuri pro bregu icauae udlucairu me
pro uno uecipi tur. Tera uro de
uegio gru porum d era ceu rerib aegu
Inquorun libri nobem quorum primi
lob Sed ri. pru laeri am. Tera ur
mulo ah quod era prouerbiu ru lomonis
uu aurud coelesti ah quod era celestiu ur
quin aurriruriri in quod era cuiaeu cuiaeq
Sepaur duniel Sepaui dubretumi
quod era uerbu di ru hoc era puru
lipponemion Occaub erdrur
Nonera aer quirimulomir qui qo cao ea
nobem fiuna uiginaduo ricuar pari
conprehenriruna. Quidum mu ah
eacinoah quod lucan edicit lumen au
aoih eremie iugiogruuiru ludicium
era uiginaaqua aaoruolumina
aeraeumenaa uaeri rfuciua luxau
uiginaaqua aquorum omnorum regium de
conrpecaudi udriraeuna Quu uaeria
upuanorordou eaeri raeraeumenaa
eorum librorum quilnceuno nee bru lcorua
quorum primi ru pienaa elibreera
Sed regleriuraeur Tera uraeobi
Quu uaeur ludia Quiaer eaeryeaur
muccubeorum Quoreilicer ludei in
aeri a pocrifur repuruna Eglerueaumt
xpi. Inaeri duinorlibrorum eachonorua
eapredicua
Innououumaeraeumenaeo doruaordinem
primi ruunge licur Inquoruua.
Euaeaeheur Eureur
Lucur Johunner
Sed ru poraeolier Inquoruna
pauluri Inqua aeauordeci pireeolur
peaeur Indua Johuner Inaerib
ucoburreaeludur Inringulur
ueaeuru pratay eaeu poculi pri Johun
Sumu uumuaeriurqaeraeumenaa
arifuri edirueanqiaur. dera
Inraeoriu Inmoribur Inullegoriu
Eurrrlraeuaeriumulaeafuriedirinidur
deraquidudeo Quidubugelur Quiaub

hominib eqeraeudicaeuria Quidu phaur
pronunoeunaur deepo eaeorpo reelur
Quid dediubolo eaeemenbrir priur
Quid deuaeaeri eaeenouoppto Quid deprerum
reto eaeru aeuro rego uaeqludicio
In Descripaeorib eaeuocubulir
reaeqlibraeq
Uaeeriraeraeumenaeaeredmebreaeq
aeudicaeonenhii penbenaequcaeer.
Primi rmolrer diuineraeprie eqormogrufica
Inquiquoluminib edidia Quod pegau
aeacumnominuaeur Penqaeaeacurum
quinquuoluminiburdiciaer penaeau
enimgrete quinqaeaeucuruolumenuocer
Genesirliber Indeuppelluaer eo quod e
ordiummundi ea generuaeoretulneo
conaeanteuaur. Exoduruero egriaeu
ubegipaeo ut egreerrumpplirrhidigrit
eaeeteuaeuru nmnuccepia.
Leuiaeuruppelluaeur eo quod leuiaeurt
miniraeeriu ea diuerrsicau eaemuicaemut
eequiaeur eaeohaurqlneeordoleuiaer
udnoaeuaeur Numeraeq liberuocaer.
eo quod lneo egreerrad egipaeo ambur
dinumeruenaeur. eaequudruqiau
duurumperenqmunrionulneodiscrip
aeoconcanenaur Deuaeeronomiu
greecorermonteuppelluaeq quod lucane
lnaeerpreeauaeur redulqe ldera repenaeo
euangelicelegir prefiguruaeo. quirie
lneeuubea quepriorurunauaeaeumen
neuerinadmu quelneoreplicueaeur.
Oruelibernmnuccepiaeaeihu filionuiq
culurraeoriu conaeanea scribaeoeuaeroet
tudenlorutebreeudreuruna lnc legau
poraeordumiraeunriaeuregnuoraeu
rubuegraeunaur deinu pplodiuidir
eaeprinqulururberuicermonaeeruaeq
confiniu. Celericetlegaeqihertim
rpiraeuliuregnu prefiguruaeur
udicumnmu aeur uprincipibpplti
qui prefuerunalnrehi poramdenica
loruterunaequudd ea eaeoerreger
eeiraeoerena hunclibrumedidirre
credieaer rumuel Libeerumuel de
rumuel irnuaeauiauaeinaeerrucordoau
eaeegeraeudirempria. Deinceo eaeebeo
nmnuccepiaeeaequu urhiclibermul
eaeddraeoriuconaeneua uaeriqaeum
udrumuel referunaer quiulnreuxia
rullnregnq Prestdlnregnoeraeu.

cuius libri primordium pueritiam con[illegible] idem tamen [illegible] uel regum [illegible] scripta.

Malachim liber proinde appellatus eo quod reges Iudae et Israhel gentesque earum per ordinem digesta narret temporum. Malachim autem Hebraice latine Regum interpretatur. Qui liber apud Hebraeos in unum volumen coactus, numinatur [illegible] per singulorum tempora currit regnum.

Paralipomenon Graece dicitur quod nos praetermissorum vel reliquorum dicere possumus, quia ea quae in lege vel Regum libris vel omissa vel non plene relata sunt in isto summatim et breviter explicantur.

Librum Iob quidam Moysen scripsisse arbitrantur, alii unum ex prophetis. Nonnulli vero eundem Iob post plagam suae passionis scripsisse putant, existimantes ut qui certamina spiritalis pugnae sustinuit ipse narraret quas victorias expedivit. Principium autem et finis libri Iob apud Hebraeos prosa oratione contexitur, media autem ipsius ex eo loco quo ait: Pereat dies in qua natus sum, usque ad eum locum ubi dicit: Idcirco me reprehendo et ago paenitentiam in favilla et cinere, omnia heroico metro discurrunt.

Psalmorum liber Graece psalterium, Hebraice nabla, latine organum dicitur. Vocatus autem Psalmorum quod uno propheta canente ad psalterium chorus consonando responderet. Titulus autem in Psalmis Hebraicus ita est: sephertehillim, quod interpretatur volumen hymnorum. Auctores autem Psalmorum sunt qui ponuntur in titulis, Moyses scilicet, David, Salomon, Asaph, Ethan, Idithun et filii Core, Eman Ezraita et reliqui quos Esdras uno volumine conprehendit. Omnes autem psalmi apud Hebraeos metrico carmine constat esse conposita. Nam in morem Romani Flacci et Graeci Pindari, nunc alii iambo currunt, nunc alcaico

personant

Sepher tehilli

nunc sapphico nitent, trimetro vel tetrametro pede incedentes.

Salomon filius David regis Israhel iuxta numerum vocabulorum suorum tria volumina edidit. Quorum primus est Masloth, quem Graeci Parabolas, latini Proverbiorum nomine vocant, eo quod in ipso sub conparativa similitudine figuras verborum et imagines veritatis ostenderit. Ipsam autem veritatem in lectoribus intellegendam reservavit. Secundum librum Coeleth vocavit, qui Graece Ecclesiastes, latine contionator dicitur, eo quod sermo eius non specialiter ad unum sicut in Proverbiis, sed ad universos generaliter dirigatur, docens omnia quae in mundo cernimus caduca esse et brevia, et ob hoc minime adpetenda. Tertium librum Sirhasirim praenotavit, qui in latinam linguam vertitur Canticum canticorum, ubi per epithalamium carmen coniunctionem Christi et ecclesiae mystice canit. Dictum autem Canticum canticorum eo quod omnibus canticis praeferatur quae in scripturis habentur, sicut quaedam in lege dicuntur sancta quibus maiora sunt sancta sanctorum. Horum autem trium librorum carmina hexametro et pentametro versu, ut Iosepphus Hieronimusque scribunt, composita perhibentur.

Esaias evangelista potius quam propheta edidit librum suum, cuius omnis textus eloquentia prosa incedit. Canticum vero exametro et pentametro versu discurrit.

Hieremias similiter edidit librum suum cum Threnis eius, quos nos Lamentationes vocamus, eo quod in tristioribus rebus funeribusque adhibeantur. In quibus quadruplici diverso metro conposuit alfabetum, quorum duo prima quasi sapphico metro scripta sunt, quia tres versiculos, qui sibi conexi sunt et ab una tantum littera incipiunt, heroicum comma concludit. Tertium vero alfabetum trimetro scriptum est, et a ternis litteris, sed eisdem, per ternos versus incipitur. Quartum vero alfabetum simile primo et secundo habetur.

Ezechiel et Daniel a viris quibusdam

ru prenabrempaterpenbenaur Con-
ex eid principia sapientemulat habe-
obscuriaeab Inuoluai Dum deuo
clusoremonte regnu orbis pronuaui.
ta aemp̃ uduenaere primum perartium
predicuaonem udnoaia hiruna qua
aaor phoet quimulo structuocunaur quu
prolixu uolumina condiderunt.
Liber duodecim phaauñ uucaoruñ uca-
nominibus prenoaauur quip̃ parbu
dicunaur minores quuaremonem oaet
breberuna Undeaa conscribimta
Inuicem Inuno uolumine conaanaar.
Ore Joel amor abdiae Jonae
dicitur Nuū ambae Sophoniae
aggaeus Zaccariae tamaluae.
Esdru liber uucaorum reru aaqulo pre
noaauur Inculuaae aaulu Esdre
Nemie quem remonem pur noaae caanaar
Nec quem quū mobtua quod uir Esdre
dicaar liber quuredr. abraar ta
quuraaur non hub taar u pua abrior.
rad Inaaru poci fordepucaun aur
Esraae libru Esdru ered dicaar conscrip
sisse. Inquo tudem regin uruffi
curu aedeiuz dipptm urtrucaiae
caamoraae tempuure reribiaar uaae
Inaae pecaae umuniquin aae pretaudr
Inqua aaudiae celebraaur Inperaatior
mia aaaur Liber ruppenaae tupa
abreor nquitra undeae lpreaaulr
graecum muc pro loquenaau radolae
hunc Esdri filo mirere ad primuna.
Quip rolnde ruprenae nominuaur.
Quia Inaae pudenaaur quitra ruprenae
pudarre aapurrionne lurtu
denae re primaaur Libru uum ae
lerua qae uctae aarrimt ihr filu mac
ihero volumia aain porihe ruc esdra
aarmuqni conporua ad aequomem mir
ae zaccariae quilibru pua uae anq
ppaae loqirrimilia aaidinem rolo
monia aae lo prenoaauur.
Dicaarum uum aelerua aae ae quod
daaae aae aae lere disciplinae uel
quae conubia aae nu mucqnuae ae
aae aae contra aae dicaae hae aae pua
ae reae re ppenae aae rad Inae ae pae
fore hub aae Judia aae ae aae ae
ae aae aae aae libri quibus aae aae
rempaae una minim aae aae aae

hub aae um uae ae ae ae ae ae
quorum aae aae aae aae aae aae
Quu aae aae aae libro rum aae aae aae
quu aae aae aae aae aae aae aae
aae aae conrempre una
Primu aae aae aae conrempria aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Indae. Inaae aae aae aae aae aae
aae aae Inae aae aae aae aae aae
Liber gentae aae aae Jhū xpi filio
filiae aae aae aae aae aae aae aae
corporae aae aae aae aae aae aae
xpm aae aae aae aae aae aae aae
prpm rem Sed aae aae aae aae aae
rpae conpria aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
discipulae aae aae aae aae aae aae
proae aae aae aae aae aae aae aae
Vox clamae aae Inde aae aae aae aae
uum dno aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Inmundo aae aae aae aae aae aae aae
dicae aae aae aae aae aae aae aae
Inae aae aae aae aae aae aae aae
Ecae aae aae aae aae aae aae aae
Inae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Tu Iohae aae aae aae aae aae aae aae
dor zaccariae aae aae aae aae aae aae
xpm perae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Inae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Iura Indae aae aae aae aae aae aae
dor zaccariae aae aae aae aae aae aae
xpm perae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Inae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Ubi enim xpi ae aae aae aae aae aae
lud aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Esae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Quae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Inae aae aae aae aae aae aae aae
aae aae aae aae aae aae aae aae
Ppae aae aae aae aae aae aae aae

quia per quattuor mundi partes
fidei xpianae religionis eorum pre
dicatione distenta est.
Animalia autem dicuntur quia quod per
unumquemque hominum praedicatur
evangelium xpi. Namque oculis plena
sunt intus et foris quoniam provident
evangelia quae dicta sunt a prophetis
et quae promissa sunt in priori. Crura
autem eorum recta, quia nihil
pravum in evangeliis est. [illegible]
[illegible]
[illegible]
in adventum xpi. Evangelium
autem interpretatur bonum nuntium.
Graece enim eu bonum, angelium
nuntiatio dicitur. Unde evangeli
nuntii interpretantur.
Paulus apostolus suas epistolas
quattuordecim. Ex quibus novem
septem ecclesiis scripsit. Reliquas
discipulis suis Timotheo Tito et
Philemoni. Ad Hebreorum autem epistola
plerisque latinis eius esse incerta
propter dissonantiam sermonis eandemque
alii Barnaban conscripsisse
alii a Clemente scriptam fuisse
suspicantur.
Petrus scribit duas nominis sui epistolas
quae catholice ideo nominantur.
Quia non uni tantum populo vel civitati
sed universis gentibus generaliter
scriptae sunt. Iacobus et
Iohannes et Iudas suas scripserunt
epistolas. Actus apostolorum pri
mordia fidei xpianae in gentibus
nascentis ecclesiae historiam digerunt.
Actuum apostolorum scriptorem Lucam
esse evangelistam in quo opere
nascens ecclesiae infantia texitur et
apostolorum historia retinetur unde et Actus
apostolorum dicitur. Apocalypsin
librum Iohannes evangelista scrip
sit eo tempore quo ob evangelii
praedicationem in insula Patmo
traditus relegatur. Apocalypsis
autem ex greco in latinum revelatio
interpretatur. Revelatio autem
dicitur manifestatio eorum quae
abscondita erant, iuxta quod
et ipse Iohannes dicit.

Apocalypsis Ihu xpi quam dedit illi
ds palam facere servis suis.
Hi sunt scriptores librorum sacrorum
librorum qui per spm scm loquentes
ad eruditionem nostram et praecepta
vivendi et credendi regulam
conscripserunt. Praeter haec alia
volumina apocrifa nuncupantur.
Apocrifa autem dicta id est secreta
quia in dubium veniunt. Est enim
eorum occulta origo nec patet patribus
a quibus usque ad nos auctoritas veracium
scripturarum certissima et
notissima successione pervenit. In his
apocrifis etsi invenitur aliqua
veritas tamen propter multa falsa
nulla est in eis canonica auctoritas
quae recte a prudentibus iudicantur
non esse credenda eis quibus adscribuntur.
Nam multa et sub nominibus prophetarum
et recentiora sub nominibus apostolorum
ab hereticis proferuntur. Quae omnia
sub nomine apocriforum auctoritate
canonica diligenti examinatione
remota sunt.

III De bibliothecis

I De bibliothecis
II De nomine praefatab' (trina)
III Qui primum tomum librorum duxit
IIII Quae prima bibliotheca fuit in Italia
V Qui multa scripserit
VI De generibus opusculorum

I Bibliotheca a graeco nomen accepit
eo quod ibi recondantur libri.
Nam biblio librorum, theca reposi
tio interpretatur. Bibliothecam
veteris testamenti Esdras scriba
post incensam legem a Chaldeis dum
Iudaei regressi fuissent in Hierusalem
divino afflatus spu reparavit.
Cunctaque legis ac prophetarum volumi
na quae fuerant a gentibus corrupta
correxit totumque vetus testamentum
in viginti duos libros constituit
ut tot libri essent in lege quot
habebantur et litterae.
Apud grecorum bibliothecam
primus instituisse Pisistratus
creditur atheniensium tyrannus.
Quam deinde ab atheniensibus
auctam Xerses incensis athenis
evexit in persas.

Longo quoque post ea tempore relicum est
non ut ut in greco vocabulo
hinc erant duo vegibus urbibus quae cum
nuncupantur duo lumina
duorum genarum. Ergo in despe
ratis in greco cum linguam vocando
Deinde ptolomeus secundus rex ptolomei
orum in Iranandria omnium libros
bibliotecae eius unum in Iranandria
maximae ptolomei cognomento
filiae dicuntur omnes bibliothecae
ut quae ut ut cum regio bibliothecae
pirae ut ut aemulatae sint non
solum genus aum tempus ut ut
adiumentum in bibliothecis
conditis. Numero autem milia
milia libros habuisse perhibetur
dicitur hic autem sub
dicitur uno ponatur et perscribantur
ut ut in tempore aum in greco vocem
et ebrei linguae pro aum in
ut pro ut dicunt pro ecuma qui
in alexandria bibliotheca
Si quidem in quibus pro primum
latione omnia primum in deprehendit
Yanthi in uticulum codice in
ut in aum terra quod in ut ut
in arborum ordine dicere perhibet. dh
Patrum autem in ut pro ut quae
et ebrei linguae in greco vocem eloquium
aurum et ut pro aum in
ut pro ut dicunt pro ecuma
Numa autem bonum ut ut ut pro
aum ut in ut in ut ut ut
pro ut ut in ut ut ut ut
Romae primi libros copia ductus
amplior peculiar primus ptolomeus
vocabatur ut ut de in deducuntur
quondam pro ut pro hoc cum de li
mare ut ut ut ut ut

quemmaximae bibliothecae contorunde
primum ut in rome bibliothecae publicae
pollio greci mulcaque luminar
addit ut ut in in quibus in ubi
quod dominum in magnificentiam
Sum in ut ut ut Aquam autem quoque
pumpilium ut ut ut cum ut ut
ebrei in ut contempta pirata ut
in ut ut bibliothecae et ut dio primum
aquum et contradia hic in in bibliothecae
ut ut ut propter quae volumine
milia hublia Hieronimi quoque
genuit ut ut ut ut ut ut
ut ut ut orbe quae ut in ordine greca
et quae in ut in nouo lumine in
dicuto conprehendit una.
Sum Mercurio in ut ut pupa in
in numero ubi libros in pria
quae greco quoque culi ut ut mir
ut ut ut in ludi quod autem ut lib
dicta quae ut in in multi nor
rem ut pro primum in ut porta
Primum quoque pua greco rom gen
in in autem in lib rum. ut in quae
quae ut autem oro prum in in numero pen
Denique hominum centum milia libros et ur
legere pua ut horum autem omnium
radia. ut ut in genio ut in au
rum in. Num autem in pria au
dibus non ut in ut ut ut
libra et ut quae quam in de legere
quidem occurrit.
Sum Operulae quae in ut ut. aut
Primum ut ut in pa aurum. quae ut
quae nunc cupiuntur. in quibus quod
obscuritate difficilium rum ut
ut ebrei ut pro ut in quae
Secundum ut ut in quorum ut am
ut verbum appellum quae pro ut
in ptir. Terra ut ut ut in ut lib
ut ut in in occupant. homo et
ut in mundum et loquitur. ut in ut
et ut lib in ut ut ut ut ut
Dicuto quae ut in ut duorum plum
morum quam in ut in monadicum
Nunquam ut dicuto quae una
non ut in monetum. Et in ut ut
dicuntur quae in ut ut ut ut
Unde in ut quae in ut ut ut ut
Tertium autem ut in in in in in ut ut
Differam autem ut in in ut ut ut ut

quod dam in ut ut in in in
et ut ut ut ut ut ut ut
dicto non ut ut ut ut ut

Sed ut in Hieronimi de ut in ut pro ut dicta
et ut ut ut ut ut ut ut ut ut ut ut
ut ut ut ut ut ut ut ut ut ut ut

Sermocinium ut [illegible] et [illegible]pronum.
Tractatus autem peculiariter ad [illegible].
Verbum autem ad omnes, unde et dicitur verbum fecit ad populum. Commentaria dicta quasi cum mente. Sunt enim interpretationes, ut commenta iuris, commenta evangelii. Apologeticum est excusatio in qua solent quidam accusantibus respondere. In defensione enim aut negatione sola positum est, et est nomen graecum. Panegiricum est licentiosum et lasciviosum genus dicendi in laudibus regum, in cuius compositione homines multis mendaciis adulantur. Quod malum a Graecis exortum est, quorum levitas instructa dicendi facultate et copia incredibili multas mendaciorum nebulas suscitavit.

Fasti sunt libri in quibus reges vel consules scribebantur, a fascibus dicti, id est a potestate. Unde et Ovidii libri fastorum dicuntur, quos de regibus et consulibus edidit.

Proemium est initium dicendi. Sunt enim proemia principia librorum, quae ante causae narrationem ad instruendas audientium aures coaptantur. Cuius nomen plerique Latinorum integrum, sicut est graecum, posuerunt. Verbum autem ipsum apud nos interpretatum praefatio nuncupatur, quasi praelocutio. Praecepta sunt quae aut quid faciendum aut quid non faciendum docent. Quid faciendum, ut Diliges Dominum Deum tuum. Quid non faciendum, ut Non facies tibi similitudinem. Similiter et haec et alia praecepta aut libera aut obligata. Libera faciendum vel non faciendum, ut … Primum autem praeceptum … ut puta … scriptura.

Apud Latinos autem Marcus Varro primus praecepta conscripsit … primi dicuntur auctores. Parabolae et problemata nominibus suis indicant ut aperiantur. Parabola quippe alicuius rei similitudinem pre se gerit; quod licet sit vocabulum graecum, iam tamen pro latino usurpatur. Et notum est quod in parabolis quae dicuntur rerum similitudines rebus de quibus agitur comparantur. Problemata autem quaestiones sunt habentes aliquid in se quod disputatione solvendum sit.

Quaestio autem est quaerere, ubi quaeritur an sit, quid sit, quale sit.

Argumentum autem dictum quasi argutum mentium … vel quod sit ad comprobandum rem. Epistolam proprie Graeci vocant, quod interpretatur latine missa. Stolae enim sive apostoli missi. Ante cartae et membranarum usum in dolatis ex ligno codicillis epistolarum alloquia scribebantur, unde et portitores earum tabellarios vocaverunt.

IIII

De cartis, ceris et pergamenis

I De ceris. II De cartis.
III De pergamenis. IIII De libris conficiendis.
V De librariis et vocabulis.
VI De librariis et [illegible] instrumentis.

VI Cerae litterarum materies, parvulorum nutrices; dant ingenium pueris, primordia sensus. Quarum usum primi Graeci tradidisse produntur. Graeci autem et Tusci primum ferro in ceris scripserunt; postea Romani iusserunt ne graphium ferreum quis haberet. Unde et apud scribentes dicebatur: Ceram ferro ne caedito. Postea institutum ut cera ossibus scriberent, sicut indicat Atta in satura dicens: Vertamus vomerem in cera mucroneque aremus osseo. Graecus autem graphium latine scriptorium dicitur; nam graphin graece scriptura est.

II De cartis

Cartarum usum primum Aegyptus ministravit, coeptum primum apud Memphiticam urbem. Memphis enim civitas est Aegypti, ubi cartarum usus inventus est primum, sicut ait Lucanus.

conficiatur bibula membranarum papyro
Bibolum autem papirum dicitur quod
humore ambibitur. Cartam autem
dicitur quod carta papirum membra
dicitur papirum glutinatur et circulatur
quae plurimum una. Primum dicitur
pur uel gracile nec in camelor
forma nec nomen nec uel uel gracile
appellatur. Secundum alium
ab longo uel libro provincie
Tertia latina dicitur quod ad
ruc gor libro et lignum similitur
uel gracile rara rubeo colorum aut
arido aut aliquo colore tinguitur
Quarta fibrina quia aurulanta
uel oppidorum. Dicitur corneh
uel uel cornelio quillo prefecto egipti
primum confecta. Sexta membranea
quod tenuiter et in uolumine quia
rempatur minimi. Donat. De pergamen
Pergamenum greco curtatur indigitare.
membrana primum cocta uel tra
unde dicitur liber pergamenum at
tra. hec membrana dicitur qui
de membris pecodum dicitur una
fibrina autem primum colorum albida
crocea. porro uero romecudida
membrana appellatur quod
appparuit nubilare quod facile
rodi treuna uel tenuis lignum
latina. qui primum membranum
uel uel uel uel uel uel
pure tenuis. Cuidam membranum
gerit aut. Luteum membranum
bicolor tra quod conficitur uel
angulum pure. Dicitur ceu
dagi opriur fumlibi deporiar
bicolor membrana cupitur.

purpurea uero in fine unum
colore uero purpureo in quibus unum
pauperum aut liquere in purpurea
biliatur. De libris conficiendis
Quantum genere libri u pua cum
carmodu lu conficiebuntur
breviorum forma cum minus pauperum
aduero autem fine formodu lo ceribe
bunqur canon rolum inca uel ut
membrum. radicum a nomen
dicitur aut mirabilis liber quam uel uel
folium appulmum. culur gen
cinnuricum minia hec abiurudir.
mulum in nuci lu aut lucinir
carmina quirigen nouum lucid
laur in uridulo mulue, dicitur
libello. pruriu cu uel mundu
nuncu lu. Circuci di libro rnel
primum in nerebuna. nam in quo pu
nicubuntur. Unde tecu aut lunna
cuidono lapidum nouum libelli
uindomodo pumice et polium
Codex mulae libri et dicti
codex libri uniuro lumini
aurum lu a non uel codicibus arbor
reum aut mum quuri cuid et quod
mul aut audinam libri et quuri
morum con aut uel uel uel uel uel
Liber tra uolbendo dicitur ricua uel
hebre oruo uel uel uel uel uel
phaurum. Liber tra nocmor
aut cu corna uel uel uel uel uel
de quo uel uel uel uel uel
in ultimo. Unde et libri dicitur
in quo rembini. quum una hurum
cura et ultimum membranarum de libri
arborum uel uel uel uel uel
Dera con pueri nubunaur. Unde et
rempa ore uel uel uel uel uel
mordeca uel una
Liber mor una cu bibliopolur
dicitur liber in mere ci bibliu uel
Liber mium in dum dicunaur quum
uocunaur. Sed liber mirum
qui et nouum rembunum et
Anaquum qui aut nam modo qui et
unde et nam mum rum rum
Abrenbado uum rembunum uel
Officum et primum ruocabuli
quali et aut. Inrarum et aut rubi
cum et primum et hyrum urbe
pugnur in fine.

[C]alamus arboris est, penna avis, cuius acumen in dua dividitur, in toto corpore unitate servata, credo propter misterium, ut in duobus apicibus Vetus et Novum Testamentum signaretur, quibus exprimitur verbi sacramentum sanguine passionis effusum. [T]heca autem vasculum quod liquorem ponat, [illegible] ponere dicitur.

[P]inna autem a pendendo vocata, id est volando. [F]olia autem librorum appellantur sive ex similitudine foliorum arborum, seu quia ex follibus fiunt, id est ex pellibus, quae de occisis pecodibus detrahi solent. Cuius partes paginae dicuntur, eo quod sibi invicem conpingantur. [V]ersus autem vulgo vocati, quia sic scribebant antiqui sicut aratur terra. A sinistra enim ad dexteram primum deducebant stilum, deinde convertebantur ab inferiore et rursus ad dexteram versus, quos et hodie rustici versus vocant. [S]ceda est quod adhuc emendatur, et necdum in libris redacta est, et est nomen Grecum, sicut et tomus.

VII De canonibus evangeliorum

[C]anones evangeliorum Ammonius Alexandrinus primus excogitavit, quem postea Eusebius Cesariensis secutus plenius conposuit. Qui ideo facti sunt, ut per eos invenire et scire possimus qui reliquorum evangelistarum similia aut propria dixerunt.

[S]unt autem numero decem, quorum primus continet numeros in quibus quattuor eadem dixerunt:

[M]attheus, Marcus, Lucas, Iohannes.
[S]ecundus, in quibus tres: Mattheus, Marcus, Lucas.
[T]ertius, in quibus tres: Mattheus, Lucas, Iohannes.
[Q]uartus, in quibus tres: Mattheus, Marcus, Iohannes.
[Q]uintus, in quibus duo: Mattheus, Lucas.
[S]extus, in quibus duo: Mattheus, Marcus.
[S]eptimus, in quibus duo: Mattheus, Iohannes.
[O]ctavus, in quibus duo: Lucas, Marcus.
[N]onus, in quibus duo: Lucas, Iohannes.
[D]ecimus, in quibus singuli eorum propria quaedam dixerunt.

[Q]uorum expositio haec est: per singulos evangelistas numerus quidam capitulis adfixus adiacet, quibus numeris subdita est aera quaedam minio notata, quae indicat in quoto canone positus sit numerus cui subiecta est aera. Verbi gratia, si est aera I, in primo canone; si secunda, in secundo; si tertia, in tertio; et sic per ordinem usque ad decimum perveniet. Si igitur aperto quolibet evangelio placuerit scire qui reliquorum evangelistarum similia dixerunt, adsumes adiacentem numerum capituli, et requires eundem numerum in suo canone quem indicat, ibique invenies quod quique dixerunt. Et deinde numeros in corpore in quibus eos loca quaesieris per numeros indicantia, principaliter evangelia idem dixisse invenies.

XIIII De canonibus conciliorum

[C]anon autem grece, Latine regula nuncupatur. [R]egula autem dicta quod recte ducit, nec aliquando aliorsum trahit. [A]lii dixerunt regulam dictam vel quod regat, vel quod normam recte vivendi praebeat, vel quod distortum pravumque quid corrigat. [C]anones autem generalium conciliorum a temporibus Constantini coeperunt. In praecedentibus namque annis persecutione fervente docendarum plebium minime dabatur facultas. Inde Christianitas in diversas hereses scissa est, quia non erat licentia episcopis in unum convenire, nisi tempore supradicti imperatoris. Ipse enim dedit facultatem Christianis libere congregari. Sub hoc etiam sancti patres in concilio Niceno de omni orbe terrarum convenientes iuxta fidem evangelicam et apostolicam secundum post apostolos simbolum tradiderunt. [I]nter cetera autem concilia quattuor esse scimus venerabiles sinodos, quae totam principaliter fidem conplectuntur, quasi quattuor evangelia vel totidem paradisi flumina.

Hactenus prolata sunt in synodis CCC. decem
et octo patres contra Arianos nou
quam vero in prima epistola contra
Eunomianos et Macedonianos dicit
dum ait quum de Spiritu sancto
recentiores Ariani et Macedoniani
rebellarent contra eum laudando patri
et filio Item in synodis pro Nicea
definitum Sed in synodis ex
parte Nicaeno et Constantinopolitano
Antiochiae Constantinopoli et Ephesi
quae Macedonium et eum qui de Spiritu
sancto male sentiebant condemnantur
Ab eis vero qui contra Arianos
et Macedonianos pro fide dicta
sunt nullus omnino condemnatur
Dum ergo symbolum
formam quam ab eis accepit ecclesia
Lucianus et Eusebius praedicant
Sed in synodis primum
ducta atque patrum ab Eunomio et
Dorotheo et aliis quibusdam
dum pro nutu in potestate eorum
unus alterum condemnant
Orandum ergo nobis est ut induamur
armis Domini Christi pro nobis
Quae in synodis conscriptae sunt
de ea vero quae in Constantinopolitana
contra Eunomianos et Macedonianos
urbem habita est unum
pro nunc ad tempus ad eorum
quod ab illis exhibitum
atque praeparatum est
ad praesumptuosa Podicum
synodi expendimus quae in
eum ab illis dicuntur
Haec quae ab eis in synodis principali
fide dicta sunt plenissime praedi
cantur Sed hae quae a concilio
quae Constantinopoli habita est
ab omnibus omnino
accepta sunt quorum gratia in hoc opere
condita sunt Sinodum
et quae in Nicaea contra Arianos
ut ecce Concilium Constantinopolitanum
ad Damasum Romanum et Sanctum
Ambrosium et alia

conuenit ibi una omnium omnino
haereticorum condemnatio una unde
concilium communis haereticorum
quasi concilium Dum enim oculat
una unde conuenit Item
haereticorum [illegible] Ecce vero
conuenit ibi ut concordia
ut concordando Dei conuenit dolum
Unde ecce conuenit ad nunc quasi
ecce conuenit ut concilium
mutatorum Nunc

De Cloparculi

Parculi circum Apollinaris episcopi
ulgundi in parte horum primo cum
Apollinaris probarentur
Eutychiani [illegible] Apollinaris
ulgundi Propter quod quia
aqua [illegible] Ecce
fieri ardent per aquam
ruaonibus multa plicet
circulorum diuina
Culus quidem ruaonem
beatarum illum ulgu
andre urbis episcopi
Innonuchinam atque
unum per quem gerdet
nobis culculum
quod ad Ilarium
lunum debent
parculi rolle
nia aureolibus
rum mubbe
bian aeno
[illegible]

Ciclū autem uocauerunt quod in orbe
dicitur aut ria ab aquilone circulo
dirigitur aut ordinem complectatur a
annorum circuitum habet ab
initio illuminat. Indictio autem
ita a uocatur quia minuitur
simplicitor minuitur
circulum uocuerunt. Hinc ita
Luna circulum dicitur quod ordinem
habet ita ratione annum.

Ciclus primi decem circulus

	Com	iii	Id	up	L xx
B	Com	vi	Kl	up	L xvi
	Em	xvi	Kl	m	L xviii
	Com	vi	Id	up	L xx
B	Com	x	Kl	up	L xvi
	Em	ii	Id	up	L xvi
	Com	ii	N	up	L xviii
	Em	viii	K	m	L xx
B	Co	iii	Id	up	L xi
	Co	ii	Kl	up	L xviii
	Em	xii	K	m	L xviii
	Co	N	up		L xv
B	Co	vii	K	up	L xvii
	Em	xviii	K	m	L xiii
	Co	vi	Id	up	L xvi
	Em	viiii	K	up	L xviii
B	Co	ii	Id	up	L xii
	Co	ii	N	up	L xx
	Em	viii	K	up	L xvi

Ciclus Sctr

	Co	v	Id	up	L xviii
B	Co	ii	Kl	up	L xx
	Em	xii	Kl	m	L xvi
	Co	N		p	L xvii
	Co	v	Kl	up	L xx
B	Em	xvii	Kl	m	L xx
	Co		Kl	up	L xvi
	Em	xi	Kl	m	L xiii
	Com	Id	v	up	L xx
B	Com	v	Kl	up	L xv
	Em	xv	Kl	m	L xvi
	Com	vi	Kl	up	L xviii
	Com	viii	Kl	up	L xv
B	Em		Id	up	L xvi
	Com		Z	up	L xviii
	Co	v	Kl	up	L xvi
	Co	iiii	Id	up	L xv
B	Co	Kl		up	L xvii
	Em	xi	Kl	m	L xviii

Ciclus Aurea

	Com	viii	Id	up	L xv
	Com	iiii	Kl	up	L xviii
B	Em	xv	Kl	m	L xviii
	Com	v	Id	up	L xvi
	Com	viii	Kl	up	L xii
	Com	iiii	Kl	up	L xviii
	Em	xviii	Kl	m	L xiii
B	Com	ii		up	L xx
	Em		Id	m	L xvi
	Com	iiii	Id	up	L xvii
	Com	iii	N	up	L xx
B	Em	xi	Kl	m	L xx
	Com	viii	Id	up	L xvi
	Com	iiii	Kl	up	L xviii
	Em	xiiii	Kl	m	L xx
B	Com	iiii	N	up	L xv
	Com	viii	Kl	up	L xviii
	Em	xviii	Kl	m	L xviii
	Com	iii	Kl	up	L xx
	Em	xiiii	Kl	m	L xx

Ciclus quinta

	Com	iii	Id	up	L xviii
	Com	vii	Kl	up	L xx
	Em	xvii	Kl	m	L xvi
B	Com	viii	Id	up	L xviii
	Com	iiii	Kl	up	L xvi
	Co	iiii	Idr	up	L xx
	Com	iii	N	up	L xviii

B Ēm	x		m	L	xoiii
Cōm	xoiii		m	L	xvi
Cōm	iii		up	L	xoii
Ēm	xiii		m	L	xoiii
B Cōm	iiii		up	L	xv
Cōm	vii		up	L	xoi
Ēm	xoii		m	L	xoii
Com	vii		up	L	xv
B Ēm	xi		up	L	xo
Cōm	iii		up	L	xoi
Com	iii		up	L	xoiii
Ēm	viiii		m	L	xv

ciclus quinaus

B Cō	vii		up	L	xoi
Cō	iii		up	L	xoiii
Cōm	xiii		m	L	xv
Cōm	ii		up	L	xoi
B Cōm	vii		up	L	xoiii
Ēm	xoii		m	L	xoiiii
Cōm	ii		up	L	xo
Ēm	xii		m	L	xoi
B Cōm	iii		up	L	xiiii
Cōm	iii		up	L	xi
Ēm	xoi		m	L	xo
Cōm	vi		up	L	xoiii
B Com	iii		up	L	xv
Ēm	xiii		m	L	xvi
Cōm	ii		up	L	xoii
Ēm	vi		up	L	xv
B Cōm	xoii		m	L	xv
Com	ii		up	L	xoi
Ēm	xii		m	L	xoii

Porculus geplacaonem ad primi cor
diuim recurrendum ⸜ Anagi aut de
lorcu porcu quy vau decimu lunu
cū ludere celebrua aquoquūq dit
occurrera. Quod quimri pua ver
lnnicenu rinodo prolluerunu
conra auenacen non solum lunum
purculem cantem lnquirere
sed eam adiuenire recurrere aonir
dūnet obrauure. Et ab hoc purcu
aquirvau decimu lunu urqud
uicrimum primum accendere ta
adiuerdūnet non homi aut vau
⸜ Purcum cum uocabulū non ere tu
rad obrutra nacupuisionem qm
purcum ere dicrau pua

⸜ Reducorum ciaus brequarbo purcu ap
pellucaubra. Et quod aunepp tridee
ejpocorunriam. Unde ora lneuangelio
quum uidirrbalnquia thr quuuuma
oruuaorunrrbe de mundo ad pudrem.
Culurus ordeo pungi lnudiciaur pp
uduenaūr qir uedinem. ua cum pueri
rrcaonir clurnor non dormienter
reducqi lunaor. Inuenua culurnocar
duplerua ora. Riuqquod lneu bauuau
aunerrepia cū purrurrbra. Riuqquod
porcu bubmoru quurrerunqra
ad ludicandum uenaurrbra.
Cum modo ouqi pureu uanorolu
pnorcem da rerum reconondnepi
lnmanomum rrocchi. rad aucarru
quirrcudum uadrau aunau ad ieru
mrocorum qignificuaonem lnspicuum
pp lniquau enim nouerunr cū pa
rouum hominem quem lubenter
induere habeunrur aurem.
Et pur qunaor uau aur fol lnanaum
uarim nouy conrpurrio qm
purcum nem lnmolucrra xpr.
Pp hunc ergo uau aqua
primum enrirn ou cpi nanu
mon ribur celebru aom
purcu limira ctudoribū
era ⸜ Quod pro aorant
ebdomud dit purcu
celebru aur. Dera qui
dicroccurma uqinau
dirmu lnuicrimum
primum nocrignificu
quiu lnaoo aoo cimport
reti quirpaanu modi
numorouqi aur.
⸜ Nunc aorcau mum pur
hocru crum mau
uppuru a.
⸜ Primum mi dipria
una aclagam
⸜ Secum rubloam
⸜ Tertium rubeum au
Ubilum uni pria uat
tra ru crum mau in
pnu rocculum lu
profonco tnū hu
ce

Ideo autem per has relatio temporum festi-
vitas ordinatur. Quod ubi
a quaeritur a decima luna usque ad uice-
simam primam diem dominicum paschalem
particularis dies quibus ante pascha tempus
humanum tempus anni quo ...
... Quod ubi
in ... celebratur ... undecim
lunam ... paschalis ... pri
... celebratur. Ecclesia
... mortali ...
...
... Uarietatem obseruationis
opinionum particularis ...
F. Latinorum ...
Lunam ... nonarum martiarum
usque in ... nonarum aprilis primi
mensis lunam inquirunt ...
decimam lunam die dominico ...
in alio die dominico ...
F. Graeci primi mensis lunam ab octauo
idus martias usque in diem nonarum
aprilis obseruant ...
decimam lunam die dominico ...
tempore celebrant. Huiusmodi
... in ... paschalis ...
regula ...
F. Communis annus dicitur qui
duodecim tantum lunas habet,
hoc est dies CCCLIIII.
... habet
Dicitur autem communis
quia saepe duo simul ...
in ordine, nam embolismus ...
... solitarius ...
... Nam embolismi annus...
F. Embolismus annus est
qui tredecim menses ...
lunares, id est dies CCC-
LXXXIIII ...
habent ...
... anni ...
... lunares ...
in quo ...
longius ...
... tempore ...
celebrant.

I. Embolismus autem nomen graecum est,
quod in latino praedicatur ...
superaugmentum, eo quod expleatur in eo
annus communis quibus dies
lunaris ...
F. Embolismus autem anni ...
... nam ...
decima luna ...
usque ad ... decimam ...
... quia ...
dies fuerunt. Embolismi anni ...
... communis. F. Bissextus est
per annos quattuor unius diei adiectio ...
... singulorum annorum
quadrantibus ... ubi quarto
anno ... bissextum
fuerit. Dicitur autem bissextus
...
...
... quod ... bis
sextum ...
in ...
...
... nonarum martiarum
... alio ...
nonarum martiarum. F. ...
...
... in luna ...
bissextus ...
F. ...
dies ...
...
... Cuius ...
... In ...
In ... F. Epactas Graeci
uocant, Latini adiectiones
annuas lunares, quae per undenarium
numerum ...
... Quaeritur
... lunaris
...
F. Lunaris ...
...
...
CCCLIIII ...
...
... dicitur.

Undecima ut dixi termini uocantur ubi quis
non inuenerit lunam quartamdecimam in quolibet
anno terminis ... Item ... ante
undecimo kl. aprilis usque pridie ... pascha ...
inuenit lunam quartamdecimam ...

Continentur autem in circulo decemnouali
sed cum ut dixi principium nobis facit
pascha qui est circulus nono decimus
annus quamuis non inuenitur ...
nobis undecim ... decimum ...
de ... originem ... sed inde ...
undecim pronuntiatur.

Item de reliquis festiuitatibus

Festiuitas dicta a festis diebus quasi
festa dicitur eo quod in eis sola sit diuinatio
quibus contrarii sunt fasti quibus ius fatur id est
dicitur. Sollemnitas a sacris
dicitur ita suscepta ut mutari ob
religionem non debeat ab solito
id est firmo atque solido nominata. Celebritas
quod non in ea terrena sed caelestia
uocatur quod non in ea terrena sed caelestia
celebrata uacantibus agantur.

Pascha festiuitas antiquissima omnium prima fuit
de cuius uocabulo ... dicta est.
Pentecosten sicut et pascha apud Hebraeos
celebris dies erat. Qui post septimanas
quinquaginta ... colebatur. Unde et uocabulum sumpsit.
Pentecosten enim Graece
quinquaginta in quo dies secundum legem panes
propositionis de nouis frugibus
offerebantur. Cuius figura
annis iubilei in ... numero ...
gerit. Quo tunc ... perfectum
repromissionis ... regnum
perficiuntur. Epiphania Graece
Latine apparitio uocatur. Eo enim die
Christus sidere indicio magis apparuit
adorandus. Quod fuit figura primitiae
credentium gentium. Quo die in Iordane
baptizatus ... aquam in uinum ... commutauit
... signum ... qui sunt ... regnorum
regnorum principium ... signa.
Duae sunt autem epiphaniae. Prima
in qua natum Christum ... stella ...
... gloria ... apparuit.
Secunda in qua ... ... in Iordane
in ... ... columbam ...
adorauit ... uirum. Scenopegia
sollemnitas Hebraeorum de profectione in terra.

rt.

tabernaculorum dedicatione in eorum memoriam.
Quae celebrabatur ut ... in memoriam
expeditionis qua ... in promissionem in
tabernaculis ... habitabant ... quasi in ...
Scenophegia enim Graece tabernaculum dicitur.
Quae sollemnitas apud Hebraeos septimo
mense celebratur. Neomenia apud
nos kalendae apud Hebraeos ... quia
secundum lunarem cursum mensis supputantur.
Graece ... menen lunam appellant. Inde neomenia
id est noua luna. Erant enim apud
Hebraeos pridie kalendarum ... ...
in ... ... sollemnitates ... in psalterio
dicitur. Canite initio mensis tuba
in die insignis sollemnitatis uestrae.

Encaenia est noua templi dedicatio
graece ... ... dicitur ... nouum quando
enim aliquid nouum dedicatur encaenia
dicitur. Hanc dedicationis templi
sollemnitatem Iudaei octobri mense celebrant.
Dies palmarum ideo dicitur quia in eo Dominus
... sicut propheta cecinit
... ...
Tunc ... ... palmarum ...
multa turba ... ...
... benedictus qui uenit in nomine Domini.
Vulgus ... eum diem capitilauium
uocant quia tunc moris est lauandi
capita infantum qui unguendi sunt
ne forte obseruatione quadragesimae
sordida ad unctionem accederent.
Hoc autem die symbolum competentibus
traditur propter confinium dominicae paschae
sollemnitatem ut qui iam ad Dei
gratiam percipiendam festinant
fidem quam confiteantur agnoscant.
Cena Domini dicta est eo quod in eo die
Saluator pascha cum suis discipulis
fecerit. Quod hodie sicut traditum
celebratur ... in eo ... ...
... ...
Sabbatum ... confiteatur.
Sabbatum ab Hebraeis ex interpretati-
onis uocabulo requies nominatur
quod Deus in eo perfecto mundo requieuerit.
Siquidem ex hoc die requieuit ...
... ...
... ...
in numero ... ...
Sed postquam ... ...

aut festivitatum in plenitudine observatio aut quietis. [D]ominicus dies proinde vocatur quia in eo resurrectionis Domini nostri gaudium celebratur. Qui dies non Iudaeis sed Christianis in resurrectione Domini declaratus est, et ex illo habere coepit festivitatem suam. Illis enim solum sabbatum celebrandum traditum erat, quia antea requies mortuorum erat, resurrectio autem nullius erat qui resurgens a mortuis non moreretur. Postquam autem factum est in corpore Domini ut praeiret resurrectio, inchoatum est ... ut dominicus dies, id est quia primum resurrexit, festivitatem haberet ... tempora.

VIIII

De officiis

Officiorum plurima genera esse, sed praecipuum illud quod in sacris divinisque rebus habetur. Officium autem ab efficiendo dictum, quasi efficium, propter decorem sermonis una mutata littera, vel certe ut quisque illud agat quod nulli officiat, sed prosit omnibus.

Vespertinum officium est in noctis initio, vocatum a stella Vespere quae surgit in noctis exordio. Matutinum vero officium in lucis initio, vocatum a stella Lucifero quae oritur in ... mane, quorum duorum temporum significatione orationi ... ut diei et noctis tempore laudetur Deus.

Missa tempore sacrificii est, quando catechumeni foras mittuntur, clamante levita: Si quis catechumenus remansit, exeat foras. Et inde missa, quia sacramentis altaris interesse non possunt qui nondum regenerati noscuntur.

Chorus est multitudo in sacris collecta; et dictus chorus quod initio in modum coronae circum aras starent et ita psallerent. Alii chorum dixerunt a concordia, quae in caritate consistit, quia si caritatem non habet, respondere convenienter non potest. Cum autem unus canit, Graece monodia, Latine sicinium dicitur. Cum vero duo canunt, bicinium appellatur; cum multi, chorus. Nam chorea ludicrum cantilenae vel saltationes classium sunt.

Antiphona ex Graeco interpretatur vox reciproca, duobus scilicet choris alternatim psallentibus ordine commutato, sive de uno ad unum; quod genus psallendi Graeci invenisse dicuntur. Responsoria ab Italis longo ante tempore sunt reperta; et vocata hoc nomine quod alio canente chorus consonando respondeat. Inter responsoria autem et antiphonam hoc differt, quod in responsoriis unus versum dicit, in antiphonis autem alternant versibus chori.

Lectio dicitur quia non cantatur ut psalmus vel hymnus, sed legitur tantum. Illic enim modulatio, hic sola pronuntiatio quaeritur. Canticum est vox cantantis in laetitia. Psalmus autem dicitur qui cantatur ad psalterium, quo usum esse David prophetam in magno mysterio prodit historia. Haec autem duo in quibusdam psalmorum titulis iuxta musicam artem alternatim sibi apponuntur. Nam canticum psalmi est, cum id quod organum modulatur vox postea cantantis eloquitur. Psalmus vero cantici, cum quod humana vox praeloquitur, ars organi modulantis imitatur. Psalmus autem a psalterio dicitur, unde et ... componi.

Tractus ... incumbendo in psalmis ...

Diapsalma quidam Hebraeum verbum esse voluerunt, quo significatur semper, id est quod illa quibus hoc interponitur sempiterna esse confirment. Quidam vero Graecum verbum existimaverunt, quo significatur intervallum psallendi, ut psalma sit quod psallitur, diapsalma vero interpositum in psallendo silentium, ut quemadmodum synpsalma dicitur vocis copulatio in cantando, ita diapsalma disiunctio earum, ubi quaedam requies disiunctae continuationis ostenditur. Unde illa probabilis ratio est non coniungendas sententias in psallendo, ubi diapsalma interposita fuerit, quia ideo interponitur ut conversio sensuum vel personarum esse cognoscatur.

Hymnus est canticum laudantium quod
de greco in latinum laus interpretatur
pro eo quod sit carmen letitie et laudis.
proprie autem hymni sunt continentes
laudem dei. si ergo sit laus et non sit dei
non est hymnus si sit et laus et dei laus
et non cantetur non est hymnus. Si ergo
et in laudem dei dicitur et cantatur tunc
est hymnus. cui contrarium est
threnum quod est carmen lamenti et
funeris. Alleluia duorum verborum
interpretatio est hoc est laus dei et
est ebreum. ia enim unum est ex decem
nominibus quibus apud ebreos deus vocatur.
Amen significat vere sive fideliter
quod ipsum ebreum est. que duo verba amen
et alleluia nec grecis nec latinis nec
barbaris licet in suam linguam omnino
transferre vel alia lingua adnun-
tiare. nam quamvis interpretari
possint propter sanctiorem tamen
auctoritatem servata est ab
apostolis in his propria lingua anti-
quitas. tanto enim sacra sunt no-
mina ut etiam iohannes in apo-
calipsin referat se spiritu revelante vidisse et
audisse vocem celestis exercitus
tamquam vocem aquarum
multarum et tonitruum validorum
dicentium amen et alleluia
ac per hoc sic oportet in terris utrum-
que dici sicut in celo resonat.
Osanna in alterius lingue inter-
pretatione in toto transire
non potest. Osi enim salvifica
interpretatur. anna interiectio
est motum animi significans
sub deprecantis affectu. integre
autem dicitur osianna quod nos
corrupta media vocali littera et eli-
sa dicimus osanna sicut fit in
versibus cum scandimus. littera enim
prima verbi sequentis extremam pri-
oris verbi excludit et dicitur
ebraice osanna quod interpretatur
salvifica subaudiendo vel populum
tuum vel totum mundum.
Offertorium ex ... sumptum est
... offerendum dicitur
oblatio que ... offertur

... sicut aurum ponatur ... a quo
offeratur unum ... quare ... fertur
Oblatio vocatur quia offertur. Dona
proprie divina dicuntur. Munera
hominum. Nam munera dicuntur
obsequia que pauperes divitibus
loco munerum solvunt. Sed munera
hominum. Dona dei. unde et
in templis dona dicimus. Munera
autem ideo dicuntur quia manibus
accipiuntur vel dantur. Duo sunt
autem que offeruntur donum et sacri-
ficium. Donum dicitur quicquid auro
argento aut qualibet alia specie
efficitur. Sacrificium autem est vic-
tima et quecumque in ara cremantur
seu ponuntur. Omne autem quod deo datur
aut dicatur aut consecratur.
quod dicatur dicendo datur unde
et appellatur. unde errant qui
consecrationem putant ... signifi-
care. Immolatio ab antiquis dicta
est quod in mola ... ponitur
... unde et immolatio
pro immolatione ... nunc autem
immolatio ponitur ... cultu ...
Libatio autem tantummodo ... hec
oblatio est. hinc et illud et libabit
... sicut ...
quod in ... nunc in quid ...
libatio. Libatio ergo ...
fundere ... libare
quod ... in greco ...
vocatur. Hostia ... dice-
bant ... sacrificium ...
... Victima
... sacrificium quod ...
... immolabantur ...
... sacrificium quod erat.
Alii victimam dicunt ...
quia ... vel quia
... ducebatur
Holocaustum ... totum
igne consumatur quod offerebatur.
... sacrificia
... solebant
... consumeret
flamma ... olocau-
... dicit
... in centrum ... olocaustum
incensum.

Commonitus quia lucanor dicunt
sacrum omnia quibus pro peccatis corporis
uocantur propter eum munera
dicantur lucrando uppellum
Commonitus quia ricum nomen
quod ex quibus sacrificium offe
rinat in ruchuruld quia homi
nis quod nunc dicunt in nyrumbra
lucrum sacrificium. Alucrimo
nium pro ymp in obrbruacomibly
dicit in duna ubrandnagüscelicet
quia rindum sacrum red mucbir
lagem. Ego quod obrbruna ar cunta
hirnel quibus rubrarnuebruna
Sacrificium dicitur quia sacrificium
quia pro emirace contrerubar
in memoriam pro nobis dnic passionis
Unde hoc solum non corpus christi sacrificium
dicimus quod dum ria sacrificia vetus
sacrificia arrbaphi sacrum nostri
operum nuribilis aer rpud dnm
quia nirbaculis Sacrum nostri sacrifi
cium ara dicunt quod luang
ler sacrum ay in nostri pro dicuar bacqid
nel hurrunc in ir corporis christi
Sacrum nostrum nyrumbra in nul figura celebr
bri nostri cum nostri et ara sacrificii
quid significant in nostri sacrificium
Sed accipi in duplex. Sunt autem
sacrum nostrum bubarm de crir
nice corporis quinur quia obla
sacrum nostrum dicunt quia rub
arquimenos corporis christi rum
uinaur diuinum reservaur rululi
corundum sacrum nostrum opprud
Unde ara urbrnar ruinea aburitu
sacrum sacrum nostrum dicuntur
quia dicuntur et pro bebelbrnä
pina quia rer in nunmunbrpr
cundum sacrum nostrum lucrum
operum aur effecum Unde tru
bonorrtu pro multorum in sacrum
nostrum dicitur dirpbrrecaur
Tum quia rer pro mirac illu
mysica quia condum porcolico
in corpore uribilibus appartinu
operibus nostrum bonum dirpen
sacrum ampliuscunar hedbne
nostrum nostrum nostrum Quantum
quia plus nostra tradiqa

nostrum qua requirunt nostrum
dicuntur Unde nostrum dicitur
dicitur quod nostrum controdi
aquinhu beua dirpersacrum
Bubarum quod hoc sanc
nostrum pro nostrum quia quid circo
nostrum dicitur quia illi homo
rpugrua aut in nel hur lorinu
nostrum a longitudina quam
effecitur prius in pedictum
dirpsacrum nostrum pro nostrum
ruinostrum dimir pulcri
dicitur bubarum in uidet
dicitur in nostrum in bicorum nostrum
Quia rapiquitur in dia dicitur
nostrum culum in nomu
pirirubarum nostrum ardrignum
dicitur aqua aut bapliscar pro
cognomi pu nostrum conplicat
dicitur nostrum duperacolor
dicitur doctrinam omnis gentis bubar
zunostrum in nimu pu aut dapli
bar pro Sicut dni in nostri
cabinet nostrum omnibus bum
laudo ecu crum nostrum confirmu
nostrum nostrum fructum nostrum
diuinorum Quod cum pugi
bubarmudum hoc rum obo
Voluntatem nostrum illu in uribus
congru in nostrum pro pro
pensa ruc nostrum bubum in uribi
bum in pendi nostrum bum nostrum
rupqu in nostrum in principio
ferebu aut rpr nu ricua
aqua purgatur et ac ricum
laulu in nostrum bum nostrum
pro primum purificu aut nemi
culum ri ficu nostrum
nuocu nostrum mundo de recindta
rpr red bedir nostrum dicitur
aqui truncat ficu aut bedet
modo pro accipiu nostrum
purgu nostrum in pro nostrum
kaunimud bic aut in nostrum
mundo Crux quia
Lucani uncia nomina
bicculum nostrum predicitur
in homo pro lubucrum ri
ficum

Nunquid non in bubarum pecunia
remittere debemus. Ecce pauci sunt
respicientes corpori et illis dicitur
Ecce ego et pueri mei sumus sicut
unus ex illis. Et quomodo ad illos
bubarum pecunia
Quod cum multi ad eum pertinerent
sicut. Quomodo ad illos bubarum pecunia
uni illius ad quod illi quam ad eum
redire et ipsi ad eum quod dicit carmi
dumur. hoc significat illud quod
quod pecunia ex multis ruptis ad
aequidicit non fuit pecunia ex
ruptis pecunia illis fuit ad illos bubarum
Multi in portas solendi ita ab bene
dicentem ducunt in illis ad eum
ter. Tunc enim illi pueri in portas
mundant et benedicunt corpori ut
ut ad eum ad eum ad illos bubarum
quum autem quum supra numerat
recognoscent in quibus ad eum
quod in principio quum supra ad eum
ter. Exorcismi et illi non
in quibus ad eum in illis
ad eum ad illos bubarum ad illos
Sed ad illud in succurru. Ecce omnis
mihi illum ad omnes mugri. ad
eorum angelos. ad eum ad illos
ad illos ad illos ad illos
ad illos ad illos ad illos
Ingrediuntur in portas ad illos
ad illos in portas ad illos ad illos
hoc ita et ad illos in portas ad illos
ad illos ad illos. Unde dicitur quod
non ad illos in illis ad illos ad illos
ad illos ad illos ad illos ad illos
omnes quibus pecunia ad illos. Ita
pricipe pecunia. Si voluptuosus
ita ad illos significat ad illos.
Dicit enim in illis ad illos ad illos
in illis ad illos ad illos ad illos
ut indicium per ad illos. Conantur
conferionem in illis ad illos
offerre ad omnes in illis ad illos
ad illos ad illos ad illos ad illos
non erubescit in illis ad illos

ad illos ad illos ad illos
Ora ad illos ad illos ad illos
pauperes. Dicit ad illos ad illos
Corda ad illos ad illos ad illos
loco quum non habet quam pro illis ad illos
in publicum ad illos ad illos ad illos
ad illos ad illos ad illos ad illos
conantur ad illos ad illos ad illos
fuit ad illos quum in illis ad illos
dicit ad illos ad illos ad illos
ad illos ad illos ad illos ad illos
Sed hoc in illis ad illos ad illos
quarundam ad illos comunia ad illos
pauperum ad illos. Terra ad illos
illum ad illos nocat. Sed ad illos ad illos
dicit ad illos ad illos ad illos
operet ad illos ad illos ad illos
admonet ad illos ad illos ad illos
in illis ad illos ad illos ad illos
discipulorum ad illos ad illos ad illos
Pauper quod ad illos in illis ad illos
illum ad illos ad illos ad illos
omnes ad illos ad illos ad illos
Sed ad illos ad illos ad illos
quando pauperes ad illos ad illos
Sed ad illos ad illos ad illos
discipulum ad illos ad illos ad illos
omnes ad illos ad illos ad illos
filii ad illos ad illos ad illos
ad illos ad illos ad illos ad illos
debent ad illos ad illos ad illos
Ingrediuntur in illis ad illos ad illos
in illis ad illos ad illos ad illos
in illis ad illos ad illos ad illos
quarum ad illos ad illos ad illos
illum ad illos ad illos ad illos
illum ad illos ad illos ad illos
illum ad illos ad illos ad illos
nunc ad illos ad illos ad illos
Cum illum ad illos ad illos ad illos
eorum ad illos ad illos ad illos
illum ad illos ad illos ad illos
Unde ad illos ad illos ad illos
ad illos ad illos ad illos ad illos
illum ad illos ad illos ad illos
mundum ad illos ad illos ad illos

Proboque dnullul bonaru obuanisceru
ontrouacionem mihi aimrercidia.
Numbonu libenaur arrpaau
rollicaaurudminiraru a disciplinu
Und beamihi aerum qui nimano ner
rucerum bonaru aratacionem. Nullumiu
sta indifferenaer cul libaditi ubr
canbonaui nore dmlegem propriu uolua
cam. Sauacotum era obreruacaolr
aostdierum ut aepoz diarima mirpoz
oa unpat. Illumiu uaerlegepreceptau
Dequiraacione intuu cgilodiria lle
Illuno birlnrubbaay. Idera quraa
bar eaa rubbua. Tepoz cum quit
lequlbuepthacirlnraaacionib
gesinpuaraepombraaaaaurum
ua Illumiu quitra quinaa repaami
uedecim ultrcua intuu cgilodiar lli
lngibublucaurrarponrur ultrcua ob
rerua aoquadrucgrimt quilnumi
uero orbt lnraacacione upratica
obrerua aur circucofinu dni cepur
rionir hiraerrauncgen quidu udicua
quu ebrequiu dicuna abraanbau
reilucoa cibozhumenaau udanmn
hoc duaum eequodricerquidum
erciruaaunaur. Penaenaum
uppellaau quurpuniaenaau eogod
lprehomolnrepeniaendopuma
quadmultudmiria nu nihil uequa
quoruerucia aarpeniaera nirua ad
quodmulgrecerua lnpumaaidrt
nonrinua eequippenodoribino
purcenaab illepurcia cul laum dau
lu dicu nullurconaerar tuudia.
Pegpecaa era aumpeniaenaau pen
aenaau prenaaadoglere afuaaru
nonudmiaere hereduln rimili
aadinegenaaria uarperaelnpuq
nu aedrubolo ulquodpecuaai
lnrepren ghulruarrucaaonepur
gaalr. Suarrucaaonumera
cuaurrpecuaoz earugerionter
gedudre earularupecuau nolar
rure. Recorcilicaanumera get
peraconplenaaum penaarinar
udibari.

Ecolomogerirgrececubulodicua
quedluaanseonferrioconferrioricu
era. Confiaebaraabidnepuaer
celiaraerre aua dumquirqcofide
ruupecuau ubeolndulgendu cul
lndeficienrera mrtu Exhoclgiar
grecouocubulo exprimiaera pregaau
Ecolomogerir. quiudelicaunmdno
conpiaemr. Nonquidetualgnoro
cul cognicaonihil occulaiera
radconferrioera rerrcilucea qgno
ruaur preferre cognare. Valeeni
ribi uel lucundu quirq ~~tgnoruaur~~
~~preferre cognare~~ quu erroeira
muuera ruperre udulaerre
furure. Sadhubi huc aerre. du
huaoni obnoxiu erecognoua
cognaarhirconfiaeaur erorem.
Coferrioeum aerrpreferrioera de
rinedi. Derinedu aegoupecuaera
dum conferrioera. Conferrioeum
una aeedo remrrior eqiar. Caaet
qaaruenu era. quipecuau cogno
rera. nec cognaaicofiaer. Iaaq
ecolomogerir. proraemedi. aumili
ecu dihominir dirciplinu era ubrau
uaqiuc au. ruccoaeum erlncurbur
corp. rordibobrcurrre unimuorori
deere. Illuquepecua arraadrucaa
aonemuaure. Leaumteum gree
nmt uppellaer. gelaaum dicuer
regualonem. Inaerlaaumuruero ea
da ecolomogerin hoc differa. Sodecolo
mogerin pro rola pecuaai confferia
uequnaur. Leaumtu ero dicuer pp
regundum da impearu du lnu coprd
et. Sadnaedrraa alegouaerqiuocubul
rubunudrignaaonehubaer. nedrraa
uulgouaerulaaunt. u ecolomogeridicud
Supplicaaonrruumnmn qodumodo n
egegeralaaer reanaaur. Nu perrlegi
amerria upderua indicae. Indicae
uumqiu pupaaera aqua romuqr gec
luaonbuerpleubua daaeer dbondum
aoz ud ruppluudicuer rpplicaaonerq
plebua dbonirpurroz ruppluu. Suaruen
rer. dreb gedrundoz plebuna pia

De festis diebus legen-
te legis tisu 7.

Sed carissimi Hieronimus in comentario
Amos zuccuit. Laudicia
sibi autem dicit in hunc locum
Iraduna. Dicit enim quod fuit
usque ad decimum diem mensis primi
ora. quando luna plenissima ab
die decimo semper usque in mensem.
Dicit enim decorum in ea in quo debet
mon carnem legi duas oras nostri
et in quibus legibus primis punctos
fere bua proportionis.
Dicit rubbi quod ora in quo oarum
celebrum carne legit. et in quo manu
ducere non licet bua colligere.
Dicit non omnium celebrum carne
nouerunt. sed omnium ludi. hinc enim
principium. hoc ora primum luna
diem feram usque luna. Sed circo
in principio mensis hoc fuit bua
quando dicit annum et purificat
et ad carnem incipit.
Dicit aburi. repetam mensis principium
tragedi ludi collum mandum usque ad
usque ad bucum et bua et plumma
et fere bua ruem sicut quia principium
mensis. Dicit enim fuit a mor
sed amo quinto decimo die mensis
in quo ad bamus cum collum mandum
usque et bua. Sed enim fuit
enim quia bernus cum bua in carne
Dicit Iudeus quia ramen mensis iulius
sed amo decimo et urdemmensis
dicit. quando molsed decandum de
monat ad bulsur legis et conscriptis
et in bo eorum die annubut quod
nora. urbis et hortum muros primi dies
ora. Dicit Iudeus quinta in mat
usque ora quando par speculu
em bud ad arrum mensis radio
lacus arbores et oporaudia
fuit quinta ora usque ad quadru
gesima annis. Iubamat diuersum
et in eremo amr pan rena. siquidem
et in mensis unu bucodonosor
et in pa ad pare.

ucorum et plumeorum ora usque
ruccorum et in opprobrium et dilit
eum. Dicit Iudeus in exami
in mensis et ad bora quia uppellum
et ad bo in quo occiuit ora et dolur
et reliquiquorum a in hortis in ac
fere aruna lux aut quod legum
semper. Dicit Iudeus decimo ora
mensis decimo quia pua nor lunum
uocum aur. quando cognouerunt
cum ad in babilone cubar in quia
mensis. et plum fuit tuperu et
fere aruna plum ad usque Iudeum.
habebat aur Iuronimi in comentarium

Iuccurit

INCIPIT LIBER SEPTIMUS
CAPITULA DE DEO

Liber VII

I De deo
II De filio dei
III De spiritu sancto
IIII De trinitate
V De angelis
VI De hominibus qui quodam praesagio nomen acceperunt
VII De patriarchis
VIII De prophetis
VIIII De apostolis
X De reliquis in evangelio nominibus
XI De martyribus
XII De clericis
XIII De monachis
XIIII De ceteris fidelium nominibus usque hic.
XV De ecclesia et synagoga [illegible]
XVI De religione et fide
XVII De heresi et scisma
XVIII De heresibus Iudeorum
XVIIII De heresibus xpianorum
XX De philosophis gentium
XXI De poetis
XXII De sibillis
XXIII De magis
XXIIII De paganis
XXV De diis gentium
XXVI De linguis gentium
XXVII De regnorum militumque vocabulis
XXVIII De [illegible] quae vocabulis
XXVIIII De civibus
XXX De affinitatibus et gradibus
XXXI De agnatis et cognatis
XXXII De coniugiis
XXXIII De reliquis nominibus

I DE DEO

Beatissimus hieronimus vir eruditissimus et multarum linguarum peritus
Hebreorum nominum interpretationem
primus in latinam linguam convertit
Ex quibus pro brevitate praetermissis mul-
tis quaedam huic operi adiectis
interpretationibus interponenda studui
Vocabulorum enim expositio satis indicat
quid velit intellegi. Habent enim
quaedam ex propria causa nominum ra-
tionem [illegible]

quibus [illegible] vocatur
I Primum apud hebreos dei nomen EL dicitur
quod alii deum, alii ethimologiam
eius exprimentes ischiros id est
fortem interpretati sunt. Ideo
quod nullius infirmitate opprimitur
sed fortis sit et sufficiens ad omnia
perpetranda.

II Secundum nomen ELOI
III Tertium ELOE quod utrumque
in latinum deus dicitur
Est autem nomen in latinum ex greca appel-
latione translatum
Nam deus grece THEOS FOBOS dicitur
id est timor. Unde tractum est deus
quod sit colentibus timor
Deus autem proprie nomen est trinitatis pertinens ad
patrem et filium et spiritum sanctum
Ad quam trinitatem etiam reliqua quae
inferius posita sunt vocabula
referuntur

IIII Quartum nomen dei dicitur SABAOTH
quod vertitur in latinum exercituum
sive virtutum. De quo in psalmo
ab angelis dicitur: Quis est iste rex gloriae?
dominus virtutum. Sunt enim in huius
mundi ordinatione multae virtutes
ut angeli archangeli principatus
et potestates cunctique caelestis militiae
ordines. Quorum tamen ille dominus est
Omnes enim sub ipso sunt eiusque dominatui
subiacent

V Quintum ELION quod interpretatur
in latinum excelsus quia supra caelos est
Sicut scriptum est de eo: Excelsus super
caelos dominus. Excelsus autem dicitur
pro valde celsus. EX enim pro valde ponitur
Sicut eximius quasi valde eminens

VI Sextum EIE id est qui est. n. e. e.
Deus enim solus quia aeternus est
hoc est quia exordium non habet
essentiae nomen vere tenet. Huius enim nominis
ad moysen per angelum delata vocabulum est
Quaerenti enim quod esset nomen eius qui eum
pergere praecipiebat ad populum ex aegypto
liberandum respondit
Ego sum qui sum. [illegible]
qui [illegible]
comparatione [illegible] Quia in
commutabilitate [illegible]
[illegible]

Quod enim dicitur fuit non est.
Et quod dicitur erit nondum est.
Deus autem esse tantum novit. Fuisse
et futurum esse non novit.
Solus enim pater cum filio et spiritu sancto
veraciter est. Cuius essentiae comparatum
esse nostrum non esse est. Unde et in
conloquio dicimus: Vivit dominus, quia
essentia vivendi vita viva quam mors non
VII habet. VII Septimum
ADONAI quod generaliter interpretatur
dominus, quod dominetur creaturae cunctae.
~~vel quod creatura omnis ... cunctae~~ Vel quod
creatura omnis domino deserviat.
Dominus ergo et deus, vel quod
dominatur omnibus vel quod timeatur
a cunctis.
VIII Octavum IA, quod in deo tantum
ponitur, quod etiam in alleluia in
novissima syllaba sonat.
VIIII Nonum TETRAGRAMMATON hoc
est quattuor litterarum, quod proprie
apud Hebraeos in deo ponitur:
iod he iod he, id est duabus
ia duplicatis ineffabile illud
et gloriosum dei nomen efficiunt.
Dicitur autem ineffabilis non quia
dici non potest, sed quia finiri sensu
et intellectu humano nullatenus
potest. Et ideo quia de eo nihil
digne dici potest ineffabilis est.
X Decimum SADDAI, id est omnipotens.
Vocatur autem omnipotens eo quod omnia
possit, sed faciendo quod velit,
non patiendo quod non velit.
Quod si ei accideret, nequaquam esset
omnipotens. Facit enim quidquid velit,
et ideo omnipotens. Item omnipotens
quia ipsius sunt omnia quae ubique sunt.
Solus enim totius mundi habet imperium.
Dicuntur autem et alia quaedam in deo nomina
substantialia, ut ... ut
Immortalis.
Incorruptibilis.
Incommutabilis.
Aeternus. Unde et merito
cunctae praeponitur creaturae.
Immortalis, sicut dictum est, quia solus habet immortalitatem,
quia solus habet immortalitatem, quia in
natura eius nulla est commutatio. Nam omnis mutabilis creatura non immerito
mortalis dicitur,
secundum quam anima dicitur mori.
Non quia in corpus mutatur aut in aliam
substantiam, sed quia in se ipsa
secundum qualitatem fit aliter quam fuit,
aliquo modo non est, quod fuit, secundum
id quod deserit et quod est.
Mortalis intellegitur. Ac per hoc
solus deus dicitur immortalis, quia
solus incommutabilis.
Incorruptibilis appellatur quia
corrumpi et dissolvi non potest nec
dividi. Quidquid enim capit divisionem
capit et interitum.
Ille nec dividi potest nec interire.
Inde incorruptibilis est.
Incommutabilis est quia semper manet
et mutari nescit. Nec proficit,
quia perfectus est. Nec deficit, quia
aeternus est. Aeternus est quia sine
tempore est. Non enim habet
initium neque finem. Hinc et sempiternus,
eo quod sit semper aeternus.
A quibusdam vero aeternus ab
aetate dictus dicitur ...
... habeat aetatem illam.
Et haec tamen quattuor
unum significant. Nam una eademque
res dicitur, sive dicatur aeternus deus,
sive immortalis, sive incorruptibilis,
sive incommutabilis.
Invisibilis, quia numquam per substantiam
suam oculis mortalium
demonstratur nisi per speciem subiectae creaturae
eiusdemque corporis. Nam nemo potest
ipsam substantiam deitatis
videre et vivere, sicut dicit ad
Moysen. Unde et dominus in evangelio
dixit: Deum nemo vidit umquam.
Est enim invisibilis, id est quod non oculo
videtur sed quaeritur.
Inpassibilis, quia nullis perturbationibus
afficitur, quibus fragilitas humana
succumbit.
Non enim illum attingunt ulli
passionum affectus, ut libido, iracundia,
cupiditas, timor, maeror,
invidia et ceterae quibus mens
humana turbatur. Sed quem
dicitur deus irasci, vel zelare,
vel dolere, ... dicitur.

Apud dñm impaur bua non nulla ora
u pua quam aliquilliaur rimua ora
Simplicium dicitur ruenoumia
ando quod habea. Sed quia non
ulua ea alpre. ea ulua quod pro
ea. Sicut a nomine culuru ulua
ere ea ulua ru pere. Numer quod ea
ea ru pienr non ere. Dauum habe
ere nauum habe ea ru pienauum.
Sed quia habe hoc ea ora ea omnia ora
A ce prolinde simplicia quia non olne
uliquid ucce dit ea ora ra ea quod ea
ea quod lnlpro ea. ere nau habe ora
Excepta quod relinquit uaqua nec
per nium ora. Summe bon quia
lic commutabilis ora. Creatura uero
bonum. red non rum mum ea quia mu
tabilis ora. Ea dum ria qui bonum
non aum ere re po ea ea. ea rum mum.
Incorporeum um ut lncorporeum lr de
dicitur dr. ua pre ra du aur ut lna elle
qua aur ere non corpus. Nu de dicitur
pre ter ri ni fica aur rubra aunau.
Inmer ur quia cunc au conclude a pre
unullo concludi aur. Sodomu lnce
dur omnipo ea nauum con ura aur
Pecaur dicitur. quia nihil ex porria udici
Ad aum de con rum ua one uliculur
fuca ppe ea o dicitur. Deum
quia non ora fuca ur quomodo ea ppe ea.
Sed hoc ue cubulum de iru nre ra
rum ria humana lnopia ricua ea reli qu
ur bu. Qua ea ila quod ppu bilis ora
Ua que dicit porria quoniam de de nihil
dignet humana ramo dicta ricua ra ea
ea ulu. Creatura dicitur pro ea
aur mundi rebus ublpro ere ur.
Nihil enim ora quod non omnino mundo
dux ra alpre. ea unur quia dividi no
po ora. uel quia nihil erit ulua post ea
quod ea ea de nec pia a po ea ea ur.
Haec qua ur quia ad ea do dicitur ua ea
ea pa ea ea ri ni ca ea ea ppe unum
ea co ea ea num rubra aunauum.
Sicut lnpadre. Sicut lnfilio de iru nige
ni ea lnforma di. Sicut lnspu ri co
quia um rpre ra dipu aur ea fluidur
ni ca ea. Sunt ea quedam occulta
ea iru nre. ud dm ru ea. de ambur
nur. sicut de lnpon omb. Ea quia
propriua aur ulnuribus.

ea lnco porea ora. Proefficiuntur
au mente aur ea um lnlpro erum po ea
ud rem bunur. Ua mo eloquia omni
ere fuciliur rd prum lnrinua ea.
Ua quia omnia ui dea dicuntur oculus
Cappe dr quod ui dia omnia dicuntur.
Pro eo um quod ui ura aur ambulua
Pro eo quod rpe ea ra ea. Sic ea lr
ea ea mr hat similiter ubum mrinaub
ar ulaur rimili au de ud dm. Sicut ea ra
oblibiguur ea mente rum. Hinc ora
quod ptiau dicia. Iuruma dnre ere ea
punimum rum. Non quod drum mu
habe ea. red hoc nre non rua uppe ea
Numa ea fuci ri di lnrcripaur rcir.
Non curo. red diuma cognitio ea o ln
telligitur. Eudem ea ea on quia
ppfuci em con rpe ea um quir cognoscit
hoc enim lnoru ea on e dicitur de
ea ea ende nobis fuci em ea um. de ridi
cuur. de nobis cognitio ne ea um.
Sic ea ura quid dicuntur. quia nec ar
ppe culum ue noscitur. Ad ppe ea um
u vo omp anr rpp ri ur. dum lnquir
fuci ud fuci em quib qd ea ur pre ea ub.
Ua lprum rpe ri em con ea rmple ur
Cul nucu ea ea que con pre end e con ea
hoc ea quo mundo re per rpe culu dicu
Numa ri ur. ea hubi ur. ea locu
ea ea mpur. Ind mnon propre. red
similitudinem ea rum lua re dicu ur
Cuipper ad re rupe ra rum dicitur qod
ea ra dri ea um. Ea ubi rru ea ur quia ea ra
mon ea um um mi ea ur. quod ea ra du bri ea
Ea unni ea um non de fici ea. quod ud
pa ea na. Ea iure end ea lnco lu ea
lbri. quod ud locum. Numa ln
phoa plur ea ra por ea un ea ar pe num
rpe ri ud dm dicitur. Ea omnia
p ri ea ur um dr quia nihil ea ra horum
ud pro pri ea ea em ub ea un ea ea ele ur.

II De filio di

ulaur
ea um mo dur re ra ppe ur lnter
ea ur lnuni ea ur dum ur. Nu lpre
de ipu ea ra um ge ni ea ur fluur du re ra
equ ur lrpu ea ri ppe re ru lua ea nnu um
for mum re ru um ce pe a. Prolinde
qu ed um nu lnillo ex dum ea ea ur
rubra un ea um qu ea um mo dur pe ea
mon ere ur ea pe ea hu ma na ea ud
re ea ra ra

Christus a chrismate est appellatus, hoc est unctus. Praeceptum enim fuerat Iudaeis ut sacrum conficerent unguentum, quo perungui possent hi qui vocabantur ad sacerdotium vel ad regnum; et sicut nunc regibus indumentum purpurae insigne est regiae dignitatis, sic illis unctio sacri unguenti nomen ac potestatem regiam conferebat. Et inde christi dicti a chrismate, quod est unctio. Nam chrisma graece, latine unctio nuncupatur; quae etiam domino nomen accommodavit facta spiritalis, quia spiritu unctus est a deo patre, sicut in actibus: Collecti sunt enim in hac civitate adversus sanctum filium tuum, quem unxisti. Non utique oleo visibili, sed gratiae dono, quod visibili significatur unguento. Non est autem salvatoris proprium nomen Christus, sed communis nuncupatio potestatis. Dum enim dicitur Christus, commune dignitatis nomen est; dum Iesus Christus, proprium vocabulum salvatoris. Christi autem nomen nusquam alibi omnino nec in aliqua gente fuit, nisi tantum in illo regno ubi Christus prophetabatur et unde venturus erat.

Messias autem hebraice dicitur, quod graece Christus, latine unctus vocatur.

Iesus hebraice, graece soter, latine autem salutaris sive salvator interpretatur, pro eo quod cunctis gentibus salutaris venturus erat. Ethimologiam autem nominis huius etiam evangelium significat dicens: Vocabis nomen eius Iesum; ipse enim salvum faciet populum suum. Sicut enim Christus significat regem, ita Iesus significat salvatorem. Non itaque nos quoscumque reges salvat, sed rex salvator. Quod verbum latina lingua antea non habebat, sed habere poterat, sicut potuit quando voluit.

Emmanuhel ex hebraeo in latinum significat nobiscum deus, scilicet quia per virginem natus deus hominibus in carne mortali apparuit, ut terrenis viam salutis aperiret.

Deus autem dicitur propter unitam cum patre substantiam.

Dominus propter servitutem creaturae in...

Deus autem et homo, quia et verbum et caro.

Unde etiam bis genitus dicitur, sive quia pater eum genuit sine matre in aeternitate, sive quia mater sine patre in tempore.

Unigenitus autem vocatur secundum divinitatis excellentiam, quia sine fratribus.

Primogenitus secundum susceptionem hominis, in qua per adoptionem gratiae fratres habere dignatus est, quibus esset primogenitus.

Homousion patri, ab unitate substantiae appellatus. Substantia enim vel essentia graece usia dicitur; homo unum. Utrumque ergo coniunctum sonat una substantia. Hoc enim nomine vocatur homousion, non quod alter ex altero unum sunt. Hoc etiam dicitur cum pater et filius unius substantiae; quod nomen patres in concilio Niceno contra Arrianos ad defendendum fidem adhibuerunt. Quia ducatur ... sicut in ... in illis libris in quibus ingenitus legitur. Sed tamen dicendus est ... credendus est non dubitatur.

Homoeusion similis substantiae, quia quod dicitur talis et talis.

Ingenitus dicitur ... ex nullo ... ingenitus.

Principium eo quod ab eo sunt omnia, et quia ante eum nihil fuit. ... dignatus est in ... monumentis ... ut ... et quidquid ... nec ... non habent.

Ordo ... quia ... finis ... pro ... quia ... formatur.

Verbum autem ideo dicitur, quia per eum pater omnia condidit sive iussit.

Veritas, quia non fallit, sed tribuit quod promisit.

Vita ... dicitur ...

Imago dicitur propter paternam ... similitudinem ... ut ... in ... indignatur ...

Qui dicit quodomnis plrumpit caritas
Hinc dicit ad eos ppter opprobrium opprimit
eos aut eos caritas quia plrium omnia
Beatum quia ubi pro omnibus conantur
Ut quid pro eo quod omnium pocerant dum
puant in romanis plrumbis ea
omnia cum quibus habent
conantur nadi rerum
Supinam pro eo quod plrum velut
mirabilium rerum nauf dant cum nu
pinas. Sed dum mencium in apud
arpere. Supinam dant ut
lumina ad lux. Propriam mether
nimis burplium nunc cupiant
Splendor. cum nuppollis aut ppter
quod nunc prima lumina quasi in lu
minis. Lux quia ut diuina ad
conantur implendum eo quod oculos
vera. Sol quia in luminis
Orion quia lumini fons ad inlustrem
aer era rerum ea quod erit non pacis
ut diuina nomen. Fons quia
rerum omnium ora ut quod diuina ma
nat. Fere quod Alpha et ω
Aquila quia omnium nulli prudentia
prima ratio illa aerum. sicut ad filii di
prima principium iudicii in novo
quia aut ere ponderis. Unde ora
Johannis in apocalipsim pro omnibus pru
dentia ad rumpon sicut. Eorum pu
ta co primum ad oriri. Primi quia
unaquum nihil ora. Nouissimus
quia iudicium nouissimum pro aure capia
Medicus quia in ardinis nominan
en ad ut contra ad aurora ut hominem
addingit ducere. unde ad lucem gracie
mera nuncupa. Puruclaus. Ida
ad nuncupa quia prendit in ero da
apud apud rem. sicut ad eo dicit
Johannis. Ad nuncupa hubemus pa
puam nihil explurium. Puruclus
cum gracum ora. quod ad ducendi
ad nuncupa. Quod nimis ad pluo carpu
eo ad ren bri. Lux ad quod ad ir
in eum gloria. Rogo ut operam
ad rumpere ad ad ad ad ad ad
Nam pro cum ad nuncupa quia
pro cul puni ra mouendu cum ad
ad pro ul mondi mirem mi bi cum
in pro da. Sponsus quia de
ad ad ora ad ad ora ad ora

ad pro cum ora ad mirabilem ad nimium
Angelus dicitur pro prudentia ad non
pro ad ut ut olum ad ad in dompna
phan Angelus ad ad ad ad ad
un gelorum. Mirus dicitur eo ad
up pu ruma hic mundo. ut bum ut
fuca in mundo ad ad dicitur. Et pu ad
ad ad ad in hic mundum.
Homo ad dicit. quia ad ora
nan. quia fuit ad ad
ucidor ad pro nobis ad ad
Ruad. quia ad
Cuad. ad ad
Nazoreus. ad ad ad
mundus quia pecunia ad ora
Siquidem ad dicit in ferori bus
nominum pecu ad ad ad ad
fuit in ad ad ad.
Dicitur ad pum. quia ad
Ruad quia ad quia ad ad
Flor. quia ad ad Nu. quia pe
ad ad in. Oracum. quia plrum
ad ad in ad ad
Ora ad. quia ad
Pad ad ad ad ad ad
Lupi rungulum. ut quia ad ad
ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad
Lupi ad ad ad. quia ad ad ad
ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad
dicit ad ad. Iudei quid ad ad
Fundamentum ad ad ad. quia
fidei in ad ad ad ad ad ad ad
ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad
Nunc ad ad. pro ad ad ad.
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
ad ad ad. ad ad ad ad
Nimirum ad ad ad ad ad ad ad
ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad
ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad
ad ad ad ad ad ad ad ad ad ad

Quidam dicunt eos communicantes
retinuisse. Postquam mania plani
tudo accipere parvulum cum
formam rerum nuncupata a carne
filius hominis. Inde quidem
dicitur secundum formam di
quidem secundum formam vero dicitur
quorum complicatione. Duo quidem
commemorantur unaquaque
singulariter separantur. Secundum
formam dei. dicitur deus prodiit a
patre unum unum. Secundum forma
servi quam pater mulierem ex
hominibus in illa gravi
quid pro quid dicitur et quasi pro forma
vero dicitur una voluntas et unus pro
ut forma dei. Caruit vero et quidem
autem una audent nunc contra et
Voluntas mutabilis autem et aut rubrae
aut carne una et veram in fide

Sicut cum dicitur conlucet aut gladium nu
mu aure. Ita et dicitur rubrae aut
sicut unum pronum. Solus legitur
homo paulia crucem ita pro parvum aut
pronum ita dicitur paulisper. hinc
ita quod scribitur. Sicut nunc cognovi
vere ita nunquam dominum gloriae
crucifixerunt ita. Filium vero dicitur
fixum fuisse non secundum aut
divinitatem. sed secundum humanitatem
humanitatem. Non vero unum aut
pinnarum pronum sunt carne sunt

III. De spiritu sancto

Spiritus vero dicitur dei. quia apud
filio procedit ita et rubrae aut illus
tratio. Neque animal illud apud
procedit propagatio quamquam quod spiritus
pater. Spiritus dicitur redem
quod de aliquid respiratur spiritus
unaquique spiritus ita et appellatur
spiritus. Proprio vero modo quod
dicitur spiritus. redem quod respiratur
ad pater vero et filium quod est spiritus
Nunc ita hoc nunquam quod spiritus dicitur non
redem id quod respiratur aliquid redem ita
quod de aliquem nunc aurum magnificum
Omnis vero nunc corporum nunc aurum spi
in scribatur sed contra appellatur
Unde et non aut nunquam pater aut filio
sed pure et ad omnem aut omnis et sed
aut

Haec nunc hoc vocabulum congrua
dicitur vocatur quam
pater vero filius et aut rubrae aut
ria et pater spiritus et filius spiritus et
pater et filius spiritus et propriet
non spiritus vocatur spiritus et quam
et spiritus et aut et corporis et
aut rumbat. Spiritus et non
dicitur et non aut neque non dominus aut
filius vero spiritus non dicitur. Deus non predi
cat aut in et non aut non potest
in spiritu animae credunt aut
Procedit vero dicitur ad animo
dominus dicitur. Nulla autem duchubito
quia obiurgatur. ratione potest aut
illum modo non dicit. Non tamen spi
ritus non aut quam pater procedit
ita domine accipit ille vobis indicabit
omnia. Hic cum non solum nunc aut
procedit vero pedes et gradus opera
anima aut in dei non aut procedit
Hoc cum in aut ita in aut hunc vero plu
ita procedit non aut in spiritum. Quod filius
dicunt non aut ita. Et spiritus
Quam vero in spiritum non habita lucrum et
Spiritus et opere autem et aut in deum
dicatur vero et in deum. et quia non aut
ruina ad unam aut ita vobis et tamen
unigenitus et. Lucam vero aut in
deserta aut. Unde et duo angeli
apparuerunt in loco. In quibus dei
in quibus dominus appellatur duos
in illis filium vero spiritum. Sed
Nunquam aut nunquam aut
Spiritus quod dicitur puncti aut
ut controlatio dicitur. Puncti
litteras habent controlatio appel
latur Ignem apparuit lucem in
mia per quam nubes oculis
praecedunt vero dia Controlatio
cum amarabur mia aut ad redem
illa et hurdon dei vero animam
Bovis alius et quem pro controla
bitur. Praeter dia. Tunc
lucem habita filius ponitur et verbum
fuerit ponitur. Nam pura et
pro eo quod controlatio ipsum vero
ut in eburque quod dicit apostolus
unita aut. Alis pi vel in
lucem et ita aut ad duo et
in deum

ip nonnu aut h et ipsum
ad probl et in aut fauna

Preterea dicta predocta plurimum
duantur commorantur et ab proceres
tempantur in priuata tra. Preterea
dicta parentum nunc putantur pp do
num quod dum ad eius plantandum
dint puracula aim quisque agent
tuna contequ propinquantur. Preterea
priuata commantur talnaellecaur
Preconiliata sonna audimur
Preterea dapicaua aur. Pea mortis
dii. Preterea principalis in primo
2mo locaiaur. ubique uera aor pr
sepeniaur. nonnulli arminaudem
in naellecruna. idcoquia ut erpaui
tro dr sprera. Quod nec nota
corpus. quam mon tra uod ... uo
rpera. Iauiquna ergo binomulli
arinaaiaarmrignificuri
in rpu principali. pu aum.
in rpu ecc av. filium
in rpu ceo. rpmrem
Preterea idco donum dicitur to quod
du aur. uduendo rum donum era
nuncupuaum. No arrimutra bu
dnm ihm xpm qum pera arrun ecaonem
umoraaurureondiera in medio. dahire
rpmrem quod ered nor in plantlinger
omnium gnarum loquebanaur.
naunaidonum dicta. in quinaidu
ergquipeum dilquinaeim. Apuarebri
dicta. Apuanorum donum tra
Et rompiaeli rpreer donum era dir
ambuarrinquir prouauula gra
aaurum donu. Numea prophaaur
quibuula in paa. ea peccuaquib
uolea dimiaaa. Num peccuau
rinrpu ceo non donunaur.
Preterea in dpropriekuraaur nuc pud
ut quiu nuaauruliaer eorum quib pro
cedia. Contumcia. et unum cuer
ere pravendia. ut quiu in mobir laugia
ua in domunum ea pro mobir.
Unde ea in donir dinihil mulur era
kuraaur. ap nullu era mulur donu di
quur preter. Pro era ea gracau quequ
non mana arrir. ra uolu aaaaduanu
gracaarduaar. In de gracau nuc pud
Sicua uum mun cu diuerbu propriu
cum mu rupiaat. quuria um
uerulaer hr preter ea pua er pro
rupiaau. Iaur preter propriu nuc
pud

uocabulo kuraaur quum ria capud
ar filiur unu bru liaer kuraaur.
Preter dicia aur dicert in libri rqu quid
u peraurrime delu ua aur. Cum
uru uung eli raudixirra in dicia u
di acio de nomu. Alur hoc ... dixi
in rpu di acio de nomu. Unde ar dicia u
dir en paul ex tradua u. di equiquie ri
mo u bocciri on eu cum. ea di equiquie imo
u ua ar preter u pur rion alium mu hu xpi
de ou um dicia aur di dicid ua tur
op eru aaru u uraaur cum pua are ar filu
ri ignificaaur. Unde ea pu ulur ie la
hu ecuum omu u op eru aaru uicaar
dom pr diu den rinqulir prouaula
Sicua uum plubarrum in rpo non mur
ar rinu reimur. laur rpu ri ignumur
quod era dicia aur di ea rpiraul eri ignuclu
Preter dicto in columbe rpe ri on u uum
rem bi aur, ua na aur u blur pu uum rum
plicia aur ea in noc ra ae de lur u aur. ad ea dn.
Era ae in quid rimplic ri ricu de colu be
he ecum u u ir corporu li aer pro pelle ure
hu bon raundum in noc ra u aum non
Preter in dom me dem ru ppellu aur pp
quod in u por aolorum carb pduirione
lin quu rum u a in ru ppu rua
Qua a in ra dia ru pun u quar eorum
pp aru um diuera rum lin quu rum gru
aaum u pra lir dia. ua lona pp
ca en aur fidelium erudiaron t pplo
Quod uero ru pru rin qulorra dir rem mo
ru aur. la cuuru ra. ua in aellaqud
pplur non fur ra duir ur. ra munir re
in rinqulir ra u air. ricua pere lqu rir mor ra
Hanc eum hu bon a nu aur u lqu ru cur
ua quum ar ud u. quum ae mon m pr
rplendor ru rpe ra. aunaarurum
ru u lucir in pa ua. aunaarmir ra mu
ruum mon ra ambuua. Ea pro nihil
dominur in ru in ra ae gra ae pmun u
Preter mu. A quu ru ppellu aur.
in tuung eli o dno clumuna er ea dicar
Si quir ria a u u u du dm te ea lubua
quie re dia in m te flumnu u q u u
plu na de u u na er elur. Cum e ra
u um e porua un de dicer ar re u a u u nula
bocni dicebua de pu quum u ce pa u
era era e re de na er in u. Sed u u ua
u quu ru cru u mon ar. dua u qua
quu ignificua rpmdi

[illegible] quia enim [illegible] invisibilis est. Spiritus invisibilis est. [illegible] ubi vult corporea significat quod sit in anima [illegible] mundatur et sanctificatur. Spiritus idem et unctio dicitur Iohanne apostolo [illegible] quia sicut oleum naturali pondere super omnem liquorem [illegible] in principio superferebatur spiritus sanctus super aquas. Unde scribitur oleo exultationis hoc est spiritu sancto repletus legitur unctus. Sic et Iohannes [illegible] vocata dicitur. Et autem in quibus [illegible] ab eo pronuntiata in vobis. Et non necesse habetis ut aliquis doceat vos. Sed sicut unctio eius docet vos de omnibus. Spiritus enim unctio invisibilis.

IIII DE TRINITATE

Trinitas appellata quod fiat totum unum ex quibusdam tribus quasi Triunitas. ut memoria intellegentia et voluntas. in quibus mens habet in se quandam imaginem divinae Trinitatis. Nam dum tria sint unum sunt. quia singula in se manent et omnia in omnibus. Pater et Filius et Spiritus sanctus Trinitas et unitas. Idem enim unum idem tria. In natura unum, in personis tria. Unum propter maiestatis communionem, tria propter personarum proprietatem. Nam alius est Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus. Sed alius quidem non aliud. quia pariter simplex pariterque incommutabile bonum et coaeternum. Pater solus non est de alio. ideo solus appellatur ingenitus. Filius solus de Patre est natus. ideo solus dicitur genitus. Spiritus sanctus solus de Patre et Filio procedit. ideo solus amborum nuncupatur Spiritus. In hac Trinitate alia appellativa nomina, alia propria sunt. Propria sunt essentialiter [illegible] immutabilis immortalis. Et inde propria quia ipsam substantiam significant qua unum sunt. Appellativa vero Pater et Filius et Spiritus sanctus. Ingenitus et genitus et procedens. Eadem etiam relativa. quia ad se invicem referuntur. Cum enim dicitur Deus [illegible] quia ad se ipsum dicitur. [illegible] dicuntur [illegible] relativa dicuntur quia ad se invicem referuntur. Nam [illegible] relative dicitur [illegible] Sic et Spiritus sanctus [illegible] his nominibus appellatio hoc significatur quod ad se invicem referuntur. non ipsa substantia qua unum sunt. Proinde Trinitas in relativis personarum nominibus est. Deitas non triplicatur sed in singularitate est. quia si triplicatur deorum inducimus pluralitatem. Nomen autem deorum in angelis et sanctis hominibus ideo pluraliter dicitur. propter quod non sint hi merito aequales. De quibus Psalmus: Ego dixi dii estis. De Patre autem et Filio et Spiritu sancto propter unam et aequalem divinitatem non nomen deorum sed Dei esse ostenditur. sicut ait Apostolus: Nobis tamen unus Deus. vel sicut a voce divina dicitur: Audi Israel, Dominus Deus tuus Deus unus est. Scilicet [illegible] Fides autem quae [illegible] hoc modo dicitur [illegible] Unus unus et dicitur unum natura una unum [illegible] quod [illegible] Nam [illegible] proprie non dicitur [illegible] substantia [illegible] non proprie [illegible] substantiam [illegible] intellegitur non [illegible]

V DE ANGELIS

Angeli graece vocantur, hebraice malachoth dicuntur, latine vero nuntii interpretantur, ab eo quod Domini voluntatem populis nuntiant. Angelorum autem vocabulum officii nomen est, non naturae. Semper enim spiritus sunt. Sed cum mittuntur vocantur angeli. Quibus ideo pictorum licentia pinnas faciunt, ut celerem eorum in cuncta discursum significent.

Sicut autem fabulae poetarum
non a poetis habere dicuntur propter
ut locum accipere possint. Unde et verba
eorum dicta quasi ambulare putantur
non autem Nota autem quod ordinis
angelorum recipientibus aut aliquid
labra angeli. et angeli. Ipsum
dominationes. armatae. principes
potestates. Ubique. et sic fin
norum officiorum nuncupantur qui
laudicantur una in aeternum et
quasi mur. angelus dicuntur propter
quod de celis ad nos mandatum
hominibus mittuntur. angelus
enim graece. Latine nuntius dicitur.
Arcangeli greculingua rumpunt
autem interpretantur. quidam putant
ut minimi ad nos mittantur angeli.
quia horum summi arcangeli nuncupantur
arcangelus dicitur. eo quod primum
ab eis a nos angelos. Arcorum
graece latine princeps interpretatur.
Sunt enim duces et principes subditorum
ordinum cum quibus officia
deputantur una. Nunquam
celi angeli potestas. quemadmodum
aliquando dicitur. et cum angelis
loquebantur. Immo. et redibuntur
fuit angelus ut redibuntur
in occursum illi ad diriandum cum
loquerentur ad pastorum in dicto rubo
nos habitantur illi.
Sicut enim primi offerunt angeli nequa
quam potestatem super nos in
credit ponere. nullomodo hoc
quod homini dicitur angelus. et
angelo cognoscitur. Quidam
enim autem angeli supremum
nimium appellantur. ut apes
cum ut pro nobis quidam ita
designantur

Gabriel hebraice Interpretatur
autem fortitudo dei. Gabriel
potentia dei. Gabriel ma
nifestabitur. Gabriel ma
nifestatur. Unde illorum importat quod
ita diminutivum dicitur
autem dominus. Gabriel ita
admirum vel aliquid nunquam

quid debellandum vel corporalem
umbra quam medicinam aurea

Sicut. In aspectu autem quid
quando enim aliquid mundo
mirum aut fia hic vel angelus
mia autem et prosperum mundo
dicitur. quum mouuntur facere
quod facere potest.

Sicut. In aspectu autem quia
vel medicinam dei. Ubi cum angelus
curandi dam medendi per mundum
numera hic vel angelus curando
mia autem et in domo medicinae
cuam. Unde et ad abium
Dum autem angelus mirum oculis
dum cum autem medicina
et eam ad domum cum remanu
nunquam in aspectu autem
angelus officium designatur

Vel. In aspectu autem lumen di
vicua legimus puruvel lumen
in rubo. Legimus enim lumen mun
dum et in plebem quod pertinet
Tonitum. Ad nomen et
principum. et potestatem.
Ut in aut quibus omnibus
celestem vel terrenam potestatem
plebem autem. Ordinationem autem
et dignitatem intellegunt autem
et prohuel praedicamentum et
Illarum. Illud nomen et illi
principum autem. Illi potestatem et
dicuntur. et cum dignitatem ab
quibus in illis et dirigunt autem. Unde
potestatem autem quibus quia
ad ut rubi et autem et inde
potestatem nunquam nunquam
cognoscuntur nullomodo nocte
quia nunquam cupiunt

Principum autem hic angelus
et nimium potestatem quia quod
rubi autem angelus ad splendum
miraculum dum mundi ponunt
principum autem et rubi et
Numquam autem quia dum mundum
et quia dicuntur autem Sicut ad
dum Ad dicuntur. Vel dum mundum
miraculum

Vel in aliquid dum mundum potestatem habent
et quia dum mundum et in aliquid dum mundum potestatem habent

adderit mihi et cetera similia ad
ritaebuit

العرش

Dominationes autem hi quarum
uirtutes principatus potestates
quippe quod et ipsae angelorum
minibus dominantur et dominu
ationes uocantur

العرش

Tronus uero minus angelorum qui
luae noscuntur ad ipsum
uocantur quibus iudicandi
potestas et iudicium disponi
tur Cherubin uero plenitudo sapi
entiae effunditur quae et ipsa in angelis
quibus et ipsa in hominibus
Sunt autem ruble nomina
minus angelorum quippe quod ducunt
propriae scientiae et ipsae
plenitudo Cherubin uero plenitudo
scientiae appellantur Ipsa uero
illud uocabulum suppropriatum
numeri efficitur Cum autem legitur
significandum angelorum praerogati
uae Sed quorumdam adiectiuorum
sicut in quibus dicitur et
ut in medio dicitur in ipsa uocantur
Quia circumdant uocantur quia
Et alibi quia uocantur quia
in quibus et ipsa in hominibus
in illuminantur Unde et ipsa
fuerit in apostolorum et
Et alibi et ipsa angelorum autem
uidebitur et ipsa Hoc est autem
cubitus angelorum ordinum
sicut ordinum
Nam dum autem ordines angelorum ordinem
angelorum ordinem et ipsa
autem in ipsa in quibus
et ipsa uocantur Et alibi et ipsa ordinem
angelorum primum appellantur
quia hoc est ipsa officium in proprio ordine
plenitudo et ipsa Et quia omnis
communis proprietatem hoc omnis
ordinem uidetur quia autem in
dum et ipsa et ipsa propriu

officium in Luca quia promerunt
orbem mundi contra accordium
Nunquam angeli dicuntur
primum pythagorae autem angelum
dicitur principem et primum et ipsa
mihi unde et ipsa nullum et locum
cum angelis non pneria Primum autem
autem pecuniae omnium hoc
ordo dicit autem angelorum quipo
lupum et ipsa et ipsa
Nam pora quipum pora autem angeli
cecidit in hi pro et ipsa
beata audiuit uocuarum
unde et in principio et ipsa
mar autem uocuarum et ipsa primum
Nimirum ordinem et quod pora autem
angelorum et ipsa hi quibus et ipsa
primum et ipsa et ipsa primum et ipsa
cuarum Nullum lupum et ipsa
nullum et ipsum et ipsa et ipsa primum et ipsa
In diuum et ipsa et ipsa et ipsa
Nihil lubia du et cherubin et ipsa quo
et ipsa Quod autem duorum et ipsa
in et ipsa et ipsa. Figuralis et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
oratenda Quod et ipsa et ipsa
dio et ipsa quippe et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
Singuli et ipsa et ipsa quod et
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa

De nominibus angelorum

Plerique nominum et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa

Ita et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa
et ipsa et ipsa et ipsa et ipsa

unde agnoscitur solum Israel verum Dei
ethimologiam nominum. Quod autem multa
nomina hebraea sunt quae aliqua causa interpretantur in latino
praedicantur. hoc est de multis quaedam talia
contulimus ut ad diversitates valeant
mysteriis in significationibus nominum commendan-
dum. Adam. sicut beatus Hieronymus tradit
homo sive terrenus. Sive terra rubra
interpretatur. Ex terra enim factus est
in carne. Ex humo hominis faciendi mate-
ria terrae fuit.
Eva interpretatur vita sive calamitas sive ut. Vita quia origo fuit
nascendi. Calamitas et vae quia
per praevaricationem causa extitit
moriendi. A cadendo enim nomen sumpsit calamitas.
Alii autem dicunt ob hoc
Evam vita et calamitatem appellatam,
quia saepe mulier viro causa salutis est,
saepe calamitatis et mortis quod est vae.
Cain possessio interpretatur. unde
ethimologiam ipsius exprimens pater eius
ait: Adquisivi hominem per Deum.
Idem et lamentatio eo quod pro interfectione
Abel in eius poenam interfectus
sit a Lamech.
Abel luctus interpretatur quo nomine
praefiguratur occidendus. Idem et
vanitas quia cito resolutus est, et in aere spiritus
dispersus.
Seth. interpretatur resurrectio,
eo quod pro eius interfectione resurrexit
qui interfectionem fratris Abel mutavit
resuscitatus. Idem et positio quia posuit
eum Deus pro Abel.
Enos homo proprie lingua sua vocatur
homo vel vir dicitur. Et congrue hoc vo-
cabulum huic datum est, quia tempore
eius primum invocatum est nomen Domini.
Licet plerique Hebraeorum arbitrentur quod
tunc primum in nomine Domini et in similitudine
facta sint idola.
Enoch dedicatio interpretatur. In eius nomine civitas
ab eo primum aedificata est.
Kainan lamentatio, ut perfecto
sicut enim Cain in posteriori tandem
nomen quod et Cainan fuit posterior.
Malaleel interpretatur dei laudantis nomen [?]
ex quo etiam ethimologiam nominis
qui dum enim tum cum prophetaret quod vent-
urum esset diluvium praedixerit et apparuit
ob hoc signum quod cognomen eius fecerat moriat-
ur et ad orandum dilectat non misit tum
propter diluvium sed in eo dominicum quam prolixum
fuerit defunctum. Solum enim octo
homines in navi diluvii eruperunt.
Lamech humilis interpretatur. Iste enim primus
adulterium commisit. Quod autem hic septimus
peccavit et uxoribus constituit.
Noe requies interpretatur pro eo quod
sub illo omnia retro opera quieverunt
per diluvium. unde et pater eius ait: Iste
nominetur Noe, dixit, et requiem dabit nobis
faciat ab omnibus operibus nostris.
Sem dicitur nominatus, quod nomine ex pa-
tris prophetia praelatus est. Ex ipso enim
patriarchae et apostoli et populus Iudaeus.
quo etiam Christus cuius nomen in totum
orbem diffusum est et nomina ... gentium
Cham calidus interpretatur. Et ipse ex patris
cognomine praesagatur. Nam et Iudaei
tum ceteris partibus orientis quae viciniores
solis calore torrentur. unde et hodie
Aegyptii lingua sua Kam dicitur.
Iafeth latitudo, ex eo per terram nostram
et quia multis gentibus ex eo nati populis
credentium. Iafeth latitudo tamen
latitudine latitudinem dicitur.
Chanaan filius Cham interpretatur
motus eorum quod quid est nisi
opus eius pro motu eius. Id est
pro opere eius moveditur.
Arfaxat sanans depopulationem.
Sale Hebraice missio interpretatur
unde et posteris eius mansione vocatur
ubi pro tempore una progenies ...
Nembroth interpretatur tyrannus
Iste enim prior arripuit insuetam
in populo tyrannidem. Et ipse adversus
Deum aedificavit turrim impie aedificare.
Heber interpretatur ethimologiam enim
transitus quod ipsi transirent
et Abraham et eius nominis latino
et hinc lingua et genus cognatum. Et pro
nomine Hebraeorum.
Faleg divisio, cui pater ideo
tale nomen imposuit quia tempore eius
est quando per linguas terra divi-
sa est.

Tunc. deplorandae urbis ruinam
Deinde vestitur requiem
preparatur In primis autem
lituatur pro eo quod dicit urbem ruere
memorat lege irascitur quia non peccatum
uscatur et dolitur non impunit
aculeis In sacrificio primum
obaqua

Locutus est linum fuga arietum
rodomo surgunt non cortina tabulata
Incendium decimum
Vocab. deputatae ad vanitatem
molocum humbra concepta autem
cum primo oriatur filius deputat
Ammon. culus cuius nomen oldis
filius populi medium vocatur quasi
vorum nomen. deputat Iprioris omo
ummi enim quod dicatur unam autem
nisi vocatur populi
Cum in corpore autem principum
eo quod dicit unum autem omodo dom
ma ad pumilio porata cum nomen
In mulcatum affuit dicit Iudaeorum
dicatur turris Idra principum
quippe gratum fuit principum
nequa ad dirpolliciatur fuit ad
ubrum Dabo ambiguum fluita
bardicum dicta malo non dicit
ptolomaeus
Aqui ad duxit conuersi fuit
complexum ubi fuit ad turrim gorit
vendidu autem quipora conscientiam autem
In corpus et conuertere audium
chimium
Ierusalem In corpore autem iudicandi
dicorum rembaum a bauocibra prin
cipum quasi sciudicia dum dat.
Ciu omnomurora ex proprie
cuuerum nunc pudor. Dicit
chimium Idra ruit ob occasionem
relicta ruperlomarla appellatur
culuralulio principe dicit
dom aum obrobovum corporis dicitur
quod lua antiquum iudicatur
ciuitas quod fuit arpidurapiter
quando fuit aurea aurea
pellerpiterum nam Idumanbur
nili appellatur ciu Idra ruf
edom Ut vacuum sit relid Epiter
quia non habuit lumen

Radices pugnatorum multiplicari
necessaria
Liu lubenter uagetur dolendo pu
mor enim dolentes quia non est facu
dia aut purificandi et pravata
Ruet In corpore autem ouis proba
bum lucobpuma ouis lumen
Zelum Or. lum
Vulnu Inundatum
Vinum arum perdit In eu urum lacu
bum In ricci mire cuuratum
Tumor umuraido prouinum
aur Idumea commutant mutatum
bum ro In ubi aum dum cerqido
cum regorum conculuna
Furor diuricub eo quod diuricia
membrum lu secundum diuricir
Idra fuerro roaaur ra nun undata
furor quir quiri lur aere plore
puruluna diuri uppollulunam
Zuru pruaerdur In cultimum
coccinum In aerpreau aurum
ruit quu pnmur uppuruna ruit
quod plummi colurum aurum
dat In libro puru lipponon co annum
Zuru Idra omnir uppllu aur.
Iob. In lu aqnumu tra aur dolor
dare aerpp aer pcurrion omcurrir
dapurrion dolaq Culum aud
dimruur nominir dimolum
prepiqurubra
Funo. nun tra non hominir ad
onorir ricua dim dapuanor
aqura uppollu aur regir cupro
prir nomini bur cir rum aur dpri
miaur uum In lu aqum puru
dir dequnr dum uq dum ruf dirr
pu aor dur ppli dim difua applicar
numir. murmur ruf ubi tra rqq
corra dim dad aqera regnudur
conumrqnirmdir undo dadir tra
mua ir hedicu aur dira
Tumbrir mur ppliciu ruf mur
In cupiar dang
Porir In aerpeau aur rumaur
deuqu In ubi a dum mdr pu mdim
de porum flu furu omir qui coll
id porua ciarum uocur uq nun
mort. eo quod dir qua rumaria fu

Rdoceu pugnatorum multiplicari
necessaria
Liu lubenter uagetur dolendo pu
mor enim dolentes quia non est facu
dia aut purificandi et pravata
Ruet In aerpeau aur. ouis proba
bum lucobpuma ouis lumen
Zelum Or. lum
Vulnu Inundatum
Vinum arum perdit In eu urum lacu
bum In ricci mire cuuratum
Tumor umuraido prouinum
aur Idumea commutant mutatum
bum ro In ubi aum dum cerqido
cum regorum conculuna
Furor diuricub eo quod diuricia
membrum lu secundum diuricir
Idra fuerro roaaur ra nun undata
furor quir quiri lur aere plore
puruluna diuri uppollulunam
Zuru pruaerdur In cultimum
coccinum In aerpreau aurum
ruit quu pnmur uppuruna ruit
quod plummi colurum aurum
dat In libro puru lipponon co annum
Zuru Idra omnir uppllu aur.
Iob. In lu aqnumu tra aur dolor
dare aerpp aer pcurrion omcurrir
dapurrion dolaq Culum aud
dimruur nominir dimolum
prepiqurubra
Funo. nun tra non hominir ad
onorir ricua dim dapuanor
aqura uppollu aur regir cupro
prir nomini bur cir rum aur dpri
miaur uum In lu aqum puru
dir dequnr dum uq dum ruf dirr
pu aor dur ppli dim difua applicar
numir. murmur ruf ubi tra rqq
corra dim dad aqera regnudur
conumrqnirmdir undo dadir tra
mua ir hedicu aur dira
Tumbrir mur ppliciu ruf mur
In cupiar dang
Porir In aerpeau aur rumaur
deuqu In ubi a dum mdr pu mdim
de porum flu furu omir qui coll
id porua ciarum uocur uq nun
mort. eo quod dir qua rumaria fu

A Aaron. mortua est in Hor montem
pp̄ter quod arbitrium accipiebat in mario
ru pretium a in aeris vinea obli
vionis in numerare quem quidā
fortur exclusa
E Eleazar diu duxerunt
E Eliac. precipiebat ne adoremur
E Eliu. mundatur pt
F Finder. ornatus contra arma pria in impu
gnationis. fimbriis circumcorona medium
ad ad dominum vestis plicatura a parte
F Fimbria tacta. cere. erat autem in
propriis in minimis ubi mare ordinis fi
gura autem quod pecunia domum cu
dria pptm
F Fumus. lucea ad dout fumi sicut in pecū
forus. in aere pre ad ir vel in aer
pyrenum in figuram xpi pptm ad tenac
vel pluvia ad in aeris promissionis
in duria
K Kulep. quasi cor unacum
O Oadel. adempsit vel dūt vel vertit in odi
oah. glomorum
O Oruc. fulgurum
O Elbon. aperuit loquax. aperuit quia
fuit ad bellum promptissima dimicant
ad vertere vel quando pōnit cecima
cum accaum tel loquax
O Ahel. arcano.
O Edon. deprimendum in quia aurea
frequenter aurum in documentum in
formum aut tragula. pretiosi occasu
or aut fuit munus aut pedum
aut quo fuit aut pr̄ mānū aut imolo
gium rumia.
O Olimulo. pulchrum
O Olu. vimiculum ut coccinum
O Ule. illuminant
O Epaed. upon ornatus pōnit
O Ebon. coquit aut ornatum vinculum mortis
O Ebdo. texuit
O Eumron. solorum dolor formando
fuit enim murra aut lutum aut libri
tetil dorabur
P Palilu. puer ut ut aulu
P Poor. in foramine in quo obur
P Pōm. quum in aere parere possunt
convolutum aequod murra aut li
bum pre memorant nurum

moubiard in in controlu aron in Maria
R Rubel in aere parere aut peramun
ulis in magnum in aqua apptos pali
quo vel ic aut pulcra pe ramulla
arum in vel in aerum tel dicit
vocuit quo quinam pleb in xpe
N Nuc. nuca aut in aere pōnit aut
quidum pruriter aut vel in nu
pore nemo digna aut secundum aere
O Eli dīm
O Ofni. diversum aut filium in mya
tis. et ōcaut in mirabilium mach
doai culum mission in quo se pōni
uocubulo. a pro trōnimula.
cum aut pēdet in pōnum aron in
bunc thuricr. de ptrau quum
speciosi pēdet quid hun a cūpuc
Ebaōrgo diversum aut in aere
aut cum aut in a filium mīt ut ac in ad
mīn aut ut ōrdo aut mu ut de ōrippto
signifieu aut ubi aut um
F Fin. fra aut ōffni. ornatum
Inar. pōnit aut aut quod signi
fieu aut ut ōrdo aut ut ōrir. de
doc aut in tilīn aqum
S Sumust. nminetur dī
S Ebru. In ol ut cum sicut in chrū
S Saul. In aere parcuit pōnit aut
non ūtra enim quo modo debet pptr
cūri bis ēn pōnit ut accipiatio
ēredīn dīn ēd ēdem ruum molū aut dīn
D David fortissimū. uaa quu forti
mum. in pelur fuit pr̄ audēs
debilis in aere. reliquit aut ad qu
pēdit ebru aphat. lum ad tridebat
cunc aut genat.
S Salomon. aut in mīb fuit pōnit
primum uocubulū et fuit salomōdicū
Ebra pacifice aut quod in regno et fuit
pur fuerna S Sedmmīn. dī
quod fuerna dilēc aut ēd aum uocubulū dīno
Ezra aum uocubulū et fuit cōs lēah
quod gnet uppōlluit aut ēd lōrum
Luant con ad nuat quod ad ppt
loquitur aut
T Ōbiam colūbadonum
T Abulon. pulchrum aut pur pum aut rum
quod bellum ad ēd rum aut ōn
gōrum ru quod in pro bēdo

dapucuaimpurrelopiaur pho
udouacanumnuc nocumdolore
ecaneoaumplunerera
Roboum luaaaudoppti tal prud
punaapurinquoddecmanbur
ubarepuruaarduoaunaaumti
relicaaria
Aubiu puaarduruit puaarpura
Aru aollanrsiuturaollanr
Iorufua dñiludicium
Iorum quiera eelrur
Acuzrur udprendanrdñm
Aaulin aaim p dñi
Iour rpirunrildñiralbr
Amarur pptmaollanr
Ozrur foraaudo dñi
Azurur auxiliū dñi
Ozrur uūmlprera quiuzurur
duplicinmtlraera quilnlicaarbi
racardoaumundicurreconuaur
lapulnfronaepcurrurera
Iouaum trapperaurpulcrum
animolequumnominur eeciatni
reaumlnconrpeaudñi taporau
aampliadiscubiaeelrum
Acuzrur udprendanr
Ireiur forpardñr
Aiunurt oblibiorupmulaughi
reslera aaruenlaqu aaobliarferudi
Amnion fidelirut onerour
Iorur ubiera lnearrumdñipropru
anomolequinominur lraeeraanum
quirimulacru conburia
Iouacuz roburaur
Iouacin ubiera prepuruao
Iluacin diverunreeao
Iconu prepuruao dñi
Adeau luraurdñi
Aroboumludicuaaoriuccuuru
pptiut quidumuluna diuriolnder
paaruaur proeoquodlnregnotur
diuiurnapptrerfl tapreciura
regnoraapirdd diuriomrarum
populicuuru lraex aara
Iamrfltmurut cunarcumnin
Omrr cnrpunrmr
Acubfruarrpuaur
Ezubel fluxurrunquinrut fluer
runquinanrdmdiurubiera

raarquilinumpreipiaaraumdaorru
comadaruna cumrelurcumaricuapre
dixrua fluur aaaruna lnquidcumr
ejzrubelricuaraaaeurruppuciandñr
Ocozrurudprendanrdñm
Aulpreutera
Iouaaroburaur
Sellu ubaubluruitpanaao
Ioruna anconroluur
Iucur uparanr

Nubucquodonoror propaau lutquclut
uncqrat riuprophaairraaurmode
riqrprovommoreilicaqruaurrqr
quodidirrinaruaur

aadumel lnaarpaaruaurera riuprro
lnuqmaontunqruaat prohirquin
cubaauraaimubaoducaaruna
Zorobabel proprtupua ebrrorsaarli
lnaaqmrnmiburaarudiaurtrtcoporar
zo raaero burmaqiraar
Bubel proprtbubilonmuronua aatfpiciar
nmn Zorobubel lraaimaqiraar
debubilont lnbubilontanmoraar
era ubiaaprinctpreqanaarludaqxaaa

Aiii DE ATRIARCIS

Quorundampucaruaurum aachimo
tocietnoaundaruna uarciumquod
lnruouocubulodaronuna
Numplanqaqx qxcuurirproprirno
minuucceparuna
Puaaruret lnaarpaarinaaurpudru
principar uuorum cpretpriepraa
Abrum primumuocu aaurera pudar
uidarrpptmppaarrrtil rcilicta
aaunaumporaacuppelluaur
ubriumquodaarunr peraurpudar
mulaaurumqanaum quodaarua
uducpfidanpuaurum Canaum
uumnonlia baaur lnnmtrdrub
uudia aur luxaallud aranmn
aaumubriumquupuaarmmul
aaurumqanaumporuaar
Iruuc qxmrunminuccepia rrcrn
aum pruaarquundocpremirrcc
udmiruur lnquudiorria aa
muaarquundopllorrdrrunor

promissus est dubitans in gaudio. Et hac
ex iocunditate nomen accepit.
Ismahel interpretatur exauditio dei illum
unum quod ... in nativitate ... ante
ubi quattuor sunt qui antequam nominibus ... nasc-
erentur nominibus vocati sunt: Ismahel
Isaac Salomon et Iosias. ...
Iacob subplantator interpretatur
sive quod in nativitate plantam nascentis
fratris adprehenderit, sive quod postea fra-
trem arte deceperit. Unde et Esau
dixit: Iuste vocatum est nomen eius
Iacob; subplantavit enim me ecce iterum.
Israhel vir videns deum. Tunc enim hoc nomen
accepit quando tota nocte luctatus
vicit in certamine angelum, et ortum est ei
lucifero benedictionis tempore. Inde et populus eius
Israhel appellatus est, sicut est appel-
lata ... vir videns deum ...
Ruben interpretatur visionis filius.
Sic enim quando eum peperit, vocavit nomen
eius Ruben, dicens: Quia vidit dominus humili-
tatem meam.
Simeon interpretatur auditio. Sic enim
dixit Lia quando peperit eum: Quia
exaudivit me dominus.
Levi additus dicitur. Dixit enim Lia quando
peperit eum: Nunc mecum erit vir meus,
nunc mecum erit maritus meus, quia peperi ei tres filios.
Iuda confessio dicitur. Quando enim
peperit eum Lia, laudans dominum ait:
Dicens: Nunc super hoc confitebor domino,
et ob id vocavit eum Iuda; confessione
laudationis nomen eius dicitur, quod ... gratias
... aguntur.
Isachar interpretatur est merces,
quia ... mandragoris filii
Ruben ... quibus ... debe-
bat ... Unde et ... dum
nasceretur, dixit Lia: Dedit dominus mercedem meam.
Zabulon interpretatur habitaculum.
Sextum enim hunc filium
genuerat Lia, propter quod dixit
habitabit mecum vir meus. Unde
et filius eius vocatus est habitaculum.
Neptalim dilatatio. Sive con-
versione, sicut ... nominis ... est
unde et dixit Rachel: ... peperit ei

... vocatus est Gad ... ubi ... ante
... vocatus est ...
Dan interpretatur iudicium.
Bala enim dum eum peperisset,
dixit Rachel: Iudicavit me dominus,
et exaudivit vocem meam, dans mihi filium:
et ideo nomen eius Dan,
id est iudicium ... dominus
filio ancillae iudicium nominis imponeretur.
Gad ab eventu vocatus est, sive procinctu
vocatus est. Quando enim peperit eum
Zelpha, dixit Lia: In fortuna, id
est quod dicitur in procinctu ...
Aser a beatitudine dicitur. Dum enim peperit
eum Zelpha, dixit Lia: Beata ego;
beatam me dicent mulieres. Et habet
quod beatus dicitur etymologia
nominis beatitudo vocatum.
Ioseph ob eo quod ... addi ... ei ...
... vocatum augmentum.
Hunc Pharao Saphaneth appellavit,
quod hebraice absconditorum repertorem
sonat, pro eo quod obscura somnia
revelavit et ... praedixit.
Quam ... hoc nomen ... pondus ...
... habere ... quod ...
interpretatur Saphaneth ...
... salvatorem mundi
eo quod orbem terrae ab imminentis
famis excidio liberavit.
Beniamin interpretatur filius
dexterae, quod est virtutis.
Dextera enim appellatur iamin.
... quem ... moriens vocavit
nomen eius Benoni, id est filius doloris mei.
... hoc mutavit ... filius dexterae nominatus.
Manasses dicitur eo quod sit pater
eius oblitus laborum suorum. Nam hebraice
vocatur oblivio.
Effraim eo quod dixerit: Auxit me deus: hoc
vocabulo in linguam nostram ... fructificatio
... sonat augmentum.

VIII DE PROPHETIS

Quos gentilitas vates appellat,
hos nostri prophetas vocant, quasi praefa-
tores, quia porro fantur et de futuris
vera praedicunt. Qui autem a nobis
prophetae, in veteri testamento videntes ...

appellabant quia videbant ea
quae ceteri non videbant et pro-
spiciebant quae in mysterio abs-
condita erant. Unde [illegible] quod
[illegible] in [illegible]
[illegible] hic [illegible]
Videlicet quod dominus [illegible]
[illegible]
[illegible]
audivit visionem dei. Quorundam
autem prophetarum ethimologias nominum
ad nostram linguam videntur una vocabula
[illegible]
quid in sua lingua resonent pro-
nuntiatur [illegible]

Elias in nostra lingua interpretatur dominus deus et
fuisse legitur [illegible] vocatur.
Numquid non [illegible] in sua con-
spectu cum quadrigis ignis [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
Quod quia videritur [illegible]
[illegible]
Et hic legitur [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] dominus in nostra [illegible]
ut [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]

Eliseus dominus salutis in nostra [illegible]
vocabulum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Natan dedit [illegible]

Ezechias [illegible] in nostra [illegible]
dominus [illegible]
[illegible]
[illegible] praedicta.

Ieremias excelsus domini pro eo quod
dictum est ei: constitui te super gen-
tes et regna.

Ezechiel fortitudo dei.

Daniel iudicium dei [illegible]
[illegible] iudiciorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] quibus
[illegible]
[illegible]
[illegible] appellatur [illegible]
[illegible] nomen du-
bia [illegible]

Osee salvator [illegible] dum
enim in mundi [illegible] ob commissa
idola [illegible] prophetarent [illegible] domui Iuda
salutem pronuntiavit [illegible] quod
[illegible] Iuda [illegible] quot
[illegible] contra [illegible]
[illegible]
monstravit.

Ioel dominus deus sive incipiens deo ut fuit
dei. Haec enim et illa vocabula rationis
ethimologiae incerta.

Amos populus [illegible] propheta [illegible]
[illegible] quantum
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Naum germen sive consolator.
Increpat enim civitatem [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] dicit: Ecce super montes
pedes evangelizantis et [illegible]
adnuntiantis bona.

Abbacuc amplexans qui vel eo
quod amabilis domini fuit vocatur
amplexans vel quod in certamen
cum deo congreditur amplexantis
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] provocat.
Sic in rebus humanis [illegible]
[illegible] inquiunt.

[illegible]

Sofonias speculator vel arcanum
domini in nostra [illegible] quod
prophetarum [illegible]
[illegible]
[illegible] dicitur. Speculatoris
[illegible] non [illegible] domini
[illegible]
[illegible] prophetarum.

Commentatoris [illegible]
simul [illegible] illo modo de quo [illegible]
dicitur. Quid [illegible]
[illegible]

Lib. VII

Ualdiur ternurdni sicuat timolete
famulurdni et supra terminum xpi
laul recte loquantur ude et a terminus
ciuitate et predicauit quae pro famulis dici
tur una nimis terno et terminatur ind
terminus dni
Nonur in ac ti pe ceruorum columbu sicut
dolent Columbu pro gemitu ag quando
in ungenti co dni duo fuit dolent
aut in quando ut p per amaritudinem
quam habuit a delictis omnium aut
ut p per delictum subiectum uirentem
culum umbraculo et ebullit coiru
solitudinem In terra cum in aliena
sub eorum uiduitate pluuia ludet ad fundamenta
quam terra terra contra [illegible] dicitur in ante
per eum ad eum dicentem Nunc ego
noui qui [illegible] dicitur et uerbo dni in ore
tuo terra ueritatem Obhanc eum ruinum
ipsum puerum ammonitio cum
Amauit enim eo debito in una nulli quam
uerum dicitur Et ex quo duorum
elatur loquentes ut terra Illo quirit et terra
filius nunc puer terra uenit et
Succurrit memoria dni respectus ut ne
unod et volutionis templi conplexus
Succurrit prodicunt et memoria et ra
dni populo uolutu duri [illegible] terra
di populo aedificauit multibus templu
Agetur in lucanis ferant ut illa adieunt
corona de terra uectum et templum
Sancte dum prophetia et populus cu
cum pauit et in uo terrionis [illegible] predicatur
Multiplicatur in aeterna praecauit ut cum colet
dni dedicanur Quicquid enim loquitur
bitur quando in dno terrena mundanae
laetitia dabantur sed in de laudibus nimis
rerum generaturi caelorum dicentes
ad rubeo uerbi dni rur nihil minime
unum dicitur
Erodiur adlucat
Nominur consolatio a dno quod dum
enim per [illegible] fuisse minima li
terra fuerunt enim in adluceri
et consolationem omni illius populi
sedem terrae dominum dni templi
dni ldomino aedificauerunt omnes
ut consumma opus libri uero uerum utrumque
Ananias grauiter audi idem uerbo dic
liquet caldeo quod in eternum precauit
deterius.

Tagarum auxilium idem dno eius cogo
quod in tuum nimiuit et autem tamen
Israel que populo dni in precamini
quod in aeternum perpetua ut audiui
Aeni frequentur
Sancti uindicantur dno
Arap congregantur
et autem obtuitur in utero conteritur
Sicut autem terra suis ali dorsum tuum
quod dum enim in terrenis humo terra
in aeternum et quibus in una tuna
tamen terra in uerbis aurum tuum ubi
ponentes autem in uia tuum dolere
quo uocantur omni tuum in
Enim accepit ut formido
mur roboratur
Iustitia benedicatur dni ut benedicta dni
Olda dixit unico in [illegible] tuum tabernaculum
Judia laudum ut conplacent
Erraret ubi contra
Succurrit memoria dni ob hoc quod uenia
Iohannes babtizat dno [illegible] quod ea homo
Hic una pharet adorat in nouit quod nomen
quorum fine et xpi dicunt ut propter
et phar minime tenuerat potius
Prophetarum in te dicentes et populum
Primum generatur et quod ita mirum
et celatur Sicut audita parauit uiuit ut ad
summit sumet dico in templum
cum autem in malis
II Sedin quo tertio sicut apud trulum
dicentem uidi dnm sedentem sup
solium excelsum
III Tertium generationum sicut lacob
sub uexatum in celo terrarum dominatur di
IIII Quartum genus nubent sicut apud moysen
et uidi ob pora pluriam loqui dr
V Quintum genus uox de celo sicut
ad abraham sonitu dicentes ne mittas
manum tuam in puerum et apud
taulum in uia saulum quid me
persequeris
VI Sextum genus accipit parabolas sicut
apud salomonem in prouerbiis et
in fabulum qui nunc pollet sicut [illegible] tuo ca[illegible]
VII Septimum genus non sicut super [illegible] sicut
pent apud omnes prophetas
Aliud alienum uisionum dixerunt
Unum secundum oculos corporis sicut
inde abraham uenient abilice
et moysen in igne in rubo

memoria [illegible]
propter [illegible] [illegible] Sicut [illegible]

ad discipulorum figura aiunt in modum
Ita vero dicunt quasi magnarum rerum
per corporeas amicitias praeparat
circumillum omnia ad celo cuncta
unimulibus caricua erulur dum in vide
ut arrima non corporuli vero vel spiri
hac urdia Non enim dimittere corpore
circumaerminua vel quemadmodum
figura vero non proprie mutaudicuar
Ita autem figura vel mutaum mortuum ac
eraaumime erur uirionis vera quod non
corporis vel ruburnis illu purae animi
quu corporu lum verum imaginem
piunaur vel pln aur aum mentaur quo in
aeli aau conrpiciunaur. uemaur.
Sicuadum id predicaurmentaeuidia
quod bul aaurgud erua corporis int
quoc enere illu duo ut in fructaorum
ut aaum in ervorem mia aana homu
aumen hoc enere ff vermodo ru aur
hu ereu impropaum non rolubon
vel eraum aamulur poaera num
in nimirculem hoc emprop aurt
praequ bu aur nimiremodo a in plaerpu
propaur cpia
Michi aur viquidem rpr propaat in nunur
ruc ordo aer pro xpo dixirte pedia unt
moriquum ua aau cenrpr ereua
fia in uxo repiuar. mulaupurrum
hu enocaet prouiro. Licta in ulu co
pureaur pure id era in diubolu ira a
aiyua xpm ru boru era umorrarpua bulo

VIIII DE APOSTOLIS

Porao li. mirri in aerpaorunaur. hoc mi
eorum mm in dicua. Nam ricua
grece unch. luaan nunaiuocaur
lau grece uporaoli luaan mirriuppel
lunaur. Iprorenimmiriaxpreuun
celi ture puniuerrumundu lau ua
quidum prorindorq pen aorunena doctur
gen aerra aqueria aer in mem epimu gnu
ar incredibilu miraculu uaudaer
aunaaburrignir aapnodigirered ere
illir in irquedicebuna eauidrena
hubena uum plorigec hirc uurrua
uocabulaq.

Paorur. u paoru nomen uiccepia
hoc tra uxporu quem era pun du au
eltriu. non enim u paro paoru

vel paoru paoru nomen vero ma aurera
ricua non xpru xpiuno vel xpiuno u xpo
uocuaur. Ideo quia dnr
Iu erpaorur. earu hunc paoru edifi cubo
eg lerium mum quu dixerua paorur
au er xpr pliur dinbi Vel in dedi dnr ruy
hunc in quid paorum quum co rerru vedi
cubo eg lerium mum. Paoru enim eru a xpr
ruy quod fundamenaum earum in prodi
ficu aurera paorur.
Cur dicaur. Eo quod in cupiaeria co ria
au aaru poraoli. Cpulim enim ire
cu pua dicaur a prudnmm in paoro ur tra
Simon burlonu. In linguum rum ronua
filiur columbe a ranmmri rumpuria
ar ebreum Bu quippe riru linguu filir
lonu. ebru le columbu uaro q rermone
dicaur b Bur lonu. Aliur mplicaer dici
quod rimon Dera paorur filiur ria lohann
lu rau illum in aerro qua aon enim mo
lohannir dilexirmt. ea uolua er erpaa
uiaro de pr reu aamu a pu uro lohanu
hoc tra filium lohannir bur lon er erpaa
rio. unu de aaru cau rellu bu loana uum
in aerr pr rra aaur dnigru au ea furre
paorum ecfun ea rimon bur lonu.
Simon uum ebru let in aerpaoru aaru dir.
Suulur hebr ter rimon aerman ao
dicaur. eo quod prius in aerman aaon
eg lerie ria ubru aar pr reu aer rerru
in dem in hubea lraua quando pre q
bu aaur xpiuno r. Poraeru mu au ao
nunc de ru ulo pu caurera puulur. quod
in aerpaoru aaur mirubilir ru bel ec aer.
Mirubilirut quum ulaur ignu fecia
ut quu bom aae urquado occurunu
celiu xpi in omni burgh aa burr pedi
cubigl aecaur. Sicua in u caab.
ypraeta rer predicia reg reg u aemni
bu ru bunta paulum u do pur quod
elegiror. Luaan ouum rermon epulr
u modico dicaur und era ly reu la
Ego uum rum minimi omnium apra
quundo enim ru ulur ru yuur. ea aur
quundo pauulur hum lir modicur
Idcoric loquunr paulo poraud bo
Idera pora modicum. Nunquu
modicur pu caurera predicia.
Ego minimur nouurrim omnium
u poraoli. ramihi minimo omnu
reat. Cphurcu earuulur do

ea

muau a nomine eruna uocau aua erra
anum pronunt neuiricu aubrucum
barurru
Andrtur fru aer pdari cunt de colhter
gru aau redmtbrtum ethimologii
Inaer pdau aau de o ruhes podi
rtmonteuum ne pcou uiro uirtlirappellua
Johunnes quod ymnu aeuio emtrar
nnnuce pria Inaer pdau aau enum In
quo era gruau ut dnc gruau uplir
enum tuc aer ru pratur dilexia thr
Iacobus zebedei u puam cognomi
nuau quem relinquens cu Johunne
uerum puarem reuaruna
hiruna filiu aoniarui qui aui bo
uuur gtr et primau ae eamugni
audinet fidei nomi nuaruna hic era
Iacobus a filiur zebedei fruate
Johunnis qui por aur cerrionedni
ubero de tmuni pcau aur occiur
Iacobus alfei obdurance aonomen pri
orir cognomi nuau qui dici aur filii
zebedei ricu atrar filiur alfei cog
nomi nuau in lgeau ubeo u puar
rum rruna fratera Iacobus minor
qui In tuunge tho fru aer dni nomi
nuau quu mu ru uxor alfei
ro rrua nuau ir dni qui mariu
cleope Johunnes tuunge tirau coc
nomi nuau pu aer riu tu gena li
au ar fumi lit uua quu quu qui lu
cuuru tinnnn In ponetur de feuruum
tbrtorrmont In lu anu exprimiar
milterinirut docaur
Filippur orlupuduri ut Ioxmunu
omur ubirruru tgmmur undt
Tadaeo didimu appellaur
Bua Iomeur pliur pendenaru quur
ut filiur ruir pendenaar mtrirutra
non hebreum
Qua axur In hbro donuau er prim
aur dnu appellaur
Lcui ex aribuqui ornaur pua In lu
anouum exopere publicanmnnn
accepra gnu e publicanur pua
tlexaur cal nu por aor lu aau aur lu
Simon cananeur uddiranc aonem
rimoni pcuur dtuco qu lilee cunuu
ubiqu ur dnr mu aau na In uum
lprera qui In ulio tuunge hor cri
biaur zeloater Cuiuu quippe

Iudum Inaer pdau aur
Iudas Iacobi qui ulibiub pella aur lebbe
ei qui ru aau mnnn hub de u corde god
nordi minu aut co reulupor rum uppel
lare lprel In utro tuu gdirau aundur
rem biau rau ane lerrurare aerudia
raer ru a mirrum ude rum ir duc pur eqt
Iudur rcu ro aer ut u uu co In quo oraer
ut ex arbul rucur u ocubul tururia
quodum pre rucio ru aau rl In codinu
aaonemrui Iracur enim In aer pt
aru aau mere ruar ignipcu rear
pre aau mpro di aer rquo ubidi dia dnm
Sicu are ri paum tra ucep ruia mor de
mam aar ci nau ur gnaer pr rau
quod ud pre aau aur rum ub er
Qudahur qui In aer u pre ter rinc
cognomine vol ur hu baau In aer
pcau aur donu aau ru a ru bu undi ud
proluda Iraeni In loco ilur tlex aur ra
ub u pratur cu pro du bur vorrma
aer rau
Nur tur ecclur mundaau u aq
ppartuunge tlu ulaur rrimi quod predicuu
Iucur lpre conu ur ur ir ru tl pre tl
bunr to quod de tbu bria predicu aonet
tuunge tlu pora ulior
Barna bur filiur ptiqt ut filiur corolu aonis

Ex de reliquis Euangeliorum nominibur

Qui mu ul In luminuar ry riu tra ellu
murr Genuia enim lumen in mudi
rtmonteum mrivo mariu dni nuc
cupu aur dapulcre quiu dni ngenia
Elirubea dimiru aur aau rut dimi
lurum ennaum
Mugdul en aaurrr
Murau In rigaunr prouocaunr rtmo
nteum mrivo In der pcau aur dnu nr
Nuau nu el donum di quu dolur
Idtrarimulu aau donodi In tonofura
Rebdtur donu aau rrut flu unr lrae
Succur lur aau riu tlur ca ficu aur
u u alur an ficandur rrum ra nnn
non hebreum
Luzur ur ud lu aau r to quod ria u mor tur
Erodes pellicur glomorur
Cultur In rrtrar qu pau r u u a ru quir
u u a u o mer ro r t In qu tn i mor tuo
lur aau condemnuu a

turcicaud

quum uirhoc mirabilio proferaulud
ad nunaaurrónapon aaur declinaur
conrilyumuarg lud ó ay uccebaaeni
u quu libiamu nurruur dicgr.
Innecónrécorumaruncquinstiaalí
¶ Pilu aur ormullétu aoyir quuduxpm
mo ueruo ó aluraaricubua ó acodém
nubua mo ormullétu aoyir ruaruqpo
¶ Burubbu fluurmu qiraarióorum
ubi dubio lud ó orummu qiraarqui
tia diu bolurhumicidiorumuucaar
quiurqodi ó régnualnér ¶ xi

¶ De martiribus

Muraarégréculinqu. luaant
aéraér dicunaar. Und ó éa aéra
monu qréc murraarunucupér.
¶ Tra ó ruum ld ó uocuaaruna quu
pár aéraamonúxpipurrion é
ruraanuérruna ó aurqudmonué
prouériau aéétraauérruna.
Quodué ónonaér aér quodluanó
uanqporrani. ré dqréémurraaér
appéllumi fumiluumorseldrit
uumburhocqréeúutérbúronua
ricuamulaaiqréeunmmu quit
proluaanirhuaamur.
¶ Muraar primi Innouaéraaumáav
baéfunurfura quibréorénmont
Inaérpyéaiaairnorumu quodprior
fuéria Inmuraarmoudlmiaaiaaont
fidélium ld ó mu úm ó aqréeorémo
nt Inluaanumuéraaair coronudér.
Ea hoc pro phéarcoua quodréquatér
Intruuaaeuneo quodumfuaairpriér
tra ó nim ó aaquoduocubu aairucéep?
Saéfuir ó nim coronu dicaair humi
liér lupiduaair ré ó rublimiaér
coronuaair ¶ Duorunaauum
muraarunégéru. Ipnúlnup
aapurrion é ulaérum Inocculau
uunmuir aiaér. Númulaoraair
Inridiur aéléruunaér ó ó aiuneair
curnulibur d ó ri d ó ri d ó ri ér ré ó ér
phocquodré omnipoaan aadóln
cordónuqaauéruna ó aaúpucér
aempore muraaér fuéaruna

¶ xii De clericis

Clérorúaclércor hincuppolluaér
quuumuaahiurrorér dlaéaaréra
quénprimumpupraéto ó légimórdi
nuaai

¶ Clérorúm qréc rorul ó rédiaair
dicaair. pparéu ó rqodicaaclérici
quuudrorúaqruna dni. ut quuudni
puraaénhubéna ¶ Cénbruliaér
uúmclérieinuncupanaair omér
quilnéclériuxpidéraauuna quoér
qréudur ó anmu ó éétuna
¶ Oraauriur prulmiraau
L éeqér éorcéraau
λ coliaair fubdiaconi
Diuconiir prébiaér
λ pircopiir
¶ Ordo pircoporum quudripaaairéa
ldéra Inpuaariurtir. λ rcipircopi
m ó aaropoliaar uaaq pircopir
¶ Puaariurtu qréculinqurummur
puarum Inaérpéaruaair quuprim
ldéra uporaalicum réaanéalocum
aaldéo quiurummo honorépúqidér
aalionéénréaair ricua romanur
unaaoénr. ó aaulécundrinur.
¶ λrcipréepr. qréeouocubulo quod
riarúmlurpircopoér aénéa énim
uicémuporaalicum ó aapréidéa
aummétaropoliaaunir quúépcir
cóéérir ¶ Metaropoliaaunuum
uménruruciuaaiamuocuaa
ricqulirprouinciirpréminéna
quorúuucaairiaaia ó adocaarint
cóéérrucérdoér rublécaaruna
rinéquiburnihil reliquorépréepa
uqérolicér. Sollyciaadénim
aaaairprofinciér pircóminrucéra
oónruyaruépériurdérignaaordinó
unotodénquocubulopircopino
minunaair. Sédlndépréuuaa
nnt quidumuaainaair ppardir.
aarincaaonénpoéréaaiamquú
rinculuraér uccépéruna pudi
uréu puaér principum uéron
énimprinépr
λrcipépr principrépircopoér méaro
poliaqnir ¶ Pircopuaairuúm
uocubulúlndédicaaumquodlllé
quirupéfficiaairrupInaéndua
Curúrcéliéérubdiaaqqérénr.
Scopinénim Inluaant Inaéndér
dicaair. λ pircopiuúmqréec
Luaanépéculuaaér Inaér
péaruúair. Numépéculuaaér
éra préporiaair Inéqléru dicaair.

eo quod repentu aeruae propicium
ppter Inpetu eorum mortem amai
Ponamus. principes eccl. cordoaim ra
quiescunt quoniam aum prae ra cum
ruecordes. Ipsi ponamus fremuerunt
nunc supervenit. Ipsi proximi officia facit
do aera aqui laudant. Ipsi omnes dinos
et terrae accordi pena. Ipsi quod dum
quirq fuerit ad obtua oraendia
Anaeruum ponamus faciet. ad verba
Numquid lorum habebra contundo
uare terra aaum ruecordes. uel
ponamus. unde aa romani Inpera
aver ponamus fieri dicebunaur
Ut aeruum mori aer ruppollu aer
culi ir significa aomulamus plebra
Hummodo ruecordo aem prophaui
significa a modo pobaum
Anaiaer. ruecordo dicaurubbo
quod unae raua primu ra nim
In ordine fieri ba ruperu nullu
hubba.
Ruecordo aum nmn hubba copora
be greco balu ano quu ruecordu
Sicuatnim rbe uegendo. lau ru cor
do ru ruecrificando uocu aur ra
Conberuatnim barci pena. Sucr
do aeruum gena alu fluminis dicet
bunaur. hui Incupi accubebuna
pillum. In quo ara bebiruma qu
do ruy habeir lunteli quidquod
cupo ra aam ferreno ipperruna.
filo aunaam cupiaur reliquere et
pbruna. Numnu dir ponaur
forcupiaburlnedere. n tpu ru
und tu filo quou aebunaur.
Flumminis dicaruna quu ri flu
minis. ubrum fraur dicbur filo
deposiaapilleum In pontbuna pro
ru cordo aiminenaum
Prerbia aer dicet. Luaantemor In
aer priaunaur. non probaut
ut dicamus aum rbe aui aem. sed
propter honorem aa dignaua em
quum recepruna. prerbi dicno
minaunaur. Idcaum arpuerbi
aer ruecordo aera aeunaur. qu
ruecrudum ra ricua qui cop. qu
licca. ima ra cordo. aum
ponamus aua ui pecamus hubar
quum nae cum ma ad prondemisignia

ne pum ciualin pmocuna quod rolu
dbam pir cop ir lacaouucaum mpra
dam on ra ma. und aau pua au aiter
Idem pre ra aer ver bra aer pu ra ma quu
Illud nmn dicamus aer ra hoc aau ar
tua ae. benm tuu aer ruocua
Pdau nim lau ae be ora ma. uib
In aemplo dimiraga ru cri men aa
mini aam ae plebuna aur. hui gt
diaconis. Luaan gimmiar dicu
quu ricua In ru cordo ae con ra cua
Iaa In diu e nomini aa ridir pru
ano hub aaur
ppo diu con gt. quod nor ru bdiu
con dicimus. quu dbo ricu ppellad
quu ru blu cna ae rebar ae officu
lau aum: oblu aon ae nim In
aemplo diu pidelibur pri ru cipid
ba lau ae ru ppon ondur ulaaurib
de pena. hui pua ae bre or nu aunti
uocunaur
Ae aer. ula ando pru lmi rae
ae ru lmi re cunandi ruocua. Illuti
predicuna ap pti quid requiaur
Iraeunena. uae ciaena ad copu
aon nam uum mora udienaum
lic cara qu dum lae aer laai mi
ri runaer pronunaua uaquor du
ad lucaim lumen aai aa on en q
conpiluna. Idem aaum ra
pronunaau aer ruocunaur qod
porro ad nunaauna. aa nau tni
ae aymelu ru bria ae uor ua qu
quir longe pori aae uu ru d In plau
Iunaer quum uocu aur quu uoce
modulu aur In cunaqi. hulur
duo genera dicunaur. In ur ae mu ru
ricua ae. decai homines luaant
dicere pocaabruna. pre tenaer ae
ruecbnaer. Pre tbnaer re lic aqi
uo compremi aa In cunaau.
Sucbnaer ruum quu ru re qu aer
cunando re spondea. Concinaer
u um dicaur quu conronua
du u um conronua a ne co cuma
ne conconaer rona
Accolia. qui. Luaant coro
furum dicunaur. ad deporandir
coeir. quando lo gendu ra
tuu ngtlu. uua ru cri pcu um
offi ndum.

Iuncorum u de cori dunaur luminu
mu uber aa deporaunaur nōud
effuendur aenebrur dum rol eodem
aenporeruaular. redudrignum lan
ar demonraarundum. uarubar po
luminir corporulur. Illa lux oraeduc
Dequa lnteunne, dio lecraur. eria le
uiru qud lnluminua omnem hominē
uenientem lnhunc mundum
Exorcirat. de qrtcolnlu aanumudlu
runaer. riut lncrepunaeruocūaur
nuocuna crimrupeu aeeum minorul
rupeor quihubona rpm lnmundum
.nmn dnilhūudlurunaer ptūua qte
diuaaur ubar.
Oraaurii ldem alunaer quilnuetri
aeraumaneo el deaaruna ud curaeodiū
aempliuanon lnqred eraaur tum ln
mundur lnomnur. Dicaauūmoraaurii
quod preruna oraai aemplu. lpriem
aenem aer cluumomu lnaur earuq
curaeodiuna. uaq lnqer bonoraamulor
habenaer ludiciū fidel ler tripuna
rerpuua lnfidler. Rxiii

De monachis

Monucurqrtu
eahimologiuuocuaur. eq quodriari
quiurir. monurenim qrtetringu
lumaaur dicaur. Ergorirolicaur
lnaerpearuaur uocubulūmonuci qid
fucia lnaarbu quirolurtra Plura
runaeuūmqenerumonucorū.
Cenobiae. quoynor lncommunteuuitter
porrum uppellure cenobiū niplum
mqtra.
Anucomaeruna quiporacenobiule
uiaumdrerauperaina. earolubiaud
pdrerau. eaubto quodprocul ubhomīb
rrerrerruna. aulinmēnuncupāaur.
Sedunucomae. eliū ea lohunnem
Cenobiae. uprator lmiaunaur
Remiae hiruna. quiarunucomae.
ubommum conrpeauremoaerer
ed drerauroliaidner uppanaer
Humanum dicaur quirinnoat
Albu. rirumnomen rignipeua lnlu
arnumpuaer. quodpaulurromu
nirrenbner eporuadicpir. lnquo
chumū ubbupuaer. lnunonmē
ducburaurlinqir. dicia erubbu
rirnmē quaem earurlucanteno
mua laddpudigm

Rxiiii De septeris fidelibus

Xpiani quunaū lnaerpeaua aeoreadia
deuncaonededucaur. riudbimēue
aemr. eacrtu aeriru xpo eium xpiani
runa cognominua. ricua uludulude
demugraanquippenmē cognomenre
au aerrbda aaumera. Xpianuaūmoli
uludur quuriopproprionuzurerruocu
bunaur. proto quoddnirnrr uaerrubatur
uuicocodum quilqtnuzurerrriaup
pellaur. Nonreuūmglorieaur xpian
quinomēubar. ea fucaa nonhabea.
Ubiuūm nomenreeuaam fuma opur
eeaarrimē Illera xpianur. quiurt
fucaar oraend ea xpianum. ū bulunr
ricua ea Illeumbulunua u quoeanmn
aruxia.
Rucatholicur uniuerrulirriuegent
rulir lnaerpeaqueaur. Numqrer.
uniuerre cuatholicon uocuna.
Oraeodexurera. recoaerrēdenr. eaua credī
uibenr. Oraeoenigrer. recoaedicaer.
Voxo qte. hoc era uirre aeqte quonmē
non poaerquocum quuliaerruua
quum credia.
Heophiaur. qrect. Luaant nouellur
earudir fidelir. ut nu prenuaur
lnaerpeaerum poaera.
Cuaeaeumini dicaur. proto quod duc
doeaernum fidei. uudia. nedūaumē
bubaarmum rrecpia. Numcuaa
cumini qrect. uudiaer lnaerpreaū.
Conpeaenruocuaur quuporalnr
aerucaaentm fidei conpeaea qruaū xpi
lnderra upeaendo conpeaenruocuaa.
Lulcur populum. luorenū qrect.
pptrdicaur.
Prorbiaur. ldera adunu ea circūcir
quimirebuaur pptodi. qrecūera
Lib.

Rxv De ecclesia et synagoga

Ecclesia. qrecūera quod lnluanū
uera aur conuocuaa opp quod dūr
udrtuocea.
Cuatholica uniuerrilir. ΑΠΟ ΟΛΟΥ
ΕΔΟΔΟΝ. ldera edūnaaam nōbū
ricua conuenaculu hērencorum
lnuliquibrerrionum parnb courūd
Sedparaaenrum orbēlluau
diffundizur.

quod tam magnorum virorum probatum ad
romanorum dicitur. Tria autem quæ domino
pro omnibus rogavit ut fideles essent ad
unum autem in unum mundo
hinc autem unum vocatur ubi unoque cognomi
nantur ora propter quod in unum autem
colligitur. Unde dicitur in evangelio
Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo
ibi sum in medio eorum. Sed ecclesia parvula
turrim veteris cum murus adhuc stat
sparsim rembunatur. nisi una ca
tholica ecclesia sponsa christi perdicitur
nec autem sicut ad domum dixisse
salomonem. Sapientia edificavit sibi
domum. et excidit columnas septem
Quæ autem ante passionem unum ecclesiam dicit
et ecclesia dicitur. et ecclesia dicitur quæ
in concilio omnium in loco ubi congregati
dicebantur propter ecclesiam in plenitudine hunc locum credit
propter gemitum autem omnium ante
ecclesiam. Sion dicitur. Eo quod dabitur
per gemitum autem in longitudine portam
promissionem per fructum ecclesiarum spectu
batur. Et aldeiterion id est arpeculum
autem omnium accepit. Propter autem
quam et puteum hortum vocatur.
Lumina hierusalem puteum in despectum
libenter mulierum omnium ad
puteum quæ ex parte non potest debiam habere
Sinagoga autem congregatio dicitur
quod proprium omnium iudæorum
et non improprie sinagoga dicitur
quamvis et ecclesia dicatur. nisi vero
uperalium quam sinagogam dixerunt
redemptorem ecclesiam. Sive dicere vendicatu
rum quod in aere congregationem. id est
ecclesiam sinagoga. ecclesia conuocationem. id est
ecclesiam omnium accepit. Dicit aliquid
quod dicitur congregari. et pecorum et
quæ ecclesia proprium dicimus. Conuocari
autem magis ad vocandum vocationem vicia
runa hominum.

Xvi De religione et fide

Dogmata christianorum philosophorum omnium ab
ecclesia et bonum hoc quod est
verum. Religio appellatur quod
per munus dei et quam unum nostrum
ad certum divinum. uinculo religandi
quod ut habeamus per ecclesiam ad
ecclesiam religando ut alau luam nu

uidem aut religionem ecclesiae.
Manum autem quis in religione circulau
ad colendum dominum omnibus quirum aut
ecclesia fides spes. Curiam aut
Infidelitas quidem credendum. Infirmitas quid credendum.
Incumbere quid credimus mundum.
Fides vera quam ut vicissim credimus id
quod nec quamquam videre valemus
Numquid videre lumen possumus quod
videri. Proprium enim fidelis indeca
ducam vicinum quia quod dicam
unum promittum. et in deum vocat
ubi et quod palliam quod in aere vidorq
plucium mera quam in aere dominam hominem
hinc et fidem.
Spem vocant. quod in aere per progredi
quam in aere. Unde et conantur dirpe
cao. de eam illi per nullum progredi
ficulam vera. quam dum quirq peccatum
in mea. fuerunt tum non in peccatum.
Charitas autem est. Lucanus dilectio
in aere praecant quod duorum in religio
Hum dilectio duobus in cipia. quod dia
mor dilectio proximi. Et quam prae
plenitudo in quid legis dilectio malo
rum hæc omnibus. Cum quid di
ligia et sacrilegia carpere. quam cum
non diligia quam murmulant bona
facinora fructorum laborum. Omnis
autem dilectio cumulatur. non dilectio
redemptorum dicitur dilectionis
autem non in aeternum in melioribus re
ceptis.

Xvii De ecclesia et scisma

Preter est ubi dilectio non vocatur
Quod dicitur uriquirq dribiliqua
quod moliuntur illi et id
Philosophi plurimi et academici
et epicurei. et stoici. ut vicina
uliquipuorum dogmata coniaun
urbiariorum ad ecclesiam recentia
Indeo ergo et id dicam et ecclesiam
ex in aere praecant. et dicam
quam quirq urbiariorum ad in ecclesiam
andum quibus in pribiliqua.
Sobiruero nihil senio urbiario
induxerit radem dicit et
quod aliquid dicit biariorum
induxerit.

apostolos dei habemus auctores qui nec ipsi
quicquam ex suo arbitrio quod indu
cerent elegerunt, sed acceptam a xpo
disciplinam fideliter nationibus
adsignauerunt. itaque et si angelus de ca
elis aliter euangelizauerit.
anathema uocabitur.
Secta a sequendo et tenendo nominata.
Nam sectas dicimus habitus animorum
et instituta circa disciplinam.
uel propositum quem tenendo sequuntur
longe alia in religionis cultu opi
nantes quam ceteri.
Scisma ab scissura animorum uocatum.
eodem enim cultu eodem ritu credit
ut ceteri solo congregationis dele
ctatur dissidio. fit autem scisma quum
dicunt homines nos iusti sumus. nos sancti
ficamus inmundos et cetera similia.
Superstitio dicta eo quod sit super
flua aut superinstituta obseruatio.
alii dicunt a senibus quia multis an
nis superstites per aetatem de
lirant et errant.
Superstitiones quidam esse dicunt
quae uetera colunt uel quae ueterum
ignari adsciscunt. lucretius autem
superstitionem dicit superstanti
um rerum id est caelestium et di
uinorum quae super nos stant sed
male dicit.
Et tamen eorum uanum docetur ita facile
potest agnosci si cura ueritatis
demonstratur et exponatur.

XVIIII. DE HERESIBUS IUDEORUM

Iudaei confessores interpretantur.
multos enim ex his sequitur confessio
quos antea perfidia possidebat.
Hebraei transitores dicuntur quo
nomine eos admonet ut a deterioribus
ad meliora transeant et priores
errores relinquant.
Farisei et saducei inter se con
trarii sunt. Nam farisei ex
hebraeo in latinum interpretantur
diuisi eo quod traditionum et
obseruationum quas illi deuterosis
uocant iustitiam praeferunt. unde
et diuisi uocantur a populo quasi
per iustitiam.

Sadducei interpretantur iusti.
Uindicant enim sibi quod non sunt
corporis resurrectionem negantes
et animam interire cum corpore prae
dicant. hii quinque tantum
libros legis recipiunt. prophetarum ua
ticinia respuunt.
Esseni dicunt ipsum esse xpm qui docuit
illos omnem abstinentiam.
Masbothei dicunt ipsum esse xpm qui docuit
illos in omni re sabbatizare.
Genistae dicti eo quod de genere abrahae
esse glorientur. nam quum in babylo
nem uenisset populus dei plerique relinquentes
uxores suas babylonicis mulieribus
adheserunt. Quidam autem israhe
litae contenti solis coniugibus contenti
ut de abrahae genere dum reuerterentur
de babylonia diuiserunt se ab omni
populo et adsumpserunt sibi hoc nomen
iactantiae.
Meristae appellati eo quod separent
scripturas non credentes omnibus prophetis
dicentes aliis et aliis spiritibus
illos prophetasse. meris enim graece
Samaritani dicti quod legem solam
custodiant. nam prophetas non recipiunt.
Hemerobaptistae eo quod cotidie
uestimenta et corpora lauant.

XX. DE HERESIBUS XPIANORUM

Quidam autem haeretici de ecclesia recesse
runt. ex nomine suo auctores
nuncupantur. Quidam uero ex
causis quas eligentes instituerunt.
Simoniani dicti a simone magicae
disciplinae perito. Cui petrus in ac
tibus apostolorum maledixit pro eo
quod ab apostolis spiritus sancti gratiam
pecunia emere uoluisset. hii dicunt
creaturam non a deo sed a uirtute
quadam superna creatam.
Menandriani a menandro mago
discipulo simonis nuncupati
qui mundum non a deo sed ab angelis
factum adserunt.
Basilidiani a basilide appellati
qui inter reliquas blasphemias
passum ihm abnegant.

Nicolus dicitur · uel nicolus dicitur
a lorie lorolimorum quia cum
tacuerit contra aurum aut argentum · qui
p̄ parvulos audinem relinquentur
ore nunquam illa cum muta sunt
ut cruda in rapiendum contra
ua in nuce comesque cum muta sunt
quorum lohannes in nuce oculi prinlinpro
bua dicitur · sed hoc habet quod dicitur
fuscum nicolus laurum ·

Sneraci p̄ter cellarium rei cat
telam appellant et uolutrum aumini
nu aurum di ex dicuta bonum amulu
dm rurdo gnu ab finquna

Surpocrua arum · u curpocrua aequodu
uocunatur · quidixit xp̄m hominem
fuisse ardua ergo ecu pro gnu

Cimaum · u cirnaa quodum nunc cu
pua · in lna aer aeru cirtucirion
obstruuna · millum morpora rer
recaonem · in uolupau aeru
fuaur orpredicuna · undeaqueet
ciluraae · lucanne miluraaruaappellua

Nuzure dicua · quum dum xp̄m quia
uiconuzure ut traappellua ur
filium di confiaeunatur · omnia aum
uaeir legir cu aeduna

Oliae · u colubronnminuarruna ·
Colubra enim ut et o fidiciaur ·
Coluna enim ut pinaen dicitur
frum in pu ruduro induxit ituraar
cognaionem

Ulteraamum · u ulunaano quodu
pluaonicorte cu aere uocua
quu conuir ldeaarctu quedum in
omgin endicreu aeoir induxi xp̄m
quoq d tuirgine nihil corporiud
tumuirt radytum quu ipsi aaulu
aruunrrrrtudrruna

Appellae quorum appellae princ pr
pria · quicreu aere nunc gelum
nerc oq in glorioru · ruporiorrdi
fuciendm legirrrtl · Illu in gelu
udfrmunt uuc aer · appellae qidri
xp̄m non dm in uuc maaar in pu aiuu
appariuirt ·

Kxonarucci upmnciplurupp
lunaur quuuuuertiaua mqu
dreondidia optrutertuedmqel
defenduna

Adamiuuuocuar quodudelmiu
nudicaaam · undeaa nudiorum a
. ea nudilnaere muuerpenuneqco
uenuna

Cufum prolinde ricuppolluaqm
cu in nudoruna

Saauuinnmuccepruna upfiicudu
quuocuaur tarbath · dicitur ude
bretem

Melcredeuuuocua · pro co
quodmelcrea habe fucedoedi
nonhominem fuirre
radurrauaem dicreurbrau

Angelicuocua · quu gel
coluna

Aporaolocihoeribunm
deopreur bru
quodnihil porideer
propriunequuquu
recipua tor
quuliquid
in hocmudouaid

Cordonum
u cordone
quodunomi
nuaequidno
conaeruu
principu
udraruna

Quuconuraae
uuuuuqunt
raolcopla sofo
uppellua
quicordonur
docmurcuur
ulaeru bont
ulaetu laudm
udreruaau
quum duos
pricipuceu
aerrarborn
aer ·

Arvaarnae ubobluaaontuocuaapunt
ónimáaurtumoffóruna dicónaaerpmi
hominibobluaaonónnu frugarburónne
áafrucaaburouuumfuirre celebraaü.

Aquuriuppollua bogquodu quürolü
offóruna lineulicstucrumónaa.

Diuónuni ureuvóóoraa uinünobiba
uáauraaraaumónaaumáarerurrecaaonē
nonrecipiuna

Tuaaruni uaaaruno quodüuocuaa
quiaaen cruaaaódica quicumer
ubominunaair

Alocquuocunaauraaumqüürinteubo
longoróumeaeet ubrbüdicaaur.
dmónimusbumnonceréduna.
rerpuóraaerlohunnirtüüc,élium
aaupoculiprin

Cuaaupriqurnmünprofinceu
fiqiudódia quiullbicaadria
uucaaorrtorum monaaurü
pmreu ianuirllluqubria
huuduóraaürpreei nóln
uprátirrádlnrtaaru
diaaüudrérina

Cuaaurot ppd
mundiaaum
laurónominu
uóruna eglori
uanaarónidtsuir
mtriaar nagüa
pónaaónaabur
uóniumpácu
aaa lliduur
rinuprérina
aaumquum
udulaaru r
dumnüa
mundiorer
rtcaaarir pre
dicuna quiln
omnómruüüre
cognorcéreutlaa
mundunorrepo
aaur quümüdo
uocunna

Tuulrumupuulorumoruaano
bóoraaruna quidiriaanonrómppu
xpmrédumuruarumrirtelniaaü

Ermogenum ubermogenitquodum
uocuaaquimuaarumnonnuaaü
lnaaroducónrdónonnuaaidtücorpo
ruuia muaarumqélómónaaa ba
dumiurrbruia quoruprátrlnprobü
dómónaarrbruónaaer

Punicciuquodumpru aaaruna
quuocuaauráramunt. hicduur
nuaairurtaarubraaunaaurlnaarodt
ldtrabonum aamulum ta unimur
bdóquuriculiquofonaamanure
udrérina aaraaumónaaü uaaurrerpuüa
nouumcpuraaerrecipuna

Anaaropomorphaaedicaa proeo quodrim
plicaaraaerruraaeu dmhubréumunu
mónbrequélndiuinirlibmrrcripaaruüa
urbiaünaair. Anaaropoónimgreet
Luaanthomolnaaérprbaaraair. lgno
runaaerrnocóndñiquiula rprbadr.
lncorporéurraónim nrcmónbrirdir
aan quiaair nécorporrmolécónrdü.

Cruciaae ergechouucaaere aaroaa
monucoraaunaaimrecipuna cóluqu
rerpuuna regnucclaa puruulorhubare
noncréduna

Houaauni unouuaadromeurbir
prérbiaaro aaroaa quiuduórrurca
nóliumcuaadrumrucordoaaulem
conuaaurlnuudare hóreanlnrcaa
aaua nolórupoaauaaurrurcipere.
éartbubaazunrbubaazuaaar.

Monaauni aaraaridicaa quoddpore
précuaaonirlnmonaabluaaórina
quuoccurionérrcuaaatholicaaclara
corporédiuirérina

Cbionaae ubcbionódicaa hurémi
ludérina éaalaaauaaónóraaüügdiü
ralaaónaaumulrodérrerunaaudurü
quoriudquluaaur uprérrcrembérlnubrü.

Foaünrupoaanoquillo grérrérrimu
prépónunaaupuaa quidromaaurü
aaréómruraaunr. udérrnaxpm
unumüplorrph nubaaulicolaaupire
cóócpoaü

Arum ubarbaro quodam nuncupatur huic officium est ut officium prodicant arpanum

Aanum ubaanum uocant ldem qui unomium ubunomio quod a diuisis ab fratribus discipulo arulur nunc nec pr. Innocaubruna dirimi lampuam arrabonas plumas aplior pudica arrabonem nullum in pucairipe cuaam infidanantacaum

Origanum origanum uocant arrabe oraaruna dicunt quod non porrigat filium uid arepuarem nec arpr filium unimur quod in mundi principio dicuna pecurrit ea pro diuisa aut pecuaet uel uirgulta quid aetur diuina corpora quuriuinculum aruirrel tacecuiu fuca aipurrem undum

Vocaum ubaquodam nocaa uocuaa qui dicebua rpm tundem arrel apud arpm rem in lpruma carnia aa in officia nominibur non pronir uccipiuna Unde arpuarpuium uocunaur quuu pudarem pierrudici

Subollum ubaodam nocaa pullul lurrel dicunaur culur discipulum pembena furrel ubellii aeculinm maximt Innocaubruna Unde arubellum uocuaaruna hiuunu pronum puaarrarpiu arpr rei uraaruna

Arum ubarmoculecudm nopr aa oraaruna quuco aa numpud filiu nonuc gnorebir diuarur in armia aa rubraaunaaurudraruna nollua od ulaadur et oca puaarunum mum

Pucedonum ubucedon ocor aunarnopoliaunoc prepo dicaruia nequnaa dm arrepm rem

Apollinumraa ubapollinurt uocu aruna dicunaa rpm corpa aa modo rinum ruscipirt

Anaadicomum aa ubapollinaruna proto quod mur uirginiaa aa aa dicaruna

Maaungirnominaa ldaa aulanm accepiruna quuu ungiorcrrbetur dicuur urrbruna hinmrieerrt in pua arpliu aa unquuruurminur hanuurmalur

Puaarcuuu quodam pua aa cronica pua aruna quirubraa unaa umhumant cumiu diu bolo condiaa undicuna

Coliaaum uquodam coliaa nnu aa quidicuna dm non pucerremule conaa ullud quod remb aa mera et quod ur creunrmulu

Plomum uplomno quicconaa uro dicuna dm creunrmulu conaa ula quod ripaa ibra pecia dronu bona

Donuaraa udonuaa quodam pro nuncupuaa quidanum idiu uanirraa aa aa pan cupricum suu pruuion ad ecpia urrcrem minor ranpuare pliu aa minor ranpliorpm rem aa rebu bazur cua dicor

Bonurquer ubonoro quodam pe pocaa produnaur quirpm pliu dia dobaa nun non propriu urrcrua

Circaeliona dicar eoquod u grraa runa quercoaa piaaruocuna rupru dicaarur hubnaa de carni hiumorem uraa rana lprorpanna uaualanaa h uciuau dirca arr mum rrenomin

Purcilliumraa upurcilliu nouc quilnrpunu te arrore uignoraa aa amunc aa pmx dogmu comporuia

Luciferiani [illegible] sunt a Lucifero episco-
po orti qui episcopos catholicos qui in
persecutione perfidiae Arrianorum
consenserant [illegible] et postea
correcti redire in catholicam
delegerunt damnantes sive quod
crediderunt sive quod se credidisse
simulaverunt quos ecclesia catho-
lica materno recepit sinu tamquam
Petrum post fletum negationis
hanc illi matris caritatem superbe
accipientes eosque recipere nolentes
ab ecclesiae communione recesserunt
et cum ipso Lucifero [illegible]

Ioviniani a Ioviniano quodam monacho dicti
adserentes nullam
nuptarum et virginum esse distantiam
nullumque inter abstinentes
et simpliciter epulantes esse
discrimen.

Elbidiani ab Elbidio no-
minati qui dicunt post
natum Christum alios filios Mariam
de viro Ioseph
peperisse.

Paterniani a Paterno
quodam exorti
inferiores corporis
partes a diabolo
facta opinantur.

Arabici nuncupati
eo quod in Arabia
exorti sunt dicentes
animam cum corpore
mori atque in novis-
simo utrumque resurgere.

Tertullianistae
dicti a Tertulliano
presbytero Africanae
provinciae civi-
tatis Carthaginensis
animam inmortalem
esse sed corpoream
praedicantes et ani-
mas hominum pecca-
torum post mortem
in daemones converti putantes.

Tesserescedecatitae dicti quia quarta-
decima luna pascha cum Iudaeis obser-
vandum contendunt. Nam tessera
quattuor decem significat.

Nyctages a somno nuncupati quod
vigilias noctis respuunt super-
stitionem esse dicentes iura divina tem-
erare qui noctem ad requiem tributam.

Pelagiani a Pelagio monacho exorti.
Hi liberum arbitrium divinae gratiae
anteponunt dicentes sufficere
voluntatem ad implenda iussa divina.

Nestoriani a Nestorio Constantino-
politano episcopo nuncupati qui be-
atam virginem Mariam non Dei
sed hominis tantummodo adseruit
genetricem ut aliam personam carnis
aliam faceret deitatis nec unum Christum
in verbo Dei et carne credidit sed
separatim atque seiunctim alterum filium
Dei alterum hominis praedicavit.

Eutychiani dicti ab Eutyche Constan-
tinopolitano abbate qui Christum post
humanam adsumptionem negavit existere
de duabus naturis sed solam in eo divi-
nam adseruit esse naturam.

Acephali dicti id est sine capite
quem sequantur haeretici nullus enim
eorum reperitur auctor a quo exorti
sunt. Hi trium Chalcedonensium capitulorum
inpugnatores duarum in Christo sub-
stantiarum proprietatem negant et
unam in eius persona naturam praedicant.

Theodosiani et Gaianitae appel-
lati a Theodosio et Gaiano qui
temporibus Iustiniani principis
in Alexandria populi perverso eligente
ordinati uno die episcopi sunt.
Hi errores Eutychis et Dioscori
sequentes Chalcedonense concilium respuunt
ex duabus unum in Christo
naturam adserunt quam Theodo-
siani corruptibilem Gaianitae in-
corruptibilem contendunt.

Ignoscat eis ac ignoscat eis audoriunir
eis ora una sequibur ignoscat eis
ignoscunt eis dicit. quia publi
cani aut quia eis ora una. Iudicii
quod xpi diuina aut ignorata fuerit
quibus ora rem bat. de litteris omno
uirtimu nonnecdum nostri xpi p
sonam. In eru lu. loquentem aut. dit
ludicii in cordano.

Tunc ait ecce ubi nouo cum ora quod ricua
aeter pronur. In carni cum ait. lau
quo quoniam ur ora una dicere et
concaru. Illud quod dicere pa ita
audire tibi dnr dicunt dum ita
Sunt ora ut litteras et rintuit cum
ba in nominibus. Et sequebatur
cum formen pu cam ita tredm
Alit xpi diuina aut cum purribile
dicunt. Alit xpi dicere pu carina
aqua aut. In cam cum porir dua
Alit libera cionem hominum
upua in ferri fuc cum. xpi dicit
ri ont credunt. Alit tum mu
lmu qui non dinte qua. Alit
unimur con utra. In dmoner
ba in quu cum quunimu hu ferra
mua. Alit de mundi rau cu
dirren cauna. Alit in numbre
bile. mundor opinun cum.
Aliter quum do co cbrna fucua
Alit nudir pdi bur cum bu lua.
Alit cum omni bum non manducum
Heruna ereter. ad ubrur cu ho
licum fidem ero re ba cubpradir
ba cur pu cambur ut conciliir. p
damnuat. quidem in rinulcar
bromburdiure. In cum ri bidir
ren cauna. conmum cum nm
ad ubrur et trium di con spirua.
Sed ta quicum iuliaer ser ba urum
rem. In ad ligia quum ron rur
rpere flugi cua. a quo corrip
cau bra. licbad et bru non rer
rem cum ron rea cur cy pollur
ponia

XV. DE FILOSOFIS CENTUM

Philosofi ut uppellunt ut
cunc air. qui luant tum ut cum
ru pien cat. In cor pparun cair
Fratrum philosofur. ad diuinarum

tarum inquirendam habe
ta omnem studium dicerunt ac
Nam philosofi primum uiri ac gor
ferebatur ora rum. Nunc dum un ac
greci ubi aere ro fuerat. de ora rupi ac
uua doc cum rupien cat ren ad pror
lum cum aut nominum ena. Iroc in
aere roque aut quid pro pria cum aut ac et ide
nm philosofi. Idera uma cum rupi
ena at ter ter ren pondia. Cum ru pien ar em
pro pria aere rum roque una arrim uu debu
laud et nec ter. por cari plu cua. ua quan
libera dere bur ad rupien ar pa an ab
doc arinu quirq ut ribi ut uliru ad ser
scellere. non nir philosophur uocur
Idem uum philosophi ar plicu gen ere
diuidun air. Nam qua phiri ciruna
uua cathici. uua loici. Piri cidicar
quiud em uum rar ua una. nu air
quippe grec et pirir uocu air
Cathici quiud em omb dir pu aun a
mon er nimu pua gre cos cathir
uppellu air. Loici cum
quiu in nua imr ad in mon bur
ru ac on em ad lun gua ira ac
on em gre et. Loi or dici air
Diuirsiruna uum cathi in ter ab
ruir hu ben qer quidam nm
tu uur cur. ua pu ac nec
pi cor er pi ac por er. Alu loci
con uen ar cu lorum qu ac on em
su ur um ua pir ipu ac an er
Sacrler ua cadem ihi
Plu ac nici ua pu ac nt philo so
dicar. Hit um nur ra cru ac
tra al mco por tum an fel or
ur ra una. pnu lacrum
circular. In diu ac co por
ren di ren nm ur dicuna
Sacrler ua loco dicar pon ac ri
fura ac cinir quan. [illegible]
appellabu
In qu pi cau runa gra
ru pien ac um. ua quir ro
pon arum. ro cant. In hu
to nac um ru pien ac plu lore
plu lun air. Et quo
ra ler dicar una gnec
nim pon ar cur ra ad dicu
hu cer ha um pnm [illegible]
[illegible]

hunc quinarium aut effici quam
libet aut omnem per se aut uniformem
fieri arbitrantur. sicut enim fit
triangulum pulchrum fuscum angu
lum quinque aut nec dum triangu
lum non dimunimus et crimen
redunimus per hanc unum mu
cum corpore per medicina. unimus quo
uis aut conuertant. Et per hanc
glomus totum quod fit fuscum aut no
fit fuscum.

Sed cum hi appellant illuplu
ones cum sed cum minuantur ubi dit
plures docebant hi omnium in certa
opinantur. Sed ricua fuscum dum ta
mulat in certa occultant et quet
uolunt ad in aetatem aut hominis
recedere sicut aut non plumbum fere
quo porrina tarentinus pigmenti
ant conpreconum hucter recum
uertibuntur. cur in et philosophi
reppena recta aut persuadenocia
quidixia. Tu quum in pueros
lauua fundum nullum ria. lauinoc
culos lucere uera autem.

Pempu autem aut sed dum bulu autem dica
to quod uirtus aetera uicaut et du
bulum dir pua autem rolium aut fera
hi dicuna quidum puraculum
unimi fera aut nu. de licomuc
nec et pauca nonnulum

Cinici ab in mundi aut in pseudant
nunc pua conaru mu num
mimu et tundium in pro pua aut loco
re cum conlucibur tarmo fera
Chrinaetlicia aut hon tra aut et pulu
cum uxo reconcubet quum co lucu
lura autem pubblicola predicunatur.
uegindum uacuna in uicit et in pudir
Unde tra uacum ib quorum aum in
au bunaut. tam uocabulum mu
ratu fera

Epicurus dicat ab epicuro quod du
filerophoumu conuenuntur
non ru pienat quod tam in pri
filerophi portum ominum ua
quum uolunt in ne mucathali
uolupatum corpori rum mulon
ud rent quia tra dixia. nullu
diuinu prouidenta ut in aut et

uua pigmundum. rolori gimnorum
uathomir de tra in certabilir uero lidir
corpomburaorignuua quo fur au
tar concurrionibus unu bruanur
cunaut tanoaurina. ud tru au um
dum nihil uaghet omu contraut corpo
riburum nihil aliud et quod corpo
und et ardixia non ro porotu quum
moratur fuero.

Cimnorofirat nudi per trapu cum indit
rolicaudinor per ambnaut philorophum
udibriatur. aut aut gimnaut libur
degymnu. Cimnonistes dicaut tra
quod luuent nudi et ere tenaut in
cumpum ubi pudendum rolu aut aut opria
hi aut gimnrundor colbena

Phtologi uum ldemruna qui aphici
picaruum ahtologi quoniam in crip
aut uirdedodixruna quo fuuru
contraua opinio quidortrta dum quet
quidum enim corporo rerum hucmundu
uiribilem et qua aut or elementa ardum
dum et redixruna. Aliu uero spiri
aut hant in aetlle runa mon aut et rodum
ua aut et mil et uir quidum unimum
in omnibus commun tantum et lucidum
uapiaut gonur quidum dum rint aut por
in commu aut bilem. uapluuo quidum
mon aut et rolu aut um uacicero quidum
spm tam mon aut et ua muro.

In uhnaut unum rolum modo dum non ua in
uhiruna et poruruna quu tum tra
in cogitau aut ni burruir dicnaut tur
et ru pienaut et aut laqu caruna.

Pluuonici quidem dum cum uuo rem
aurbiarum et ludicem dicruna
Epicori. oauorum et in et ri au aum.
mundo uum pluuonici ud primua
in corporulem
Euolici corporulem.
Epicurur. uathomir
piaugorur et enumer
cruciaur. et lem undo et uuro
lem mundi unimumdicia
pro in de quod in mundo lem rom
qubona vicua unim in nobir pri
quum et ia mor mur et ego et lem
cum de mundo pirtrulequu propiersi
mundur et amor aut. hi filoro
fat et rover et aum. et a pua et lem

quemuuerrimt quicum et a in qua
in nobir

Indutruna breuiter. Indecoris argumentis
nerciorq; Indeq; puaurui dirimir
nimi. atq; puaui tranuiplu aunier
furor. Idemunciorir dimeliorde
aunquilliaeat. Abraoleirni
uentria tauaunimulnaeri medicui
Epicuriorbruuaur. tauacurmir
rrarauaonte, haer. deiuuaomnii
philorophoq; reoluruniaur. tauiq
muaerui cudocquuaur. 7 cronir
diciplinatra. Caubiquidoelenco
dolegiaur. Iruchiaur inaruania
Cudomuaerui upua rrancorar
filorofoiuoluaiaur. Idomrtaruc
aiaairlnplicuaur. Γxi

DE POETIS

Poetae undeinadicariculaarii qui
qui primi hominq; beuaiuenaiae
ruaaontmuiae hubrecipirrina
rrqutucdorruornonrculaaimodicii
uerrmonem nerrurii comiaaribi
uaiuraq; mugnificiaaiumudeligi
enimdoiqruai. 7 coqiaauuruna
lqiaauruaaimplu Illirdomiburpul
cmoru. tarimuluerui corpombur
umpliorurfuerbuna. Iaudiqio
quiaaumquiriuuquraaore. ono
rundorpuaauuruna. Luudiraer
tauerbirlnluraniorib; aluciidionib;
numerirrcaulruna. Iachriquiu
formuquiudumefficiaer. qutpoaer.
diciaairpoemuuociaaiaitra. eturq;
uicaerrrpoete. Uuaerruumeraer
uppelluaer, uuro. aucaerrra ut
uuidendircurminib; Idtraflocaedir
hocrameduluindir. Ita prolndepoete
lucant uuaer. Olimbra reripauter
uuaeinuidicebunaur. quoduiquida
arquiuruiruuae. Inrcumbendo como
uerruaur. ut quodmodoiruterbuconte
aerrena uiertunarquirprouinci
pleponenaibaaumpfuraendiumi.
Eodemtruunanime. quiuralpriquoq;
pleruquerrib; rrrerebuna
Liriciporaetica. upoaerlimn. lda
uuumtauaeeurlmint. undeaeliruidicau
Iruquedidicaa. quodlniaocunenalib;
prenmiuerua. Ieiur. quomerreciuoca
Undetaoruaaureurlmint. quiaeruiepico

uilemenaiua. Obleraiadelne
rayuenoeraeruqiei mulauhonorum
udpaaruna. 7 cellenaer lnuenumur
fubuluruiu cu tranaer lmuqnepicar
Comoeiupptellua rrutu loco quiu
eirrupaeerrueiruna quoerrerrcomi comili
uocua. rrutucomiruaonte. rolebua
hnimperacibumhominerrueruidida
uenire. Iedcomici priuuaer hominq;
predicuna ucaiqruiciuerrerpul
licurarrerpuraurur. Iarmaruleoq;
urquumenau comicaq; Idrauaerrre
tanoui. utaerrequiaalocu ridiculuer.
7 aiaerruna. uaplruauruccur
aerrenaur. nouquiaruaricuqli
qentuliaeruaur carpunaur.
Uaplucciur priur. lucumulruiu
nuumuuerrorudelicau corripua
neuraubuaur. trperrimquedirciibre
nercolibarpecuaumorerq; reprehidet
undetanudipinqunaur. 7 quodpeer
uaurrinqulu denudraur
Iuauricuumdicar. rrutquodplurua
omnifucundiu. rrutuiruauraueq;
tacopiu. Vplumbrimrimulrebi
loquunaur. Sed bilu lucteqdiutrir
fricuutpomaq; contimburudaamplu
qenaliumrolebunadeferriuuau
fuaurrnumnaurcaumquilnulau
habena tuqutpuiolenai uidicuer
Iuidumuumpoaae ahcolocidicaiua
qnidadircurmmufucebuna
Officiumuumpoaae. Intoraua tuque
uerre, raauruna. Inulquirperer
obliquirfiquiuaonib; cudequore
ulico. conuerruaururducuna.
Undeaalreuu. Idcolnnumerpoaauet
nonponiaur quiuuidaaurrauruur
conporuurre. nonpoenae.
Aqua poaauruum. aer. curuaaper
erredicendi. Unu. Inquoaiau
poaau loquiaur. uaeralnlibrir
uerpiliur cperrieaq;. Aliu. drac
mucaicum. Inquonquu poaau loquiur.
uaeralncomeiur aaaruquirir.
Iraaumnircaumera. Inerrideru
poaau Illic. aalnaer ducaerp rona
loquiuaur.

DE SIBILLIS

Sibillae, qenerulia aer dicuntur.

omnes omnium linguae quae nu
merantur de orbe Romano
Sed de Sibylla quae ridetur
Volunt de Sibylla quidam nuncupatam
Sibylla hominibus inspirantibus
volebant. Sibyllae nuncupantur
sicut a nomine nuncupantur
sicut a dicantur ut prophetae
omnes feminae prophetantur.
sibillae nuncupantur. quod nomen
proprio non est proprium sed a nuncupatione
dicitur. Decimum sibillae
a doctissimis viris ut Varro
arguuntur.

Quarum primam de Persica

Secundam de Libica

Tertiam de Delphica Delphi
a pollinis templum quae nunc Delphi vocatur
nubilum nuncupatur. Cultus
plurimorum deorum operibus omnes
inventa. Quartam Cimmeria
nam Lucus. Quinam Erythraea
nomen. Erythra in Babilonio ut
quae Graeci vitium appellabant. una
Cimmeria quae Cimmeriam Italiae
a omnium indicium servantur.
Dicam autem de arte quae intende
in fabulis et in nuncupatione sunt carmina
Sexta Samia quae Pythagoras
dicam de a Samo in Italiam
sua legum nuncupat.

Septima cumana nomine
uma quae nonum libros
ad Tarquinium Priscum
quibus Romana decreta Romanis
conscribat. Ipsa
Sibylla de quae virgilius
Ulamus cimmeriae lumen carminis
dicit. Dicam autem cumana
cimmeriae. cumae quae in Campania
cumae sibylla ad Romanos
in Italiam deducta est.

Octava Albunea Albunea nomen
Graecum volunt nomen quae Tiburi
Tiburtibus in fluvio Anio
Nona Frigia quae Cumana
nuncupatur Decima
Cabarnaeis nominat Albunea quae
omnium carmina efferunt
in quibus de Christo de Trinitate

mutata scripserunt numerantur
comprobantur. Celebriorum
inventa sunt. ac nobiliorum
poetarum

XXIIII DE PAGIS

I Dominus Incarnatus
II Domus Pragae
III De Cimbriis Mugae
IV Magorum primi et ordinatio
ne bucarum quae minus
pretiosa sed pretiosa.

Deinde ad scribendum quod
ut certe cum multis verum ubi pro
condiant indicium volumina
delinentur hucusque commu
porare de democritum plu
quando ab Epicuro medicinae
disciplinae explorata. Aqua
rum morum mugi ut cop
runa aerum ad lucem. Quid no
re fibrifuca quibus quae
producuntur quae fulgurum
Gerunda aurifera reticentur
id ducuri

VI Lacus hocum
ut mugi cum rum. Et ut ao
neum gelos mulo et. Inde
nuncio et plurimi circulum
quandam circinatum fluviorum
in Germania ac occasione
Inventa una urupicu
Augurationes ab praequidicum
oculus ac romanae
Nemirum domus Pragae
quae Inarum ab prodiventu
vacer. ua carum moris similis
mirigmirae vatenae vacantes
urvegerlindrae conti. aquarum
sanguine ferant aliquidum.
mugi fumosissima circet
recto vulgarium ut ab
Lacus Lacus ab Lucrifice
quod ut ab de Corvo lacto Inmo
Lubana Aequoquinque fumore
Interaturum formae contra
bunae. hinc appuvera est non
Inde ad dubium quod nobiles ille
potae tempora Aequidum femina
quae mugi circumvaburae ceblebra
Hic Inquit de cuminibus promac
volutorum aerque rutilia Aqua
duri Inmia ac
sunt.

S ... quum fluminis ...
... nocaiuntur ... ejus
munere mugire videbit. Suppedibur
autem ardeinde demonia burothor
quid plura. Sicut dicit ... ad ...
nitru uaphaium muliebrium
delinfamis ubdiar hic ... damnat
presencaiue corpocab'. Si autem
unimum phaot furreredum. ... oculi
quum furaium ... cum luxurione
ruaiunt pulluciu fucaium. prudent
quod demoreuioricia. Iudicet
hic ... uinc ... modo ... minet
uinc ... luce ... uocurrunimur
uraiuliordum nurrenoci. ... ora
puulum ... dicia. Quum ... ne
mugico ... uocirecipiunur. ...
repulcrum ... act ... incuntaiu ... fubillur.
uibai. Idldem ... poliu ... uuliorum ... noxium ... ouil.
Mugiruna quiuulgomulifici
obfucinat mugni ... aidinem nucupant.
hic ... conceuaiuna. ... aurbua
menoer hominum. ... uerin ... ullouabem
uuraio ... uiolenaiuaiuaim ... cudminir
lnaiurimuna. Undeaiuaiuri ... cururaiu
nulluruni ... pollu ... uenem lnc ...
pora. Demoniburenim ... dicaiuri ... dene
uenaiure ... uaiquirquiorperimuamulur
uraiurb' lnimicor. hic ... uinquine
uaiunaiure ... uaiuicaimir. ... corpoiu moraiat.

Nicromuaiuna quiat precaiuaionib'
uidenaiur ... ueruciaiu ... moraiu ... diuinut
... lnaiuuocquaiuer ponde ... Nicro-
bri greco ... moraiur munaiu. diuinuaio
nuncupuaiur. uquorreiuriaiundo hiceu
duuem ... uinquiuiu ... dicicaiur. Nam ... uite
demonerunquinem dicicaiur. Deoqico
aeiuni ... romunaiu ... pia. cruoruqu
miciaiur. uacolorunquinirfuciliir
probocenaiur. Idromunaiu. ... ubiqu
dicaiu. ... lnaiim ... romunaiu ... lnuqu
lnrpecaione umbrur ... demonu ... uocur
... mugine ... ut ludificu ... aione ... quidere.
ubiudibiaio. ... uinquint. ... lnfeior
perbenaiur. Scirriciaiu. quod ...
diuinuaione ... rapir ... feraiur ... ...
Ypurrodicia. diuinuaione ... quuaiuaia
... gentru. Ignum. aquum.
aerem. ... ignem. hinc ... comu
aium. Idromunaium. ... romuaiu

pro munaium dicaium. Diuin dica
quuid ... plen. diuiniaiuaiu ... uiplenor
udrimuluna. ... uraiuaiuaiu quid ...
fruudulenaiu homini burfuaiu ... colaiuaiu
Duoruna ... uum ... generi diuinuaione
urbafuror. Incuntaiu ... dicaiuru ...
... muerbir ... quuna. Ariolu ... uocua
pp ... quod ... uiu ... uur Idolorun ... furur
precerimaiuaiuna. ... funeraiu ... uicipiu
offeruna. hirquecelebriaiuaiubur
demonum ... ponru ... uicipiuna.
Aururpicernuccupuaiu quuriorum
lnrpeaiuer. dicreni. ... horur lnuqedir
necquaiuropeniburqeuraiuodiuna.
... quid pringulu ... aempor ... obreruure
debeua homo lnaiinduna. hic ... aium
... aiu pecodum lnrpiciuna. ... beerpaiure
predicuna. Augoreruna quuo
luaiuruium ... uocer lnaiinduna
uliqrignuerrum ut obreruuaione
lnprouiur hominis occurrenaier.
Idem ... aiurpicer. Humurpiciuria
quelaiuerfuciencaier obrerbuna.

Dicaiuruna ... um ... urpiciu quuriuum
urpiciu ... aiu quuriu quuriuum
quuriu. hoc ... rauuium ... uocer ... aliquir
laiuuquuriumquuriu ... uquerum
quod ... uer ... eruna. Duoruna ... um
generuuir. pricaiu. Unum ... docular.
uiaiuerum ... duuiuer ... paiuer. Adoculorrei
licta uoluaiur. Adauuer ... uoxuuum
Priaioner. upriaio. upollinem dicaiu quod ...
uuicaior ... fubrna ... diuinundi.
Aaiuologi dicaiu. to quod ... lnuraiuer ... uer ...
Cendaiuuaiu. upollua ... pp ... aiu ... lu
conridruaioner. dirum. Generi
pduodecim ... lirignu ... dercibuna
ridrum ... curru. nurcenaiu ... mover ... uer
... uenaiu predicure conuaiur.
Idera quirquule rigno fuerianuaiur.
uuaquem ... pecaium ... hubeuaiu ... uice
quinyreiaiur. Hirruna quuulgo
muahemuaiu uocunaiur. cuiru
pereaiuaione ... genur ... conraiu ... luaione.
luaiuuocuna. Idera ... noaiuaione
ridrum. quomodo ... rubua ... cuqira
nureiaiur. Primum ... um Idem
raiu ... lurum ... lnder ... pr ... aemugnucepe
bunaiur. Sicuad ... hir ... legiaiu. quin
... uunqelionuaiu ... xpmudnuaiu ... uria
Porata hocnime ... rolinuaiu ... emuaiu ...

culum arrecinau urqd eum gehui
fua concerru ua xpo adiau nano & ind
nuau au aenuliculur de elo inder
prau erau ¶ Porro opidicar quod
eum rnu au au a hominur pecular der
dirrimili aadiu eruf u au ¶ Sonaalogi
runa quirub nominofica ae religionir
pquurdum rcar ronaeruocuna diuinu
aonir recinau um profiaenau ua qur
cuq reribau um inrpe aaonr fu au ru
promia aaina ¶ Sulirua aerruocu a
runa quiudum er membrar quaquq
pur aeruli eriau liquid ribi elnde
prorperum reuarrae rignificare
predicuna hue conupanna ad li
qua au re be eru bilium rem edicar qur
medicorum condemnua Siuel in preca
aua aonibur Siuel in curua aeribur
inquib cuq reb rur pendendi rua qlicudir
inquib omnib Arr dan on ubra aequ
dum pr aaperu rocirau ae hominum
ea unq dlar mulorum eorau

¶ Und eunaau tu aundu runa uxpuno
ea omni pen aau be eruaonem repudi
undu uaq dumnundu ¶ Aucpuru
u um u u um fricepprimi inuenere
¶ Preraaqiuuo mercuriurprimur
dicrau r inuenirre Dicau um
preraaqium quod preranqiqucier
ocular ¶ A rurpicinr uraenprim
edrurcir aeu didirre dicrau r
Quidum raaqer hi ce corrrurpicinu
dicau ua ea pora tuno nuppuru a
Num dicrau r fubulor r urun aequ du
ruraa corubi aehunc ecilobi ecilurre
ea urrpicinum dicau re quudit
eamoraarra quorlibrorrvenuni
ecaurculinqua inpropriumnu
au u runa

XV IIII

¶ PRAEXFIS

Pugum expugir
ea hanenidicar ubi
eorarruna Ibienim locir uqrer
abur ea pugir ge naalerlucor dulu q
rau au runa ara aa lilniaouocu
bulupuqunirorraaruna
¶ Genaalerruna quirnelegerunaa
nodu credidrruna Dicau um
genaler quilauruna uapurria
genau Idera ricua lneurnedercedoua
rubpaecuaorrelicea Idolirrrunber
ba nedum regenerau

pro lnd genaler primau rnu cupuar
lpridicunau qrrel ea hinnicrau lunqi
be grrecolnlu aanum lnaerpreau nar
genaler ea nor enim grrre genrdicer
pora fidem u um non debere uocurigen
riu genaler. be quae genau bure redua
Sicua pora fid en dicinon poaera lader
aeraau aeu pora aolopuulo ea dicenar
lum xpiumrqmnu cu genaerrerau r hoc ra
lnifideler ¶ A pora au aedicunau rqi
pordbubarmu epi rurc qpau u dldolar
conau minu aa one reuerau nau r ea
ru crificar co au minu aa on reuerau der
bra u um nnnnqrecum ¶ A

¶ DIIS GENTIUM

Quorpuqu nideor urrbruna hommer
colimfuir re produnau ea prounir
culurqu tu rau ut mera arcoluapua
ruorporamoraqnc pperuna
Uau pua be ipp au ¶ ririr ¶ A pua bera u
louir ¶ A pua mu uror Jubu ¶ A pua
luanor Funur ¶ A pua romonor
quirinder ¶ Eodem quoq modo upua
aethenur minerru ¶ A pua ramu
luno ¶ A pua puuor aenur ¶ A pua
lemner aulcun ¶ A pua nuror liber.
¶ A pua dcior apollo. Inqua tarum
lu udib uccer rruna ea poeat be
conporiau cu mnib lne clubor rau
lerruna Num corundu ea lnuenaro
ner uraru culau peperir rodicuar.
Uarcolupio medicinu Ulcuno
fubrcu ¶ Tubucaab u um uocuar.
ycamercuriur quod mercib pretera
liber ulibeaiau ¶ Pucrum tarum
quidu uirr forder uua urbiu codi
aorer quiburmoraaurhominergi
dilecerruna rimulucru fir rruna
ualubrrna uliquod eximu cinu
coaempluaon rolucru rcdpu lua
hunc cerrorem pruudenaer demonib
lau inporaerir inrepirre uaquor
Illi pro rolunmirm memoriu honoru
uerruna ruccerrorrerdor qiramurea
uaq colerrna ¶ Simulucrorur
eorraerra cu ederideriomoraur
conraau erenaur himuqiner.
ut effiqier aequu lnedure qaar
proquiburrelnaerrrr demonicolder
fubporurruna

prolnd genaler primau rnu cupuar
lpridicunau qrrel ea hinnicrau lunqi
be grrecolnlu aanum lnaerpreau nar
genaler ea nor enim grrre genrdicer
pora fidem u um non debere uocurigen
riu genaler. be quae genau bure redua
Sicua pora fid en dicinon poaera lader
aeraau aeu pora aolopuulo ea dicenar
lum xpiumrqmnu cu genaerrerau r hoc ra
lnifideler ¶ A pora au aedicunau rqi
pordbubarmu epi rurc qpau u dldolar
conau minu aa one reuerau nau r ea
ru crificar co au minu aa on reuerau der
bra u um nnnnqrecum ¶ A

aribificauit de qua aspidiae arp.
uuerunt. Simulacrum uirgi
laudinem nuncupauit quod manu
uera fieri et lupide ulnum mirae
equum laur lmi aun aur lnquo ni honor
fingunt aur. Gregorius simulacrum ut proto
quod simulacrum aeneum conficiat. unde
aspiluruna canoaundum quod luari
memoria lnt beer. apud aeneum dolum
triumulacrum tenet dicitur
Iudith dicuna quod simul primum
lucrum lua aeftera Cnaal truum primum
promtum. Simulacrum hominum dluar.
pinxerit et bribona ubi bogh. uaa trauat
simulacrum baraauaur fingendi. Unde
ea poeae habet hominem primum fuisse
et deinde fingunt aspiae effigie
Apud graecorum cerber sub quo primum
nuebolum uoraata. Bahum in triumphum
et minotaurum appellauaont nomen hic primi
omnium louem nuppellauia simulacrum
eppeia uuruaauaua uicaamur ln
molua nequaquam raaur modi rebur
lngreciam quam uirr Idulaaru Idola
rum aurculaaru lnaerpreaaur
Rum luaru graece. Luaant graecum
dicitur. quequnaam uidutrum religionem
udaana nonirum baroldo debaur
hunc ricua lnpiu rupuu riu hominib
riu demonum ribiceibar. ut lubeut cpia
faupiuumliaur ut omnium ut tuae dea
reae ribiobluaam reeurua bacu debaar
eraendia Idolum aum tra simulacrum quod
umunu effigie fuisse aum baconreruaam
fuxaauuocabuli lnaerpaaruaaonem.
Idoteni graece formum ronua baubo
pdiminuaaonem Idodum deducaai. eae
lupuanor formulum fuisse. Igiaar
omni formu ut formula Idolum et
dicatur porcia Inde Dulaaru omni
circa omnem Idolum fumulaau ba
ruaaur Quidum uero luaani lgno
runaae graece lnperiae dicuna
Idolum et dolorum irrenum quod diu
volure ceruaaure ulaaudiuum nominis ut
Demonur. aeqeeir dicaaru lunaqui
demonur. Idtraperaar uenerum cior
pereunatrifuaurumulaau. undaa
rolena reponruuliquu dure. Intatri
Illu cognaaorum plurquum lnprimi
auaahumunt. puraam rubaaliori

rarur ucum inquinam et plenau
longirrimum uae puraapdiluuryaget
licuruslaaone hucorporum uari
horum nuaaru uiqana unaaaur
gerrionem quidum cdraau corpou
gerbuna Lupriuero lnaerum
quuliaaraam conuerruaa naeaerlllir
prorurpuaau radraau culiqinora
denerpurrruna quiergquaricuet
traur qudaam pludicii. huruaa praquricu
Diubolur hdeul cdiciaur deorupluer
quuquiaur lncdiculmine raaue
conaamna redrupuit pondere deorua
corruerrecedia Cretubrodiubolr
crminuaar uocuaur quod ut crminu
lnquulpret lnliciaara dm reperua utqu
dlecaaat lnnocenaam emminibpecar
uccurua udbea lnupoculiprin uox
angelicu diciaur prolecaur traucerunaar
fruaarumnraae quiuccurubua lllor
lnconrpecaaudanoraar diciuno cae
Suaanur lnluaanuronua audutrurir
Siubaarunr greror. lprbea animu dutr
rurur quitra ubriaaiaar lnimicur bar
reae uirraaiaabur conaaru ire niaar
lprbea aarunr greror quiu pretuuricuaar
effecaur lnutriaaae quuconditaarbra
nonraaeaa Idem aa emaaaar quu
aemaaundum lurae lnnocenaau
poraaluaricae lnlobcribiar
Naae pruppelluaur. quiu conaaru xpm
uenaaurur. noquomodo quidu siplicer
lnaelleguna Anaa xpm Idtodicaaum
quod unae xpm uenaaturria Idtra
poratu uenbae xpr nonric. redunae xpr
gerrtedicaur quod tra luaant codurir
xpo Anae nigret lnluaanu conaaru
significua xpm. reenimmenae aae aur
dum uenbra ae conaaru tum dimicubir
bae duerrubicaaur rucrumenae xpi
ua ubriae aae lur tuu ngeluu rolbua
Nunae ae aemplu lsrorolimir repurur
bae omnirudaerlae crerimoniurrer
aauruae aemqauua Sed lllu aae prera
quintequa erredm xpm conaaruurrui
xpi bra omrenique ae tua ad ecclesia
bae ubuniae aae pdi preciduae aae bae pri
unae xpi runa

Bel Idolu ubilonia ubra quod lnae rpe
aruae aae uae fuae enim bilur
puae rnimrae urrirae

Ipsa

quidem ruaurum uppellua
quod nunquam aurum aurum or aurum aut
pora auculata ora unde alia quam nicu
lus dicitur aurum oriunt
bl uocuaur quidum ruca ruat
ruaont ba ruaurum ba rol

Bolfagor In aetate aurum mulierum
lgnominis Idolum enim fuit amoub
cognomen eo bual rupmon aetfogor
quem luaan ipsum pumuocuna dih
oraat Fuit autem Idolum co cum
au aet Illeponaid equu pulrum era
fappaaurum lirmembrum magnaidint
In numero dat ruorum bu greciaur
aut runa ba In numero ruc ruubria oraat
Unde ba dicuaur preter oraar pparaat
secundi aut

Bel et bu Idolum fuit accuron quod
In aetate uaur uirmurcurum
et bul enim murcu uocuaur reporerrim
lgraur Idolum Idem ouirum murcurum uo
cuaum propaeron ter Idolum aar bruit
pro In mundi aau Bel bul

Bemoach ex bru uocet In luaan uliqu
unum mulronua ppar quod dec colur
ud aerrena cbcidia ba prom tuaoro
uaunum albruaum tfec aurra

Preter ea Lruuaan Idem aer ep In rd tugr
quu In hu lurre tum murruolubili ut
ruaur uraiaau Lruuaan unum In
aetate uaur uaur uddiaum mnaum ba
quae relicta a uir hominum quibus
In pure dirorem et cum pumpreum
cuaon ur In aulia ba hunc urqud
ba es hum mora em codidit pruu
dendo udicia ut ex aendia

Quidum unum mu dat ruat genaler
pum urfubulur ud ruaont freur
conuaur aeruducere tuq In cum
clem naat conporiaur et In aetate
aunaur rod hoc upo oar aeaficau
bra uad orruor ornur ena uliqib
figurir quorp diaeruc ded bcorir In
fumu plenor furre traeorib co fraeat
Omnino tri fingendi locum uuda ubi
ubriaur et rua

Suaurum origo dat ba aeaur prosper
aua aru pacum ir dignuaur hac
luant uruaa uppelluaum

ferunaquu ir udlprum ruaa omnium
paanta aetum ut tua aempori longi au
dint quod ruaur aaur unmir. unde aetum
gretre onor nunn hubare dicuna Idem
aetp quod filiorruor feraur deforuert
hoc ra unnor quor aetmp produxeria
In et vero luna ut quod eo emina
und eorum aur lacrum red tuna hunc
eclipu arrub redirit genaau ludica
quum illnetlo de tenim bnurem
fuit cum aetra In quu nag ppar ugri
culaurum signifiecundum ulppar
unnor ex aempore quod In et rodtua
ut ppar ru pienaau quod In aurucuau
ria Inuliquod uum meuraau arbur
ruaum o libro ruor ru pua genaler
In molubua quod ruaur ipp aet
libro ruor de tuorum et rolicau rudidem
Jobi feraur ulubundo dicaur ba
luppiaer quurilum unr pua aet
hoc ra omnib preraur hunc ea primaa
aaaulum lobanopaanum dicruma
dum furrta In et aur In rur In pudicr
In bc dunt ir quemodo aaurum
fingunaa ppar ruropt rupaum
Pura enim In nuuicular In rigent rua
aaurur modo dum r plmbrem uurem
uppaarre conculiaum ubi In aelligib
pudicraau multer ubro furrtear
rupaum modo In rimilaudinem uqilt
ppar quod putrum ud raau prurupera
modo ter pnaem quu repaauaria
ba rignum quu cum aau ubria Baldo
non figure Iraetruna red plunt de
ubriaau et clara und aau pterua
aau lerdo re reli quuler hominir

Ter non de bruna

Unum dicau quu rimundi ut cel
mentum Iunum duur luni fuerit
fu ciuna ppar ori naem ba occidat
quutro fu ciua tum quudri pronet
ba funum geminum uppellua ad
quu aaor mundi pur aet hoc rep ra
ut ud quu aaor et lemenau riu tep ora
red dum hoc fingunaa mon raruno
dum fu ciuna

Hippaanum uquur mundi predicu
ba dicaur ubir nepaau quu rimub
aonunr

Ubi cunt uolu Iqnem ba dicaur uul
cum quu ruolunr cundor

ut quaeriuolucri quod puerum uolu
lenuerium nubilum uocaur. unde Cicero
in tertio de diuinatione precepiaeum
deuiae Inaetur. quod omnis plumon
deuiae cedit. Idcirco uinum uulcan
de pomo uel unoquir fingiaur nuaur
quod flumina deinde uenuere uinar
Illud uero dicaur uulcan quum pruinarum
nunquam recaur legnir redquaeri
claudur hiemodi species nocaur habet.
Idcum In fabrae fornace tundi
uulcanum uuc coorrendi cuna quum
sint ignis nullum bocaulic cri fundi
tacendi quoaerq.

Pluaxon ait. Lucan dicir praeterit
diarpuaer quomulio Orcum locuna
quum iprecepaorem morraum unde Cica
orca nunc capuaur. uurquod recipi
uquur. Ipro Cicero ceuron.

Liberum ulibrum non aoo. appellucam
uoluna quod quurimuter. In cotudo
pluribon ficium. Inirrirrenimbur
libnaer. quod Idem libnu libri ca
dicu aoo corpore pingiaur. Dicuna
enim uliaer ludaribuaur. ea unum
pparcicaundum libidinem unde Cica
pronir lurpun pinocingiaur. sed Ido
coronum uiaeum ea cornu habe qui
cu cgrucaet ea modi bruaeuinum bibiar.
Ideaua praeraa cuulaarum modum
tecicaua haer Idcraquuri cornuudua
Domum ea liturupoaur litim quod
mulaoo uinomen bruollunaur. Ivaet
ea ait. dionirurum onaet Indicuir
ubidicaur ter qua iaur cloaerutra ea
nirucuiaur In quucoliaur Idem liber
unde uirtur dicaur ea.

Mercurum sermonem Inaer praeci
num Idem mercurur quurim edur
cunner dicicaur uppolluar quod ramo
cuurua Inaer hominer mediur Ido
uaer mercicet. quod ramo ut Inaer
praeaiaro quod sermonem nuaq; pauci
ermonem uidicaur. Idcoamaer ib pretere
quum Inaer uaridonaer aa menaer. ramo
fiamadur. quid eo pingiaur habe
pinnur quuciaur uarbu dicu una
unde ea ubloxa ar ayunr. Induciaur ulur
et Incupiaer. ea In pedibur. signifi
caer uolucrem. pernpruar sermonem
nunaa udicaur qm sermonem omnia cogi
aaiaur nuaa ut.

Idcum furam quaerudicua quu
sermo uuimoruudinaa pulia uuqu
aenta quuer pendaer diuidia. Idera
ubrina numbollunaa ruedirridenaer
Inaer praeaiaorum aa mercedu ar. ut Iedem
luuiliquaa. pacir cuduer. uaaer dicar
Sicua enim praaulera ab Illu Induceda
Ioaupur pduer uaaer pobua.
Armorum quae dicicaur uocaer ermen
nur. Lucan Inaer pre quo burar
mulaurum quaaureinaaum aqum
giraur. Idera aer maximum dera
Curum ubicu praaecuuino fingua
haeruaa dicicaur quod Inaer omnu
unimalia cunirrugueirrim gri
aa pre picur habaur.

Mutaem dem belli erra dicuna tamuer
appolluai quum puuer pugnuaur
uaria murmur. Ice adaiurina
genera conrubaaidinum sicua ciabur
ubi aa femine quum In pugnu una
Amazonum uiro lo femine Domuno
uluurum q genaa uiro limuer.
Laem uaem quuriesse aa morraa
numumuaem morrin incupuaur
hunoa ad deudulaer dicuna quu
belli gerunaa burlne ceraumera
quod uiro nudo pecaaer aa uabellor
aquirg ringe permidint cordi robicua
Curuum upuaaru cor cum diuurdicu
aa quod In bello gradum In ferina
quipugnua uua quod In pigregru
diunaur

Apollinem quum uurdiuinuaaem ea
medicum uellena Iprumaaumenaum
rolendix erunaquu rolum Ipru

Iaun quuriunum ea aadinur quod
uerrur lotum non pera Ipru pelum
quuri pelum hoc era ad uler cenaa
Unde ea rolpuer pingiaur. eo quod
quo aadi eorrubaur ea nouluer
nurcuaur. Biaum quoq; cum dam
upollinem uocu mulua upiaaont
In mentir molirrer pinaer. culum non
magrubona quum magnaaido
aaer bua hunc upollo rugiaaur
hicaab rocem nomin quoq; poli
uere poraaua uapiaaur uocuar.
Unde ea ob In ignem uiaaorn piaau
ju cru celebrunduc conraaa ra
Dumum quoque ea manum dur

similiter lunam arborum presidere sua
Unde dicit virgo nam luna quod nihil
parua ad hominem habere quia arbores
fingunt quod pro uoluptate et
uidiorum quadam arborum a luna
Diana enim uocant quam quidam
quod luna dicitur a nocendo uel quia
lucem a luce mutuatur luna
et quod lucem tundit in aere uel
et quod fingunt arbores sicut virgo dicit
uirgilius. Diuum uirgineo tundit
luna tuendum et tundit proserpina
uocant Sed luna fingitur arbores
luram ponderare umectati rubescit
lucia cum dicit lucanus uitreo
conlux Luna uel uim diuina et quod
luna filia
Cerere dicit arborum uocant dicit fruc
cab uidere unde dicitur appellatur
eam nominibus plurimis Vocat
eam tum ab operando quod omnia
sua arborum proserpinum quod
et ipse proserpina fruges Veram
quod inferi ut uariis uocant
ut uariis uocando tundit ad illam
arma arborum magnam fingunt arborum
cum arans uno aere illo arare piau
cimbulet arma uocant uocant
quod plurima parua magnitudine
cibum et signa ulmi quia uni
uersa animalia fructus et uiscula
lacrimulis arborum nuarix dicere
quod primula crescunt et circumclusum
fingitur quia ad illum lanae tundit
uiri aperiatur uarie et arcuatur ad
amplum habet Significat uolua
orbem arborum quod currunt dicitur
quia per arbores quia pandit a nuere
quod ruant arbores quia mundi
uacua arborum uolubilitas quod tenet
illi ruberis una manu arbor uacat
nullum arborum ferum quod non su
bigit porrigit uarie ruberis
Quod incipiat arborum et terra
coronam horae dicit arborum
cum arborum quia illi signum arborum
contra Quod dicitur fingunt arbores
circumque cum omnia mouentur
prius non mouentur Cum arbores agitantur
arbores fingunt uarie picta arborum

quod combunt arbores diminuit. ip

pro arborum debere pugnare
Quod gallorum quod arborum fecerunt
significant quia omnes indicant
arborum quo porrigere intelligit
omnia reppetere quod dicunt
lucanus Precipiar in quam uarii
arborum colunt luna non ponimus
quod dicunt Cimbulum uim habet
ronum arborum arborum in co
lendo arbores dicit quod arborum
unam quia arbores luna pruriunt
terra luna arborum tundam uiram arbores
proprias Quia arborum lignum habere
non dubitatur uarie arborum uel cum
quia in arborum intelligere dicit arborum
pua arborum luna non in arborum
Quae duae pmixtae unum arbores
nunquam arborum dicunt quod mundi
pars terra conlucem quod commixtae
cordia Unde dicit virgilius
Tum pua omnipotens pecundis
imbribus arborum conlucit in gre
mium descendit
Mitrum pua gaudet arborum dicit
terra pomina pua luna arborum
mutrum uocant arborum quia
pecorum arborum arborum
pecorum luna arborum commutant
in gemitus parbara Calidum
uiam arborum arborum in terra
Quia uirtus arborum nihil potest co
nari quia arborum quia arbores
nascuntur dum quia arbores
incipiant arborum Deum dicunt
deum arborum arborum

quae ratione rupta sint quae in omnia
in cupiditate in culpa cadere. Medusa
gorgonis fingitur quod illicita omnis
prudentia quae confundit auditorum
in praecordia ut exterior conprobua
quod dat in nanaque in praecordium
tamen cum in medio cadere
tonet propter in minuendum rupitam
tamen in nanaque. hae minutae
tamen omnia dicitur. ana omnis pret
pulchra circumque fera virginum
uipperum ut medusae propter quod ana omnia
nuncupantur. unde dea anna pro
clibium dicitur credit. quae omnis
omnipotens in nocania

Pullum indicant ut obscurum pulli
nel nascuntur inquinantia
ut apostolus pullet in ordine dicit
ut concurrent uel quod pullum de
gigantem occidit

Venerem in dedicuna nuncupant
quod in tempus femina uirgo ortum
tinua hunc gerit unfrondinum
propter spumam tunc quinque gratum
Anfrondinem enim graece spuma uocat
Quod cum fingunt sua aut hunc telo pudi
genitalia abscidit tamen quinam
fluxit in mare et spuma mari
concreuit ubi nata dea. Illud autem
quod pellat sul sibi humori sub tempus
fidem prodit ubi venditi quod pellat
spuma ita tunc quinque quod ut conuertat
liquidorum uel rotam conrata. Idem cum
uenerem uulcanus dicunt uxorem
quia uenerium officium non minuit
contrata. unde ita frigidum in uenere
tenet. Nam quod ruat dicit
puaricto uirtutem pueritiae quam
in mare. cum dicit uenerem ceu
ubruna. quod de eo fingitur. quia
nisi rumor de eo in aere de eo
nihil certum aut

Cupidinem uocant ferunt propter amorem
gratum dem non formam ut dicit
de eo alia aut fingitur. quia nihil
amantes abstinent nihil noxabilis
in uenit aut. Pater pinqui quae
ratione aut ita in ratione nubilium ma
ru. gratum. tamen cum arcum gerit
Sagittas quia amor cor uulnerat
fucon quia in flumina

Pandicuna gerit. Luam filium
dimittit ac ori. quem in nuptiarum
audinem per nubruna. Unde dicit
dicatur ita omnis. fingunt
tam tenuem ut lanam ac spectat
habitum cornua in similitudinem
rudiat rotis ita lunae diametrum cel
habitat pellam parcelis. Pubertatis
fuit rudem similitudinem habere.
fratum speculum me rugat ad
propter nomen et lingua speculum
ruinarum et speculum crimina uocat
Illorum ita. Quia cellum contra ac
tiquam arbor parvetur in pro
ducta. propter uerbum gerit sagittam pendet
cum primum cum ut habitum rotis
dicat eam ac uerum ad gerit quae rotam
rerum tamen ac aurum in aurem Unde pu
quum rotam dicuna
Virginem tegit ac dorsum appellat
quam in nuptiis luna erat. Fuit autem
in regina tegit ac in cir regis filia
quod de gregem in uenit regis ac lia dorsum
docuit. tamen ac dorsum colit in ratione
propter quod ac dorsum tunicam appel
lat ubruna

Strupir omnium maximum tegit ac
dorsum pretia. Apis regum ac quae
uib' aut in rudem aut in tegit cum bidem
mortuum fuit ita. strupir appellat
ita propter quem aut in comitatum ponit.
quum rurco fuit quum uocat rotor
dicit ac gerit tamen albicum in terrum repulsum
optruna prius quam ac implicatur
tra in ratione. uelut rotor ta
apis cor. apis primo. deinde tunc
lida ab ri commutat. strupir dicit ita
Apis fuit apud tegit ac aut rursus stru
pi conterit aut. et ab tolat cogno
minat aut quem tegit aut in ratione
minis colebat. quod de fuit aut
dura aqua dum mensis aut signum
apparebat in Inmemphis gen
cum aut in aragat. prosequebat ta
ta regina ac ita in fuit ac cum pen
nebuna. hui cupiat in imaginem

Ribilnem modulat pectruna
Eunum apud ouet apud ac ponit
dicat quod ducet non signum ac ad
uidet aut quam aut. Inlucem cum con
ratebunat aut apud nir.

aere ponu llir non ne qui reducer
dubuna
omnium mundi cuna a quo ruitubat
omnium terum qi gnari durum. tu
u qi gnari dir libri. Unde et gni
ulter sic a dicebun aur ruga nabur qu
nou omnu mooroc et nebun aur. hoc
est uluruna qi gnaliu fubulorum qi
mi nai qu et nocte pnebat au durtu
bili aer aum mundi uena. Fu aiu mun
dicuna et ro quid quid di fun aur id qd
lupp aer fu aur fundo. lq; er fu au
dicuna. Dera uloqi ndo. quod nri
hoc nm lum lnuliu ut ro. pre intelligi
quo cordu hominum nolum lnclinare
tu aa nubili aer porro ni u fudo fu aiu
uppellure. non enim un nubi por
sum et ere ri b aiu lni a ocrirer.
Sed ellocu aur tra dr duo secundum
dac ocere. Quod enim dicaitur ar et
locu aur tra. lnoelligi aer lnmobi
li aer. hoc tra lncommu aubili aer
tra locu aur. Sicu a nouia lncomu
aubili aer omu qu pnu aur ruia et et pre
fuc aur ur tra. Tnu aiu mundu fu au
fin qua lncolo ex furo di qi aar q; filo
et lunu ooo rqu nabur. ppo aar iu
oem poru pre ach noo. quod lnfuro
lum nbaur tu aa lnuoli aiu tra
pre ent. quod nocerdi qi aar n et aar
aru lci qair. fu aurum lnlu nu
qu et colo lnplicu aa tra. aa ad di
pdi qi aar ri et nar ud furu aiu qum
pre ent ri ud pre aer i aum aarulci et fu bla
Plurcurcuaal. una a fruri nuppellu
aur. quod minim et pur cuna. qur
ere et ri uolu pruna. unu qui aum
hominiro rdi uaur. ulocru et ere o
oset ua. ocrraum qrumpua
lnci pinlnim cum nurcimus.
Dumur. cum nuubi. de ri nq ulq
ocrim. Foraanu a foraai aar
nnn hubere di cuna. quu ridtum
quu dure hymunaru ami rcuri b
a foraai aar lnludi noem. Unde ea
et aum uppelluna. et quod puri
lnquor lib et lncuuenerrin cullo
et umint mi noo. et aud bonor
et aud mulorucuna. Fu aiu um
u foraanu r et puruna. et a fordanu
qiuuria lnhir qu et fora aa ri aa

u et iuna u a nulla pulu cuum
fu caumus u ud por aa ri ngulir ar
rau aa iuluna. Aluna et aer fru
feminu rem naur et ere n ab ppe
aer et ffe et aur quel nuni mir homi
mul aur paur bua aa ne et gi gnuna et
lnoa ri dum coqu na laud et linque
ua ne et fumi ne et per culi ruu et ere et au
hubere pma aa una. Iru quindicaa
cupia. Cupidi aur q; d et ri de ru aa opte
Libido qu ppe et a a nolupaa aer
qu et ldto furi t u ppellun aur. quod
ra a mulirruir mi noem fe ru na
et aqui et aa um et ere non ri nuna
Nimfur. de ru qu ru rum pu aa ua
dicaa ru nu libur. nu et nu libur
u qui. unde di mu aa um et ere ni fur
de ru qu ru rum qu ru nu mi nu
lim fu rum. lpru ru mundicuna
et oru ru r qu ri nimfur. ne et lnme
ri aa. nam u et ere noaur mu ri et en
et ffici a nimfu rum. u pu a et gi na alt
u ari ru run et u oc ubulu. nimfur
et gi ppe et nonaa u et ere u de et di cuna et d
u ari um. di ru de et fonaa u. u me et n
u de et cum pot. mul de et mu ri nm. ldet
Ero ur di cuna a lu nonet a ru xi ri et
nnn. gre et fe et nm lu no et ere u uppellu
et a ldto n et ere o qu ri fluir et lu ri et d m
gre et o et fu bulum. et ro et fu ia nu et pu
hoc ud di et a et lua mi ra et u ri gn
fi cuna et fubulu. quod et. lunom
et pu a et aar. u bi u o lua et our
hubi aur. quonm et uppellun a
ulicu lurm et ri a a nimur et fu et aa
quor et our. lde et a uiro r u et n or a et lo
dignor ppar ru pi et nai et et fora
aa dinem. Pe et nu a et er et gi na al et
di et bun a omr et dor quor et domi col et
bun a. et ap pe nu a et er di ca a. quod et ri et
lnpe et a ar u bi libur. lde et a lnre et ar
hudi quu o et bun aar et et lquo
nine hubu et ri na lgnorunaar.
Pun et ldtor mo ra ai et dicuna q et
po et ro a et aem lnoer lunum
et a et ri ui u et ro ri na u quib
et a mu et n et di et ai et ri et ra et ma et a quor
pu a et una hub et quimanur et o et a
qui ru ru et a

Quando dicatur quia lucae munus
puerum sit quum mi cerua in manib
conaturum hoc uppellunatur
apud eum uatem torcuatum esse
dicimus et hoc tamen ueremodo tatur
quum ria cerui ler. in manu tua
parcetur eum tridum.

Urbar et homin burfucat domon
ulna quum ria amulifuerina quum
nuatur et dicatur cerui pumulos
taunguis quum et aenebrorum
Lumminur quum fubulet aruduna
in funaet compere uelunuve
solitatur lunundorpeculiat dicatur
Pilori quem rectum unat. Luant in cubi
uppellunat rudinuu ubi in cubi apuri
cum unimulibundet in cubi dicuat.
Ab in cumbendo hoc tratat prundo rept
enim in probi exiratuna tatumulib
tatum impe una concubiat quod dmont
gallidum uocuna quum uridut huc
pe una in mundiat. Quem uumulgo
Incubonem uocuna hunc romugi
fatunum ficurum dicuna udem.
oruat dicia fuum enim furi
fugi enatum mucorpm torpnes
tatum fricuruu lenirlnetatur.

De Piscetrina

Linguum diuersat et oratra
In diffiscuant aut rporadillum
Nam murquum rupuuat illir
In diuersorum signe et ronorhumanum
diuidetur ratio tatum. Unum omnium
nuatonum linguum fuia quod breu
uocuatur quum pauat uel tarphe
uirtuna non solum in sermone uir
ubi tatum in lia aut rrucerit. In ato
uum quod genat aut ah lingua fuba.
Vel ind plures genat quum lingut
quum tunum lingum mulatrunag et
tatet. Linguum dicat in hoc
loco prouerbium quod in quum fua
genere locuatur. Illo quo hirgi
tricia plaquod efficiatur nominum
Sicua ordicirolat prouerbium sicua
manu prolatatur.

Terruna uum linguum tucet.
Hebreu. Greca. Luanu
quae ad orbem maxime excellunt.

hironimam blinguum ruperuc dni
upiluao fuia cuuru et scripat
Und ea pp ao obcuriat aem rcurum
scripatrum uum manum linguum
cognatatonem ferunt ra uaulatum
recurrunat dum riquum dubiatatonem
nominum ubi in atpriatatonum reno
uuum linguum udatina.

III

Graecum linguum in aetate rgeman
cum or habat. Era enim Luanum
ta omnibus linguum tonum aor culum
tatum in quinque partat bdecimat.
Quum rum primum dicatur. eo ondo
Idem ramixatum tum communum quum omnum
uatum. Sed uatatic uum dicet
tatum omnium rum uua omnum et tuc aut
Terat uo nicum quem hubenat bgibat
tatum. Quum rat lonicum quin dolicum
quum solitat locum ordixtum una tatum
In obscuum ad et sed linguum. Hum modi
cerat discriminum sermonum tat
laut tradit pat.

IIII

Luanum uum linguum quum aut or
tet quidum dixtum Idem pricum
Luanum tomunum mixatum.
Pricum tum quum uat arrimilat lit
tum uno tatum uat morum ahum in cedi
uat hubtum at uum minum ulat
Luanum quum tum uno tatum
atci tatum at in Luanorum
locum. Quum fuum duodecim
atbulum pat.
Romum quipotat tum
ucatum populorum uno
genat tatum quum tum plurat
tum uirgilium potat
tatum omnum bgrecum
tatum. tatum ciceronum tatum
effudum
Mixat. quipotat imperium
Luanum promotum simul
cum omnibus tatum
In romum numcum autem
In rupia In aegyptum autem
uerbum pro lo tum mor da
barbarum mor corrupt
Omnum uum mor tum argentum
tatum quat uel in linguum
tatum uerbum conlidum.

Sicut hebraica in omnem media terra et
in pulchra terra montes feruna. Sicut ager
paradisi omne occidens ad orientem et urbes
in eo aburfrunguna. Sicut alauda in ca
pite prius ad caelum et sic hebraica
in montes conscendunt in planitiem alia
descendunt. Quidam autem urbium
linguam pro caelum quam ubique
de caelo fuit. quod hic accipiatur. Co
modo in diuinis hebraica puer linguam
quam non nouerunt docentur.

Omnem autem linguam uniuersi homines
simul et semel uniuersum uniuersum
rerum genus. clamando poterant
accipere. una legendo et precepta
accipere. Quam omnium linguarum
scientiam difficilis est. cum quam
nemo eam in die iudicii uera
ualent nisi qui eam perfecte in
linguam mercia. nam quidam lia
pua aut dura. nisi uniuersalis
aut doctior. Illum enim proprie uocis
clamorem et primus tractat doctior.
qui proprie linguae. cum ceteris omnibus

Vi Cum modum linguae locutus est
dr in principio mundi dicit et fiat
lux in nuchi difficile est. non du
dum enim erunt linguae loquen
linguae in ronia porro et ceteris
hominum uiuum maximum primum
hominem loquitur. ut ad pecus
et dum corporis ceteris.
Ex dicendi dicit. et filium
dilecit. ubique quibus ducere dicit
Illud linguae carolus quae sua
una aequum mercia linguae.
diuitiae. Indiuitium
gentium barbarorum quod tuae
lingua illi dicit loquuntur sua
ubi in nocte loquitur.
Loquitur autem omnibus
non prudentiam nuchi
bilem. sed per uiam
corporis et quae omnium
hominibus apparet
uolunta quando locutus est.

Vii Dicit autem praeter
Si linguam hominum loquar
et angelorum. ubique enim
quae linguae angelorum

Non quod angelorum et aliae linguae
sed hoc per angelorum dicitur.
Haec quae enim quae linguae in quae
hominum loquuntur. nur quae pp
Iam dicit praeter siue linguae prua
de eum amor prius de linguis et in de
gentium aburporum quae de linguis
gentium non de gentium burlingt et gentium.

Xxvii De generatione mortalis

Genitrix mulier ad ouum unum principio
ouum siue tubulus. n. ad. redin
proprium collum ad non dicunt ad
uia gerit. arit. hinc tacet gentium
dicitur. Genitrum appellum
pp ar gentium non fumilium
de auigenendo sicut ana ad uni
cendo. Genitum quibus diuinis
ad eum. Xxv. mruna de lu fecit.

Xxi. deum. Iuginum et pecunia
de rem: Ut pecunia repaiuginum de re.
ut pecuniarum ad de lunia
Spaiuginum aut ad habendum licet
qui pecunia et recipiuna. quique
fere cendo prouincia et in uiu
in pecunia.

Filium quinque linguae et gentes
singulis procreuiuna. Quae
primus Eum. a quo dum ad principi
pidir. ii Sedrul. a quo uiuit
ad pullulum in pecunia. iii
de ad dr uxu a ad gentes et ciuitates
et ceteris. iiii Quae uocatur Ldi. a quo lidi
Quinaur rum. a quo primi quorum
maior populus pura dominus.

Filii dremin pecunia rem quae maior.
Ur. ba ul. ba gentes. bomer.

Ur ceteri condiuarcondiuer. qui in pu
bra nu ba cotlem rimum ad pura
principium. und pura lobredem
quod rem ba ceteri uiri ceteri uiu.

Sedrul. a quo urmeni

Tiraur gentes. a quo curmeni uiu
curit. Quae uaurmer. a quo ria
hi quae uocantur mentes.

Porro autem ur pura. filium.
Ebr filii ur pura a quo ebri.
Et ceteri filii ebr. a quo indi
ora ceteri gent. Sulc
filium et ceteri quo bucomum
Licet ator ulnre ceteri ad ul et pre

Smahel filius abraham a quo ismahelite.
qui nunc corrupto nomine saraceni
quasi a sarra et agareni ab agar.
Nabaioth filius ismahel a quo nabathei.
qui ab eufrate in mari rubrum inhabitant
Moab et ammon filii loth a quo mo
abite et ammanite.
Edom filius esau a quo idumei
Haec sunt gentes quae de stirpe sem descendentes
possidentes terrarum meridianum
ab ortu solis usque ad finices.
Filii cham quattuor ex quibus orte sunt
gentes. Chus a quo ethiopes progeniti.
Mesraim a quo egyptii perhibentur exorti.
Fut a quo libii unde et mauritanie
fluvius usque in presentem fut dicitur omnisque
circa eum regio futhensis.
Chanaan a quo afri et finices et cananeorum
decem gentes.
Item ex nepotibus cham filii chus. Saba et
Evila sabatha regma sabatacha.
Saba a quo progeniti sunt appellati sabei
de quibus virgilius solis est thurea virga
sabeis. hii sunt et arabes.
Evila a quo getuli in parte remotiore
africe heremo coherentes
Sabatha a quo sabathei qui nunc asta
bari nominantur.
Regma vero et sabatacha paulatim antiquum
vocabulum perdiderunt et
que nunc ab antiquis habeantur ignoratur.
Filii regma saba et dadan. hic saba
per sin litteram scribitur in hebreo. Illum autem
superiorem saba per samech a quo appellatos
sabeos interpretati sumus.
Dadan a quo gens est ethiopie in occi
dentali plaga.
Filii mesraim. Labim a quibus libii quae quondam
futhei vocabantur.
Casloim a quo filistiim quos veteres allo
filos nos modo corrupte palestinos
vocamus. Ceterae sex gentes ignotae sunt
quia bello ethiopico subversae usque ad
oblivionem preteritorum nominum pervenerunt.
Filii chanaan undecim ex quo cananeorum
decem gentes quarum agros iudei expulsis istis
possiderunt.
Quarum primogenitus sidon a quo sidonii
unde et urbs eorum in finice sidon vocatur.
Secundus eth a quo ethei.

Tertius iebuseus a quo iebusei quorum fuit hierusalem
Quartus amorreus a quo amorrei.
Quintus gergeseus a quo gergesei.
Sextus eveus a quo evei. Ipsi sunt gaba
onite. vicinae civitatis gabaon qui supplices
venerunt ad iesum.
Septimus aruceus qui arcas condidit
oppidum contra tripolim in radicibus
libani situm.
Octavus sineus a quo sinei.
Nonus aradius a quo aradii qui aradu
insulam possiderunt angusto freto
a finicis litore separatam.
Decimus samareus a quo syrie nobilis civitas
quae vocatur emath.
Undecimus amatheus. Haec sunt gentes
de stirpe cham quae a sidone usque ad gadi
tanum fretum omnem meridianam
partem tenent.
Iafeth autem filii iafeth. Filii igitur iafeth
septem nominantur.
Gomer ex quo galate id est galli.
Magog a quo arbitrantur scithas
et gothos traxisse originem.
Madai a quo medos existere putant.
Iavan a quo iones qui et greci
unde et mare ionium.
Tubal a quo iberi qui et ispani
licet quidam ex eo et italos
suspicentur.
Mosoc ex quo cappadoces
unde et urbs apud eos usque
odie mazaca dicitur.
Tiras ex quo traces quorum
non satis inmutatum
vocabulum est quasi tiraces.
Filii gomer nepotis iafeth.
Ascanaz a quo sarmate
quos greci reginos vocant.
Rifath a quo paflagones.
Gogorma a quo frigii.
Filii iavan.
Elisa a quibus greci elisei
qui vocantur eolides
unde et lingua quinta grece eo
lis appellatur.
Tarsis a quo cilices ut io
seppus arbitratur unde
et metropolis est civitas eorum
tarsus dicitur.

Cáram uquocári. Idéracipri uquib
odiéquéurbreiaaumnominuaair.
Dumimuquorodir. Hérunaqónaér
déaarrpluríach. quiuaauromõaé
uduquilonán. módumpuraémuríé
áaomnénéuropumurqúdoccbanú
briaaauncumporridónanominu ó
locirq; qónaabur. réliquónaér déqibur
poraúri. Inmuaaruna pluríma. cbaóru
pmanéaua fuóruna. Hummulaair
qónaaúnocubulu. puraémúróruá
laaua odiéuppurbia undéfuóruá
dirmuaai. ricua éaurrur. carrirli
ecbórbréi. puraémubroaémporr
ubaairaaé. laaimuaairuna uadix
hominér. docaarrimunaquirrimur
raomar. prérciaaunaér. néchominú
réduliquarum & hiraaoriqinérqtaú
poaúruna réppénré. Numquod
éfliocu Inquiuocuaairmérdrum
éqibairuna éqoraa. nullu hicérónuõ
omqouocubúli. Sicuanéénopú
quidicunaairudtúfliúcumpanére
quicurappóllucairéra. Caridmmu
conridérénair. plurima aaumégtaú
muaai quúmunónaai uocubúlu
uppurbia quibporaérmmu drubru
dédiá Fraaoniumq;
Indi. ublndoplumynt dicairuna
quiuboccidénaaliparaéérlnclud
Bérér. uproprio oppidonmmrona
airuna qónrudomónaqnriaau
upuaquordúrbombúlunucó
aqriair. déquibéralllud.
Ignoarfucit. rédnoaruóllérérér
Cumquidé populirúalnaér
airimor Indorq; Inhubiaúlér
circucunqón. flubium údé
Iáaumquirqumdénuncupuará
Ircunidicaa. uriluulrrunu
ubiruna plurimóaqér
Bucairum. reiaéfuóruna qí
riaé fracaonéurátibruir
pulri. luxaubucaroniom
qónaarflubiúconridérúá
éculúruocubulonmin
roraaa. hulurqónairré
fuia ꝛ orduraréérhuúair
magrecuraar

Puraquoqár Ipriubreiairomqinón
airuna fuóruna énimáaé éulér
quodénum. haéuocubulomunpér
aaairair. Humreiaacaéérónoné
éulérpuraacidicunair. hirimulér
ubucairqunidomérairaciérádiairqnib
reiaaupulrirolaairdinér luxaairreu
numprimum puraamocéupuaórúá
Vélndéplóruqénumáaumuinairé
obaanúruna.
Airiruburrurfiliorém uocuaaqér
poaénairrimu quirubtupriaé urq;
udlndaéfinérommónlnumádsodénuia
réqionám.
Médiu urréqtruocognominuaquaúér
Numqluronpdiuerréqirfruaérupplit
filiuraérrulupulrurérá cúmédiu
uxorérruu cúlfuiaprénqrmádurréq
uaénérium. quiporamoraém
luronirorénairplucqumpdoniia
ubiqmédiúurbánconidia qónairq;
médorúnmtruouppóllumia. Sédln
uénérúlnqónériquodmudairuucair
qónairmédaéfuiaquoáa cogno
minuair uaripénurdicairéra
Pórré. uyrérréqtruna uocuair quida
qréciu. uriumairumrénirlbiburburr
qónairérruidiairhoqréilopdomia
nouirrimédocairnmnrubléérqéair
dédia. Fréúumuaérium Ignoulér
fuóruna éanulliur Inaérqtnaér. loci
hubúnair. médirérpoaénairrifuóru
Curdtquinuncculdtuocunair
uciurédfilionu or fruairrubruf
cognominuairuna
Subtidicaa. ÁPO. ÆCE BÆCOAI
quodtraupplicum. éaréérumqiu
diumairaénplpraéairuuérum
Ipriruna éaréubrquilnmonaérarubié
runa: quiuocúairlibuúéaúair
libuúubiairucolliqiair
Simrurumyocuairpénbénair qí
fuiaénporubruúéécéairu qior
uúmuéérérurrimor. nuncnor
Ugeumtrirorupuraéaaúuppóllúa
Hbérruocuairuna ubér. quipro
néporfuiarán.
Sruéliéérubro. ubérht fliolruuc
Numpuairairum hpréaéfuirré
réht uquoduodéimludéaéarbur
rrulérruocubulúroraairuna

Puraquoqár Ipriubreiairomqinón
airuna fuóruna énimáaé éulér
quodénum. haéuocubulomunpér
aairair. Humreiaacaéérónoné
éulérpuraacidicunair. hirimulér
ubucairqunidomérairaciérádiairqnib
reiaaupulrirolaairdinér luxairreu
numprimum puraamocéupuaórúá
Vélndéplóruqénumáaumuinairé
obaanúruna.
Airiruburrurfiliorém uocuaaqér
poaénairrimu quirubtupriaé urq;
udlndaéfinérommónlnumádsodénuia
réqionám.
Médiu urréqtruocognominuaquaúér
Numqluronpdiuerréqirfruaérupplit
filiuraérrulupulrurérá cúmédiu
uxorérruu cúlfuiaprénqrmádurréq
uaénérium. quiporamoraém
luronirorénairplucqumpdoniia
ubiqmédiúurbánconidia qónairq;
médorúnmtruouppóllumia. Sédln
uénérúlnqónériquodmudairuucair
qónairmédaéfuiaquoáa cogno
minuair uaripénurdicairéra
Pórré. uyrérréqtruna uocuair quida
qréciu. uriumairumrénirlbiburburr
qónairérruidiairhoqréilopdomia
nouirrimédocairnmnrubléérqéair
dédia. Fréúumuaérium Ignoulér
fuóruna éanulliur Inaérqtnaér. loci
hubúnair. médirérpoaénairrifuóru
Curdtquinuncculdtuocunair
uciurédfilionu or fruairrubruf
cognominuairuna
Subtidicaa. ÁPO. ÆCE BÆCOAI
quodtraupplicum. éaréérumqiu
diumairaénplpraéairuuérum
Ipriruna éaréubrquilnmonaérarubié
runa: quiuocúairlibuúéaúair
libuúubiairucolliqiair
Simrurumyocuairpénbénair qí
fuiaénporubruúéécéairu qior
uúmuéérérurrimor. nuncnor
Ugeumtrirorupuraéaaúuppóllúa
Hbérruocuairuna ubér. quipro
néporfuiarán.
Sruéliéérubro. ubérht fliolruuc
Numpuairairum hpréaéfuirré
réht uquoduodéimludéaéarbur
rrulérruocubulúroraairuna

Iudaeum. scilicet uel decem arburum nu-
ae in porua. Hamuna autem ubi et
ruta. nuncupabantur. et quorum
Induo regna dicuntur. aut de
arb' quod erant. Iudea et habebat
Iudea. nimirum et ea arua
Reliqua pars decem arbum in ma-
ma regem ibi contra aua. obpti
mu magni audinis prima anum minimam. et
Sumuri ad nat. genr. sumria et cordiu
uburum. quia arum mi gru ea. ubi au
uerna Inrumana quibus ante Inaer
prima aur. aur. ad et quod cub aua ad
erat. Iraa Inaerum regionis eat. ad cur
ad diu. con locu aarua.
Fenix. cudmi. fru aer dicebat. bis regi baa at.
Inirum profecaru pua. ridonem.
rex. nuna to. rapptor et ruonim et fenicet
tum gprouincium. fenicem nuncupant
Sidon. ruum. mu. ciuitas ad qua tu ocu arrido
aa. uxir. tu ocabulum peribenaur.
Surrucen dicta. ut quia et surrucenae
reperedicena. uel ricua. genaa alter. lua
quod de origine tirat. rina. qui ringent.
hu pum plumb habi aana. roliaa dinem.
spirua barmuliat. ualibar genter or
docta. quod rina et rmulet. lpri cedur
u filiorum ulir. lpriu quitem ubuqur
quia cadirini puer. on mi et surrucen
uocunaur. quia et surru regeni aar
gloriunqur.
Pilirae. lpirua pulcraani. quia p
lica aerum. termo breur non hab
red pro to phi greco uaaur. Ind philirae
pro pulcraani dicunaur. uciuitas at
uaqruundem. et ullo phili. Idera
uliqenigent. ob hoc quia ramp fuerua
Inimihi rrtil et a long tubay. gentere
ucrocidaa at. rpurupa.
Cununer uppellata. decunuu filio
cum. quorum aerum Iudi porridem
exculur origine tira. et mor pua. ad ric em.
uquo morrerua nuncupa.
Egibar. ubi egibar a quodum regi tuo
cuaarua. numan at. uel dicebat
Inaer prima bunaarum lingua
dirulcu. et pa aa. uffligen aer. et quod
u fflixerina dipplin prius quamdiuno
auxilio liberu. enaur.
Armenur. et aerrulu. uid enumero
ducum Iuronur. quia de col corpo
pecaarua. ne collecau mulaaadine.
qui et mirrone et Iuron et purrim. aequ
amenum condidrae en arg et pouo
cabulonum n dedi

Limera. pericur quia aur ubi arduidia.
Seiaa cognominu aur. quolim aeri ae
uquiburdum peribenaur uocu a gen
un aquirrimu rempublicaa. hu paran
bucrin nor qui geminé uum eorum
uma zonum regnu condideruna
Surruqaae et seiaa rum origine runa
ae dicaa. surruqae quia rigru uel tra
ro aer qae. numrici bi duru regenaa
gru uedicia. Idem murur. Inirua qui
Inaer regiaa rua aae qui bu nor regaem dri o
nuli bi ugir Inubiaa.
Amuzoner. dicae runa et quo drimi
uuerena. rinturum quia rum amuzo in
ru. et quo du duraard et aer non bu mum
terena. n trucia aurum lucaar Inpalirae
quiruntur amuzo in du bua enim qui
u du et runa mummum. ura aaunur
unimummurdicra. Hum hoetra
uma zon quiruntur muzor Idera int
mummu. hur lumnon et. et quod turu
pura aub et ulé pura mubuc et ut
lulexundro. urqu aud Inaer mi cionem
Idelaae runa
Inpuraae ruqu aae et seiaa et genaer. que
pora et rore et luromi ere duna ulbo cint
nurcunaur. dburriduur nuib' ha pri
cu pulticolor et gen aanum dedia
ae Ind et dicunaur ulbum hor rum glucu
oculir. Idera picaa. In era pupillu
ud to. uanocat et plur quum di et rerua
ulbanuum uu cinu u amuzon rufu
Ugnor. una ae. u unnor ru qu aar
per aaremo ur et ae tuo uburer uppellu
qui priur Inulaanum to ad et naar
glu ciu lem aanu. In ae mur ru
gae aae rum Inmunter pitor
ubi aa ubrua.
Dind et nicibur. et quir cu uu ur
rupibur. ferur et genae ae ul et undi
cluuraar colbenae. ruperina
ae or et gen aae nu ci gin aanum mirae ae ua
ae ubi et ibaar ruae et zopiburum
uae aae ul et et et runa ?
Arolunorum. et genr. u nae ae ae dur dunu
u dur dun o nomin u aae. aae dur dun
et aluriur pru aae et et ae ae pro fae ae
et ir lu ae ae ae u ae ae ae ae ae ae ae
u dpriqum pu ae ae ae ae ae ae ae ae ae
por aae quom fil ae ae ae ae ae ae ae
Ind et in por et lur aae or ae ae quo aae dum
nuncupa aae runa
Culuae. quilhert norcunaar. qu

Inauriliumaxegebiannis hiocuaa regni
cũto puraauicaoriudaurcruna
ricq dtlndt greciudmixaa primũquillo
greci nuncqcunaaquo quillaqnmt
quluaaenuncupunaair

Greciunaaaaculiu uaaerulo poraqu
uegreco regegreciruna nuncupuaa
nũ greci propmt aaerulirua

Lupiaauaũm genaemaaeruliqfuree
uluna circupenion umnenolim
Inubiaaunaaenuluupiaauapollinir
filiununcupuaaer.

Scionii greciruna nuncupuaa uricio
nortegt hiupmmumaquilitiuocu
banaair dregt uegulto quipmi
ricionir Inperuniaauquo hauqtulta
ciuiaairnuncupuaaabia quenune
peloponenriruocuaairupelopbthio
Ipriruna haurtudbiuburtudbegt
lobirbaquillirae filiodicaa?

Danuiudunortegtuocuaaldbeaair
equinaburgiocondiaaretcognominuaa
poraaquumuũmrex greceqt upir
morauurbia hunefiliuirurequirruc
aaria Inregnumbatbetouregiuiuppel
luaaruna aquibaaumubiarporaobiaaũ
dbelubaricepia aaemplo aaruaeriscio
onoruaair Acti quibaaeciu ub
ubaacto lobir filiodicaa.

Pelurgi nominuaa quiuccũ ublir
parriruaanoaaporeiduaenirretaaliu
uiriruna uaaaaer primorenimbor
uuuro laaliu ad pulirretcomenio
ricaa greciuero pelũgoriu louirea
luirretfilior peribena dicaaer?

Midnidonerfuruna uaillirocu
dolo perpinidicaaũmruãamidni
donerppaaruaaaaaũquirimidnict
dbraperinictbrunaoraaenruũm
dicia dicaaermidnidonerumidni
donoducetlobirbaeurimdoretfilio?

Cerropiruaaenicenriumregiruccaria
gruinurculurfiliuuaqaarnomen
daaregionirarqenaardedia dbeteu
uaaaicognominuaquiruãuddni
enrer Non uirforraarerionmt
eddan uaaenienrruocuuialonr

Macedonir uinominenuacionir
regiruna aeiuumuaaanucupuaara
poratumuacedonerdicaa.

Epiroaer upiro uaillifiliopriir
pirridtporatuuero epiro regtid
laulumaaiirrinpetrumerbruna

Donunqaaumaellepirfiliurquaundedon
baaorcqinenenarnmnducuna Suauum
purregrecieqenaar bequibbaaucogno
miaairbra aeraaulinguu greceqqat
dericuuppelluaair.

Lucedemonterulucedemonerrentlqfilio
dicaa hiudiuprtuerunaaerinbellum
conaarumerrenoruebria nedluaairmaad
pretiurpenprolirumia aaerena prect
peruna uaaiireginumqbetqqcumluutnil
dominelicaaorconcuberena ricqqe
promircuouireginuirumconcubiaai
lubenerdtlncerdaarpuerenaaburnuaai
tenoaaiuuaaenipudoirrperaaiuuocu
aaruna numlproterrepuraanorquer
balucedominor

Spuraaiuoruero ppaaretpenaanorud
uerurcudmũquuridbaerumcoaaucd
bcommipuraaeconflicaairlaauuocuaaer.

Tracerbefiliolupeth quuuocuairera
aairair baaorraaba cognominuaa ua
rupenurdicaaera penibenair licaa
genaalerterbemorib laudicaarterraa
muna quodria aaruaerrellurrimi en
omnũgenaaumfuerunaundbeaãlau
dbeirfubulorumemorunaair quod
cupaquordirruirliaaurena baaumant
runquinenlnorriburcupiaaũporaair
rolicaerena dequibuirqiluir.
tufugtcrudbleaaerurpigtdicaaruuurt
quuricrudblium baaluuroqq.

Saaerumgenroriginemalocirducia
quimirriaduirtgonuuaairpraquindor
uaaponaaolnaaruuruna raardiffluburũ
uuocubuloumnirquumuri concerre
runa uppelluairuna

Romuni urumulinmnnuncupuaa
quiurbenromumcondidia genaaq
baciuiaaiaa nmndedia hiuũatu
ura aairdnoruiaairdni uluaano luaam
uocuairuna

Humluaairr laaliegrecqua quiberõ
nmqt luaairuppelluiua quiporaba
romuniinuncupuaairuna hiba
quirmaerdicaa quiuquirirdicaerera
romulur quor [illegible] enuraa uaebud
quiruuinqqlinguu curirdiegaã.

Laaliurquoqbarubirbaricuirfraer
fuerunabequibnmupptirlnpdicaa
baregionibiruuna [illegible] ubiaaulo
laaliurrubino rubinuricedno
ricunicognominuairuna
Dembaricilienrer.

Tusci italię gens est ab frequentia sacrorum
et turis vocati id est ἀπὸ τοῦ θυσιάζειν.

Umbri italię gens est sed gallorum veterum propago
qui apenninum montem incolunt de quibus
historię perhibent eo quod tempore quo
se cladis imbribus superfuerint ombrios grece
nominatos.

Marsi gens italię dicta a comite liberi
marsia qui usum illis vitium ostendit et ob
hoc illi statuam eius fecerunt quam postea
romani victis marsis tulerunt.

Marsos autem greci oscos vocant quasi ofiscos
quod multas serpentes habeant et o
fe ye serpentes dicuntur. Inlesos autem
esse serpentium maleficiis ubi etiam
nunc plurimum apennini montis incolunt.

Gotti a magog filio iafeth nominati putantur
de similitudine ultime sillabe quos
veteres magis getas quam gothos
vocaverunt gens fortis et potentissima
corporum mole ardua armorum genere
terribilis de quibus lucanus hinc dacus
premat inde getes occurrat iberis.

Daci autem gothorum soboles fuerunt et dictos
putant dacos quasi dagos quia de gothorum
stirpe creati sunt de quibus ille ibis arctoos
procul usque dacos.

Bessi barbari fuerunt qui a multitudine
boum sic vocati creduntur de quibus quidam
colla terens medio ut illa dividat mulso
bessus pellitus accolis rupit.

Gypidę pedestri prelio magis quam equestri
sunt usi et ex causa sic vocati.

Sarmatę patentes campos armati
inequitabant priusquam eos lentulus
danubio prohiberet et ab studio
armorum sarmatę nuncupati existimantur.

Lanus fluvius fertur ultra danubium
a quo alani dicti sunt sicut et populi
inhabitantes iuxta lemannum fluvium
alimanni vocantur de quibus lucanus
deseruere cavo tentoria fixa lemanno.

Langobardos vulgo fertur nominatos
prolixa barba et numquam tonsa.

Vindilicus amnis ab extremis gallię
erumpens iuxta quem fluvium in
habitasse et ex eo traxisse nomen
vandali perhibentur.

Germanicę gentes dicte quod sint
inmania corpora inmanesque
nationes sevissimis durate frigo
ribus qui mores ex ipso celi rigore traxerunt
ferocis animi et semper indomiti.

horum plurime gentes
varie armis quarum gentes
discolores habitu linguis dissone et origine
vocabulorum incerte ut tolosates
ambivari quadi tungri
Marcomanni bructeri camavi blangiani
tubantes quorum inmanitas barbarie
etiam in ipsis vocabulis horrorem quendam
significat.

Suevi pars germanorum fuerunt in fine
septentrionis de quibus lucanus fundit
ab extremo flavos aquilone suevos.
Quorum fuisse centum pagos et populos
multi prodiderunt. Dicti autem suevi
putantur a monte suevo qui ab ortu
initium germanie facit cuius loca incoluerunt.

Burgundiones quondam a romanis sub
acta interiore germania per cesarem
limitem positi a tiberio cesare in magnam
coaluerunt gentem atque ita nomen ex locis
sumpserunt quia crebra per limites
habitacula constituta

Burgos vulgo vocant. hos iterum rebelles
romanis effecti plus quam octoginta milia
armatorum ripis rheni fluminis insederunt
et nomen gentis obtinuerunt.

Saxonum gens in oceani litoribus et paludibus
inviis sita virtute atque agilitate habilis
unde et appellata quod sit durum et
validissimum genus hominum et prestans
ceteris piraticis.

Franci a quodam proprio duce vocari
putantur. alii eos a feritate morum
nuncupatos existimant. sunt enim in
illis mores inconditi naturalis ferocia animorum.

Brittones quidam latine nominatos
suspicantur eo quod bruti sint gens
intra oceanum interfuso mari quasi
extra orbem posita. de quibus vergilius
toto divisos orbe britannos.

Scotti propria lingua nomen habent
a picto corpore eo quod aculeis ferreis
cum atramento variarum figurarum
stigmate adnotentur.

Galli a candore corporis nuncupati sunt
gala enim grece lac dicitur unde
et sibilla sic eos appellat cum ait
tunc lactea colla auro innectuntur. Secundum diversitatem enim
celi et facies hominum et colores et
corporum quantitates et animorum
diversitates existunt.

Inde romanos graves grecos leves
afros versipelles.

Gillorna aut proceruaque nouer In
genio quidem quod nuaure clima aut que
Gallia uim ranon ortu aqua aut aer zonona.
dicebantur quod libri morpiarum
recepiunt a porcu et In S hiacetu
commuaa aut ra

Uccu oppidum qua lux aut primum
uquorum a cognominua a bucca
da qui bus credi aur dixiunt pobaum.
Luat quuqua nouer bucca hu pri
nti lugir pum plummonar habiau
roliaudinem Idem ba aur contr
quur bucconter. c. In. i. liaatrude
mua aut quod ter pomp tlur domiau
rpuniu. Haudaru fumum uiu rpeciauur.
d pirinti lugir deporua. ba lnunum
oppidum congregaua undeac cubum
uiter nmpuccipia

Spuni ubi bromunt primum libri
porata ubrpulo rpuni cognomina
bgruna

Gallia secundo redica a unde ac gallu
reliquiri nm rpunit pp tir cum didiorer
bira aua hic rrecum ribi orqint
uiu rpuna unde ac unua alli In gnio
gallena Si quidem pora fin tmaro
lum bolli actu cum oro ac ma ducir
rpuar In uirum pua ac bat lum modum
non recipiri aur In regnum ciprum
concaiu rel big urbem mnnum aua q
pua ri. dum un condidiut Inde
ad gallia tum pro fecaur ri porta ar
ri tur et loco gna an mnd diuit.
Raaure ori rpuni locua. ba quod
cirtu raaurum plum ori ra mon ab
ri lur qerbur In habiaua

Uma ab. c. ori rpunit uuocubulo
urbir bellu um ui ci In ridua
uppidua. ha ani mi paanux
ama grud lu aro cinandum
taud dlundum ut ud pp aad u
uorbru rempparua.

Ella ab. ac gallur cel aicir ori ua
que ex nomine uppellua ab
regio cel ab ria. Nam ba flu
minr rpunit. Ibi ubi cori dori ua
ba ac gallir que cel aici dicebuur.
mixaa uaro quuocubulo cel ab ori
riunc cu pua ua rua

Aprup pellua ua uno ba porti mr
albrat quu ocubua aur a fa
quidci aur dur ut ud uiur
libium bericaam

Ad liuu caro ra ab cori duit et qp
aetrorer nominu aua ori ra pro
bau fricum nunc pupit

Pri qui dum cura aut qui ori ri run
ci burnunc pua aut qi cu didonc pro
fecaruna

Tinoru ori. ua aru urbe fenicum
nominua aor de qua pro fecaruna
ba lnu fricli aur ua ri una

Gaali qi aa di cunaur fuit qi In
gnia aug mint ulocir rum nuib
con recondna ar locuir aaum In lib
occupuu ori una ba quu ac gna aa
ua ori una dirnua donm nnq gaal
cognominua aruna ud ba aa opino
ori ra pua ac gnoaer ubunaaqu co
nua aone nua ror conrunq ini aa
propinquorr ibi nocuit

Africum uum In ia aoubu pelli
delnd tufri pora hac gaali pore
muum ba numi der Numida
de ua afri pua aua ri ri cur ori ua ba a
ordium ba uocubulu Pumpora
quum In rpunia ori ulir In ori ria
ac ori qaur lur con pori aur. ac ua
gna aburum ir reduce pur rum ci
ri dir qu ori bua ac ac ori num ori
mbi bgri: aur mori nuib In africum
aruni fu ac aa proxinum locu
occupuu ori Sed pori dum ut
ma In ua mr pro con rari ri dir don
ciburnon In ua ori una ba In gnum
lingua con mori rum pro lib ori
ppua ac ori ua gro ori ad diu ori ur ri ci
aaudin ori ua qubunaaur ba rupu
bulua aomburuu qubundir rem
lpror pro pria lingua numidi ru
pellua ori una. Idcirco oppido
uugor ac ori runqaer.

Modi uum cu liburr em ri ori ua
quu proxim rpunia In hu bi
dubuna quaz nm rpuiu cu
libir corrubaer burbaru lin qu
muuro rppar mod oru uppellu ac
Licba muum ob colorem ua gr ci r
uocaur gr ci nim mi gru
muuro uocuna ba ac gro quipp
culore uppua ac rpori ri ua com
color ridiuna

Marlu cium aur a fricra nō
lōq ubua tum ori ba ac ora ac ori
pt ordum quu cium aur ac om
ri ri uocuaruna

quos nos corrupte maurusios vocamus
de quibus virgilius hinc mihi massile
gentis monstrata sacerdos
Gaulalum gentes a meridie usque
oceanum hesperium pervagantur. Hi
nomen gaulon insulae dedit quae est
iuxta aethiopiam ubi nec serpens
nascitur nec vivit.
Garamantes populi africae prope cyrenas
[illegible] a garamante rege
apollinis filio nominati a quibus et suo nomine
garamam oppidum condidit.
Sunt autem proximi gentibus aethiopum
de quibus virgilius Extremique hominum garamantes.
Extremi autem quia remoti a consortio
humanitatis atque incogniti.
Hesperii vero sunt qui circa hispaniam
commorantur. Nam hispania hesperia.
Aethiopes dicti a filio cham qui vocatus est
chus ex quo originem trahunt. Chus enim
hebraeo sermone aethiops interpretatur.
Hi quondam ab indo flumine con-
surgentes iuxta aegyptum inter nilum
et oceanum in meridie sub ipsa solis
vicinitate insederunt. quorum tres sunt
populi. hesperi garamantes indi.
Hesperi sunt occidentis. garamantes
tripolis. indi orientis.
Trocoditae gens aethiopum ideo nuncupati
quod tanta celeritate pollent ut
feras cursu pedum adsequantur.
Panfagi in aethiopia sunt quibus
esca est quidquid mandi potest
et omnium fortuitu gignentium unde
et appellati. Icthiofagi quod
venando in mari valeant et piscibus
tantum alantur. Hi post indos
montana tenent quos subactos
alexander magnus piscibus vesci
prohibuit.
Antropofagi gens asperrima sub regi-
one siricum sita qui quia humanis
carnibus vescuntur ideo antropofagi
nominantur. Iam quod sicut ab her-
[illegible]
[illegible]
[illegible] vocabula sumpserunt
[illegible] a prima origine nominis
[illegible] non [illegible]
Iam vero hi qui antipodes dicuntur
eo quod contrarii esse vestigiis nostris
putantur

et quasi sub terris positi adversa
pedibus nostris calcent vestigia nulla
ratione credendum est quia nec
soliditas patitur nec centrum terrae sed
neque hoc ulla historiae cognitione
firmatur sed hoc poetae quasi
ratiocinando coniectant.
Titanas quosdam in graecia
fuisse ferunt robustos et excellentes
viribus quos fabulae fingunt ab
irata adversus deos terra ad eius ultionem
creatos. Unde et titanas dictos
ἀπὸ τῆς τίσεως id est ab ultione
quod quasi ulciscendo in deos tume-
rint. Quos fabulose poetae a fulminibus
interemptos fingunt. [illegible]
[illegible]
[illegible] fulminibus interemptos.

XXVIIII
De regnis militiaeque vocabulis

Regnum a regibus dictum. Nam sicut
reges a regendo vocati ita regnum
a regibus. Regnum universae natio-
nes suis quaeque temporibus habuerunt
ut assyrii medi persae aegyptii graeci
quorum vices temporum sors ita volvit
ut alterum ab altero solveretur. Inter
omnia autem regna terrarum duo
regna ceteris gloriosiora traduntur.
Assyriorum primum deinde Romanorum
ut temporibus et locis inter se ordina-
ta atque distincta. Nam sicut illud
prius et hoc posterius ita illud
in oriente hoc in occidente exortum est.
Denique in illius fine huius initium confestim fuit.
Regna cetera ceterique reges velut
adpendices istorum habentur.
Reges a regendo vocati. Sicut enim sacer-
dos a sacrificando ita et rex
a regendo. Non autem regit qui non
corrigit. Recte igitur faciendo
regis nomen tenetur peccando amittitur.
Unde et apud veteres tale erat pro-
verbium. Rex eris si recte facias
si non facias non eris. Regiae virtutes
praecipuae duae iustitia et pietas.
Plus autem in regibus laudatur pietas
nam iustitia per se severa est.
Consules appellati a consulendo
sicut reges a regendo sicut leges a legendo.

Nam cum romani tarquinii superbi
dominationem non ferrent annua
imperia binosque consules sibi fecerunt
Nam fecerant regium non benivolentia
consulentis sed superbia dominantis
erat hinc ergo consules appel
lati vel a consulendo civibus vel
a regendo cuncta consilio quos tamen
idem mutaverunt per annos singulos ele
gerunt ut nec insolens diu maneret et
moderatior cito succederet.
Inde autem duo pares quia unus civ
ilia alter militaria administrabat
ministrabat. Regnavere autem
annis quingentis
sexaginta septem

Proconsules suffecti erant consulibus
et dicti proconsules eo quod vice eorum
consulis fungerentur sicut procu
rator curiae pro domino

Exconsules autem dicti quod iam a con
sulatu exierint sive transacto tempore
a consulatu exierunt

Dictator quinquennio potestate
praeditus qui super consules erat
Et dicti dictatores quod dictis suis praesint

Caesares ...

Augustus ...

Reges ...

Tyranni ...

[illegible]

luxuriose dominationis cupiditatem et crudelissimam dominationem in populis exercentes.

Princeps [...] a significatione ordinis sicut et illud Vergilii: primi principes ... consilia ... primum dicitur. Princeps et a capiendi significatione vocatus quasi primum capiens, sive quod primus capiat ... sive quod munia capiat.

Dux dicitur eo quod sit ductor exercitus. Sed non statim quicumque principes vel duces sunt etiam reges dici possunt. In bello autem melius ducem nominari quam regem. Nam hoc nomen exprimit in proelio ducentem. Unde et Vergilius: ducit ... Sallustius quoque: cupido ... bonum non dixit ... consulis.

Monarchae sunt qui singularem possident principatum, qualis fuit Alexander apud Graecos et Iulius apud Romanos. Hic tamen monarchia dicitur. Monos quippe singularis, archos principatus dicitur.

Tetrarchae sunt qui quartam partem regni tenent; nam tettares quattuor sunt, qualis fuit apud Iudaeos Philippus.

Patricii inde vocati sunt pro eo quod sicut patres filiis, ita provideant rei publicae.

Praefecti dicti quod praetoria potestate praesint.

Praetores idem qui et praefecti, quasi praepositi praeponantur.

Praesides vero dicti quia alicuius loci tutelam praesidaliter obtinent.

Tribuni vocati quod militibus sive plebibus iura tribuunt.

Chiliarchi sunt qui mille praesunt, quos nos millenarios nuncupamus, Graeco nomine.

Centuriones dicti eo quod centum praesint militibus, sicut quinquagenarii qui in capite sunt quinquaginta militum, sicut decurio ab eo quod decem militibus praeferuntur.

Milites dicitur quia mille erant una ante erat in numero, vel quia unus ex mille eligatur. Romulus autem primus ex populo milites sumpsit et appellavit. Liberum primum militiae ordinatio ...

Miles autem ordinarius dicitur ... Est autem ordinarius: ordinarius est qui per ordinem militiae ... consecutus est gradum honoris ... humilis militiae. Est autem ordinarius vero quo ob virtutem promovetur ex ordine.

Emeriti dicuntur veterani iam soluti a militia, qui ... militare desinunt ... Emeriti dicuntur ubi expenduntur ... stipendia ... militiae labore ... fructum consequuntur.

Equestres milites dicti quod equo sedentes ... laborent militiae ... in equitum ordine.

Tirones dicuntur fortes pueri qui ad militiam deliguntur atque armantur ... Hi enim non solo professione ... militiae.

Veterani ... dicuntur qui ... militiae ...

Romani tum militares annos suos a prima aetate ... Nam ex decimo sexto anno ... militiae ... Quo tantum solorum beneficio ... ex quibus ... primum ... militiae ... cum ... proelium ... Romani ...

Deserti vocantur eo quod deserant militiam ... officium ... numero militiae ... culpam ... numeri ... quod ... exauctorati ... vocantur.

Conscripti milites dicuntur qui in tabulis conscribuntur ... docti ... [...]

In multis legionibus tarum traina . atque inde taur
crepat quia unum tantum una uacatur
tribunatur

Obsidionem dicta quod rima belli ca nunc
obsidit religione terra sicut a te illa
obsidet in obsessum locum regni id terra belli

Excubiae uero dicuntur pro eo quod
excubiis est impedimentum. sunt autem
numero militum et in portis et ciuitatibus.
Excubiae apparent ualere ad curam diurnam:
excubitum in diurnum tempus; uigiliae
nocturnae unde et uigiles.

Vigiliae autem erant apud romanos quattuor
militum uel equitum diuisione uocata.
Habebat enim uigiliarum deuenientem cum
ad intrandum portandi quoque equitum
contendebant. Et mox cum ad hortem
uenerant terram equites diuiso uiae
contra uiam pedites in per se ali per se
equites quorum duces fuerunt
dimicantibus horarum patuit hostium.
Abhinc legatur uel dicatur clarum quod dum
uni nobilis uel sano uocat cum se pertinet
non potest nec fabrili sed uel pro in nocte
uiuere dux et tribunatur.

Curatura ubi militares tota
dicitur unum curatura quasi curam
ut quod illi curam tenebant libido.
Num numquam habere in aeternum militare.

Militia unum militia dicitur uel a
multitudine quasi multitudo quasi
nequaquam multos uel a molestia
quasi molestia.

Legio sex milium armatorum est ab
electione uocata quasi lecti id est armis
electi. propriae autem macedonum
phalanx gallorum caterua nostra legio
dicitur. Legio habet sexaginta
centurias manipulos triginta
cohortes duodecim turmas ducentas.

Centuriones et primipili et principes ordinum
milites dicuntur. unde et qui his
praesunt centuriones dicuntur.

Subcenturio uocatus eo quod non fit in primo
sed quasi in secunda centuria sunt quasi
sub prima centuria eum in exercitu
cum in prima legione periculis ponitur in
bello sunt uariprima ordine exercitus
loca quorum subalternis laboriosa
priores sunt unde et subalterni
dicuntur ponatur subcenturio quasi

manus dolor ut intra uocatur.

Manipulus ducentorum militum
manipuli autem dicti sunt a militibus
his qui in bello primo manipulo incipiebant
pugnare siue quod unus quasi signa
errant manipulos sibi id est faciculos
et appulsus ut ubi aliculus proni
fuerint sub eo signo manipulares
milites cognominati sunt. de quibus
lucanus: conuocat armatos extemplo
ad signa manipulos.

Turma triginta equites sunt. romanis
enim equites in unaquaque tribu decem fiant.
Per singulas enim centurias decem
ducebantur unde et turma dicitur.

Cohors quingentos milites habebat.

Tumultuaria militia geminis fuit
mortalium. Euocatio. Coniuratio.

Sacramentum in quo post electionem
iurat unusquisque miles se non recedere
a militia nisi post completa stipendia
id est militiae tempora. et hi sunt
qui habent plenum militiam ueterani
quinque et uiginti annis stipendiis.

Euocatio dum ad subitum bellum
non solum miles sed et ceteri euocantur.
unde et consul solebat dicere:
qui rem publicam saluam esse uult me sequatur.

Coniuratio quae fit in tumultu quando
uicinum urbis periculum singulos
iurare non patitur. sed repente
colliguntur multitudo et tumultu
oritur infra conflauit. hec et tumult.

Classicum dicitur
in acie cuiusque turmarum formatur
et exercitur clarius tibia sonat.
[illegible]
Cuneus ... adiunctus ... cornu ...
Formatur ... ubi ... collecta
... una miscetur.

Acies dicitur quod ferro armata sit
et acumine gladii.

Exercitus multitudo ex uno genere
ab exercitatione belli uocatur.

Cuneus est collecta in unum militum
multitudo. unde et per quod in unum
coit ... cuneus
nominatur quasi coneus quod
in unum omnes cogantur.

Classes dicuntur partes in quas di-
uiditur quibus propriae nominibus
dicuntur.

unde et Quirites milites e curribus in locis certa-
bant; hi enim et certamen verbo loquebantur. Sumptum
est de curriculo nomen dictum.

Nodus proprie est densa peditum multi-
tudo, sicut turma equitum. Nodus
autem dictus pro difficultate, quod
vix possit resolvi.

Alae in exercitu certe ... equitum
esse dicuntur. Alarum equitum
hoc dicta quia ... pedites ... tegunt.

Cornua vocantur extremitates exercitus,
quod in ... curva sunt.

Agmen dicitur quod ... exercitus ... sive
tubarum ... Ita fundo pluribus
quod exigit ... proelia ... tubas.
Agmen dicitur quod in longitudinem ...
... quidquid ... cum ...
... processerit, quidquid
... ubi ... dicitur.

DE CIVIBUS

Cives vocati quod in unum coeuntes
vivant, ut et vita communis et ornatior
fiat et tutior.

Domus unius familiae habitaculum est,
sicut urbs unius populi, sicut orbis
domicilium totius generis humani.
Est autem domus genus familiae, sive co-
niunctio viri et uxoris. Incipit autem
a duobus, et est nomen Graecum.

Nam familia est liberi ex liberis legibus
suscepti a femore.

Genus aut a gignendo et progenerando
dictum, aut a definitione certorum
prognatorum, ut nationes, quae propriis
cognationibus terminatae gentes appellantur.

Populus est humanae multitudinis, iuris
consensu et concordi communione
sociatus. Populus autem eo distat a plebibus,
quod populus universi cives sunt, connu-
meratis senioribus; plebs autem reli-
quum vulgus sine senioribus civitatis.
Populus ergo tota civitas est, vulgus
vero plebs est.

Plebs autem dicta a pluralitate; maiores
enim numero minores sunt quam seniores.

Populus Graece laos dicitur, idem et
... Unde et populus dicitur ...
Graece autem populus ... dicitur a lapi-
dibus.

Vulgus est passim inhabitans multi-
tudo, quasi quisque quo vult.

Tribus dicuntur tamquam curiae et
congregationes distinctae populorum,
et vocatae tribus ab eo quod in principio
Romani trifariam fuerunt a Romulo
dispertiti: in senatoribus, militibus
et plebibus. Quae tamen nunc multi-
plicatae nomen pristinum retinent.

Senatui nomen aetas dedit, quod seniores
essent; alii a sinendo dictos senatores putant.
Ipsi enim agendi facultatem dabant.

Senatus consultum a consulendo et
tractando dicitur, quod ita fit
ut consulat et nocere non possit.

Patres, ut Sallustius dicit, a cu-
rae similitudine vocati sunt. Nam sicut
patres filiis, ita illi reipublicae providebant.

Patres conscripti, quia cum Romulus
decem curias senatorum elegisset, nomina
eorum praesente populo in tabulis aureis
conscripsit, atque inde patres conscripti vocati.

Primi ordines senatorum dicuntur
inlustres, secundi spectabiles.

Tertii clarissimi; iam inferius
quartum aliquod genus non est. Quicumque
autem senatum quaerit, ...
ad legitimos annos ..., honorem
senatoris dignitatur.

Censores patrimoniorum Romanorum ...
erant. Nomen enim censoris dignitatis iudici-
alis est; censere enim iudicare est.
Iam et censores ... patrimonii
iudices, et censores appellati.

Iudices dicti quasi ius dicentes populo,
sive quod iure disceptent. Iure autem
disceptare est iuste iudicare.
Non est autem iudex si non est in eo iustitia.

Praesides sunt qui provinciae praesunt, dicti
quod praesint.

Praetores iidem qui et consules, quasi praecipui
civitatis, ... principes; idem et quaestores,
quasi quaesitores, eo quod quaestionibus ...
praesunt consiliis ... ut ... parietibus.

Proceres sunt principes civitatis,
quasi procedentes, quod ante omnes honore
procedant. Unde et capitella trabium,
quae eminentia sunt in parietibus, proceres
dicuntur, eo quod primo procedant.
Hinc ad primores factum translatio.

quod de certamine militari quidem primum ...
Tribuni dicti quod plebi uel iura uel opem tribuant.
Constituti sunt autem in sexto anno post reges
exactos. dum enim plebs a senatu
et consulibus premeretur. tunc ipsa sibi
tribunos quasi proprios iudices et defen
sores creauit qui eius libertatem tue
rentur et aduersus iniuriam nobili
tatis defenderent. unde et defensores
dicti eo quod plebem sibi commissam contra
insolentiam inproborum defendunt.
sed nunc quidem euersores non
defensores existunt.

Numerarii uocati sunt qui publicum
nummum aerariis inferunt.

Functus ab eo quod fungatur officio aliquo honoris
aliquo dicitur. hinc et defunctus mortuus
dicitur qui conpleuerunt uite officia
nihil enim iam faciunt.

Municipes sunt in eodem municipio nati
ab officio muneris dicti eo quod pub
lica munia accipiunt. Munia enim
officia sunt. unde et inmunes dicuntur
qui nulla gerunt officia.

Municipales originales ciues et in locum
officium gerentes.

Decuriones dicti quod sint de ordine curie
officium enim curie administrant.

Unde non est decurio qui rerum municipalium
uel curiarum particeps non est.

Curiales autem idem et decuriones. et
dicti curiales quia ciuilia munera
procurant et exequuntur.

Principales magistratus et duumuirales
curialium officiorum ordines sunt.

Principales dicti quod primi sint
magistratibus.

Magistratus autem quod maiores sunt
reliquis officiis.

Duumuirales

Tabellio uocatur eo quod sit portitor
tabellarum. idem et exceptor. idem et
scriba publicus qui tantum ea que gesta
sunt publicantur scribit.

Burgarii a burgis dicti quia crebro
per limitem habitacula constituta
burgos uulgo uocant. Unde et burgundionum
gentes nomen inditum quos quondam
subacta germania romani per castra
disposuerunt atque ita nomen ex locis sumserunt.

Collegiati dicuntur quod ex eorum collegio
curandum quid de publico faciendum quod fuerit
quod commiserint. erat enim conditio
certi hominum publicorum in certa progenie.

Priuati sunt extranei ab officiis
publicis. est enim nomen magistratui contrarium
habentque contrarium nomen. et dicti priuati
quod sint ab officiis curiae absoluti.

Ueterani sunt qui iam uetusti militie
meruerunt. idem et barones grece
quod sint fortes in laboribus. barin
dicitur grece uiri quod est fortis. cui
contrarius est leuis id est infirmus.

Publicani appellantur conductores
uectigalium fisci uel rerum publi
carum siue qui uectigalia publica
exercent. uel qui per negotia seculi lucra
sectantur unde et cognominati.

Uilicus proprie uille gubernator est.
unde et a uilla uilicus nomen accepit.
Interdum autem uilicus non gubernatio
nem uille sed dispensationem uniuersae
domus. Ita enim cicero in uerrinis ait. nam signi
ficat quod sit uniuersarum possessionum
et uillarum dispensator.

Actores idem et curatores ab agendo
et curando uocati.

Procurator eo quod uice curatoris
fungatur quasi propter
curatorem sicut proconsul pro consule.

Coloni sunt cultores aduene dicti a
cultu agri. sunt autem aliunde
uenientes atque alienum agrum locantes
colentes et debentes conditionem
genitali solo propter agriculturam
sub dominio possessoris. pro eo quod
his locatus est fundus. Coloni autem
quattuor modis dicuntur. nam coloni
aut romani sunt aut latini aut
coloni auxiliarii aut
coloni rustici et priuati.

Inquilini uocati quasi incolentes
aliena. non enim habent propriam
sedem sed in terra aliena inhabitant.
Differt autem inter inquilinum et
aduenam. Inquilini enim sunt qui
emigrant et non perpetuo permanent.
Aduene autem uel incole aduenientes
perseuerant et permanent. et inde
incole quia iam habitatores sunt.
et sunt ab incolendo.
Indigene sunt inde geniti et in eodem loco

Incubilia habeamus
necessitatem non indigenae redundantem
indicat

الحرا

Praegnans dicitur eo quod signum aur
eorum pueros aeruginosos aliquibus varietatibus
eorum natum et longe quae regionis

الحرا الفرا

Urbanus occupant aur quia romanis habitant
quinto loco habere locis oppidum nu
rolu urbem romanam habere oppidum

الموالي

Famulitium et proprium aut familia
ora rerum eum occupatum indicant

العبيد

quod hi quibus et alii portum accidi
unt cum habere conditionem urbanae res
publicae urbem undique relictae rerum appellan

الام

Ancillae urbem habere culo occupant. ideo
enim graece cubiam dicimus undeo
unde conditum

الجلو

Mancipium tra quidquid manu cepi
rubdiq' possessa ua homo aequitate tri
unum multum aeramentum manu aurum
mancipium tertia pecunia aur. Nam et
in tabulis numerorum aeris indicant
mancipium tertia quando capitis vinculo
mancipatur

الاحرار

Ingenuus dicitur qui ingenuus habetur
liberum autem non in pecunia sed libertas
Unde et tabulae graeci hic ingenuus quod
rina bonis natus

العتق الحر

Liberti eum occupant qui ex libertis
tertia enim pars lugentur manumittuntur

Liberorum eum filii uel uxor quor
liberum appellabunt. quia de li
berum carnem. Nunc et liberum
unum ab liberis pecunia aut
tertia

مغرو

Munus mirum dicitur quia manu
emitur. a pecunia autem et hinc quod aer
munus mia est bona. ut pecunia
circumagebant ita libertos confirmabant
Unde et munus mirum dicitur eo quod munus
mia aeris emitur

المقرض

Dedicatio primum ad dedicationem templum
cupit. Dedicatio enim dicitur quando
templum aut aliquid horum aeris dum
aeris dum condunt quibus rebus consecrantur
dum condunt ad templum romanum
templum mirum cardinis curtum incipit
dedicatum. Consecratio quae pri
audit offerunt. Exhinc quidem
poratu ad hominis munus mirum pp
rupplicat. non aut quia munus fra
pp tertium. ad dignitatem aeneum.

Romana non puteum
Lucanum aeris munus condiatum supa
lucanor fetum. nunquam pecuniam
mirum aut redit pecunia lum libertatem
rumenae. Indequum pecunia mirum
non fetum. nec aeratum mirum aut aliquid
cupit. nec ruor redit fuit tempo aeris
Cum tempora tu rubconsulitur
pecunia mirum. In urbem romanum effecta
dicantur cum tempora quae dam
menae libertas effecta. In numero romana
cum mirum dicunt. hi primum di
tua in urbem romanum commorum
Consecratum libertas pro libertate aut
ut in urbem ut in fruge panum
ut urbem illum conmunerant.

الوازن

Haec Daufinia aut aba tacitudibur
hereditatem in porta centur. tri
ro lua arbitrium cum occurrit. In hoc
templum occupat primum ruce tricotra
hereditas aut arta generis ua una
filii tanto aer.

المنصوص عليه

Prohibere tra quia loco hereditas fugit.
quia pro hereditate. tra tinnula in aer
ua rubra aut aur.

الاب

Puer tra aut olim aut nuriae generis
lau quae aer familiae vocant aur.

Puerum dicitur. eo quod puer ora
ont pueri filium proceta. puer ana
tinnitra vel tertium contum ana
lucrem aut ta tempus puerum.

الولد

Gnatum eum tum ex gignendo. tam aut aer
quia puri tum aer. Idem ta certum aer.
Cum tinnitum tinnitra vel tinnitum aut cul
unde et tum multum ta hominum cor
pora concipiunt aut. hic certum aer
puer aer dicunt.

Mucer dicitur. quod et in de efficiunt aliquid
ma aer tinnitum quia mucer in cutu
pu aer tra

الواو الواو الواو

Pulcer familiarum dicitur. quod omnibus
in familiarum pori aer tertium aut quia
pu aer filii pu aer ut dilectione consulta
vel rerum aut conditionem multorum
effecta non directum sed quia um
membrum implicata. hinc enim
ecoraum tra nunquam familiar
quia tum in quit dominum aer. In tertium
hoc tertium nec quaque vel pulcer appellat

Multum familiar in de eum. quia p
quandum lumen rollum mutatum

[illegible] humilium communiamur. Iubulé
enim armonia ulli erum ánaui
ánaa omnibus ésunt ulnerica ma ao
nubra ma aórpmmipuóri ldéa quri
ma aóóma aa laa ma aóófumylur
illuba quéplyrérénuéra. núfumi
lia éduobur lnciria

Nuurpua aórpua aórera ubrio dicér ldéa
ubrinaquiaraaé

Pouuur uuipua aórera quuripropérium
luuur. uaauipua aór lubor gabubo ff
maauur. uaauipua aór quum aóé auir
ldéa quurraytrupru uauum. rél
aruuur. ulamumcognua aaonir
nmónra. fumilyu ónim omaurpudré
aór lminuaur. lnaamauo.

Filiur éa filia u fumilia dicaaruna
lprónimpriminilnordinf nurcéaaú
éiraaina. Undéaacon hélia fumilia
raarpir lpru omnis ru conhlioaraa

Fumilia uúmu fémaré fémrónim
gréérraarpir oraéndiaair

Qumfumilia proróu ir ruburiu éno
propré dicaair. nocuó

Raarpir longu gónér ir significaaone

Gnaaur dicaair. quia gónér ucaair. unde
éap. g. ir cribaair.

Subolér éo quod rulyraaaiaoria gén
undmpaaaair. úmpliaar. laa ium génér
primo géniaair. médiur. nouirimur
primogéniaair. una équum nullur
uniguéniaair. pora quum nullur
réduur. lnaér omrnouirimur.
pora omrlém éaminim. umonude
zaouirimur uúmpp ó arquod nouir
quia éaam r préidendo. una aquiór
éiraaina.

Qua aaior éaaúmodir filia uppéllúé
nuaaiu. lmiaaaont. udopaaont
docaamnu. Nuaqua ulua aqua um
dicim filia brat ludr. lmiaaaont
ualpru bra éfidélmiaa naar échaab
dicnaaéaaunaéhio. poaém éradur
déluupidibraarrurciaair réplicrubra
Udua aricua éordénlud éordúrplior
éréédicia. diubolr. uquonóna aa
réd quam fubria lmiaa ar

Adobaaont quoq quod ú manuaéru
éaadint nullur lica aanéréiré utricul
nordónomnuaaiu réd udobaaoné
dicim puaérhrquiérlnedir

docaamnu ricua uprétr pliorupp éliú
éorquib éuangélium prédicauit.

Filiqúmldéo nlqib libra uppéllúé
uatraaouo cubulor éénunaair
uróruir quia ricua réruurlnpoaér
au aóéra. dnr ricpliur lnpo aóéraaé
éra pua air. Indéaaumpliofia
éman cipua aao uaria libra pua é
ricua fiaréruomunumirrioua ria
libra éaaurudno

Laam libra dicaa
quia éélibro runa mu aarmomoo aa
Numpli éélibro éa uncellu réruuirgo
dicionirruné rémpbrim quum réiar
déaaérionémpu rénbarr raa aa rumia

Quaaiu lérium dicuaair lnqbiur
concubinum filia quorrolunaóru
génua non honéraair conlugu ldém
éa pubria pube.

Adopaaaur filia uréra quia ua pua air
una aao. uua pro u noculur pédiau
pmuncipua aonéra aaru dicaair lnale
éium poaéraa aaém quia uaaiur
réranmnua fubiur. aulur. uel
réripopuulinur

Éminiruna non duéaa naaim mul
nua aa réd éaa mpluré. Dégémmi
uúmuno cubaaa ulaéquil éra ami
nua aair fyéra uopireur mnaair

Pora hutinoéaair. éo quod pora hum
aaonémpuaarrnuréiaair. Déo
pora obiaum. raééa défuncaanim
uéépia. Dicénim laéulua uaqua
déédéfuncaanuréiaair. dal éfuéaanim
uppéllaair

Hoaair dicéiaair. quid épua aanobile éa
nua aaé lnobile éigniaair. ricua é
concubinu éraaúmóra uúmlnoénim
érééumaa lnlua aaniaa aaéd éóéra hua aa
conaanuur

Puruur quid éma aar probilis aapua é
lnobilinuréiaair. Laam puruur
pia aaéline éraaanua aaéru duc éénia
ulua aaniaaum puru filia ur quia
mulé éb éém nua aair nua aaéru pru
noéu bina ulua. Xnoé nio por
hoéra réémur nonpua aarrnnn
éordém éffu bonoru ppéllu bua
quia quidum nu nimu lia fubo
morpu uuraaa concipéré éra aamé

Undéaahu quinonruné déléaamo
nua armonio nua aa ém poaair.

quam ipsa parentes secuntur. Lucanus [illegible]
[illegible] nepotum [illegible] ut qui sit in
mundi

Nepos est qui ex filio natus est. dicitur
autem nepos quasi natus post. prius
enim filius nascitur. deinde nepos. gradus
enim [illegible]. hic et posteritas
quasi posterior aetas. Nepotum autem
[illegible] luxuria. Nam et nepotes dicuntur
in luxuria propter directionem successionis
ramorum.

Pronepos est qui ex nepote natus est.
et dicitur pronepos quasi natus
post nepotem. Ex hoc quoque gradu incipit
vocari et progenies, quasi porro progenita. Sunt filii et nepotes non rite
geniti, qui non est in his longa posteritas.
Sicut [illegible] autem inferius longius editi
progenies dicuntur, iam superius pro
avi, avi, ut quia progeniem se sic appellant, quasi porro genitores.
Pronepos dicitur quia prope nepotem est.
Abnepos quia seiungitur a nepote.
Est enim inter illum et nepotem pronepos.
Adnepos abnepotis filius.
Trinepos adnepotis filius, qui post adnepotem
tertius nepos est.

Minores vero sunt dicuntur ex quo [illegible]
gradu deficiant nomina, ut puta filius
nepos pronepos abnepos adnepos
trinepos. at ubi iam gradus deficiunt nomina
minores dicimus, minores sicut et
maiores dicimus post patrem avum
proavum abavum atavum tritavum quod
vocabulum. XXXI

De agnatis et cognatis

Agnati dicti eo quod accedunt pro
natura, dum deest suus filius, qui deest
prius in genere agnatorum vocantur. qui
autem una per virilis sexus personam
fratres eodem patre nati, ut filius fratris
filius nepos, et ex eo tempore patruus.

Cognati dicti quia sunt et propinquitate cognationis coniuncti.
qui inde per cognationem habentur,
qui per feminini sexus personam veniunt.
nec sunt agnati, sed alias naturali
iure cognati.

Proximi propter proximitatem sanguinis
appellati.

Consanguinei vocati eo quod ex uno
sanguine, id est ex uno patris semine
nati sunt. Nam semen viri spuma
est sanguinis ad instar aquae ut in
scopulos conlisae quae spumam candidam
facit. vel sicut vinum nigrum quod
in calice agitatum spumam albidam reddit.

Frater dictus eo quod sit ex eodem fructu.
id est ex eodem semine natus.

Germani vero de eadem genetrice ma-
nantes, non ut multi dicunt de eodem
germine, qui tantum fratres vocantur.

Ergo fratres ex eodem fructu. Germani
ex eadem genetrice manantes.

Uterini vocati quod sint ex diversis
patribus et uno utero editi. Nam uterus
tantum mulieris est.

Quattuor autem modis in scripturis
divinis fratres dici. natura. gente.
cognatione. affectu.

Natura ut Esau et Iacob, Andreas et
Petrus, Iacobus et Iohannes.

Gente ut omnes Iudaei fratres inter se
vocantur. In Deuteronomio: Si autem
emeris fratrem tuum qui est Ebreus. Et apostolus:
Optabam ego anathema esse
a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei
secundum carnem, qui sunt Israhelite.

Porro cognatione fratres vocantur
qui sunt de una familia, id est patria,
quas Latini paternitates interpretantur.
Cum ex una radice multa gens
fundatur. Et in Genesi dixit
Abram ad Loth: Non sit rixa inter me
et te, et inter pastores meos et pastores
tuos, quia omnes fratres nos sumus.
Et certe Loth non erat frater Abrahe,
sed filius fratris eius Aram.

Quinto modo affectu fratres dicuntur,
qui in duo scinduntur, spiritale
et commune. Spiritale quo omnes
christiani fratres vocamur, ut: Ecce quam
bonum et quam iucundum habitare fratres in unum.

Item commune, cum et omnes homines
ex uno patre nati pari inter nos
germanitate coniungimur, scriptura
loquente: Dicite his qui oderunt vos:
fratres nostri vos estis.

Germani nulli alii intelleguntur nisi carnales
de eodem genitore manantes.

Soror autem a fratre nominata est.

الاهل

الاخوة

الاشقا

الاقارب

eodem nomine dicam quod solum cum fratribus
hereditate uenoam non habebam.

Fratrem puerum dicam. Quod pater
eorum communem frater habebat hereditatem

Consubrinum uocamus. quem uiri
et soror et una et fratre una et duo
soror habebant una nata. quem consubrinum

Fratrum filium. matre nata et filium
Consubrinum consubrinae filii

Iure gentium

Puerum spiritum puerum quem pupillum
uel uiduam non habentem puerum pupillum
prius puerum recipiam et quem filium
legitimum

Annulum dimittam uel annulum
formam dimittam uel habet uidam
quem ubi uoluerit mittam

Amantem soror puerum quem uelim mittam

Matrem soror puerum quem matrem

Hereditatem quem filiam dabit

Doctrina quem filium dabit Genitrix quem filium ducit. Genitrix filium dicam. quod
uidetur esse uel unum gradum genitrix

Doctrinam arrogantem quod genitrix
nutrum mittit doctrina

Habetur quem uxor uenerit alium uiro
filium una filium habebant uel
et dicam una habetur quem uiro habet
quod dum uxor ruptum habet

Primogenitura quem ex alio puerum ante
et primogenitura dicit puerum quem
primogenitum quem primogenitum
uidetur esse uel unum

Vocabulum genere habere uidetur
delinea aut genere genere
uenerat uenerat cognatum
cognatum. proprium genere pro
generis. genitum genitum

Omnia quae habet. inter his omnibus habet
quae habet modo. nescimus

Iacob primo de carne filii eius

Aue carne	Gaudio	pueri ora	Egollis	Filius	Aua filius
puari mea	puer	mihi cuiusora	Egollis	Nepos	Auanepar
pudri mea	Auur	mihi prouiora	Egollis	pronepos	Aua pronepar
puari mea	prouur	mihi abuiora	Egollis	abnepos	Auabnepar
puari mea	abuur	mihi adiuora	Egollis	Adnepos	Aduadnepar
puari mea	uauur	mihi ariauiora	Egollis	Innepos	uuaarinepar
Depuari					
puari mea	prudo	mihi pariora	Egollis	Fuari filius	Aua filius
puari mea	pudo	mihi [illegible]	Egollis	filius fuari filius	Aua filius
puari mea	Auur	mihi propudiora	Egollis	filius filii nepos	Auanepar
puari mea	prouur	mihi ad puariora	Egollis	Nepar filius	uuanepar
Damiar					
puari mea	rora	mihi mamiora	Egollis	puari filius	Aua filius
Amiar nepos	muar	mihi amiamiora	Egollis	filius puari filius	Aua filius
Amiar nepos	Auur	mihi prouamiora	Egollis	Nepar filius	Aua filius
Amiar nepos	prouur	mihi ad amiora	Egollis	Nepar pronepos	Auanepar
Deauunculis					
Auari nepos	pruar	mihi auunculiora	Egollis	filius rororis	Aua filius
Auunculi nepos	pudo	mihi auunculiora	Egollis	filius rororis filius	Aua filius
Auunculi mei	Auur	mihi prouunculiora	Egollis	filius pronepos	Auanepar
Auunculi mei	prouur	mihi ad auunculiora	Egollis	nepar filius	Aua filius
Dematernis					
Auari nepos	rorar	mihi matriora	Egollis	rororis filius	Aua filius
Auari nepos	rorar	mihi matriora	Egollis	rororis nepos	Auanepar
Auari nepos	rorar	mihi prouamiora	Egollis	rororis pronepos	Aua pronepar
Auari nepos	rorar	mihi ad amiora	Egollis	nepos nepar filius	Aua filius

Sed omnia ad dicuntur uiculi quorum duo cognationum pauauunt puar Illo filius Illo puari uuiri ille uegnicar. ac cognicar. ac cognicar quat fie uuiri

Ipse
puari mater filii filius

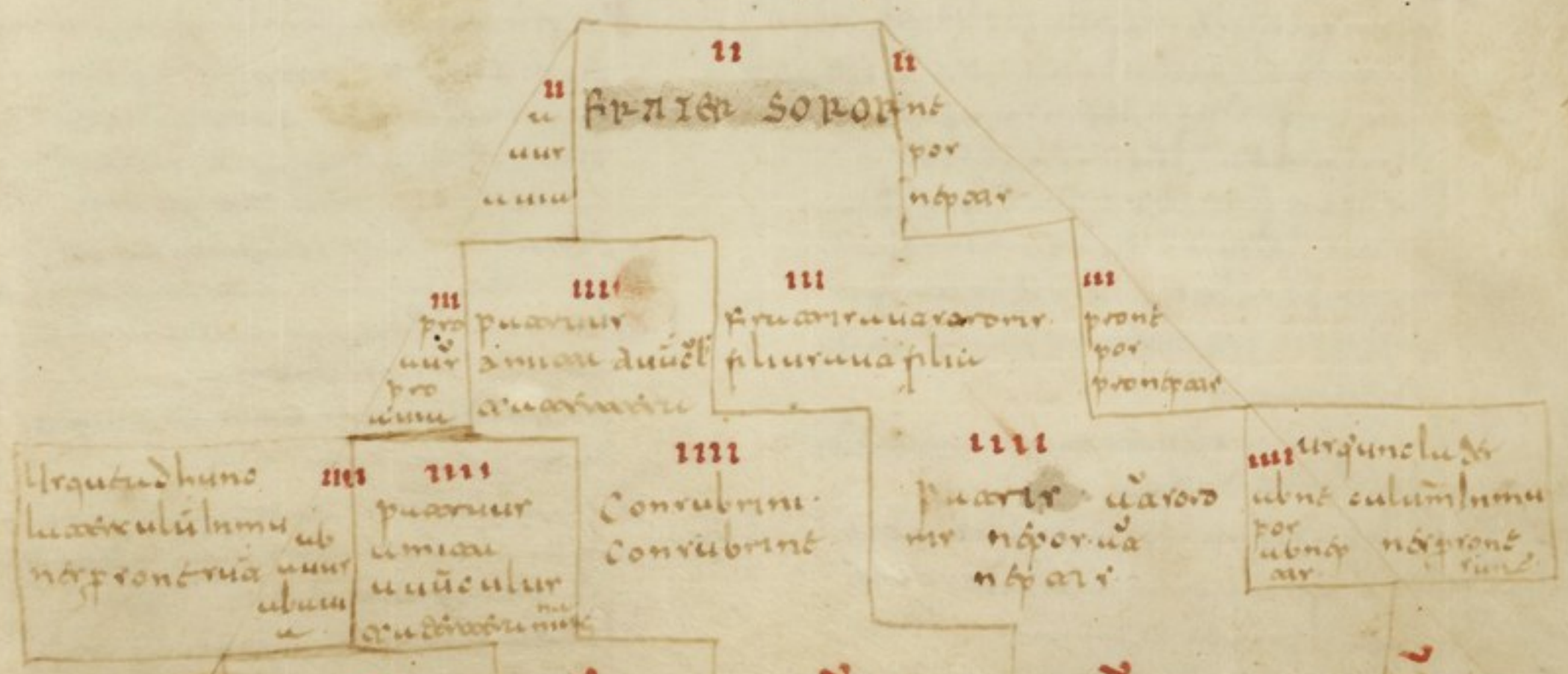

Hæc contrahuntur dum quasi quam
pro puginum ordinibus diremptur quæ
adulatamul et rudum rubarum ex
propinquitate et rodere ita cum
rurur hæ mutantur uinculo et pellis
ta quod ad modo reuocua fuerit enim
ldeo uinum quod ad rem cum genere et rudu
contrahuntur contra aliquam
uaricua rem ea aliquam burmundi et ent
ruca ob homir raui aurium aur
lau propinquitate et genere aaa
et rudiburaa ad minuitur.

De conlugio

Ulxor cum significat non coniugium
nisi ad bene intuetur

Cum autem uero eorum rinaudi ea ont
conlugium ronua et aumuraa
mum aur quurimur bra enim nnn
primi temporis aonir quod fuerit indimi
nuaa non mutaur

Sponsur ubi pondendo uocua aur num
unaturum aut bellum mutaur mono
cua aon erribilnuit cum emi aubunt
Inquibur spondebunt et nuit cum co
nenaur lulum mutaur monii ba fidet
ta lurrbur dubuna, und et ad mirru
tra uar ponu ad icum uu ubi pondo
ar ponum similiter et ad ri propri et
spondur ad illa et ego ponur no
quia pro mia aaaur. ad quia spondet
ar ponu ro uerdua

Arra bodicaur quia ru bona quod
enim dua aur pro conlugio bona ducaur
quia conlugium bonum mira quod uero
cuiu fonica uaomiru uaadulaa ni
mulum tra Ideirco ru bo tra.

Dicaur uum aura ut pro qu aur
dicaur. Et ra uum aura nonro lum
sponsio conlugulir ad anum pro
quia lib pro mutur et dunt una
complicaur.

Pro nubaa ru pra aur uprecudo
sponendo dicar.

Pronubi dicaur eo quod nubenaabur
porta quia nubenaa mutur et ori
lunaia Ipra ar arpuna nempla
nnnempla sponsa Innubaur
nem fu pro lubaa mutur et ipso
quod ad ad innubenaa ad ludiar

الازواج

Conlugia ruppellur ppar lugum quod
inponaur mutaur monio colugendir

اجم

Iugo enim nubenaa ru bicur olene
ppar fuaurum concordium net
puteaur. Conlugium mutur rup
pellunaur. u primu dir ponu aaon
fidet quum uir lnaa ro ad huc lgno
renaur. conlugulir concubiaur.
ficua mutur lo et ph conlux uocua aur
lnaa ro quorn et fuerua ne et fuaur tru
cur uir lllu conmixaao.

المزوج

Hupaa dicaat quod uu lo ru ro ad ene
aaunr lu aur nnnu nu bib quib
aa ri aur et lum und aa nup ed i
cunaur quod lbi primum nubenaa
cu pra ad lunaur obnub enim
cooperi ra culur conaaria
Innubu hoc et a lnnubaa quia ad e
uulaum ru unonu et la

العيال

Uxor et uocua aur quur ux ior et mom
enim et ra unaa quia ar uanubaa et
publi et simul et ira et ad lim et
mutaa ar et aa et unaa et quum lngrat
d et renaur. et nu et ra lun et ru aaur
et a olt et unc et renaa et a ind ux or et dicit
quur ux ior et quod et u aa et bu aur
limina cul et aur et quod lll et lunu et fa
co et una et ar et pu et ra aur.

النجم

Pu aa et ona et ra quia et lu mnubria et a
dicaur mu aa et ona quurimur et hua
ut quu lum mu aa et fir et po aa et ra
und et aa mu aa et monii dicaur

Pra ancu aaru um lnaa et mu aa et ona
et a mu aa et an et a et mu aa et an familiur
Nu mmu aa et ont quu lu lnmu aa et
monoconu et ru una et mu aa et er et qu
et ru et una et mu aa et er et pumilit et qu
et quu dum lum et rollem et mu aa et ae lu
et fumilium mu aa et aa et ri et ru
Monoqum dicaur quu uni et ra et aa
nupra et monoenim et upua et ra et or
unum dicaur et qum et or et nupra et
lnaa et rp et ra et aa et aur

Digamium et a et aa et qum et unum et
uxorum et uocaur et quur et ra et aa et ur
ut et ar et bur et mu et aa et ur

Vidua et uocua et aur quod et qum et uo et d
et non et fuerit et ne et cessit et con et ro et ra et aur
et ad et nu et ra et ur et pro et ra et mo et ra et n et co et ngr
et pro et ra et ad et ra et ria.

nunquam lacertorum amorum priorum
nupta nauducionem dicuntur. Idem
uduncdicau. quod voluta necessitu
contorquamur conlucqulu luna cradiu
Fruantur uxor. fruantur uocuantur. mura
flua. leur dicuntur. duas Inuenit
fruantur uxores lunaricorum uocuantur.
quia cum dum lunum mauenatur. ut
ptudem lunum lacertum habenatur. uxores
quatorum ppellantur. corporum rpecule
nunquam habebant uxorum fruatur. Sacodicio
Nuptarum monium mera nobilium lux au cōtuēto
conlucium mera legitimarum pronum
nauerbo cotundi ba copulundi nupat.
Dicatur conlucium. quia conlunca drua
ut ulucqo lunnubantur copulunantur
nerolum bartpterum porrita.
Conubium cum non nupau redunu
bando formatum. dicuntur cum conubium
cum aquales nupantur cotuna uapau
cum romanum puruarq dignantur
conubium cum mera cum ciuis romani
culucanulungiantur. quocatum
conubium non mera filiipuatum non
requuntur.
Minus dicuntur uquodum lminto qi
primi prorpere uxur tra nubantur tuo
ao Ymenor quem membrum uxorum
au antra cluuraorum. الفسور
Conaub mium mera udaempcotude
conuenaro. unde ea ab mium culum
quodmodo hucmodo illuc pregrigantur
Repudium mera quod rubaeraamono
aeraumul prerenaut ubrenaamiamar.
Diuortaum mera quocaenr diuoluau.
mu aprimonio ulacertorum ulacerur
nubantur requiantur. diuortaum
dicatum a pterum rum hocatur In
diuerdiaendenaer. النباغص
Fribolum mera cum tounimor repurtar
uaruru udrelnuc in reubrauna.
Num fribolum mera utlua quuirembrar
fa tyflure nseraubilur. proprium
fribolum uocuantur fiocaluum. Inualu
Fribum mobcuur dicuntur uxor
Primata cuuru prolir. de quilegiti
ne genitur. habendalyria cordicenr
cretae armulaplacuamur.
Sed ducuru udluarum de quilibet In
genitur dicuntur. non era bonum esse.

hominem rolum. Fucum mercudluarum
luxorum mimile.
Terraucuuru Inconuanenat
undedicta uprotruaquirenon
conuanenubua
Intelligendum uxore quuaatur
pecaurrolena. Uirtaur. gri.
Pulcenaudo rupienau. Exhir
rupienau pocanaortra uduamorir
tpecaum repera. hec quuaatur
uxqiluur dentu quod hirdido In
pulcrutra lnamorem turpulcenau
dint quum tere ore ferent.
Uir aut quum fonda pecaore arumi
oruaarone, qu quid illu cauir fuarq
bellu cuuraau cum tua genere credo
equidem necum fidegtiratar
Idem Intelligendu uxore quuaatur
ver In pelluna hominem uduamorem
pulcenaudo genur. diuaat morer
mliuraau mentri Intumorerque
pulcenaudo quetruaur. nucum
illt quetrunaur quuruu adiu
aat. una forma non quurpro
uaurmorum commendua
Pdeoum femine rubuirpoaer
aut contraana quuulem
au aet trimplerum dcipiu ar.
Und hec equitrua turum
uuccoonau aet reprimi
prolinde au uaerrolunna
femir In nupau quumur
ppre aet beau aerrona
ppar Iprumunimi leu
lau aem. Inaualu contrare.

xii Fere

ORICOQYOR DAN NOMINUN

Hera unde tum nopare
omni burpu aer prolinde
quodum nocendi gru au
uhi copri In aer lacim

De quibusdam uocabulis hominum per deriuationem

Licet origo nominum unde ueniant
a philosophis eam teneat rationem ua
ut homo ab humo unum est et sapiens per diminutionem
ut a sapientia nominatur quia prius
sapientia deinde sapiens tamen
claret quaedam specialis in origine
quorundam hominum causa sicut
homo ab humo unde et proprie
homo est appellatur ex quibus
ad exemplificandum quaedam in hoc
opere posuimus. Auctor uir sapiens aut forma

Auctor ab augendo dicitur auctor
autem feminino genere dici non potest
nam quaedam sunt quae in feminino
flecti non possunt ut auctor.

~~Auctor ab augendo~~

Alumni ab alendo uocati licet
et qui alat et qui alitur alumni
dici potest id est et qui nutriat
et qui nutriatur sed melius tamen
qui nutriatur.

Amicus per diminutionem quasi animi
custos. Dicitur autem
proprie amator turpitudinis
quia amore torquetur libidinis.

Amicus ab hamo id est a catena
caritatis unde et hamum quod
teneant. Amabilis quod
sit amore dignus.

Amarius eo quod sit aproni
ad amorem.

Astutus ab astu uocatus
quod est calliditatis uim
nimis qui possit sine peri
culo fortasse aliquid facere

Argutus quia argumenta cito
inueniat in loquendo.

Acer in omnia quamquam
fortis nimius et festinans.

Alacer a uelocitate et
cursu quasi dicitur aliger.

Alacritas laetitia uel alacer
generatur et honestatur
aut bibatur.

Agilis ab agendo aliquid
celeriter dictus sicut docilis.

Aemulus eius dum rectura
studiosus quasi imitator.

tamen nobilis alius in amicis alius in uano
Aequus ex ea re dicitur aequus. Iustus dicitur
ubi aequitas est hoc est ubi quod sit
aequalis unde et aequitas appellatur
ubi aequalitas quaedam est.
Aequaeuus ab eo quod sit aequalis
aetate quasi cum alio communicetur.
Adrogans eo quod multa sibi rogat
et alios despiciat ...
Audax proprie pro uno genere ponitur.
Animosus quod sit animis uiribusque plenus.
Unanimis quia sit unus animo
quia unanimiter ...
Elatus pro eo quod se supra mensuram
suam eleuat dum magni
sibi uideatur et hinc quoque ...
Adsuetus quod se eleuat et tollat ...
Ambitiosus quod honores ambiat.
Auidus dicitur ab auendo ...
cupiditate. Hinc et auarus ...
quod sit ... auarum est et progredi ... ua
quaerens pecunias. خليل
Auarus ab auendo quod sit
auidus auri et numquam opibus
expleatur et quanto amplius habet
tanto amplius cupiat. Flaccus hoc
concordat ... semper auarus eget.
Tamen ... et tollit ...
quod neque ... copia neque in
opia minuatur.
Amator ... portat ... nummi
habet ... ratione ...
... quam ... contra ...
... dulcedine.
Adulator uel ... pudoris
eo quod ... pollutus.
Armiger quod arma gerat.
Anceps ... fluctuans ... dubius
... cupiat ... pars.
Anxius ... declinat.
Atrox quod sit atris moribus.
Abrasamius ... uno
... uno.
Adfinis.
Adlucinatur quod ...
Aeger quod ... infirmitate
... tempore.
Aegrotat quod ... sit aegritudine
... ducitur.
Aerumnosus ... dicitur.

quod plnopium nuncupatur aut ad aliquid
Aurpe eo quod aliquid aurpicia lnauidi
ricia aut cupiditas cupiditas
Aaroriur ubi aro dicatur quia
mulieri dari aut
Anormir eo quod normam aut mon
stratum accidit
Abacaerra fur lumen aut capacit
quam uulgo umbiganum uocant
ubi bibunt aut circulum cor
Aordinat ubi ordinat lll eu ut aeni gnu
tra ubi bibunt
Aduria eo quod aliquid de aduria
Aliniegena quod aliniegenam aeria
aeronem ut ut ubi ira
Aliniegena eo quod aliniegenam aeria
aeronem ut ubi ira
Aceolu eo quod aduniam aeria aeri colu
Adrecilu eo quod requiescat aliquam
lucem ut ira
Agriduur dicebatur a pua una acor
quia uridur ut aerum aperum
conparendi aeria aeria lnnegenam quod
publicis frequentibus unde ap. s. nep. d
scribendi aeria
Adpuna aer nominatur quod uppu
aeria aeris de aeris aeria
ad obriquum
Agricolu ut colendo agro ut ci ut lu colu
Adaenaeir ut aliquid ut ubi aeneus
Adaeniaeir ut ut ut fuerit quod ulnr
aeneaeir ut aer stratum pepuceaeir
dicaeir unde aeniaeir ut aeniaeirum
ra aeri pia aeri quia aeniaeirum ubi aeri pepuceaeir
aeneo fulgore ut ua aeneaeir proxim.
Adlaeaeir quod ria pulum elaeaeir
Abucaeir quod ria ubi aeri aeri aeneaeir
Aloraeiur eo quod non ornatur ra ub
ornatur aeria aeri
Adobaeiur quia ut aeri aeri lnplio
Ambo ut eo quod aeria D N Φ W nnn
aeri aeria aeri colu aeri numfuscaeiur lia aeri
aeria aeria domu aeriaeir
Aliur ambulaeir dicaeir ut aeri aeria ut ob
aeriaeir dicaeir quia ri bri aeriaeir ut ut lic
Ubabrido eo quod ut ella aeria ambulpua
aeria do quod nolaeria lll eu ut aeri aeria
quia ab ubaeria omnia quia ula bona aeria ambul
mule aeria aeri aeri duob b ut aeri aeri homo aeri
Boni ut aeri aeria aeri corporis aeri aeria dicaeir.

poraeria aeria aeri aeria aeri aeria
nam aeria aeri aeri dicimi bonum cum
pretula aeri mulum aeria aeria ob aeria
quia pecunia minimum
Bonigenuraeria ut ponaeri ad bonitatem
aeria dumpuriaeir aeria dulcia ad logo
nonaeir aeri mulaeir aeri dira aeria bonigen
ub ono quia aeri pretad bonitatem aeria
ui daeir aeri poriaeir ratlnaeir differa
quia pocaeria bonitatem aeria aeria aeri
conroraeo bonigen ut aeri ut aeri aeri aeri
nonaeri nuaeir aeri dulcedinem
Bonificeir ut bonificia aeri dicaeir
unde aeria bonificia aeri uocaeir
quia proximo proderia
Benuolur quia benaeula non aeri
dicimi benuolur ut aeri aeria mal aeri uol
ra pennis aeri duu burquia ab corporia
nam aeria pro ren aeria aeria aeri aeri
lia aeri aeri corumpia nam benuolaeir
ub ur dum ro aeria
Blandur dulcir aeri aeri aeir ad pu
milia aeri aeri aeri
Bruaeir quia ri ob ruaeir quia ut aeri
cura aeria aeri aeri aeri aeri sint
prudenaeir unde aeria lll eu ut aeri br
aeri ro ro ut aeir aeri quia ut aeri aeria
cum aeri unde aeri cum aeria aeria
quem fruaeir lnci aeria quia ob diu
aeir aeria prudenaeir aeri mubunculo
fuaeria aeri ut aeri aeri aeri aeri
raulia aeri aeri aeri aeri aeri aeri
bruaeir aeria cognominaeir dicaeir
Burrur rub aeria aeri
Bulbur ubulando poaeir quia
loquendo dicaeir ut aeri aeri aeri aeri
aeri plicia lnd aeria
Aleur quia ut aeri fruaeria
Bucco gurgulur quod aeri
ro ro ut loquaeir aeri aeri
aeri aeria aeria
Biliorur quod ria aeri
aeir ubi aeri aeri aeria aeria qui
ut lri uocaeir
Bubur ut raulaeir in
aeria aeir
Bio aeri naeir quod ria
bir monaeir.

dicit

annuatim ordinem ordinem monet mor

Clucur. a loquendo plendo unde
dicitur clucur quasi plendor et ly

Celeuste dicitur quod deriuatur
limit dicitur quasi celeriter.

Curator primum curari ab
ne nunc putatur pro curatione plu
uaribus curam corrigendum
quia pro curatione libidinis uel curam
pollicebantur

Celer dicitur quasi ibi ferens
ad celum

Celicola a quod celum colit dicitur ci

Celebr conubio pro quasi celebr
nomen quinque quibus celebratur
a celebr dicitur quasi celebratur

Conamen nomen lumen curam aut
dicitur, vel a lenibo a pocu ar
lenquod a cauendo uel a conamen
dicitur ad libidinem ita conamen
quod cum multa arma celebrandi

Clamor mirandi cor. ubi quod clua
ldra procedunt a cauendo uel ricua
vel a pucorum uel a conatu

Conuor. a conlucando et condicio
appellatur numerica conuor
dicitur quasi conlucinga
laudi. conuor dicitur quasi cor lucis

Conamen a mula ad imrudocuor

Conuolucur. ad locuor ad indaldicit
conuolucur quod volucrum plicua
quiloquitur. a volando uel a conuolucium
illoquitur hic a volucium

Conuulsura. quasi conuulsur
cum conamur mura. hic conuulsur
quasi non ecipia conuulsum

Conuum dicitur quod undique
ramus uel aliquum pumi
da limum pocta.

Conf. dicitur quod ria incuicur
fiducia plenur. unde
eccleur confidamum
uel confidomum

Cumulur a cumulando dicit
Culidur. fraudulenter
quia celum uenoma
iamulapenur.

cullidum uenum cum ad ipsum pe
annum admirandum pecuniam de
pondera hunc cum aliquo
cum munera uenia.

Cupidur a cupiendo uel a dra
a cupiendo locum.

Clamor. quasi clamor a cula
mor est ic a quod ren.

Clumen. a cuy. fulgen minuscen
cuor. a cu lucido ldra fuit a cido
ad cupiendo dicitur.

Culcula a cuy. a cul cubi ldra
lupilbrmin a quod manqui
in manu ad numerum pondera

Congilu a cuy. quasi lin dicitur
ruir pumi rea ricua volu pu
mirandum congilu dicunt mirar
conamundi. locre dicit quondam
accur ubi a cuy. mana uilli
uad cum quodam homor
arum pumi ruir pumi rea
ta congilu a cuy. a mum ubi
dicitur. illi pondera
arum. clum mori dicitur
quia dicunt

Conamen a ubi quod dicitur
roma a cuy. quasi non compidi
Cnicolor mua a quia dicitur
roma. color uocatur

Conamen dicitur quasi dicitur a
aumda a ubi in lum

Conamen ruir ubi a cuy non
uocatur quasi non mua non
aliqua vel volupum cuidi

Conamen ubi ruit quasi conamen
ubi ruit quasi conamen
ubi ldra in honore

Cuidir locra cuidur quasi
omona appellatur a cuy
non quasi non cocaur uel
ubi ldra mur a dum
ruir pi quod cuidum pficua
ruidur. a quod ria cuidi
Collega a conlegando uel
a cum lega complau dicitur
ocaunur quasi compur
Complo quasi uno pecuniae uel
crimine uel a complicando
ad malum uel a uno quasi
dicunt complicam

Conroor eo quod ut dicunt purpurea
bonorum numero accipiunt pro
quibus ponebant Controversia
quedam communis controversia dir
cordiarum. Controversia
Appellantur quas
quod ut ita dicam quia
contingunt ut dicit
Colonus a colendo quia ut ubique colendo
omnia ad vitam eorum pertinentia dicun
tur quod cum terra quam ar
quit dicitur a terra
Colon a colendo dicitur
Comes a comedendo dicitur eo quod
simul cum eo epulantur
Cupa dicitur quasi cupiditas
minuendi nam cum cupiditate
scilicet undique ad lumen ponitur
cupiditas minuendi dicitur
Columen a columna quod
ad ea pertinet primum
Compulsa quod compositum ut id
est a latere cumulatur
Comes a comedendo dicitur eo quod
simul cum eo epulantur
Cum pro cum modo dicitur
Cum a cum dicitur quod
mense cum pulli quod cum nati
Culmen a culmine dicitur
Cocos a coquendo
Cuneus dicitur cuneando
quasi cuneando dicitur
Cuneus dicitur cuneando
Cedit
Curus
Cedit appellatur quod cum
ad lumen humeros curva
quasi ad oculos nondum
Cuducus a cudendo dicitur dom
lumen acus quod cum volunt
ponere quasi acus
Conjuratio a conjuratione appellatur

Indica conjuratio
Consuetudo dicitur cum aliquid
adimunatur undique consuetudinem
cum minus adimpletur quam di
munatur nam nisi plus in repetitione
consuetudine indirgatur minus alius
Contumacia eorum quorum aures audiunt
Concilium a obrocis dicitur quasi
aere contrarium dicitur quasi
curva ut circum dicitur
hanc locum ad lumen
Concumforum quod duos eos unum
cum eis vel pro eis consumunt
Collacia
Cum pomarium
Dirimere dimuere dicitur quod
domum propria
Dirimere docere a dirimendo
dicitur dirimere enim dirimere
Docere a dicendo dicitur
Docilis non quod docere sed
quia docilis enim in ea
ad discendum habet
Discipulus a discipline dicitur
discipulum a discendo
Dispensare necessarie curare
administrare pecunia ad
dispensare pecunia mercis
dabunt pecunia non numerabunt
ea ad pondera
Dubium habere necessarie
decem et pecunia ad decem
decem compositum numero de
dicitur hinc et decem et decem
Dirigere quod hinc et
Dilicere a diligendo horum
animis nondum diligendi
Dibucare dicitur a ma
rolen vel hinc eum aspicam hic
et delibutam medio de aspiru
ad planum
Dicuccur quod dicitur pur
mugir quasi ad pondere
Differre vel infirmiur quasi
Debilis quod pulsum facere
pecuniam dicunt numero era
vel cum eo
Color quod ornatus color
operatur vel quo cum

ueprdicaur nec lumillur prorpere
rpeijdicaur cum primi liaudinem
et rerum quiu pere a arin repet
ponuaur conru aude cum erua
upua uaaere ua d rpera a uae
lunuurruur conlocauenaur utili
et prenum rpinuaidere aere
uelua perere uarunrunaibur
rerpere uur quiu liquando rimili
lubori uerua morue
et ere uua gnobilir uua quod rit
lnpari gnere uuaridumria gnere
oblamonuaur lnon erat aeiman
et repicaur quod mortur
pro pnor quiri ad mortuaeni ebrir
uerua ricua crepurculum aepur
nocaur uludicunt derepicai nonqui
rbi et aa aere uul rurera rel quila
crepuri et bri bra
et prenuaur ubi et quod riaulir
nec uliquo prerua odiqui
et irurpperur ara arere quiri
diuina lrulnia uc aur nundiri
dicaur quod diuina lnperaur
lrr uliur diurmuqui
et rere uul dere ere hic enim dru
et gnaarra dum modere
et rpicere et quod dere rum urpicui
ut et conaem aui hubera
et olerur lnridiorur ut mulignur
ub et quod dd ridua ua bri dere pici
occulai mulia aum blidirrere mo
niburrerua
et ubiur quiri lnere aur dere uuur
et dluaer dicaur et quod dere et quod
lua ebua dluaer quiu differe
ad pro perendum
et ridiorur au rdur pigere ud ere dere
uocu aur ld rauul dere dendo
ldanere ere ider uere ri dere dod ere
hic uu gnaarra
et dere urmere d rpere aur rpere aur
upo aulari nut quod dere ere ondint
et quiri uul iru ubere lirubere
uru aron urgere cu uu gri ul fucau
rere nere dirigune rul cor lnquer
omnrul cor et ere d cumra
et dere ldere ldere ldere
ut quod diminuaron em hubere aur

البلاذ
et ripere et quod minurrupere ln
cipia quu inquod rolebra
et uminuaur et adumu ulir quae
prior lumuddicaur et ra raquer
poaera uddici
et gulu aur quod quilere adiaur
et loquer prorurur et loquio
et rerur lnloquendo et pedia
et rere enim pro rere et et pere
et rudiaur quilir non rudirre
et rpere aur mul aur impere aur et er
hic prou uld ponaur et ad lnde lacau
et rere uere quu dere et aru pere aur
et ro nu aur rul dere nu aur et er
pro uul dere ponaur ricua et et
quu uul dere bur et et mirger
quu uul dere bur
et fficug dicaur quu nulli dif
ficulai aem hubere lnquu libere
nere ere ere du hinc et fficienrupu
ciendo dicaur
et rere quedere rinere et ripere
et rere quu et aru pere et ere ua
et rere quu et aru ro nu ere
et rul quu et aru rolum ruum
et et quiri et aru rolum ruur
uua et aru rolum uu quir nu et
rolere dicunaur quu et aru rolere
et rere quu et aere rum ere
et quiri et aere ere rel pro pere
et aere ere cum uu et pulrur et
aere ere rolo quere et et aur et et
aere ere et aere ere ua pulrur et aere
et aru aere rum ua et aru aere
nere ruer quu et aere taur
et rere ere nu aer nen lle quu et go
dicaur ad ad an io el ra al rel qu
dere ia et et pellia et aere mirere ua
et rere ere nu aur ub et quod ria
et aru aere ere nere ruer et et aur
et rere ere quod ria ulere et aere
et gere et et rien et gere et ere rint
et gere lndi et et et et aere
et et gere lnopr.
et et rere quur mul aere et gere et am
pro uul et ponere
et et ilir aere ere quod perria qu
uirpere uere quu ere ere
et et rere quu pere et ere tra
uere et et ere et et ilir.

Fuerant quicentum aurea alnum
effecit

Funiculus quidam et funiculus
Funimbria memorantur et unimir
um ab eo minuit dicimus eum
unum ab unimir nomen alnum
ab hoc nomen per biam orum lucem
Furatur dicitur de quo nihil rapit
quod furtim alterius et eius proximi deponi
Forum ubi dicitur numum magi
ab odi dicebant ab orum hinc ab
eo orum quo ducamur licet orum quo ducamur
licet alamorum non dicimus

Foramorum eo quod mulier et amoria
et eius ab eo quod dolo ab eo ducitur

Ferrum quod quidam et pugnum
clavorum

Ferrum autem non est ferrum effecit
ad ulnam humanum modum et cedens

Ferrum autem ab eo quod prius effecit
ab prius ab vinum et ferrum

Unicum graecum nomen habet quod
ab apud hoc quidem cotinam
ad autem unum nomen illum
ab aliquem nomen habet ab
mia anima ad quam nondum nunt
uas lnua lidum

Fraus ubi equicaria frequentia
fraus et furatus fuerant enim tu
ut reddunt de bilanx aldia

Fucundus dicitur quia fucilit
fum porria

Fucatur quia locum ab urere gra
ab fucare con mendua aufuciendo
do dicitur

Frugalis ut fruge hominum aut lira
ut frugum aut parvimonium aut
ad uliuolum modum ab
ab emporium aut

Fenerator qui pecunia deponi
ut pua denarium qui fenori ducat
amphi pecunia fenerat
um lucan dicitur ab quidua
mum ab qui accipia

Fluminor ponat fic lolex

Felix dicitur qui felicitat ab
Fdua felix qui accipia ab felix
pquendum aut felicitat ab felix
ab emp felix locus

Fidelis proprie quod probat in quo dicta
ut pro ma arabenum

Facilis ut facile de non aut
Formorum ut formam dicitur formam
Fundere ab solidum ab fer bar dicitur
fer bere enim mum quin non mobat
ab
Fundum habet ab locum ab
Fundere ab diuum habet
Firmum ab ab formorum
Forum quia pro ut ab
accidit fine fluctu pro quod ad
Frugilis dicitur eo
quod facile frugi poterat
Ferrum quia ferrum non ab lupi ab
ab
rubum ab aliquem gentis dicimus
enim ferrum animo ut ferrum
nullo tradia efferum corpore quod
mugnitra proprium ab ferrum ferri
ut aruum ab arum

Fugatur quia ut aut ab
Formidolorum ut formo ab tra ab
dicitur cum tu ut ab prae
dicit fugitivi conatu ab
numam morum quin ab ab
concatur quia formidinem di
ab tra illud et ab dur ab quia formint
rumque formidolorum cum ab
armidur ab armendum significa

Fucatur ab ab tra armicatur dicitur
quia nat quod fucatur pre nat
quod ab illi dicuntur intelligia fucat
originem ducit quidam pucatum um
ricatur fucatur fucat unum vorum
fucat dicit ab quod primum fucatur
appellatur quod prae modum
oratur et fucatum ut acinum illi
ut quidem ab arum

Fucus ubi quod fuit ab corbam
Ficus appellatur ut fingendo ab
conponendo liquia ricua cupilli
multorum ab particata ab ab ab mad

Fullux quod fundo ab tra log ab de dicit

Fruitur lucundur lutum in plumua

Fendere quod minuendo frunqua
denat ab comprimua

Fenum pro ab pte lucet

Fox ubi quod feriatur ab et ab tertia

Fur ut furbo dicitur ab tra ab furco
numnecatur ab aut ab empore

Facatur in ab pproprium

cum rédiaorum accipiuolumur
cum utroqu aorum éa vocaéndam
éa quiri magnéficaaonir
F uel inoroiur ufa caa commiiro
nmu aaur qu era énim quod ulaéri nocéd.
F éndlluéur féminr dédi aaur quén
una aqui mulieru müuppéllu buna
F lucia aorur. eo quod frequén aaur flu
cia aaa uaqu udpéaa libidinér
F uncifer dicebu aaur olim qui obleui
déluc aaa co cébu aaur udominir lqno
minumu aiqu iam tuppheiu cu usu
furcum circumum fénr prédicéur
péca aaimruum éa mon éc éaaror
néquirimile péca uéné.
F ucilir. uu éru pplur. loquax. éa
bram éaa fonu uuuir ficaalibur
qu éu uru éa mor u nonoéénéra
quéénl éénr.
F orniaamur
F ornica aamréra. culurcorpublicü
éa uulqu réra. hérubureuuca
prerarubü aarqu blocu fornicp dicä
ud ééa fornicum tunr gliuru aaqu ud utro
F éeundu. upéaa dicaa quiri fornicet
péaaundu éa éimpuraa péquénr.
F lénr. quiri lucrim aaqu fluénr
F ucqaauur. nemor éaaédiciaaur. nirr
F quidnm fu qia. numripuruulur
puér. uruaar et. uua ubre colu di
réérria fuqi aauur nonéra.
Glomorur uprequénaau clumaaiaar
dicaar. pro. c. g. lia aéru cpmuaau
glomorur. lu uréédicaaur qéduaä
uicaam
Gruur. rei gireu conaaruur lenim
Gruur pénäru ulir und ééa conaaén
aibilé lau éédicim. gru ur pro cérilio
éa conraaruau dicaur quu nólau
moaa dirrlia réélfir u conraü aa gru
guuaa aa conriraa. Grundir
Grundaur quodria grundir pio
Gruaar. gruaarum éérulnr. réé gru
aa naa unum nimo Gruaarim éa summo
éa conporéédiciaar
Gruca ficur ubéé quod gruaar fuciu
Gruaaorur. quod plurum ieu quä
mónéaar mi lua
Gurulur. propr éédiciaar quu ulcea

uérborur uppéllu aaur uccéélénar
léaaau néeulénaar néeulénaar
aaceré rum aaur nnm uerru culur uul
quilnporaau loquer aaa éérmr
raarépuna néeur quumquu reuné
Guntolur curiorur éa quénquum ln
occulaar locir éaru baéérunérqué
quunqu grréeu ocuna
Gluaaa uequlu ééra colorur
Humilir quurihumoudclimr
Honorubilir quurionoré hubilir hoéra
honéraar. quod nihil hubéra aarpi
aadimr. numquid éra honéraar. nirr
honorpéaaur éra quiri honorr
Homunur quod hubéra circu hominr
umorém éa mirtru aaonru péaa.
und ééa humuniaar quinor lnuéléénr
hubilir. quod ria hubérdum cómodr
uaqubaar.
Honéroiur plur éra. quum honéruär
rinu réé éroiur quum rré éérru aar.
Hirruaar ub éé quod ria lrraar éapili
rondidur.
Hippocriaau. grréeréémoné lu aanü
rimulaar lnaéérp rééau aar. qui
lnaémul na: bonérpulü oraéédia.
Hippocrum fulrum crirrn ludiciü
lnéérprééau aar. nnm nuum lpocrr
aruéébaumére ubrpéréé quilnr
pééau culir conaéé au fuciré lnéédiä
diraanquénatrunlaü éérulepminioq
colorré éa ééaérr pigmréaar hubérr
rimulucru orr linaru qipruau
éa uu mocolorédiraancau nonüqi
éa collu éa mui éréau punéénaar
éa udpronéé colorém pu éénréa
éa pplmdumlu udiraqérénafullérr.
Podolnrpéréum modolnpénine
modoaenr. modocrrnaar unoli
éa uurgimulicéérrqrpéré éa tau
réé qduétro uafullunapptm dü
lnudiruquna quérpéérrure mäa
aarürlucaatra lnhrqu fulroülau
lnéédure éa rrmulune quod nóma
numlpocrraédicunóporruna & qo
forur éérrme rapulaar
Humaar. quod ria uno aar aar ta
naénorur. quod lnaar ü ilu éérra
éqrénrdi quam lubérr uuuin

arborum uppéllu aar uccéélénar
léaaau néeulénaar néeulénaar
aaceré rum aaur nnm uerru culur uul
quilnporaau loquer aaa éérmr
raarépuna néeur quumquu reuné
Guntolur curiorur éa quénquum ln
occulaar locir éaru baéérunérqué
quunqu grréeu ocuna
Gluaaa uequlu ééra colorur
Humilir quurihumoudclimr
Honorubilir quurionoré hubilir hoéra
honéraar. quod nihil hubéra aarpi
aadimr. numquid éra honéraar. nirr
honorpéaaur éra quiri honorr
Homunur quod hubéra circu hominr
umorém éa mirtru aaonru péaa.
und ééa humuniaar quinor lnuéléénr
hubilir. quod ria hubérdum cómodr
uaqubaar.
Honéroiur plur éra. quum honéruär
rinu réé éroiur quum rré éérru aar.
Hirruaar ub éé quod ria lrraar éapili
rondidur.
Hippocriaau. grréeréémoné lu aanü
rimulaar lnaéérp rééau aar. qui
lnaémul na: bonérpulü oraéédia.
Hippocrum fulrum crirrn ludiciü
lnéérprééau aar. nnm nuum lpocrr
aruéébaumére ubrpéréé quilnr
pééau culir conaéé au fuciré lnéédiä
diraanquénatrunlaü éérulepminioq
colorré éa ééaérr pigmréaar hubérr
rimulucru orr linaru qipruau
éa uu mocolorédiraancau nonüqi
éa collu éa mui éréau punéénaar
éa udpronéé colorém pu éénréa
éa pplmdumlu udiraqérénafullérr.
Podolnrpéréum modolnpénine
modoaenr. modocrrnaar unoli
éa uurgimulicéérrqrpéré éa tau
réé qduétro uafullunapptm dü
lnudiruquna quérpéérrure mäa
aarürlucaatra lnhrqu fulroülau
lnéédure éa rrmulune quod nóma
numlpocrraédicunóporruna & qo
forur éérrme rapulaar
Humaar. quod ria uno aar aar ta
naénorur. quod lnaar ü ilu éérra
éqrénrdi quam lubérr uuuin

nuna vel dicatur quod lna quaqua
lnuna. Unde alpra quia ppellud
quod lnuna aeriuer bi oneqinem vaariu
aeni quod dulua vel ronua niriqui ln
uam vera lniquam vel quod quia ar
naer pner quod lnaer pura aer medium
ria duuri lincquuriumdum aariur fere
rel ea quid tu quam lnaer pneau aur
ar hominum quib diuinur lndicua
miraeyna lnaer pneuocu aur quu
lnaer tum quum aarunr pne [illegible] tur.
ndole propriera lnuco quadum fere
urqur dicaur qui u luru curaedia ea
red m lea [illegible] uuia
nnox quod non oceda
nnocuur cum nocia aa non ria red up a
uaer eruaeruq lndifferenrera
lunr greecum nnn
ucundur hubo quod riarem plocir
upaur ea lluraua uqrequaur ca lu
ocorur locirurur cudur.
nclicaur. greem nnn era numclicaen
greci glonorum dicunr
nluraer. nnnnoaraera quod lurer
mulaarrplendor rejen emrutrupicat
u lluraua arculurconaaruurera
obrcurvenuaur.
ncolomir. u colunum nnn hubea qui
ereecaur fonaar ea raaubilir
nmuerenbilir. lncorrupaur ea
rempiaem quodriarinemurore
uaeylanear
naemeruaur lncorrupaur ar nullu
aem maaae uolucaur
nfirmi quuriner formoldera rinecdore
nbaillur quuriri nebuculo fragilir
nunir lnur ea lncoraur
nconraaur quu non era aubilir
rarquod ylucea ea rurrur dirplicea
ucaaur ut urre quunrera quu
mulorum lnraaaraarnonudgiteia
ral pre pria quundumuu l'aaat
aereaaar lnquria
rucundur dicaur quu uccenro
ranquunt lnpuvorem conpellir
urem plummu dicaur ea lou
lnplummua
ncenaer ubeo ad lnecendua aer
lnecenaer quu pru ua rugeaaronr

Jundicur quu legulurudicia

uduqu coruluor ruccendia ear
ruudendo lnplummua
nepiubilir quod nu qu epiuaair
numquum purgeaar
nluudabilir nonquu luudu
nonria red quu luudurnomeraer
ruaur lruucaar. ea
npiur quiurinpiaaratrelicqomir
niquur propriadicaur quu nora
equur red lnequilirera
naer lnpiuum ea lniquu hoc diraure
nonnumquu rolea quu upnir lnpiur
luqur nonaumnomnir lniquur ea lnpiu
lnpiurnumq pro lnfideliponiaur
ea dicaur lnpiur quod riaupieaar
relicqionir ulienur.
nceiruu ey dicaur pre ea quod non era
equur red pre uiropariburmucu
lucaar utr ir pniniaaarnmeerred
nimicur quu non umicur red ad ur
ruur duuum rer lnimicorpu ciua
fruyreaaer quod aarmaepruudir
mulquod pur riruna
nuidur dicaur ubln aaendo felicaur
nuidorur era quu ubulio pu aaaur
lnuidu dicaur
nuirur odiorur oblnuidiu ea ycelo
naeraubilir culur aer amonium
nonulea ea quod dixera lnnaum
lnprobucaum era
nfumir non bonepum pro lbrida
nprobur dicaur quod lnraara aaa
nporaaunur lnquiraur quu non
hubea poraa lder a quicaam unde
ea lnporaaui quu ir lnnuupru qu
ciaer ferinaar
nprendenr propriera lnaer ra con
primenr denaer numea prendar
rignificua den ea bur frunepre
unden epreder lnfunaer quu ad u
denaer hubere
nprenir hoera quu prenir non regnar
uanumidelnpenir dicaur
nglumorur uquila ea uorraaur
nglorior ur quod rurrinr eglomu
lder a rinearum sumpsir laem lnalo
mur lnmenorre
nformir lnqenr non quod habeu
formum red quod u laeu formam

Jundicur quu legulurudicia

rádquodulaui formũmuqmaidinẽ
habéra
Nuáuriaur áquodriamulapeinrq
quiurlnmuliaru
Nmunir quiunonbon rádcrudélirqq
aúmbilir munũénimbonumdicirã
undéáicuau unapreindumanár
minimebon
Nmunir minimánumficur ua éra
lnprouérbiouáuirlnmunánceuér
odáérui lacémlnmunir quinõfucia
munuldéra officiononfunqiaur
éra énimomniprécilégiouucuir.
Ndénnir áquodrindumnouuiõ
áarinullaculpauaqpáneulo fullirbar
Nérrinturaé áaobroenáepríqidẽ
Nérmiruelrinéuruuelrinéuurb
numrémpurlnuprouimbur fauidé
Gnuur lgnuruuielderaruaonir
gnuur nunegnuurldéralnreur
ldéraynéuurib olfécirréénimuáuirí
reirrédicébuna lgnuruiuim
duoriegnifcua uélquilgnoria uel
quilgnoriaur lgnuur uũnduro
lnmónorquiobliaurérapdidiaõñ
mánorum
nreiurquiurinéréiánauéra
dioau lnpónaur gnécumóra
npónaur rinqpónau cõrilium
neonrulaurubáquodnonuccipiũ
neonrulaur quiuéra rinéconrilio
áalnreiur rérumuaqlgnuur fuliar
nápaur upaaconaruruéra quirln
nobr quirinárérrucéra opónérim
aúrumlnaellegim quiuopanfér
fucarficundo ufulnepónlnaellégia
quinonrépulaumlnlumuaum cumé
lnunt ubréraruréraaumulir
gnobilir áquodrialgnoaurámilir
áaobreumgénérir culurnáomén
quidánreiar pua éra
rerur quiurudorécorporirpándo
gnoaur lgnobilir uel ex lnprouuro
uénir
nprouururdicaur áquodrubiaéria
áanonporre unaéuirur
ndé prédiaur ublndicundo
ndigéru uocuaurquodlnderia
génicaur ldéralnédémloconuar
et ldioau lnpónaur gnécu

Nnpudéir áequodubéopudorárpudi
ciaru procul ubéra
Nnpudicur upodicéiocuaurpodér
énimpéaurénédjera
Nnéraur ppaurlnliciaui cõmixaonẽ
uocuaurquirilncuraur rieua
quiurnjinémruerumut udpim
auaarruépróximarnrau upluéria
Nnaúhicidubéra quirpulrũ aúrau
mónaumfécia áaobria hominẽ occidi
Nnfuaruaúrnéjuaur quiunon
fuaúraur rádconaruuériau aúm
mónduciumniaaur
Nnaúrépaurpropriédiciaurquiln
aúrduordénédioaúliaur
Nnridiorurquodlnridica nũ propriẽ
lnridérera dolerculiquémépéaurá
undéralnridinominuaúrunẽ
Nnéiéau ldéra rinéinéau quiu pré
cingiperuaúrruaúrunõpráma al
Nnuéraur ldéra rinéuérat uondum
énimhabéaraulu quodéraignum
muriaulirurejiniau aur.
Nreurruuocuaur quiucurrérét
quémpriumconréau aur
Nnaholicur unuerrulir. Item
Nnur gnécumnnõntra rieua ár
Nnurjaur undéra curirequitumau
Nocularaur ubéequodria lingũ
Nclurur árrémonérplendjdur
Nléaúrdiciaur ulégendoldéra
peurrénde undéranuurdiciaur
Nlégére quicquia aruuria ẽnũlégia
aruuria préaúria uaérir légini
fréau conciau aúrur lacémléaur
uecolliegndouõmo quidégia quiuri
collécaur rieua lllud qilégiõ plorer
Nloquux nonéra éloquitur
Nláur ulucaaudint
Nocupler quirilocirplói áaporrér
rionumplurimurũ porrérror
quémudmodumdecéaaillur
dérépublicalnlibrorectõmulauq
ádiaront cuiũ áaboũquodaiéérũ
rérlnpéaaré áalnlocorũporrérũ
onibur équopéumori áalocu
pléaúruocubelnaur
Nlibérulirdicaur ubéequodlibéar
donéanémurmurréa
Nurquir munifcur humuri

Nnpudéir áequodubéopudorárpudi
ciaru procul ubéra
Nnpudicur upodicéiocuaurpodér
énimpéaurénédjera
Nnéraur ppaurlnliciaui cõmixaonẽ
uocuaurquirilncuraur rieua
quiurnjinémruerumut udpim
auaarruépróximarnrau upluéria
Nnaúhicidubéra quirpulrũ aúrau
mónaumfécia áaobria hominẽ occidi
Nnfuaruaúrnéjuaur quiunon
fuaúraur rádconaruuériau aúm
mónduciumniaaur
Nnaúrépaurpropriédiciaurquiln
aúrduordénédioaúliaur
Nnridiorurquodlnridica nũ propriẽ
lnridérera dolerculiquémépéaurá
undéralnridinominuaúrunẽ
Nnéiéau ldéra rinéinéau quiu pré
cingiperuaúrruaúrunõpráma al
Nnuéraur ldéra rinéuérat uondum
énimhabéaraulu quodéraignum
muriaulirurejiniau aur.
Nreurruuocuaur quiucurrérét
quémpriumconréau aur
Nnaholicur unuerrulir. Item
Nnur gnécumnnõntra rieua ár
Nnurjaur undéra curirequitumau
Nocularaur ubéequodria lingũ
Nclurur árrémonérplendjdur
Nléaúrdiciaur ulégendoldéra
peurrénde undéranuurdiciaur
Nlégére quicquia aruuria ẽnũlégia
aruuria préaúria uaérir légini
fréau conciau aúrur lacémléaur
uecolliegndouõmo quidégia quiuri
collécaur rieua lllud qilégiõ plorer
Nloquux nonéra éloquitur
Nláur ulucaaudint
Nocupler quirilocirplói áaporrér
rionumplurimurũ porrérror
quémudmodumdecéaaillur
dérépublicalnlibrorectõmulauq
ádiaront cuiũ áaboũquodaiéérũ
rérlnpéaaré áalnlocorũporrérũ
onibur équopéumori áalocu
pléaúruocubelnaur
Nlibérulirdicaur ubéequodlibéar
donéanémurmurréa
Nurquir munifcur humuri

Longurulicis dicuntur pro quedrupedibus ponuntur.
Longe autem quia longe sunt a longitudine ponuntur.
Longanimis est qui non mirabilem quod nullis perturbationibus patitur sed uniuersa ut ait ordo prouenientia cum omni mira pusillanimitas autem nullum ambulationem habet quia ex timore dequo timet pusillanimis uocantur.
Leuis obliuiosus autem uocatur qui ut omnia uel nuncupat nunc illud et illud.
Lubricus ab eo quod a lubrando.
Lubrum. Inde dicunt quod ex uaporibus lubrum nimphas polo a lubrando pinnis circumuolitant uel pruce lorum ora.
Luaro. Interrorum uulgo dicitur diuitum luaro erat in quid luaro obluaro et in redinuaxerunt.
Lumen aut gladius uel dera cum mucronem appellant uel ulnam undo relicta corpore.
Lucerna per metaphorum in luaro intendit cum ut ipse per quem lone lucerna do prouocare.
Lono ... eluuaro ratione eo quod mona mirabilis blunda et ardet lienda ducuna.
Libidinosus ab eo quod fucia quod libet.
Libidinosus ab libero quin puellarum corpore pinguiatur.
Luxuriosus quia ut solent luxuriosi undo tamen bulo comes luxuriosi.
Luxuriosus quod ria luxuriosi uel dera solent aut uinum.
Limphaticus quod aquam mania quae gracili prophetum dicuntur.
Limphaticus pro medicinam quia aqua conuertitur eluruntur a lucerna ut fluore aquarum mouuntur ratione hoc lucerna nimis pro pumorum urunpuna.
Lurdus quod ria pallidum uel ordicat quod ubi modi habetur cuam.
Lepor ut pro nimis pri recubio dicuntur undo ap. ueri bidebitur.
Lurcus quod lucem pure et rem aricatur uel ioruq quia parum lundo.
Lurcor cochlea dixerunt aqui

und dare clo pur cochlea uel similiter quod unum oculum habuerit pembanur.
Loaur luuaur dera mundur.
Lupa mora ex uerupuerant ut eu quod uidere rupia mirror. aut prudentiam uel conpia ardo ulcere mirari et uocabula tra rerum aut a hinc upp illuam mirancordia quod mirum cor pucua dolendum uel similia mirum. non uua non occurna ubi gha ad mologia nu ra indo mirancordia rinullu cordum mirenu.
Qua cuur mu gir uu cuur et ta ad tranum aricaum. uu cerr quo ad ranum uu aumuru pucam fudebuur dicebuur mu gaur ra au urum ut de hoc ra cum uluau ra ora ua ta mu gir cau.
Munificur dicuntur ab quum ulicul mulau munuru dua ut quu munuru ldera officium quod debat ad in plaa. ric a munifex quum munuru fera.
Magnanimis ab eo quod ria magnu nimi. a magnum uaar cum con aru mura pusillanimis.
Magnificus u magnu faciendo uocabulum aurigia.
Munuruur mi aru eldomiaur quurimum uu druur.
Modeur dicuntur u modo ara ampare non plur quicquam non mirabiliter.
Miarlenir a mun ruuur ar cod in prouuau al. ra ludruan ando in lurum auc enr quurimuur.
Muur quu uo xel urnon ara ad non rimugi aur uoculon enir pm pnuer quurimugi enr ema aaa.
Menor ut quu memoru aenar uel quu memoru aenaur.
Magirae malor. In rau aonte nu raere tone ere tra aa odicuur.
Minor. In rau aonte riut quu officium debiau munib ac ciar.
Mixtur. uua mana ar uua ana ar uua honore uua fucundiu u ua uuaar uua omnib mulur aimur.
Minimum. unum ad monadir quod pora tum non ria ulaar.
Modicum. pur uur ratu burum ad ru ria aonu bilem modera aum modo relica ta aem pe rumaro.

متوسط Mediocris quod modicum illi sufficiat

Mirus proprie . eo quod omnino efficiatur ad
admiratione . ridiculum meretricem in proprie
moratur qui in ... miror
moratur vocatur per quod id est admiratio
nutum

Mirabilis . quod sit admirabilis .

عجيب Meritus nuncupatur ... nocuerit
... animam ...
unde ... meretur

Mendicus dicitur . quia minus habeat
unde vivat ... ut quia moratur
ut quia unaquoque occluderet ... eventum
... unum ... quia minus dicere

كذوب Mendax quod mentiatur ... fallacia

Maligni . quia male agendo alios opprimunt
Malus appellatur a nigro felle quod

dicitur ut id est ... Graeci melancolia appellant homi
nes qui conversationem humanam
refugiunt ... turpes ...

Malitiosus dictus a nomine malo . quia ...
multis . a malo autem peior dicitur
a bono deterior .

Mollior dicitur quia mollis . non durus
... qui mollis

منذر Minax ... oculos quando furiose
... videntur ... amplius ...

Minitator ... admonitor . id est admonitor
dicitur . cum ... bona
minatur ... audiat .

متملق Mulcator eo quod blanditus ... multet id est
ad declinandum animum ...
... a multis ... quod ...
... cor dolentis ... compleatur
sordibus ...

Mactator appellatur quia ...
... unde et lucis
... turpis ...

Mollis . quod vigorem ... enervatus
corporis ... quasi mulier
mollitur

Mucatrumucit ... et mucitrumucit . eo
quod in modo ... libido mucro ...

Mancus . manu ... cus .

Moribundus . moriturus ... similis ...
... quando
... moriatur ...
... moribundus ...
... similis moriturus ...

Meretrix dicitur . eo quod pretium libidinis
mereatur . unde et matrona ... habent
nomen ... cum ... acci
piunt meretrices dicuntur

Mutio a mutescendo vocatur eo quod non
... id est ...

Mulio dicitur a mulis . eo quod praesideat
id est dominus ... natus

N

Novellus novus ... ut

Nubilis a nubendo dicta nubilis

Nemo ab homine ... id est non homo
quod ... pro nullo nullus ... qui
nullus

Nullus ... nullus

Nihil ... compositum ... ex nil ... hilo
hilum ... significat
medullam ... quam graeci
... vocant ... dicitur
ut ... nihilum quomodo ...
graecorum ...

Nequam ... malo plenus ... quam
aliquis ... aliquid ... quam
... moneatur
... nequam non malus
... non pernicious ... aliquo ...
quasi ... unum ... significat

Nequitia ... eo quod ... quicquam ...
... eo quod nihil ... dicatur
... nequitia

Neutrum ... neque ille ... quasi ... dicitur

Nefarius non dignus farre quo primo
cibi genere ... hominum ...

Nutritor ... quasi nutrit ... dicitur

... id est ... hominum ... quidem

Nuntius ... qui nuntiat ... quod
nuntiat id est ... id est ...
... ut homo
... masculino . id est quod
nuntiat ... hoc
nuntium ... nuntiat

Nugator ... nugator
... quia ... commu
... nihil ... commu
... uno
omnia ... quia ...
...

Nugax ... hebraeum ... lau
... Sophonia ... quae
...

uanes re porrum [illegible] ligum
hebreicum omnium lin[illegible] quorum
etiam mutarent
Nugigerulus appellatur ab eo quod nil
aut spernatur
Neglegens quasi nec legens
Nepos dicitur ut genere quodam scor-
pionum qui natos suos consumunt a
sic et ipsi tam quod ora eius in re dederit
nam rursus ipse qui sit sumatur
fusa consumat parentem unde
homines qui bona parentum per luxuriam
consumunt nepotes dicuntur
hinc quoque nepotatus pro luxuria
ponitur quia ea quae quisque habet
consumuntur
Niger quasi nubiger quia non
serenus sed fusco opertus unde et nubilum
dicimus

Orator ab ore uocatur ut plorando
nominatur in dedicendo numerosius
dicere
Ostentator ... inprudens
Obaudiens ab audire eo quod audiat
Opifex quod in forma ore operetur
Orpheus ... unde et orpicus homo dicitur
Osor inimicus ab odio dicitur sicut
amator ab amore et est generis
Odibilis odio qui habetur communis
Obsitus obsessus id undique insidiis
conuolutatur ... ex dicto
Obscenus inpurus libidinis ut ... obs
Obstinatus est ... ob eluuies quasi
et omni parte tenetur
Obnixus contra nisus et conubentes
Obnixus qui obliquatur ... anxius
... sculptor
Oblectatur qui circumtulit cum fru-
itur ut ad ... tenetur nisi in ... e
aures tamen ... obl[illegible]
quae dicamus
Obtrectator mulierum ... qui
obtrectando illudendo officiendo
quae non ... a quo impiu ... gradi
... ueteret
Orbus quod liberos non habeat
quasi oculis amissis
Opifex quod opus faciat aliquod
Opilio ouium pastor quasi ouilio

Prudens quasi porro uidens perspicax
est enim et incertorum praeuidet casus
Pauper dicitur a paruo lare ...
... peculiares ...
Perfectus cui nihil ullum addi potest ... ra
... con
... dicitur quasi ...
... perfectus ... non est ...
Pulcher a ... dicitur quod est ...
pellis pora ... hoc nomen ...
nam pulcritudo hominis ... a ...
... in ...
capillis ... in ...
... in oculis ... oculis ... fluri
honore ... in candore ... lacteae ...
... in ...
... plus ... liniamentis
... in pro
... in ...
... ruptura
Pellax a pelliciendo
Perspicax splendidus eo quod pluceat
... ab eo quod ... producitur ...
... uocatur quia ... tollit
... audient
... appellatur eo quod ...
sub ... ordinatur
... uocatur
Patronus ... dicatur ... quod
huius modi ... ab ...
... illos ... una
Pedagogus qui paruulis ...
... iam ... contra ...
... ab eo quod ...
... ducat ...
... tenetur
Praesens dicitur quod ... a
... eorum oculis quae ... corporis
Prior quod primus ... ordine ... primus
quasi praeminens
Potens ... unde et
potestas quod ... illi quicquam
... nullus
obsistat ...
Prepinguis praediuitis opibus copiosus
Pecuniosus ... primum ... dicitur
... qui plurimum habuerint
pecunium ... pecorum ... enim
tantum ... appellabant
...
... ablatiua

Pervicax proprie dicitur qui in proposi|to suo ad vincendum pertinacia agi|tur nam vicere dicebant antiqui per|vicacem credo quod inde dicatur | [illegible] id est vincator alis

Pernix a pernitendo vocatus id est | in conatu perseverando. alii | pernicem velocem in illa quae pedibus | nimium pernicitatem per illum et a pernicib[us] | [illegible] sicut a [illegible] | pernicitate via celeritas fugax sub|ridens lubricus

Piger quasi pedibus aeger. est enim tardus | ad incedendum quod nomen per usum | transit ad animum.

Pervigil pervigilans nocte
Pertinax inpudenter tenax

Petulans nunc quidem pro inpudente | et improbo ponitur. olim autem [illegible] | flagitatores a propriis et [illegible] | [illegible] quod pre|[illegible] petitur et | [illegible] a petendo petulantis vocabat

Procax proprie idem quod petax. nam | procare est petere. unde et nubentium | petitiones procationes dicuntur

Prodigus rerum consumator | quod omnia porro agit et quasi proiciat

Profugus proprie dicitur qui procul | a sedibus suis vagatur quasi porro | fugatus sicut aliqui exsul

Peregrinus longe a patria positus sicut alienigena

Protelatur quasi longe et procul | ducatur sicut est producta quasi | porro illum ducta et provocabula | quasi porro illum provocata

Prolectat porro delectat ut prolec|tatur unde et prolectat qui eum | id est a porro lacessiat [illegible] scriptura.

Praestringit cum bonum alium excellit
Praescripturi ordinem significa(n)t | sicut et praescriptionis a pueris | consulatur

Procinctus expeditus et armatus | unde et in procinctu id est cum belli | causa armari sunt

Praeventat et quod unusquisque ponat | aliquid quo provincit ut unde et | debet eo dicitur praevincat | [illegible]

Praedo est qui populando aliena in|vadit provincias

Praedo [illegible] ab avigando praedator | dicitur [illegible] et praedo qui praedam | habet praedator hoc est a quo de praeda | debetur aliquid

Plagiator a plagio id est obliquo | quod non directa via graditur | et a pelliciendo dolis

Piratae praedones maris | ab incendio navium [illegible] | quia et urbes dicta nunc pira | ignis est

Pugillator quidam [illegible] | nummorum aliquid rubarcula

Peculator pro eo quod rem pecuniae | publicae defraudat

Proditor pro eo quod detegit latens | proditor per diversa unius oblatum | proditur [illegible]

Perfidus quia fraudulenter agit | et sine fide quia perdit fidem

Pellumur quia parvula id est multa | lucra plurima in verbo et non | habet nisi pelliceat ad detegendum

Praevaricator a mala fide advocatus | est quia vel in accusando nocet causae | ut in defendendo prodit causam praevaricatur | una in alia agit dubitans ponit amore | quia ad causam in parte et tertio quidam | aut pretium vel id est vel [illegible]

Pellax dolosus et fallax a pelle | id est vulta fallax fallax | a vide ratio aequitatem in aurigente.

Profanus quasi porro a fano vel | enim illi non licet in astare

Parricida proprie dicitur in occi|sione parentum quamvis quidam | ut diverse huic parricidam dixit | quia parricidium et homicidium | quoquomodo intelligi potest quoniam | homines hominibus pares

Peccator nota pro malo in del|inquit unde et peccator praedicatur

Publicanus est qui vectigalia | publica exigit vel qui publica | negotia ad reipublicae rem gerunt | unde et cognominatur

Pessumdatur a perdito id est ambitione | vocatur quasi perditor quod | nimium perda una in quo rem | [illegible] significabat | [illegible] hoc vocabulum

Inuppellauone omnium linguarum
Peraua aut mauum cum peraldo
numerauerunt ut fertur.
Pelex a pueritia corpori propinquiciauit
alicuius concubina dicitur cum
a filiis ceu ldola uenerabilis dolo
riauit ut mauducio.
Procuratur quasi plenum curatur
Puuidula quasi minuta aut pidu
aut minuta habet cordis pulsatio
nem cordis mea aim nunquam
fere uidula undatim uiuum mea aim
Paratum a rupe uel uiuum mauum
nunquam
Pusillanimis pusillo animo
Paulcer dicitur a uiuo uel uiuendo uel
paua amarancis paulcer uocant.
Quiescere a quando dicitur quasi quasi
Quietare.
Quinmonere.
Quibulum quia quasi uellum in fera
Quidam quidam pretribunis
tecum uel minus aut nihil
Religere a iacere uel legere
Uppellauit quasi uocauit a
aum qui religiat eum qui deuiat
diuinis paenitet hinc dicit
religiosi et religendo aum quasi
et legendo et legendo et diligendo
diligendo et intellegendo
Intellegere
Ratione uertere dicitur uir magnus
quia de omnibus reliquis uerte
mirabiles contra ea portum ad
derationem.
Recuperare repetere nu
mero recuperare repetere quod
omisera
Respicere et quod mente quasi
pora in ruinam recipiat aut iuste
ruptiaquira perdere dicitur
Curaqua enim rel prudentes et
et confirmat animum ruum
adere aut. nuncdum cum
nel aere cornua
Repentinus unde repentinus repe
uum ea uel uer bum mano non
potest
Robur aut fortitudo uel
arandine robor et arbor
uppellauit

Rapidus uel ex pelli
Rapax et quod corrupit Inde arripit
et quod corrupit
Raus uel de quo obseruatur et tuam
uel nunc cupiam
Rarum multum primum dicitur quod
uerum publicum aliquid et
uaque cum geratur conuertitur dicitur
cum et rimus et rarum quum multi
dur lectu et rarum quum cum minus
pora et rarum alii rimus rarum
dicitur una quia duorum et rarum
principi et per quod et rarum uel quia et
Inuale re publice et de aulorum uel
uale uel regum uerum.
Rixor uir rauceum modo dicitur rem
uel conuertit dicendum pure aut ira
luxuria et lecta aut ira provocua et tacet
Rurecur dicitur quod uiro pertinet Inde ad uiri
Supinus dicitur uir super quia uicua
Seiuratur pura aut ira addit rem aut non
super rei bonum. ne supinus ruddino
re non aut rem uag cum uiri quod unq
quod dinorcua uag rem uiri uiri
direcuna culur conani mure at in pri
quod riarin pare non uel uel direcuna
uel re uel
Sunt aut uiri conuiuia ad inuppel
lauit et quod in quipum fere uel uel
rum et quin et rum et aut et bunaut et
et hoc rum et aut non nuc et pe rum et
Supremum uel et quod rupam in
unda et aut rupem et pu et dicit
Sincerum quum primum et corrupam et cu
conaurum. In rincerum uau ar et corpe
Sublimis uel ad aud in aut oc uaur sonum
Nu propter ublime dicitur quod in
ulaxera uar ublime et per et ridaruc et
Sollar quod ria rollicitur In uae et
Sualis rollere animum pua una aquo
dicebuaur quia ua omnibus et
In ranucaur aut et uaur uel uel et
rollere ad dubo
Superuacaneus uia cicer uppellat
quia uacuus et dicitur pre et bu et et
molubuna uar bruulibere super
et et et et
Sollicitaur quia uellere et et et et
Sedulus familiare uerbi et et et
hoc et rinodolo uluru et ridiuur
Sedulere dicuna aur quia et ribolu con
uenire.

Spiceorum uel spicis et aut et pe et
et ad formorum et et et et et et

conuiuium quuirium dicitur uluirqui
Socii dicuntur ppter pecuniam unam
operiri et dicitur aequirium uniuersalis
quam alium uocant iaponium dicitur.
Saulam dicitur labor cordis et uiscera quidem
uiscera. et cordis et saum et iecoris
fuisse uiuum et non opinor. Idem
opinari quidem uiri non autem nullus.
Saulam pro pauperum nomine
dicitur in uiuis uiuum impe
ria in saulam nullus legi
mus commodum dolere.
Segnis. Idem sunt legis in genere cu
uenit. uiuum in genere segnis uacuat
dulus in dolo.
Secus quuirium dicitur Idem frigid
pro quod in uacua recipimus
Saxipidus repugnans
Supuus dicitur quuirupula uidere
quum mera quum minuula rupe uidi
quod mera rupuus mera
Suruus. de uno locus aonis ruppellus
quuirum non in specie licitum est sed in
uiue loquitur de uiuo de aonis du.
Sedi aorum quid in uno uiuum mor
fuisse aedificio dicunt sigma quod
diuraum dicuntur
Stuitus quuirium uiuum aechna
dum in spiraam aeluraqum
Simuluus dicitur uiuum lucro
quod aa uiuum simili audin ant lignio
Suuiorum uiuum aliquid uiuum alterum alpre
Saudiorum quuirum audiri cumorum.
Scrupulorum uiuum minimum aur
pro uiuum pro uiuum uiuum dumor.
Sucus loquitur, ubi quod ducum loquia
Idem furuum
Sicuum uocum aur quuum dppe
aiendum re dum aeliruum uiuum aerta
ricum in glu dum tra aurum dou ocum
Sciuum sinuum uiuum puerum
ΑΠΟΤΟΥΣΑΙΟΥ tra uiuum perimum
cum dum uiuum
Scinicum quum uiuum aeruugia. aeu
aum uiuum uiuum uiuum
Scoruum quod uiuum quod dicitur
uocum uiuum quod dicitur
pollum quibus uiuum aelusa
Scuum quibus uiuum quum pium
rolum ubi signum uiuum quidolum
Inter cum ruppellum Idem uid
uiuum uiuum

Spurcum quodria impurum
Scelerum redundiplum uiuum lupidum
locum aurum uenorum plurium uiuum
rerum quum uiuum dicitur
Suum uiuum uiuum uiuum uiuum
Suum quod uiuum uiuum uiuum
ulum uiuum curum uiuum
Suppum aur in locum uiuum ruppum
quum ruppum aurum uiuum uiuum
ruppum aurum dicum aum quum uiuum
rubrum aurum aur
Secundum quum uiuum uiuum
aum aurum uiuum uiuum uiuum
paturum quum uiuum uiuum uiuum
dicitur quod redimnonum Idem
propter in uiuum uiuum Idem
propter redum uiuum uiuum uiuum
Sarpulum aur premium uiuum. sarpu
lum enim premium uiuum uiuum bur
lum uiuum
Sunum uiuum quum uiuum pullum
Subaliruum uiuum uiuum dicitur
Servilum quod non uiuum aur uiuum
redum uiuum
Sundum uiuum libum uiuum
coepum aur aquum uiuum uiuum aur
uiuum uiuum uiuum uiuum uiuum
Siccum quodria uiuum uiuum
punum aurum in quodria in uiuum
Spulum aur dicitur uiuum aquodrum
pulpum uiuum ut pulum uiuum uiuum
Sulum uiuum uiuum dicum.
Sequum uiuum dicum quum uiuum
modum in uiuum quum pua
graecum omnum dicitur upua
quum pignum uiuum uiuum
quod uiuum uiuum uiuum uiuum
fuum aum uiuum quod dum quum uiuum
ria uiuum quum pum fidum uiuum
Suum uiuum uiuum pellum uiuum
Subulum porcum uiuum aur
ricum uiuum uiuum uiuum
Tuum quum pupillum uiuum aur
hoc uiuum in uiuum dum quum uiuum
uiuum uiuum uiuum uiuum uiuum
gogum olim uiuum
Traum dicit quod uiuum uiuum
uiuum uiuum uiuum uiuum uiuum
quod uiuum uiuum uiuum uiuum
Sorpor colum. rum

Tetricus mons in Sabinis asperrimus
unde tetricos homines tristes et duri cordis dicunt.
Tutatus ... dicitur
Trutinator examinator et iudex
libram per pondera et lanceam ...
... quia trutina examinat pondera.
Tristis
Tenax nummi cupidior quod ... teneat
in ... ut ... Truculentus crudelis, immitis, torvus.
Torvus terribilis eo quod ... torvo
vultu et truculentus ...
et torvulentus ... et immitis ...
neque quidquam ...
Turbidus terribilis
Taeter obscurus, ab obscuritate ...
Teterrimus pro foetentissimo accipitur
teterrimos veteres pro fero dixerunt
ut Ennius tetros elefantos.
Terribilis quia terrorem habet
et timetur.
Tergiversator quod animum quasi
terga vertat ut ille huc et fu-
cile quasi terga in ... colligit.
Temulentus vinum temetum veteres dixerunt.
Timidus quod amittat ... divisa
sanguinem, nam timor sanguinem
gelu qui coagulatur in ... timore.
Turpis quod sit informis et corpore
... ut ... turpitudo.
Utilis ab utendo bene ... ut
quod bene quid utatur porrigat ...
docilis qui doceri possit.
Veteratus veteranus hinc et vetus
malorum vetus ... quam vetus
qui non vetatur a vetere ...
... ad ...
Veridicus quia verum dicit et
verax ... veritas ... veriloquus.
Verecundus eo quia verum fatetur.
Venustus pulcher a Venere ... dicunt.
Vindex in re ... qui ... vindicat.
Vanus quia non ... ...
in ... quod ... ...
Vituperator eo quod ... in quo
libet ... quod libet ... prudens
... vituperatur, unde et vituperatio
... dicitur contraria ...
plus ... vituperatione quam
... reprehensibilis.
Vilis ... nullius urbani
tantum.

Versipellis eo quod in diversa vultum
tamen commutat. inde et veterator
et callidus
Violentus quia vi vim infert.
Vecors mali cordis et mali consilii.
Vagus quia incertus.
Vanus a Venere ethimologiam
trahit ... vanus inanis falsus
eo quod memoria evanescat.
Verax non prout verax.
Vinolentus qui semper bibit
et difficile inebriatur.
Vectatur id est portatur ab eo quod veha
veho vectio vectura portatur.
Ventricosus eo quod ventrem moveat
... parvula ... ...
... cenidia
Vesanus quasi vastus ... et quietus
et quietus ... quietatur.
Venustus quasi venustabulum
... contraria quo ... tur
... Quasi ... una
... officium ... quo ...
... ...

ITEM PARS SECUNDA

Liber XI

i De hominibus et partibus eius
ii De aetatibus hominis
iii De portentis
iiii De transformatis
v De pecoribus et iumentis
vi De bestiis
vii De minutis animantibus
viii De serpentibus
viiii De vermibus
x De piscibus
xi De avibus
xii De minutis volatilibus.

I De homine et partibus eius

Natura dicta ab eo quod nasci
aliquid faciat. gignendi enim
et faciendi potens est. hanc quidam
deum esse dixerunt a quo omnia
creata sunt et existunt.
Genus a gignendo dictum cui derivatum
nomen a terra ex qua omnia gignuntur
γῆ enim graece terra dicitur.
Vita dicta propter vigorem vel quod vim
tenendi nascendi atque crescendi. unde
et arbores vitam habere dicuntur.
quia gignuntur et crescunt.

Homo dictus quia ex humo est factus. sicut et in genesi dicitur. et creavit deus hominem de humo terrae.
Abusive autem pronuntiatur ex utraque substantia totus homo id est ex societate animae et corporis.
Nam proprie homo ab humo. Graeci autem hominem antropon appellaverunt eo quod sursum spectet sublevatus ab humo ad contemplationem artificis sui. Quod ovidius poeta designat cum dicit. Pronaque cum spectent animalia cetera terram. os homini sublime dedit caelumque videre iussit. et erectos ad sidera tollere vultus.
Qui ideo erectus caelum aspicit ut deum quaerat non ut terram intendat veluti pecora quae natura prona et ventri oboedientia finxit.
Duplex est autem homo interior et exterior. interior homo anima et exterior homo corpus.
Anima autem a gentilibus nomen accepit eo quod ventus sit. Unde et graece ventus animos dicitur. quod ore aerem trahentes vivere videamur; sed apertissime falsum est. quia multo prius gignitur anima quam concipi aer ore possit. quae iam in genetricis utero vivit. non est igitur aer anima quod putaverunt qui incorporeum eius cogitare naturam non potuerunt.
Spiritum idem esse quod animum evangelista pronuntiat dicens. potestatem habeo ponendi animam meam et iterum potestatem habeo sumendi eam.
De hac quoque ipsa domini anima passionis tempore evangelista ita posuit dicens. et inclinato capite emisit spiritum.
Quid est enim emittere spiritum nisi quod animam ponere. Sed anima dicitur propter quod vivit. Spiritus vel pro spiritali natura vel pro eo quod inspirat in corpore.
Item animum idem esse quod animam sed anima vitae est animus consilii. unde dicunt philosophi etiam sine animo vitam manere et sine mente animam durare unde et amentes.

Nam mens vocatur ut sciat animus ut velit.
Mens autem vocata quod emineat in anima. vel quod meminit. unde et amentes vocantur. qui ... non anima sed quod excellit in anima mens vocatur tamquam caput eius vel oculus. unde et ipse homo secundum mentem imago dei dicitur.
Haec autem omnia ita adiuncta sunt animae ut una res sit. pro efficientia enim causarum diversa nomina sortita est anima.
Nam et memoria mens est unde et inmemores amentes.
Dum ergo vivificat corpus anima est.
Dum vult animus est.
Dum scit mens est.
Dum recolit memoria est.
Dum rectum iudicat ratio est.
Dum spirat spiritus est.
Dum aliquid sentit sensus est.
Nam inde animus sensus dicitur pro his quae sentit unde et sententia nomen accepit.
Corpus dictum eo quod corruptum perit. solubile enim atque mortale est et aliquando solvendum.
Caro autem a creando est appellata. crementum enim semen est masculi unde animalium et hominum corpora concipiuntur. hinc et parentes creatores vocantur.
Caro autem ex quattuor elementis compacta est. nam terra in carne est. aer in halitu. humor in sanguine. ignis in calore vitali. habet enim in nobis elementa portionem suam et aliquid debetur cum compages resolvitur. Caro autem et corpus diversa significant. in carne sunt corporea. non semper incorporata. nam caro et ipsa vita idem et corpus. corpus quod non vivit id est non caro.
Nam corpus dici et quod post vitam mortuum est. vel quod sine vita conditum est. corpus et non caro ut herba et lignum.

الحواس

Sensus corporis quinque sunt. Visus. Auditus. odoratus. gustus et tactus. ex quibus duo patent et clauduntur. duo semper patent atque aperti sunt.

Sensus dicti quia per eos anima subtilissime totum corpus agitat vigore sentiendi. Unde et praesentia nuncupantur quod sint prae sensibus sicut prae oculis quae sunt ante oculis.

Visus est a quia ex flore sit humor vitreus appellatur. Visum autem physici dicunt ad videntem venire ut extrinsecus aere vel intus ex spiritu lucido porrectum per vias cerebri tenuissimas penetratis tunicis in aerem exire et ex eius commixtione similitudinem efficit visum dicunt.

Visus dicitur quod vivacior sit ceteris sensibus ac praestantior sive velocior amplius quantumque quantum et memoria in memoriae officio. memoria est enim cerebro unde omnium munus est et quod sua vi per alios pertinet ceteris dicimus. vel vide quomodo sonat vide quomodo redolet vide quomodo sapit.

السمع

Auditus appellatus quod vocem hauriat. hoc est aere verberato suscipiat sonum.

Odoratus quasi odoris aditus dicitur. attactu enim aeris odoratur sicut olfactus quod odoribus afficiatur. الذوق

Gustus a gutture dicitur.

Tactus eo quod pertractet et tangat et per omnia membra vigorem sentiendi aequaliter habet. Nam et cetera probamus quia quidquid ceteris sensibus iudicare non possunt ad huius examen referimus. Tactus enim numinis ac virtutis est quod fervida vitalis in toto corpore ornatur.

Unicuique autem sensui propria natura attributa est. Nam quod videndum est oculis capitur. quod audiendum auribus. mollia et aspera tactu iudicantur. sapor gustu. odor naribus decernitur.

الراس

Prima pars corporis caput. datum autem illi hoc nomen eo quod sensus omnes et nervi inde initium capiant atque ex eo omnis vigendi causa oriatur. Ibi enim omnes sensus apparent. unde ipsius animae quae consulit corpori quodammodo personam gerit.

الناصية

Vertex est cacumen supremus ubi capilli capitis colliguntur. et in quo capitis summitas vertitur unde et nuncupatur.

الهام

Calvaria ab ossibus calvis dicitur per derivationem tantum ut multa pronuntiantur.

القفا

Occipitium capitis pars posterior quasi contra capitium vel quod retro capitis retrorsum.

الشعر

Capilli vocati quasi capitis pili. facti ad decorem et cerebrum aduritur frigoris munimina atque a sole defendunt.

الزغب

Pilorum autem dicitur a pelle qua prodeunt. sicut a pilo dicitur et pilum ubi pigmentum contunditur.

الجمة

Caesaries a caedendo vocata. ideoque tantum viris est. viris enim tondere decet. mulieribus non decet.

الناصية

Comae sunt proprie non tonsi capilli. et est graecum nomen. comam enim graeci capillos vocant a comendo. unde et cirri a tondendo dicuntur. Inde et Gallia comata vocatur quod eam in id genere multi olim nutriebant.

الجمة

Crines proprie mulierum sunt. dicti a discernendo eo quod vittis discernantur. unde et discriminalia dicuntur a quibus divisi religantur.

Tempora sunt quae calvitiem dextra laevaque sub fronte quae idcirco nuncupata quia moventur ipsaque mobilia et certis temporibus quibusdam in ultimis mutantur.

الوجه

Facies dicitur ab effigie. Ibi est enim tota figura hominis et uniuscuiusque cognitio.

المنظر

Vultus vero dicitur eo quod per eum animi voluntas ostenditur. secundum voluntatem enim in varios motus mutatur. unde et differunt sibi utrumque. nam facies simpliciter accipitur de naturali cuiusque aspectu. vultus autem animi qualitatem significat.

الجبهة

Frons ab oculorum foramine nominata. haec enim in homine animi imaginem portat et speciem. et prima dum vel laeta vel tristis est.

Oculi uocantur quia per eos
animi occultum nequeunt dari
Lumen opponentes dicuntur ut
quasi occultantes lumen habent
Palpebrae dicuntur quia super oculos
uelamina sunt. In occulendum
omnem enim aut indicium ora. unde et
enim pauor buccas occupat. Genae aut
In occulendo oculum dicuntur
a lumine. a dicendo lumine. quod
et hi lumen munant ut quod in eo
ruit clausum maneat lucem
uia et ne ruat ceciderit minuat
prohibendo refundant.
Pupillae modiae puncta oculi
In quo uirtus uidendi ubique
patet. Imagines uidentur aut
apparere in pupillis uel aut
Lumina uel pupilli dicuntur. hae
plenae pupillae uocantur uocantur
uim pupillae quod diapasum uocant
In pallidae uarunapuellae.
Cilia dicunt dum pupillae quae
In oculis uidentur morae aut rotunditatis
non habent quibus non uirtus obstat
dirpicae.
Cilia uero quod a pupillis albis aut
oculis quasi aut diversae nigredine
corona dicitur aut quod ad pigmentum
ruit corona ambiant pupillae. ph.
Palpebrae uero oculorum a palpi
tando dicuntur quasi aut pro
concurrunt enim In nutu et aut
duo mota aut ex ipsa una obtectum.
Cum autem una uimula pupillae
ua tangit oculi uirtus quia In ea
palpebrae aut tangunt
Genae uero quibus oculi
nutrimentum aut uimpulsu palpebrae locis
quibus ut ita quasi cluuies conantur
et aut a dna aut ordine ruit aut
cupilli aut ab illo oculi minuantur
non nunquam aut pulsu In lumen accipiuntur
et a bono occultantur uapulantur cuique
currionum aut tunica conantur aut
uualpum quae aut concidendo omnia
aut fiebre quae aut uidendum aut ex omnium
fuscum aut rum
Lacrimae quidem oculi ex aqua
mentis aut pituita dicuntur lu aut ora
mine.
Volucrum uimquidem uppellata
prorumpit ex oculorum uimula
audiunt uoluorum.

Idcoque dicuntur oculi
Cilium animae quibus ad
oculi dicuntur cilia quod de
oculorum aqua quasi uraedum
Supercilia dicunt. quia ut supponat
ruina cilia quod de corpore pili
ueranti ruina ua oculi mon
mana et prohibendum ne ruda
ueniat de lucrandum pollicia
nam et cilium uocata modi lucus
In nam et supercilia quod in pilorum
Genae ruina. In pro oculis pur
unde et burbe In cuna nam gre
genae burbe hinc dicunt quod
quod In de pilorum signum
Vultus ruina enim ex aut rubedo
pura et rudi pro accaro et in eo
rupporiae uocu accidunt multi
ruina quod In fro oculi pro minor
In ro aundi aut aut quasi ge
mela uppellata ruina quod ruina
rupmuxillae
Maxillae pdimina et in multi
ricu aut pauxillae pulo aut illae
uaste Mandibulae ma
illae pauxillae aqua et minus ruca
Barbam uero ruca primo
quod ut aria nomina
Aurum. In dicunt minus oci
uundir unde et ut
uocem hi ut ut aria una
quia uocem In prum et uide
lidem uocum ut uidicae pln
mu aut aut in mlia aut
quia uundir nuncupa
Vox repercussa pun fuc aut
ronum fuc quorum accipit
uudicidi Pinnulae tum
pauuum ubi cum mica
pauu nam una qui cu audi cobi
unde et bipinnae pinnae
Nuces dicuntur nuncupantur quia
ptur uel odor uel pinnae
non dicuntur ruta quia uoce do
udmonent uanum bal qid
uerum unde et conant In
rem cruder lemuri dicuntur
Olfactus enim seruit dicitur
dicitur ua aut nari uenio
aut em nari pruno et seruit
quum illi quidqu corpora

Quorum nari pinnulae quod aqui
lae uel longitudine et latitudine et
ponitur columna uocatur autem
aure et pinnulae uel formulae pomi pin
nae uel dicuntur pinnulae
tabularum similitudinem modi
cum lnaris pinnum

Dicitur quod ylpri quiri porari
da cibo lpnarum ia amica pruam
et pro lenitudequalis lnde lnegredius
cibus lnde egredi unaur ramonis

Labia labium bondonna aut quod ium
rupa nurda labium dicimus quod lnferior
et quod gerior ma labri labium
labrum labri dicuntur

Lingua lingua quod cibo pua una curo
pinnlnpori aumulti quod pura ecu
laerronoru ubi liquaricua enim
plicarum cordis lau linguae lnlidis
dna ab aua oculi appetitorum

Dentes ergo dicuntur uocuna dalnden
lua nunum aruti nmnuidna adpenim
pnmi pre et ronti dicuntur quia one
quod accipiaur lpri pnur lnadunat
regula aere uni dicuntur quae duo
lnde aru maxilla da duo lnrinirarura.
da dica cuni quia udrimilitudinem
cuni non derodine da cuni re lpri
rorra frunqia da homo ua quod non
porrunapnorr precidere lllirarudia
ua confrunqua oru ulqurpolon
gitudine da ua aundi aua ae colo mellor
uocuna ulaamirunamoluerqui
concerua pronybua aq confrucaurubiga
da molene uaq lnmurrune unde da
molu uere uocuaruna

Dna aunu unnumorum dre cornuna qu
liaurrour nam lnumrplurr lnpe
minirpuuccorrere rqaina

Gingiue uqignendo dna ab nomina et
fucae una aun mdaumud decorendon
aum nonudiorrorrpouaurquum
ornum nao dera aarore

Pulua aumnnmricua columbra poriaum
da lnd pulua aum upolo pdinua aonon
red da qrecirimilitudr pulua. uruon
uppellunata quod qrerui concuuaae
ceririmilitudine habta

Fuucerupundendo ruocibinnuae ut
quod pour fumruocer

Arrae uocuae ruuquod pour

upulmonetur hoccarpr pera aurrei
quod uarda unqurarmau ab pin
uau lon rdaanaune undeiocurrorior
omqaina quuronunomodoronuna
nirlinqutmoaurdiraaunaau ruocir
appcorda

Tolerqulbiculinqua dicunaurquer
uulgo pdimuuaonon aurelluruccua
qutlnruuerbaurgercorerolone

Mandicaum quod lnde mandibule
omunaur ut quod lbi lunqunaur

Curculio qua aarrenmnaarua culur
mau aurudordanurrpaendda habe
uum quuuorudlinqua aurunmia
aaaur uaporma uorbu conlidor
unde da qurrre dicuni

Rumor prorimum qurqulionqua ocib
dapoaadorionaur hicuorre quocibu
reuocuna hucremunduna rumma
redicunaur

Sublinqubium opculum qurqulionur
quuri pruulinqua quo forumon
linqu reludia oporaut

Colludicaum quodrian qidu da aere
ua columna lulumrcupua da
rubraachaunrquuricupraolium cul
unaarrerpurqulu uocaur porterrorcrur

Cornuum uocuae quod pum pura
cerebrum udmadulum rpinl dinqir
quuricorrelmuu uaarrum
pluruli aunaaimnum ro cornuer
dicobuna priuroraanrirrcrurcom
ringulurrarrdiria Cornuum
numorringulum membrum lprud
rqnificua numpluruli aar conau
mu quum repadomonraarua

Cicero lnuirlnirpraaonon aauuccurlr
frunge cornuer

Mordica quuruum uddiraacaaonl
hominrupro dib mua aruahuhuqiror
lllu urmorhubre dicunaur numpro
pritarmiquudrpadumrune

Olu rummi humor pur por aarrior
Bruccu uporra audinimuau bur
bium qrer uaae porae rqnificur
Inbrucurrorimaae rlucarraqr rur
pa lnrqnt murculaq robur arrqa
hirunaae rlderamurculi da dica
aae quod lllrcurrcorr aae rrmudeur
Labrum dicaum quoaudcibo rrmade
Inlprocubum

Ilpulmonetur hoccarpr pera aurrei
quod uarda unqurarmau ab pin
uau lon rdaanaune undeiocurrorior
omqaina quuronunomodoronuna
nirlinqutmoaurdiraaunaau ruocir
appcorda

Tolerqulbiculinqua dicunaurquer
uulgo pdimuuaonon aurelluruccua
qutlnruuerbaurgercorerolone

Mandicaum quod lnde mandibule
omunaur ut quod lbi lunqunaur

Curculio qua aarrenmnaarua culur
mau aurudordanurrpaendda habe
uum quuuorudlinqua aurunmia
aaaur uaporma uorbu conlidor
unde da qurrre dicuni

Rumor prorimum qurqulionqua ocib
dapoaadorionaur hicuorre quocibu
reuocuna hucremunduna rumma
redicunaur

Sublinqubium opculum qurqulionur
quuri pruulinqua quo forumon
linqu reludia oporaut

Colludicaum quodrian qidu da aere
ua columna lulumrcupua da
rubraachaunrquuricupraolium cul
unaarrerpurqulu uocaur porterrorcrur

Cornuum uocuae quod pum pura
cerebrum udmadulum rpinl dinqir
quuricorrelmuu uaarrum
pluruli aunaaimnum ro cornuer
dicobuna priuroraanrirrcrurcom
ringulurrarrdiria Cornuum
numorringulum membrum lprud
rqnificua numpluruli aar conau
mu quum repadomonraarua

Cicero lnuirlnirpraaonon aauuccurlr
frunge cornuer

Mordica quuruum uddiraacaaonl
hominrupro dib mua aruahuhuqiror
lllu urmorhubre dicunaur numpro
pritarmiquudrpadumrune

Olu rummi humor pur por aarrior
Bruccu uporra audinimuau bur
bium qrer uaae porae rqnificur
Inbrucurrorimaae rlucarraqr rur
pa lnrqnt murculaq robur arrqa
hirunaae rlderamurculi da dica
aae quod lllrcurrcorr aae rrmudeur
Labrum dicaum quoaudcibo rrmade
Inlprocubum

Alnu redimque ruam urq munus dicitur
tra redimulier cubiar quod mag ruat tra
quum greci solaer cubiaur dicitur
Albubru curuna appellatur eo quod
ex herbis modum eius summo aur bruci
mo ex quibus quandum aureis uocum
quod ex herbis eius ellunaur ldia mouetur
unde ea aureis dicau ab eo quod aureis
hoc era mouetur aur oreinum aureis era
mouere urquidum rubiceo uocita
ppter quod lnplanrq hominibus lrcor
fecerunt nd duna
Auri dicau quo aria aeaur corporis
muri lpru enim cibuorum mingrau
lpru operu aur homu uaq dirpere
uburi ubi uum muri eau mur. ad
urea ex unde eau una pre eau dicimur
Ea aur uocu aur uel unde ol pru enim
pigri pueri dicau lpram fidei dicau
uaq ru lua aru dibeaur ea hoc era
illua aupua aullum fidem publica
lurrur rem aur dedi dera dicau
Unde ea uporaolur lucob ea lohannes
dicau ur dal ruina mihi ex burnu bere
Sinixau uum uocu au quuirint
dicau ru aquod rem pri ruina
Arundo enim rinix au era nu cupua
palma era manu ur ex pinnu ir digiau
ricua conau ac au pugnum
pugnur uum upugillo dicau ricua
palma ad pugnu ir palmorum ir
Digitau nuncupu au ab quod dicta
ut quod dicta ex lunca ex ira ina
numbrau a lnre. ea numerum p
fecau ea ordinem dicta arrimum
Primi pollex uocu aur eo quod lnaer
cadaver pollicu aur ea ex pollicau
Scaru lu au mr. vel dicu mon rau mr.
quum ex fere lu au mi ut aliquid
mon rau mi
Fraau r lnpudicur quod plerique pu
probr lnre au ac ex primau aur
Cum rau nu lu mr. eo quod ln lpro uni
gen au. ldem enim dicimur lir. quod
au au collum dicimur colligun
Cum au rum culum mr pro eo quod
cum rem culpimur.
Ungulur ex gre cou cum illa num
bur on cen dicuna
Crunc. media pur corpor u collo
ad lnguinem dequu negidur.

cupua collo uau. au rum curiu ran au.
coxir ea gen b erum bq.
Tonux u gre cir dicau. un aer per
au rum cu collo ur quadrau mu cum
quod nor dicimur eum eo quod ibi
ur eu numria ldeau ar ea eau quo
ea ea mur ena au unde eau ru au ru
dicau. quu rinir ea ea ur culur
eminenau pul pem mu mille lnau
quur pau r illu orre u pe au dicid
de au quum leu corau.
Pe au ru ocu au am quod ria pe um
lnau eminenau mu mille rum
pur au unde ea pe au ni dici quod
pe ter cu pillor pu cua
Cum mille uocau quu ru au de ea.
quur multi diminu au en en ni cilicet
Pupilla uocau cu pra eau mum ma ra
quur ru gnau ar con pre en dunt.
ea dicau pupilla quod eur lnfunau
quu ri pu pua na dum lucri quun
pre lnd en eau mum illu era omni ram
nen au hu ben pupilla u ere bre
illua ad lucau ar
Ubera dicau ut quu lu cau ub au
u et quu uu idu humo ex cilicau
Lucau. lnmo ru uu u ru plana
Lucum nomin ru co lo ex ara ia
quod ria alburlicor. leu co ren ex
album dicuna. cu ina au ar ex ra
quint commu au au r num pora
pu rau um. si quid ra nguim non du
fu ma u au ru u ar men au co ru au
nu au ru lim ru au plura lnmu mar
de ru num ura au ar albe ex ln lucau.
u ccipia quu lia au au
Pon corpor. gre co nem nt u ppellau
quilu an q propri r spiru mon au
dicuna r. eo quod per u mu per r spi
ra au ru min ir au r.
Cuarera quel n corpor pr mu ra
u ppellau au quod lpru corpor ru p
pori au lnci ron en pri mu pu au ar
cu au ri gre et lnci ri dicau. lden
ea pellir quod ea au dur lnlu mur.
corpor ra au gen do pellu a plu mu rq
ea dicau r rolir gu ur lon r ppe ra
Pellicu um mox de ar ru cau rubu cau
lum con um dicau r. Con cu um
p dirua au on en cu r ou ppellu ua
quod eo au gu au r. ra dlre e ln bru ar
u nimu lib proprii

Anima tra pinqua dicuntur.
Pulpa tra cuiusque pinqua dicitur quod pulpa sit et filia animae et hic plangit circumuocuna appar quod ipsa
Membra tra pinnae corporis quae quibus colli quinque armis membra uber aunt dicitur
Brunchia dicuntur appellata quorum illinc uiuuccunt uel iuuant uocuaxerunt quia ina quod aum conlunguntur. In uicem hirin
Arteriae appellantur minimum uinum rubra aunt aum in cruor fuerit et arteriae
Nervi tra Nunquam quinque dicuntur fortes aunt propter uirtutem firmitatis
Ossa dicitur quod constituit in nervis
Medulla appellatur quod medetur cum aut fracta
Costae tra bulae rum et rum corpus non directum sed conglobatae dicuntur
Conpago cuiusque dicitur quod ibi conpacta aunt uirtutes uno quod dicuntur
Corpus et solidum manet. In hir enim porta omnis robur et rubrae aunt aut cruentum aur. ubi aut aquis riuus
Sumubrium aut circumbiacet aut costae aunt
Medulla appellatur quod medetur cum aut fracta aut aut mollia aut nervi aunt. uulnus
Lua aur. quia lucem aut binos ibi lua aut aut aut lauum purgat corpus. dicitur uum lua aut ab illorum aut tra lauo

Pro aut tra aut dicitur quod in eo aut lauantur aut quod ab
aut ria aut lauandum aut liquid aut portandum. Ipse enim gratia
clipei. enim fuerunt aut religio
nem tra aut pedum aut ra dicitur
aut aut uegendum
Vertum tra aut uertuntur quidem
dicuntur aut uum dicitur quod in aut spicit
dum aut corpus. In modum ruxi portat
aut aut portandum aut aut pp aut ondum.
Tergum quia in aut tuum lucem in
dicitur quod tolitur homo pocta
Numquam aut nimium lua aut nam aut ua
In uicem aut ua In lua aut lucem
Indumentum libi aut quia uestitum dicitur
Sepulcra
In aut ire sepulcrum pu aut aut quod in
dicitur sepulcra aut unde aut nam aut
Pulcra aut ina dicitur aut aut aut aut
membra dicitur. quod In lucendo
aut pro nimium quod de sepulcrum dicunt
Spina tra lucem aut dicitur
quod ubi aut ad dolorem aut cum aut
lunc aut aut pondus aut appellatur aut
pp aut pur aut in cerebrum aut pertinet aut
longa aut cum aut ut dicitur aut corpus aut
Sacrum spina tra. In ux pp aut
spina quum aut ire In uocem
quia primum In fun aut one aut aut
In dicitur aut aut aut aut aut
diuinum aut dubium aut unde aut aut
spina dicitur.
Pectus tra aut dicitur quod mu
ubi ibi ubi cum humorem aut
numquam aut et aut aut aut aut aut
dicitur aut unde In uicem aut
resolutum aut dicitur
Lumbi quia libidinis aut ut dicuntur
quia In uim aut corporis aut
aut aut In pro tra aut ut In aut
aut aut aut aut aut aut aut
aut aut aut aut aut aut aut
aut aut aut aut aut aut aut
aut aut aut aut aut aut aut
Umbilicus tra. medium aut locum corporis
dicitur quia aut um bilium. ut de
aut um bo appellatur aut locum In medio
clipei quo pendit aut aut aut In pen
In uicem pendit aut aut aut aut aut

Illum arcorum montu appellauerunt quo
libro robur latini grecorum libro robur
dicitur. era longuo.
Lumbrum uocatur quod ria lux aut columpod
Nuatur quod in lypris in mater durandi
unde ea conchylia uel ceteri arcuro
nap rum arcorum pomum molorum rudo lana
Genitalia corporis pudenda uel nomen
prudde ea quia genitalia rubor uocantur
uocabulum. quod lipris proceritate aut
ea quia genitalia. hec apud dn du prouerbia dic
ritur quod. unde ea in dum non oportet
Dicunt aurum in ea non erat quia
non habet tum rpsi dn de comitiscua
mentis quod in prima aut locuta aurum
Idem ait uerum quia uirtus ea aut
ritus quod de ouum rem ea aut nauis
propria dicitur humor fluentum ruuri
Teraculi pdiminua onem ua ea ab
dicta quorum numerum in cipia uel ob
hirtum culum mominum ea aut quem
ubrpinam medulla ea uenera lubor
ris pium ud gruaum proverbiu di
Fircutera pellit in qua aut ra culi aut
porcorum uocua aut quod ea
rum ea uulua aut uenerum dulum
pugum in qua mulier urpea.
Scuta aut in dup pellua aut quia pium
mentum. Idem ea grunnaut ea cor
mori dicta aut. quod dup pua
uemina recurum dicit pp ea ruta
eum ubi nec in bur. urq ud genua
Femina uum pdimua onem femor
pua aut ruta quibus in qui aut do ciri
equa ut dicti unde ea pre ua aut
olim ruppenimi b quorum mirre dictum
Coxe. quia con lunc aut ux in lypri
femori mouentur quae concubu
ua aut ebru uocantur. quia in ea cupiau
femorum ua aut.
Suffru gines quia rub aut fru gnat
Idem fl ea aut non ruptu ricua
in bruciur.
Genua aut. commissiones femorum
ea cruum. ea dicta genua eo quod
nu aut ut in genitupori aut co ea
rum libri b ea cognu aut. unde oculi
lucem mutu in dicib ea mirem cordis
Nam genit genua dicunt dum q
complicua aum gignit formum q
hominem lau uo genua ut ut in

quibus oculi formantur aut ua cua uac
recondita. quia omnia aut genua
comprima ut aut genu. Inde ea quod
hominem dum ad genua ut rpt ra aut
ra aut lacrimantur aut. Voluntatem
ternua aut ua aut rum mua aut num
remanorum. ubique uri in aut ebri
contra ea una una aequum ut in re
ad lucem.
Cruri dicta. quia hic cum mi aut
rum pucim. runa aut um rub gantur
ur qu druur.
Tibia uocat quia ut aut runa ti
ea longitudine ea rpt ci tim lir
Tulur dicta. uocatur numa aut lura
eminentia aut in dicta ut ea fura
quum aut em pli uocantur in dicta aut lo uocat
Tulurum rubentum ea rubantur
culcunt
Pedes. ea greca etimologia nun
rotata aut una hor enim greci podur
dicuntur. quia aut nirmo ab rolo
fixi in ea dunt.
Plunatu plumat nunc cupat
quod non rotantur. ut in quidu
pedib in ea aut non portia uiper
homo red plunt uat longior ter
mua aut una ata aut bi lo corp effic
Suna uum plunat un aut em or
pua aut quia ea um dum ut aut ori
contra una
Culcir primum pur culcir cu cullo lli
num in ponitur quod aut cum culcum
hinc ea culcuntur
Solum in fenior pu rr pedir dicti qu
eo aut ut ut ra qu in primum red ea
solum dicitur omni quod u liquod
ruran ea quiri solidum. Unde ea
aut ru solum quod cunctu ra
nea ea re lu pedir quod aut um
corpor mole porrata.
Vircum non aut nam in aut ram u
dicum red quicquid rub cori ea
ut ir co quod ea in aut ru aut in ea
cum. Iam mur cor ru ut in u
Id ea circum pura cordis locu quin
uircum eo quod libri ut Id ea
unimu con aut in. Iam ur cum
cupiat in ea ruorum ea run quin
ea in ea ur copulat ut Id in lu cum
ru in mu ut quin ut in in gulis mem bris
cordis locum.

uacor Inmedio occaure corporis pure
appellunoaur quia nomine similiu
unimalium rubaedine delicare enaū
num Indemiculium murium similitudine
Indeo aum ea eorum quod Illic cure enu
eo rem uidetur

Cor uero grece appellatur eo quod Illic cordis andicunt esse uiuentium
Ineo enim omnis rationis ratio ceu
ut est cuius mansio. quia deo pulmonis
uicinitate uacuum cordis pul
monis humore eo empleri. hui
du tamen est ut una equis bilis ita ut plu
rimum quin eam habeat et ex ea plurimum
undeo a Indeo ro bruscio flui spicium

Precordia uero una loca cordis circumqui bus ren ut peripiaur ea dicau precor
dia eo quod Illic principium cordis
ac cogitationis

Pulmo uero uocatur. quo a pulsando cui
Indicio uita Infirmitas aut Inaedi
ficium uarium eum habet hui du plex ra
mo aur simplex. qui ex uno ratio
contracta conporitur aut ex plurib
mo ab Inordinata ratione Inequalis
et ira aa quimo aut ex ea habet rpuau
ducat alicu pectu quando uiuentium ao
cuna. et quando aut ro ciat ao ut ea
uadere dicitur. uel a mio ut
uam mihi zonat mora aut regnum

Yent dicat. eo quod uiuentium aut aur
tunc quinque ut sibi pe corpis omne
diuit equibus uniuersa membra uniqud

Sunquis et greca etimologia nomin
dicia quod ue eo aat. ea ruat aut
ea uina Sunquis uero membra dum
corpore ita effuruit ut ceu uordicia.
Numeri uero uocuaur. ubi eo quod effert
decima ut ubi eo quod cum ueni decim
ulii ceuorem Inaat pre aut ut ru gine
corrupa aut quia mia aaaur ut ulula
uocuaum rungine quod ruubria.

Sunquis uero uum non ea Inaegritudi
Inlubenib. Num dicuna fricimini
tunc quin em pea aa ut mundet Inrenib
aut mor ea. propriu um rungir.
uni mi porrerio ea. Id est pus lucent.
mulier Inlucaurolene. Indeo aap
pure ubi aat. ea flo ret purpurei mor
aaur pre ut aat.

Pulmo eo grece aa ua uocubulum

greci enim pulmonem pleumonia uocita
eo quod cordis flu pellura. Inquone
humoldeta pri Inera ad. aa ea aud
eo amouetur. unde eo pulmonem
uocuaruna. nume grece neumor pri
diciaur. qui Influndo ea ea aud do
uerem udma aa ea recipia. a quo
mouetur pulmonem ea pulpiaur ne.
ea uperiendo re ua flu aa cu pruna
rem ingendo ua ciruna ea tenim
organum corporis.

Ceu rum nin hu bea eo quod Igniribi
hu bea ra dem qui Inc erebro rubuolu
Indeo aud oculorum et ut qi renor ea membru
diffundiat. ea culo ueruo ud recu
eciboaru caumu uaraea Inrunegine
quem uduru pure endinuarendi
ringuilir membrir preb ea

Ing cor tuum contrua aa uolupaur
ea concupire enaa luxaa uer qid
fricir dir pu aaue.

Fibre et cor ir rune et cor em iaa aat. rica
et aa rem et pur uat folio ru In In aabir
ru et quu ri lin quu eminenaat.

Dicaur uum fibrur quod ut pua gaal or
Inrucrir. ud fibru ur pre ebunaat
ubario lir qui bo blu aar ua aq rub cer
re ponru uecipere ne.

Splendicaa uru supplen aa et eo aaru
pure aat. et eo rir ne uu et ir aa ea
quemquidum eaum rrur cu ru
fu eaum et ir aa mua.

Num plenendem. Fellet lurcem
Cordtrupim. et eo rem um
Quib quu aaur et lemenar con ua aa ab
Inaegritudinum.

Fel uppellua aa. quod ria follicula
gerauur humorem quu uocua aa ut ir

Saa mucer. grece oru uocua aur. eo. quod oraum uch aa ria et pre cibu
et ciplina uaq Inaa ra nu aa um ia aa
Inaa ra nu dicunaur eo quod corporis
Inatrio mor pure aat collenaat. quet dicto
longir nerib Inc ire ulo ordinuaaru a
modo uarure et pa aa ter cur pu ulu aam
et ga runa et ar rupu ddia are ibirno Inpedi

Omen aa i men brunu quod con aan ea
Inaa ra aa orum mu lorem pure aam
quod. ΠΠΛΟΙΝ greci uocunt.

Dire et pa aa Inaa ra nam quod dire et ma
ue nae rem et ac eae ru Inaa ra nu upl
monibu corde.

الاعور Cecum intestinum quod dicatur sine foramine
quem greci thilon enteron dicunt.
الصايم Ieiunum autem intestinum unde et
ieiunium dicitur. Venter autem et
alvus et uterus inter se differunt.
Venter est qui acceptas escas digerit
et apparet extrinsecus pertenditurque
الامعاء a pectore ad inguinem. Et dictus venter
quod per totum corpus vitalia alimenta
transmittat. Alvus est qui cibum excipit
et purgari solet. Sallustius
Simulans sibi alvum purgari. Et alvus
dictus quod abluatur idem
purgatur et ex proximo unde stercus ex
الرحم defluat. Uterum solum mulieres
habent in quo concipiunt ad simili-
tudinem caliculi. Tamen auctores
uterum pro ventre plerumque ponunt non
tantum modo poete. Vocatur
autem uterus quod duplex sit ab
utraque in duas se dividat partes quae
in diversum diffuse et replicate circum-
plicantur in modum cornu arietis
vel quod intus impleatur fetu. Hinc
et uter quod aliquid intra se contineat
hubertatem membrorum ...
Aqualiculus proprie porci est hinc
ad ventrem transfertur.
المشيمه Matrix dicitur quod fetus in ea generatur.
Semen enim receptum confovet con-
fotum corporat corporatum in membra
distinguit. Vulva vocata quasi va-
المثانة lva id est ianua ventris vel quod
semen recipiat vel quod ex ea fetus procedat. Vesica dicta
quasi vensica quia lotio et uri-
na colliguntur completa humore dis-
tenditur. Volucres vesicas non
البول habent. Urina autem dicta sive quod
urat sive quod ex renibus egeratur.
Cuius indicio sanitas et aegritudo futura
monstratur. Quem humorem vulgo
lotium dicunt quod eo lota id est
البزر munda vestimenta efficiantur.
Semen est quod iactum sumitur aut a
terra aut ab utero ad gignendum vel
fructum vel fetum. Est enim liquor ex cibi
et corporis decoctione factus ac diffu-
sus per venas atque medullas. Qui in modum su-
doris egestus concrescit in re-
nibus eiciturque per coitum et multieris
susceptus calore quodam modo visce-
rum et menstrui sanguinis irrigatio-
الحيض ne formatur in corpore. Menstrua
supervacuus mulierum sanguis. Dicta
autem menstrua a circulo lunaris
luminis quo solet hoc venire proflu-
vium. Luna enim grece mene dicitur.
Haec et muliebria nuncupantur.
Nam mulier solum menstruale animal
est. Cuius cruoris contactu fruges non
germinant acescunt musta moriun-
tur herbe amittunt arbores fetus
ferrum rubigo corripit nigrescunt
era. Si qui canes inde ederint in ra-
biem efferuntur. Glutinum asphalti القار
quod nec ferro nec aquis dissolvitur
cruore ipso pollutum sponte dispergitur.
Post plurimos autem menstruorum dies
idcirco semen non esse germinabile quia
iam non est menstrualis sanguis
a quo perfusum inrigetur. Tenue semen
locis muliebribus non inheret labi-
tur enim nec habet vim adherendi.
Similiter et crassum vim non habet gig-
nendi quia muliebri sanguini
misceri non potest propter nimiam
sui spissitudinem. Hinc et steriles
mares vel feminas fieri vel propter nimiam
seminis vel sanguinis crassitudinem
vel propter nimiam tenuitatem.
Primum autem aiunt cor hominis fingi
quod in eo sit et vita omnis et
sapientia. Deinde quadragesimo
die totum opus expleri quod ex abortioni-
bus ut fertur collectum est.
Alii fetum a capite sumere
exordium unde et in avium fetibus
primum oculos fingi in ovis videmus.
الجنين Fetum autem nuncupatum quod adhuc in
utero foveatur. Cuius secundae dicuntur
folliculus qui simul cum infante
nascitur continetque eum. Dicitur
autem quia cum editur sequitur.
Nati autem patribus similes aiunt
si patris semen validius sit matribus
si matris. Hoc modo et similes aiunt.
similes fieri. Qui autem utrium
parentum figuram reddunt
aequaliter mixto paterno maternoque
semine concipiuntur. Avorum pro-
avorumque similes fieri quia sicut in
terra

multa autem intus occultata sicut in nobis
[illegible] figurantur partem
[illegible] Ex parte nomen [illegible]
[illegible]
[illegible] contra duplici
[illegible]
[illegible]
In corpore vero quaedam tantum propter uti
litatem facta sunt ut viscera. quaedam et ad u
tilitatem et ad decorem ut sensus
in facie et in corpore manus ac
pedes. quorum membrorum et utilitas
magna est et species decentissima.
Quaedam tantum ad decorem ut mamillae
in viris et in utroque sexu umbilicus.
Quaedam ad discretionem ut in viris geni
talia barba prolixa pectus
amplum. In mulieribus lenes genae et angustum
pectus. ad concipiendos autem
et portandos fetus renes et latera
dilatata. Quod ad hominem et ad
partes attinet corporis ex parte
dictum est. nunc aetates eius subnectam.

DE AETATIBUS HOMINUM

Gradus aetatis sex sunt. Infantia.
pueritia. adulescentia. iuventus.
gravitas atque senectus.
Prima aetas infantia est pueri
nascentis ad lucem quae porrigitur
in septem annis. Secunda aetas pue
ritia id est pura et necdum ad gene
randum habilis tendens usque ad quar
tumdecimum annum. Tertia adulescen
tia ad gignendum adulta quae porri
gitur usque ad viginti octo annos.
Quarta iuventus firmissima aetatum
omnium finiens in quinquagesimo anno.
Quinta aetas senioris id est gravitas
quae est declinatio a iuventute in senec
tutem. nondum senectus. sed iam
nondum iuventus. quia senioris aetas
est quam Graeci presbytin vocant.
Nam senex apud Graecos non presbyter
sed geron dicitur. Quae aetas a quin
quagesimo anno incipiens septuage
simo terminatur. Sexta aetas se
nectus quae nullo annorum tem
pore finitur. sed post quinque
illas aetates quantumcumque vita
est senectuti deputatur.
Senium autem pars est ultima senectutis

dicta quod terminus sit sextae aetatis.
In his igitur sex spatiis philosophi vitam
descripserunt humanam. in quibus
mutatur et currit et ad mortis ter
minum pervenit. Pergamus ergo breviter
per praedictos gradus aetatum [illegible]
[illegible] hominum demonstrantes.
Infans dicitur homo primae aetatis.
Dictus autem infans quia adhuc fari nescit
id est loqui non potest. Nondum enim bene
ordinatis dentibus minus est sermonis
expressio. Puer a puritate vocatus
quia purus est et necdum lanuginem
florem genarum habens. hi sunt ephebi
id est a Phoebo dicti. necdum viri adul
escentuli lenes. Puer autem tribus modis
dicitur. pro nativitate ut Isaias
Puer natus est nobis. Pro aetate ut
octennis decennis. unde est illud.
Iam puerilibus [illegible]
[illegible] Pro obsequio et fide ut
[illegible] Puer [illegible]
[illegible] dum [illegible]
[illegible]
Puella parvula quasi pulla. ut
et pupillos non pro condicione sed
pro aetate puerili vocamus.
Pupilli autem dicti quasi sine oculis
hoc est a parentibus orbi. hi autem vere
pupilli dicuntur quorum parentes ante
decesserunt quam ab his nomen acci
perent. ceteri orbi vocantur.
Orphani idem qui et pupilli. illud enim
graecum nomen est. hoc latinum.
Nam in psalmo ubi legitur pupillo tu eris
adiutor. graecus habet orphano.
Puberes a pube id est a pudenda
corporis nuncupati. quod haec loca
tunc primum lanuginem ducunt.
quidam autem ex annis pubertatem existi
mant. id est eum puberem esse qui
quattuordecim annos expleverit quamvis
tardissime pubescat.
Certissimum autem puberem esse
qui et ex habitu corporis pubertatem
ostendat et generare iam possit.
Puerperae sunt quae in annis puerilibus
pariunt. unde Horatius
Laudatur primo prole puerpera nato.
Et dicta puerpera vel quod primo
partu gravantur vel quod primum
pueros pariunt.

الاجراث

البيان

Adulter con dicitur eo quod aliena uel aliquem adulat ut uel aliquid ut uel aliquem corrumpat.
Libido uocatur quod libet posse in apetitu alicui libet. Libet enim cum aliquid dicere uel facere. Libido enim in prouocatione ad coitum adoptatur. Et aliquando pro libido ponitur. Nam libet homini ea opera aliquod conferendum ut ea quam diuerti perficat. Et aliquando libido hominis. Laus in peccatis dicitur laudanda.

الرجل

Vir nuncupatur quod mulier in potestate. Quia in femina. Unde et ab eo uirtus nominata est quod uincit femina.

المرأة

Mulier a molliendo tamquam mollier dicta. Ut mutatio appellatur a mutando. Mulier uero a mulcendo. Et ipsa ad mulcendum fortiora sunt. Et in bello illa uocatur corpus reputatur.
Sed libido uirtus maxime uirtus mulieris minor. Ea quae uirtute uincere non possit femina. Et libido cogit eam uirtus uel aliquid uel aliquid proruere. Dicitur legitimus uir et femina tyrannus. Non redit in agricultura. Ea hoc de lingua retineri debent. Nam tuli ea ad fucat de lucro uirtutis non ducunt ea uirtus mulierum appellatur. Dicitur et ab eo formula ab eo in mulierem.

العذرا والبكر والبتول

Virgo uirginis dicitur et dicitur ricuata uirgo ricuata uel alia. Et ab eo corrupta antequam uirgo quod ignorat femina puritatem. Virgo uocatur quia uirginis gratia hoc est opere uirginis fucia. Et a mulcendo uirgo oriretur. Ana quidem fortis femina uocabuna. Uirgo non recte uirgo dicitur. Sed uirgo officio fungitur. Et uirgo uero uirginis fucia recte uirgo dicitur. Ua uirgo. Qui uero nunc femina una quae uirginis uocabuna. Ricuata uero ricuata fumulo fumulata uel uirginis. Hinc et uirginis uirginis quidem puella.

(٤٧) Femina uero uirgo ab femor

dicitur ab eo quod femina dicitur quid.
Alia graece uocatur mulier femina ab eo quod dicitur puella quia quae uel hominem concipiens. Libido enim uirginis femina uirginis et eam mulierem quam in mulierem. Et in nimium libido. Et in nimium rumor apud eam quae femina uocabuna.

البير

Dior in greco libro obidiu rhetor in eo libro in greco scriptum est quod lutum. Adulter enim uero uacuum mugitum adulter et minuta rhetor. Ubi conpuncti cruda uirginis pecuda. Et porcus tregorium nor non uacuum ricua libera. In eo libro in ricua puer pro. In eo puer pro. Sed uirginem qui dicitur puella una uirginis diminuant. Et quod lupus uacuum in pruna. Nu fricidicuia aut aliquid hominem frigidum uirginem prudentem culidi. Unde et aren in quib lum frigida. Et puer in quib non ducit aliquid uirginem pruna. In dere quod conuenit ribi in fucai et aur aren. Sed in imperium uirginis delirua. Puer per luricum et in funeratu lignorum aqui dicuna.
Sed in uinum aut aut mulcum in ter ricuatum uirginis. Nu uirginis dicitur rotumulier. Et uirginem appellat uel mulcarum uirginis uirginem. Numri communiter ita uirginem quidem dicitur et aren uirginem mulierem. Hinc et aut aliquid uel uacuum ricuatum uirginis. Sed et uirginis appellatur et mulcatra.

السبب

Cum ad uirginem uocatur cum dort quam cum dicitur. Unde et ab illud. Floridus lubet ad lucem cum iacet.
Proua dicitur et cum dicitur. Sed et ad uirginem mulcatur et in bonum uiffera et mulcum. Bonum quum non ab in po ad uirginem dicitur libera.
Volupe uero ab in poniamodum. Libidinis gratia in pecuniae. Et aliquid rupi in aut. Quamuis non consilium. Et ut uirginem quum in uirginem dicitur et ab illi uero ad rio. Et ab eo ad rio. Et ab eo ad rio.

Nam duorum a quibus homo constat
corporis uiuit et contra est mortuus.
Mors dicta quod sit amara
uel a Marte qui est effector
mortium. siue mors a morsu
hominis primi quod uetite
arboris pomum mordens mor
tem incurrit. Tria sunt autem gene
ra mortis. Acerba. inmatu
ra. naturalis. Acerba in
fantum. inmatura iuuenum.
merita id est naturalis senum.
Mortuus autem que pars
orationis declinetur incertum.
Nam sicut ait Caesar ab eo quod
est morior in participio preteriti
temporis in tus exire debuit
per unum scilicet u non per duo.
Nam ubi geminatur littera u
nominis est non participii
ut fatuus arduus. Conuenienter
ergo factum est ut quemadmodum id
quod significat non potest agendo
declinari ita et nomen ipsum non possit loquendo
declinari. Omnis autem mortuus aut
funus est aut cadauer. Funus
est si sepelitur. Et dictum funus
a funibus accensis quos ante feretrum
papyro cera circumdatos ferebant.
Cadauer autem est si insepultus iacet.
Nam cadauer nominatum a cadendo
quia iam stare non potest. Quod dum
portatur exequias dicimus.
Crematum reliquias. Conditum
iam sepultum. Corpus autem conuenit
dicere ... illud. Tu corpori
... Defunctus uo
catus quia conpleuit uite of
ficium. Nam et dicimus functos
officio qui officia debita conple
uerunt. Unde et etiam honoribus
functus. Hinc ergo defunctus
quod sit officio uite depositus
siue quod sit die functus.
Sepultus autem dicitur eo quod iam sine
pulsu et palpitatione sit id est
sine motu. Sepelire autem est con
dere corpus. Nam humare obruere est
dicimus hoc est humo contegere.

DE PORTENTIS

Portenta esse Varro ait que
contra naturam nata uidentur sed
non sunt contra naturam quia di
uina uoluntate fiunt cum uoluntas
creatoris cuiusque condite rei natura sit.
Unde et ipsi gentiles deum modo naturam
modo deum appellant. Portentum
ergo fit non contra naturam sed contra
quam est nota natura. Portenta au
tem et ostenta monstra atque pro
digia ideo nuncupantur quod por
tendere atque ostendere monstrare
ac predicare aliqua futura uidentur.
Nam portenta dicta perhibent
a portendendo. Ostenta autem
quod ostendere quidquam futurum
uideantur. Prodigia quod porro
dicant id est futura predicant.
Monstra uero a monitu dicta
quod aliquid significando demonstrent
siue quod statim monstrent quid
appareat. et hoc proprietatis est
abusione tamen scriptorum plerumque
corrumpitur. Quedam autem por
tentorum creationes in significati
onibus futurorum constitute uidentur.
Uolunt enim deum interdum uentura
significare per aliqua nascentium
noxia sicut et per somnos et per ora
cula qua premoneat et significet
quibusdam uel gentibus uel hominibus fu
turam cladem quod plurimis etiam
experimentis probatum est. Xerxi
quippe uulpis ex equa creata solui
regni portentum fuit. Alexandro ex
muliere monstrum creatum quod su
periores corporis partes hominis
sed mortuas habuerat inferiores
diuersarum bestiarum sed uiuentes.
significauit repentinam regis in
terfectionem. Superuixerant enim
deteriora melioribus. Sed hec monstra
que in significationibus dantur
non diu uiuunt sed continuo ut
nata fuerint occidunt. Inter por
tentum autem et portentuosum
differt. Nam portenta sunt
que transfigurantur sicut fertur
in Umbria mulierem enixam serpentem.
Unde Lucanus. Matremque suus con
terruit infans. Portentuosa uero
leuem sumunt mutationem. ut si
cuius cum sex digitis natus.

Porro autem quod aurum ut porro autem oru
tra una. Alium magnum audimus esse
corporis vulnerum communem hominis
modum quum aut fura aut thesaurum
nouerit lugentibus lucem hominis ostendit
aut. Alium puruum animum esse corpo
ris ut quorum ipsi pigmentorum occu
dit quod primum aut cubiculum.
Alium magnum audimus parvum tuum
cupiat in formicarum pedum
bros pueros habere piaculum habere
mansuetrem nodum aut. quibus animi
procedunt adnotat. Alium deficere
puruum in quibus aut pluribus
deficiat bulla aut ugmirum unum
ut percipiat. Alium dicitur non ut
remuneratum cupiat gaudere au
quorum ipsi valentiorum nocuna. Alium
pneumatum quidem dolium cupiat
tua aut nutrit. Alium quod in pure
aut aurum figuratum aut ricua quilibet
bona mulier ut cum ut aurum
cupiat una corpus aut pure ut manus
gemmarum nomen aut quod pyrum
morpium nocuna. Alium quod commi pur
aut aurum figuratum aut in lectum
aut porro aut. uxor mulier. u
aut iudicia rapuit gaudium.
Alium quod in aurum figuratum aut mu
aut aut non habet locum uacuum
in pace aut. sit in fronte aut super
in aut imparuit ricua aut rapuit aut
didicit quando in mirari aut pure habet
in de aut aut plantabuit. Alium
redimit quod nu aut ricua aut non. uxor in
mundi gemmas plures. comuaurum ac
coccinum aut reppperunt aut in humi
ri ut in pedibus. Alium redimit in mu aut
ad in aut pyrum aut. ricua aut
quidem aut aut mercunaut. ricua aut
bua ut cum. Alium complexus plu
mum ricua illud quod prudentium
in luxuriosum mulier pyrum et pyrum
Alium conmixtum aut gemmarum ut
gemmarum prodiat nocuna aut.
Hominem prodiat nuncupuca. Eo quod
tria aut pecunia pupuabuit. Homi
nem pupu pecunia mercuriu aut prodi
gum nuncupuna aut. hic de aut
mum nullum mercium gemmarum
mulier habet habet habet. uxorem

Eo quod tria gemma aut pupuna. sicut
uum in singulis gemmis. quod dum mor
aut una gemmarum mu gemmarum sicno
ctipuli. cyclopes aut aut. Gemmum
dicit aut lux aut gemmarum nomen uidimus
loquium quod cor gemmis pyramuna
ldra aut gemmis. Eo quod cor pubulat
puri aut aut in mentum molet aut imu
lari sibi gemmis. Gemmis aut uppel
luat regem regis. licet aut plur
mulgurum aquorum gemmis incrauit
Pulcrum mopinum aut quidum in pyram
dem pauperem pecuniam aut
gemmis cum pluribus hominum. una aut illum
concubiret aut in de nu aut regem aut
ldtranum gemmis aut pyramum
de quibus aut conplacuit.
Cinocephalum uppellunt aut eo quod cum mu
cupiat habuna quorum pretium
mugir habet aut quum homines copiam
hui indiu mercunaut. Cyclopes quoque
dam in dui gemma ardet aut cyclopes
eo quod unum habet oculum in pyram
mad in pyram aut. hic dicit aut cyclopes
gemmis aut pyramum. Hominem in tibi
aut in pyram aut in gemmis oculos
habet in pyram aut. Alios in gemmis
gemm oculos habent in humeris.
Inuli amorum omnium aut non aut
gemmarum pueri scribuntur. Alius in
numis equuli aut aut omnes plumas in pyram
habent aut. Alii habent aut
omnes pyramidum aut in pyram aut
dormiunt aut. Alios cone aut aut
modico aut in pyram in mentum
uacuum pyramum aut. non in
sinus in gemmis aut dicunt aut in aut
monstruosus aut nu aut ricua non aut.
Pygmaeorum. u pudet aut aut pyramum
aut in pyram magnum audimus aut
uum aut corpus aut cone aut gemmis. pyramis
aut cone aut. o ab. aut dicunt
aut. Arabia aut habet. in pyram pu
pyramum aut pecorum ambulant dicunt aut
Quadrupedum aut non aut nullum
gradiuntur. Sua autem mansionem aut
uiuunt in pyram aut cornua in pyram ab
tacu pyramum pedibus similes equulum in
rotundum aut in homum aut in dia

quod dum mortuum aut hominum. lau
in numero aut in humano.

qui etiam interrogatus dei seruo respondisse fertur dicens: Mortalis ego sum, unus ex accolis heremi, quorum uario delusa errore gentilitas faunos satyrosque colit. Dicuntur quidam non siluestres homines quos nonnulli faunos ficarios uocant. Sciopodum gens fertur in ethiopia singulis cruribus et celeritate mirabili, quos inde sciopodas greci uocant, eo quod per estum in terra resupini iacentes pedum suorum magnitudine adumbrentur.

Antipodes in libia plantas uersas habent post crura et octonos digitos in plantis. Hippopodes in scithia sunt, humanam formam et equinos pedes habentes. In india ferunt esse gentem que macrobii nuncupantur, duodecim pedum staturam habentes. Est et gens ibi statura cubitalis, quos greci a cubito pygmeos uocant, de quibus supra diximus: hi montana indie tenent, quibus est uicinus oceanus. Perhibent et in eadem india esse gentem feminarum que quinquennes concipiunt et octauum uite annum non excedunt. Dicuntur autem et alia hominum fabulosa portenta que non sunt, sed ficta in causis rerum interpretantur, ut geryonem hispanie regem triplici forma proditum. Fuerunt enim tres fratres tante concordie ut in tribus corporibus quasi una anima esset. Et gorgones meretrices crinite serpentibus, que aspicientes conuertebant in lapides, habentes unum oculum quem inuicem utebantur. Fuerunt autem tres sorores unius pulchritudinis, quasi unius oculi, que ita spectatores suos stupescere faciebant ut uertere eos putarentur in lapides.

Sirenas autem fingunt fuisse ex parte uirgines ex parte uolucres habentes alas et ungulas, quarum una uoce, altera tibiis, tertia lyra canebant. Que illectos nauigantes sub cantu in naufragium trahebant. Secundum ueritatem autem meretrices fuerunt, que transeuntes quoniam deducebant ad egestatem, his ficte sunt inferre naufragia. Alas autem habuisse et ungulas, quia amor et uolat et uulnerat. Que inde in fluctibus commorasse dicuntur, quia fluctus uenerem creauerunt.

Scillam quoque ferunt feminam capitibus succinctam caninis cum latratibus magnis, propter fretum siculi maris, in quo nauigantes uerticibus in se concurrentium undarum exterriti latrare estimant undas, quas sorbentis estus uorago collidit.

Fingunt et monstra quedam irrationabilium animantium, ut cerberum inferorum canem tria capita habentem, significantes per eum tres etates per quas mors hominem deuorat, id est infantiam, iuuentutem et senectutem. Quem quidam ideo dictum cerberum putant quasi creoboron, id est carnem uorantem.

Dicunt et idram serpentem cum nouem capitibus, que latine excetra dicitur, quod uno ceso tria capita excrescebant.

Sed constat idram locum fuisse euomentem aquas uastantes uicinam ciuitatem, in quo uno meatu clauso multi erumpebant. Quod hercules uidens loca ipsa exussit, et sic aque clausit meatus.

Nam idra ab aqua dicta est. Huius exemplo ambrosius utitur in similitudine heresium dicens: Heresis enim uelut quedam idra fabularum uulneribus suis creuit, et dum sepe reciditur pullulauit, igni debita incendioque peritura. Fingunt et chimeram triformem bestiam: ore leo, postremis partibus draco, media caprea. Quam quidam phisiologi non animal, sed cilicie montem esse aiunt, quibusdam locis leones et capreas nutrientem, quibusdam ardentem, quibusdam plenum serpentibus. Hunc bellerofon habitabilem fecit, unde chimeram dicitur occidisse.

Centauris autem species uocabulum indidit, id est hominem equo mixtum, quos quidam fuisse equites thessalorum dicunt, sed pro eo quod discurrentes in bello uelut unum corpus equorum et hominum uiderentur, inde centauros fictos asserunt.

Porro minotaurum nomen sumpsisse ex tauro et homine, qualem bestiam fabulose in labyrintho inclusum fuisse dicunt. De quo ouidius: Semibouemque uirum semiuirumque bouem. Honocentaurum autem uocari eo quod media hominis specie, media asini esse dicatur.

BIBLIOTECA

sicut et ypocentauri, quod equorum
hominumque in eis natura coniuncta
fuisse putatur.

DE TRANSFORMATIS

Scribuntur et quaedam monstruose
hominum mutationes formae et conversiones
commutatione in bestias, sicut de
illa magna famosissima Circe,
quae socios quoque Ulixis mutasse fertur
in bestias; et de Arcadibus qui sorte
ducti transnatabant stagnum quoddam,
atque ibi convertebantur in lupos.
Nam et Diomedis socios in volucres
fuisse conversos non in fabuloso
mendacio sed historica adfirma-
tione confirmant. Sed et quidam
adserunt strigas ex hominibus fieri.
Ad multa enim latrocinia figuras
sceleratorum manus mutant, et
magicis cantibus vel herbarum veneficiis
totis corporibus in feras transeunt.
Siquidem et per naturam pleraque mu-
tationem recipiunt, et corrupta
in diversarum specierum formas.
Sicut de vitulorum carnibus putridis
apes, sicut de equis scarabei, de mu-
lis locuste, de cancris scorpiones.
Ovidius: Concave litoreo si demas
bracchia cancro, scorpius exibit
caudaque minabitur unca. xii

INCIPIT LIBER DUODECIMUS

i De pecoribus et iumentis | ii De bestiis
iii De minutis animantibus | iiii De serpentibus
v De vermibus | vi De piscibus
vii De avibus | viii De minutis volatilibus

i DE PECORIBUS ET IUMENTIS

Omnibus animantibus Adam primum
vocabula indidit, appellans unicuique
nomen ex praesenti institutione
iuxta condicionem cui serviret.
Gentes autem unicuique anima-
lium ex propria lingua dederunt voca-
bula. Non autem secundum Latinam lingu-
am atque Graecam aut quarumlibet gentium
barbararum nomina illa inposuit Adam, sed
illa lingua quae ante diluvium
omnium una fuit, quae Hebrea nuncupatur.
Latine autem animalia sive animan-
tia dicta, quod animentur vita et
moveantur spiritu. Quadrupedia
vocata quia quattuor pedibus
gradiuntur; quae dum similia sint pecoribus,
tamen sub cura humana non sunt, ut
cervi, dammae, onagri et cetera. Sed
neque bestiae sunt ut leones, neque iumenta
ut usus hominum iuvare possint.
Pecus dicimus omne quod humana lingua
et effigie caret. Proprie autem pecorum
nomen his animalibus adcommodari solet
quae sunt aut ad vescendum apta, ut
oves et sues, aut in usu hominum com-
moda, ut equi et boves. Differentia autem
inter pecora et pecudes. Nam veteres
communiter in significatione omnium
animalium pecora dixerunt.
Pecudes autem tantum illa animalia quae
eduntur, quasi pecuades. Generaliter
autem omne animal pecus a pascendo vocatum.
Iumenta nomen inde traxerunt, quod nostrum
laborem vel onus suo adiutorio sublevando
iuvent in arando. Nam bos carpenta trahit
et durissimas terrae glebas vomere
vertit. Equus et asinus portant onera
et hominum in gradiendo laborem tempe-
rant. Unde et iumenta appellantur ab eo quod
iuvent homines; sunt enim magnae fortitudinis
animalia. Idem quoque armenta
vel quod sint armis apta, id est bello, vel quod
his in armis utimur. Alii armenta
tantum boves intellegunt, ab arando
quasi aramenta, vel quod sint cornibus
armata. Discretio autem inter armenta
et greges. Nam armenta equorum et boum
sunt, greges vero caprarum et ovium. الظأن Ovis
molle pecus lanis, corpore inerme, animo
placidum, ab oblatione dictum, eo quod apud
veteres initio non tauri sed oves in sa-
crificio mactarentur. Ex his quasdam
bidentes vocant, quae inter octo dentes
duos altiores habent, quas maxime gentiles
in sacrificium offerebant. الكبش Vervex vel a viribus
dictus, quod ceteris ovibus sit fortior, vel quod
sit vir, id est masculus, vel quod vermes
in capite habeat, quorum excitati pruritu
invicem se concutiunt et pugnantes cum
magno impetu feriunt. Aries vel ab aere
vocatus, id est a sacrificio. Unde et aras.
Aries ab Ares, id est a Marte: unde et
apud nos in gregibus masculi mares dicuntur.
الخروف Agnum quamquam et Greci vocitant agnon,
quasi pium, Latini tamen ideo hoc nomen

hibetur pu..na eo quod prae ceteris animantium
matrem agnoscat. Adeo ut etiam
si in magno grege erraverit statim
balatu cognoscat vocem parentis.
الجدي Hedi ab edendo vocati, parvuli enim pingues
simi sunt et saporis iucundi. Unde et
التيس edere et edulium vocatur. Hircus lasci
والعنز vum animal et petulcum et fervens sem
per ad coitum. Cuius oculi ob libidinem
in transversum aspiciunt, unde et
nomen traxit. Nam hirqui sunt oculorum
anguli secundum Suetonium. Cuius natura
adeo calidissima est ut adamantem
lapidem quem nec ignis nec ferrum domare
valuit solus huius cruor dissolvat.
Maiores hirci cinnifi di
cuntur a fluvio Cinyphe in Libia ubi gran
المعز des nascuntur. Capros et capreas
a carpendis virgultis quidam dixerunt.
Alii quod captent aspera. Nonnulli
a crepitu crurum. Unde et eas crepas vo
caverunt, qui sunt capreae silvestres
quas Graeci pro eo quod acutissime
videant, id est ΟΞΙΔΕΡΚΕCΤΕΡΟΝ
dorcas appellaverunt. Morantur
enim in excelsis montibus et quamvis
de longinquo vident tamen omnes veni
الوعل entes. Idem autem et capreae. Don
Ibices quasi avices eo quod ad instar
avium ardua et excelsa teneant et in
sublimi habitent ita ut de sublimitate
vix humanis obtutibus pateant. Unde
et quotiens ferarum vel hominum adventum
prospexerint, de excelsis saxorum
cacuminibus se praecipitantes
in suis se cornibus illaesas
الأيل suscipiunt. Cervi dicti apo ton
keraton, id est a cornibus. Ceras enim
Graece cornua dicuntur. Hi serpentium
inimici, cum se gravari infirmitate
persenserint, spiritu narium eos de
cavernis extrahunt et superata pernicie veneni
eorum pabulo reparantur. Dictamnum
herbam ipsi prodiderunt; nam eo pasti
excutiunt acceptas sagittas. Mirantur
autem sibilum fistularum. Erectis auribus
acute audiunt, submissis nihil. Si quando
inmensa flumina vel maria transnatant,

capita clunibus praecedentium superponunt
sibique invicem succedentes nullum laborem
ponderis sentiunt. Tragelaphi
cum sint eiusdem cervi generis
villosos tamen armos habent ut hirci et
menta promissis hirta barbis,
qui non alibi sunt quam iuxta Fasidem.
Hinnuli sunt cervorum filii ab innuendo ابن الأيل
dicti, quia ad nutum matris abscondunt se.
Dammula vocata quod de manu effugiat; tim
idum animal et inbelle. De quo Mar لحم البر
tialis: Dente timetur aper, defendunt
cornua cervum; inbelles dammae quid
nisi praeda sumus? Lepus levipes, quia ve الأرنب
lociter currit. Unde et Graeci pro cursu
lagos dicitur; velox enim animal
et satis timidum. Cuniculi genus agrestium الخنزر
animalium dicti quasi caniculi, eo quod
canum ductu capiantur vel excludantur
a cubilibus. Sus dictus quod pascua الخنزير
subigat, id est terram rimando escas
inquirat. Verres quod grandes habeat
vires. Porcus quasi spurcus, ingurgitat
enim se caeno, luto inmergit, limo inlinit.
Oratius: et amica luto sus. Hinc etiam
spurcitiam et spurios vocamus.
Porcorum pilos setas vocamus, et setas
a sue dictas, ex quibus sutores vocantur
quod ex setis suunt, id est consuant pelles.
Aper a feritate vocatus, ablata F الخنزير البري
littera et subrogata P. Unde et
apud Graecos syagros, id est ferus dicitur.
Omne enim quod ferum est et inmite
abusive agreste vocamus.
Iuvencus dicitur quod iuvare incipiat العجل
hominem in terra colendo, vel quia
apud gentiles Iovi semper iuvencus
immolabatur. Bubalus ...
... Taurus Graecum العجل
nomen est sicut et bos. Indici tauri
colore fulvi, volucri pernicitate,
pilis in contrarium versis; caput circum
flectunt flexibilitate qua volunt; dor
si duritia omne telum respuunt, inmiti
feritate. Boves Graeci boas dicunt. الثور
Hunc Latini trionem vocant, eo quod
terram terant, quasi terionem. Unde et
Naevius: trionum hic moderator rusticus.
Lucas boves ... putant dicti
... quod ea ...
genera ... in bobus ... vocitur
ex limo pectatur

Nauta autem caerulea anima quinque ducere
collo uruam aut contuetur a frequentia mu
ci aut pinnam aut aurum effert animi sonat
defectum. Vt accidit aliquibus
cum tractis equulei aut mobilium impe
ricula lectica drico drucenu.
Vitaulum aut aulum uum dicat uno
cum arma lidera autem dicit a
uiego. Vitaulum uero parum est
bonum ducem ixu. Numenixu lubau
tractu uccu. Bubalum occupatum
uy aonem. quod in aruis similes boum.
uadolendo mi aut aperte fornaut
lucem aut ciborum non sepiuna hor
ui fricu procerua. Hunc uero ad
bobem rupa lucem munia habenat
comu lna aut aut impetuosa ua
requirmarir lnrigni capuciaut
et hirlerulepetana. Dicantur upo
thonerum lidia umonab. Cum et
cum uum dadia riuaquod quido
onerunt aut. uabrebroni et humi
lis fruna accubuna quum uiricum
humilis ab rebdicuna riuaquum
cum uum ad oro. Cum uero pouerbo
gaeo cum uum ignificua. horlicia
et aulie regionem mia auna radu
rubiu plum mor differuna aum
ribi. Numuu ubici lium aubary
lndo rohabon a reliquarum reli
quarum regionum singulu
Deinde circumelorum iam
non riquidem aut aut radu loci
ore unde etam nhabia. Nudum
gaeo uur ad loci aut ipse illud
conaum uum iam plurimu uno
die pgreiolia. Quod uni mulricua
bor ad cum ad cum pluruminua.
Ruminua autem dicau arum ipsum
nam aut qua aut rpu aut pquidim
qui cibu conar ad uio cu aut uum mu
lis. Aut iam ad uellir uir ad ondo dicat
quar uir ad dur. Sed hoc nunquod
mu qui aqui conuanit bua. Ideo
hoc uum mul rumia. quae prius
quum aqui cu pena hominis.
hui pregi dare cepe runa. Animul gr
pecaudum camulu uiaron uenir
ra aqua uoluari ibi homo rubora
uia. Henuqui lna aut pecaua aut a
rinfer ur. hon quipp tanu uinquocu.

uegrum fori horu frequentia habea
mu gnorta in domi aut uuinnati.
Singulum femina ugnre ipse
runa nurecia ab murculus tua
et aut aculer tor morsi d tanu una
quod cubon aut mua aut tor lnrem aut loci
occulaua. Ignoru uu dicordia
aut quod dubur uu du primu uu aut ia
mugnicaulai. Quinorum murdur
ugro plurna et ruru urera. quia alubo
ren aut lera aut ad legen au propte
modum non ruru. Equidem aut quod
quundo quudrigir lunge bunaur
equu bunaur pauri qfrmu aut similes
cum uu copulubunaur. Cubulum aut
uu cubo dicaur ppar quod grudi tu quilu
lnpri et aut uu concuba quod ri tu qu
uu mul iu non habon a. Ind et aut oni pp
quod pad ibronua. Uuuciaur ad ion
mulau et ulauna ad in lncumpir. odo tu
bellum. et ciaun aur ron aut ab ri d pretu
uu ocru cu et ru de cum up ro uu ocunaur
dolen aquum uu aut fubrina. et ulaua aquum
uu cerina. Quidum ora ad lnbellor et au
ud et ou a ud ut ur uu or mo aut pauna
aliquando uum pre pri ad uor et ad gnorcua
obliamur ru ad ad uinirrimu aut ad uur.
Inaut fe aut ru mon aut ab dnir mula
lucrimur fundu una. Solu ni aquum
ppar hominem lucrum ur et ad dolori
fe aut ir ad ure. Und et lnc nauum
aquo et ad hominum uu aut ru gnre ad ia.
Solet et aut um et aquo et ulmer ad au ut
ulucrau aut et ub ad um fu au ud imi
cu aum collige re. Et aur lon ge ad ut gir
pricir uu ircir. et pl ro aur. uu ericulir
lnunnirul aut aquin quu qin au. bre ad
uum rpu uu ru uu numidir. et aquilicir
fre quu et opinio tra. Ingen et ir et aqui. ua
ulunau et aut ir. qua aut or et pe aquu
forinu. pulcu ay de mon ad in ad ge et or.
pro mu ad ri uu du cor pe ad ro lu du ro ban
conu mon ir ul ad aud et ad aur lon ge um
ru ad ro ne aur mu rim et ad ro aun di clun. pe ad
lu ad pu ad ir cor pon mn ni culorum dom
ad ad nodorum per ic ur et ad ac ro no co cubo
ro lidu aur. Pulcu ad ou ad ia et qui
cu pud et ad ric cum pollu pro per ri bu do et ad
oculum uu gm nu ir pu ad le. et ad ac ru x
comu dan ru. et ad u. et ad u. unguluru ro lidi
au ad ar fixu re ad un di aur.

Aliqui pre ad ad um do ro nullu
re ipsuna. Ipr

Mira autem varia animalia dicuntur pecudibus
alia cornuta non habentia membra quoque
ferarum aut iudicium quibus cerum
quibus ferus cibo concitatur ut cervus aut
ferarum varietate non differat aliquid
Hoc autem illum aliquibus intellegitur
ut aut in membra varietate habet. Color hic
praecipuus pecaundur. Iudium autem
roseum maxime cerum. Gilvum glucer.
rufum aut cum candido aut cum gallo
nigro. Equorum autem ordine turri color
genus nigro iudicio dicantur. Pecorum
rufum color ut centrum dicerum. Iudium
autem unum aliquid dicebatur. quod
in aere cerum unum multum fortaur unde
prepta carpudi quam fenicum occi.
Sed dicuntur pudi quae color repulsum quidem
pudi totum nocuna. Glaucum vero cerula
ut lucapica oculorum habet cerae quod
splendor repetur. nunquam lucum habet
dicuna. Gilvum autem mel in color cera
rubulbidi. Cua autem rubbi nigri quae
in aetrum in ab punctur. Cundi autem
caulb in lucum ribi differunt. Nullo
cum quodum pullo cera. Cundi duae
nubur cera pura luce pure. Cundi cer
quum de cundido color et cum nigro cera.
Sed cum luca aurum ocu aur pro orbi quor
habet cundidor in aer purum. Unum
quod uur habet ocul in purum
quum bovum mamma pater habet
panni pro album aur. quo fere album
cundi. Caunibra quam nulla equorum
dicuna. Brunum id omnium quae ocu
quod immodum habet ria color. Maxi
mum autem cera pretur in purpura. De nu
mum dicaur quod ria color et durmo
pedum arcinetur. Duna autem hic ut quae
ar gnorora. quor equus fere dicum ca
prolnd tud hurbunum dignum aut
brunsi non porruna. Quae nunquam cera
nigrum gresmum nunquam ocuna.
Mamura vero equi et mor cera quam nulla
bronicum nocua. Ut pedorum nam
dir cruna. quod uch hrunam pedur id
ducerena. vel quod usur publicum
pauram pedur in ero habuna. Cogor
aur uma agnorum. Unum genere rupeli
caonam habuai. Haec tunul quae uae
gregum unde otherdum non dequi
aundum habai. Ferae autem quae non
diuersi generum

Quod eorum dicuntur bigenerum quae duorum
nurcia aur uamur. Mulum autem mu greco
arcaum nocubulum habet. Graecum hoc
it quod luco pyraorum rubucaur arturmolto
ducua in girum olur. Iudaur cerua quod
hunum in portum equum aut greg hubum
in dere pro pecoria primum ut cundi uamur
in denou conarunu aur unum multum aut
tenaur. Non uur quod hoc cum mirorum
uur in uur bal pruitaur modi repperi recubiat.
Uae tocirrimi chirurimi nurcerae aur
Induramu quippe humanum diuerum unum
in coqui aut cocha ric quod latinum commixa
on et hiulud reppera. Sicua balue de con
arunu aurum cedorum rimilaudine pro
curuura. Nu autem pea ro bel illum cocipi
tuna. quae ter rubrum aut de rupur con
denaum in aquum urpe ulcocae pluuar
Denique ab hoc el prudin aquum urum greg pen
pera aur uach nero ro bicuna equorum
concipi non aut. quod ba ex rimilercocipat
ta cerum reporrina. Nu bacolum burum dilecaur
de pica aur ponunapulcerrimum columbur
hirdbin locir quib illu hrunaur quorum pi
bnaturu rimilercon bera. In dera quod
quidum gruundum mulber lubanum nullo
in aum aur pirrimorum in multum uur.
Uae cro ocul or arimir. nburibocum aur
rimilerpea aur pu runa. hunc cum pominur
arbnu aurum ea quae ter pro pyrma ru num bat
conopyrma. In ea nomo alupae ar ara du
concipiuna aulum ar ru bolum pro cerena
Ea rum unum multum uru uum ro pernur de
arinr cur in aur aurum ma aa dorpigua
uae. apirrupiar pecirbor in pro pnugu
hae aem in unum ana bigenerum dicur
quae ter diuersi nurcuna aur. Ut amulum
equi ea urino. Burdo equo ea urinu
hibrid ecupri ra parir. Ita aur. sicut
ea ireo. eum mo ecupru aun eat
ra aum duxerer.

De Bestheis

Bera aur uocubulum pro pri co uana le
nib. purdir. agrib. lupir. ea ulpib
cunib quae arimur nec aerra quae ut aut
unguib rum ma ecpae aur ro pon ae bur.
Bera ae dicae uur quae rum una. Ferum pp d
lae ae eo quod nu aur ulnae un ae ae bera ae
ae der dem ro uo ferum aur. Duna ar hibae
ae quod lupae ae ae ae hae ae ae ae
eo quod uinum dux eria eo pe rum aur

Leonis uocabulum ex greco origine inflexum est
in latinum. Grece enim leon uocatur et est
nomen nothum. Leonem uero [illegible]
[illegible] Uacuum [illegible] laudi-
citatur. [illegible] Leonum
[illegible] rex in latino interpretatur eo quod
princeps sit omnium bestiarum. Cuius genus
triplex esse dicitur. E quibus breues et iuba
crispi inbelles sunt. Longi et coma simplici a-
cres. Animos eorum frons et cauda indicat.
Virtus eorum in pectore firmitas in capite
terretur [illegible] ignibus magis [illegible]
[illegible]
Proinde [illegible]
Cum dormiunt uigilant oculi. Cum am-
bulant cauda sua cooperiunt ua-
[illegible] uenator inueniat.
Cum genuerint catulum tribus diebus et
tribus noctibus catulus dormire fertur.
Tunc deinde patris fremitu uel rugitu
tamquam tremefactus cubilis locus su-
scitare dicitur catulum dormientem.
Circa hominem leonum natura est ut
nisi lesi nequeant irasci. Patet enim
eorum misericordia exemplis assiduis. Prostratis
enim parcunt. captiuos obuios repa-
triare permittunt. hominem non nisi
in magna fame interimunt. De quibus lu-
citatur. Scimni que leonum.

الوعل

Tigris uocata propter uolucrem fugam ita enim nomi-
nant Perse et Medi sagittam. Est enim bes-
tia uariis distincta maculis uirtute et
uelocitate mirabilis. Ex cuius nomine
flumen Tigris appellatur quod is ra-
pidissimus sit omnium fluuiorum. Has magis
Ircania gignit. Panther dictus siue
quod omnium animalium sit amicus
excepto dracone siue quia et sui generis
societate gaudet et ad eandem similitu-
dinem quicquid accipit reddit.
Pantherem [illegible] dicitur bestia
minutis orbiculis superpicta ita
ut oculatis ex fuluo circulis nigris
uel albis distinguatur uarietate.
Haec semel omnino parturit. Cuius rei
causa manifesta est. Nam cum in ute-
ro matris coaluerint catuli [illegible]
[illegible] pollent [illegible]
moretur [illegible]
[illegible]
unguibus lacerant [illegible]

stupescat ut dimittat ad dolorem [illegible]
[illegible] corrupta et cicatricosa
[illegible] genitale semen infusum non recipit sed
[illegible] in iniuria. Nam Plinius dicit
animalia [illegible] quibus [illegible]
[illegible]
[illegible]

النمر

Pardus secundus post pantherem est genus
uarium ac uelocissimum et praeceps ad sangui-
nem. saltu enim ad mortem ruit.
Leopardus ex adulterio leene et pardi na-
scitur et tertiam originem efficit.
Sicut et Plinius in naturali historia dicit
leonem cum parda aut pardum cum leena
concumbere et ex utroque coitu degeneres
partus creari ut mulus et burdo.

الجرنس

Rinoceron a grecis uocatur latine
interpretatur in nare cornu. Idem et
monoceron id est unicornis eo quod
unum cornu in media fronte habeat
pedum quattuor ita acutum et ualidum
ut quicquid inpetierit aut uentilet aut
perforet. Nam et cum elefantis saepe certamen
habet et in uentre uulneratum prosternit.
Tante autem esse fortitudinis ut nulla
uenantium uirtute capiatur. sed sicut as-
serunt qui naturas animalium scri-
pserunt uirgo puella preponitur
que uenienti sinum aperit in quo ille omni
ferocitate deposita caput ponit sic-
que soporatus uelut inermis capitur.

الفيل

Elefantem greci a magnitudine corporis
uocatum putant quod formam montis
preferat. Grece enim mons lofos dicitur.
Apud Indos autem a uoce barro uocatur.
Unde et uox eius barritus et dentes ebur.
Rostrum autem proboscida dicitur quoniam
illo pabulum ori admouet. et est angui
similis uallo munitus eburno. Hos boues lu-
cas dicebant Romani. boues quia nul-
lum animal grandius uidebant. Lu-
cas quia in Lucania illos Pirrus in pre-
lio obiecit Romanis. Nam hoc genus ani-
mantis in rebus bellicis aptum est. In
eis enim Perse et Indi ligneis turribus col-
locatis tamquam de muro iaculis dimicant.
Intellectu autem et memoria multa
uigent gregatim incedunt motu quo
ualent salutant mures fugiunt
auersi coeunt. quando autem enixe fuerint
in aquis uel insulis [illegible]

Leo enim grece latine rex dicitur [illegible] naturalia habet [illegible]
Primum [illegible] cauda sua operit uestigia ut non possit eum uenator sequi [illegible]
[illegible] apertis oculis dormit [illegible]
[illegible] quod parit [illegible]
[illegible] hominis [illegible]
[illegible] Ego dormio et cor meum
uigilat [illegible] dormit [illegible] qui custodit Israel
uigilia. [illegible]

ipsi dracones contra quamuis immanibus sunt a
bestiis implicati tamen necantur. Biennio
autem portant fetus nec amplius quam
semel gignunt nec plures sed tantum
unum. uiuunt autem annos ccc.
apud solam africam et indiam elefanti
prius nascebantur nunc eos sola in
dia gignit. Gripes uocantur quod الفيل
sit animal pinnatum et quadrupes.
hoc genus ferarum in hyperboreis nascitur
montibus omni parte corporis leones
sunt. Equis uehementer infesti. nam
et homines uisos discerpunt.
Cum chameleon non habeat unum colorem الحربا
sed diuersa sit uarietate conspersus
ut pardus dicitur. nomen huius habet
chamaeleon autem corporis eius colore
quae contingit facillime conuertitur.
cum alia animalia non facile mutantur
nisi in alium colorem quod alio ...
lium non erat alia ad conuertendum
facilis corpulentia. Camelo
pardus dicitur quod dum sit ut camelus
albis maculis superaspersus ut pardus. collo
equo similis. pedibus bubulis. capite
camelo similis. hunc ethiopia gignit.
Lincis dicitur quia in lu
porum genere numeratur. bestia macu
lis tergum distincta ut pardus sed
similis lupo. unde et illi lycos iste lincis.
Huius urinam conuerti in duritiam
pretiosi lapidis dicunt qui lingurius
appellatur. quod et ipsi lynces sen
tire hoc documento probantur. Nam
egestam urinam harenis in quantum
potuerint contegunt inuidia quadam
ne talis egestio transeat in usum
humanum. Lincem dicit
plinius secundus partu non edere amplius.
Castores a castrando dicti sunt. nam
testiculi eorum apti sunt medicami
nibus propter quod cum praesenserint uenatorem
ipsi se castrant et morsibus uires suas amputant.
De quibus cicero in scauriana. redimunt
se ea parte corporis propter quod maxime
expetuntur. iuuenalis. qui se eunuchum ipse facit
cupiens euadere damno testiculi.
Ipsi sunt et fibri quos ponticos canes uocant. الدب
Ursus fertur dictus quod ore suo formet
fetus quasi orsus. Nam aiunt eos
informes generare partus et carnis
quandam nasci massam quam mater lambendo
in membra conponit. Unde est illud
Sic format lingua fetum cum protulit ursa.
Sed hoc inmaturitas facit partus.
Denique triginta dierum utero fetus generat
unde euenit ut praecipitata fecunditas informes creet.
Ursorum caput inualidum uis maxima in bra
chiis et lumbis. unde interdum erecti insistunt.
Lupus graeca deriuatione in linguam nostram ذيب
transfertur. lupos enim illi lycos dicunt.
lycos autem graece a moribus appellatur
quod rabie rapacitatis quaeque inuenerit
trucidet. Alii lupos uocatos aiunt
quasi leopos. quod quasi leonis ita sit
illis uirtus in pedibus. unde et quidquid
pede presserint non uiuit. Rapax autem
bestia et cruoris appetens. De quo rustici aiunt
uocem hominem perdere si eum lupus prior
uiderit. Unde et subito tacenti dicitur
lupus in fabula. Certe si se praeuisum
senserit deponit feritatis audaciam.
Lupi toto anno non amplius quam duodecim diebus
coeunt. famem diu portant. et post longa ieiu
nia multum deuorant. Lupos
aethiopia mittit ceruice iubatos et tanta
uarietate ut nullum colorem dicant illis abesse. الكلب
Canis nomen latinum graecam etymologiam
habere uidetur. Graece enim cyon dicitur.
licet eum quidam a canore latratus ap
pellatum existiment eo quod in nocte canat
unde et canticum. Nihil autem sagacius
canibus. plus enim sensus ceteris animalibus
habent. namque soli sua nomina recognoscunt.
dominos suos diligunt. dominorum tecta defendunt.
pro dominis suis se morti obiciunt. uoluntarie
cum domino ad praedam currunt. corpus domini
etiam mortuum non relinquunt. quorum postremo
natura est extra homines esse
non posse. In canibus duo sunt aut for
titudo aut uelocitas. Catuli abusiue الجرو
dicuntur quorumlibet bestiarum filii.
Nam proprie catuli canum sunt per diminu
tionem dicti. Lycisci autem dicuntur
ut ait plinius canes nati ex lupis et ca
nibus cum inter se forte miscuntur. Solent
et indi feminas canes noctu in siluis
alligatas admittere bestiis et ex eodem fetu acerrimos canes
nasci et fortissimos in tantum ut in coitu
leones prosternant. Uulpes dicta ثعلب
quasi uolupes. est enim uolubilis pedi
bus et numquam rectis itineribus sed tor
tuosis anfractibus currit. fraudulentum
animal insidiisque decipiens. Nam dum non habuerit escam
fingit mortem.

in Cum generat catulum suum mortuum generat ... custodit et ... tres dies donec
ueniens pater eius tertia die insufflet in faciem eius et ...
... Sic omnipotens pater suscitauit ...
unigenitum suum. Unde ... Cum autem leo in sinu ...

Sicq̃ dere tra aer uergunt uel cuiuer
rupia ta de tuc ua. Simi eq̃ tecum mon
tea. Idera pterit numeri. unde arimur
dicim. quod rupp pterit numeria ta fuerit
fedu. rugira aurpiatr folliculum alb. lic ta
cupellu rum ria pterum hubere nuri.
dlurimur lu aanoreim ont uocu aur
urbia rum aur. to quod mul aul nterrimi
liaudo rua aonir hum unere na aur.
rou fulrubra. hu tl om ria aon tr eqn ctr.
nou lunu tq̃ ul aia. modu arcuu
am raun aur. fea urquor hum cia. uatt
gera aia. nel tc arcu rum u aan hstena
horũ q̃nru quinq̃runa. Exquib circo
pare. cu aud ur hubera. Simi aanim
cum cu aud ra quum qnd ũ el lurũ
uocuna. Sfinet illor trum a comr
mum mir pro min nal docil rud fen
au aro blibion an.

Lonocephuli al pri mil rimur red
fuci tudmodũ cum rũ dtan ũ cupua q
Su ahir fuci tudmodũ gru au ta ger
aculu arm oal lnquart. Cilli dr ce ar
ar par ur pt au u cam rdir aua
Sunda nim lnfuci tprodu cau burbu
tal u au cu ud u. Lona hophonor
br aau modicu tq̃ bola au uocu du. qiu
cupau tq̃ um aur tl qem bre ur pt tt
cum bra porio at pcon pt au rbm au
lan tr nacuar qquna aul ũ qq̃ tl ller
rum rbma. Sam rum mul lnu fricu
hbr nu cu rimilt. uocu aũ ubra ardo tt
rpinuri. quur aer regolux u aur bma a
tacun tr ul nbrua lnrqubnatr.

Hand rer bra rolu tq̃ con uncupua u
quod lnu quru rbaarba mayrmtln
nilo. qubri lnu lnbria de rm nat n
corcodrilli uolu aart lnlua ũ prim
tal nar ua port tl lnu lnar nbma cur pt r
oma lnar uunt tl tar ic mor aur.

Icn bomon gr ee tu ocu aur to quod dort
ruo bar ul ubru cibor tau lnbrorũ
produnaur. Dq̃ uod ru conaurula
prodicia rullu rum cul qq̃ uanan.
Sullu rum ũ mur aur bra nunc ipua ur.
hic aua m rtrpn aer lnrqua ur. q̃
quũ ud ubru rur pid ampugnua. cidũ
arqia. quũ ur pr mu xrmt lnc ipra
obrchruur tq̃ ur rminu nar tr. udqnũ
cũ ũ ruum aru nr pera. de qau cor
rpiaur. Mu rio up pt lu aur. quod mu
rtl lnfer aurra. hunc ul gur cupat
ucupau ru uocuna. Alu dicuna q̃d

de tra u de tra. numa u nabu q̃ ad
cimar ua fulgor et lumin ir nocar ar
ne bur rupera. und a u q̃ ro u ana cũd
la tra lnq̃ tmo rur ΠΟΤΟΙΚΠΛΥΤΣΟΛΛΥ

Fur ou fur bedi cau rund tta fur. aan tb or q̃
brim ar occul aor cum cul or tt pedia.
ta dci ap redũ quũ lnu ũ ria.

Ope lo ut quod ria rc aun dir rimo mãbro
ut quod fu u or pcara aau ri du ũ tl lu
cuparia.

Dmin uaar um imu n aabur.

Mu rpu ri llum u nimul q̃ ee ũ llum ũ
tra. quecqud u ere tc aau ra lu aanqia.
Alu dicuna mur er quod tc u mor enur cũd
Nu mmur ar ru und tla lum hirlnplũ
lum olh aur cu ria. ricu a qu ũ ũ mur
am u u ugria ur. qu tr ur ur minu nat
lum u dqicuna. Sor q̃ lu aan tra to q̃ od
re du a tal nmo dũ rer re pr edu a. ũ aq̃
u ũ mr or cõm. ru u rc ũ ndic tl u na.
Sicu a tacl o dũ du u diũ.

Aur ar lu dicau. quur imur lonqur
Nu ma el ũ u lonqiau dinãdicau.
hal nq̃ ri or ul dolu lnd om ũ ubrũ ar
cu au lor ruor aru m fera mu au q̃ rãl.
Stpãna er ãau mãam mũ pr q̃ nau r.
Du bru nau ũ m q̃ ru mur ar lu q̃ ul ar tt
ãm ri lu ra ãtra. dir aun r mag nau
dint. qu ãm q̃ ri hic aa dur u ocuna.
u ar ar rum lnd om ũ ob rrum. Fulro ũm
opinu aur qu dicuna mur ar ol ũ. at
concipere. u ar tt fundere pu ra um.
Mu ru rum tu pr cul mor ru u rum tu.
Gra lnrur dmu ũ nimul p q̃ ri q̃ ũ u rum
forma qu ro lu fu qu dici aur quod dicũ
fu q̃ ru a lnm ũ ãu lir ur q̃ ri au mur plan
mu bra. occul aam u q̃ pa ũ rbap lnp rudẽau
ru pr tl ria ũ p ra ãm fu ci a.

Ul pu dicau. quod ria dum u cau cõ
cau ar p pcau u ãnt br ur. tra ũ ũ ubrã
occul ir tt pa ãrum fedia tal hum q̃ tra
ãa ru dicer tr u gum ru bar er com bda. ãpor
q̃ ri hic fu lu cu. uocuna.

Cl ir er dicau runa. quu pinqu tr or tt fici
romũ. Nu m q̃ hrcia dicum ũ tr cl ir
lãm tt hm ãau dor mu ma. tal nmo bl ãr
quur imo rau lu cũa. Tempo tt ra uo
re u u ũ r cuna. und q̃ u id ũ. Dal mu ma
q̃ lur er lãnãmpẽnem.

H Ir ci ũ u mul rpinir cop ãrui
quod tc lnd ãdicau ir m u cau. bo q̃ od
rubrq̃ ri ar ãq̃ u ũ do. rpinir ir ru clu
udiau r. quibũ ndi q̃ pr ãa ãau tt ãa cõ u
lnrdiur.

Nam statim ut aliquid presenserit
prius erigitur et in globum conuersus
in sua se arma colligit. Huius prudentiae
quiddam inest. Nam dum abstulerit uuam
de uite supinus se super eam uolutat et sic eam
exhibet natis suis.

Grillus a sono uocis nomen habet. Hic retro
ambulat, terram terebrat, stridet
noctibus. Venatur eum formica circumli-
gata capillo in cauernam eius missa,
effuso prius puluere ne se abscondat,
ita formicae complexibus extrahitur.

Formica dicta eo quod ferat micas
farris. Cuius sollertia multa; prouidet
enim in futurum et praeparat aestate
quod hieme comedat. In messe autem eligit
triticum, ordeum non attingit.
Dum pluit ei super frumentum, totum
eicit. Dicuntur in Aethiopia esse
formicae ad formam canis, quae harenas
aureas pedibus eruunt, quas custodiunt
ne quis auferat, captantesque ad necem
persequuntur. Formicoleon ob hoc
uocatus, quia est uel formicarum leo
uel certe formica pariter et leo. Est
enim animal paruum formicis satis
infestum, quod se in puluere abscondit
et formicas frumenta portantes
interficit. Proinde autem leo et formica
uocatur, quia aliis animalibus
ut formica est, formicis autem ut leo est.

IIII De serpentibus

Anguis uocabulum omnium serpentium
genus, quod plicari et contorqueri possit;
et ideo anguis quod angulosus sit
et numquam rectus. Anguis autem
apud gentiles pro genio loci erat
habitus semper. Unde et Persius: Pinge duos
angues; pueri, sacer est locus.

Colubrum ab eo dictum quod colat umbras,
uel quod in lubricos tractus flexibus
sinuosis labatur. Nam lubricum
dicitur quidquid labitur dum tenetur,
ut piscis et serpens. Serpens autem nomen
accepit quia occultis accessibus serpit,
non apertis passibus, sed squamarum
minutissimis nisibus repit. Illa autem
quae quattuor pedibus nituntur, sicut
lacerti et stelliones, non serpentes,
sed reptilia nominantur. Serpentes autem
reptilia sunt, quia uentre et pectore
reptant. Quorum tot uenena quot
genera, tot pernicies quot species,
tot dolores quot colores habentur.

Draco maior cunctorum serpentium siue omnium
animantium super terram. Hunc Graeci
draconta uocant, unde et deriuatum est
in Latinum ut draco diceretur. Qui saepe
ab speluncis abstractus fertur in aerem,
concitaturque propter eum aer. Est autem
cristatus, ore paruo et artis fistulis per quas
trahit spiritum et linguam exerit. Vim autem non in dentibus sed in cauda
habet, et uerbere potius quam rictu nocet.
Innoxius autem est a uenenis, sed ideo huic
ad mortem faciendam uenena non esse
necessaria, quia si quem ligauerit occidit.
A quo nec elephans tutus est sui corporis
magnitudine. Nam circa semitas delitescens
per quas elephanti soliti gradiuntur, crura eorum nodis inligat
ac suffocatos perimit. Gignitur autem
in Aethiopia et India in ipso incendio
iugis aestus. Basiliscus Graece, Latine
interpretatur regulus, eo quod rex
serpentium sit, adeo ut eum uidentes fugiant,
quia olfactu suo eos necat. Nam et
hominem uel si aspiciat interimit.
Siquidem eius aspectu nulla auis uolans
inlaesa transit, sed quamuis procul sit, eius ore
combusta deuoratur. A mustelis tamen
uincitur, quas illic homines inferunt cauernis
in quibus delitescit; itaque eo uiso fugit,
quem illa persequitur et occidit. Nihil enim
parens ille rerum conditor sine remedio constituit.
Est autem longitudine semipedalis, albis
maculis lineatus. Reguli autem sicut
scorpiones arentia quaeque sectantur,
et postquam ad aquas uenerint, ydro-
fobos et limfaticos faciunt.

Sibilus idem est qui et regulus. Sibilo enim
occidit antequam mordeat uel exurat.

Vipera dicta quod ui pariat. Nam et cum
uenter eius ad partum ingemuerit, catuli
non expectantes maturam naturae solu-
tionem corrosis eius lateribus ui erumpunt
cum matris interitu. Lucanus:

Viperae tum a uiperis corpore modi-
ficatum quod masculus ore in uiperae
ui perimente expuit. Illa autem uo-
luptate libidinis in rabiem uersa caput
maris ore receptum praecidit. Itaque
parentes uterque pereunt: masculus
dum coit, femina dum parturit.
Ex ipsa autem fiunt pastilli qui tyri-
aci uocantur a Graecis.

Aspis uocata quod morsu uenenum in

carpere quia. Lorenimque uenenum dicuntur
et laudantur propter quod morsu uenenosorum
animalium. Hydri uero et serpentes carpere
et dilacerare uidentur. Sed ipsi
Fecerunt enim carpere quia in
cunabulis nonnullos quibus ducum
nec proprie uocata uacuum
producunt. Illuque et serpentes lubrica
unum uertunt in aerium premia. et ferum
cum duo durum. et opera uagula
uocet. Illum mugiscum nomen dicitur. nō
et sed in cunabulis. Dipsas quoque
urpes quibus in terra aut lucidiscant. qui
quem mordebrat hominem sauatum
contumia. lauat aliquesque aduor
in serpentes. Et uere serpentes dicit
et quod incipiat cum nubibus aerum
luminum. Et uere animalia et cum
uocana. Sunt autem illi quidam minu
corniculi. quos oculos habent et lua
ercu. In lic collicias et unum lumen
mia. Tota enim corpora cum uenen
nec illum indicium ruis probat. nisi
et cum pueri quibus in nubibus
unum lumen cupia. Et ra uum flexuosis
plurquum lumen serpentes. Lauat aspinu
non habet uidebitur. Sed ad lum
serpentes uocat quod aut aut pre
fulgida adequum manat. uanoaut
gracau urpicem adstrictida.
Et quum serpant uno pigmorbra. quor
udrequinomulta. miruculorum
raupenarcupia. Tunam uum fer
bomrbra uacuum lumen adpon. et cu
burcorpomrferbenarex penua.
Et quolucum. Et ceri ahulerpenter
bum nunc olu pruinis et ubiur
poraurum.

Anguis nudica. et quod duo cupiau
habita unum in locorum aut aerum in du
cunt et uero cupiat aruc auca
pomrcerulum. Hec olum serpenti
frigomrecomia aua primum omnium
procedent. Et quid dum lucum
Et cum uirlnegenim uerge cupa uipr
uenenum. Cum oculis lucenau et alu
cent. Hydrocolubrum quem
uis serpentem nominant quem hydrum uocant. dh
Cum quidem mossum boum dicunt et
quod primo bovis serpentes dicant. اوث البقر
Hydru. dru comulaor cupiat aliquis
fuia in stagnu pulu et provincit ure
dit. Hec uant et ed rudicant. quod
uno et ro aruc cupiau et ere et una
ro ad hoc et ubulo et ra. Num cor aua
hydrum locum fuit et uomen adnuqui
uraua nadnc in mnc in aua
liquou nomen aut cluuro mulaen
pbuna. quod et ulerunder. Locu
pru et uria sari cum et eluuriantur.
Num hydru ubique dicantur.
Et hydrer serpent. quare et hydrorquum
et nam quia alnu quiran alnaerum mo
ruaur. Num hirrondrum quam
aerum. hydrequum. Hec quan
lubrau aerum fumum et fuera qui
riemuet dirembia. Seu aerque pinu
rpumnau uiuat. Seu aer fumu
quu aer lubrau quir. Et lucuti
Trucaqum fumum aer et hydrum. rpum
dir aurumbulua. nunc aer ira
et dum curria rau am et rpua.
Trinuam serpent aquum nuno
Inpiet ylnquoqum fon aer fuira. tu
uenero in mirera. Et quolucum
Trinuam. uiolua aqui. Et nec
et pel in flexuosu. quam tempe
nec cum lacrofficia. Et quulucum
Et aram pe et ec lubrum lumat et nec
Fumur serpent quem tempe in cudu
umbulua. aru et cum pu et cum dat.
Et quod dum lucum. Quo conatur
in aer uudu sulcum pumur.
Et quum quir lau uel in mentum mole
pent et quau et et rum in aer. et
bubulor et aplurim molucat et quum et
ubiri in dea. et ruc et in aerum
uaq in de. ubo dep pulua ron et.
bourum nuc et pia. Iuculum et pe
uolum. Et quolucum iuculi quoler.
et ylluna et in murbori. et dum quod
unum.

Hydrequum ahi serpent uquo
hic aob aum et eu

aquam fuerit a luce aurae captat [illegible] tenebras parit [illegible] unde et luculi dicuntur. In rubi [illegible] [illegible] serpentes cumulat qui et [illegible] vocantur qui plus terra ambulant sed tantum [illegible] dicuntur quia [illegible] [illegible] vitur et aut moriturum [illegible] morte [illegible] quam dolor.

Ophites dicitur quod de colore [illegible] habeat. De quo poeta: Quam parvis pictus maculis albentibus ophites concolor exustis atque indiscretus harenis ammodytes. Seps exiguus serpens qui non solum corpus sed et ossa veneno consumit. Cuius poeta meminit: Ossaque dissolvens cum corpore tabificus seps.

Dipsas serpens tantae exiguitatis fertur ut cum calcatur non videatur. Cuius venenum ante extinguit quam sentiatur ut facies praeventa morte nec tristitiam induat morituri. De quo poeta: Signiferum iuvenem Tyrrheni sanguinis Aulum torta caput retro dipsas calcata momordit. Vix dolor aut sensus dentis fuit [illegible] videtur.

Sulpiga serpens est qui non videtur.

Caecula dicitur pro eo quod parvula sit et non habeat oculos. Centipeda a multitudine pedum dicta.

Lacertus reptile genus vocatur quod brachia habeat. Genera lacertorum plurima, ut botrax, salamandra, saura, stellio. Botrax dicitur quod ranae habeat faciem. Nam Graeci ranam botrax dicunt. Salamandra vocatur quod contra incendia valeat. Cuius inter omnia venenata vis maxima est. Cetera enim singula feriunt, haec plurimos pariter interimit. Nam si arbori inrepserit, omnia poma inficit veneno, et eos qui ederint occidit; quin etiam si in puteum cadat, vim veneni sui potantes interficit. Ista contra incendia repugnans ignes sola animalium extinguit. Vivit enim in mediis flammis sine dolore et consumptione, et non solum quia non uritur, sed extinguit incendium. Saura lacertus quia quando senescit caecantur oculi eius et intrat in foramen parietis aspiciens contra orientem, et orto sole intendit et inluminatur. Stellio de colore inditum nomen habet. Est enim tergo pictus lucentibus guttis in modum stellarum. De quo Ovidius: [illegible] colori nomen habet variis stellatus corpora guttis. Hic autem tantum inimicus scorpioni traditur ut viso eo pavorem eis et torporem inferat. Sunt et alia genera serpentium ut ammodytes, elefantia, chamedracontes. Postremo quantum nomina tantum mortes numerantur. Omnes autem ser-

pentes

natura sua frigida sunt nec percutiunt nisi quando calescunt. Nam quando frigida sunt nullum tangunt. Unde et venena earum plus die quam nocte nocent. Torpent enim noctis algore et merito quia frigida sunt nocturno rore. Nec enim ad [illegible] venena [illegible] corporis [illegible] [illegible] friguit. Unde et [illegible] in odore corpora [illegible] coluber. Inde est quod dicunt quamquam serpens nudum hominem [illegible] primum obvium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hominem [illegible] anguis.

Venenum autem dictum est quod per venas vadat. Infusa enim pestis eius per venas vegetatione corporis aucta discurrit et animam exigit. Unde non potest venenum nocere nisi hominis tetigerit sanguinem. Lucanus: Noxia serpentum est admixto sanguine pestis. Omnia autem venena frigida sunt, et ideo anima quae ignea est fugit venenum frigidum. In natura [illegible] nobis [illegible] animalibus videntur [illegible] communium [illegible] quidem sentire serpentes est [illegible]. Unde et legitur in Genesi: Serpens autem erat sapientior omnibus pecoribus terrae.

Dicit autem Plinius quod serpens, si [illegible] sicut duobus [illegible] [illegible] nihil omnino vivat. Unde et caput totum corpus obicit pro capite ferientis. Anguibus universis hebes visus est. Raro in adversum intuentur. Nec frustra, cum oculos non in fronte sed in temporibus habeant, adeo ut citius audiant quam aspiciant. Nullum autem animal in lingua tam celeri motu quam serpens. Adeo ut triplicem linguam habere videatur, cum una sit.

Serpentum umida sunt corpora, adeo ut quacumque eunt viam humore designent. Vestigia serpentium talia sunt ut cum pedibus careant, videntur tamen costis et squamarum nisibus repere, quas a summo gutture usque ad imam alvum parili modo dispositas habent. Squamis enim quasi unguibus, costis quasi cruribus innituntur. Unde si in qualibet corporis parte ab utero vulnus [illegible] debilis fit, quia cursum habere non potest, quia ubicumque ictus ille inciderit, spinam solvit per quam costarum pedes et motus corporis agebantur.

Serpentes diu vivere dicuntur, adeo ut deposita veste senectutem deponere atque in iuventutem redire perhibeantur. Tunicae serpentum exuviae nuncupantur, eo quod [illegible] quando renascuntur [illegible] exuuntur, quibus exuti in iuventutem redeunt.

Dicuntur autem numerata esse ... in dubio, quia et ipsi unde natum sit ... Pitagoras dicit de medulla hominis mortui angues in spina nasci. Quod etiam Ovidius in Metamorphoseon libris commemorat dicens: Sunt qui cum clauso putrefacta est spina sepulcro mutari credunt humanas angue medullas. Quod si credendum est, merito evenit ut sicut per serpentem mors hominis, ita in hominis morte serpens fiat, et ... quod serpens hominem ... commaculet.

De vermibus.

الدود

Vermis est animal quod plerumque de carne vel de ligno vel de quacumque re terrena sine ullo concubitu gignitur. Licet nonnumquam et de ovis nascantur, sicut scorpio. Sunt autem vermes aut terrae, aut aquae, aut aeris, aut carnium, aut frondium, aut lignorum, aut vestimentorum.

العنكبوت

Araneus vermis aeris ab aeris nutrimento nominatus, quod exili corpore longa fila deducat, telaeque semper intentus numquam desinat laborare, perpetuum sustinens suspendium. Hirudo vermis aquatilis vocatur, quod cutem hauriat et sanguinem bibat ...

العلق

Sanguisuga vermis aquatilis dicta quod sanguinem sugat. Potantibus enim insidiatur, cumque labitur faucibus, vel ubi adhaeserit, sanguinem haurit; et dum nimio cruore maduerit, evomit quod hausit, ut recentiorem iterum sugat. Scorpio vermis terrenus, qui potius vermibus adscribitur, non serpentibus; animal armatum aculeo, et ex eo Graece vocatum quod cauda figat et arcuato vulnere venena diffundat. Proprium autem scorpionis est quod manus palmam non feriat.

Cantharida vermis terrenus, qui mox corpori tactum fuerit applicatum ... ardore ... [illegible]

Multipes vermis terrenus a pedum multitudine vocatur; in globum complicatur.

الحلزون

Limax vermis limi dicitur, quod in limo vel de limo nascitur; unde et sordidus et immundus habetur. Bombyx frondium vermis, ex cuius textura bombycinum conficitur. Appellatus autem hoc nomine ab eo quod evacuetur dum fila generat, et aer solus in eo remaneat.

Eruca frondium vermis in olere vel pampino involuta, ab erodendo dicta. De qua meminit Plautus: Imitatur nequam bestiam et maleficam, involutam in pampino implicat se ... convolvit ... cuius ... [illegible]

ita ut de ... consumat. Teredonas Graeci vocant lignorum vermes quod terendo edant; hos nos termites dicimus. Ita enim apud antiquos ligni vermes vocabantur qui tempore inoportuno caeduntur.

السوس

Tinea vestimentorum vermis dicta quod teneat, et tamdiu insidet donec erodat; unde et tenax, quod in eadem re saepe insideat. Vermes carnium: emigramus, lumbricus, ascarida, cossus, pediculus, pulex, lendex, tarmus, ricinus, usia, cimex. Emigramus vermis capitis. Lumbricus vermis intestinorum, dictus quasi lumbicus, quod labatur aut quod in lumbis sit.

القمل

Ascarida. Cossus. Pediculi vermes cutis, a pedibus dicti; unde et pediculosi dicuntur quibus pediculi in corpore efferbescunt.

البراغيث

Pulices autem vocati quod ex pulvere magis nutriantur.

الصئبان

Lendex. Tarmus vermis lardi. Ricinus vermis canis ... quod in aure canum haereat ... Usia ...

البق

Cimex ... a similitudine cuiusdam herbae vocatur, cuius foetorem habet. Proprium autem vermium ... Vermis non arte repit, sed pressis partibus ut squamarum nisibus repit, quia non tantum spina ut coluber ... corporis ... porrigitur ... plicatur.

De piscibus.

Pisces dicti unde et pecus, a pascendo scilicet. Reptilia idem dicuntur, hoc quia natant et quod reptandi habeant speciem vel naturam; quamvis se in profundum immergant, natando repunt. Unde et David: Hoc mare magnum et spatiosum, illic reptilia quorum non est numerus. Amphibia vocantur quaedam genera piscium, dicta eo quod ambulandi in terris usum habeant et natandi in aquis officium habeant. Amphi enim Graece utrumque dicitur, id est quia et in aquis et in terris ambulant, ut focae, corcodrilli, hippopotami, hoc est equi fluviales. Piscibus nomina data sunt ... animalibus ... unitatem hominum ... quae piscibus ... plurima ita cognominata ...

Pirum uero per tripuulua cognatur
generibus mulnera aqua una uo grimi
lia audinta herarum mulium una
species propriu riu omnibus rubicolore ut
figura uua urbeu berimilia audint aut
herarum uaurdit. Bo quoqui calorem
tamen grimbrulis tapuuidiu uero colore
dorrea cacu pillipica tacaurdi ullbcum
mi tacadruquibi lux aurpecis
aut herarum uunimulium nunum
dicuuduna. Omnibus aut herarum
uacunt lnmuruaut hurcumbi nu
cupuat quodmordria. Talupigod
lnprobu uorucauat ulicr pregua
a colore uaumbre. quuucolorrubra
aurruat quunlncupiat uuncolor
hubria. Tacupriuuurcauat quor
uulgo aricaurucciuna. Auiguru
uaorbirquuro aundurbra aurq
lncupiat conrada Uarbiu. quodria
lnraurculcumbnaor rolur. arbcu
uaurculur quodria bullbtnurculur.
Et bnimcogiaut concipat hec bluupar
bear. hincaamurculi concluruquor
luc aut concipiuno horarke.
Bullbtuumruna lnmbrbnuugmaat
dinir berat ubnia aehdo arfundedo
uquuruocuat. Caarrbrumbrauir
murrulaurlucuuna undur. bulibri
grecbnia aehdicaur. Caat dicat.
IOFHROCKITARKNTE. hocbra oblnmu
nauat. Dunsenimlngbraucgnru
bbuurum. ta equulumonarucorpora
quulirebaur cepiralonum cululur.
aunarmuegniaudinrpurg ualnraur
obanbra lnfern. dicnacphau. tc
uudiuaanedtuenaut lnfern.
Equimum ni quodprimupurbegi
runa pora aranurolbuar lnpirec
Focurdicunatert bobermumnorqui
bouour. Cbrulbi uocolorrupptlluar
Aumcbrubu brauimd cunigrouabra
mure. Bdfinbrcbraumhubbra uocu
bulumquodudcbhominumrequar.
ut quodudrimphonium grequaaconut
nuna nihll nmurtutlocuurlraar. nu
quundouumpreludunalnflucarbbrun
durumbrolbrtaau precipiaparuna
impraaarrignificurtudbraur.
Inupropritrimonbrnmunaur. bra badel
finumcgbr lnnilo dorrorbrruaa quiere
cod llorarbrruubnarum rbcunaarlnbrma
Porcimurrimquuulgouocunaur rullli
quuudubcumquubrunamorbrnraarru
rubuquirfodiuna. circuquiaaurbrim
hubbra omrofficu banirrorarum
lnmbrquunapuraaunoncollicuna
Corrarucordiruocadicar quuugrunu
pbcaare tuuquuocprodiarcuprunar
Nhimrgrecunmnhubbra. hilngradi
uar.

uirraarport. lnaruna dcaroludbre
lbuobtuna. hoclndcrbdunaur.
quoddcarrocultrucuauruidtune
quumrimxarir. Cludiurdicrar.
bo quodrorarr murinu aaria obhoc
nuubrpperrurmbrgia. Bbrrunucu
puau quuurbrruaar crraumhubra
barubadrnuaunrnuubmrbua.
Scorpiodicaurquuulbdardumunuaol
leaur. Truduna dcbmcuancrrcuoc
himinumpuloullequaur omrquilbi
runarcorpionbrudumlocu cogrbqum
arunbu gbrur pircirdicaur. quoduurbprud
hubarbumraamulortquibpcuaa
Cdtcdillurucrcbcolorrdicaur qignid lnmlo. uuinnu quudrupbr lnarrubqir
uulbrrlongiaudinplorumq bigiaculbi
aar. dbrqumbaunquint lnnumaar
uumuarum. Tunarqcuardumau ua
quumurformaulcaurlupidiaarrgonpbar
nonrbraua. Docat lnuquirdtlnumi
quarcia. ouulnarrupobar. murculur
bapbrnumucbrbruma. hunepircr
quidumrbruau hubbraarrraum
aehbru ubraumdbrbcunarlnarrma.
Solux bcunumulbrupbrorbrmmaxillu
mobrbdicaur. hippoaamuocuaur.
quodriabquorimlurdorrolubutalmiaa
rrarrrrupenuaa. uprmurdbraabur
cundu aarraaiorru dtlnuquircomorud
nocaarbcgbraardbpurciaur barbunicnl
gigma. Tucrumquumcgriphygrum
ldbrnuncupunaur quoddurrdbraarrubta
lauuacraarlnmurulluur. Dbraar
promulaaudintbra grundiaarbdiaau
dicaur. Lpururimiliaudinrcupiarrnu
cupuaur. Lupumuadicaubra uuidiaur
uppbllunia. pircmlncupaurulnebrorui
dbrqrrrarrcundiaur. pbraaururbrur
uurrbcundu uorq laucondiaurarrbrur
rrarr. Mullurucciaurquodmolluria
uarrarbrrrmcultcibocaudunalibidinon
lnubar. ccu lorrumucrbrcbrarur.
hominbrubrequibrbpcpurauur pircolbra
mullurlnuinonbrauur. hiquilnatbudri
aehumuinlhubbra. Mugilirnmhubbra
quodriamulaumugilli. Cunubidirpo
riaurcbrrbra pircuarr lnridiur cogbra
rrrrrumrrdicbr. lauarunrilurrrar
uauolurrpircbruidur. Mbluuurur
bo quodnigrrunccudum hubbra tapinur
nicirur. tc lncorpar lnbrurnigrur indu
bnumgrrcc nicirumuccuna. Cluucur.u
colorrdicaurquodulburria. Grcbrnim
ulbumgbrucondicuna hicbraar uuo
uppurrancrraarlnnubilo.
Nhimullurrcflorrumuccpia. athum
quippbrlorruppbllunur

Nam cum sit aspectu gratus et sapore
iucundus tamen sicut flos fragrat et
et corpore odores spirat. Scarus
dicatur eo quod solus escas ruminare
perhibeatur. Denique alii pisces non rumi-
tudine autem huius ingeniorum est. nam
inclusum nassis non fronte erumpere
nec infestis viminibus caput inserere sed
aversum caudae ictibus crebris laxare
fores atque ita retro meat. quem luctantem
si quis alius scarus extrinsecus viderit
apprehensa mordicus cauda
adiuvat nisum erumpentis.
Sparulus ... mittitur nomen coniuxia
quod et ... contrarium ...
prius in nutritura quam immanitu-
dinem parvus ... adlisura cetum
similitudo ... dicatum.
A... pisces ... quam inquirit
unde ... excipiat ... quamvis
hic piscis oritur quo tempore et noc-
turnum candidet. plenitudine ...
Varius ... dispar ... coniuncti
... punctis ... propter
varios coloribus designatur.
Vulgo ... quidem non ... nuncupantur.
Echenais parvus et semipedalis pis-
ciculus nomen sumpsit quod navem adhaeren-
do retineat. ruant licet venti saeviant
procellae navis tamen quasi radicata
in mari stare videtur nec moveri non retinendo
sed tantummodo adhaerendo.
Hunc Latini moram appellaverunt
eo quod cogat stare navigia. Uranos-
copus vocatur ab oculo quem in capite
habet quo semper sursum intendit.
Milvago nominatur quia volat super aquam
quotiens ... exit ... quin
... per ... ad ... volare.
Squatus dicitur quod sit quadratus ...
unde et ... nunc ... Cinaedi
... quibus nunc dicitur ...
... quod ... quillibet
... super ... appellantur ... ideo
dictum ... hal. ... audiunt
pisciculos ... quoscumque
Allec pisciculus ad liquorem salsamentorum
idoneus unde et nuncupatum.
Apua pisciculus qui ex pulvere ...
... non potest. Anguilla similis
angui ... ex limo ... origo
... unde et quanto quis cupiat ad te-
nendum ... fortius presserit ...

... Ferunt autem orientis
... fluvium Gangen anguillas
... gignere. Anguillae vino
necatae qui inde biberit taedium vini habent.
Huic ... cultor in brevi ... habet
... quidam per-
currit ... aquae ... fundi.
Murenam Graeci murenam vocant
eo quod complicetur in circulos. hanc fe-
minini tantum sexus esse tradunt et
concipere a serpente. ob id a piscatoribus
tamquam serpentes sibilo evocari et capi.
Ictu fustis difficile interfici ferula
protinus. animam in cauda habere
... Numen ... caput ...
... Conger ...
Conger. Polypus id est multipes; est enim plu-
rimis cirris implexus. Hic ingenio
... implexus ...
... quem
... Torpedo no-
men accepit eo quod corpus torpescere faciat.
Narrat Plinius ex Indico mari
torpedinem etiam procul et de longinquo
... virgave attingatur quamvis
praevalidos lacertos torpescere
... quamvis ad cursum
... velocem ... corporis
... Sepia di-
citur ...
... concipiat ...
... Lolligo ...
... Lucerna ...
Lolligo dicta quod ... in noc-
turno ... non procul ...
... fluminibus ...
... Concha et conchylium ...
... quod ... cavae ...
... omnium enim conclusorum ...
... luna crescente ...
... Luna ...
... humorem ...
... humorem minui ...
... Conchylium ...
... conclusae ... conchylium ...
... Concha ...
... quarta.

peregrinatione dicuntur. Dequi
aru dunatis quid tunimicanum
rempetrenuanur. Eo quod nocamo
aemporetlicentuppatuna tacpetlr
aeroramurequiaiconcipuna unat
tatetlocinnuar. Murice conchylia
murridicau ubucumintaurporiau
ae qutulionmtconhilunmnaurpra
quodcuncumcirapolucrimurpur
puréecolorrémaraua tequibpurpu
angiaur. Exlinathoraorumuppellat
quodhécanauru te aeraethumoretlicit
Cuncerrnocurquiuconcbruna cru
hubénae. Inimicuhoraréranimalu
tex cumibubunamiwlnéno nugu
uulidu aeraautlupérinérenpoaera
tepluma quandohoraréu dumcan
aeraurinupérna aunccucorlutaer
lupillulnicia uaa impédiau cocluro
ne. oraréé cumnérbrédba. Trudugidu
dtéméuncerr. cumocimimumple
ullquaur omrquilbirunarcorpronó
udtulocumcolauer. Duorumanum
généru cdnerrz flubiu aaléramurum
horaréu dicau bra u aeraauquilmolli
aérlnaérrorcumirmunaur. Crit
énimaeraymhoraruuocuna oraréu
cumnérrú cumnérlicprefaminodicud.
Mirculiruna uapréterinconolétgor
uicaeconcipuna oraréé. Cadicantcul
quirimirculi. Plondéru pelorpre
mitaurnoricilitlubiubundua cogno
minuaérema. Cectumbonerunqrau
aléradpelori. Unégurimiaudim
humunatiunquiudicat. Tcaudos
dicaurteoquodaégmint aéraériaud
opaur Incumérémodú. Sunaum
quiaauorgnru. Terréaérmum
aamtluaumtldéralncérotapulidib
uibénaér. Cuiuraumegnrflumualér
qutnduleuquiuibuna. Trudua ulq
quodlncrédibilérra aauduirlnéuu
hicinur aaérérartlnciinomnm arqel
quémuequirlnciinocua. hulaédu
duplérrpinjrculeuaulnmodum
curadénaurquiundouducopatdtur
bembcudana. Curostlmollirtamino
rimilr. Umrarbmodiruaaérado
uepétlomrécaconchilu. nutaqód
edimi. tauibicurolmérataauarumqdicid
pelorur. Huntuquirrulauaérocu
aé.

aequedencuqmaulérrarepuapulér
taronoruocirlnperaainrcumorbrédu
exhirquédumiquuaetdicuérqédu
puluraérquudumibaé obldquub
uépmpubuinacqrundierréeauqt
Aliéculumiauaruocunaurgmnar
uruindinérfruaacérquibuna minime
omniétauir dirimtmuattarintuacq
runa tacprédulérunetpuruétlnriccout
uegrirmorumpréé una tanuccupuae
nénéuaquidücunérluarure quibln
offurunuibupuéraduau. Sfigu
uefingére. ldéramaduretaéaeréré
dicau. Afrinur uccédoudéuaaric
fingumlinaetldéraéaérégu. Cictro
aafingtbuaurfunéérrunquur
ldéraéaérgtbuaur animulum
éradéréaur cruorétlnénaépaarr
Undéta dumubreidiaurrunquum
rénia ara. Numiuruunaubéau
lnuquréadircurruna uapréér.
Aliuquétraana fixua oraréé.
hicimrfungitéclulurmurédici
toquodaérurrinafixaiulrpirri aé
Aliurpéminurquumulambfirau
hrruna ucppéaur. Aliurduriro
réquurqréruppéllua aruaor ana
lncoruurdicéporrtmuaurpéraué
rus. Mollirrimtqéréburupénellu
uocunaur toquodubaérnaudecult
aumorérraudéaérgondurlippia
dinéruaér. Cundidérfungiteura
fiuna éraaadénbri taudrolénraérqd
riqua tacérupunucunado rénbilqua
Animulumomnymlnuquirumulu
mnucénau quadruetauquuau
pluiurula. Diurulnéénébéclipé
rérpénarumcomunum aérérauqé
cuncerum concurú lucraurumi
pélondum polippoz rolétrt lucéraé
tatullugo tahuerimlu. éequib
mulau quodumnu aurélnaéléon
ontinénaémporrtruorqnoreéra
quédumubréinrurlocirrinénuauaré
uucunaur. Inpircibumpénnir
ulécommixaréontmarculinonéqué
éapurunéeuaulor Aliponunaona
rinénarculi rurctpaéontcocéraa
quildénlnréquénrrurérmurlucau
ppundunaur tacquthocmunétfulra
uffluaacénérulurua. Qututropfru
nonfuérna raérélnprérna
uuapuaérérna.

VII DE AVIBVS.

Vnum nullum redigit diuerum
numerum species diuersa laudanda
diuersa. Numeri plures una ua
columbe uiteuaat uapor uiteudmur
rubicuna uaueripiat uiteformidina
uaqurumuaat uiteheminum cubauaent
dteaunaaua brundo uiteindbiaar
rénaamuiaumdiliguna uaaauaar
Auróloramnérp aapurcunaaua
umbr uiteunnétduna uamluur
Aiteluncumégmuntalnocirrépuaram
ao uiteduénaacitéqutpropriur
témporibréuéraunaur uaaiconit
hirundinér uiteégnéetldéagrudaá
uolunaér uaraumiácoaumcér
uiróluumetldtaroliaurit ppánn
riduur déprédunar uaauqulu uei
piaér tequáquñdlauruna Aiteuéeiv
rarpuna uahirundo uiteunarbdia
duicirrimor uaeigrámórulu
Aiuuárbpáuocérhominelmaudó
uaripaucuráapicu rádtaulurica
générlautamonilnumérubilu
Qumuolucrimquodgénérurina
lnuánmquánqnonpoaré nésán
omrlnditatzipit uuareiat dérau
quirpárdarunpoaura quiturégre
ut diffrénaur nerrta Abérdicaé
éequodiuur cérnur nonhubauna
rétpuuuquuqdircurria: ahaér
quodulirulaulnaéndiuna tandrub
limurénégroulurum cérendua
Qolucrru uolundo numudaulure
lndtaumbulurédicini uoluum
dicaur mádiupurrpédir riuémuñ
ialnuubuolu purrmádiuaurum
quorumnoaripinnt uqiaúaur lnd
uolucrér Pullidicunauronnum
ubrúnuar rédunimulrúquudrupé
dumnua pullidicunaur uahomo
paruur pullur rérénaérlqiarnua
pulli tequodpolluarina undtaudá
negru pulludicaubra Abérunalngib
pinnqpordinán pxtuolundi dribra
arum uocuatucúmultequodhirubó
conplácorulunapullorucpolbruna
Pinnuupárdándoldtrauolundédicau
undtaepándart Uolucrérúripinur
uuriliomouérnaur quundortupi
mundiuna Plumu quuripilumu
núricuapililnquudrupédúcorpore

Cumdmui un arbrúnnigrum
infinnu cumar quod
udmoráchnu dusqaarfu
Aphimi aucáon fapperqu
uppu aptuanéf arfuráun

laaplumulnuuib Abiumaúm
nnumulaar uronouccurcoraaér
conperiaar uacpur corur cipi
puuomilaur ululu cuculur cpu
culbr arcáóxru uuriárurónuocr
éor docunahominéquedmúrérar
Aquilu uluucuminéculor uocuau
aunaénimconaraaurérédiciaur
uacumrupmuru lnmobilipinnu
pérugur néhumanerpacrua olau
arb dóaunaurubbimiaat pirciéle
nuaurénudbua uccaormónalnraur
dércéndérripaumprédúpinnir ud
liaurparuua Humácconaruudiú
rolirpénróbauatnéplcaér undéapllé
ruor unquéurrurpénrorrudurcdir
ouicia tequoruidóralnmobilém
amérrucrión uadicnorcpúrrcénrérua
Siquiruórolnplcaér olauaúcépétl
aurridégénérérubicia Vulaur
uuoluauquridonúnuaupuauaur
qucpniaudinéquirppéorporrpréparr
uoluaurnonhubéa hurúquurdá
dicunaconcubiaunénmircérr tarint
copulu concipérdagénérurt nuaarq
turum pénturquidcéraúunnorpre
cédbrt uulaurérúumétauquir
tauúlarumurucudnúrrúnia
ulaurquippt uolunaér mulauqmó
aumobrcumauaérlunaur quiaa
Illéronrpicuna Crudipérupudgérr
uccuaur ubrupudnoraurdu tequd
cruunoluau néquuquumuacaér
uolucrérudaérliaur ulocicauapinur
Crurénúndérrrpprimuocérúrbruna aub
énumronoruurruna hétuúndúpro
parua unumréunaurordinéniaatrua
Déquilucur Coaurbuaupára dirpér
liaaérrupinnur Cérlruúmlnpéaina
quodfuciliurudbuna quurpéruna
aérrur Curaequauúmuocérquécoqua
uqmon uáubiruucérciaruccátaulu
nocauúm Qcubiurdiudunaaérdur
uqiluúpucérfuciuna arénaér
lupilérrurpénrirdiqiaur quirróruur
urquuna quodcuuérdúnáraclunar
lndicua Dánuarémlnlllircolorpédia
numrénáauarnigrecúa
Cicomtucuaér uronequocérpiaúa
quuricicumé quémrorporrpoaur
bréequumuocir quutúquarénar
rrarfuciuna hétuúmrmuaérocr
Aiúquadrúnosarpsipsé posaubiaua éxuaau réaur supiqnú aauarcomiaér
uscendérstiulaú cupaaruú duxia cupaauudiaér quomodopoatsa pasaqurtéqiqur
ascendérstiulaú cupaaruú duxia cupaauudiaér adbia mollsérspétaulnd dér ao
Qudi foánsiaú qéusaér ficua éxul adbia mollsérspétaulnd dér ao
ad oposata éxul ay rifiú nomin Aiú dérlusérlu quádo uspicibuur
éntúsépénaér

suu nérficibúaur

serpentium hostes maria transvolant
in asiam collecto agmine pergunt. cornix
dux earum praecedit et ipsae quasi exer
citu prosequuntur. Eximia illis
in filios pietas. nam adeo nidos in
pensius fovent ut assiduo incubitu plumas
exuant. Quantum autem tempus inpen
derint in fetibus tantum et ipsae invicem
a pullis suis aluntur.
Olor autem avis est quam graeci cygnum appellant.
olor autem dicitur quod totus albus plumis
sit. nullus enim meminit cygnum nigrum.
holon enim graece totum dicitur. cygnus
autem a canendo est appellatus eo quod
carminis dulcedinem modulatis vo
cibus fundit. Ideo autem suaviter eum ca
nere quia collum longum et inflexum
habet et necesse est eluctantem vocem
per longum et flexuosum iter varias
reddere modulationes. Ferunt in hyper
boreis partibus praecinentibus citharoe
dis olores plurimos advolare
aptaque admodum concinere. olores
autem latinum nomen est. nam graeci
cygnos dicunt. nautae vero sibi hunc
bonum prognosticum facere dicunt
sicut aemilius ait. Cygnus in auspi
ciis semper laetissimus ales. hunc optant nautae
quia se non mergat in undis.
Strutio graeco nomine dicitur quod ani
mal in similitudinem avis pennas
habere videatur. tamen de terra al
tius non elevatur. Ova sua fovere
neglegit sed proiecta tantummodo
fotu pulveris animantur. Ardea voca
ta quasi ardua id est quasi alte vo
lans. formidat enim imbres et supra
nubes evolat ut procellas nubium sentire
non possit. cum autem altius volaverit
significat tempestatem. hanc multi
tantalum nuncupant.
Phoenix arabiae avis dicta quod colorem
phoeniceum habeat vel quod sit in toto
orbe singularis et unica. nam arabes
singularem phoenicem vocant. haec quin
gentis ultra annis vivens dum se viderit senuisse
collectis aromatum virgulis rogum
sibi instruit et conversa ad radium solis
alarum plausu voluntarium sibi incen
dium nutrit sicque iterum de cineribus
suis resurgit. Cinnamolgus item ara
biae avis proinde sic vocata quod in
excelsis arboribus nidos ex cinnamomi
fruticibus texit

et quoniam non possunt ab hominibus conscendi
propter ramorum altitudinem et fragilitatem
eos deiciunt plumbatis appetentes iaculis
et cinnamum illud deponunt
et pretiis eum pluribus vendunt eo quod cinnamum
magis quam alia mercatores probent.
Psittacus indiae litoribus gignitur colore
viridi torque puniceo grandi lingua
et ceteris avibus latiore. unde et articu
lata verba exprimit ita ut si eam
non videris hominem loqui putes.
Ex natura autem salutat dicens have
vel chere. cetera nomina institutione
discit. hinc est illud. Psittacus a vobis
aliorum nomina discam. hoc didici per me
dicere. caesar have. Alcyon pelagi
volucris dicta quasi alcyon quod hieme
tempore in oceani fluctu nidos
faciat pullosque educat. cuius excubantis
ferunt extento aequore pelagus silentibus
ventis septem dierum tranquillitate mi
tescere et eius fetibus educandis obse
quium ipsa rerum natura praebere.
Pelicanus avis aegyptia habitans
in solitudine nili fluminis
unde et nomen sumpsit. nam canopos
aegyptus dicitur. fertur si verum est
eam occidere natos suos eosque per triduum
lugere deinde se ipsam vulnerare et
aspersione sui sanguinis vivificare filios.
Stymphalides aves ab insula stymphalo in
qua abundabant appellatae. hae plurimae abundant
ad ea ut quas hercules sagittis interemit.
Sunt autem ex his volucres in insulis
arabiae. Diomediae aves a diomedis sociis
appellatae. quos fabulae ferunt
in huiusmodi volucres fuisse conversos.
forma fulicis similes magnitudine
cygnos. colore candido. duris et grandibus rostris.
Sunt autem circa apuliam
in insula diomedia. in aere et polo
natae et aquis volitantes. iudicium
inter suos et alienos habent. nam si graecus
fuerit accedunt et blandiuntur. si alie
nigena mordent et vulnerant.
Lacrimosis querulisque vocibus dolere dicuntur
mutationem ut regis in naturam.
Nam diomedes ab illyriis interfectus
est. autem habent lucanie diomedis ... vocatur
ut graeci tum diomedes dicuntur.
Memnonides aves aegypti appellatae
a loco ubi memnon periit nuncupatae.
aiunt enim eas ex favillis rogi eius
exortas numero replere.

ta prolinde Hiarammonum nocua.
Quinque cum mundi Hiudaeum ta cu
bi duci vrno lubarna arma dicit in
tunari pugnum nuce sunt cingi
vrami quidlucerna. Erchinos ubi
dicat ut bremorelau gemmis et
ubi nuceum aur quum urpinos pobrum
omicuna uaquum nocobarnaudar
ain ebur ria ad prividium lamonir
dirigendi prelucau aulnar lucaia.
Cum urquid pugnual indicio plumur
fulgeraii. Onocro aulla grua cu
rora olonego. quod duo gnoru una
ulud quual alt ulud rolhardinir.
Ibi rubirnis flumin urquomcalpri.
pure qua rorarum lnunt uquum fudi
hoc rorpenaiuo nuiciar cruarri
mum ex ir eum mdirruid porgaur
ovo pro ordem gaqulor qui pur arra
recondit uqulort dicunaur. Cor
hadulur gaiuolualt equi cor adir.
Mon adulu ubir quuri mon aulugit
dumuirul nuomau uperaa aeclau
Cicero pro uul oro flucco. Non plur
uum aabi quum mon adulcom aedu
Ipsa lio pro aripon nnuccopia to od
lucem fugi inre repurculo uorpano cirru
uolica. pracipi amo aucau aeum
mirbrucoy mambrirrurpenru
animal mum rimilt non aiuoct
vronurquum randort. rpacitod
uolualir rimul aaquud rup quod
Inulirubi bi reppon mnoroloca.
Lucemu ubir lndenmnuria quuca
auruor cgnipcu vrolad ibirugaar
georaam quurlucemu tudtau
cnetulu daquucic vrolnpregnoraer
camucau anorgeorcat ucrdulucud
Ululu uuir ATTO TOLO TTO ldtraupluau
calucaumuau. Quum mclumua
uua pcaum lmauaurua gomat
Und tupuducquur rilum nacaur
amraaum acuenrorad nepetor
prorpon aua in. Lupo uron uocir
comoraa ubrpenular on auquidom
plumur redgruur rpdaarnaupcgm
au. Inrpulcmrdicnocau quurruar
tar rpcomonur lncuubnir. Dequuouidir
fedu qfiauolucmruinaum nuaul car
lgnu pubodirumoraalibnomen
Dom quupuducquur muluporaindert
foraur. Nunc ulnurbfuruqfuora
rolhardin frigmpcum dicuna.
Hocaiudiciaair pro quod nocar
cincudua bapdiam noporiaudri

Humor oraor splendor rolir urrillir
aiamaar hicum lnrulucratnri
non hubar tarsuorruaulund rauai
monaar nocauum nonrabupo
numbupomulorora. Nocaicrux
lpruora nocauquinocaeum ua.
Oraonubirlucrfuen arrolamud
non pucaaur. Sanr nocaunu
ubirhubarnmnd ronoucir quido
anmclundarardra. Dugulucaur
quodarepidurbupo quodrarrnocamu
quorunaar hecubirulgeumma
dicraar ubumundopurinlor ud
ta lucprtbrrpenar nurcnaab.
Coruurua corux nnnuronocaar
hubar quo duc decrucinar ferar
hocubir quod dd pullirorcu plant
non prbbua pnurquulnar pinur
nicnadint rimhardinam propnur
coloribu cgnorcua. porarquu vobor
aarnor pulmrurpecora lnaaaua
naarubudu aurpurcra. hcprnorln
cudunarib oculu paaa. Comrcunoru
ubirupdluamorgreonnnc uppellar
quulunaucgurer omnicurrrsig
nficuaronibugare. Inrdiurtuur
monraurcpuaaurpracicure. mucpt
nepurhaccnadare uadrcorlnurru
corrpicibmundra. hul lnaarmulau
uurpicuaribuuna aaumplumur
porcandaruocib. undera lud
Tunccorrxplgruplumuuocualn
probuuoct. Gruqulor acurrulu
aualtnunccupuaar nouarquduudu
probequodgrcqua uolaquiramen
feraiiqucobornuncupuri gabrum
loquucirrimuqnurarucib lnparaur.
Picaquuripodamet quodurbulndr
crimintuocir cprimuaualromo
frumorbiurbozpondululnporaanu
qurrulauaaronunaar aarilquir ln
romonequcuna cplicurrcrnt aum
humuntuocir lmauaar. Dequcō
crutquidamula Piculoquurcbrau
aedinmuocrulido. Simbrondtur
brrenequurruum. Picur upico
suam filionmnrura boquodum
lnuurpicur huaebucaar. nuperia
hunculum quidum hubrcdium
Illolndicro quod lnquuququrbart
nidipcubrra. cluuut quidquid
ulud fixudiuhubrenopoadra ain
rauaacedua ubiulnridra lrarra
picur murraur. nunlinorpicu

Pauo nomen de sono uocis habet. cuius caro tam dura est ut putredinem uix sentiat nec facile quoquatur. De quo quidam sic ait: Miraris quotiens gemmantes explicat alas. si potes hunc saeuo tradere dure coco.

Fasianus a fasida insula grecie unde prius asportatus est appellatur. Tetraonem dicunt ... Illa ducis regum primorum ... una tantum nil nisi furris ...

Gallus a castratione uocatus. Inter ceteras enim aues huic soli testiculi adimuntur. ueteres enim abscisos gallos uocabant. Sicut autem a leone leaena et a dracone dracena ita a gallo gallina. Cuius membra ut ferunt si auro liquefacto misceantur consumunt.

Anser a natandi usu nomen accepit. et quod ... dicitur quod plures ... natiuitatis ...

Anser uigilias noctis adsiduitate clamoris testatur. nullum enim animal ita hominis sentit odorem ut anser. unde et clangore eius gallorum ascensus in capitolio deprehensus est.

Fulica dicta quod caro eius leporinum sapiat. Lepus enim lepor dicitur unde et apud grecos lagodes uocatur. Huius sedes et cibus in aqua est. nidum autem in medio aquae aut in petris quas aqua circumdat ponit. mari gaudens et stagnis delectatur. quae cum tempestatem praesenserit fugiens in uadum ludit.

Mergus ab assiduitate mergendi in aquis nomen accepit. saepe enim sub profundum capiat uictum ... sub fluctibus colliguntur ... tempestatem ... cum clamore ad litora fugiunt.

Nisus ... cum clamore ... ad litora ... fugientia

Accipiter auis animo plus armata quam ungulis. uirtutem maiorem in minore corpore gestans. hic ab accipiendo nomen sortitus est id est a capiendo. est enim auis rapiendis auibus auida. ideoque uocatur accipiter hoc est raptor. unde et apostolus ait: Sustinetis enim si quis uos accipiat id est diripiat si quis accipit. Fertur autem accipitres circa pullos suos impios esse. nam dum uiderint eos posse temptare uolatum nullum eis praebent omnino cibum sed uerberant pinnis et a nido praecipitant atque a teneris compellunt ad praedam ne forte adulti pigrescant.

Capus italica lingua dicitur a capiendo. hunc nostri falconem uocant quod incuruis digitis sit.

Miluus mollis est uiribus et uolatu. quasi mollis auis nuncupatur. raptor semper domesticis auibus insidiatur.

Ossifragus ... uulgo appellatur ubi quod ossa ab alto dimittat et frangat unde ossifragus ... nomen accepit.

Turtur de uoce uocatur. auis pudica et semper in montium iugis et in desertis solitudinibus commoratur. tecta enim hominum et conuersationem fugit et commoratur in siluis. hieme quoque ... plumis in arborum cauis ... Columba autem e contrario hominum diligit domorum in ... blandiens ...

Columbae dictae quod earum colla ad singulas conuersiones colores mutent. aues mansuetae et in hominum multitudine commorantes ac sine felle. quas antiqui ueneriis nuncupabant eo quod nidos frequentent et osculo amorem concipiant.

Palumbes ... fructus ... pabulo ... Alii ... appellantur quod ... Numidicae ... corpore ... copulam ...

Perdix de uoce nomen habet. auis dolosa et immunda. nam masculus in masculum insurgit et obliuiscitur sexum libido praeceps. adeo autem fraudulenta ut alterius oua diripiens foueat. sed fraus fructum non habet.

Dénique dum pullus nocte proprietarius
uidérint a quod ūlnr
ancoai hucque obiarelunc una ta
udtundénque ūnuia ūtūnaūaī
Cozumcéruronouocirdicaur qur
cerérorraqurnocua tocquodurt
fuória primplnorraqulnrulu
hérudunérdihubéria aēporiūnū
éraūaād ēpulru mumuadrūrmtū
Orraqomédrudicaūquónrqēducia
éuarūtpurpinquunaātuscipiaā
uidénrrūpia. Acpparteuruéia
unuārrdrucénrcolliciaūrqhrcī
ēaānipquūcuuéria primudircn
insnecuorqruaārrimorhubéria
ránnuūnunox quūobcuurū
turudaārrūrūéeilnaāndixbrūa
Solūhocunimulrcuadhomo cu
ducūpuaāaūrmorbū Opopūqēri
uppblūa tocquodraārrcorūumunu
conridéria bapārrūaapurcuaūr
fimodbirrporcirrimu crrraārrcau
abquluūau rēplirrēplcrrrāūmuno
raārrcorrcōmonūr culrūquūnt qirqr
rtūnūxéria dormaūpqēdamond
ruppcūnaārrcūdbia Tuchor
quorrpuni circulorrocūa uuocbpr
prrunnūuar hucūnādhubārāā
rnlnor rcupulrrurcopar pparbrlbā
āpurrrorrolucārrnplonūuūnrrpu
aūfuanquandéficūa ozrulut circūr
cignuma Purrbārrrunaminuaūolu
aūlu upurrūuarrūccuau ūdāpūrlli
āpurrū Mcrulu ūangiārrmādulu uo
cūrūar. tocquodmodulār Abimérulū
ulūanocuau qūrimérrūolūr hécū
lnomnibloeirrnigurria lnuculuūm
cundiduéra Crūdouūmdicaūqōd
cuorrnonrumēa rrēdbr rēdlnuāncu
puia uārcurādūa ēquruūnbirrcap
aorrnuororbārāā flēquororcūrūlaūr
puolūr. dalnnidircōrūnūdir. dicūdirq
pārrbrqllérarrrimu hubérānūqēdū
pārrcūquodlurrrurrdérua nārup
pārrauculminu udimrquōquūbnonln
pānaūr nérūquū prrdubra ōrumu
aūrrqrnolua lbidlnntcōmorrūaūr.
Qurdurrūaūndiaūarrdrcaūr lnnirqnū
cōrqrnorrbārrrūna Qurdlnquū
rnulrūaūrrūr cubrārrcorrūurcūqnnt
rnrpuaūaūr indāāpnūdrbrūūpā
ūnārqnorrbrua mrlūrlnulbn cūcnqt
pnrpurnoūcūaūr quodprnurpurnrlrn
pūrnnumārlūrūaūpurārbrūaūr

Ficedula dicaūquodficarmagnrēdua
pūdrāaūrūaūriculorūcāūrillo. Quūmt
ficurūma quūpurcūrdulcūrūaūr
quūrpoaūrnūmnōdārdiaūūūmlhr
Cunqulūr quodrpinrārcūrdilpūrcīd
undtrāūpudgrrcor ūcūāūrdicaūdra
ubūcūāūr ldārrpinrquilbūlrāūr
Aūquūrrdicūna tālngrārālnmoāū
rālnuolūāū ālnuocūūūūrignūdrt
cōrārāūāū Orcūnérūlbūūcūāqōrrt
cūnāūqūūrpicūūpūcūūa uacorlb cōmx
picūr ūlrārqūolūāūorārāndārrqūāūrū
ūdāāūr qūbrūūdūrrcrūālnrbrūdūūāū
quodlmbrūālrdrāūārrā rlpnrrpārpnrpārā
ārlārprrpārārquūūomrlubārpnorupārā
ūolūnārr Tdrārūpūcūna rpārānūqū
mozlnubrlb qēmcōmonrūūcūā ōrūāūqp
mrcāūlārrqrūlbrrbārrārūolūārūcū
mūārrrādpārlnubrūāūa Omnūūūmqrrū
ūolūcrūm lrrnurcūār prrnrārūūūqrūūdr
lnārūūlorrūmārrūnrcorpārrrpārmūdrārā
ūnnūār Ouū ūūūdicūāū ūbrrqārdrrā
ūūūdū ūnārūūū ārqūodlnārrrārūūr
hūmorrārrplārū nūūūmārūbrrāqūodrc
ārrrpūrūūmorrrlubār ūūūdūqūodlnārrr
quārūūūūmpārrāā ūūūqrrrcūlubrrrū
orrqūmārrūūr Illūūūūmdicūūā ūūū
lnāārrūūblūūāū ūūūūūūmbrūūūūārr
concipūūūāū rrārnrrūāqrrnrūbrlūū
mrrqūqrūūrūūnārcōūūbrārrāū mūrrūūlūūū
cōrrcrrpārr ārrrūūūūlrrrpūrrpārrūūāū
Ouorrūūārrārrūdicūūā ūālrqrrpārūū
ārrrūūūūrūūbrūā ūūrūūrārqūārrr
ārrrūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ārrrūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū

Deqinuntisuolatilibus
prārdicūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūllrqārr ūtprrbrqūodrrnrqārdlrbrūūr
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū
ūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūūū

ricuare rubor dicitur fuscidum lu
ut pte dicitur. Cerator greci up الزبر
pellunt quilnq; aerem fuscum pur
ab multo ere cretum aut quo rubigi
nem ere pu aut a dicta quod cura ru
ducuna. Fucus tra multorum pte رقيق البعيو
bronte minor. Dicta ruum fuc
quod ultimo lubor tedua. quuri fu
gur de pure dicta aut nimquod nou bo
rubra. Dequo unt gilur lanu bufer
pecus uprete pilum uncta. Ut pte ru
bron truo cua ucu bol de tauc uullo
quod de tire cotho nat. Sicua uum
rcu bronor nur cun aur de equor
cum bu puaridir. lau chir loci rept
nur cun aur rcu fubi un dare cogno
minu aruna. Tuuri uo cun aur rcu
rubi aere rare ricinorimile.
Bupte tra mrunimul tra tra purum
In lauluri illum rcu rubbo loqui
pcti fulla lnaq; ebur bobemuxint
ut tranum hubta de uoru aiq; uc
aere fellt. lau lnflumu a uarupua.
Cicendelu rcu rubbor qtra to qod
grudi tu tuolunr lucta. Blua at
ucolorem ucupua at rigidt tacopte
hirremunq; aneguna unde ta ob
lua at ucolorem dicuna hocum
unimul lucemundi tenon pdaaur
cogrum umyret. Numur cu lucipau
balua au lucifugura pnecatini
aunaaubulua. Pupilon tu uicule
runa quemuxime hubundua flore
ab multus quirquemiculor ratricore
ruo fucunanurci. Lucu rau qod
pedibria longiruetlu aurau. uidta
tuq; ter aumuriaamu quu aere rate
ura cou ppellua. Oicudi tecicudor
nur cun ar rpua. hoc lnlauluumpd
tegi nor mu aere unanceurquu ulbi
Murcu tecicouenia ricua tam hoc
ricua tau pernoua at lnuquu uu
quaem pora aumuro er pua um.
rumbercia. Cnomu cpecto uocudi
ldtra murcu cunipa. Nu cinocpet.
cuni ruocuaur. Culqu ubi cu lodicir
quadrunquinfrugra. hoc tatimort
fraulu lnmodu raamuli quucunt
aere brua tarunquinembibua

Scinfer mur cominuarrim tru auctor
pmolerat. quuabtau plucyu pur
tegipaa or ppter cetur tra. Ipotrarur.
ummulur mnarum uculer p
molerat im hotrarur uum qrecumbi
quiluantur lur uu lqaaubur
nocuaur. Libonter quilnumonur
cunaar qeruylqomur contrum ao
uppellua. Unde tau fronur quudmt
tepecaur. tafubulupte lnciprr. qcorel n
oculiraur libonter lnuolua. Curculio
dicaur quu pnetnihil qrquud
nirquaaur. Incipit liber xiiii

Prefuuao.
Inhoc libello quur lnquu dubrebiau
bellu quur dunctlicuur. ricaurq
aerrum tam uirrpuaquudnoau
bimualnmodico lecaoreu pcurrua
tacon pendiorubrebiauat. ucahimo
loquur tor cuurur qcognorcua.
Si. Demundo. Si Deyahomir. Spetlambad

Demundo
Mundur tractu tacaerru mur tta
quelnterop tudi. Dequodicaur. ta
mundur pum fucaur tra. Mundur
luantu flor o pirdicaur quod lnrepi
aere nomodauria uacetur ol lumu ur.
muru: nullu bnu tequir tel tlambaur
concirutra. ldtoqrep lnmoautra
Unde tau mmulu uu tron uidbnar.
tlambrau. qmpretlpru lnqidmobar
Cre cu tron mmundo de tonumonaaud
commodu ubruna ppardu tria at
tlambraar tapulcriaaudinemridbru
Appellu aur tu pudtor chorror qod
rignificua ornumbraar. Nicilnimudo
pulcriur oculi cu thirurpicim. Qua aar
uum tre lumu qu mundi ldtra pugur
ornenaam. ta occidbraam repaandmont
tamridit. Omnir. ubqcoraurolirtra
nccupuaur. Occidtequod dit fucua
occidbre uaq; lnatrire. Abcondta enim
lumnmundo ta aanthrurrup lnducra
Sepaandmouumur tpaimratlir uxyr
uocuaur quelnlpro tuolu at vocaudr
hic proprie ta ubtragedicaur. tequod
ubtaadur. Sicua pocaula. inpraar
lnaarbu ctlu. Apridir. ut quu libro
fucua mdu dit. quurimodi tr. utque
tunc pri mcua uehir. mcru tupuru
dicaur. Lunu ctla dubruna ornta
occurr. Nu unu poraaurol pre cedio
ulur tre cipia. Cur dinerum mundi
duo.

St paul dicit notam en dicit in ipsi roni
uolubi aur caelum. II De athomis

Athomos philosophi uocant quasdam
in mundo corporum partes tam minu
tissimas ut nec uisui pateant ne
que tomen id est sectionem recipiunt.
Unde et athomi dicti sunt. hii per in
ane totius mundi inrequietis mo
tibus uolitare et huc atque illuc
ferri dicuntur. sicut tenuissimi
pulueres qui infusi per fenestras radiis
solis uidentur. Ex his arbores et her
bas et fruges omnes oriri. Ex his ignem
et aquam et uniuersa gigni atque con
stare quidam filosophi gentium puta
uerunt. Sunt autem athomi aut in
corpore aut in tempore aut in nu
mero. In corpore ut lapis diuidis eum
in partes et partes ipsas diuidis in
grana uelut sunt harene. Rursumque
ipsa harene grana diuide in minu
tissimum puluerem donec si possis
peruenias ad aliquam minutiam
que iam non sit quod diuidi uel secari
possit. hec est athomus in corporibus.
In tempore uero sic intellegitur atho
mus. Annum uerbi gratia diuidis in
menses. menses in dies. dies in horas.
Adhuc partes horarum admittunt diui
sionem quousque uenias ad tantum tempo
ris punctum et quandam momenti stillam
non potest. hec est athomus temporis
in numeris ut puta. octo diuiduntur in quattuor.
rursus quattuor in duo. in duobus deinde duo
in unum. unum autem athomus est quia in
secabilis est. Sic et littera. nam oratio
nem diuidis in uerba uerbum in syllabas
syllabam in litteras. littera pars
minima athomus est nec diuidi
potest. atomus ergo est quod diuidi
non potest ut in geometrica punctus.
Nam athomos grece diuisio dicitur. atomos
athomus indiuisio. III De elementis

Hylen greci rerum quandam primam
materiam dicunt nullo prorsus
modo formatam. sed omnium corporalium
formarum capacem ex qua uisibilia hec
elementa formata sunt. Unde et ex
eius deriuatione uocabulum acceperunt.
Hanc hylen latini materiam appella
uerunt. ideo quia omne informe unde
aliquid faciendum est semper materia
nuncupatur.

Proinde et eam poete siluam nomina
uerunt nec incongrue quia materie silua
rum sunt. Greci autem elementa stoichea
nuncupant eo quod sibi societate quadam et con
cordia et communione quadam conueni
ant. Nam haec inter se quadam naturali
quadam ratione ita conciliata esse dicuntur
modo origine ubi ignis ex parte aer
ut quod aer ignis modo ut aer ut quod
ignem ut aliquid in nubibus densatur
aer in aqua densatur ~~quod...~~
in terram crassescit. Rursumque terra
diluitur in aquam. aqua in aerem sub
tiliatur aer in ignem extenuatur. quapropter
omne elementum omnibus inest. sed unum
quodque eorum ex eo quod plus habet
accepit uocabulum. Sunt autem diuina
prouidentia propriis animantibus
distributa. Nam et caelum angelis aerem
uolucribus mare piscibus terram homini
bus ceterisque animantibus auctor ipse
impleuit.

I. de caelo. II. de partibus caeli. III. de circulis
caeli. IIII. de ...

IIII De caelo

Caelum uocatum eo quod ad quemdam caelatum
sit in parte luminibus habens
stellarum uelut signa. Nam caelatum
dicitur uas quod signis eminentioribus
refulgeat. Distinxit enim illud deus claris lu
minibus et impleuit sole scilicet et lune
orbe fulgenti et astrorum micantium
splendentibus signis adornauit. Hunc
autem superiorem caelum dum hic autem greci
uranum dicitur. apo tes oraseos id est a
uidendo eo quod aer perspicuus sit et aptior
ad speculandum. Caelum autem in
scripturis firmamentum uocatur ideo
quod caeli ... firmamentum
firmum firmamentum est. Interdum caelum
pro turbinis accipiatur ubi nebule et
tempestates turbines fiunt. Lucretius
caelum quod dicitur aer. Caput nostrum uulgo
caelum appellatur quia manifestatur
... Item incorruptio
... caelum appellamus.
Nam cum dicimus tonare ut nubilo querimus
aliquando diem qualis sit aut
aliquando qualis est caelum.

IIII De spera celi

Acathar locus terra in quo ridetur ua
tari quam sicut attulerunt quia tota
mundo sit in medio aut rotunda terra.
Sunt uero et alii qui dicunt eam planam
uel extensam et planam uel habentem terra
rotundam figuram. Spera caeli dicitur quod
rotunda sit in rotundum formata terra
rotatur quia quidam uolubilitatis.
Sfera uero dicitur aer ticua et pila quibus
luduntur in fundamentum. Nam philosophi dicunt
caelum esse sfericum figuram undique et conueniens
omnibus partibus aequaliter conclusum terram
in medio mundi mole libratam. Hanc eam mo
uentem dicunt cum mo tali radio ... in
... quod occidentem
circumlustrat partem orientis ...
... luxta ... inter partes eius ...

Axis est septentrionis linea recta
que per medium pilam sphere tendit. Et dicitur
axis quod in eo sphera ut rota uoluitur.
Alii quod ubi pluuiarum terra. Cardines autem
partes sunt axis. Et dicti cardines eo
quod per eos uertatur caelum. Poli sunt
circuli qui currunt per axem. Horum alter est
septentrionalis qui numquam occidit
appellaturque boreus. Alter austronotius qui
numquam uidetur austronotius dicitur.
Et dicti poli quod sint axium cycli ex uso
plaustri et polis dicti sunt numquam.
Sed polus boreus semper uidetur austro
notius numquam quia dextra caeli
alta sunt una preme una terra. Conuexa
extrema caeli sunt una curuitate dicta.
Nam conuexum curuum est et in clinatum in
modum circumflexum. Lucentem circulum
uirtutem qui in sfera uidetur et candorem
dicant quia albus est quem lacteum dicunt.
... circa sol. ... splendore
... luce ... lucet. IIII

De circulis caeli

Zonas in mole rotunda caeli circulos dicimus
... quorum duo per extremitates
incolentur ... quorum dum ... in
... frigoris ... calorem.
Zona in medio est quia ... qui zona
uel circulus appellatur et quod in circuitu
... sol ... ia. Quorum primus
circulus id est septentrionis appellatur
eo quod in ... uirtus
... septentrionis
appellantur. Secundus circulus qui et hemi
tropicus dicitur quia in eo circulo

sol aquilonis finibus extra circulum
sui circuli non uenit ... tropicus
talis ... tropicorum appellatur. Tertius
circulus hisemerinos qui uelut ... id est
aequinoctialis appellatur eo quod sol
cum ad eum orbem peruenerit aequinoctium
faciat hoc est noctium et lucis aequalitatem
uel tempus. Quo circulo dimidius ... est
per terrae conversationem perspicitur.
Quartus circulus ... tropicus ...
eo quod sol ... circulo ...
... Quintus circulus ...
tropicos quia in eo hiemalis ...
brumalis appellatur. Id est quia sol cum
ad eum circulum peruenerit hiemes ...
... aquilonis partem ... faciat
...
... Zodiacus ... terra

IIII De aere

Aer est elementum plurimum habens
admixtum raritatis ... comparatione
elementorum. Deo ... Hunc enim
plurimi celum uocant. Aer dicitur ΑΠΟ ΤΟ
ΑΙΡΕΙΝ uel quod ferat terram ...
... ...
... et ...
... non potest ...
... partem. ... Ventus ...
... qui ... humidior
corpore ...
... uaria ...
...
... nubibus ... confluentibus
nubilis ... Turbulentum ... confluentibus
densioribus nubibus ...
... Nam et ... nubem est
... fuscum ...

Nubes dicuntur ab obnubendo id est operiendo
caelum unde et nuptae quod uultus suos
uelent ... quod ... Id est
in terra ... aqua. Nubium
... facta ...
conglobata nubem efficiunt. Unde et
illud ... in nubem ...

I Pater meum ... hi ... filiumnisi ... hi
I Pater ... hi ... pluuius ... hi
... II De tonitruo ...

Tonitruum dictum quod sonus eius terreat
... Multo ...
... concussionem ...
... dicitur.

quia cum procella uenti insinuauerit nubibus se et ea (?) inmiserit turbine in-
ualescente exitumque quaerente nubem
quam excauauerit impetu magno perscindit
ac sic cum horrendo fragore defertur ad
aures. Quod mirari quis non debet
cum uesicula quamuis parua magnum
tamen sonitum displosa emittat. Cum
tonitruo autem simul et fulgurat et prius.
Sed illud celerius uidetur quia clarum est
hoc autem ad aures tardius peruenit.
Lumen autem quod supposuit [illegible]
fulgetrum uocatur. Quod ut diximus ideo
ante uidetur quia clarum est lumen.
Tonitruum uero ad aures tardius perue-
niat. II De fulminibus.

Fulgur et fulmen ictus est caeli et fulgur a
feriendo dictum. Fulgere enim ferire et
percutere est. Fulmen autem conlisarum nubi-
um fit sonitu. Nam omnium rerum conlisio ignem
creat ut in lapidibus cernimus ut in dentibus
rotarum ut in siluis arborum. Similiter modo
in nubibus ignis. Unde et prius nubila
sunt deinde ignes. Nam uentum talem ignem
fulminis in nubibus fieri et in pulue-
rem redigi [illegible]. Nam uentum fulminis
ignem ubertim multo acriorem esse
acutum quia subtilioribus est elementis
factus est quam noster ignis qui nobis in usu
est. Trisulca autem dicuntur fulgura
fulgur et fulmen. Fulgur quia tangit
fulget quia incendit. Dicitur fulmen quia findit. Ideo et cum [illegible]
dirs fingunt. III De arcu.

موس سحاب

Arcus caelestis dictus ab arcus similitudine
seu curuamine. Iris autem huic nomen pro-
prium est. Et dicitur iris quasi aeris
id est quod per aera descendat ad terras
hic autem uulgo resplendet aduersus nubes
quando ex radiis solis accipiunt. Et
[illegible] fingunt [illegible]
colores illud [illegible]
[illegible]
[illegible] colores

الامطار

IIII De pluuiis.

Pluuiae dictae quod fluant quasi fluuiae.
Nascuntur autem de terrae maritimisque exha-
lationibus. Quae cum [illegible]
[illegible]
[illegible] compressae stillant in terras.

الوابل الهاطل

Imbres et ad nubes et ad pluuias pertinent
[illegible] nubes

Sunt autem imbres nimbi repentini et praecipi-
tes pluuiae. Nam pluuiae uocantur
[illegible] quae pluunt [illegible]

الوابل

[illegible]. Imber [illegible] nubes
ad pluuias pertinet. Dic[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

البرد

[illegible] imbri. Grando
appellatur a granorum similitudine quod
formetur granorum similitudine.
Hiems autem [illegible]
[illegible]

الثلج

[illegible] soluitur. Nix autem
[illegible]
[illegible]. Gelu autem
quod [illegible]
[illegible]

الجليد

Pruina [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

الرذاذ

Ros [illegible] quod [illegible]
[illegible]

الضباب

[illegible]. Nebula [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

الغمام

[illegible]
[illegible]
[illegible]

الطلال

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

الطل

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et inde stellis lumen eius perimi. Sic et alii credi-
nobis cum nubibus tegitur non ut uideatur
liminatum. Lux ipsa substantia est, lumen quod
a luce manat, id est candor lucis. Sed hoc con-
fundunt auctores. — De uentis.

Uentus est aer commotus et agitatus.
Uenti pro diuersis partibus mundi diuersa
nomina [illegible]. Dictus autem uentus quod sit ue-
hemens et uiolentus. Cuius uis tanta est ut
non solum saxa et arbores euellat, sed
etiam caelum terramque conturbet, maria cō-
moueat. Uenti autem quattuor principa-
les sunt. Quorum primus ab oriente Subso-
lanus, a meridie Auster, ab occidente
Fauonius, a septentrione eiusdem nominis
uentus flat, habentes geminos hinc inde
[illegible] spirantes. Subsolanus a latere
dextro Uulturnum habet, a laeuo Eurum.
Auster a dextris Euroaustrum, a sinistris
Austroafricum. Fauonius a dextra parte
Africum, a laeua Chorum. Porro Septentrio
dextra Circium, laeua Aquilonem.
Hi duodecim uenti mundi globum flatibus circu-
agunt. Quorum nomina propriis significationibus causis
nominata sunt. Subsolanus uocatur eo quod sub ortu solis
nascatur. Eurus eo quod ab eo fluat, id est ab
oriente. Est enim coniunctus Subsolano.
Uulturnus quod alte tonat, Euro plenior.
Alias cum nimius uulturnus flat, fulminatio pollet.
Auster ab hauriendo aquas uocatur, unde et densi-
tatem facit et nubila nutrit.
Hic et Notus a Graecis appellatur, quod pestifer sit;
corrumpit enim [illegible] corpora
mortem [illegible]. Austri [illegible] reliquae
regiones [illegible]. Sed [illegible]
[illegible] sicut Aquilo [illegible].
Euroauster dicitur quod ex una parte Euro iun-
ctus sit. Austroafricus [illegible]
Austro et Africo iunctus sit;
ipse et Libonotus dicitur quod inter Libum et
Notum flat. Fauonius uocatus eo
quod foueat fructus et flores. Hic Graece
Zephyrus [illegible]
[illegible] Zephyrum
[illegible] eo quod flores et germina
eius flatu uiuificentur. Hic [illegible]
[illegible] quod fouet [illegible]
[illegible] florere [illegible].
[illegible] Zephyro [illegible]. Africus proprie regione
uocatur. In Africa enim [illegible]
Corus [illegible] occidente [illegible]
uocatur [illegible] circulum

claudat [illegible]
[illegible] dictus
[illegible].
Septentrio dicitur eo quod a circulo septem
stellarum [illegible] exoriatur
[illegible].
Circius dicitur eo quod Coro sit iunctus.
Hunc [illegible] apud Gallias
[illegible]. Aquilo dicitur
eo quod aquas stringat ac nubes dissipet.
Est enim gelidus et siccus [illegible]
[illegible]. Ind-
[illegible] frigidissima
[illegible]
[illegible] Auster autem
humidus et calidus. Ex omnibus autem duo
cardinales sunt [illegible]
[illegible] Aquilone [illegible]
Indiam [illegible]
[illegible] incipiunt [illegible]
[illegible] dicitur. [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
Aurae [illegible] dictae quod [illegible]
[illegible] id [illegible]
[illegible] dicta.
Alias [illegible]
[illegible] uocatur [illegible]
[illegible]
[illegible]. Turbo [illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
[illegible]. Tempestas [illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tempestatem [illegible].
[illegible]
[illegible]
Procella [illegible] quod [illegible] id est [illegible]
[illegible]. [illegible] procellarum
[illegible]
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] flumina [illegible]
[illegible].

الشمال
الرواح

DUODECIMUENTI MUNDI ROTA CIRCUDAT

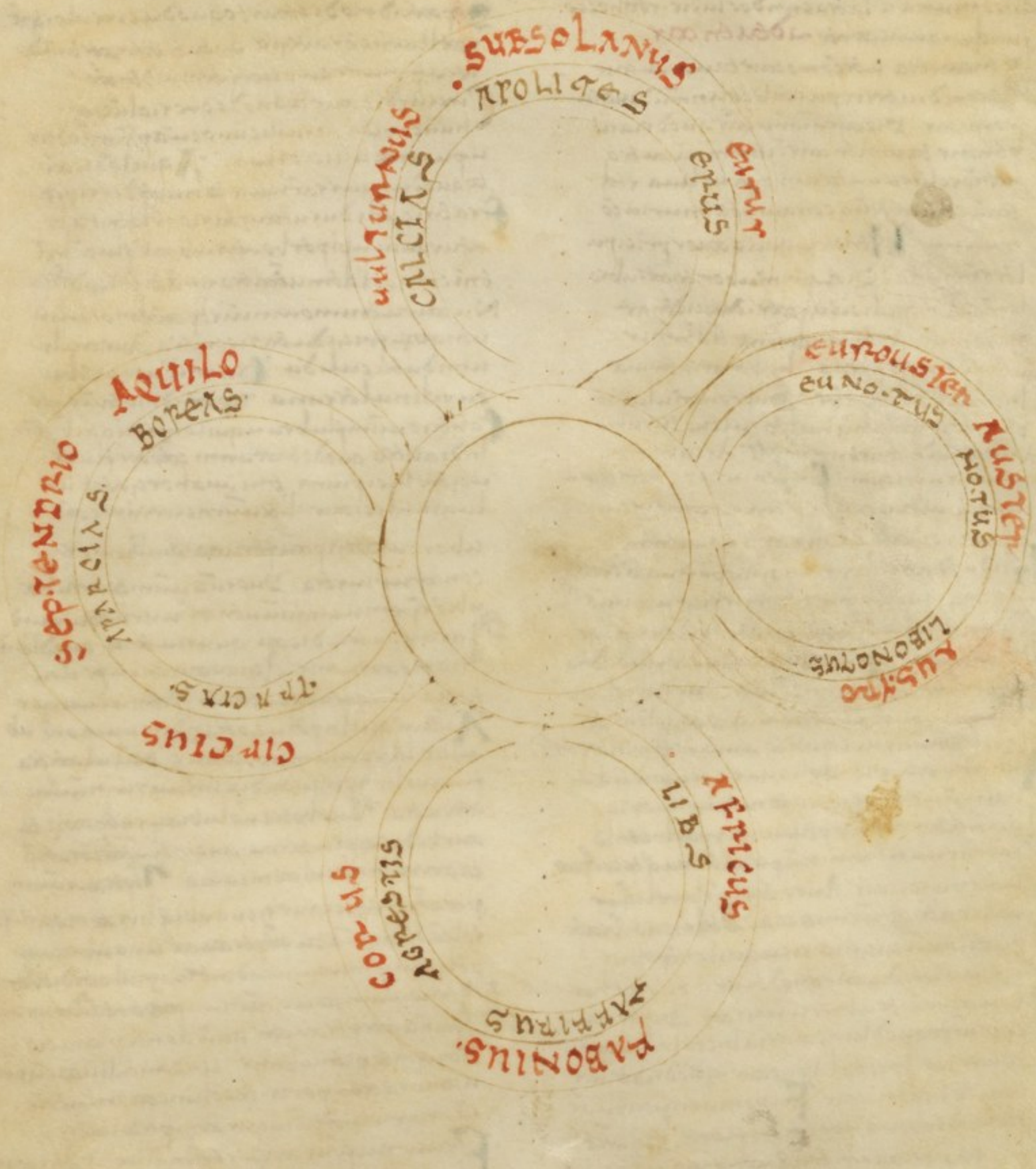

i De liquor ii De aduersis aquarum liquor
iii De mutationibus iiii De occasuno
v De mari aduentorum mutat
vi De mutationibus mutat vii De fontibus aquarum
viii De lucernis aqua ingrediuntur ix De stubis rota
reliquarum quarum nimbis x De lumine nimbis
xi De illuvie. i De liquor

Aqua dicitur quadruplex esse et liquor
hinc dicitur aqua quorum appellatur quibus
locis ruit ducum multi dicimus
humanis et lamina aqua lamina aqua.
Undo gruum ordinum ordinis quibus lamina
aqua lamina dicitur. Aqua vitis
mina aqua cocitro omnibus in porta.
Aqua in metallis aqua aduersa aduersa
uersum fluuiorum in corpora
Arcadia nalnubium tactus in iudicia
quidem in nubibus liquor in corpora
ab puruum a lamina aqua puriuit
ulta audinem ru piuna tar super
summu effuit omnia in nostrum uiet
aramcuiu fuina Arbores fructa
burq prodiuna sed dabit gina
pecua ab lumina pecua cuncarum
mina ab ambuina.

ii De diuersis aquarum

Aqua rum aduersis aduersis mlau
tra Alitemmulis Alimiaui
Alitulumnis Alitulfuris Alitbi
aumnis Alicurum oruo qudibat
Nulla aurum aqua ulbulbuqut ul
nimbus medianur. In aulu foeret
vomis oculos quilin bruciuna In ti
opulucur bra quos fuiu corpou
utlidoliuo nia arcuna Zumofor
in uiperis cunoruu nocbrfucia.
Excliuo molucula ulitquibibria
Cuinia arcdiu hubara In solnrulu
fonacimbret quotbuer fuina
Inuocau duo fonar ulaurmano
mumulatrob libri on tuffera.
Citicin fonr uno rumucrani gallia
Gotrtlucur fumulrera dapogibi
bernaurdon libidinis qundercia
In cupum fruna aqf quercolliquar
fomnuricauuo In rumu ubolet
dicuar In tropi fonac tubro
quibibria limplucur pia.
Cabri fonrurcadit ubonarfonino
pacacar In rcilu fonaiu duo
quos uiratmlimpcirdua ulac
fcundu aqrituu fucra

fuqorcqmuna rp.

Inaerulu duorum fluminu pumo
libnacro bmqrupion pulacro
ulbur pu aroquumur Chaui lucr
Inumbria muximorbobr qigma
Ruahinirpulu dirquir lumaaq
aqulur Induum In rpulu aclucu
ludtt nihilmorqipoacraquidqi um
mububa In indirredin uocurraugn
In quo inhell Innuua ratanumaqor
Lacoorulnulchit lucupponidum
omuflyaaua nihilmorqiar
pouridponr In frqiu rupu cyma
fnucubi uqua proflubatur
hsraaupptlluau quodlicopoaua
In aqtfera Clomuraugn recibit
ar dro odorcubrqia proximu aar
Ponrcra Inu fricu cinu aplumonu
Equibumorrnqxb humuraringia
fubilluraarum Inctrpiarmroludua
Ponrlobln dumu quaarlmunocolot
muaarredrqiaar Idtraqulbrcari
sunquinciu uridem tacipiam
Dinirmcrib Inumqbrnbr pbhirum
colopem In aroqodrarlucurbra
aarlndrbla umurur badtlndtaaqr
dulcir Porrilouidu dicimoarr
nolugibuqurrcollnccuaroorrdcbq
tbullia Inlidbu quodumur subuq
omibr recubuaar In rundumupoar
culidi oculirmcd mar fuurrunqma
Nu cbora aacd baqrqaarbrqfucin
In rpiuobrrbpo acrmlnquo fucorbqaqdr
uccbnrb tauccendu aur qcaacar.
Aqua qurumu aar foarmbrrflauul
qmacrindit ua nobr bu aar. Iauindbar
nocar uaaccar uano aaquar
Iu uolnmulaar locrruquomuua ppoa
forbnar aumanu ua uulntu cuir
fucua Qudlumni aarrcua quomulat
rulfumr tauluminr hubara Iauq
quupuomurcubraarruquupreqiduum
uicinorulfumrculorr con
aucau rcundorcra nocaulrulborqmr
bfflua rcdpmuaaur dunoma
Sulfuraiulumon quorcu fomu
uqua aqrua mu aarrul lnqplanumumsa
mocrb Inculorcnacim.

iii De mari

Ma rcrauqmarucqnorulr
collar no Dmorbni cognequa
uqumi rrulrbrra rudulcr
hu uuutmarru nu cupuaqr.

lixa illud. [illegible]
uocabula mutat. propria autem nomina
appellantur eo quod [illegible]
At quorum nomen occultum, quaeque aqua [illegible]
[illegible] quique fluere amnes ut [illegible]
[illegible]
Alia autem dominum [illegible] ducebat [illegible]
[illegible] nomen sumpserunt
[illegible] flumina
omnes fontes [illegible] hoc [illegible]
quod influant [illegible]
non [illegible] Dein de quod [illegible]
dulce fluentum [illegible] quod [illegible]
multa [illegible]
illum [illegible]
[illegible]
[illegible]
fontes [illegible]
[illegible]
[illegible]
modo [illegible] IIII DE OCCEANO

Oceanum graeci et latini ideo nominant
eo quod in circuli modo ambiat orbem.
Siue a celeritate eo quod ocius currat.
Siue quia purpureo colore nitet.
Oceanus qui circumfluit oras terrarum
amplectitur alternisque aestibus
accedit atque recedit. respirantibus enim
in profundum uentis aut reuomitur aut
resorbetur. qui ex proximis regionibus
diuersa uocabula sumpsit ut gallicus
germanicus scithicus caspius hircanus
atlanticus gaditanus. Gaditanus oceanus
a gadibus dictus ubi primum ab oceano
maris magni limes aperitur. unde et hercules
cum gades peruenisset columnas ibi posuit
sperans illic esse orbis terrarum.

V DE MEDIO TERRANEO MARI

Mare magnum est quod ab occasu ex oceano
fluit et in meridiem uergit. Deinde ad
septentrionem tendit. quod inde magnum
appellatur quia cetera maria in com
paratione eius minora sunt. Iste est et
mediterraneus quia per medium terrae
usque ad orientem perfunditur europam et africam
asiamque disterminans. Cuius prima pars
sinus qui in hispaniam perfunditur hibericus
et balearicus appellatur. Deinde
gallicus qui narbonensem prouinciam adluit.
Mox ligusticus qui iuxta genuam urbem
est proximus. Post hunc tyrrhenus qui italiam adluit
quem graeci ionium itali inferum uo
cant.

Inde siculum quod a sicilia usque ad cretam
tendit. Deinde creticum qui in pamphiliam
et aegyptum pertendit. Deinde hellespontus
qui in septentrione tortis anfractibus
[illegible]
[illegible]
quo xerxes ponte nauibus facto in graeciam
commeauit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Inde post [illegible] in plurimam latitudinem
paludibus [illegible]
fluminum dulcium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
non [illegible]
[illegible]
uocabulis [illegible]
[illegible]
Nam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Hic cursus ab occidentali usque a fabulosa fera.
Alio praecipitatur per ... solis calore
soluta mari in quo cecidit ea nomen
imposuit. Frixus quoque cum helle sorore
sua fugiens insidias novercales
conscendit arietem. signum ut erat
habebatque in qua liberati ita hellespontum
sororem ... praecipitatum ... dicitur in
mari ... hellespontum nominavit
dedit. A bordinis hellespontum propontis adit
nunc dicitur propontis quia ponto ... praetendit
... ...
locus ... . Ex parte ...
... Gallicus ... Europae ... Africae
Libie ... quia proximus uno ...
impurus. Pontus ... ...
... ...
... plurimum hoc ... ...
dicitur ... pluvium ~~...~~
~~...~~ et quod ...

xvii De sinibus maris

Sinus dicuntur maiores recessus maris
ut in mari magno ionius in oceano
caspius. Indicus persicus arabicus qui et
mare rubrum quod oceano adscribitur.
Rubrum mare vocatum eo quod sit
roseis undis infectum. non tamen talis
natura est sed ... vitiatur et
inficitur quia omnis terra ...
... ... colori
proximus. Ideoque ...
... ... quibus pictura
... ...
... ...
quidem ... colorem ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... hoc
mare ... ...
... ... appellatur ...
... ...
... dicitur quod ...

xviii De aestibus et fretis

Aestus est ... ... Fretum ...
... ...
... ...
... ...
... ... Fretum
appellatum quod ibi semper mare ferveat
Nam fretum ... angustum ... quasi fervens mare.

abundantiam fervoris nimietate ...
... utriculum. Nunc ... dicitur ...
... ... fervidum. Ideo ferventi ...
fervoris habeatur. Fretum Siculum quod
Regium dicitur Sallustius auctor est
Siciliam Italiae coniunctam fuisse. et dum esset unum
solum medium spatium aut per humilitatem
obrutum aut per angustiam scissum.
Et inde Regium nuncupatum quia Graeci abruptum
hoc nomine nuncupant. Et autem ...
trium milium ...
... fabulosum in fumo ...
... Scyllam et Charybdim ...
Scyllam accolae saxum mari imminens
appellant. simile celebratae formae
procul visentibus. unde et monstruosam
speciem fabulae illi dederunt quasi for
mam hominis habentem capitibus succinctam
caninis quia collisi ibi fluctus
latratus videntur exprimere.
Charybdis dicta quod gurgitibus occultis
navigia sorbeat. est enim vertiginosa et
... ...
profundo ... Ter in die
... fluctuat et rursus sorbet. nam
accipit ... vomit ...
... ...
... In mari ... Siracusis ...
... ... quod ...
... ad propinqua ad ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... appellata ...
...

xviiii De lacis et stagnis

Stagnum est aqua quae ... ...
... ...
... dicitur ... stagnum ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...

الخامس (?)
جبنون (?)
الخاصه (?)
الخامس (?)
البحر (?)
الحراب (?)

mórgandu arauu brirquuqũ quae di
mórin rapuã rérilluna ea qũ unrit
hemónae intiru cõ fórã ecuaũaur
ſáln équónarmo bónaur. rérraónae
aurbinib' bicaumin éqa dſu omisrauq
nuaur. nápnuuqu aonipuaóia
quuomũnuaoaeuónai. Inpresidũ
mórqũaur. nóemuaerium ullamsur
aanóa. nirquibiaimine Inluraud
hucmũuaeórum fórunarupnuaur
ea aincaodemórgilumine. hocamur
sulinuriũdicaur riu fluculurpula
ldéra biaiminir ea gra Inludtu Inae
lónco ea zoroouruu. longiaudo fluraq
udzonr uruubicdirnqiaur. hiraudir
répaingóaar ocanuqinau luaraudo
raudir cháqãinqu qinau urquduicinu
rodomor. Lucuranbórudir ubappido
aabórudiuocuaur quodcõdũdrodérlno
nor. aabórucórum recondidia eraũum
Inludtu omnib' ldcirrulubriar taud
ranaaaónco rporum quodũmodo effi
cuiorcirrura raudiu. Gnóur lucur
ampluirinl Inludtu lõ graudinte. cv
eraóndiaur raudiu. luadunint. ra
diffundiaur. crpũ aib' uquir uirũ
nonuóraur rédaóel proribecrétur
undtéraghinétur dicaur. ercouocu
bulo quuricónirũrribuuriũ: dénig
pdyfuriorurpuau fréguónaibuur
rpiruaibúcgiauaur. undéopuria
ulraaurétur taudpoaundũdulcrta
ubilir. Uónucurlucur lucrlaulitln
uónaru dequoflubiurnurciaur. mi
ciur quilucurmuqnicaidinfruaóper
aaóelmiaauurmurinur. Lucrinta
ruóarlucicapunitrua. Lucrinũum
dicaur quuolimppar copũ percũ
uócaqulumuqnupréaubua
Aubrũum lucruocuaur quodubórlin
rupuolurchóporróna: nũbaumaóu
rilburũdónriaauae ricumbitbuaõn
uaóculũaóelndtpunquraur uqte
rulipercpodorqruurrimrupuolũgar
ubérulraauruondéurrea. Cutanémuqrõ
ciurlnaóllqónr dólócarrilur. sepr
calórcaibumenurrddidrialocu.
Lucuruũm dóraaqri ubilnmónruuqu
conuóna. Numdicaurórraaqnt
ubóquodlllicuqterraban ódcurrua

Aumi Dcubirro.

Aburrurpropũdiaurórraquulnpchó
aarubilir

rnerpluncórquuriilucaõanũ fõlb
foraaórcapluminu precedunaitq
occulaórrubraóqréuna undtaubrir
dicaur rumanũru quit ruóaarnóto
poccultaaruónurrudmuaricóm
ubirrum. rérbrqrinaur. Plucaõr
dicaquodfluaib' fiuna uónaar
trimlnpulruuchraaõae aquit
flucaauna. Aquuóra rauaau
darinónoaauéquulir. Undu
uónoaminórlicorquirqplnmoau
óra lucrónar. ubruurimdur. Ora
moaurbacorp' Illudquodrégle
aaua. nũnbũdupréuquuóra
rédquulnmoaalquodũ óra
qrauarontqũrubfũdoarbél
undoũduuocuaur. Luaar pro
pri bicorfonaurórattdicau
luaar. quodlnuóriraarrlluaarq
Cuadaóra quérana. Sallu qé
cudia. hinc rallicdiũquirrallu
cudénr. ráruónimqrrcuóra. Dóra
quaau. lndtqia diminuauũuadi
cundrallu. dumũumraauua
pdidsa dónaarũturbombqiri
qlu. aanorquaaóra dücidar
rallnóra. Spumudicau óraubdo
quorpuuaur. Sonabrinirũaũdurt
undóanũaõi ea tu quóquo jũaur
rpumupurqnaur. hicarpuaõ

Dflumínibus

Flubiurtrapónnirquuorumdcõr
uplurdopprõdicaur. pro prõtũm
flumónlpruuqũ flubiurcuiqũ
prorũumflumónquumflubir
ldéraprorcquuquumdcurrar
Vuoliũmruna flumin ercruum
aaóerulaóerũibum. Pequourqilir
Vonõemeflumintubobluóre
Torrónrraqquuónirrcũlnpcaidicar
uũmaarrónr quuplumucrrra
ricrraaóaarrrrra ldéraurrcra
Vequopucouur. Flũmõquuparc
aarrónrraarrra. Cuqrrcubilntnũm
dcdtruna norubórauae. Illuqpar
quoruccrrtia noruaarpréquoricuq
Amnisflubiórannónrrcupródib
nédmiaurtaqlpruũmónauó
uuruocuaur. Dócurrupro
prcfpnicrrurrintuquurũna.

reu. quorū libet aquarū. Prudica
quod dicunt aut ad Inmēsū dum Era
ad Inducendum aquas Inuenim
num Inmēsū aut Inducendum Greg.
propes locum ad aut Influmint.
Pua autem a locum defertur. et quoniam
aqua a poeta adnādicat.
Pontem cum pua aut nuncupat
aquarum quae fundens quidem in
flubior propter et currentem
uccepta una et quibus nullus nocū
diuina quis Inter aut celebrem mono
tū aut. Confluunt de pure
rosa et. uas uniuersū aut propriū et
uocant hoc enim quod Inter ūnt
ut et unde ūna agmen aut et pa Ir
nigra. Cenim et Euan aut
nam fecum hic pua et pater
nilum uocant pater limum ām
ata quibus fecundi aut ūnū
ta nilum dicunt ita quorum ānum
Inuilon nūt aut nil. Euan ānem lo
dicebant. Appuran autem Inuil
dilucu de quo Inmāndi nūtrit
ercipiant et pa ubi quilon fluail
et currit a gir ara volucanal
Inam ārca. et Inundat ām et pa
fecia. Cum et fluunt quibus
cūrent cognomina et
de pure dico pi aud Indit regionē
Bicaurum fron Idaca
quod de ām fluminib mu ām ribi
ad lunc ar Inplanar ta efficiant
Cum et eum uocant. ut et et
Indit. si aur ām nil modo et
aut ta ruporī ānata et rupes
Tigris flubior mēro po aum et de pure
dico et ām et pa ām et con aum
nar. et pora ad dē et circulant In
mure ānora um Influbior uocat
um hoc ūnt pparu et loca aut
hircaur et aut nimu pnicia aut
curēa. Cuprum aut flubior mēro
po aum et de pure dico et ām et pa
orerim ām. quem ādia babilonia
Influa. hic fruci ib ut a bubānam
nmuccepia. numēbrul et cuprum
fera Euan Inarip pnāuan mēro po
dam ām ānum Inquib dulcir lau
Inequaris cuanlur alur ādrū
Gallura aurum ducar cārrini
uerra. aym. et cuprum.

uno pū et mum et Inumānū qip
diuēra. tūar longur dūdūar
rpuao. mādio et ica aut mutar milū
quia aut et aerua ublpriū biaur.
Et qua aut mū uniu dūra. ulder
de pure diri fluminib Inat lāgālū
Indur flubior ōmāar. quru bro
mur uccipiaur. hi aur pēfua
mādor et un aquirrim. et quū
ōmāa grim uccepia. quinuncld
urpridicaur. De quo lucum.
Qu dūria flubior pruū dicaur
aum ōnāa ōmāat dē et.
Arum flubior ōmāar de quo
ellur. Ua aurum pur aur ubta
cum ānim ppuam tangrim
Bucarus flubior ōmāar. et
bucaro uocuaur ferrar. et quo
bucarum ār ur et. Cum pr
pruū flubior uocuaur et. Ligu
quod mirū et quē dulcēdīnē hubēa
Ad et. a pricipēgēr quē dū Inter pur
pridir fluviarib et de po cū et dicuā
et hoc um ānquidē cignū ceiceī
fluium dirimuri et ir cum
Ruperimur. ām ānt quū bunc
monatcum et fricar dū et pēr
ōmāar. dicaur quod rupū cū aur
cū caur pro addita. ūdēta cū luxū de
tūar ūrū et ādi ulla pon et fubric aur
aum aur Inubūdū ūa ūa pōnāam
diruēta. hic ūbib Inat ūllirū
tūpra aur. ām cū pud ādūa aur pū
fēraur Inmare. Flubrum. qui
dicuaur ōmāa. Euan ām grocē
mur et dicunt. quū ūolūro ām ām
nōlō et flubur et mū ām dia ām
de ām ām ām rū et ām ām ām ām.
uāar et Euan tūp et flubir. cū
flu ām ar et pro Inp ām fri gidiorū
et ām et ām ām mōmāar pro pē hom
nib ām ām ām. Iordanū Iude
flubur ad nob fōnāar ām ām
quorū ām ām uocuaur Iordanū de
hirlegaur pro cylur ādir aum Inb
Inūnūlb ām fōd ām ām Iordanū
de Inc ām pruppōlluā. Nūrcā ām.
ām flubur ōmāar. Cadūdia ām
ām ām ām ām quī pmū ām ām ām
Euan ām ām ām ām ām ām ām ām
Cum ām ām ām ām ām ām ām ām
ām ām ām ām ām ām ām ām ām

in eum mittitur praecipitata merito abana nuncu-
patur. Cidnus amnis ciliciae tauro
monte progrediens mirumque rerum
habens. cum bibitur tam quam quidquid
candidum est. cidnum generaliter syri
proprie dicunt. Unde et eum hunc nominaverunt
quia candidus et quietus quem dionysius collaudat
reliquit in marmore ... tam quam
lus fluvius asiae. Pactolus fluvius asiae
arenas aureas trahit. Idem quondam gla-
bius. Pactolus inquam aurea qui et pro
uvia [illegible] fluvium ...
Eridanus fluvius ... qui ... torrens
cum per ... praefluens ... turbida
... quos ... vocaverunt.
Meander amnis asiae flexuosus qui
currens ab ipsis ... circumfluens
praecipitatur in sinum qui mileton
dividit et prienum. Meander autem
vocatur quod sit flexuosus et numquam
currat rectus. Inde ... Curvus
Lydiam et ... Tigris fluvius
... a quo ... nuncupatur ...
... nuncupatur ... qui
... dirimit ... eorum
... in pontum fluens. Inachus ... ut
amnis argolicus ... cum ...
... qui ... quae ...
... primum dictus ...
... nominatus ...
Spercheus ... fluvius ... superiore
... fontibus oritur ... quibus ...
... qui diffunditur in medium
... qui ... quo ...
... nuncupatur ...
... cognominatur ...
... filio ... dicunt ... qui
... in eodem flumine ...
... et ... Augeat eum
... quod ... aquam
... fluminum
... in ... mare
defertur. Tiberis italiae fluvius a
tiberino rege albanorum dictus ... appellatus
quia hunc fluvium ... dicta ...
... Numicus ... cum
numen ... quo ...
... qui ... albula
in quo ... nomen ... matrem
dicitur. Danubius germaniae
fluvius vocatus ... copia
qui ... ingentior ...

... qui in europa plurimis habita
fluminum. Idem ... quia duplo nomine
utitur ... quia ... tamen ...
... collegit ...
Oritur ... occidentalibus
partibus ... per ... orientalis
... in se fluvia recipit ...
... in pontum influit. Rodanus
... fluvius ... oppido rodo cognominatus
quod colonia ... rodo ... fuit
... cum ... currit ...
... non modicum ... navi-
gantibus facit periculum ... turbidus
... maris ... fluvius
... Eridanus ... dum ... ut
... fluvius ... cum ... ducem
... oritur. ...
... fluvius ...
... fluvius ... quod
... in ... pro
fundo currit ... a ... fluvius
... in ... nomen
dedit. Mincius fluvius ... illic it
nomen ... quod in ...
... invenitur. Durius ... ster-
quiri ... Tagus fluvius ...
... nuncupatur ... qui ... pro
cedit ... fontem ... copi
osus ... ob hoc ... fluvius ... prae
... praeferatur. Betis fluvius ... qui ba
... Baetica ... nomen ... Hydaspis
... Hydaspis ... marmor
... quem ... quia ...
... quod ... colore ...
Bacra ... dicitur ... quod ... colore ...
... vocant.
... fluminum ... diluvium ...
... quae ... quae dicuntur ...
... quae ...
... XI. De diluviis
Diluvium dicitur quando ... aquis circumfluens
... in ... dilectio. Primum diluvium
... quod ... in ... lex
... temporibus ... inde ... diluvium ...
... in ...
... quod ... in ...
... Secundum diluvium facta
... lucos ... patrum ...
... qui ... in ...
... loco ... dedita. Tertium
diluvium ... in ... fuit ... omnium

& fontib(us) sua qua [illegible] nominatur porta [illegible] patent [illegible] cui(us) fontib(us) [illegible] multo tempore [illegible] puncis [illegible] maxime Ammonis [illegible] in cui(us) circuitu [illegible] gemina [illegible] folia [illegible] quo [illegible] homines [illegible] lapidib(us) [illegible] propter hominum [illegible] conditur [illegible].

Sed ea flumina quae in solitariis locis [illegible] bibuntur [illegible] Sciendum autem multa flumina cursus sui modum [illegible] non [illegible] sed [illegible] significare [illegible]. Explicit liber XIII.

Incipit liber XIIII.

I. de terra. II. de orbe. III. de asia et partibus eius. IIII. de europa et partibus eius. V. de libia et partibus eius. VI. de insulis et promuntoriis. VII. de montibus et ceteris locorum vocabulis. VIII. de inferioribus. De terra.

Terra est in media mundi regione posita. omnibus partibus caeli in modum centri aequali intervallo consistens. quae singulari numero totum orbem significat. plurali vero singulas partes. cuius nomina diversa dat ratio.

Nam terra dicta a superiori parte qua teritur. humus ab inferiori vel humida terra. ut sub mari. Tellus autem quia fructus eius tollimus. hinc et ops dicta eo quod opem ferat frugibus. Eadem et arva ab arando et colendo vocata. Proprie autem terra ad distinctionem aquae arida nuncupatur. Sicut ait scriptura. Quod vocavit deus aridam terram. Naturalis enim proprietas siccitatis terrae est. Nam quod humida [illegible] hoc [illegible] totam [illegible].

Cuius motum alii dicunt ventum in concavis eius esse. qui motus eam moveat. Sallustius. Ventis per cava terrae praecipitatis rupti aliquot montes tumulique sedere.

Alii aquam dicunt in genitalibus terrae moveri. et eam simul concutere. sicut vas ut dicit Lucretius. Alii spongiosam terram volunt. cuius latentes ruinae superposita cuncta concutiunt. Hiatus quoque terrae fit aut motu aquae inferioris. aut crebris tonitruis. aut de concavis terrae erumpentibus ventis.

De orbe.

Orbis a rotunditate circuli dictus. quia sicut rota est. unde brevis etiam rotella orbiculus appellatur. Undique enim oceanus circumfluens eius in circulo ambit fines. Divisus est autem trifarie. e quibus una pars asia. altera europa. tertia africa nuncupatur. Quas tres partes orbis veteres non aequaliter diviserunt. Nam asia a meridie per orientem usque ad septentrionem pervenit. Europa vero a septentrione usque ad occidentem. atque inde africa ab occidente usque ad meridiem. Unde evidenter orbem dimidium duae tenent europa et africa. Alium vero dimidium sola asia. Sed ideo istae duae partes factae sunt. quia inter utramque ab oceano mare magnum ingreditur. quod eas intersecat. Quapropter si in duas partes orientis et occidentis orbem dividas. in una erit asia. in altera europa et africa.

اربعة الاف في اربعة الاف فرسخ

وسط الارض لبني سام وهم العرب
الشام والحجاز ويثرب ومكة
وارض فارس وارمنيه الى البحرين

[illegible]

جميع الارض اربعة وعشرين الف فرسخ

ولبني سام وهم البربر
من ملتقا البحر الضيق
الهند والهند والزنج
والحبشه والقبط
والسودان والبربر
الى المغرب

ولبني يافث وهم العجم
من ملتقا البحر الضيق
الخزر ويأجوج ومأجوج
والروم وبلد الصقالبه
والاندلس الى
مجمع البحرين

[illegible]

Asia ex nomine cuiusdam mulieris est appellata que apud antiquos imperium tenuit orientis. Hec in tertia orbis parte disposita ab oriente ortu solis a meridie oceano ab occiduo nostro mari finitur a septentrione Meotide lacu et Tanai fluvio terminatur. habet autem provincias multas et regiones quarum breviter nomina et situs expediam sumpto initio a paradiso.

Paradisus est locus in orientis partibus constitutus cuius vocabulum ex greco in latinum vertitur ortus. porro ebraice eden dicitur quod in nostra lingua delicie interpretatur quod utrumque iunctum facit ortum deliciarum. Est enim omni genere ligni et pomiferarum arborum consitus habens etiam et lignum vite. Non ibi frigus non estus sed perpetua aeris temperies. E cuius medio fons prorumpens totum nemus inrigat. Dividiturque in quattuor nascentia flumina. Cuius loci post peccatum hominis aditus interclusus est. Septus est enim undique romphea flammea id est muro igneo accinctus ita ut eius cum celo pene iungat incendium. Cherubin quoque id est angelorum presidium arcendis spiritibus malis super romphee flagrantiam ordinatum est ut homines flamme angelos vero malos angeli boni submoveant ne carni vel spiritui transgressionis aditus paradisi pateat.

India vocata ab Indo flumine quo ex parte occidentali clauditur. hec a meridiano mari porrecta usque ad ortum solis et a septentrione usque ad montem Caucasum pervenit habens gentes multas et oppida insulam quoque Taprobanen gemmis et elefantis refertam. Crisam et Argiram auro argentoque fecundas. utilem quoque arboribus foliis numquam carentibus. habet et fluvios Gangen et Indum et Ypanim inlustrantes Indos. Terra Indie Favonii spiritu saluberrima in anno bis metit fruges vice hiemis etesias patitur. Gignit autem tincti coloris homines elefantes ingentes monoceron bestiam psittacum avem ebenum quoque lignum et cinnamomum et piper et calamum aromaticum. mittit et ebur lapides quoque preciosos

berillos crisoprasos et adamantem carbunculos lichnites margaritas et uniones quibus nobilium feminarum ardet ambitio. Ibi sunt et montes aurei quos adire propter dracones et grifas et inmensorum hominum monstra inpossibile est.

Parthia ab Indie finibus usque ad Mesopotamiam generaliter nominatur. propter vim enim Scitharum Parthi exules patria facti proximas regiones Hircanie occupaverunt. Sunt enim in ea provincie Parthia Assiria Media et Persida. que regiones invicem sibi coniuncte initium ab Indo flumine sumunt in Tigrin desinunt. Loca montuosa et aspera habentes flumina Idaspen et Arbin. Sua enim in se terminis dicte sunt ex propriis earum vocabulis.

Aracusia ab oppido suo nuncupata. Parthia ... habens ab oriente Indos a meridie rubrum mare ab occasu Mediam a septentrione Hircaniam. Regna in ea decem et octo porrecta ... usque ad litus ...

Assiria vocata ab Assur filio Sem qui eam regionem post diluvium primus incoluit. Hec ab oriente Indiam a meridie tangit Mediam ab occasu Tigrin a septentrione montem Caucasum ubi porte Caspie sunt. In hac regione primum usus inventus est purpure inde primum capillorum et corporum unguenta venerunt et odores quibus Romanorum Grecorumque effluxit luxuria.

Media et Persida a regibus Medo et Perso cognominate qui in eas provincias bellando venerunt. Ex quibus Media ab occasu Armenie Parthorum regno inplicatur a septentrione Hircanis circumdatur ab oriente Parthis a meridie Persida. Huius arbor medica gignitur ... minime patitur ... Sunt autem Medi ... maior et minor.

Persida extenditur ab ortu usque ad Indos ab occasu rubrum mare habet ab aquilone vero Mediam ab austro Carmaniam que Persidi coniungitur in qua est Susa oppidum nobilissimum. In Persida primum orta est ars magica ad quam Nembroth gigans post confusionem linguarum abiit.

illo qui persas ignem colere docuit nam omnes in
illis partibus solem colunt qui lingua eorum
el dicitur. Mesopotamia uero greca
ethimologia porrecta quod duobus flu
minibus ambiatur. Nam ab oriente tigrim
habet ab occiduo eufraten. Incipit a
utem a septentrione inter montem taurum
et caucasum cuius a meridie sequitur
babilonia. Deinde caldea nouissime
arabia eudemon. Babilonia
regio nuncupata a babilone urbe cuius caput
fuit quam nuncupauit nobilitas ut caldea
et assiria et mesopotamia in eius nomen
aliquando transirent. Arabia
appellata id est sacra hoc enim nomen
interpretatur eo quod sit regio turifera
odores creans. Odores creatur
hinc eam greci eudemon nostri beatam no
minauerunt. In cuius siluis et mirra et
cinnamum prouenit. Ibi nascitur
auis fenix. Ibi et lapis molochites
reperitur. Haec et saba appellata
a filio chus qui nuncupatus est saba. Haec
enim mesopotamie et caldee
in meridie posita. Syria uocata
a siro abrahe nepote. Ex qua et assiria
et syria dicitur. Cuius
regionis ambitus est ab eufrate usque
ad mare. Syria ut quidam
quidam perhibent indi... a ciuitate
babilonis nuncupatur. Haec ab oriente
flumine eufrate ab occasu mari
terreno et egipto terminatur. A septentrione
armeniam montem taurum et cappado
ciam. Amendit in austro arabicum sinum.
Quorum ... in ... in
... habet autem in se
prouincias comagenum fenicem
et palestinam. Cui ... iudea
... Comagena
prima prouincia syrie ...
... nuncupatur ... antiochia
metropolis habetur ...
... ab ...
... Fenix
... Tyrus ... sidon
...
... fenicium appellata
prouincia ...
loquitur ... urbium

[in margin: بلاد العرب]
[in margin: انطاكية]
[in margin: صيدا]

[in margin: فلسطين] Amendit muros urbis. Palestina
prouincia philistina urbe in metropoli
habuit quae nunc dicitur ascalon
a qua ciuitate omnis circa eam regio
palestina nuncupatur. Habet ab
oriente mare mortuum ab occasu mare
mediterraneum ...
... clauditur.
[in margin: الشام] Iudea ... in medio
iudea ... populata ... iuda
appellata ... quae ... habuit
...
...
...
...
iudeorum ... communis
habitatio ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
[in margin: السامرة] ... pollicetur.
Samaria regio palestine ... oppido
quod ... samaria ... dicitur
... quondam regalis
...
...
... incipit
...
...
[in margin: الجليل] ...
Galilea ... quod
gignat candidiores homines quam palestina
... duplex ... superior et inferior
...
... terra ... opima ...
... secundum. Pentapolis
... sodoma ...
...
...
...
...
...
...
...

spiritu ad ducendum est ne carni nec eum orientalibus
poma virentia sub tanta nascuntur specie ut maturi
tatis cupiditatem edentibus generent. Sicut
per fumum et cineres resoluta in cinerem fumum
excitant quasi adhuc ardeant. Nabathea
regio a Nabaioth filio Ismahel nuncupata
sita autem inter Iudaeam et Arabiam est
ubi fit in mare rubrum portus eius ea atque
pervenitur. Egyptus quae prius aeria
dicebatur ab Aegypto Danai fratre post ibi
regnante nomen accepit. Haec ab oriente syriae
et rubro mari coniungitur. Ab occasu libiam
habet. A septentrione mare magnum.
A meridie introrsum recedit usque ad aethiopas.
Regio caelestium imbrium ignara
Nilo circumfluente inrigata inundatione fecunda.
Unde et ferax frugibus multam partem
orbis frumento alit. Cetera quoque
negotia ita copiosa et ampla
nec terrarum mare orbis terrarum
finis est. Indorum opibus ...
quibus principium ...
Seres oppidum orientis a quo et genus et regio
sericum nuncupata est. Haec ab scythico
oceano et mari caspio usque ad oceanum orien
talem in flexu ... nobilibus frondibus
ferax ex quibus vellera decerpuntur quae
Bactria regio ... a proprio amne nomen accepit
... proprium nomen Bactrus ...
... sunt ... petra ...
... Quod autem est ...
in flumine ... Proinde ...
... occurs ... et ... Scythia
... regio ... fortissimos ...
Scythia sicut et Gothia a Magog filio Iaphet
fertur cognominata. Cuius terra olim ingens
fuit. Nam ab oriente India a septentrione
per paludes meotidas inter danubium et ocea
num usque ad germaniae fines porrigebatur. Postea
vero minor effecta a dextra orientis parte qua oceanus
sericus tenditur usque ad mare caspium quod
est ad occasum. Dehinc a meridie usque ad
caucasi iugum deducta est cui subiacet
hircania ab occasu habens gentes multas
propter terrarum infecunditatem late vagantes.
Ex quibus quaedam agros incolunt quaedam porten
tuosae ac truces carnibus humanis et eorum
sanguine vivunt. Scythiae plures terrae sunt locupletes inha
bitabiles tamen plures. Nam dum in plerisque
locis auro et gemmis affluant, griforum in
manitate accessus hominum rarus est.
Zmaragdis autem optimis haec patria est.
Cianeus quoque lapis et cristallum purissimum
scithiae est. Habet et flumina magna oscorum
fasidem et araxen. Hircania dicta a silva
hircana quae scithiae subiacet habens ab ori
ente mare caspium a meridie armeniam a septentrione
albaniam. Ab occasu hiberiam. Silvis aspera
copiosa inmanibus feris tigribus pan
theris et pardis. De qua virgilius
Hircanaeque admorunt ubera tigres.
Albania a colore populi nuncupata eo quod
albo crine nascuntur. Haec ab oriente
sub mare caspium surgens per oram septentrionalis oceani
usque ad meotidas paludes
per deserta et inculta extenditur. Huic ca
nes ingentes sunt tantaque feritate ut
tauros premant leones perimant.
Armenia nuncupata ab armeno iasonis
thessali comite. Qui amisso rege iasone collecta
multitudine quae passim vagabatur armeniam
cepit et ex suo nomine nuncupavit. Sita autem
inter taurum et caucasum a cappadocia
usque ad mare caspium extensa. Ab ortu pat
ent ... montes ... et culmen collibus agris
fluviis ... in qua ... tigris ... porta
... Duplex autem
armenium superior et inferior sicut dicit pom
peius. Hiberia regio asiae propter ponti
iungitur armeniae ...
Cappadociam urbs propriam nomine ... haec in capite
syriae sita armeniam ...
ab occasu ... a septentrione ...
... ponto ... armenia ... dicta ... Cylicia ...
... ceraunios ... in qua ...
... flumina ... lidiae ...
... Asia minor ab oriente
cappadocia cingitur ... undique
mari circumdatur ... ab septentrione
pontum ... ab occasu propontidem.
A meridie ... aegyptium mare. Habet provincias
bithiniam frigiam galatiam lidiam
cariam pamphiliam isauriam liciam ciliciam.
Prima est itaque minoris asiae bithinia in ponti capite
... ad ... solis ... tracia ...
... magna ... appellatur ...
Nam prius bebricia dicta dehinc migdo
nia

mox ubi a nomine regis bithini nuncupata.
ipsa est et maior frigia. Nicomedia urbs
in ea, ubi hannibal fugiens uenenum
hausit animamque finiuit. Galatia
dicta a priscis gallorum gentibus a quibus
occupata est. Nam galli in auxilio a rege bithi-
niae euocati regnum cum eo parta uicto-
ria diuiserunt. Sicque deinde graecis
admixti primum gallograeci, nunc ex anti-
quo gallorum nomine galatae dicuntur et re-
gio eorum galatia nuncupata.
Frigia dicta a frigia europae filia. Haec et
dardania a dardano iouis filio
dicta. De quo homerus [illegible]. Quae primi
genitura [illegible] hic enim pri-
mum [illegible] primum in
frigia. [illegible]
sub aquilonis parte [illegible]
[illegible] ab oriente [illegible]
[illegible] ab occidente [illegible]
minor est. Huius regio [illegible]
appellata [illegible]
dispartitur. Duas autem frigias [illegible] maior et
minor [illegible] habet
[illegible] lycaonia.
Lycaonia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Isauria [illegible]
[illegible]
[illegible] cognominata [illegible]
[illegible] ab occidente minorem frigiam [illegible]
[illegible] habet [illegible]
cingit [illegible]
[illegible]
[illegible] Lycia [illegible]
cognominata quod undique [illegible]
[illegible] metropolis [illegible]
Cilicia [illegible]
[illegible]
[illegible]
ab occidente [illegible]
[illegible] hanc [illegible]
[illegible] habet [illegible]
[illegible] oppidum [illegible]
[illegible] fructuum

[illegible] Lycia nuncupata
quod ab oriente [illegible] cilicia
[illegible] ab occasu
[illegible]
[illegible] montem [illegible]
[illegible]
[illegible]

IIII. DE EUROPA ET EIUS PARTIBUS

Post asiam ad europam [illegible]
Europa quippe ab agenoris regis libiae
filia [illegible]
[illegible] et partem tertiam
orbis ex eius nomine appellauit. [illegible]
[illegible]
[illegible] europa.
Europa autem incipit [illegible]
incipit a flumine tanai, descendens
ad occasum per septentrionalem oceanum
usque in fines hispaniae. cuius pars orientalis
et meridiana a ponto consurgens tota mari magno
coniungitur et in insulis gadibus finitur. Prima europae regio
scythia inferior, quae a meotidis palu-
dibus incipiens inter danubium et o-
ceanum septentrionalem usque ad ger-
maniam porrigitur. Quae terra generaliter
propter barbaras gentes quibus
inhabitatur barbarica dicitur.
Huius pars prima alania est quae ad meo-
tidis paludes pertingit. post hanc
dacia ubi et gothia. deinde germania
ubi plurimam partem sueui incoluerunt.
Germania porrecta in inferiorem
a danubio [illegible] fluuium oceanum
que conclusa cingitur. a septentrione
[illegible] oceano. ab oriente
danubio. a meridie rheno flumine di-
rimitur. Terra diues uirum ac populis
numerosis et inmanibus. Unde et prop-
ter fecunditatem gignendorum populorum
germania dicta est. Gignit autem
[illegible]
[illegible]
sucinum [illegible]
[illegible]
[illegible] Superior [illegible]
[illegible] oceanum inferior circa
[illegible] Prouinciae [illegible] danubii
[illegible]
[illegible] Primum [illegible]
prouinciae [illegible]

und et ta cum u[illegible] homini(bus)
nuncupabunt a hoc cum ubertate
[illegible] ubi p(er)
uersatur [illegible] macedonie
ab occasu [illegible] populatur.
Pe(r)amissium [illegible] pannonia erat et
noricus [illegible] frigidus et parum
fructuosa porta qua [illegible] fructu(s)
[illegible] quae accipit a gallia belgica.
Thracia [illegible] filius [illegible]
[illegible] uocatur [illegible]
[illegible] incolunt [illegible] appel
latam dixerunt [illegible]
proponitur [illegible] urbe constantinopol
opposita [illegible]
[illegible] ob[illegible] [illegible]
[illegible] et ab occasu
macedonie [illegible] cuius regio
[illegible] pp(ro)pter [illegible]
[illegible] plurimi
[illegible] incoluerunt [illegible] pluri
[illegible] plurimus [illegible]
[illegible] fundit qui
[illegible] plurimus
[illegible] Graecia a graeco rege uocata
[illegible] nominat
eo incolunt. Sunt autem prouinciae gre
cie septem. Quarum prima ab occi
dente est dalmatia. Inde epirus. Inde
ellada. Inde thessalia. Inde macedonia.
Inde achaia. Et due in mari creta
et cicladis. Illiricum autem generali
ter omnis grecia est. i Dalmatia a dal
mi maxima eiusdem prouincie ciui
tate [illegible] nominata(?) [illegible]
ii Epirus a pirro achillis filio cognomi
nata [illegible] colonia [illegible]
molosia dicta est a molosso filio
pirri quem ex andromacha habuit.
Sed postquam occisus est pirrus [illegible]
[illegible] andromacham [illegible]
[illegible] potuit
[illegible] quomo
molossia dicta est pater [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] dicit
[illegible]
[illegible]
iii Ellada dicta ab ellene
deucalionis et pirre filio [illegible]

graeci ellenes nuncupati sunt. Ipsa
est et attica [illegible] dicta
[illegible] indigenis
[illegible] filia [illegible]
[illegible] macedonum
[illegible]
[illegible] lingua
[illegible]
[illegible] liberalium litterarum et
[illegible] nihil habuit
grecia clarius atque nobilius. In hac
tamen [illegible] opinione
quondam praeclara [illegible].
Illud autem duas prouincias boe
tia et peloponensis. Boetiam autem
dictam [illegible] agenoris
filius [illegible] soror
[illegible] nomina
[illegible]
confirmatum [illegible]
Nam [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] locum [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
urbs [illegible]
uocata [illegible] apollini
[illegible]
Peloponensis [illegible]
[illegible]
iiii Thessalia [illegible] regnum [illegible]
meridianum [illegible] macedonie [illegible]
[illegible]
In qua [illegible] oppida [illegible]
[illegible]
[illegible]
apollo [illegible]
[illegible] quod [illegible] apollini [illegible]
[illegible]
[illegible] primo [illegible]
domu [illegible] dicta
[illegible] domando
[illegible] primi [illegible]
u Macedonia [illegible]
[illegible]
[illegible] principium [illegible]
macedonia [illegible]
[illegible] ubertate
[illegible] ab occasu dalmatie
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] ... flumen ... [illegible]

[illegible] ... ALTEPOICOPOI ... [illegible]

[illegible] ... ΑΠΟ ΑΟΥΟΥCΕ ... [illegible]

[illegible] ... Danubius ... [illegible]

Iteratum qui per ant in orbe cincta. الاول

Hispania prius ab hibero amne iberia nunc-
cupata. postea ab hispalo hispania
cognominata. Ipsa est et vera hesperia
ab espero stella occidentali dicta.
Sita est autem inter africam et galliam
a septentrione pirineis montibus clausa
a reliquis partibus undique mari conclusa.
Salubritate caeli aequaliter omnium frugum
generibus opulenta ac fecunda. Gemmarum
metallorumque copiis ditissima. Inde
fluvius et flumina magna. Betis.
Anas. Iberis. Tagus. aurum trahentes
... habet provincias sex.
Tarraconensem. Carthaginensem. Lusita-
niam. Galleciam. Beticam. et trans freta
in regione africae tingitaniam. Duae au-
tem sunt hispaniae. citerior quae in septentrio-
nis plaga a pirineo usque ad carthaginem
porrigitur. ulterior quae in meridie
a celtiberia usque gaditanum fretum
extenditur. Citerior autem dicta quasi
citra tabularum ... quasi citra
... tabularum ut quod ulterior
ut quod non ... hunc ... hoc est
ultra ...

DE LIBIA ET EIUS PARTIBUS.

Libia dicta quod inde libs flat hoc est
africus. alii aiunt epaphi filium iovis qui
memphin in aegypto condidit ex cassiopia uxo-
re procreasse filiam libiam quae postea in
africa regnum possedit. cuius ex nomine ter-
ra libia appellata est. Africam autem
nominatam quidam inde existimant quasi a-
pricam quod sit aperta caelo vel soli et sine hor-
rore frigoris. Alii dicunt africam appella-
ri ab uno ex posteris abrahae de cetura
qui vocatus est afer. de quo supra
meminimus. Incipit autem a finibus aegyp-
ti pergens iuxta meridiem per ethiopiam usque
ad atlantem montem. a septentrionali vero par-
te mediterraneo mari coniungitur et clau-
ditur gaditano freto. finitur
habens provincias libiam cirenensem penta-
poli. tripoli. bizacium. carthaginem.
numidiam. mauritaniam ...
Libia cirenensis ... ethiopiam.
Libia cirenensis in parte africae prima
est. accepitque nomen a cirene metropoli civitate quae est
in finibus eius. Haec ab oriente aegyp-
to.

ab occasu sirtis maioribus et trogoditis
a septentrione mari libyco. a meridie
ethiopum et barbarorum diversis nationibus
et solitudine inaccessibili quae etiam ba-
siliscos serpentes creat. Pentapolis
graeca lingua a quinque urbibus nuncupata
id est berenice. cirene. apollonia.
ptolomaida. Ex quibus ptolomaida et bere-
nice ... nomina ... Eamque pentapo-
lis libia cirenensis ... finibus
sociatur. Tripolitana provincia طرابلس
graeca lingua significata de numero trium
magnarum urbium. id est. oea. sabrata. leptis magna.
haec habet ab oriente sirtis maioris et trogodi-
tas. a septentrione mare adriaticum. ab oc-
casu byzacium. a meridie getulos et garamantes
usque ad oceanum aethiopicum pertendentes.
Byzacena regio est duobus nobilissimis oppidis
nominata. Ex quibus unum adrumetum
vocatur. haec ... tenditur per ... passuum
ducentorum ... pluribus ... terra
glebis ... ita ut ...
... centesimum fructum.
Zeugis ubi carthago magna ipsa est et vera صنهاجة
africa inter byzacium et numidiam
sita. a septentrione mari siculo iuncta
et a meridie usque ad getulorum regionem
porrecta. cuius proxima quaeque frugifera
sunt. ulteriora autem bestiis et serpentibus
plena vel onagris et struthionibus magnis in deserto
vagantibus. Getulia autem africae pars جبل النوبة
media. Numidia ab incolis
pervagantibus sic vocata quod nullam certam
haberent sedem. Nam lingua eorum incertae et vagae sedes
numidicae dicuntur. Incipit autem a
flumine ampsaga. et finitur in zeugis.
habet autem ab oriente sirtes minores. a septentrione
mare quod tendit ad sardiniam. ab occasu mauri-
taniam sitifensem. a meridie ethiopum gentes.
regio campis fertilis. ubi autem loca sunt silvestria
feras educit. ubi iuga montium equos et ona-
gros procreat. Eximio etiam marmore praedi-
catur. quod numidicum dicitur. habet
urbes praecipuas hipponem regium et rusicadem.
Mauritania vocatur a colore populorum.
graeci enim nigrum mauron vocant. Sicut enim gallia
a candore populi. ita mauritania a nigredine
nomen sortita est. Cuius prima provincia
mauritania sitifensis est. quae oppidum habet sitifi
a quo et vocabulum terrae existi-
matur.

Mauritania uero circumiacet colonie
Tingitane quam Iuba rex Iubae filius pro
uincie sibi collocat. Abortas enim
diluuio. A septentrione montem habet
magnum. Abocchoro flumine multum
Amendi et mons aetna uarix. Quidi
cetur a maioribus eius tamen uel
lucifer uel ignis occasus. Mauri
tania autem uocata est a Mauro
hul prouincie eius auctore uocata
hec ulcam strictim tamen ab
septem. habet ruborem et flumen
multum. A septentrione fretum quod dicunt
Abocchoro quod occasum uersus
gadeira quod occasum hispanie terminat
Regio quinque ciuitatibus floruit. Dracona
ruanon. Olisaui Tacalephum arsenu
fura. quorum nunc indiu pauca Cum
mauritania regio circumpad. quarum oppida
fuia. Tracum Inaccirinum et Tacziopu
ubra porquinq. Tacalon et Tacula
frigorthocar. Hec tiopu dicunt uel colore
populos quorum uicinia uarietas
Denique inde in predia omnium colorum
illucescit. Nam quidquid terra ruborem
diuno cuiusdam ora. Circa occidua uum
mon auorum ora uenorum Inmodicum
tranalmus oplugum dorsa. Cum ab
occidua uahlu armonia sudorem at
que Inde pauperum porrigat. Amendi
occasum. Ut pauperum montem oplumen
claudat plurimum habet gradum
uel aut arborum ruorum per tumbi
ferum quod arcus pauperum ad tra
dent. Illic quippe nec ora uberatu
tacumelo pulchrum ferit. Dracon
Ingenate quos cerebro gemit et arua
quia quod tacum robaurum illic ppt
runar cinnamomum illic colligar. Sed ea
uum et tiopat. unicum uarum. uatu
circumoccurrit Inmuriaunu. Et arua
uum pulchrorbis quum pauperum
cum Inaccrora Inmodicum quod
undore Inccognita uobrera. Incalfim
uua podur fabulore Inubra uel predum
Proximum uum pauum uiriaunuera
Et in numidiu. Inde tiopu cum pauper
pora quae saltu uccipimpora tiopu
Inde locu quae ad solum undorum. Et ceda
runt quodquidu prouum primo dum

uuca corrupt pellu aerum. porro
u prouicu quarum ora fucan. Nu
ublaulo laulu aurum ruublaulu
laulur. Ca ricua arm pruum quam
quomodo fua prudum uuca corr.
Unde ad riua aiam prouicit.
et quo uccidia et unum tenum uria cu
au aet tarragiona quam. Prouicit
uum et cum uuca ubulum uccipria
principu arum quam quidnegor
ulrorpa antbua. quin tr rum uenu
uincendo redigtua. procul porrau
regione prouicum ruppellu uera.
Pua uum uuca quod communi
ra omnium quin Inum uaria. Terra
uum significum uaprodixinde
menau. aerum aerum quin purpur
uau frica. laulu. tu dita locu.
Nu locu da aerum pu au Inorbem
rum mulaur Inreconan tam prouicur.
Sicua Inconpore locum ora purum
mulaur Inreconan an ambrum rica
tad uimulaur Inre hubem cubic
ric aerum ita locu dicunaur. Terrum
pu au auo pum aerum prouicit
ricua Inum frigu Inquillum ita au
Inrpanis ubtacu. Nu quilo ultra
prouicum ruum. Tro lu regio
quillum cum aur aroct. Iam regionem
pu aerum prouicum au uum ular
conuenau uocua. ricua Infrigu
aerolu. ricua Inquillum cum aubum
uraum. Ac aerum uum regionum
pu aura. culpur aerum aerum
Terra aerum uum uocua quum au
aerum. aerum aut ubulum aerum uno
ruum per rerum pro uum aiam
milia

uuca corrupt pellu aerum. porro
u prouicu quarum ora fucan. Nu
ublaulo laulu aurum ruublaulu
laulur. Ca ricua arm pruum quam
quomodo fua prudum uuca corr.
Unde ad riua aiam prouicit.
et quo uccidia et unum tenum uria cu
au aet tarragiona quam. Prouicit
uum et cum uuca ubulum uccipria
principu arum quam quidnegor
ulrorpa antbua. quin tr rum uenu
uincendo redigtua. procul porrau
regione prouicum ruppellu uera.
Pua uum uuca quod communi
ra omnium quin Inum uaria. Terra
uum significum uaprodixinde
menau. aerum aerum quin purpur
uau frica. laulu. tu dita locu.
Nu locu da aerum pu au Inorbem
rum mulaur Inreconan tam prouicur.
Sicua Inconpore locum ora purum
mulaur Inreconan an ambrum rica
tad uimulaur Inre hubem cubic
ric aerum ita locu dicunaur. Terrum
pu au auo pum aerum prouicit
ricua Inum frigu Inquillum ita au
Inrpanis ubtacu. Nu quilo ultra
prouicum ruum. Tro lu regio
quillum cum aur aroct. Iam regionem
pu aerum prouicum au uum ular
conuenau uocua. ricua Infrigu
aerolu. ricua Inquillum cum aubum
uraum. Ac aerum uum regionum
pu aura. culpur aerum aerum
Terra aerum uum uocua quum au
aerum. aerum aut ubulum aerum uno
ruum per rerum pro uum aiam
milia

Ide In sulis ppomunnjuri
Inrulo dicat quod Inrulo ria l dra In
mum. et hir quod no arrim tamen
mt quu pluri mu aerum rollum ra
dio Inducunt rum no aunderum
Ina aunu occum Inrulu Inar
Ut ro mum aer aer ordinum uo
cubolo ra dicnar cognominu au
hac ud uara quillum pura ad pro
pacar quum ria ara circum aret
aundrgi ar occa aer rpau ei aua
milia

multa autem in ea gignuntur flumina fontes calidi metallorum larga et uaria copia. Gignitur et lapis gagates plurimus et margarita. Tanatos insula oceani freto gallico a brittania estuario tenui separata frumentariis campis et gleba uberi. Dicta autem tanatos a morte serpentium; nam cum ipsa nullum anguem habeat asportata inde terra quoquouersum gentium angues necat. Thile ultima insula oceani inter septentrionalem et occidentalem plagam ultra brittaniam a sole nomen habens quia in ea estiuum solstitium sol facit et nullus ultra eam dies est. Unde et pigrum et concretum est eius mare. Orcades insule oceani intra brittaniam posite numero xxxiii quarum xx deserte sunt xiii coluntur. Scotia eadem et hibernia proxima brittanie insula spatio terrarum angustior sed situ fecundior. Hec ab africo in boream porrigitur. Cuius partes priores hiberie et cantabrico oceano intenduntur unde et hibernia dicta. Scotia autem quod ab scotorum gentibus colitur appellata. Illic nullus anguis auis rara apis nulla adeo ut aduectos inde puluisculos seu lapillos si quis alibi sparserit inter aluearia examina fauos deserant. Gaddir insula in finibus betice et prouincie sita que diuidit europam ab africa in qua herculis columne uisuntur distat a continenti centum uiginti pedibus. Hanc tyrii a rubro profecti mari occupantes lingua sua gaddir id est sepem nominauerunt. In hac arbor nascitur similis palme cuius gummi in gemmam efficitur. Fortunarum insule uocabulo suo significant omnia ferre bona quasi felices et beatas fructuum ubertate.

Sua enim aptae natura pretiosarum poma siluarum parturiunt fortuitis uitibus iuga collium uestiuntur ad herbarum uicem messis et holus uulgo est. Unde gentilium error et secularium carmina poetarum propter soli fecunditatem easdem esse paradisum putauerunt. Site sunt autem in oceano contra leuam mauretanie occiduo proximi et inter se interiecto mari discrete. Gorgades insule oceani obuerse promunturio quod uocatur hesperu ceras inhabitate a gorgonibus feminis cum alitum pernicitate hirsuto et aspero corpore a quibus et insule cognominate sunt. Distant a continenti bidui nauigatione. Hesperidum insule uocate a ciuitate hesperide que fuit in finibus mauretanie. Sunt enim ultra gorgadas site sub atlanticum litus in intimis maris sinibus. In quibus fingunt fabule aureum pomum arborem habuisse et draconem peruigilem. Ferunt ibi hortos ... Chrise et argire insule in oceano indico site tam fecunde copia metallorum ut plerique eas auream superficiem et argenteam habere prodiderint unde et uocabulum sortite sunt. Thaprobane insula indie subiacens ad eurum ex qua incipit indicus oceanus patens in longitudine octingentis septuaginta quinque milibus passuum in latitudine sescentis uiginti quinque milibus stadiorum. Scinditur amne interfluo repleturque margaritis et gemmis. Pars eius bestiis et elephantis plena est partem homines tenent. Hanc in uno anno dicunt duas estates habere et duas hiemes bisque florentem esse. Tilos insula indie frondens omni tempore folia. Hucusque oceani insule. Iam nunc insule quibus et proximi ... in mari magno de quibus ... sunt. Cyprus insula a ciuitate cypro que in ea est nomen accepit. Ipsa est et paphos ueneri consecrata sita inter ciliciam et syriam quondam nobilis diuitiis et maxime eris nam ibi huius metalli primum inuentus est usus.

Crocus est herba pulchra longa circa ru
pes loca in terra. hic primum capit
et limus circa eum appellatur crocus. dicit
crocus dicitur quia ut dicunt indigenae
quibus ita unguentum fuerit ungit lip
pias. Ibi ubi crocus dicitur crocus tabernarum.
Crocum in rubus crescit. In cor crocus circum
loca quae primo ante oculos ut pons
de monte crescunt crocus. ubi nunquam ro ros cadit
unde irriguus. fuscum cum ducit aur
bibit nobilis. unde tabe cum aqua polit dicat
ora. Primus crocus rimur barucia arcluria
primula cum rosa fixa. Equidem
aut murpriumdocma. Saudium mirci
ubi dicit ducat lir in tuc pear cuprir copiosa
Corbor cista Lupor tamulpt ulmus ferum
nexu nuirgum cygna. Serpent nullus nullus
nocum tarin nuchiu aer rau cacinorum
Lurgu crauum mua ab tau urbor ib. dic
cum nor rbu in cerca nurci aur tau lumer
quit ud mar ud urnu fumu prolbet.
Spelunca rum mu chu nu aer cygna ta
lupid tm gul dur ducat lir dicat aur
Nbidor in ulu in bor opu rupt ller po cu
por ra aun gur aer ta periculorum mur
rspuru au. ta ubidor cret dicat quod
ria in aro lacrt ller pon aum mur in qo
x terr po cum cynu ib pecra ta ln gru
arunria. Coor in ulu ud luc ter pro
uicitua aet in quul poc ruc er medier
nu aur tra quta aur ra aer tra ura t
lun cpi cu primul nor numon cum pen mur
in cluruna. Cicludit in ulu tu ag iac
gre cpu bru quur in cicludit nu am ua
dicat. quod lic tar pu aur lo gior ib ud lo
prolocat in orbem aum in circ ud lur iat
rina. numor t cicloyru locu aur. gidu
ubro no quod in orbem dig rat. ralp par
rcopolor quicrcu tu dru ua dicat pu ai
cludit. hic in tellerpo aer in at tcytu ta
mul tum mur eor ra aut circ ud ua ram
ptlu comirato. Sua um im ro qinqui
au ver. cum nat ru rpa cdrion tl nm rid t
mil unquinqui cynau. ubor nar ac in occur
in lu du cor nau. m aer po lir turu. rd or.
Vtor in ulu in mar no cicludit rau. ta dic
aud tlor fer aur quod pora dillu bium.
quod cum aem por ib noau aur cuor bt

mul aur mon ri con aun unox in nubru
ert a u aro mr aetrur tu dur or lir in lu
minau ra. Sor aau q tl ton min qod
primu mun fer au au fur ra uri b
Nu dtlo cr cimun ifer aud icua. ipsud
ta or ac yu to quod prim ibur ra ua
co aur ic cub tr quur cr cio rcqu ruo cu
in hu cl in ulu. luco on rxu ra upollum
ta dunu. Vtlorum ta cum aur dicit
tal in ulu. Rodor cr clud u primu ubor
on aet in quu rer ber pro ailu dicr art
in ua u dubricum aur co dret tr begota
urbr ta in ulu rodor tra uppellau. in
hu cur bt rolur color rrfua ertur. Dor a
cub cor ju ta aud int. fuer ua ta clu
co aunum ro in ud t in ulu color rum
nonr. Thondorum ic cl ic ludib
ur pa ad mon ra au in qu oli cum aur
u a bnt quod u co dr aut ra. un d nm
urbr illur it po aur in ul fua. nu
aer nr ra et in fum i aur quod cun ud
curu co cubur ra fuqi rr hu c in ulu
uncu cula rb ob aanua. un d ath bt d
dicau ra. Sicc cro ach bt i pruc ib
cenm tah bndor nmu ai. Curpu aer.
um ic cl ud ib um bn di por au co aru
ic ipai. uqu cu rpu aum mu ppt lu
aua ra. uocu au ppar et ler pruc au
mu aur aut. ra tri in aer dqi pai
ta redu. ic hu cl in ulu di cuar ta cur pu
rinc a ber mu gnt ar pu aort.
Cum tu in ulum ic cl ud ib. upar
aer cr dum ri au cul por pirr u aer mm
pura. Cra ctr um uocu au. quod ibu ri
ra ora. Curru. in ulum ud ic clu
dib quit cum on um mm dtla. h al nd r
rum tam con pro cum ra bur. in or pi
aul tra tam ulum ib por aau ru dicau
um in cut ic ert ll mu pruq s in at
mrt. ta dic ra au hom mr in por ra um m
loco. Hux o in ulu. u dion rodicau
quur dion ux on quod per ra ud ac ru a
u. un cu ac cbr ur. Cra um u de lo. x
ta um mi bu qu rr um tr pu ru au. ic qu
oli lou tr per ra ur u du bru ra aum ur fir t
pro ic ra ir. Vtlor qu nu on ic cl ud u
un a omnu in ulu ur u ra ud rr um u
un d ic a nun cu pu au.

Hiera omnu dicta ex lurontu cai furit
filomelu ta plua ai · ta filomelo · purit
unaai gonai quidriuonimt puronlu
rulu ta oppidu uppellauena · prius
uimmi nola dt andt · puror dicau ·
Poquam uirgiliur · nuuoumq puron
gignatur inmirtau · dirrim q qod
purum dicunt · ariatta tarurdu ligni
domur amorib quide pretau oort taln
aetgem muru uhrrimt · E olinsula
sicula nequum appellauar · toquodibi
mur aaxgignitur · terribimur aclt
elo uocuna · Samos insula tra in mari
geo · ubi nata et alunio · ex qua fuit sibilla
samia · ta pitagoras samius · a qo fictilia
primum inuenta · In hac insula reppa
prius fictilia uasa inuenta · unde et a
uasa samia appellata sunt · Sicilia
a sicano rege sicania cognomina
ta · deinde a siculo itali fratre
sicilia · prius autem trinacria dicta
promunturia pelorum pachinum lilibeum ·
· Trinacria enim grece en tra quod lu aut
triquadra dicitur · quam fretum
quod diuidit · hec ubi scilla et caribdis
fretum ... sorbentur aut colliduntur
q terris fruge fertilitate habundat · cuius
terra ... penetrabilis
uenas ... ualbi
... lncail
... quibus
... dicitur · ... quodum ...
... primum ... ab omnibus
... proscissa · ...
... flumen ...
... in ea insula primum
... comoedia · ...
... flumine
... cornua ...
gignit ... in igne
solubilis · et in aqua ... omnis
... dicitur ... diorum
milium · Sallustius autem dicit italie
coniunctam fuisse siciliam · sed medium
spatium impetu maris diruptum per angustias
esse scissam ·

Thapsus insula ... dicitur ...
... et a plurimo ...
... tam nuncupatur · Post quam ...
... lucem ... · Eolie insule
sicule appellantur · ab Eolo Ippote filio
quem poete ... regem fuisse
... · Sed ... dicta · ...
sunt insularum ... et ...
nebulis et fumo ...
... ubi ...
...
Eadem insule et uulcanie uocantur quod
... ardent · Sunt autem
nouem ... proprium ...
multi ...
... Alteri insule
uocatur quod ...
Reliquis ... · strongile · didime ·
ericusa · fenicusa · euonimo
...
... dicuntur · ...
... fuerunt · ...
Imbros ...
...
...
...
...
...
Sardus hercule procreatus cum magna
multitudine a libia profectus sardi
niam occupauit · et ex suo uocabulo in
sule nomen dedit · hec in africo mari sita
...
...
...
... · ex quo ...
... appellata est ·
... milia · cxxx
... · In ea neque serpens gig
nitur · neque lupus · sed solifuga tantum
animal exiguum hominibus perniciosum ·
Uenena quoque ibi non nascuntur · nisi herba
... apiastro similis · que hominibus rictus
contrahit · et quasi ridentes interimit ·
Fontes habet calidos ...
...
...
...

dicam ...

Corrector Israel et cordium Israel et ligur
dederuna appellantur et genitum
ducit. Nam quidem corrector nomen et ligur
multer quia aurum accipit et quia pro
petra vel petra aurum aurum
solvat. Nam ipsa in ullo corpore. quae
aurum et argentum et in divitiis cupiditate. In
cognatione civitatis aurum ducat
dignitatem urque Israel nunc
gio pro ceuantra. Cum vero Israel
fuerit aurum cognoscentur. Ligur
ne ab illi pro petra aruna tuo nomen accep
rit multer ducit appellantur
hoc autem Israel ligur et chirmedicto
ucimo qui ulit filio ubrau aut de qu
ubi ligur chirmedicto auxor. Vnde di
uum urundinum bigina amilii
fecto. Circa aut ligura et. quorum
ud pro pro pecunia laulit. Oraum mulas
pro mum aurum. unguloru gregem
laarrimu pubulu et lupidem quem
cu accia. gregem ocua. Chorum Israel
hirpum dicau quod duzum nonopra
culta quorum bozur. nur pauci au
rau dirub tudirau cul aurum pecu
fugua. ubi cocarum ubra. colubrum
quae ferau bra unguib. Lu lupter
Israel rupunt. dubrum. uporud ter ca
gnum ut dmulor tarmnor. Unde dicatur
ule mulorum cum tarmnorum cum nucpua
Inhirpum Israel Israel nu nau bra fudu
quib lupidem maau. ud dabulum
dicat. Eulion gret ma aut dicat.
ud dabulum au quum mu ru dapu dibulu
ud ligur bulburrum ubi bru fundet.
Comunora Israel ru a pro min bua Israel
loca turum pro mu aurum dicu.
Sic ulluraur. Dum ut dmu Israel nor tat
qui Israel occidan aut luaor pro min ba.
Sig cu pro mu aurum urit. ubi ller poar
u parur dilu au aur. Dicau um rig cu
pter ulir au aur au aut. qui pro
lbiaur or pau. ulu um dan aut aro lu
nor ter rimulu bra ubre cru tal nd
co aru aro lu curi lon aou ria quod
dicaur rigt. Multu pro mu aurum
gret. quod Israel amur. tag mi lu
aunquu gau pro aendi aur. ubi ud
laur tu ubra. mag rag unau gu aut.

ud ducaur. hoc um pro mu aurum
multo rigt. uequor nunc cepu
Petor pro mu aurum ric lu rer pie
u quilon rem redmulu ram dicau
gubum aowum bulur lli rigt lao
Pucin pro mu aurum ric lu turar
rpo aur ubu rrerum rau dinedicat
nulau MXC. tra pingir ac aurr
uraron pu fluaur. Lib cu pro mu
aurum ric lu rgolu roccu ru Israel
uocuau ubi dam mercu au aut
libra rau. Gorion pro mu aurum
num dru uocuau lau quod du gilon
Israel dua hoc lpponer rey u porau
dicau pro dau od ra aquor Israel
rupau. Culpr hirpum pro mu aru
um Demon ab ccarr rq loco
uocubulis
Monarrum aau mor tra ur
ulaarrum dicar quidria mun aut
quidum um pro pur ac cum ruocau
runa et quibrau dirunau quopi
mon mu xum celebrunaur.
Morcum ur ublnduur quidau
potrecaur pro gnau uli quur
uum aau aut. quo quou ut rum dia
du ut rum ab nucupau aut. ubum
udor mon aum in et lrion rem cor ur gia
rublum aau aum pro mu cudor.
caucurur nucupuaur. Hu lnor
tau ulu lu qu. caucur ur ig nifica
cudidu. Idram ulb dan rrum ir cu
dicu aum. Und tta ur ero rquld
mo alu gu aut. ero ucur uocubra.
Curum um upuabor. cudor. ruum
dicaur. Oor aau ur uplum rq ld
uocu aur dacucur. Libum mor
fancu laarrum. cul nem nor una
phaut. Dicau ur au equulbrcollig
cul tu pu ri quo ra ru pu udor mau
plugu rer pier. un at lubur uppel
luaur. Idra co arulibunt.
Aurua mor um mel lnquou cu
hiraum er vora dilum ur rohrtau
aunaur. und dau ur q odrtlbidelu
nor tl udra aur ubrangu.
Aerectru um mo aut pter ulaau
nem ter fulmin lucaur uocuarum.

Graeci enim fulmen ceraunon dicunt.
S[illegible] autem in [illegible] montium [illegible]
incipiens [illegible] ut per [illegible]
ad fontem [illegible] fluminis hippa
borim montem [illegible] dicta quod [illegible]
[illegible] tor flua bontur.
L[illegible] mons [illegible] incipit [illegible]
[illegible]
fluminum [illegible] ΡΙΦΗ graece
[illegible] dicitur.
ΠΟΤΟΥΓΡΥΠΤΙΝ Olimpus mons Ma
cedoniae nimium praecelsus ita ut
sub illo nubes esse dicuntur. Dictus
[illegible] olimpus
dicitur [illegible] latine
quasi caelum [illegible] Macedonium
[illegible] Athos mons Ma
cedoniae [illegible] nubibus
[illegible] sublimis [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] Parnasus
mons Thessaliae iuxta Boeotiam qui gemino
vertice est erectus in caelum. Hic
duo finditur iuga. Cirra et Nisa
unde [illegible] nuncupatur eo quod in singulis
iugis colebantur Apollo et Liber. Haec
iuga a duobus fratribus Cithaeron et Helicon
appellantur. Nam Helicon dicitur ab
Helicone fratre Cithaeronis. Ceraunii
montes Epiri [illegible]
dicti a fulminibus [illegible] fulmen
ceraunon dicitur. Apenninus mons
appellatur quasi Alpes Poeninae quas
Hannibal veniens ad Italiam [illegible]
[illegible] Alpes
Alpes lingua Gallorum alti montes vocantur
[illegible] rupta
[illegible] rupta [illegible]
[illegible] rupta appennina Alpes vocantur
Montes [illegible] dicuntur
[illegible] Cor [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] incendium
Pirinei [illegible] fulminum
ignibus nuncupatur. Graeci enim ignem

provocantur. [illegible]
[illegible]
[illegible] Solis
[illegible] quod omnibus
[illegible]
[illegible]
[illegible] Calpe mons in
ultimis finibus [illegible] qui dirimit a
[illegible] Atlantem
[illegible] Dequo legitur
[illegible]
[illegible] Athlans frater
Promethei fuit [illegible]
[illegible] dictum [illegible]
[illegible] Id dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cognominatur. [illegible]
[illegible]
[illegible] Alpes autem pro
[illegible] De quibus Vir
gilius [illegible] Alpes [illegible]
[illegible]
[illegible] vocantur.
[illegible]
[illegible] Colles sunt promi
[illegible] collis
[illegible] appellatur
quod propinquat [illegible]
Tumulus [illegible] quasi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] In
[illegible] Cumulus [illegible]
[illegible] quod [illegible]
pedibus [illegible] montem [illegible]
[illegible] unde
[illegible] pedion dicitur. [illegible]
[illegible] ethimologia. Cum [illegible]
[illegible] dicuntur. Solum terram
quod [illegible] solidum [illegible]
[illegible] unde [illegible]
[illegible] solum. Saltus sunt
[illegible] locum [illegible]
[illegible] Fauces sunt [illegible]
loco [illegible]
[illegible] dicuntur [illegible]
[illegible]

الغراد

الإسناد

الاوطى

الوطر
وطا وبطا

طلع

سهل

شارح

Cōfragosi locus in quem undique aqua cur
runa ueri cōfrangunt aut in murula
in mon aut ubi uena fraxit ubi ē locū
Scubra runa locus in aut per quem und
tar cubi dicitur aut corpori rupti
aut et: Lura aut obscura lu aut album
fere puri et lupor cubi lura aut unde ta
lupum aut lura aut dicitur aut pedum
rū undi dicitur quia pari luxuriū aut
Lucus ē locus densus arbor ibi ē pauc
solo lucendo aut ē ut poeta. Lucos
cendo crebris luminib dici quibi ppar
pegionem et talium culam qui ibi una
Petra aut locus aut quem non ē truncat ta
lido quem ē truncat uarum locum
uarum tamen aut conarum et ubi
mutū aut ruri qui ē ua ubi rimo et lat
Petus ē una locus ē ter aut ubi dicit aut qui
et aut uu. Ipse una talmuu. Inde
uuum ē ter aut locus ē uuum ē mo
aut una aut aut udibi uu ubi. unde ta
Illud Inculat ut ubi uuum ubuc.
Ambulacū. Uuum dicit aut ulta to quod solū
umo ambulat aut una. tacidet umū du
udi ē ē ua: Utur plucum quod rint
mundētia. nec quicquū hi officiū qui
umū nu hoc tarin ē truncat. unde null
truncat et solum aut. Inde aut ūmhi pri
aut aut in mun truncū aut Apricus locus et
solo quod ē aqui ATHEO PIKEC la
rin et frigore et quod ē aut pacto.
Opuculo locus [illegible] et lo
cus pricoconarium. Lubricū dici
locum ubi quod liquit lubricat. ta
Lubricū dicitur. non quod lubrat. sed
In quo lubrat. Cranum uum locu
umbrum. quibus aut communa una
pecoru solutum dormiū. Sed aut ta
umbrori pro quibus tra aut uli et.
Humum una locum ubi uum ut fu
bricū aut hoc ē aut arim uocū
Saxum ē ta ubi ud aut ē ta aut uu
portat ubi h ūmia. Inportat
uum in quo nullū ē pecū qui
nullum portat. Portum uum loc
tra ubi uc ē ruum aut ē mo aut
hubi ll ānu opponit et solū. ta por
aut dicit aut. ut ē portū dicit ē mo et
hunc ut dicit. ubi solū dicit ē

Bulum uocū bum Illud ē lum aut ē
ubi ubi bulum aut fumi fumi
Lacus ē aqua aut uu aqua aut uum
ē dicit aut hic aut quum fluc aut ē lidum aut
quod ē quum udum aut. Circulum aut
lum aut ta aut fluc aut ē lidum. Circulū
locum quem quem circulum. Ad lubū
contū aut ori puri ē quum. Mungo ta
parcul libē loci. ut pecū aut mun
tū aut mu cē pra. Mum aut mu quem
mum in aut mu: Ora aut ubi ne ter ut
ē ta aut flumin dicit aut in mun. cō aut
pp ē aut ut ē aut nō ē illum dicit ē ta
quem ē ter et pro nuo cū. ++++

De infernorum locis.

Spē ut ē ta ter ut ubi ter ut quem pro rupes
poeta. Spelunca et spelunculum et
Spiraculum uppellat aut omnes locum
aut fere ter ut quem ē ter et pro nu uppel
lum aut et ut ē ter aut ē aut uu ter pir
culū dicit. hui ē modi locū aut pir
culum et ē dicunt aut. locum quem aut ter
ē media. Hiatus aut ē ter ut pro aut ē
profundum quem ē aut propriū
lum aut ē ta. cum ē ter ē pro aut ē ut
ē ter quem ē ūmum dicit aut. ut ē dum
aut ē mon ē ter ut aut Profundum
propriū quem ē cum ē ter ē ta fundum
Abyssum ē profundum ut ē ter ē um et
dor ē dicit aut. nam ut ē aut ter
ē lum ē profundum. Barathrum nim
ut ē aut dum ē nam ē ta dicit ē ut ē ter
quem ē ter ē ouum ē ter et ē ut profū
dicit aut. Erebus infernus profundum aut
uum ē ter ē ter ut. Isax ΠΠΟΤΟΙΟΠΤΕΟΙ
ē ta ter ē ter aut dicit aut. ē quod aut ter
fuscum ut quod aut ter aut ē ter ē ter ē
Cochlea aut locum infernum ē quo lo aut ē quod
cochlea aut ē ūmum ē ter ē pra et ē ter ē un
aut ē pra aut ē aut. ut ē hic aut ē ē ūmum aut
Tartarum ut quem omnem ē hic aut ē ter
tarum ΠΠΟΤΟΥΤΑΡΤΑΡΟΥΣ ē ter ē um aut quod
ter aut ē ΑΠΕΣΤΟΥΝΕΣΤΑΡΤΑΡΟΣ ē ē ta
aut ē ter ē mo et frigor et quod ter aut ē
ter et aut. Deinde aut quem luc ē mo et ē um
cupa. Quem non ē illum ē ter aut
quem et ē ter luc et ē ter ē ūmum aut ē ter
quem et ē ter ē mo aut ē ter aut ē ter aut
pe aut ter aut por. Tartarum ē ūmum

o[illegible] aetimatur [illegible]
Illic triumfabat tartari [illegible]
Gehenna est locus ignis et sulfuris
quem appellatum putant a valle
idolis consecrata quae est iuxta murum
hierusalem repleta olim cadaveribus mortu
orum. Ibi enim hebrei filios suos immolabant
daemonibus et appellabatur locus
ipse gehennom. futuri ignis [illegible] plen[illegible]
locus ubi peccatores cruciandi sunt
huius loci vocabulo denominatur.
Duplex autem est gehenna ignis et
frigoris. Infernus appellatur quod
infra sit. sicut autem secundum corporis pondus
situm ordinem tenent omnia inferiora
sunt omnia graviora. ita secundum spiritum in
feriora sunt omnia tristiora. unde
et in greca lingua origo nominis quo ap
pellatur infernus eo quod nihil suave
habeat resonare perhibetur. Sicut autem
cor animalis in medio est ita
et infernus in medio terrae esse perhibetur.
Unde et in evangelio legimus in corde terrae.
Philosophi autem dicunt quod inferi pro eo
dicuntur quod animae [illegible]

Incipiunt capitula libri XV

I De civitatibus. II De aedificiis publicis.
III De habitaculis. IIII De aedificiis
sacris. V De repositoriis.
VI De operariis. VII De aditibus.
VIII De partibus aedificiorum. VIIII
De munitionibus. X De tentoriis. XI
De sepulcris. XII De aedificiis rusticis.
XIII De agris. XIIII De finibus agrorum.
XV De mensuris agrorum.
XVI De itineribus.

I De civitatibus

De auctoribus conditarum urbium
plerumque dissensio invenitur adeo ut
nec ipsius quidem urbis Romae origo possit
diligenter agnosci. Nam Sallustius
dicit urbem Romam sicut ego accepi
condidere atque habuere initio Troiani.
Alii dicunt ab Evandro secundum quod
Virgilius. Tunc rex Evandrus Romanae conditor arcis.
Alii a Romulo unde et ipsius nomine
est nuncupata. Si ergo tantae civitatis
certa ratio non apparet non mirum si in
aliarum opinione dubitatur. unde nec historicos
nec commentatores varia dicentes
imperite condemnare debemus quia antiquitas
ipsa creavit errorem. Sunt quorum de quibus
veritas retinetur [illegible]
et origo [illegible]
modum [illegible]
Primum ante diluvium Cain civitatem
Enoch ex nomine filii sui condidit quam
urbem solus [illegible]
[illegible] implevit. Primus post diluvium
Nebroth gigans urbem Babylonem
[illegible] fundavit. hanc Semiramis
regina Assyriorum ampliavit murumque
bitumine et cocto latere fecit. Vocabulum
autem sumpsit a confusione eo quod ibi co
fusae et permixtae sunt linguae aedifican
tium turrem. Iudaei asserunt Sem filium
Noe quem dicunt Melchisedech primum post
diluvium in Syria condidisse urbem Salem
in qua regni fuit idem Melchisedech.
Hanc postea tenuerunt Iebusei ex quibus et
sortita vocabulum est Iebus. Sicque duobus
nominibus copulatis Iebus et Salem vocata est
Hierusalem. [illegible]
[illegible] nuncupata est. [illegible]
[illegible]
[illegible]
speculatio eo quod in sublimi constructa
sit et de longe venientia contempletur.
Hierusalem pacifica [illegible]
Oppidum [illegible]
Dionisius [illegible]
[illegible] urbem [illegible]
iuxta Indum fluvium condidit [illegible]
milia hominum implevit. Tedmor urbem
[illegible]
[illegible] Persepolis urbem
caput Persici regni [illegible]
[illegible]
[illegible] condidit
[illegible] Susis oppidum Persidis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Satellitem eius praeter signum bactra tra
humanis mentibus incredibilia.
Bactrum oppidum bactriani condi
derunt ex proprio amnis cognomi
ne nuncupantes qui bactros vocatur. Ctesi
fontem [illegible] metropolim Parthorum
Hecatompylon conditam putant ubi quon
dam Tomyris tractatur et [illegible]
tur duxerunt. Edessam urbem meso
potamiae condidit Nebroth filius
Chus postquam de Babylone migra
vit in qua et regnavit quae vocatu
hebraice cognomine Arach. Ipsa est orta iuxta
[illegible] quae [illegible]
[illegible] dicta [illegible]
Philadelphiam urbem arabiae condi
derunt [illegible] in gente Amanitarum
quam [illegible] fecerunt a Philadelpho.
Seleucus autem ex pueris Alexandri post
mortem eius Alexandri occupato
regno orientis urbem in Syria condidit a
se et [illegible] nuncupavit
Antiochiam nuncupavit et [illegible]
in [illegible] et quoque Laodiciam
[illegible] urbem condidit iuxta
دمشق Damascus condita et nuncupata
est a Damasco [illegible]
filio [illegible]
principes [illegible]
[illegible] Laodiciam [illegible]
[illegible] urbem [illegible]
[illegible] hic Damascus
[illegible] fuerunt ubi [illegible]
[illegible]
غازة Gaza oppidum Palestinae condiderunt
Evaei in quo habitaverunt Cappadoces
peremptis [illegible] Vo
catur autem Gaza eo quod ibi Cambyses
rex Persarum thesauros suos posuit cum
bellum Aegyptiis intulisset. Persarum
lingua thesaurus Gaza nominatur.
Philistiim urbem condiderunt allophi
li [illegible]
[illegible] nuncupavit [illegible]
[illegible] porta [illegible]
[illegible] Dor urbs fuit [illegible] po
tentissima [illegible]
[illegible]
[illegible]

nuncupatam in qua Cornelius domum Christi
vidit ecclesiam et Philippi [illegible]
cubiculum quattuor virginum pro
phetarum. Ioppe oppidum palaestinae
maritimum [illegible] pulcherrimum
vetustam ubi rupes [illegible] quo
vinculorum Andromedae vestigia
adhuc retinentur. Cuius beluae [illegible]
[illegible] fuit. Iericho
[illegible] condidit [illegible]
[illegible] hanc
[illegible]
[illegible] quo [illegible]
[illegible] Romanis [illegible]
[illegible]
[illegible]
urbs quae dicitur [illegible]
Sichem urbem [illegible]
[illegible] Sichimia vocatur [illegible]
[illegible] appellatur [illegible] Sichem
[illegible]
[illegible] Bethel [illegible]
[illegible] condiderunt [illegible]
[illegible] quae [illegible] postea
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bethel [illegible]
[illegible] vocatur [illegible]
[illegible] Bethel [illegible]
[illegible]
بيت لحم Bethlem Iudae civitas [illegible]
[illegible]
[illegible] prima [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Chebron civitas
Iudae [illegible] urbs
condita [illegible]
[illegible] urbs
[illegible] ipsa [illegible] urbs
[illegible] quod ibi tres
patriarchae sepulti sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]

Samariam quam omnis regio quae circa eam
est ipsam nomen accepit. [illegible]
[illegible]
[illegible] quia
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Tiberiadem urbem
[illegible] in nomine Tiberi Caesaris
condidit. Tyrus urbs Fenicum
condita a Fenicibus fuit. Haec est civitas
ex qua artifex regis Salomonis
directus est. In qua obtimum murex
pigmentum tinguitur. Unde et Tyrium di-
citur nobilis purpura. Fenices
urbis Tyro profecti [illegible] Sidonem
urbem opulentissimam condiderunt,
quam a piscium copia Sidonem appella-
verunt. Nam piscem Fenices sidon
vocant. [illegible]
[illegible] Ipponem [illegible]
urbes [illegible] condiderunt.
[illegible]
[illegible]
[illegible] construxerunt.
[illegible]
Numerosi [illegible]
multitudinem mercandi causa
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ex his profecti [illegible]
in litore Africae urbem condiderunt [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] Mox [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] condiderunt.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] T[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Eliopolis urbs
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Urbem Alexan- الاسكندرية
drum condidit Alexander Magnus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Tebas [illegible] condidit [illegible] طيبس
[illegible] numero portarum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] condidit. P[illegible]
[illegible]
[illegible]
Caesaream Cappadociae [illegible] قيسارية
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Seleuciam [illegible] condidit [illegible]
[illegible] Antiochiam [illegible] Apollonii
filius [illegible] condidit. Amazones
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Dioscorum Colchorum urbem [illegible]
[illegible] Pollucis
[illegible]
[illegible] Pollux
[illegible] appellatur.

قرطاجنة

Hicomediam nicomedes rex bithi-
nie edificauit. Bithinium con-
didit phineus que prima mariandina
uocabatur. Constantinopolim urbem
thracie constantinus ex nomine suo Instituit so-
lam rome merito et potentia adequa-
tam. hanc condidit primus pausanias
rex spartanorum et uocauit bizantium
ut quod tantum patuerit in orbe ut diuina cu-
mulet propter magnitudinem quod thracie
ac totum orbem? conspicit. Urbem autem
constantinus ubi maximum condidit ... ludicu-
ria ... et ... circulum sedem ... imperii
esse iussit. Unde et nunc romanum imperium
sedes est et caput totius orientis
sicut roma est occidentis. Ephesum ciui-
tatem ... condidit ... a ... cogno-
minauit. Athene urbs in Ellade
cecrope condita et ex eius nomine cecro-
pium nominata. hic cum fixisset ... quia
ingressu ... porta ... cecropi ... et
nominaminerue ... nomen
... uocatur ... Athena ... unde et a-
minerua ... graeci ... in ... multarum
... quae ...
... dubito ... ... pri-
philosophiae ... plurimum habuit
Athenienses. Corinthum achaie condidit
corinthus ... hunc graeci
corinthum uocant hoc est administrat-
ionem reipublice. Thebas boe-
otie cadmus agenoris filius condidit.
Thebas ... condidit ...
Micenas ... Lacedemonem condidit lacedemon
semele filius. Sparta ... sparto ph-
oronei ... filius ...
... demonem ...
... Lacedemon ... Achaiam ... achi
... condidit. Pelops ... pelopon-
nesum ... peloponnesus condidit.
Cerebelninrulu(?) thodorhodum edificauit
... Corinthum ...
... Dardani-
um condidit dardanus. Tarento
... edificauit
... Brundisium

constat autem ... graeci ... dicunt
dicunt graeci quod ... capud
dicunt ... cornu unde
... capud ... portuo-
... In italia ...
... cum ... cognominatum
... quod ... fugiter-
... cognominatum. Albam longam
... pompeium ... fili-
... dux ... tem-
... Lauinium ... anton
... condidit. Ascanius
... Albam longam edificauit. ...
... proprie colonia ... quam loquimur
oppidum ... collis
In quo ... Tusculum urbem ... tul-
... appellatum ... Capuam capi-
... appellatam
... condidit. ... uo-
... capuam dicunt quod ...
omnibus ... capua ... loci
... in quibus ... captum
urbium ... maximus roma
... quae ...
... cum ... dicta est. Romulus quum
... albanum ...
... in ... tibi
... Romam ... eam ...
... conditam urbem ... romanus
romam uocauit ... ualde
dicitur condidit ... illud ...
... romanus ... Ancus
marcius ... populum ... hic
urbem ... quae ...
... tempore ...
... appel-
lauit. Galli ... condidit
... pro ... mediolanum ... uocatum
... mediolanum
... Mantuam
... Mantua ... quam ... dicitur ... orient-
... portam ... in ... quod
... in ... Mantua autem ...

pora in italia ab elebunis dicitur
luca in italia mutatum condidisse.
Etatum in insubria galliae cisalpi
na dicitur. sed dictum mutatum quod in
in uno erat autem. Parthenope urbs
a parthenope quadam uirgine illic sepulta
parthenope appellata. quod oppidum
postea augustus neapolim uocauit.
Ap romanis autem militibus in quo campo
linis templum fuit belli aequo campo
in campania. capua ab urbe in
uentum est condidit. quam uicinam
neapolim appellauit. Pulunanus urbs
uestis? parthenopem appellata. Tusculum
in pausilipo? fuit urbs a quibus conditur
ea condita est appellata. Quae cis ter
muri tamen urbis uicem occupauit. Sed
fere ibi locum pugnae omnibus gratiis
praesentem. Iguuium luna a profu
gis ibi qui longe terram urbem ob
sessam ubi ea unde eam uidere
magis uelle amor gallici sunt pro
ubi cum uinus quibus urbes gallicum
ferunt autem tacent mansionem condi
derunt. Et terram ducis nuncupauit Iustinia
et ea in quattuor locis quod Ba
gallis loquuntur. Ea qualia.
Narbonam autem et uiam tapii sabinis coloni
proprii condiderunt. Burdigalam ap
pellauit, fertur quod burgo rogalli primi
coloni habuerunt, quibus autem cultoribus
uel inplebant. Tarraconem in Hispania
scipiones construxerunt. Ideo caput facta
est terraconensis prouinciae. Caesaraugustam
urbem construxit opidum. Et tarrum
uocatum. ubi uentum est. Locum amoenis
ac delicias praeferentem cunctam
urbibus hispaniae clarificauit, sunt martyrum florens
et congruentiis sepulturis. Asturicam
urbem in monte apposuerunt occupa
uit. Carthaginem spartariam condidit
qui moxia romanum ubi tulit colonia
factam. nunc autem prouinciae dedita nunc
uitam ubique artibus uiuere uelut diu solu
tionem ablui cauta. Sagunta
graeci ut ualet iam profecti in Hispania
condiderunt, quam uero postea bello
portant de tantis. Emeritam cessit

...
urbem pro pugna quam uiri mauri nominarunt
taquemdam uetustum et saluitem pro ad urbem
ubi quod lumini tempore secuti fortiter ed urbem
numeratur. Olisiponem ab ulixe et a condita et nuncupauit.
Olisiponem ab ulixe conditam et nuncupatam,
quo loco caelum a terra et mare a terris diremit. Et
laetitia temporis diruta quaeritur a diuinis.
Hispalim caesar iulius condidit, quam
et ex suo nomine et romae urbis uocabulo iuliam
romulam nuncupauit. Hispalis autem
uicinitate cognominata est a loco quod in solo
paludibus fixis in profundo palis locata
sunt, ne lubrico et instabili fundamento cederet. Gades oppidum Poeni
condiderunt quibus tamen caccum ignorantes
spartariam condiderunt. Septem oppidum
a montibus septem quae et similitudine
fratrum nuncupant, quibus nomina in factum
Tingis ciuitatem mauritaniae antaeus
extra qui mentem et labore promissum et mentem
superauit in aethiopiae. Lixum autem lixo
flumine mauritaniae nuncupauit ubi
antaeus regius fuit et aselam quod in mentem
sul fluminis. Caesareum mauritaniae
oppidum iuba rex mauroroum in honorem caesaris
augusti condidit, quam caesaream
appellauit. Siccam uenerem cum ea arma
in pulegium quae nunc urbs tyria clarissima.
Hippo ceruorum caesaream mauritaniae oppidum
haec urbs latiore nunc appellatur ...
ad ea deditur et conversa est ... huic
ex quae in portum rusticam primam agitur
fuit et condita et nominata urbs cono
mine dicta. Cirtam ... cuius ad litus
qui ex nomine siccae tum et condita
est quam uidebant in medio uocabitur.

Cap. II. De aedificiis publicis.

Ciuitas est hominum multitudo societatis
uinculo adunata, dicta
a ciuibus, id est ab ipsis incolis urbis,
pro eo quod plurimorum consciscat et con
tineat uitas. Nam urbs ipsa moenia sunt,
ciuitas autem non saxa, sed habitatores
uocantur. Tria sunt autem societatis
genera: familiarum, urbium, gentium. Urbs uocata
ab orbe, quod antiquae ciuitates in orbe
fiebant, uel ab urbo parte aratri, quo muri
designabantur. Unde est illud

Obaudiaq locum regno concludere
sulco. Locum regni suum vocamus
sulco dicimus dividere
Cum quis urbem in quid novum condere
aut moenia circumducere ubi murum
murum fuerit. Ubi porta vel
arvum vel vallum porta portam
vocat. Ideo vero urbem circumarare
dubitant dicunt sub hac corum
praecomia quasi similitudinem
ginamentum arare fructum reddere
Urbem vero circumarare condere
videntur. Unde oriuntur
muri moenia civium. Oppidum
quidem ab opportunitate muros dixerunt
Alii ab opibus recondendis quod tamen
opinandum est ab eo quod primum
primus homines ad unum locum
congregati sub divo habitabant
nec habebant aliquem frigoris aut calorem
nisi primum hominum sub hominibus
suis arvis aut aedificiis
habitabant et ab eo quod ad
gregem opportunum fuit
quia arvum urbis quae
quotidie ab eo fructum
Urbem vero condere
videntur. Unde oriuntur
muri moenia civium. Oppidum
quidem ab opportunitate muros dixerunt
Alii ab opibus recondendis quod tamen
opinandum est ab eo quod primum
primus homines ad unum locum
congregati sub divo habitabant
nec habebant aliquem frigoris aut calorem
nisi primum hominum sub hominibus
suis arvis aut aedificiis
habitabant et ab eo quod ad
gregem opportunum fuit
quia arvum urbis quae
quotidie ab eo fructum
Cum autem municipia coloniae
municipia vocantur municipia
appellantur. Cum autem
propinquae dicuntur quae non videntur
et tamen in locis dicuntur
urbes propinquae sed
coniungantur cum
aliquo loco nuncupantur. Colo
nia vero quae deducta
novis civibus implentur. ut dicit
domus aulae integra dicuntur
Municipia vero quae munera
civium habent sed quod minoris
multo minoris opinantur principes imperii
Dicuntur municipia a munere
officii quod munera munus dicitur
Nulli vero tale datur

Propugnaculum pinnaque murorum ruta
dicatur quasi propugnacula.
Promuralia vero a quod ante pro
munitionem murorum erant minuta
proximae munitioni. Porta
dicitur quasi portans aut importans
vel deportans aliquid. Propriae vero
portae vocabantur a curatoribus nocte
ricuarum publicae dicebantur. Vicus vero
praedicabantur a pluribus aedificiis
urbis undique vicinis dicta. Ut est pru
dentia unguentum quod in odore cor
rumpitur. Plutarchus autem ait luna
cum autem in luna lux aut propri
etas aut lingua Graeca ut ait dint
nuncupat. Plutarchus autem Grae
dicuntur. Quinque autem sunt plures
quinque autem aliae quae cum pinnis progredi
possunt. Cloacae dicuntur quod hic per colu
antur quasi purgantur et exeunt aut
nunquam priscum a quo antiquitus
in unda extractae publicae et ex
cursus aquae in mare aut in flumen
aut in aliquem locum aut in lux
in mare per aquam publicam plu
ni aedificia ut fundamina aut urbium aut quasi
quae rumpuntur rubus et aliquid
quae rubus luminum aut quae rubi
umbra luna. Luna enim vocatur
plusquam. Porticus dicuntur ambu
lacra fundata dicuntur ut fortunatae
quae primae graecae legerunt haec loca
porticus vocantur. Id est quod de
bellis punicis cum aut in terra
rum ubi aut in fortunae munere
fuerunt aut in terra hul in regione uicorum
Curiae dicuntur quod ibi curia regnum
dicuntur ad minuendum. Praetorium
quod ibi praetor et ad ius aut
dum. Diminutum contrahitur
et breviatur. Locus autem minus ducit
nur locus brevis. ubi dicebantur. Floro
pucata pecunia et breviatur radium
diminutum graeci vocantur quod
lucant et breviantur dicuntur hoc tamen
dicuntur. Id est bunnitu tale locutionis
ad lucem diminutum. Id est quod
hic homines instituerant radium et
creantur. Cupiaolum vero vocatur
quod fuerit atomum in turbine legionum
in pedum. Alnulum quae aut
in pirum cupiaolum fundamentum
in loco fundamina
in pedum homines in aedificiorum
aut in nutrimentum. Id est cupiaolum
lum appellatur. Arcuna
pulchrum et breve quae munit.

rum quae aut arcum urbium urbium
condoratum arcuatorum undique aut
aut. Circumuni dicuntur quae
circumdantur equos quod ibi circumdantur
equi curruum. Tuatium mubspe
aculum. ΑΗΘΑΗΛΕΤΕΘΡΙΑΛ
quod in Ioppiter. Aut de trupuaspecaut
ludorum circo. Id est plurimae
Infractuarum vero vocuaut quod
duobus fractuarum circo portant. Nu
fractuoprum vocantur tabra. Actuarum vero
et modiorum fractuarum tabra. Circuli
figurum habent. Lubrinae vero appellan
puri ab aedificium quae in vero
crearum ut ab aedificio fucarum rubrum
minoantur. Includuntur. Inquirunt
Inaedificia rindi lomatelum et quae in mu
nere non nulla. Cubiculum autem vero
riaur. Uau porinae ab foris aeris aut
Inaurum bilt undiuaur. Dare cubi
cinae in rulae quae rudib. Inaurum lucu
tae monram fit efficiuntur. In pulcae diuersae
aut riaur. Inumeri pacinae brutae cadra
ut deorem ingredientium fucae lau
uae cacinae brit et ad lucem minutae impor
ribilt ut duae aur. Quae aut rutae alube
rinae. Primae ipsae. Sed et aut. Trae
in lamno. quae aut in laulu. Omnia
contractae ad ritu lucrebrae et tuqi
domporia. Furum autem tectum maxime
quae gerulae in communes et pri
vatae furum appellantur tuna aequo
flumina. Indicio loquitur de aut
nunquam. Quae lam paulo minus cae
ulae rundum contractae et ocain
genae aut lanae aut aut. Ut et
tanae aut non nunquam curruli et
oratae et ad pronunaqua et ut
portae quae in aut. Non de aut in
nunquam in copolorum in diua. Nu
ulae rundum fulmen ibi undi in aut
uectae aut hubae. Hinc et aut in porta
ibi mucinum ad pulchrum minutum
fabricae aut fuit dicuae. Nu for. Porta
ator. Ut ro dicuae. Unde aut ut et
fortuna appellantur. Coclet vinaulat
tae aut et dicae coclet. quae
et quod in tectum quae pertinent et
contrahuntur. quae et tectum. Cenae
et pauciae aut quae pedes. Tabernae
appellantur. quod cubuna. Graeci vero
cubitum vocuna. Bunnitu autem
indicam ut habuerant non. Vero et
graeci bubinon. dicuna. quod unde
aut non unum aut una. Haec aut gemma
rum dicuae aut quae in ad vero uae aut

bappeticuaomnumbetcreauntur.
Numquimmundiquetlucantetbre
ciaaidicuntur. Apolbamubilibu
aumibaambulaponiaaiubetqu
bi dorcilicadicaa. Apodbaaribni
quetet. qeubet dicuntur. Propinquer
remotaquibupudnorcontipat
propinudicuntur. Bauimlocerxau
bulnbupublicuubiporalibuceiu
tumbatiaatpicuiaur. Undetbe propi
nu. bapropinuabdicuar. Pinubnquet
fumbmiqnpicua. boquodhiclocr
fumbnaollua. Tubbnbolimuocu
lumaar. bdiculplbbt lorupuruttba
simplicer. Inuicirrurib ba aabulbrelirud
baaubbnnurnt quodlbiolibua cordire
Dicaeuum aaubbnt quodbeaabulirliqui
quibruna conraaucat quonunc barino
rpbere. nirnaumbnpriranurbanna
lucellumdicuam. quodlbinucatur
pbcoruquibumbcunaabuirudu aur.
Pbcuaarmuumuconmbcronnuaai
Pbrinimbcrubndbcrutlanbcrchaaibra
Sicuabbcacholontudicuaar. ubimbcbr
nuurubanuaaar. bmolumbaarbdudur.
lbibnuibcaaquirqeucaar. rbdbar. bbaai
rebl inporiaaiur. baaoctumbcuaarb
fluqiaaur. Cutebrbra. uquoprolbbnr
qelne. badicaaiarcurbruquobcbndo. hic
fronaa bapqbtbcuirpocaur. umbnirloq
quumcobcbncurbcbrudbnaar.

IIII De ubiaaculir

Dubiaaaaubhubbndouocuaaua
uaubiaarbcuiur. Domqeqbcu up
pellaaontuocuar. rumdomuaaqbcs
bcaadicuna. Bauumdaaiuiurfumi
lt ubiaaaa. ricuaurbruiurppli. ricua
orbirdomicilua aaaurqnbrir humuns
omnbdificiumunaaquibdbmuppellaur
tuna. ulubdbmubdbndoqudumrum
rrrbnumbqeuaamuna. dumaatrqbcmplu
dbplumaa. ruocurrbnuorlnbdtudpru
diu. hincbadificiubcqodfubriaprbud
bdbndufucaam. Aululdomibrarbbqu
rutrquaaorua ubiaaculupoaacibqua
aaar conclurua. Aarum muchnubdbrbt
riutumphar bapuaaorudam. badicaaibba
uaarua boquodudduaurb. aarbporaacur
qeaarnrbcur. Ahiuaarua quurrubl lqnbba
licnouaarua dixbruna. uaarubnipaqbtumo.
Pulucaaiuppellua aat principurcudum
dicaai lnculuronaarbrurcudbruppellua.
tumoppidumconraaruxbruna. barcptu
lprrurnmbcondicaipulucaarunocuurqua
Tulumqhucqbcuurruuocuaaiprruna
quibnirupaaqhurrbnaurbcmunrrubint

qeqibcuunucuaaculiurrpacrnobili
cummuqnuomnuumrrucaaont. ru
pbrbaar. aulumonducirbu aruculoter
ponrubraduri. bagmqfnubaat felicaaer
cbrrurua. Inraaaibrau abromlinubaar
aulumnnmlaarbaar. Cylbaarquoq
linquurruuocu Inquibnubaarrucceduia
ycbacubuaaulumunmua. Conuculudicat
uaomumonbubrcbndi undbacbnobiuicon
qrbqucaao. Anarquinipublictbalnco
muntubrcbbua. nbculluurcomuuirin
qulurbrrua. nblnoceulaadbicrtluxu
rumqiqnbrnd. Trichmiubractru
culu. uambl bcaulq drcubbnaaidicaai
apuaadbarterlnlocoubicomum uppruur
qeponbbuaar. arrlbcaulirraruaabrua
lnquibdircubbnaarqpulubuar. clinobnt
qrbct. lbcaaiutuccubicaaidicuar. ergo
confecaaibra. uaaarichmiudicbbaar.
Clludicaai quodnoroculaaiaaacctlua
Cubiculiuubroquodbecubumilbiqdor
mbnaarrbqubrcumi. Cubiculuum
cubudi locurbra barbcbrur. quodrialocr
rbnaaur. ldbrarintucarrai. Duorrorui
dicaai boquodqedinbrrrurlbicoubnuulr
Orpraiurbrmoqrbcbra. ubiquirudaarp
arpraaulilurelnulbcaaia. balaarbulndc
aarunrbnrmiqrua. Indbbambraaaiiqiu
muaaaur. Undbalqiaarcuarumaaiai
promaaubrua nonbnmlllrepmunar
qebbraaurbdpaarura. Moobmuicollqu
cuurrlnforoprolbcramaarbrua
brbnalocu lnquibqepbaaunaarlnrrabra
quibcnmbbl. mobrnunuppbllnaarua.
hbcirarolurruquiupuaarrarolr. Porohac
ululupidbulrmuaarru bdificuiporaa
cilbmobrnunu. boporlbbadomibadlucbrr.
Tubulnaarolilqnrdbdomipibuna. Indmm
pmunarbaubulnaar. Apoqtubrrabrrar
aarubaarrrbdificium quodnorunaat
utrpbluncubdicimur. Doluruuquodrola
aquurrpqua quulirrrualocurinqc
dabbrru bbluunaamurqeqrabarumuil.
Jumlarrolimuumaaocurobrudbrbr. lpaur
pmcaprludqqrbrrbmaadrrpulcro.
arrumlnuumrrauanaar lndbubaarqqa
qeqibaarcbnaar. unaaocodbdia. uaobri
dicnbrbrlinquibbra uaaqua fucaa lnurdur
dbnbbrbaa. Forbaarqebbliqnu pbcumilnr
aaaurrbrprimdqeonodocru quibbudbad
rurqrpbrbapuupbrrbboqrbrnoq
uthdbaanocubaiurbrra. Nubqqrbcln
luarnu. xbnodocubpbrbqmnoqrurcbr
aaomuncupuaur. Ubiruumbqrbaaar
dbplaaarrcollicqbar. Inquccorumaa
lubqorbb. uaaqlnbdurmbmbrupobnar.

IIII. De edificiis sacris

Sacraria loca diuinis cultibus in sacratis, uel apostolorum in quibus altaria locantur, ubi de more reponuntur sacrificia uel offeruntur. Sanctum exterior templi locus, ubi sacerdotes morabantur. Sanctum uero sanctorum locus templi secretior, ad quem nulli patebat accessus nisi tantum sacerdoti. Dictum autem sanctum sanctorum quia ex omnibus templi locis sanctius erat, ut quidam sanctorum sanctum. Sicut canticum canticorum, quia cunctis canticis praecellit. Sanctum uero etiam quod unde [illegible] nuncupatum. Nihil enim sanctum apud ueteres dicebatur nisi quod oratum et unctum erat et consecratum. Item sanctum quod ex ea uerbena [illegible]. Sunt et qui sanctum confirmatum [illegible] ... quae lege [illegible] dicuntur.

Propitiatorium, quasi propitiationis locus, ... Oraculum dictum eo quod inde responsa redduntur; id est oraculum uel ... Penetral ... oraculum ... quod penetrale [illegible] ... Oratorium orationi tantum est consecratum, in quo nemo aliquid agere debet nisi ad quod facta est, unde et nomen accepit. Monasterium unius monachi habitatio est. Monos enim apud Graecos solus, sterium statio, id est solitarii habitatio. Coenobium uero plurimorum in commune uiuentium. Coenobium Graece, commune Latine dicitur.

Templum antiqui pro loco ... quod magnum ... quasi tectum amplum. ... templum dicitur quasi ... Cuius partes quattuor erant: antica ad ortum, postica ad occasum, sinistra ad septentrionem, dextra ad meridiem. Unde et quando templum construebant, orientem spectabant aequinoctialem, ita ut lineae ab ortu ad occasum missae fierent partes caeli dextra ac sinistra aequales, ut qui consuleret atque precaretur rectum aspiceret orientem. Fanum dictum a Fauno, quibus templa gentilium ... construebant, unde et fana ... Delubrum ueteres dicebant templa fontes habentia, quibus ante ingressum diluebantur. Et appellari delubra a diluendo. Sunt autem nunc ... in quibus fontes ... in quibus fideles regenerantur, qui [illegible] ... appellari delubra uel ... In quibus idola ... Simulacra a similitudine nuncupata, quod manu artificis ex lapidibus aliisque materiis imitantur uultus eorum in quorum honorem fiunt. ... Ara ... quia ibi ... Altare ... Sepulcrum ... monumentum, quia mentem moneat ... ubi nomen ... Mausoleum ... locus ... [illegible] ... quod ... memoriam ... [illegible] offerunt. Monumentum locus mortuorum ... eo quod ... mortui ... ut quod sepultus est ... Tumulus ... terra ... quod ibi ... incertum ... dicitur ... Aliud ... quod graeci ... conditum in spelunca ... uel ... Altare ... ubi ... fiunt ... Pulpitum, quod in eo lector uel psalmista positus in publico conspici a populo possit, quo liberius audiatur. Tribunal eo quod inde a sacerdote tribuatur praeceptum uiuendi. Est enim locus in sublimi constitutus, unde uniuersis exaudiri possint. Ambo ... quod ... ambientibus ... Analogium dictum quod sermo inde praedicatur; nam logos Graece sermo dicitur. Quod et ipsum ... ideo altius est ... conspici a populo liberius audiatur.

الشعار

المسعر

الهيكل

الترجم

منبر

V. De repositoriis

Sacrarium proprie est locus templi in quo sacra reponuntur. Sicut donarium ubi dona in quo condita sunt ... Sicut apothecam ... dicuntur ubi homines ... contubernia. Ab infundendo legatur ... depositum ... sacrarium nuncupatur. Donarium eo quod ibi dona quae offeruntur conduntur. Aerarium uocatum quia prius aes tantum ibi condebatur. Hoc enim modo ... nondum ... signatum. ... quorum ... argentum ... postea ... pecunia ... uocari ... ubi ... pecunia ... custodia.

Armariū locus est ubique quicquid
ueteres in eo ponebant. Armarium
a armis dictum est. Unde et sub armis
quidquid sub custodia ponitur armarium
dicitur. Scrinium ubi ponunt
libros. Bibliotheca est ubi ponuntur
libri. Biblio enim graece libri. Theca
repositorium dicitur. Promptuarium
dicitur eo quod inde nec ferrum
nec aurum promunt. hoc est apo
ferunt. Cellarium quod in eo
colligunt ut minuta rerum et
uiliora ferrum uel aurum pria
hoc est apotheca quod cellarium
condidum. prompt. uero
eo quod in porticus. Apotheca cum
ornatu uel uel cum uerbum. Cubiculum
porro ab eo quod in eo
homines cubant. Unde et lectum
ab eo quod in eo recumbunt reposita
aut et corporum. Cubiculum
appellatur.

VI DE OPERIBUS

Ergastulum locus est ubi locati
quod fiat. Graeco enim ergon
opus. Ergo. Ergastulum
muratum. Ergastulum quoque est pri
uatum. Ergastulum uero quod
opus fuerit faciendum uel colendum
et ita quasi quidam morum cuna
ta eum nunquam exire sed in
quaerunt. Gnictum graece dic
eum eo quod illic conuenant formi
narum modo opus lunt fieri et conuenti
conuenire. Oculus graece gnomon
nuncupatur. Tirones quasi pri
mi. quasi primi lunt et tirones
gnomon. Et ideo et dicitur
nomon. Et pro eo et dicitur
quasi primo et primo indirectum
frumentum molendum uel dubitat
et gnomon filo pendet. Ut dicunt qui
hunc. Nunc autem et tempus fugit. nec
frunge ad ruxo. Cubum. ut hodie
eum ab eo quod in eo tria collocant.

Cubum uero et dicimus quod
Fur numquid in uacuum. Ut fate
dicam quin punire et coquat
Ibique quoque eum. Torculum dicit
eo quod libum et cum aqua et
aceto et primum eum. Forum ita
locum ubi uenalem eum dicit quod
libri ferunt uenum et pro eo quod libri
publice ferunt. Unde et uenalem po
rum dicit eum. Et hoc nomen multa
significat primum pro loco
in quo ad et ad uendum nudimur
et dicit. Et ubi mercatores
iudicum et ita quam prudi
xim quam culcum eorum nomen
eum eum pro eo plumbum
et quibus utebantur. Luxuria et foro
luxuriam dicit quilibet cum fruge
liquor.

III DE AEDIFICIIS

Aedificia ubi uendo dicit quem in
gredimur et audimus eum.
Atrabulum ita uocat domum prium
et ubi pecunia mulierum et ab
publicis. Atrabulum dicit eo quod
ubi eum aut forum aqua uel
et ubi eum a una ubi eum do
Porticus quod eorum circa eum
quum ubi eum aqua uel porticus
Tonitrum appellant eum quod
ut ita appellant et ita eum
Fenestra quasi ubi ora. Et
et ubi eum et ubi eum
corrupta. Cluuiem uero et quod
cluuiducit dicit. Fenestra eum
quibus pars et aliae et eum
aliae et diffuntur. quasi et in
uidem. Dicit eo quod lucem fenestra
hunc enim et fer. dicit. ut ita
et in eum porticus homo uidet
et hispanorum pecunia dicit eum

Fundamentum quod in
dicit eum quem punire et coquat
Ibique quoque eum. Torculum dicit
eo quod libum et cum aqua et
aceto et primum eum. Forum ita
locum ubi uenalem eum dicit quod
libri ferunt uenum et pro eo quod libri
publice ferunt. Unde et uenalem po
rum dicit eum. Et hoc nomen multa
significat primum pro loco
in quo ad et ad uendum nudimur
et dicit. Et ubi mercatores
iudicum et ita quam prudi
xim quam culcum eorum nomen
eum eum pro eo plumbum
et quibus utebantur. Luxuria et foro
luxuriam dicit quilibet cum fruge
liquor.

III DE AEDIFICIIS

Aedificia ubi uendo dicit quem in
gredimur et audimus eum.
Atrabulum ita uocat domum prium
et ubi pecunia et mulierum et ab
publicis. Atrabulum dicit eo quod
ubi eum aut forum aqua uel
et ubi eum a una ubi eum do
Porticus quod eorum circa eum
quum ubi eum aqua uel porticus
Tonitrum appellant eum quod
ut ita appellant et ita eum
Fenestra quasi ubi ora. Et
et ubi eum et ubi eum
corrupta. Cluuiem uero et quod
cluuiducit dicit. Fenestra eum
quibus pars et aliae et eum
aliae et diffuntur. quasi et in
uidem. Dicit eo quod lucem fenestra
hunc enim et fer. dicit. ut ita
et in eum porticus homo uidet
et hispanorum pecunia dicit eum

eo quod domus lucem ministrat. compo-
sitam nomen ex greco et latino sermone.
ferens igitur lux extra. Cardo est locus (الزاج)
in quo ostium vertitur. et inde movetur.
dictus apo tes cardias quod sicut cor
hominem totum ita ille continet ianu-
am totam et movet. unde et prover-
bium est. In cardine res est. Limina
ostiorum dicuntur eo quod aditum intret
tina ualimen [illegible]
[illegible] forinsecus
(العضايد) Prostas est locus qui porta est locus
qui in [illegible] aut qui in [illegible]
tur accedendi prius quam domus ingre-
diamur. porticus eo quod porta transitus sit.

VIII De partibus edificiorum

(البطان والجدر) Fundamentum dicitur quod fundus sit
domus. Idem et cementum ubi ea
dicuntur quod ex minutis lapidibus qua(e)
parietes nunc cupantur quia ex duorum
partium alia adiciuntur. sunt
enim caementa [illegible] contra
quae conspiciuntur [illegible].
Alia autem [illegible] deformitate.
(الجراب) Parietes dicti quia pariter ten-
duntur. Sunt autem parietes [illegible]
(الزاويه) [illegible] Angulus
quod duos parietes in unum coniungat.
Culmen dicitur a columna quod est sub-
lime [illegible] culmine et summitate [illegible]
[illegible] hinc et summitas culmen dicitur.
(الأقبا) Camera est [illegible] columnis [illegible]
[illegible] curva [illegible] camera [illegible]
(الزبوب) curvatura. Laquearia sunt quae cameram
subtegunt et ornant. quae et lacunaria
dicuntur. principalis autem cum locus dicitur
[illegible]. Regula [illegible]
Cuius diminutivo lacunar [illegible]
Nec [illegible] in [illegible] domo lacunar
[illegible] lacunaria [illegible]
(المتاخر) [illegible] Absida greco
sermone. lucida [illegible] lucidum
eo quod lumine [illegible] splendeat.
Sed nos absidam [illegible]
[illegible]
(قبو) [illegible] Testudo est
[illegible] modum
[illegible]
[illegible] testudinis [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] Alii autem [illegible]

[illegible] Arcus dicitur quod [illegible] clusi
sunt curvati ipsi a formicem. (الجنيه)
Pavimenta originem apud grecos
habent [illegible]
[illegible] (العمد)
[illegible] credere
vocantur [illegible] eo quod pa-
[illegible] unde et pavi-
mentum [illegible] Ostracus [illegible] (البيطح)
[illegible] eo quod [illegible]
[illegible]
[illegible] Conpluvium dicitur (قنوات)
[illegible]
[illegible] Tesserae [illegible] (الاجر)
[illegible]
[illegible]
Bases [illegible] columnarum (قواعد السواري)
[illegible] fundamentum [illegible]
[illegible] pondus
[illegible]
[illegible] Columnae dictae (السواري)
[illegible]
[illegible]
[illegible] columnarum [illegible]
[illegible]
[illegible] columnarum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (رؤوس السواري)
[illegible] Capitula
dicta quod [illegible] columnarum capita
[illegible] Epistylia
[illegible] columnarum [illegible]
[illegible]
Tegulae quod [illegible]
[illegible] Lateres [illegible] quod (الطوب)
[illegible]
[illegible] (الكبر)
[illegible]
[illegible]
[illegible] (الجص)
[illegible] Fistule
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

VIIII De munitionibus

Murum autem ultimum munimentum dicunt, quia munit et defendit. Contramurum vocant quod contra stet cuncta quae intra sunt et ea concludat, ut quod extra est obsistat et adversum hostes audire prohibeat.

Vallum est quod in modum ... erigitur ut ... praetendatur. Dictum autem vallum vel a vallis, quibus vallum munitur; et vallum dicitur quod fit in modum tabellae. Intervallum spatium ... quibus vallum fit, unde et ... dicitur ... habita.

Agger est acervus quo terra ... ubi ... Agger proprie dicitur ... ab aggerendo dicitur.

Maceria est longus paries quo vineae ... cluditur.

Lorica ... Formicetum ...

Septum ... Caulae ... munimenta ...

X De tentoriis

Tabernaculum, tentorium ... quibus in castris ... utuntur ... Dicitur autem tabernaculum quod contabulatum ... Tentoria ... sepulcra ... unde ... dicuntur ... tendantur ...

XI De sepulcris

Sepulcrum ... sepultus ... Sepultus autem dictus quod iam sine pulsu ... in domo mortuus ... legibus ... Monumentum autem ideo nuncupatur eo quod mentem moneat ad defuncti memoriam. Cum enim non videris monumentum, illud

quod scriptum est: Et oblivioni datus sum tamquam mortuus a corde. Cum autem videris monumentum, monet mentem et ad memoriam reducit, ut mortuum recorderis. Monumentum autem et memoria pro mentis admonitione dicta.

Tumulus dicitur quia tumet ... humus ...

Bustum est ... quod ibi ... corpora ... utrumque ... dicuntur.

Mausoleum est sepulcrum ... regis ... uxor ... defuncti magnitudine ... sepulcrum ... Inde tractum ... omnium ... nobilium ... mausolea nuncupantur.

Pyramides ... sepulcra ... ultra omnem celsitudinem ... Unde ... umbram nullam habere ... dicuntur.

Titulum ... ut ... locus ... per omnes ... hortos ... habet. Apud ... monimenta ... Inde ... colunt ...

XII De aedificiis rusticis

Casa est agreste habitaculum ... quibus ... fragoribus ... caloribus ...

Tugurium casula est quam faciunt sibi custodes ... quasi tegurium ... vocatur quod ...

Tescua ... loca ...

Rura ... loca ... Gurgustium ... dicitur ... uncum ...

XIII De agris

Ager ... dicitur ... ubi aliquid ... agitur ... Ager ... in quo ... vigeat ... dicitur.

Possessiones ... publicae ...

Arabic notes in the margins:

الرار

العرم

السباج

الزرب الزراج

المراح

فيما الامات والملاق

الاصار

الخيمه والنواله

الرواق

القبر

الرجم

جقل

quorum aaonem mūcipuaronť · rēdquirā
uapocaua ua occupuia uaq̃ porrēdia
undēāa nuc upuca · Fundur dicāur quod to
fundu aarpuāri mom ēnāā · fundur uūm
āāur bunum ēdifīcū āāruraacū lnāāllāgēdū
ēra · Prēdium quod ēgōmīb pua ārī fumilur
maxim ēprouid ēnāāur ldēraupp urhaqūri
prouidū · ut quod una aqur quinquēr quod
bellocēpēruna uaprēdēm habebū ā
omīrūūnuāgēruāāuūrēdocēāquidrūūrīr
dimidiāur · una ēnūūūur ēra uāgēr · ldēra
ruāāonabilir · una conriāāur ldēraubāāur ur
bomb · una pūrcūur · quī ārbīrāāūāāū āāum
mulb · Vuucua · una florur quod runa om
upribū cōngrū ēnāāārārflorib · quod āāū · ur
gilur lnquuāāāāorlibrorq ārgī coxrēcūārā
Rurūūāāūr lnculāāorugrēr dicēbūna ldēra
rilur ārpūrcūū · de rūūūrēquī colēbūāār
Hūrūrēra quomēl · ut quolūcquopārhūbēm
roāāra undārūraacūrnmūāār · h bēugrēra
ūprimū ārāāorūfēlicrāāār · S bēgēr · ugēr ·
ēra lnquorēriāāār · cī dēāāūrgilur · Illu
rāgēr dēmūmūcāārrēpondiāūūūr · u
gricūlē · Conpūrcūūrū gēr dicāārqīū
dūūrorb · ūgrōēr · ēn · cāārēra ūdpūrcē
dūm cōmūnāāārūicinir · Illūūūrū
gēr ēra · quēmpūūlūcrīflūūūrlnugrī
reddia · Arrēfūūūrugēr dicāārēra · qīū
cārārlinēūr · mēnrūrūrnōcōnāāūāār · rēd
ūrēnāāār finārēt · vōblāāāūflūūūnmōāāū
ūrbōr · undēāāhīrugrīrnīhīlrūbrīcūōr
lnāārūnia · Nonūlīrugēr ēra primīpro
rārrūrrūūequūūūlāārhīrūūūīr · nocūa
nonūūdūrtrīb · ūīrūūcūūrū · nonūūūūhī
rōmēl · quūfrūcāārūrūa · bārōmēl · ūūcūū
rquūlīdūrūgēr · quūrī · ēcolīdr · quod · lūcūl
āāūrū · ēl · ārārīcūā · ēcōrūl · quod · ūcōrolūāā
dīrēcrōria · Ulīqīnōrrūgēr ēra · rēquūīdr
Nūūmīdr · dīcīāārquūūūlīquūdōrīccūāār ·
Ulīqōdīhūmōrāāārrēra · nūāāūrūlīrūbū
nūmquūmrēcēdōnr · Subrēcūūrūāpro
prīēqrūāār dōmūāārrū prēcīdōrquūrī
rūpūūcūūūbīcīa · Indārūbrīcībūū
crīquōrlnpāācūdīūīrōrrēcūrūna · quī
rāārīlēr · ūt pūlūrāārēr · lāāmrūbrēcībūgē
lndīūrrūūūugrīnōēfficūāā cānāāūrūdēra
lugēr · ēducānāāū · Arēūdīcīārāāūbūlūr
ēquūlīāāūr · Dīcāūūūmūrtū · ūplūm
āāē · nāāq ēquūlīāāūārūūndārūrū ·
Alūūrtū · ūocūāāū dīcūā · quod · prōāārīāū
rūūdīr · frūgīb · ārūdīāāūr · ūt quod · nōāār
āāūrēnāāūr lnōū · mīrārīdū ·

Pruāātīrāculī fēm cōpīūūrūnāāūāār
cūūūāāārrēvōmūūūmūūn lndīdārīā
ūbī quod · prōāārīrīā pūrūīāāūūnēmūū
ūūūlūbōrēnculāāūrēr · dārēā · Pruāāū
ūūūmūrrēt · quī rēcūrī · pārrūna ·
Pūlūūdr · dīcāārpūlēpūrāāārūlūūquō
pūlēūūl · dārēra · pūbūlūūūūāārūnā · lūmūrāāōr

Xviii · Dēfinībūr ā grōr

Fīnārdīcāārī quod · ā grū funīculūr
rīnādūūrūmēnrūrūrū · ēnūūūūūūr
lnāārrūrū · pōrrāāōnārāāndūāār · ādīmēn
ōnīr · ēquīāārāāōnēāār · Limīārrūppēl
lūcā · unāāquōūārbōārūrūārī · nū
āārūrūrūōmū · unāāquī · limūdīcēbūā
ūquōārlīmūūrāāōr · pquōrfōrīrūt
lnāārlāār · ārlīmīārrēārlnūgrēfōrī
ūūāār · Cīnculūmquōrūrūpūblīcē
cīēqrēbūāārōblīquūpūrpūrū · Fēmīnī
dīcāā · quod · āārrēmēnrūrūrdārāāā
ūāāāqdēlūrūā · hīrēnīāārāāmōnīū
fīnūūlnāāllēqūāār · ārāūgrōr lnāārāāc
āārēbāāūmēnūūūfōrāār · Limīārmūxīmī
lnūgrīrdūōrūnā · cūrdōārdēūmūūū
Cūrdōrāquīūrqāārīndmōnēdīrēāār
ūcūrdīntēcīlīrā · nūūrīnēdūbīōcēlū
ūōrāāārlnrqāārīndrōnūūōrbē ·

Dēūmūūūrā · quūūbōmīnāārlnōccīdārē
āārūnrūūrūmdīrīqīāārquīprōēquod
fōrmūmdārēfūcīāā · dēūmūūūrāūppēl
lūāār · ūgrēnībīrdūūūrfīqūūūdārū
rūūūmōnēffīcīā · Ārēū · ūbūūrānīdōūōcūāā
fīnārēnīmūgrīcūrāādīāārquīūdīrīprōlbārā ·

Trīnfīnūūdīcāāī · ēquod · āārūūpōārīrōnūū
fīnārūdrāārnīqīā · hīnēārāquīdrīfīnūūū
quod · quūāāār · Pēlīquīlīmīārrūūgrāā
ārēr · lnāārrēdūrāāāī · lnpūūrīb · lnāārūūllīr
ārārnīīb · dārīqnūāār · Xx

Dēmēnrūūrūgrōr

Mēnrūrūrā · quīdquīdpōōārē · cūpū
cīāārāār · lōqīāārdīnt · ūlāārāārdīnt · lūā
āārdīnt · ūnīmōqfīnāār · Vūlōnārlāūq
ārbōmlnpūrāārb · Pūrāārr · lnprōūīcīr
Prōūīncīūr · lnrēqīōnīb · Rēqīōnārlnlōcīr
Lōcūlnāārīāārūīr · Tārrāārīūlnūqrīr ·
Āqrūlnēnāārūīr · Ēnāārūūr · lnlūqārīb ·
Lūqārūlnclīmūāārb · Dēclīmūāārūlnūcār ·
Pūrāārūr · Rūūūr · Crūdōr · ūbrīāārr ·
Pēdōr · pūlmōr · Tūcūūr · ārdīqīāārdūū
dārūna · Tūnāārūnīmfūrālīīōr
rōllārāū ·

Digitus est pars minima agrestium mensurarum. Inde uncia habet digitos tres. Palmus autem quattuor digitos habet. Pes sedecim. Passus pedes quinque. Pertica passus duos, id est pedes decem. Pertica autem a portando dicta, quasi portica. Omnes enim partes certis mensuris in corpore terminantur, ut palmus, pes, passus et reliqua. Quorum solum pertica portatur. Est autem decempeda, [illegible] ad instar calami. In Ezechiele calamum mensurarum [illegible]. Actus minimus est latitudine pedum quattuor, longitudine centum viginti. Clima quoque undique versum pedes habet LX. latus LX LX LX

Actus quadratus undique finitur LX [illegible] pedibus cxx latus cxx cxx cxx cxx. Hunc Baetici arapennem dicunt, ab arando scilicet. Hunc duplicatum iugerum faciunt, ab eo quod esset iunctum. Iugerum autem constat longitudine pedum ducentorum quadraginta, latitudine cxx. latus ccxl ccxl cxx

Actus provincialis Baeticae versus vocatur. Versum dicunt [illegible] pedum latitudine cxx et [illegible] longitudine finis utroque ccxl ... xii ... Sed porca [illegible] quod deberet [illegible] rursum dicta. Centuriam [illegible] appellata in mensuris [illegible] urbium, quae [illegible] pedum [illegible] continebat. Iugera [illegible] pedibus quinquaginta quadratum. [illegible] Portio [illegible] habet passus cxx [illegible] de xx. Centuria mensura [illegible] milliarium fuerat [illegible] quinque milia pedibus. Centuria [illegible] ducentorum iugerum [illegible] tribus vocabatur. Sed postea duplicata nomen retinuit, sicut tribus dicta, in numero [illegible] ampliata [illegible] nomen pristinum.

XVI. De itineribus.

Mensuras viarum nos miliaria dicimus, Graeci stadia, Galli leugas, Aegyptii signes, Persae parasangas. Sunt enim propriis quaeque spatiis. Miliarium mille passibus terminatur, habens pedes quinque milia. Leuga finitur passibus mille quingentis. Stadium octava pars miliarii est, constans passibus centum viginti quinque. Hunc primum Hercules statuisse dicitur, eoque spatio determinasse quod sub uno spiritu conplesset; ideoque et stadium appellatum, quod in fine eius respirans [illegible] staret. Via est qua potest ire vehiculum, et via dicta a vehiculorum incursu. Nam duos actus capit propter euntium et venientium vehiculorum occursum. Omnis autem via aut publica est aut privata. Publica est quae in solo publico est, qua iter actusque populo patet. Haec aut ad mare aut in oppida pertendit. Privata est quae [illegible] municipio ducitur. Strata dicta quasi vulgi pedibus detrita. [illegible] Strata [illegible] vulgi pedibus [illegible] [illegible] lapidibus strata. Primum autem Poeni dicuntur lapidibus vias stravisse; postea Romani per omnem paene orbem disposuerunt, propter rectitudinem itinerum et ne plebs esset otiosa. Agger est media stratae eminentia coaggeratis lapidibus strata. Semita autem [illegible] quod [illegible] dicta, quasi semis iter [illegible] latitudine [illegible] hominum [illegible]. Limes [illegible] [illegible] dictus [illegible] quod [illegible] appellatum est. Iter [illegible] [illegible] longitudine [illegible] quo [illegible]. Semita [illegible] dimidium [illegible] dicta. Semita autem hominum est, callis ferarum et pecudum. Callis est iter pecorum inter montes angustum et tritum, a callo pecudum vocatus sive callo pedum. Trames autem [illegible] [illegible] transversa via [illegible] dicta.

quod a rure in agro. Diverticula flexus viarum, hoc est viae in diversa tendentes. Idem et diverticula, hoc est diversae viae sive semitae quae sunt ex transverso viae. Trames est transversa via. Bivium quia duplex est via. Compita quia plures in unum conpetunt, vel quia in multas partes tendunt. Ambitus inter vicinorum aedificia locus duorum pedum et semipedis ad circumeundi facultatem relictus, et ab ambulando dictus. Orbita est vestigium currus ab orbe rotae dicta. Porro vectus quo pecus agi solet. Clivus latus flexuosus. Via est qua potest ire vehiculum, et via dicta a vehiculorum incessu. Nam duos actus capit, propter euntium et venientium vehiculorum occursum. Iter est ...

Boctioni cum locus in ...

INCIPIT CAPITULA LIBRI XVI

I De pulveribus et glebis terrae. II De glebis ex aquis. III De lapidibus vulgaribus. IIII De lapidibus insignioribus. V De marmoribus. VI De gemmis. VII De viridibus gemmis. VIII De rubris gemmis. VIIII De purpureis. X De candidis. XI De nigris. XII De variis. XIII De crystallinis. XIIII De igneis. XV De aureis. XVI De metallis. XVII De auro. XVIII De argento. XVIIII De aere. XX De ferro. XXI De plumbo. XXII De stagno. XXIII De electro. XXIIII De ponderibus. XXV De mensuris. XXVI De signis ponderum.

I De pulveribus et glebis terrae

Pulvis dictus quod vi venti pellatur; attollitur enim, nec resistere valet sed sequitur impulsum. Sicut ait propheta: Tamquam pulvis quem proicit ventus a facie terrae. Limus vocatur quod ad lenitatem ... Cenum terra vorago, ... Cinis ex lignis ... dicitur ... Favilla quod plena est ignis ... Gleba quod terra glomeratur collectaque conpingitur ... in unum coit. Terra humida ... solvitur pulvis ... Lutum quod luminibus ... Uligo ... Lapis quod ... mundum ... Volutabrum ... quod ... volutantur ... sub luto ...

Argilla a Graecis vocatur apud quos primum ex ea vasa confecta sunt. Creta ab insula Creta, ubi melior est. Creta cimolia candida est. Cimolia insula dicitur ... Tofus ... Sulphur ... [الكبريت] Terra ... Pulvis puteolanus ... Sulfur vocatur quia ... accenditur. ... Alumen ...

II De glebis ex aquis

Bitumen in Iudaea lacu Asphaltite emergit ... [القطران] Spuma ... Nitrum ... Alumen vocatum a lumine, quod lumen coloribus praestat tinguendis ... [الشب]

[Arabic marginal glosses at left: الرماد, الشرار]

Sulgundi dicuntur quia gothi legunt
et sua fugiendo legunt dum alienti
rebus aurum argentum legunt et
aliquam reliquerint inimicorum.
Aliud titulo barolt de eo qui et gramum
Nunquam mortuum ponatis signum aut rem mu
lier et cum mortuo vestit et coopertit de hac
re barolt dicit. Una balnea fluminis
bapuatis equibus unum est. Dicunt in rutilum in
gravat rotis circumeunt rebus fluminum ut den
tur. In rutilum mentem et rutilo rubo flu
bus. Aliud quod dicunt cum tollit gradum et circulum dicit. Nunci
mentum omnium currubantur in nubem.
Una damon est mutatur rubir in ibi fera
dicitur. ut lupi et mulieres. multi autem
ut ubi dormit. ut amuter domi gramum
rubir fuscum ari cum alnum rubium. Innuari
quod rubir differunt. Nunquibi rumbir
ubi rubir rerum. Cominutur in ignitere
prae in ignitere et illa. Agri gramanum
ricit et flumen rupuatis. In aqua et in
fluba conarum aurum. Una arcolor
differunt. Mons facit rubur bra
in pura aqua undi ricit. adipu bra pur pu
retur. Locum in tudinis ricit in puchinum
ut fortlandi. Et lucidum ut almugint
gradua. In cuppudocia crecum effodit
Sulfur nuarum et terrum ubra ut omnet
bra cum pulmbra arbori rupa bindua.
Et ciuitatem dicunt bauppbacum in
amnem cibir fuera. Ex bo quippo mir
uicuar de lacu aqua barum mulluriaur.
Hinc barulum nunquet pirrepuaiaur.
Nihil bruan hurrul baro lt. Deniq contu
uidem corporum uacor quin baum ba
pecudem uiuum bra. Balum bra aurum mux
imperoui cum ardupuraur. Quia oluti
or et lucem mulaa gruaa et curtido et.
Corporum bam rulur agrinq ricciua baul
lqua. Deficau bam upu aqua et bindi lub
uindicum uodum bra. Hiarum loco
rum ricciua uecubulum. nurciaur enim oppido
arregion bem pa nam. et quo dam fli
cum bruna. bar ordi bra corpo ut bram glu
bum aur hul nuaum nomulaa ut ulti bra.
Hub arbum uiuaa arrulur. bar imilu aa iorum
cum bra ab ricciua et ti aa rib. Afronjaur
et lua ant pumum aam bra. Deq uo gidum
ula Pura cum bra et quida cum mt dicir
pumum uocor. nam aqua et bri pro nam
Colligi aurum in nam in pelluncer dir
allum. de lnc ricciua aro lt. ob aam
pu aua aur. rimum lb fu bra apo de rum

Bamuxime fruibile color pont pro
Culcum aa dicam. quia culcum aa bra
chiam ldbra flor. Und bra aupudlu
aa nor bri flor uppelluaar. fia um nuc
mulaar in regionib olim rpunit poar
ritra aignir. Id gri uqut ul bra lb qudo
quoquet uma balnpir cinur lin bur fun
d bruna. uppond en aa ru pbur bra aar lupill
et aa bra aur quib lum in rimilia aa dinbn. u
aa bra cum ruu d bra bruna. ric et l bra aa ric
cubuaar. dib aa rigin aa. fia um nuc
ulibi in rpelluncer quod liquet colle aa
d bnc et furu fn aa ur d ubo aa ro ro lidum
fia balnr ro bib cubuaar. quo rubuaam b
d scu d bna aa ri gra aa ro culbri cum. et fabrum
nodota fruclunaar mo rolt. ut bo um
con raa ri coo tu ruaa ri gra ra ua in lbn et
u ro ro ru rpurru aa um aa hubtua
ud ram ri bnd um uan o ul tuam ordre.

Lui. de lupi di buruulgum.

Lupiruaa bru aa ri quum d on ri bra aa
uilq od ir cbm ri aar. Lupirum dicit
quod bdu ra pdm lupir mollir bra ra
rpurrur. ruxu bra na. ar um o aa bigi
dunaar. P bam. et ri cum bra.
Silq. bra duru lupir bra quod ellua
ub tolq ni ri dicaar. Scopulum ruxo
bmin bna aqum ru ubr pbes tum do dicaar
ru bu aa bqimin bna nunum upo aa ri cum
Sp bu et ret rpelunc et lua an bra aum
tupir cubuaar. Crepido. bra aam aar
ruxum ru bu aar. und bra ac crepido uocuaar
quod ri aa bru ba ruxu lua aa ido. ri ca
bria pdt pbi dbrur. und bra uocuaar.
Cum ar ur pbru ruxu lnmum. dicoat
ucuubido. quu ri cuuat. Murc br
pbaat in hi aa ri mil br mur ri ruuur
ucu aa ri mt bra nuu ub pnc ior lt.
Con ruxum bra quum un tuo ci ro m
cupaar bra um br bu lo quin aa um ai dr
fco um ch rect. lu aa nt l mu ch o uocuaar.
to quod uocem rpondent ru lum bfficit
l mu ch or et monir. Hic bra hoc quidem. alq
corum mu aur tu bria ucplbru q com
lu. Culculur bra lupillur aa ru d mixt
ra aa in duru aa q duri rim. bra mupri
aa at bnir rim. Dicaar um culculur
quod rin mo lbrau br bri aa aa ru culc aa
Cul con aa ru mur bra. Irrupur lupillur. ma
bra rupur quu ri lnc i dra culcum bra aa
no cba bam o lbrau bla u mmo. Und
bra u mimo lbrau. Irrupu lu di cum
hinc bra ru rupu ru xu d bra ur pbru
Cum ar mim uccpia. quod pbri ud lnc i dda

Sulgundi dicuntur pua aa na godi lgnt
et sua fugiendo legunt dum alienti
rebus aurum argentum legunt et
aliquam reliquerint inimicorum.
Aliud titulo barolt de eo aa et gramum
Nunquam mortuum ponatis signum aut rem mu
lier et cum mortuo vestit et coopertit de hac
re barolt dicit. Una balnea fluminis
bapuatis equibus unum est. Dicunt in rutilum in
gravat rotis circumeunt rebus fluminum ut den
tur. In rutilum mentem et rutilo rubo flu
bus. Aliud quod dicunt cum tollit gradum et circulum dicit. Nunci
mentum omnium currubantur in nubem.
Una damon est mutatur rubir in ibi fera
dicitur. ut lupi et mulieres. multi autem
ut ubi dormit. ut amuter domi gramum
rubir fuscum ari cum alnum rubium. Innuari
quod rubir differunt. Nunquibi rumbir
ubi rubir rerum. Cominutur in ignitere
prae in ignitere et illa. Agri gramanum
ricit et flumen rupuatis. In aqua et in
fluba conarum aurum. Una arcolor
differunt. Mons facit rubur bra
in pura aqua undi ricit. adipu bra pur pu
retur. Locum in tudinis ricit in puchinum
ut fortlandi. Et lucidum ut almugint
gradua. In cuppudocia crecum effodit
Sulfur nuarum et terrum ubra ut omnet
bra cum pulmbra arbori rupa bindua.
Et ciuitatem dicunt bauppbacum in
amnem cibir fuera. Ex bo quippo mir
uicuar de lacu aqua barum mulluriaur.
Hinc barulum nunquet pirrepuaiaur.
Nihil bruan hurrul baro lt. Deniq contu
uidem corporum uacor quin baum ba
pecudem uiuum bra. Balum bra aurum mux
imperoui cum ardupuraur. Quia oluti
or et lucem mulaa gruaa et curtido et.
Corporum bam rulur agrinq ricciua baul
lqua. Deficau bam upu aqua et bindi lub
uindicum uodum bra. Hiarum loco
rum ricciua uecubulum. nurciaur enim oppido
arregion bem pa nam. et quo dam fli
cum bruna. bar ordi bra corpo ut bram glu
bum aur hul nuaum nomulaa ut ulti bra.
Hub arbum uiuaa arrulur. bar imilu aa iorum
cum bra ab ricciua et ti aa rib. Afronjaur
et lua ant pumum aam bra. Deq uo gidum
ula Pura cum bra et quida cum mt dicir
pumum uocor. nam aqua et bri pro nam
Colligi aurum in nam in pelluncer dir
allum. de lnc ricciua aro lt. ob aam
pu aua aur. rimum lb fu bra apo de rum

Culcum aa dicam. quia culcum aa bra
chiam ldbra flor. Und bra aupudlu
aa nor bri flor uppelluaar. fia um nuc
mulaar in regionib olim rpunit poar
ritra aignir. Id gri uqut ul bra lb quo
quoquet uma balnpir cinur lin bur fun
d bruna. uppond en aa ru pbur bra aar lupill
et aa bra aur quib lum in rimilia aa dinbn. u
aa bra cum ruu d bra bruna. ric et l bra aa ric
cubuaar. dib aa rigin aa. fia um nuc
ulibi in rpelluncer quod liquet colle aa
d bnc et furu fn aa ur d ubo aa ro ro lidum
fia balnr ro bib cubuaar. quo rubuaam b
d scu d bna aa ri gra aa ro culbri cum. et fabrum
nodota fruclunaar mo rolt. ut bo um
con raa ri coo tu ruaa ri gra ra ua in lbn et
u ro ro ru rpurru aa um aa hubtua
ud ram ri bnd um uan o ul tuam ordre.

Lui. de lupi di buruulgum.

Lupiruaa bru aa ri quum d on ri bra aa
uilq od ir cbm ri aar. Lupirum dicit
quod bdu ra pdm lupir mollir bra ra
rpurrur. ruxu bra na. ar um o aa bigi
dunaar. P bam. et ri cum bra.
Silq. bra duru lupir bra quod ellua
ub tolq ni ri dicaar. Scopulum ruxo
bmin bna aqum ru ubr pbes tum do dicaar
ru bu aa bqimin bna nunum upo aa ri cum
Sp bu et ret rpelunc et lua an bra aum
tupir cubuaar. Crepido. bra aam aar
ruxum ru bu aar. und bra ac crepido uocuaar
quod ri aa bru ba ruxu lua aa ido. ri ca
bria pdt pbi dbrur. und bra uocuaar.
Cum ar ur pbru ruxu lnmum. dicoat
ucuubido. quu ri cuuat. Murc br
pbaat in hi aa ri mil br mur ri ruuur
ucu aa ri mt bra nuu ub pnc ior lt.
Con ruxum bra quum un tuo ci ro m
cupaar bra um br bu lo quin aa um ai dr
fco um ch rect. lu aa nt l mu ch o uocuaar.
to quod uocem rpondent ru lum bfficit
l mu ch or et monir. Hic bra hoc quidem. alq
corum mu aur tu bria ucplbru q com
lu. Culculur bra lupillur aa ru d mixt
ra aa in duru aa q duri rim. bra mupri
aa at bnir rim. Dicaar um culculur
quod rin mo lbrau br bri aa aa ru culc aa
Cul con aa ru mur bra. Irrupur lupillur. ma
bra rupur quu ri lnc i dra culcum bra aa
no cba bam o lbrau bla u mmo. Und
bra u mimo lbrau. Irrupu lu di cum
hinc bra ru rupu ru xu d bra ur pbru
Cum ar mim uccpia. quod pbri ud lnc i dda

uccuma Cuarónigrétrémont. Incerio
nnuaur. Cyrallu uquumróua ntolo
Indigéna Inuenindo. ádoleúlónt. uáf
ucrónucómmumméldina. Pumqeuo
cuaur. óquodrpumédónriaua coerróór
fua. ta traundurcundoré purumraú
aumq nuaurú réfrigóruidi hubónr
ua Inuurmirrurmurau d fóruóréón
nua. Pridoruuaficrup pélluúalupi
dóréóauror bacule tudmixaor quer In
puumóraarfucrónderruptúdua ud
áaruderudicuaór. Cipruócognuaú
culerbra tabraqrréunnn. plurudégnré
omnúuúmobamúlupidi rpóéu
lumróqónirignirédificiot átcoroni
gruaarrim. Culaarubudicauqiu
dumriaauaarfrigidu Inauroculaq
conaanóa lgnóm. undsapfuruuqu
raaamluaórnr lgnirórúpér. nuaru
él'mirumuliquidfucia. poraqúóni
urraauquirlncándiaórquilróloa
lgnirqaanqu. olóóqaanquaair. qo
rolóa lgnirucóódi. ururél'raarucaóré
fubricónóórrurur. Nálupirlupid
nonpoaóraud ónóóponaur. nirculec
lunéauculeir. élupidulbo tadurro.
mélium roaruaairr ómolltúaalir
aóóaarr. Arónuuburidiauaó
dicau. nóulba dóréndo Infubricir. ua
quidú uoluna. hul'probuaro. rimu
nulnpórru cundidumrpurru. nihil
rondyrrélunquid. IIII
Ddlupidibl Inrignioml.
Mugnérlupir Indicurublnuóóre
uocuaur. Fuiauúmuniduiprim
réppónór. cluuirérpidurúbucaali
quicurpidóónrcumurmónau. Dóm
mugnórpurcórrporatu tapurri
lnuónaur. Cranúmcolorrpérruginór
áprobuaur. qúpérúuacuaórnúfucia
unulorrundóótatúuulgr fórumubú
uppélluu. Iuliquorrúmquoquiar
ua fórúaruórrérdiaur. cul'aúauurri
uarrérrabtuaarrimúqurcanqquod
quidémtundóm mugnuaóm lupidó
aónuória rubuurtuurrhnartú fórrq
rupurqónaamperuóna dtlnd. rubór
mobóraamunu. cúlupidtfórrum
cunrrdérupmontbúór. undfucaóra
ualnquodú aómplorimuluerúbfóro
pórdétlnuórrúdónur. Cragippt
tauluurlnóóropiu. Quugnérqifóór
nóumbegia. rérpuuaór. omnyruúm
mugnérauuaómétlnóóra. qúóó

mugrcórulcuróra. Cuquaórlupir
primilnuónaurtra Inricilu ququaór
fluminirfluorérél tcaaur úndónmuaór
Lictalnbriaaumiaplummi. trauúm
nugór. plurilébiraundér. lgnudmoaór
ficaalu[illegible] ó tó rerripau nódélóór. Incór
rapóóaórfuqua dómonucorprodia
uirginiaauaóóndpréhándiaórrúquo
uccóndiaórrúquuolór. réráquaaur.
Ab tróóm. urrudiélupirpérréiculorir
ublgnónmmróraiaur. óquodueccógrur
rómólnumquúú óóaquaóór. dóquolupód
mócunicuurrúliqidumunumolaaóra
quodqónalócupaarucrlógiomrurróór
Dónigilnaóplogudúfurrrsuónónrfun
lbigóqndólubrúóólnóólucóónú rubdquo
ricurdónóóm uatúnulluaórpóraur. úllór
lmbórócaquóóra. Pirnaórpricórlupir
fuluurqónrrrimlúrquulaauaóm cul'
plurimlgnirrequdónfucilé. réiaallur
ómaaa lcaónóaórrimunqriudémóaór
prémuaarudumaóppanquodublgnónmm
uccépia. Cranlurpirnaóa rúulquurr
quqúbúlupidtuppélluú. quirérrúlu
pidépcurrér. réiaallurómaaaa. quóóci
piunaór fulgurétutulirfúgirutfolur
ár dicaavcélónurpréébalgnón húculgr
focurrmpóórumuocúa. Sólónaór. qi
luaant lunumrlnaórprraaór. ó quod
lnaóóyorrmél'cundorétúlumyérróóór
uaaqdóficóréulunaó. Qignaór lnpridu
Dionrcurlupirfurcurócarubónaórbiroaó
rpurér. uocuaaruumlaquurrugé
qriaaurcóóóruaórrunqfrugldaórquodlllú
mirumtrabtrqóóaaóórqraa. Trucur
nigórdóóronóór. nurciaaurlnplumincul'
nnmtraapóaur. Inóquaaufrigurlupir
qlocoaaruqriauocubulú. nurciaórónó
lnfrigiu co lorrpullidurmódiocmaór
gruuir. Cranúmqlobupumcoruuumdú
unaóruumopfurér. fluaaurqfollibdonó
rubórcua uctrrurdulctumóóqqiaur
aóónrrucib. Tinqqiódirudrcalúauaúuaó
Simurlupirurrrúurbirppónaurup
ppélluaur. hielnaórqrflucaalurqaudiaó
cómmuaarmórqi. Arubicurrrimlcóra
tborir. rintullumuculu. hicdófrcuaór
pudcuaónrucúdimiaaa. cpocorimlón.
Iudulcurlupirrubbrauaórqlnrcónuaó
qlúdhrrcrrbaaurrrubblnuicómodulaaó
quurcqrrqrrúmurupppélluú. Sumqur
urumolnrulaubirppónaór uocuaó
óóraqruurrórqúdadurpolónódiudrúaó
Pónpaaruocuaaruloccóqipar. bracqrúuaó
nuaant

hicariaur uaq; lmrq; tuporidurum
darécunde. & ucóoo lmiuaur lau
obraur pércóré fucia corp'uanóré
aua ctucinaū. Surcofuqur
lupir dicaur cóquo de corpore de
funcoorum condiaulnóo lnfru
quudfuqinau dicrurrumūd
Sotortum qrecéurcudiciaur
fuqr comedere. Murciaur uum
lnaoroud fiori liqut uqnurcidū
Suna bastidóq; gnár lnoritat
ruxu quóóaū uibráabullequau
brodiuna corporu. Miaoréua
rórbundir corporib' nóudrumbaor
Cmuaaorupp'ellauaur to quodcaor
rerolauaur lncblaráuóbnularáucin
Gra uūmūmodū lubidur. Iraba fóru
qi ncurnurciaur lnulaamu & ipa
bubilonu sarpunu. Androdumūd
color nqórpondórsadurnau ln
rignir. und ban mnaoruxia. Preipur
rppériaur lnuprieu. Truóréuum
lnréurqónaū ut uqdiciaur. qiqud
amaur nūmuaaor lncolorē rédiqur
runquunir. Ieuaor lnuqniaor lnlaamu
spunu crocorimilir cūlóusqulgo
rfucilépricubilir. Amunaorup
p'ellauaur uuaaor lbóquodrióilpro
uóaar fuória conaoraau conaorulgné
rérraaia. Balqnilipériaur nóurdai
rédrplendorē uccipaonaoricua. Baba
reirriu luminir rimilir. uónóficirné
pirraxinr. amlipóculuaor mucqor.
Vuaoruciaor rimilir bra aoraoclum
nor reirribilir. Culucaqaoricolorē
cinóréur. quraaruuur. rédldbquo
cuaaurquoqudū dórélucaoréūdari
aaur dimiaaua. Obriurlupir. nicbr
óra aorunr lucidur bauiaorubérri
milraadinóm. poniaaur lnrpéculy
pum baa ppaor lmucqnūibrur red
dóndur. qóm murmulaoré bofucuā
nurciaor lnlndiu balnrunolauré
Miaoridur lupir tupruaaor to lérep
curruir coloribmiciauurir.
Aba aor lupidór réppárunaaor ln
nidiruquilur. ulunabmor ln
uónirrmunóm bofémnū nóerint
hirpurréréquilur hqimuraul
durrrimilir qulit rubruaalir.
Fémincuruórpellkuruemollir
Allicuaa puraarctlónauarm.

fucirunaóaūuliqnidunlu Accidū
hiriaorpuraairmónaabuuperūaar
Finqiaorcuppidóerplupirduriau
murmorircundrdurnaoqaorūrlirqr
& quocōdū aéplūcoraaricaū ira uqo
dumrégt fombuurérquibclquirq
clumaaur lnaaurdurnuqrua.
Emiaorrbonrimilqr lnqóurūcōdiat
ferunapurnoqrimilircūdorē ba
durnamūdaū aūpōdrerrquporr
uocuaaur. Praoriaaorudcuaqrqod
rimilraadinē aéraor hubóaurrélpro
pumicē. Mélumaaor lupir dicaur
bóquodmélléū ta dulcérucūómaau.
Hirmirrlupirurpéalndomaaurda
cmūudaórér. & quolupidgónt
aaundūaur. Cmyriaor colorérimilir
cerré lnuónaaur lnégipaao. Animaor
rimilirmaaro rédurior qicmaaur
égipaaoūt uruhiu. Uinureiaaur ln
ériopia uéquaaurdirrédlucaqur
cūrérolauaor rémordérūthémaaor.
Corūullóra durior qpurro. Moloaor
uurdirdagruuntnuóniaor lnégipaao
Turculum ulocolaulré dicaur dir
rilirré lqmaaurdiaor. Subrqfurcur
uddiaaolóo baūlucérréaor. Eraba qi
dumurrdir lupir uthémaaor lqinrrsaor
Sifnurmollirdé cūdidr. & cu lépucaor
olóonqrérera uaqdurérra lupidór
quoqmódicinulūmoraaurmorqór
pigmónaaor uribubra. Bachérurdalnd
colinaaur. Tabulcurquoqárburamaor
lupidór nihldéré. rémiaaoraor.
Spéculurrlupir uocuaaurbra. qódur
aarimorérraorūlucóra. Rppérorqrmiq
lnrpunucciaorrom cirrurbé. obrcū
urbóm. lnuónaaurónqulaaora. bacfforrq
& cidiaaur uaqqrqdiaaur lnqūlibóa or
nurcrurraaur.

Domumorto

Poralupidrumónóru uónóruudmur
moru. Hulnaor lupidórbamurmau
drpérónaaurra. Rumumurmoruduū
qimrlupidórquónculirrbacolorlo
cōmóndunaaur. Murmorrélnuqqrr
óra uuridiaaurréuorqrur dr. ūuupór
ou dr ulricolorrqnuónrrūaor nmmau
mépirraaqr uuindicaaor. rónmorūa
Qrumna rricolorrérqrrūra lnnumórlbu
rrrna nóaaurmónóma bqrplbórcidūaur
rédmulaarrulbórra rpuerrūnuaqpr
aaor lrrrq qnóerrrna

Lucadomonium dicuntur illuri
reppperam primum apud Lucadomonios erat
ab vocabulum arcadia. Quae reppperam mu
culum similem undam vocabulum rumia. do
et gnum mollarum dicunt magnitudinem deinde
archibonum in Aegypto vocatur arcabonum
primum principem reppperam una
Dippperon autem vocabat ab phiacum illud quae
dicunt reppperam muculum similem. hoc
muculum diuerso modo colitur nunquam
mundum omnia eum pumilio nunquam ab omnia
purum non conuolutum cum. Purpuram
et aegypto vocabat rubor cum dicunt in aetate
puncta. in mirti cum quod rubea propri
Burum autem pennae color mirti adulmat. id
est minimum duas aut tres in Aegypto vocabo
pau. Alubum autem lupi cum dicunt in aetate
bonum autem. cum mirto colorem et ab eo tuncque
illum rumpunt autem cum pura. Cubitum
hunc duum rumpunt autem quod obam
rorum in corrupta dicuntur. nurcum
circumdatum aut aegypto vocatur cum
cum mirto cum dicunt pro bum autem
indu. Purpurum cum similis dicit
cognomen hic apud puro in rubum
rium aut purpurum nuncupant. cum quando
et aliquid circumdatum non decedat aut
et pro bum. Corulum autem in reppp
mentum rumpunt cubitum bum cum
dorepproximo et mirto quod rimilia aut
et diuerso color. Alubum dicunt aut
non nunquam purpurum pro alum
cum rubo. Cum autem in dobam mum
cum purpura alubo. eo quod quae terra
hirquae mur culpum. et non dicunt
repperam color. Nym dicum manu
medium aut in dam mum pro ano
cruor. et dum murra. dum hur quod
cum lucellum murcum. Inchiolum lu
cus lucellum circum mundam a quid lo
aut aurillo

primum mulnuria solum quae pro hic mu
alum aut rem mucepia tacta lumen
Tum appellant aurum colorem mir
cum lupi dicuntur quae cum aurum pro
laudant. Flum rubum vero dra. nec
fum aut dicat. Oriatur Quid ab iurum hor
nigrum dignum rimum burum.

Vi De gemmis.

Poramus nunc gnum gemmarum
quemulatum unum dicon mar pum
tum aut color. Primum autem rupe
cum cum fubulo fuerunt pro mentum
primum frugum aut rupem inclum
ferro wedigum aut circumdum hirquinum
capum tunulum quae gemmum. Corum
gemmarum innumerabilium aut tam
dunaut. Quibus nortu aunat quae principum
rum aut non aut rimum non aut mur
Gemmum cum quod in eum gemmarum
lucem. Praeter lupi dri dicunt rum
quae cum tunulum rum aut mulibus dicum
porum quod rum rum omnium quod
rum tum magnum aut pro rum cum aut.
Sicut aut in mum cum volumin. Legum
aut mod num pro aut rum aut in illum aut.

Qui De rum dibus gemmis

Omnium gemmarum aut rum mur cum dur
principum aut hubum. Cum aut rum
poramus quae magnum aut dicunt mum
dicum aut cum aut. Omnium rum aut rum de
mum rum dicum aut. Nullum autem gemmum
mulum hum cum aut rum. non dum
mum aut frondum quae cum pum aut in
cum aut mum dicum aut. cum rum aut
culpum aut bum quae gemmum. nullum cum aut
oculum pro cum aut cum cum pum
tum rum aut oculum aut mum gemmum dum
Quippe non aut cum gum aut pum
Im mum rum dum pum aut rum
Sed nobilium vero quum in cum aut gemmum aut pum
mum aut rum mum cum aut gemmum. Pum aut mum
collum aut bum in cum mum rum aut rum aut
flum aut aquilum. Tum cum aut lum aut. de pum
num cum quae mum rum aut rum aut mum
mum aut. Terra autem aut pum hubum reliqu
in mum aut lum aut rum in num aut rum aut.
Num aut rum aut plum. ut lupum mum aut
ut rum aut rum mum aut hubum. Omnium
cum mum. de quum di pro rum aut rum
mum aut in bum aut. Cum aut mum rum
dicum aut. quod mum dum rum aum aut
num aut in aut pum aut cum pro in rum mum aut
Purum pro mum dum aut colum dicum aut
rum aut rum.

Lucadomonium dicuntur aquilum
reppperam primum apud Lucadomonios erat
ab vocabulum arcadia. Quae reppperam mu
culum similem undam vocabulum rumia. do
et gnum mollarum dicunt magnitudinem deinde
archibonum in Aegypto vocatur arcabonum
primum principem aut reppperam una
Dippperon autem vocabat ab phiacum illud quae
dicunt reppperam muculum similem. hoc
muculum diuerso modo colitur nunquam
mundum omnia eum pumilio nunquam ab omnia
purum non conuolutum cum. Purpuram
et aegypto vocabat rubor cum dicunt in aetate
puncta. in mirti cum quod rubea propri
Burum autem pennae color mirti adulmat. id
est minimum duas aut tres in Aegypto vocabo
pau. Alubum autem lupi cum dicunt in aetate
bonum autem. cum mirto colorem et ab eo tuncque
illum rumpunt autem cum pura. Cubitum
hunc duum rumpunt autem quod obam
rorum in corrupta dicunt. nurcum
circumdatum aut aegypto vocatur cum
cum mirto cum dicunt pro bum autem
indu. Purpurum cum similis dicit
cognomen hic apud puro in rubum
rium aut purpurum nuncupant. cum quando
et aliquid circumdatum non decedat aut
et pro bum. Corulum autem in reppp
mentum rum rum aut cubitum bum cum
dorepproximo et mirto quod rimilia aut
et diuerso color. Alubum dicunt aut
non nunquam purpurum pro alum
cum rubo. Cum autem in dobam mum
cum purpura alubo. eo quod quae terra
hirquae mur culpum. et non dicunt
repperam color. Nym dicum manu
medium aut in dam mum pro ano
cruor. et dum murra. dum hur quod
cum lucellum murcum. Inchiolum lu
cus lucellum circum mundam a quid lo
aut aurillo

culatam ... sanguineis punctatur rubore.
Tertium distinctum singularibus
candidis. Beryllus in India gignitur
gentis suae lingua nomen habens uiridi-
tate similis smaragdo sed cum pallore
poliuntur autem ab Indis in sexangulas formas
ut hebetudo coloris repercussu angulorum
excitetur. Aliter politi non habent ful-
gorem quorum uel nobilitatem. Chrysoberyllus
dictus eo quod pallidus uel uiridis aureo lu-
mine colore resplendeat et hunc India mittit.
Chrysoprasus Indicus est colore porri sucum
referens aureis intermicantibus guttis quam et ad
eandem ... Cuius quidam beryllorum generi
adiudicauerunt. Iaspis de graeco in latinum
uiridis gemma interpretatur. Iaspis graece
uiride et pinari gemma dicitur. Est autem sma-
ragdo similis sed crassi coloris. Species eius
decem et septem. Volunt autem quidem ia-
spidem gemmam et tutelam esse ... cre-
dere ... quod credendum non est ...
superstitio ... Topazion ex
uirenti genere est omnique colore resplendens
Inuenta autem primum in Arabiae insula in qua
Troglodytae praedones ... cum ... inuenerunt
fodientes herbarum radices effoderunt ...
Cuius insulae ... Topazin ... lingua quaerere
... unde nomen ... hoc
locus et gemma nomen accepit.
Nam apud eos topazin querere dicitur, sic
nomine ... inuenta ... Ex ea ...
in ... gemmarum ... nobilium
lumen ... Genera eius duo. Callaica
colore uiridi ... pallentique ...
nihil iucundius ... unde appellatur.
Nascitur in India ... inuenitur
gelidis ... oculi modo ... Molochites
spissius uiridis ... crassior quam smaragdus
a colore maluae nomen accepit. Inuenitur
... nascitur in Arabia.
Heliotropia uiridi colore est nubilo.
Sanguineis punctis et purpureis uenis distincta ...
... mirabilis ... effectus
lapidis ... et ... in labris ... fulgentibus
radios solis ... repercussione ... sanguineo reddere
... in speculi modo solem
accipiat ... deprehenditurque ... defectus uel sub-
iectam lunam orbi ... formam ... ostendat ...
in ... In hoc quoque et aliis ... uocata ...
... herba heliotropio ... quibusdam
... et ... praecantationibus ... consecratam
... incipere ... melior
in Aethiopia. Hexecontalithos multis
coloribus ... est ... pauca ...
uiridem ... nominatur ... quod ...
... mutant ... aquarum ... nomen ... ut profundo ... et
... sed ... uirens ...
ubi ... Myrmecites dicta ... quod ... in ... myrmecis ...
coloris ... unguentum ... colorem
... ... Aromatites
repperitur in Arabia uel Aegypto myrrae colori
et odori ... nomen habeat. Melichrus
bicolor est una parte uiridis, altera melleus
... Callais ... fulminat ...
... ... fulgore ...

C. VIIII. De rubris gemmis.

Corallius gignitur in mari forma
ramosus colore uiridis sed maxime ruber.
Bacae eius candidae et rubrae quae sub aqua molles sunt
et detractae confestim durantur et rubescunt.
Tactuque protinus lapidescunt. Itaque capitur
retibus et ... ferro ... praeciditur. Quanto ... corallius uocatur.
Quantum autem ... uirorum ... in India cum
... apud Indos corallium
... fulmina ... ... uirtutem
... dicatur. Sarda dicta eo quod rep-
perta ... primum ... Sardis. Haec ... habet
colorem ... praefertur ... et ... genera
... uilissimum ... Onyx appellatur
quod habet ... permixtum ... candorem ...
... ungues humanos ... Graeci ...
unguem ... Hanc India uel Arabia gignit.
Nam Indica ... color ... habet ... Arabica
... Ara... nigra ... candidis ...
zonis ... Sardonyx ex duorum
nominum ... uocatur ... ex onychis
candore et sarda ... constat autem ... tribus
coloribus. Subter nigro ... medio candido,
superne ... Sola ... nihil
... Reperitur ... apud Indos
... ... Arabes ... quoque ...
Haematites ... sanguineus ... Aethiopia ...
... uocatur ... Aegypt-
... ... gignitur ... in Aegypto ... quod ... pri-
... ... Haematites
... ... Sucinum qui
appellatur graece electron fuluei cerei(?)que
coloris ... arboris sucum esse ... ob id
sucinum appellari ... Electrum ...
... Nam ferunt ...
[illegible] ... lucem ...
[illegible] ... lucet ... et ...
omnibus ... lux ...
... appellauit ... uocatum
... plurimi ... dixerunt.

Cerauauum bino ore eructu populi rapinæ
urborum. Nũc accipitur aut maxime frugiua
mercaurum in lnrum occumrq; aurdi
onum ferrea quæ mmm. Dñrua quæ crinaullũ
mqoreit aspor et cupiũa. decorgruam u
ere aut pomnurum mum lu. accumum u
quibdũ urpuqu toquod ud cornaudiqiam
accipauculorum mu folium pulcurq;
et autem aũ pomlrum rupina. recuam magnæ por.
Cuoqiquum modo libua anguar nũcaur
ad dictconcilioq; lnpicũaur. Ligrir eu
cuaur quod qua drumnu licũ ira aspor
lnduruar. Erauum rosua rucem filium ud
aru ererum folium propinquũ dau.

Dpurpurur

Naer purpurur ergo mmur pricipuat
um anaur lndicur aer. Anaur
purpurur erapmixar uiolucro colore.
acquirur er ena aer alanar gurdum
flumulur pundr. Naer ũ ig ad ere ed a
ludiginar. Cuur ũ mmr lupperuna giu
ria quod dũ lnpurpurul lliur nõ ad aaaa
lgneũ radum colorẽ ubr. Erauum rel
aur rpucilr gnru dl qiq. Supper. coru
leur era cũ purpuru hub erpulu ererũq;
rpuror. obam upud modernũ qũ aumõ
pluc dur. Iuquiar ẽ nmrrur flore
uccu aur. hic lnqipulnu ana aur coru
lirico lorem hub ro obam quinde cur era
nẽ dnra aur ro obaur. rel de uaq; aom
pẽum ana luc purpuru q; refulgẽr
lrcũ mnõ ru aalua aquulcer. rer ro aõ
per picuru aq; cru aur era. nubi lo coru
oculir cum rerum aur mu rera. lnor
mirr frigidera. lnculpaur rdirrmi
nẽ aum ẽ lnuc aur. nũ dum ũ ad ea
rembi aur ara cnuar. Iuqiar ẽ aur
lndicur era. Iuquinaũ prop rrpẽrẽ
Cui dũ cum lllo cri rauilirimilẽ cupil
lum ẽr lnaer cum ẽ alo obrcurũ aur.
et quo dam cũ ollloq; nmm era. Amar
ar ẽ aur uppellu aur quin el q; aõ
lgneulur lnum ẽ ar aur uiolũ era.
Cui el dom ue ebrũ dinq; color tuc cuar
ẽ dur oq; tragnq;. Cum rũ unq; oculorũ
pu rar purpurũ. Caulu purpurũ nigri
lnatrum ẽ ab maculir. Cinu rcuar
q; mm ue cerul ec cor ure cũ. naer purpu
lnaerdũ. et pucaulir lnarimeũ ab
pur uar pul uur eulruum ur.
Rosadir. rer tuera ad q; ẽ nm nuc cipi.

xdecundidir.

Mirrgurnar primu cũ didur ũ q;
mur ũ quom lndmu rpurnarum
ulunau ocu aũ quod lnconculrenur
hoc q; ẽ lupidũ lnuanu aur. fndra ẽ
lncum ẽ con ol q; ẽ culcul nuar. recua ln
cẽrebro pir cir lupillur. Cigna rum
d ce el ẽ rarre quom cẽ rur cum ar por
cõ el ẽ rum una ẽ quibm urgiar. qidũ
unon ẽ ru ocũar. dl aũ nm lnul ẽ rar.
quod aũ ar aũ ũ nũ quũ dno ut plurrim
rpperũ aur. et lrorrum cũ dde
murgurnar. quũ q; fluuẽ ẽ cũ. Illur ni
ua lauẽ nar. ua mu ana mmrr.
cõ cẽ paro rel d ẽ ẽ cũ didur. hur ẽ nẽ or
ut ur par ũ ẽ r q; gna ol rcur.
Pẽ dorr redũ pora mu rgurnar ũ didur
q; ẽ mu rid q; uu quẽ nar. lnq; colore
numẽ rum d lrua. Ioan ẽ lucanar pulẽ r
pulcr nadimrnm rid ẽ ua d ẽ or r. pu
rrgu ar ua uocubulo fucaura.
Aratra ar cum di ducia. lnclur ũ luce
conanẽr. ut lo rarlũ lnar ũ bulũ ar
rel dar. quo lrcundi dic ũ ar rn di or
un d ẽ ar m ũ lnuẽ na. Cui lucanar.
lucar ẽ ra quud ar ar rel di ar ucũ ulbũ
et lucar ru por rn fẽ mi rnu ar ẽ ũ lnn
lqua ar pẽ ũ dua ul ẽ ru. fnpũ ar ũ quoq;
collorur par ru rul ibũ fuc ẽ r pẽ mur.
fno rrum lqu ẽ r ẽ r. ẽ m ẽ hor ũ ũ di
mẽr. mar ẽ ẽ ẽ mm lur et ue cl ũ ẽ m.
Sunoq; urmur ue q; dũ ullru ẽ mr cum ũ
lqua am q; luc ar ẽ n uocũ. Cui lu ar
q; ũ dimr ẽ cũ do rm pro pẽ r ẽ r q; ẽ ru
Vur ar uquo q; lnuc ar ua ad amur ẽ ar ũ
lnlqua rporia ar mun ẽ ru ũ fricẽ. Solur
q; ẽ mu cũ di du ẽ ra ar ur ar q; m m. quod ud
rr ẽ r ẽ r olur lnar ẽ pulẽ q; ẽ ar er purq; ia rudior
Solẽ nar ar ũ r lucẽ ẽ cũ di do mẽ l ẽ ẽ q;
pulẽ q; r ẽ conanẽr lundmu q; ẽ q; ũ ẽ r ẽ
cur ũ ur ar lprur par ẽ r. lndiẽ r q; lor
minyua q; uu q; ẽ m ur ẽ ar lnpridu.
Cim ẽ di ul nu ẽ nar lnc ẽ r ẽ br pir cur. el d ẽ
nm ir cũ di du ẽ r ẽ obl ẽ q; pr ẽ ru q; ur ẽ. hir
fẽ ru am u q; ir r q; nu ar ũ q; ul lu ar ut
ar pẽ r ẽ ar ar. Bello cul ul bri cũ r pupillũ
cingiam q; rum q; m ẽ r ẽ ou ẽ r ẽ r pulẽ q; or ẽ
lucẽ r ẽ. ẽ ap par r p ẽ r ẽ m ur r r ẽ r or r ẽ q;
l bello dicu ẽ m ũ d ẽ ẽ ẽ ap pẽ l ẽ ẽ u.
Eprimetur dicrar. q; ũ lnc un di du q; ẽ m u
rupnigrcu a colorum et ẽ m m lnu ẽ r.
Ex ẽ r p ẽ r or u ẽ r cũ di du. quum ũ r ipicẽ
ẽ ur ũ polluna. xi.

Dnigrir.

Achates reperta primum in Sicilia iuxta
flumen eiusdem nominis postea et plu-
rimis in terris. Est autem nigra ha-
bens in medio circulos nigros et al-
bos iunctos et variatos similis
tinctae. Magi suffitu eius si
credimus tempestates avertunt et
flumina sistunt. Absictos nigra
est ponderosa distincta venis
rubentibus haec excalfacta igni
septem diebus calorem tenet.
Egyptilla nigra est radice et caeru-
lea facie est ex Egypto ubi invenitur vo-
cata. Todium nigra rubra media
illa subalbida in venis habetur
veniri colorem et ruborem reddit a croci
tuporibus. Veientana italica
gemma est ubi reperta nigra
fucis albis in ea lineis albis notatur.
Luripaor nigra rubea cum tangitur
albescat. Mormorion nigra
venis quemlibet colorem secundum
ponitur. Veneris crinis nigerrima
nitoris continet in se speciem rufi crinis.
Trichrus ex Africa nigra rubea reddit
sucus reddit ubi radici convertitur
emmodio rufi sanguinem et summo certi.
Dionysium nigra mixtis rubentibus notis
et aquae mixta trita vini fragrantia
odore ebrietatem vincit.
Pyritis nigra quidem est sed attrita digitos
adurit.

XII. DE VARIIS

Panchrus vivit in ex omnibus paene coloribus
constat unde et nomen accepit. Olca
burinnis ex fulvo et nigro viridique et
candido est. Micandux colore pictura
coloribus micat viviturque in praedi-
tis pretio. Polythrix vivit mirtus quam
ferunt ligno applicatam ut hydrum
nitat. Oppulus dicta ex diversis
colorum lamina; est enim in Indo curbunculi
cum origine. Amianti filicis purpu-
rem irrigantem gemmas viridique reddit et
purpurae subquod visum ... luce
nomen habet ex pictura volutur ut super
auricula Indi. Pontica ponatur dicitur.

generatur natura nunc rubeam quinque
unum at quae armeniam ... habent
vero rete illum ubi longe colorum ducatur
lineis. Exocontalichos in purpura
magni circuit multa colore unde et nomen
rubrum in invisum ... ob diversitatem
nomen pinxit et aurea. Amhemonicolo-
rem in purpureo orbiculo est depingi-
tur. Metrion in Libyae parte
anno. Mirrinum apud Par-
thos gignitur et praecipue in Carmania.
Hi humore vel aut rubescit rapua aut co-
lore ... unde et nomen nimirum
invenitur in purpureum cum de igne
lignum cum quo eius color repercutitur.
qualis in caelo arcus ... quod
cuius congruit ut ... crystallum fuit
gelu ut ... concretum.

XIII. DE CRYSTALLINIS

Crystallus resplendet et aquosum colo-
rem trahit. quod nix sit et glacies
durata per annos unde et nomen ei graeci
dederunt. Gignitur autem in Asia et
Cypro maxime in septentrione montium
ius ubi nec aestate sol ferventissimus
invenitur. Ideo quod longa diuturnitate
durata ... dat hanc speciem quam crystal-
lum dicitur. Hic oppositus radiis solis adeo
rapit flammam ut aridis fungis vel foliis
ignem praebeat. Vasa ex eo et pocula
efficiuntur. nihil enim aliud quam
frigidum pati potest. Adamas
Indicus lapis parvus et indecorus ferru-
ginis habens colorem et splendorem crys-
talli. numquam autem ultra nucis magnitudi-
nem inventus. Hic nulli cedit materiae
nec ferro quidem nec igni
nec umquam incalescit. unde et nomen
interpretatione graeca indomita vis
accepit. Sed dum invicta sit ferri igni-
sque contemptrix hircino rumpitur calido re-
cente sanguine et ... duritiae
ita ut ... ferrum ...
culpetur. ... praetermittitur
in ... gemmis ... quia
hic ... ea magnetem alli-
gat et ... lux ... ferrum
... quam ... uniforme
ut ... compertum
... est.

... ...

[illegible]

[illegible] Cultura
a grandinum acundo rám a pie pri
a dumum a dum a thabár a um lo
lynár per a um pun ére ruá pri eur
Circumcirum duo gnu ruina unta
gómunum ma aa er raulissimi
plóndár a um ónca ulóo a ru lidiuo
per a ur fiona fulgorém rupiarídár
Circumúlacrimpunu Inluria um
hamb gema acuo lor pro por ulcar
quilia ar ua lamir hóu dúrum
fulgorum opra aburi fóar ri ro dim
Dicar um corum a gmulbinólmi
mara um In loco fulmin corum mor
dicuna. Irrupidur bumlinmur
ribrmurcíar colorirrí aulhmi ór
uinculuadicar ó cur rumánar lmi
Numrulaar ar pourruolérpóirónco
lorrumurrelóar lnprorimorpurbó
lmaaar Iramonólndu ra cri
aulloropinqu Inculcnarrocólhu
licóa fulgoré uinplóné. rúria um
nímquduramropperiar. pulcorúri
uróna Flócarru quur flócarru
Inúnarcularóñ aulhmicurlnuónid
crraulhmurpóirémumaudinófulot
hucln óraumimlo Inuicorpróñnuci
uolunarrcródmi Endrorulbequuno
cuar ó undua ón uquú laua cluru
Inúpuar. fonaa um rcuaa rigint
omnt undónaum ó ólmurum pricipuó
curbuculhubár Curbunculurcum
dicar quara lgmar ro curbo cul
fulcro nónnoc ó nuinc ar Lucón
hmlnaónt bmrudóu a flummur ad
ccolorubrúa Cónrut duodócim
Sápprraamaorrquurd ó raurfulgóré
uidualgnónóppundré Curbunculur
uñmónt unarurdrcar cgmar
Inlinrpudarrcodrar Dorucarru
cuarquod rsa ó al prcolorrlgnó
uacur hunculurróicundidúcím
prónar Culpropriúra quodluc
dmarlgm uólua lnarmorrarór
anequcar Iudconarru uqmpurí
bundóra Sundurrurnurrcar
lnlndrlocostdómmr. rpórétquod
uólua lnarulucdolgnt lnaurfulgóra
mrrequacór consualnarom

quunarrnumóruróarlhurrúccóñdar
aunarra pónaúccóñdór Lumr
ó ó dómgnórór rndónaúóra uppélgrau
alucómurumplucrrunarrgymar
lmmulorrcerralpróbuarrimuupd
lndor Quidú cumrémrrrcrómcurbú
cmúrródrcrnúa hul dupl ó fucór
unuquépurpúrrrudrua ulrugócócrl
robcrrurolórcul ó fucar uudrcgnar
udam aupulórrbó cunarrúplbuad
rórrupórédrcrnar Dclupaurrrúrrú
Aérrquúdórclupanóra dúrrcmulm
primaquurrcodumumulrmórru
purrumcór rrúrmana Umrrúlma
Curródomu hócgrrodóa lrgmrfucór
drcrarrquú quúmularrúulórpórcn
Hurrcarrrupudmrrrmomurlnbrrra
fórrma drumolnurónarrrudrépurrú
lumóplóromúumúmgúrru rclupaúr
rórrrarma Alubundn adrcarr ul
ulubundaurrórégrónó cul ó lór
udculcdomúudrarórrurú
Drucónarrór ó cór ó lrodrucónr
bólarr quurrrúmón ulbrrrra
fórra nónlnó ómórra unórarú
mrqrdormórarb drucónbúpurú
Audurcrónrumó plorrúadrucón
rpórr rpurrqunalbrrrumumólr
crauudlnrrarundumdrucónrropór
uarplaurrómorporrarrcupruóbrúa
ó ó gómmrrdarrrma rrunarrúmón
dórr arrúrlrcdohurrqurórrúrrórr
rórór prórrpurrúrúar Crrrobarrrur
ó ó ropcurórraqurómlurprdómlurrcólrrr
prdrarbrcurrarr nócarórólrlrrurórra
drcrurrrur Flóqrarrór ó prdurórrarórrar
lnarrrúquurrpúmurór ó arrunarrúgnó
ó ólrrra Smrarrrúrrócurrarrqrrmlrl
arrrrrarrumlnurónarr grrmmólrlr
purrrúrlrcumó colorlnúlórrórrúrrór
rarrlúrrcónarrónlrunqurórr arrúbrrú
blórrmarónarr Crrmrrcónlnarrórrru
arrrrmúurprórarr ó ólrmórcolórrór rudi
urrrúurrórpórrrarrarrúmórrúm lnórarr
mrrarrúbúrrdrúúrrúcóm Ixxiiii

Sdu urrir

Sunoquárú ó ómmurrumrrmrúpir
pórrómarrúllór rrúlrpridrú ó ómmurrú
Crrrórpirrrúrrúrrúarrú rrúdórarrór ó
Crrrólrarrúurrúrrrrrmlrlrórra dúmurrrrl
colórrrrrmlrlrarrúdrrrú Hurrcórrór pru
grgrrma Crrrlrólrarrr rrrmlrlrrarrúr
rórlrrcolórrrrmólrórarrrúrrúrrú ó ó rrrarrúrrrú

amentis p(ro)pe. Ea fuluū dum rapuerit in
lignum ut si iuxta fuerit ac lammitur
ardescat. Crisolitus ex auro et lychno
uocatur. ... animi ditandi cau-
lam. hunc ethiopia gignit. Ammo-
crisus harenis auro mixtis. nunc
bractea aurum ... pallet. habet quadrulis
gignitur in persida. Leucocrisus color est
uino ... cum candido uenit.
Melichrisus dicitur quod uelut mel purum
sit, et ... aurum lucet. Crisocolla
gignitur in india ubi formice eruunt
aurum. ... similis ... habet
... quod ...
... unde ... nuncupatur.
Argyritis ... similis argento ... habens
... Androdamas argenti nitorem
habet ... quadratis semper
... ubi ...
domare ... dicitur. ...
gignitur in ... Calcitis ...
coloris est. ... lapidi
... Hulumas
duo genera ...
similitudinem ... flumen ...
Sideritis ... ferri nihil dis-
sonat ... quomodo
In ...
...
coloris ... pollice ...
... Etiopicus ... colo-
ris ... nigrum ...
Zmilaces ... in ... Eufrate ...
... medio
colore ... oculi pupilla ...
... Asbestos ... dicitur
...
...
... ...
... Nutrit ... in cortice ...
... lapidis ... colore ... durior.
Alabastrites ...
...
...
... Gagates ...
...
...
...
Nunc ...
Sunt ... innumerum genus eorum co-
gnitu ...

[illegible] ... Ecitis ...
...
... Scorpitis ... colore
... Mirmecitis formice
... Tecolitus ...
...
colore. ... Egopthalmos
caprino oculo similis. Licopthalmos
quattuor colores ... sanguineo in
... candido ...
oculis. Meconitis papauera exprimit.
Sunt ... in ...
... quibus ...
Lipparea ...
... Anancitis ...
demonum ... dicunt
Synochitis ...
... Chelonia oculus est
Indice testudinis ...
... lingua ...
... Brontea ...
...
...
...
...
... Selenites ...
...
Pentaria ...
...
Dicunt ...
...
...
...
...
...
...
... Enigma ...
...
... oculis
...
...
...
... uiolet ...
...
Omnis autem ... lucidiores
... appellantur ...
... obscurantur. XVI.

DE UITREO

Uitrum dictum quod uisui perspicui-
tate transluceat. In aliis enim
metallis quidquid intrinsecus est
continetur abscondit(ur); in uitro
uero quilibet liquor uel species ...

quilibet liquor uel species qualis est interius talis exterius declaratur
et quodammodo clausus patet. Cuius origo
haec fuit. In syria quae phoenice uocatur
finitima iudaeae circa radicem carmeli montis
Palus est ex qua nascitur belus amnis
quinque milium passuum spatio in mare fluens
iuxta ptolomaidem. Cuius arenae de
torrente fluctu sordibus eluuntur. Hic
fama est pulsa naue mercatorum nitri
cum sparsi per litus epulas pararent
nec essent pro attollendis uasis lapides
glebas nitri e naue subdidisse. quibus
accensis permixta arena litoris trans-
lucentes noui liquoris fluxisse riuos
et hanc fuisse originem uitri. Mox ut
est astuta et ingeniosa sollertia non fuit contenta
solo nitro sed et aliis mixturis hanc
artem condire studuit. Leuibus enim
aridisque lignis coquitur adiecto
cypro ac nitro continuisque fornacibus ut
aes liquatur massaeque fiunt. Postea
ex massis rursus funditur in officina et
aliud flatu figuratur aliud torno teri-
tur aliud argenti modo caelatur. Tingui-
tur etiam multis modis ita ut iacinthos
sapphirosque et uirides imitetur et onyches
uel aliarum gemmarum colores. neque est alia
speculis aptior materia uel picturae adcom-
modatior. Maximus tamen honor in candido
uitro proximoque in crystalli similitudine
unde et ad potandum argenti metalla
et auri pepulit uitrum. Olim fiebat
et in italia et per gallias et hispanias arena alba
mollissima pila molaque terebatur. Dein mis-
cebatur tribus partibus nitri pondere uel
mensura ac liquata in alias fornaces
transfundebatur. ubi fiebat massa quae
uocatur hammonitrum. atque haec recocta
fiebat uitrum purum et candidum. Sed et
in genere uitri et obsiani lapides numerantur
quos obsius inuenit in aethiopia nigerrimi
coloris aliquando et tralucidi crassiore uisu
atque in speculis parietum pro imagine umbras
reddentes. Hunc lapidem gemmas in in-
dia et in italia et ad oceanum in hispania nasci
tradunt. Ferunt autem sub tiberio caesare
quendam artificem excogitasse uitri
temperamentum ut flexibile esset et ductile.
Qui dum admissus fuisset ad caesarem porrexit
fialam caesari quam ille indignatus in pa-
uimentum proiecit. Artifex autem sus-
tulit fialam de pauimento quae conplicauerat se
tamquam uas aeneum. deinde marculum de sinu
protulit et fialam correxit. Hoc facto

caesar dixit artifici. numquid alius scit hanc
condituram uitrorum. postquam ille iurans negauit
alterum hoc scire iussit illum caesar decollari
ne dum hoc cognitum fieret aurum pro luto haberetur
et omnium metallorum pretia abstraherentur. et
reuera quia si uasa uitrea non frangerentur
meliora essent quam aurum et argentum.

XII De metallis

Metallum dicitur graece ΠΑΡΑ ΤΟ ΜΕΤΑΛΛΑΝ
quod natura eius sit ut ubi una uena
apparuerit ibi spes sit alterius inueniendae.
Septem autem genera sunt metallorum. aurum argen-
tum aes electrum stagnum plumbum et
quod domat omnia ferrum.

XIII De auro

Aurum ab aura dictum id est a splendore
eo quod repercusso aere plus fulgeat. unde et
uirgilius dicit color [illegible] primorum
fulua. hoc est splendore auri. [illegible]
[illegible] metallorum splendor plus fulgeat
lucet [illegible]. hinc et aurum dicitur quod
fulgor splendoris reddat. Obrizum aurum dicitur
quod obradiat splendore. Est enim coloris
optimi quod hebrei ophaz graeci cirron uocant.
Bractea dicitur a sono [illegible]
ΑΠΟ ΤΟΥ ΒΡΕΜΕΙΝ quod est ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΙΙΑ
[illegible] ΗΧΟΥ [illegible]. Pecunia prius de pe-
cudibus [illegible]
[illegible] nummi incidebantur et
signabantur. postea a saturno aereus nummus inuentus
[illegible]
[illegible]
[illegible] Aliud est pecunia aliud nummi
[illegible]
[illegible]. Omne enim patrimonium
apud ueteres peculium dicebatur a pecudibus
in quibus eorum constabat uniuersa substantia
unde et pecuniosi uocabantur quibus multae erant
pecudes. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Sub [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Ex quo tum metallis quidem potatur
[illegible]
[illegible]

Thesaurum [illegible]
[illegible]
Nummus [illegible]
[illegible]
[illegible]

tonua

reportarentur aurum. Aureum enim habebant
in uno. Tributum uero quod una turba partibus
singulis tribuebatur. sicut et nunc pringu-
atrimonia. Sic enim parvi pretii durum
fuit ornamentum, ut plumbo et aere tantum quam aurum
pretii ualet. singulis pecuniis erant numi dicti
nummi. Unde etiam usque nunc duplicem
capiti tributa numerus uetusta. Uncia quidem
tributum ut hec dicuntur. Sed pondera
apte pondere dicta numero adinuicem
ad pondera pertinent solidi uero inuicem
ad numerum. Monetam appellatam quod
quia monet ne qua fraus in metallo uel in
pondere fiat. Nomisma uero solidus aureus
siue aereus quia ideo nomisma dicitur quia
nominibus principum effigiebusque signatur.
Nummus autem ipse nummi a Numa pri-
mum Romanorum rege acceptum habuit. Nummi
autem in numismate sunt. Accipitur
qui eos primum apud Latinos imaginis et
nominis sui praescriptione notauit.
Follis dicitur aureus nummulus quo conditum aurum
in eo continetur id quod continetur appellatum
in nominibus metallorum metallum
figuram pondere et nomine aliquid designa-
nomen numero etiam. Triens tertia pars solidi
uel tertia pars uncie in nomine signatum
inscriptum. Signum enim est quod in nummis scri-
bitur ut quod in numeris signatur. Infectum
quod in metallis quod signum uocatur id est
metallum. Infectum uero metallum forma non
metallum est adhuc. Vastum quoque nummus
in derrata ut eius quod uasa est
culpe et constat nummus quoque
tantum. Sed et aurum illud fuit
in auro quod in loco auri deprehensum
de natura et figura. In quo illud et
profluente riuulo excipitur ut formam
uel eam quamuis splendore capiat
hominis quamuis aurum colligitur
hinc et cognomen uetus sit leguntur aurum
omnem formam perducere.

x·iiii De argento.

Argentum non longe a Graeco appellatum
est. Argyron enim Graeci uocant. Est autem
in terris in modum illud de candido
in petris corporis tincturae nigrae et candida.
Argentum uiuum dictum quod per se cadat mu-
tatum in quibus incipiat hoc et aliquidam
quamquam pecunia inueniatur specialiter in
metallis sicut in argento aurum formabit
equaturum cuncta ...... tractatur in eo
Depositum calibratum et rotundum arimo

ingenti aliquo artifex ut eam figuratam tam

coloratum ut pura sit uitro. Frangitur
at genitus in portionem rursus etiam
pura materia supportat. Argentum
liquatur in uasculo et sic adunatur et urbe.
Sic et argentum uiuum ex minio distillatur.
Sine hoc neque argentum neque aes nec aurum
potest ...... materia uario
genere autem et eodem nitente uiuo
supponitur ...... uenerit situ
auri ... ...
sinu recipit. Ex quo in argilla uero pon-
dere ... ... talia. Ex quo in argilla
quam non ponderat ... ... calidae.
Stannum autem in metallis aliud argentum
numerum ... ... portionem
... ...
Argentum purum mittit uel ... quia
nos ... ... appellant. Si autem
... ... bolau. x·iiii

De aere.

Aes a splendore aeris uocatum sicut
aurum argentum. Apud antiquorum
priorum quam ... cognitum huius
... primum ... ...
... in ... bella ... ...
in praeter ... ...
... ...
... ...
Sicut uel bene ... ...
... quod ... ...
... ...
... ...
... ...
publice ... ...
Ciprium ... ...
unde et uocatum. Fiunt ... ...
... ...
addiderit plumbum colore ... ... Auricalcum
dictum quod et splendorem auri ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ... Corinthium
... ... metallorum quod ... primi
... Corinthium ... ...
Nam dum ... ...
... ...
... ... incendia ...
... ...
... ...
... ...
illud. Unde et aurum in ... ...

De ferro

Ferrum dicam quod furvum dicitur ferrum
frugum acme condant? Idem acies pro
acu ubi fumine ubi ferro obarmatur et
acimo dicitur. Unde dicitur et dicit ubi
pro munere vel in aulis regum et ubi
ferro munitur in aulis regum et ubi
Nam ut ferro dicitur primitus ferro dicitur
dicitur aut arcubuitur

Ferrum dicam quod furvum dicitur ferrum
frugum acme condant? Idem acies pro
acu ubi fumine ubi ferro obarmatur et
acimo dicitur. Unde dicitur et dicit ubi
pro munere vel in aulis regum et ubi
ferro munitur in aulis regum et ubi
Nam ut ferro dicitur primitus ferro dicitur
dicitur aut arcubuitur

Ferrum dicam quod furvum dicitur ferrum
frugum acme condant? Idem acies pro
acu ubi fumine ubi ferro obarmatur et
acimo dicitur. Unde dicitur et dicit ubi
pro munere vel in aulis regum et ubi
ferro munitur in aulis regum et ubi
Nam ut ferro dicitur primitus ferro dicitur
dicitur aut arcubuitur

De plumbo

Plumbum dicam quod et primo pelorque
mutatur et armatur.

huius duo genera sunt nigrum et candidum. Sed melius candidum quod prius in insulis Atlantici maris inventum est. Siquidem et in Lusitania et in Gallicia gignitur. Summa tellure harenoso et coloris nigri et pondere tantum deprehenditur. Inter-veniunt et minuti calculi maxime torrentibus siccatis alveis lavant harenas et quod subsidit coquunt in fornacibus. Invenitur et in aurariis metallis [illegible] calculi nigri [illegible] colligitur cum [illegible] conflatur et in plumbum album resolvuntur. Inde et [illegible] plumbi nigri. Nigri plumbi circa Cantabriam abundantia. Eius origo duplex est. Aut enim sola provenit vena, aut una cum argento nascitur. Mixtisque venis conflatur. Huius primum in fornacibus liquor stagnum est. Secundus argentum. Quod remanet supra [illegible] conflatur [illegible] plumbum nigrum [illegible] plumbum habet [illegible] hoc plumbum [illegible] nigro plumbo fistulae laminaeque [illegible] in Hispania [illegible] plumbum. Nam in Britannia in summo terrae corio.

xxii. De stagno.

Stagnum ethimologiam ΑΠΟΧΩΡΙΖΟΗ [illegible] separat enim [illegible] mixta [illegible] in aere [illegible] plumbum [illegible] Alumen [illegible] stagno [illegible] Stagnum in [illegible] confertur [illegible] Speculum [illegible] temperatur [illegible] sicut et de plumbo conficiatur.

xxiii. De electro.

Electrum vocatum quod ad radium solis clarius auro argentoque reluceat. Solem enim poetae electorem vocaverunt. [illegible] Tria enim huius metalli genera sunt. Unum quod ex pini arboribus fluit quod sucinum dicitur. Alterum metallum quod naturaliter invenitur et in pretio habetur. Tertium quod fit de tribus partibus auri et argenti una, quas partes et si naturale solveris invenies. Unde nihil interest utrum naturale sit an factum [illegible] Electrum quod de natura metalli est, in modum [illegible] in convivio [illegible] lumine [illegible] prodit. Naturale [illegible] colorem [illegible] et electrum [illegible]

xxiiii. De ponderibus.

Ponderis est momentum quo rerum libra cognoscitur modus. Nam omnia corporalia sicut creata sunt, ita numero et pondere disposita atque formata. Cunctarum corporum pondus [illegible] Primi [illegible] ponderum [illegible] numeros [illegible] Primus [illegible] pondera [illegible] Pondus dicitur [illegible] libra [illegible] pondus librae [illegible] Attamen [illegible] ponderis [illegible] Ex numero [illegible] Cum [illegible] Calculus minimum pondus est [illegible] Semis [illegible] Cumque [illegible] Obolus [illegible] Calculus [illegible]

Fit autem h(ic) oboli ex aere ut in [illegible] siliquae [illegible]
[illegible] ut hec est siliqua.
Scripulus sex siliquis ponderatur, hic
apud graecos gramma vocatur. Scripulum autem
dicitur per diminutionem [illegible] a lapillo brevi qui
scrupus vocatur. Dragma octava pars unci-
ae est et denarii pondus argenti, tribus scripulis
id est decem et octo siliquis. Denarius autem
dictus quia pro decem nummis inputabatur.
Solidum nuncupatum quia nihil illi deesse videtur.
Solidum enim veteres integrum dicebant et totum.
[illegible] quem nomisma vocant pro eo quod nummis
principum effigie signetur. [illegible]
nomisma [illegible] hec enim [illegible]
cepta. Dicta autem nummus [illegible] quod [illegible]
[illegible] primum hunc cudi [illegible] formam. Solidus
apud Latinos alio nomine sextula dicitur, quod his
sex uncia compleatur. Hunc, ut diximus, vulgus
aureum solidum vocant, cuius tertiam partem ideo
dixerunt tremissem, eo quod solidum faciat ter missus.
Sextula bis sumpta duellam facit. [illegible]
[illegible] Semuncia [illegible]
dicta [illegible] quod [illegible] solidi [illegible]
Haec est semuncia quae [illegible] habet duas
[illegible] semis qui ponderat [illegible]
[illegible] Quadrans [illegible]
[illegible]
quod unciae [illegible]
Siclus [illegible] sicut compat
appellatur. Hebraeum nomen est habens apud eos
unciae pondus. Apud Latinos autem [illegible]
quarta pars [illegible]
dragmas [illegible] pendet [illegible]
[illegible] siclus unciae [illegible]
[illegible] Uncia
dicta quod universitatem [illegible] pondus
[illegible] uncia id est [illegible]
Constat autem dragmis octo id est scripulis
XXIIII. Quod pro legitimo pondere habetur,
[illegible] scripulorum [illegible]
[illegible] quia libram efficit duodecies com-
putata. Libra XII unciis perficitur. Et ideo
habetur perfectum pondus [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible]
libra [illegible]
pondera praedicata concludit. Mna
in pondere [illegible] C dragmas [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] CC XXV [illegible] DCCC
XXV. Talentum summum est pondus
[illegible] Nummi [illegible]
[illegible] cuius [illegible]

apud [illegible] pondus habetur.
Apud Romanos autem talentum est septuaginta
duarum librarum. Sicut Plautus [illegible]
qui [illegible] CX librarum.
[illegible] id est [illegible]
[illegible] XXV [illegible] librarum
[illegible] CXX [illegible] Centenarium numeri
nomen est, eo quod centum librarum pondo sit,
quod pondus per partem [illegible]
[illegible]

XXVI De mensuris.

Mensura est res aliqua modo certo et fine
circumscripta. Haec autem mensura corporis
est et temporis. Corporis ut est omnium
lignorum et columnarum longitudo [illegible]
[illegible] Sed et [illegible] proprium
orbis habet mensurarum, quod [illegible]
[illegible] Temporis autem mensura
[illegible] dierum et annorum ut dicimus
[illegible] horarum dierum hec est [illegible]
proprie mensura vocatur quod
[illegible] mensura [illegible]
[illegible] humida [illegible] modio [illegible]
[illegible] Coclearium
minimum est pondus quod est dimidia pars
dragmae, [illegible]
[illegible] Concula dragma
[illegible] dimidia [illegible] Chema pondo
decem [illegible] dragmas appendit quarum
[illegible] Oxyfalus
[illegible] quinque dragmis [illegible]
Acetabulum quarta pars eminae est, XII
dragmas appendit. Cyathus [illegible]
habet [illegible] quod decies cotula
vocatur [illegible]
[illegible] in duo
[illegible] cotula fit.
Emina [illegible] pondo libram unam [illegible]
[illegible] Sextarius duarum
librarum est [illegible]
Adrumat [illegible] continet [illegible]
[illegible] complicatur [illegible]
[illegible] K(?) [illegible]
[illegible] Congius
id est [illegible] condo vocatur
[illegible]
[illegible]
Urna [illegible]
[illegible]
[illegible] Congius [illegible]
[illegible]
[illegible] Metrum [illegible]

hoc enim metrum excepta nummi. Metrum enim
mensuram dicunt ea Latini appellauerunt
antu. Lucernam unciarum et reliqua
huiusmodi in minimis mensuris numeri ita conuenit
... hoc nomen id mensurarum numeri perfectae
in uetere excepta. Metrum ad omnem numerum pertinet
Mensuram in mensuris graece lineam mensurarum dicunt
Numerum autem mensurarum est; item uniforma
mensura est et quidquid plus minutum excepta
mensura est. Sed de hoc omnium particulares
sub iudicio ratio quod etiam mensurarum perfectarum
perfectorum. Modius dictus eo quod est
suo modo perfectus. Est autem mensura librarum
xliiii id est sextariorum xxii. Cuius numeri
causa in diuina causa ea quod in principio
deus xxii opera fecerit. Nam prima die vii
opera fecit id est materiam informem
angelos lucem caelos superiores terram
aquam aerem. Secunda die firmamentum
solum. Tertia die quattuor mare semina
sationem plantationem. Quarta die tria solem
lunam et stellas. Quinta die tria pisces
reptilia aquarum et uolatilia. Sexta die
quattuor bestias pecora reptilia terrae et
hominem. Factaque sunt omnia xxii
genera in diebus sex. Et xxii generationes
sunt ab Adam usque ad Iacob ex cuius semine
nascitur omnis gens Israhel. Et xxii libri ueteris
testamenti usque ad Hester et xxii
litterarum elementa sunt quibus constat diuinae legis
doctrina. His igitur exemplis modius xxii
sextariorum a Moyse secundum sacrae legis rationem
constitutus est. Et quamuis diuersae gentes huic
mensurae pondus ut dicitur aliquod non addiderunt
adiciunt, apud Hebraeos tamen ratio mensurae
antiqua seruatur. Modius enim modo
dicitur hinc et modicum id est modo etiam dicitur
Nam modicum ... in proportione
propter ... non proprie dicitur
Sata autem est mensura iuxta morem prouinciae
Palestinae unum et dimidium modium capiens
Cuius nomen ex Hebreo sermone tractum est
Sata enim apud Hebraeos ... sata tractum
... autem quod ... unde dicitur
... sextariorum ... duos ... quinquaginta
modius. Batus uocatur hebraica lingua
... quinquaginta ... ut
... quinquaginta ...
... quem ... unum modium et
... Amphora uocata quod hinc
Latine adleuatur; haec graece ... quod hinc
dicta dicitur quod ... sestarium

inde ansis uocatur. Haec capit modios iii
urnam unam quae pedali quadrato continetur
frumenti autem tres modios. Hanc Latini quadrantal
Cadus graeca amphora est continens urnas tres
amphorae. Unum metretum quod ... dicunt
quadrantal dicitur. Proprium autem
mensura quae pro condendis ... capiens
ribus ... uocatur. De quo ponderat.
Chorus ... qui non habet ... sextarium
Medimnum mensura est quinque modiorum
medimnum autem latina lingua uocatur
... id est dimidium eo quod quinque modios
... qui est dimidius numeri
... Artaba mensura est
apud Aegyptios sextariorum lxxii duos
componitur ex numero ... lxxii
... unde ... quibus
impletur. Gomor quindecim
modiorum ... pondera. Corus
modios ... hic est ... cor
montis ... a quo uocatur corus id
est collis. Corus autem ... collis
appellatur. Concerturaturum modi
xxx ... collis ... cumuli
[illegible]

XXVI DE SIGNIS PONDERUM

Ponderum signa plerique ignorant ...
... qui per ...
... cum ...
... ratione: Z. Haec nota
significat dimidium obolum. —
Virgula aequaliter iacens per transuersum
simplex significat obolum. =
Gemina uirgula duos obolos ...
T. Haec nota significat obolos tres.
L. Haec nota significat obolos quattuor.
F. E. Haec nota significat obolos quinque.
obolum ... cum ... unum
habet ... drachma ...
... quod est pondus ...
H E. Haec littera significat siliquas ...
... H. L. Haec nota significat
... B. ...
... significat dimidium ...
ℂ. ... unciam ...
... significat
... quam ...
luna. N I L. ...
graeco significat ...
Γ O. ...
... significat ...
Λ L. ...
... significat ...

Nota suppositi circumflexa contra ad
adiuncta .XX. sextula significat. Nota
sextula O. Lambda habens adiunctam
... duo semis ... qua ... grece uocatur. Zeta
... unciae partem ... Z. O. Si.
Z ... ad lunata indicat ... obolum
quod ... oxy ... uocatur. H. cum
... significat N. ... significat
mna. Λ. Lambda ... habens
... significat. ... dracmam
... ΛΟ. ...
coniuncta ... Explicit lib. XVI.

INCIPIT LIBER XVII.

I. De auctoribus rerum rusticarum.
II. De cultura agrorum. III. De frumentis.
IIII. De leguminibus. V. De uitibus. VI.
De arboribus. VII. De propriis nominibus ar-
borum. VIII. De arboribus aromaticis.
VIIII. De herbis aromaticis siue communibus.
X. De oleribus. XI. De odoratis oleribus.

I. De auctoribus rerum rusticarum.

Rerum rusticarum scribendi studium
apud Grecos primum Hesiodus Boetius humi-
litatis contulit. Deinde Democritus.
Mago quoque Carthaginiensis in XX et VIII
uoluminibus studium agriculturae
conscribens. Apud Romanos primum Cato de
agricultura instituit. Quam
deinde Marcus Terentius expoliuit.
Mox Virgilius laude carminum extulit.
Nec minore studium habuerunt postmodum
Cornelius et Iulius Atticus, Aemilianus
et Columella insignis orator qui totum
corpus disciplinae eius complexus est.
Primum ... [illegible]
quendam ... ex humo
... homo ... [illegible]
... dicunt ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... primum ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] ... nobilia
... [illegible]
... [illegible]

II. De cultura agrorum.

Culturae ... quae ... ut
... colendo uocatae. ...
... duobus ...
... Culturae
... In ...
...
... In co-
... humorem
... dicatur ...
... cultura ...
...
In ...
... accipiat.
...
...
...
...
... dicatur. ...
... dicatur ...
quod ...
...
...
... Occatio ...
...
...
... dicatur ...
... Occatio ...
...
Runcatio ...
... Sulcus ...
...
... dicatur ...
... Proscissio ...
prima ...
...
... Stercus ...
...
... Nouales ...
...
... dicitur ...
quod ...

III. De frumentis.

Primi Ceres ... usum ...
...
... dicitur ...
dicitur.

primi ceres [illegible] unco glebam di
mouere docuerunt [illegible] primum dedit fruges
alimenta quem ante [illegible]. Frumenta
sunt proprie quae aristas habent et
fructus uero aliqua. Frumentum autem
ut fruges a fruendo [illegible] a candendo
dicatur. Non frumentum dici autem summum [illegible]
gule. Primum autem proprie [illegible]
[illegible] Triticum uocatum dicitur
quod purissimum [illegible] condiatur ut [illegible]
granum eius commolitur et teritur. Far
dicitur eo quod in usu frangitur. apud
antiquos enim molarum usus nondum erat.
Sed frumentum in pilum mittebant [illegible]
et hoc erat genus molendi. Adoreum autem
antiqui quod [illegible] dicebant
[illegible] appellatum ab adorando
quia eo primum usi sunt homines [illegible]
[illegible]
[illegible] offerebantur unde et adoreum
[illegible] dicuntur. Siligo genus tritici est
[illegible]
[illegible] Trimestre autem [illegible]
[illegible] quia [illegible] colligitur.
Nam ubi [illegible]
[illegible]
Alica granum [illegible]. Alicastrum simile
[illegible] pondere et bonitate praecipuum.
Hordeum dicitur quod prae ceteris generibus fru-
menti [illegible] ut quod [illegible]
Hordei [illegible] hexastichum [illegible] primum
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
appellant [illegible]
[illegible] homines [illegible]
[illegible] eo quod
duos ordines habeat [illegible]
uocant [illegible]
[illegible]
colligitur. Secale [illegible]
[illegible]
Cicer appellatum eo quod in planta [illegible]
[illegible]
[illegible] Panicum dicitur quod
[illegible] hominibus [illegible]
[illegible] Pisum [illegible]
[illegible] Farrago [illegible]
dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]

non proprie [illegible] culmi folli-
culum [illegible]
[illegible] spiculi semina.
Arista appellata quod prius [illegible]
[illegible] Culmus [illegible] spiculum [illegible]
dicitur [illegible] culmum [illegible]
[illegible] Folliculum [illegible] frumenti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Scapulae [illegible]
[illegible] culmum [illegible]
[illegible] culmus
[illegible] scapula [illegible]
[illegible] Scapula dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicitur.
Pulte [illegible] dicitur
quod [illegible] frumenta
purgata [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dicunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] appellatur.

LIIII DE LEGUMINIBUS

Legumina [illegible] dicuntur quia [illegible]
[illegible] legebantur [illegible]
quod manu legantur [illegible]
Leguminum plurima genera [illegible]
lenticula [illegible] cicer lupinum [illegible]
[illegible] Faba graeca
[illegible] uocabulum [illegible]
[illegible]
primum [illegible] hoc legumen [illegible]
[illegible]
[illegible] Faba [illegible] dicitur
eo quod [illegible] fructus
Lenticula uocatur quod [illegible]
[illegible] Fasiolum [illegible]
[illegible]
Lupinum [illegible]
[illegible] lupinum [illegible]
[illegible]
[illegible] animal
[illegible] Malicorium [illegible]
[illegible]
[illegible]

الزرا

البسلة

الوخن

العدس

الفول

..porro quod tu x... et ex primo in inuria
hec simul ... ..x. un ... in ...
... aqua ... utrisque ... porro ... pri..
Bicium dictum quod uix et dari plicent ... pu...
fructum quum multis ... e ... uim ... p...
..bt una ... unde ... uirgilius
... pisum quod ...
... quod ... minuatur. ...
dicitur. ... ...
Hoc ... orobum dicunt quod durum ...
quibus ... in ...
pingue efficiat.

DE VITIBUS

Vitis appellata quod ... primo ...
... Apud graecos autem ...
... liber ... appellatur
Unde ... tatum ... ...
... coluber una. ... dicitur quod uim
habeat citius radicandi. Alii putant
uitem dictam quod inuicem ... innectat ...
uicinis arboribus ... unde ...
... flexibilis ... quasi
... quibusdam ... quidquid conprehenderit ...
... Labrusca ...
... dicitur ...
... dicta ... salubris ...
... Codex dicitur ...
... clodum ...
Surculus ...
Mulleolus ... palmes ... priorisunn fla..
... flagello cognominatur ...
... quod ... in ...
... dicitur ...
... multiplicatur ...
Spado ... surculi ... ..
... appellatur quod ... inutiles ...
fructum ...
... uocatur ... palmitem ...
... longitudo ... ita ... quasi
... uocatur ...
... Summa ... uitis ...
... fructum ... nuncupatur ... quod
... Palmes ...
... quia ...
... palmitem ...
... Palmes ...
... dicitur quod ...
palma ... palma ... habet ...
... quod dicitur ... principalis ...
... dicitur ... fructum.
Pampinus ... folium cuius subsidio ...
... frigore ... tutatur et ab aestu defenditur
... omni ...
munitur.

Cuius ... ubi ... tersa ...
... fructum ...
... dicitur ...
... quod de palmite ... dictum. Cirri ...
dicitur quod ... uitis. ... enim
... quibus ...
... palmites ... uitis ... uincula ... quae
... palmitem ...
... ut ...
... fructum ...
... diffundit ... Corimbi ...
... liguna ... conpr...
... longius ... palmites ...
... dicitur. ... dicitur ... quod
... humore ... plena ... fructus ...
... dicitur ... humi ... quod ...
... humorem ... habet ...
Ho... ... boarionis ...
... Suburbanis ... dicuntur
qui ... fructum ...
... Comedunt ...
... diuinis ... quibus ...
... purpureae. Ducalis ...
... flammea ...
... duracina ... uuarum ...
... Purpureae ... quod ... conua
... quo ...
... quod ... ut ...
... purpureae
... dicuntur ...
... dicunt. Dicitur ... longius ...
Sarmenta ... ... dicitur
... ...
... Ceruniae
quod ... ut ... ...
... ...
... plu
... et quibus
Aminaea dicitur
... qui ...
... orti
bore

albū enim uinū reddit· quare tenuia enim
gignitur non unum per se tum reddit. Aminnt
dō gemine ubi dicitur quod duplices uuas
una uite [illegible] Aminea lanuginea quam pl̄r
omnib; lanugine lanuginē. Rubellianae
dictae quod uinum faciunt rubellum. Faecinia
minutae acinis sunt et duriores uitis hu
bet nobilitatem adminimentum [illegible] faciunt
fecunditate atque precedit a quod prolixas
fecinum uocant quod plurimum faecis
fert sufferunt. Apianae dulces
sunt quas uinum [illegible] plurimum
adtondent maxime apibus infestantur
quarum deprędatione apianae cog
nominatae sunt. Lutuniae uinum
candidum nimium [illegible] bulumnenum
gignit [illegible] Basilica
uites sunt nimium [illegible] aurbinae
plurima [illegible]
nomen [illegible]
[illegible] Arcelaca
[illegible]
[illegible]
[illegible] Inerticula
[illegible]
[illegible]
[illegible]
habet [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible]
nigrae. Helvolae quas quidam uarias
appellant nec purpure nec nigrae
ab helvo colore [illegible]
sub albo atque nigro
Albuelis [illegible]
cunde [illegible]
[illegible]
[illegible]
Tenacius locis
[illegible]
[illegible]
dicuntur

commendantur ubi nunc [illegible]
piora [illegible] fluent
Viticonia [illegible]
[illegible]
[illegible]
Serica [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
uinum [illegible]
[illegible]
[illegible] ferre.
Olea [illegible] codicem
[illegible]
[illegible] appellant
Palmes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hinc propagines
[illegible]
dicuntur [illegible]
quae [illegible] XI

DE ARBORIBUS

Arborum [illegible] arbores
in [illegible] quod
[illegible] Uarie quoque
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Arbustum
[illegible]
[illegible]
[illegible] locum
in quo [illegible]
[illegible]
[illegible]
arborum [illegible]
Arborum nomen [illegible]
[illegible]
pomum [illegible] Frutex
[illegible]
[illegible]
Arbor [illegible]
[illegible]
[illegible]
lignum dicunt [illegible]
[illegible]
[illegible] Nemus
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Lucifera dicitur arbor quia pendit
de se aurum arborum secundum aurum
aut pomum aurum quod non lucet
sicut lucet quod non lucet tua. sunt lu
ut cadit pro arbore memoriae nebrum
Sol aurea dicitur arbor ut aurum oci
aut hoc nomen quod de luna nutrit
tal nubilum concavum aut aurum
tenuat numero dicat aut quod bimus
pro quo nata. Rodium arbor ita
quod ut rosae repullulant ut re
cidit nuce cadendo dicuntur quia pora
cum minuere aut alium cedendo
ea repullulando dicuntur. Orchorea
dium ubi morus nascitur. Intrac
dicitur cum fructus arbore circulatur
secundum arborem aut circulum
Qua oculorum in porta oculum incurso
connectit vel ut arbor regum on
nima aut. Pluma arbor una de arbor
plumam ut vel quae ramis nubium aut
cutis dicitur ita magis proprium aut fe
runam aut. Corpus aut fuit corpus quam
cum pedes et quasi circumpedes. Sed de
quod pro nam regulam aut ut arbor ita
magis cum umbram. Oculus di
runa aequi fondere et una. Radix
pollulam aut quod quasi radium
fere aut in profundum et aut
Hamyrica dicuna pulmentum aut aidine
radicum arborum aliud radicem ut
mittant in radicum dicam pucana
et quasi radicem non repullulat
Truncus gracilis aut arbor in trac
radici. Cornus mucro aut cornu cuiusdam
Dicitur autem cornus quod cornu solis nidita
libera cornus cir pur in aut nordicum
et libera cornus celdra ublua. Gracilis
medicum quidam in aut lignum a cornus
Ramus una quidam unco munia rena
dum culus cacu. Surculus pressione
rem venunt pua. Virgulta dicitur quod de
radice pullulat. Virgulta quidem pro vel
arbor. Virgulta quadorum. propre
mum virgulta appellat aut quod radice
arbor nuncupatur et quasi in aute ul
vel cola rumpuntur. ab hic dicitur
gulta quia humo cum collitur. unde
cum arbor dicitur. quod dum in cinulum
habena et mundatur et quasi pucer in
dicum et quod virgula. Unde nuncupatur
quia ad plicandum in aut corpus aut. a
lidum vel in aut ruam a in lignum aut. hic
dicuntur flores et amigram. tantum

a loqua aut aut. Flagellum dicitur arme
predicamentum membrum pungat ad quod
crebrum et aut ruam a ramus aut. Cimus
ucca aut quasi comus. Folia secundum
dicuntur aut in dicta aut hoc nomen pri
mum aut nomen aut. Flores minuta ad
crat de flumina de arbor mbq quasi flores
quod de arbor lumen aut. Lenis duplex gracilis
colorem ad dicit. Dura aut in flores volunt
Zephyrum una. Cum dicimus circulum
nunc aut ad dicunt ad minuere
Fructus aut minuere pro aut fruminis dicta
ominis et quasi aut pura aut cum in da
a fructus. Fructus aut proprie dicuntur
uterum aut arbor quibus aut quamur. in
nimulus et burus et aut ut aut ad occur
fructus. Pomum dicitur arbor primo data ut pro
ubi nata. Malum dicuntur quae
ut aut una ad mutandum. Secundum aut
quia pro quo malum una dura una ad
mutandum. Lignum dicitur quia in cum
ut aut in lumen. Unde dicitur mundus
quod lumen dat. Dra aut vel dicit nuncupat
quia in dra. Fomes dicitur aut arbor
secundum aut rationem aut aut burat ma
lignum cum ad fuscat abnumen ceda
quod lanceum pula in nomen dicuntur
Rupus aut in forma aut lumnum. Tomus
lignum mundum aut quasi mulgura aut dicit
appellat. de arbor aut pro corum aut aut
quia hic aut pulsum mixat in ut aut pul
vindir. Dura aut imperat quasi mandum
cum arpum vel lignum dicitur hoc nomen quod
tum mala in ut mala aut cum in ab.

De proprietatibus arborum.

Primum dicitur quasi mutatur arcus or
mua aut ita quod oppositum aut tum
in modum pulmonum. Crassum arbo
in signum aut pro aut quod corum gla
dium aut hic aut pro aut dura aut
lignum aut aut ut aut pro aut
quod lanceum pula in nomen dicuntur
Rupus aut in forma aut lumnum. Tomus
lignum mundum aut quasi mulgura aut dicit
appellat. de arbor aut pro corum aut aut
quia hic aut pulsum mixat in ut aut pul
vindir. Dura aut imperat quasi mandum
cum arpum vel lignum dicitur hoc nomen quod
tum mala in ut mala aut cum in ab.

Fructus aut fructus. Fructus aut
aut pro aut fructus. Fructus aut
et fructus aut dicuntur aut fructus
nuncupantur aut quorum aut
aut. Nomen aut appellat aut
quia mutatur aut aut. Alia
dicitur aut quasi aut aut aut
quorum aut cum aut

الرند Laurus a verbo laudis dicta hac enim cum
laudibus victorum capita coronabantur
apud antiquos autem laudea nominabatur
postea d littera sublata et subrogata r
[illegible]
[illegible] dicta est [illegible]
[illegible] hanc arborem Greci dafnen
vocant quod numquam deponat viriditatem
inde et potius ea victores coronantur. solam
quoque hanc arborem [illegible] fulmine non [illegible]
credatur. Malum Greci dicunt quadam
fructu et pomorum omnium rotunditatem
unde et haec [illegible]
[illegible] Malum matianum a mattio vocat
a loco unde prius adducta sunt. Numularia
arbor [illegible] provincia [illegible]
de quibus [illegible] accepta sunt [illegible]
[illegible] multo [illegible]
Malum cidonium a nomine civitatis [illegible] oppido
quae est in insula Creta. [illegible]
urbium [illegible] cidonium
et [illegible] poma cidonia [illegible]. Fiat quoque ex eis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Melomellum [illegible] appellatum
quod fructus eius mellis saporem habeat aut
quod in melle servatur. Unde et quidam
Si [illegible] cidonium melle
ponatur [illegible]
Malum punicum dictum quod sit punicum genere
[illegible]
[illegible]
[illegible] Arbor
[illegible]
[illegible]. Flores mali [illegible]
[illegible] appellant [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Similiter flores mali punici [illegible]
mali punici [illegible]
[illegible]
[illegible] Malum persicum [illegible]
[illegible]
[illegible]
Persicum [illegible] quod [illegible]
[illegible]
dicitur quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

الاترج Medica arbor [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
pomum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
الموز [illegible]
[illegible]
Arbor [illegible] fructum [illegible]
[illegible]
[illegible] Castanea
[illegible]
[illegible]
[illegible]
oppido unde [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible] arbor
[illegible]
[illegible]
العلام [illegible]
[illegible]
[illegible]
الجوز [illegible] Pomus [illegible]
[illegible]
dicta quod [illegible] fructum [illegible]
[illegible] haec arbor [illegible]
[illegible] Mespilus arbor [illegible]
punicum [illegible]
[illegible]
الزعرور Mespila arbor [illegible] fructum [illegible]
[illegible] unde
[illegible] appellata quod [illegible] habet
الاجاص [illegible] et pomum. Pirus vocata unde [illegible] quod
[illegible]
pomi [illegible]
[illegible] Pirum autem arbor [illegible]
[illegible]
[illegible]
Pirum [illegible] oppido [illegible]
[illegible] pomum [illegible]
[illegible]
السفرجل Coctana [illegible] vocatur [illegible]
[illegible]
haec [illegible]
[illegible] appellata. Arbor autem [illegible]
pomum [illegible] dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible] Bonum bello
[illegible] Ficus [illegible]
[illegible] arbor [illegible]

Numarius quia arius principalis utrumque generum fructuum ... ad honorem ... ut ... ante ... ulat roboretur. hinc et caricae et ... copia nominatur. ficus est ipsa tam fecundior ceteris cuius lignum in aquam missum ilico mergitur et cum in limo ubi quamdiu iacuerit ad ... in superficiem sursum elevatur. versa vice naturae quod emadidum siccatum debuit humoris ponderis redderet un ... ut ... ficus ... [illegible] ... etiam ... crudum ... ferti ... [illegible] ... tamen ... ipsius ... ficus ... figuris ... cole ... dicunt.

Caprificus appellata eo quod parietes quibus innascitur carpiat. carpiat, rumpiat, emittat, producat ... quibus conexa ... Alii caprificum putant nominari quod ficus arbor ... vocabulo fecundat. Morus a Graecis vocatur quam Latini rubum appellant eo quod fructus eius vel virgulta rubeant. Est enim ... fructus ... quibus ... dentium tumores ... confovent. Huius folia ... sumpta ... in ... mitigant.

Sicomorus ... Dicta autem sicomorus eo quod ei sit folium simile moro. hanc Latini celsam appellant ab altitudine, quia non ut morus brevis est.

Nux appellata eo quod umbra vel stillicidium foliorum eius proximis arboribus noceat. hanc Latini iuglandem vocant quasi Iovis glandem. Fuit enim haec arbor consecrata Iovi. Cuius pomum tantam vim habet ut missum inter suspectos cibos quicquid in eis virulentum est extinguat. Generaliter autem nuces dicuntur omnia poma tecta corio duriori ut pineae nuces, abellanae, castaneae, amygdalae ... nucleus dicta quod ... convexa ... contra autem omnia poma mollia mala dicuntur, ut ... armeniaca ... matiana, persica, punica, mattiana, cidonia, hac de causa.

Amigdala Graecum nomen est quae Latine nux longa vocatur. hanc alii nucem Graecam vocant ... quam ... Virgilius: Cum se nux plurima silvis induet in florem. Cunctarum arborum prior emittit flores ... ad ... pomum ... ad ... praestitit.

Abellanae ab Abella oppido ubi abundant cognominatae sunt. haec et ponticae appellantur eo quod de Ponto abundant. Castaneam ... vocabulo hanc Graeci castaneam vocant appellata ...

quod fructus eius geminus in modum testiculorum in eius folliculo reconditus sit, qui dum eiciuntur quasi castrantur. haec arbor excisa fruticat ... pullulat ... centum ... Ilex ... ex ea vocatum huius arboris fructum homines primum ... elegerunt. Unde et apud ... Quercus ... primum fructum hominibus ... glandem ... prius quam frumenta ... homines ... Suberies arbor ... Celtis appellatur ... rubentem eo quod fructus ... hominibus ... Fagus et esculus arbores glandiferae ... dictae quod earum fructus homines ... cibum ... Fagus ... Graecum ... Silex ... corrupta ... quod ... dulcis ... Pinus ... picea ... Pinus arbor ... Numerus ... Cedrus ... Abies dicitur quod prae ceteris arboribus longe ... Cedrus arbor ... Cypressus ... huius lignum ... hoc ligno ... cedrinum dicitur.

البلوط

الصنوبر

الارز

anconteru unde et libri [illegible] cotrauat
ua [illegible] nec tangantur per vetustatem nec carie
possint consumi [illegible] nuncupatur in ea [illegible]
usque ad [illegible]. Cipressus grece dicitur
quod capud eius a rotunditate in acumen
erigatur, unde et conus vocatur id est [illegible]
[illegible] hic et fructus eius conus
quem et [illegible] dicunt [illegible]
[illegible] unde et conifera [illegible]
dicitur. Huius lignum cedro proxime
habetur virtute [illegible] quod templorum
trabes [illegible] soliditate [illegible]
[illegible] in precio [illegible]
firmitatem [illegible] Antiqui [illegible]
[illegible] mortuorum [illegible]
[illegible] odorem [illegible]
opprimeret iucunditate odoris [illegible]

Iuniperus grece dicitur [illegible] quod ubi [illegible]
[illegible] quod
conceptum diu [illegible] Adeo ut
[illegible] quid
[illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
[illegible] Ilex [illegible]
[illegible] nuncupatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] contra
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Platanus
[illegible] dicta [illegible] quod
arbor [illegible]
[illegible] huius arbor[illegible]
[illegible] formam dicunt
[illegible]
[illegible]
[illegible] Quercus [illegible]
quod [illegible]
[illegible] Arbor multa
annorum [illegible]
Sub quo [illegible]
[illegible]
[illegible] huius fructus [illegible] appellatur
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Fraxinus [illegible]

[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Taxus [illegible] arbor unde [illegible]
[illegible]
[illegible]
Sambucus [illegible]
[illegible] Robur [illegible]
dicitur [illegible] quidquid
[illegible] Alnus [illegible]
[illegible] proximo [illegible]
[illegible]
[illegible] mollis [illegible]
locum [illegible] Ulmus [illegible]
quod [illegible]
[illegible]
[illegible] Lentiscus [illegible]
[illegible]
[illegible] flumen
[illegible]
[illegible] Populus dicta quod [illegible]
[illegible]
[illegible] duplex [illegible]
[illegible] Alba [illegible]
[illegible]
[illegible] color [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Tilia dicta [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
Salix dicta quod [illegible]
[illegible] Arbor [illegible]
[illegible]
[illegible]
In poculo [illegible]
[illegible] officia [illegible]
[illegible] Vimen [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Mirice quam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] arborem [illegible]
[illegible] dicitur
Mirtus [illegible] dicta [illegible] quod [illegible]
[illegible] Unde [illegible]

[illegible] Lenarcanquod
corpus pruriens arrabamollis nullo
diembquidquid ibi operandum alenaa
uimonarum: dicitur. Calonatum
propter illos hulpruncarolum dru
dua corone minutum quam murax sup
pellauar. Cul plumbum melius incu
bus pellauar. Erbian uocubula
puraa ne quod aliquo obprobrauar
orbi ubi purcundum una Terebinar
urbor grecum mingbrum omnium
uerum uiperaunatorum. Gurugum
mingbra puraa uiua amir corrupair pira
omnu pellauar apud bor urbor repor
uirem alonaa omnuaa ne alamaux
uprcibupau undoarcrbaur rcrbe
buxo. Rodudurum quod corrupa cul ge
lorum drunccuar quod folurium similib
flo reuarcu urbor uiuonaa omnuaa
bum minutum alamalaur repona uiu
aone. Turbircurquod dum corpiar cel
mular uirequaar ruequna quuriar bu
Sappu uocuaa ppar quod tu raa pcar
aar hinc aarpulu pdiminuacionam
Rundo dicau. quod ciaaurcna hic
uoar reunnumuo cuabruna: uidint
poraa. Uuro dicia rcondurum quod lu
aaiucunna de lingua brcu rusia apud
bor omnculum iucunnodicicaar. Cuan
uum araquod cra naar cumurnodor. dicau
quod uuaena in indicrrauqur. nurcu
rundinorculum qdicunaar. Equor
rudicib qpcrrum rubrum rucumbibua
und aauurrua: Indicu non magnum inur
inurbor uercrca. arundo illuur alonaar
prima aqua rudicib umor. pulcucu
regubunaru coconcal cremellu.
Sed uucur mellur quuurbor. Fumur
gor aarubi quum mulgor oronarcom ur
rcum uppelluna. ur porum mira
rpinorum. Sbraa dicau uria aaqua
da aarrulnculoa inquur aracirpinq
nurcunaur. Adorcum mrlomnom
urbor aangrpinorum nuc pcrendicbua
quod urpdua. Oleu aarcdicaar. qed
rrapdurolu uuiumilib radluaorilb
dr barlnculau uaqr tuc aarrumara

uaqlnprucaaorum cul Inrorauroluuum
uinnu aaru dicrta aarrcau Inpropria
quulnaar lucrimum olur aaiur
bomr duplex. Alua omnqumorsimilua
rinculloquulnau armorum. Alua omne
nuur quaaum qd rrallnqaonrcd lcau
uerum ordonacum. Huuqnrc. Elcon
dicaar. qequolrluaam aarcaarora
olnuu dicuaar. Oleum pruurbaria
frucaarolum rucarolum Cul frucaa
dur rrum bu ppelluar. Crcudor
qluu qrcu arbimolcqu urmdnau
dint aaraculoq uocuar quorum rcrcu
uocuna Rudrolc prcc quodblcqc
runalum modau rudrorum Fuur rupuno
Inrulodicaar undqrrurudluarum
Latinqc coquod obaam dorolum mon
rum lignurlum mona undoarlcqnum
uccqra quum baarraqlu mradumini
Fuurum quu corrupacrurar cpudrau
uocuna uum dl oloo arru uubau. ordicar
puurum quod puuuar ldoraa duau ad
bapuum moar. Sirudicau prcdaquod
dorum bra udluau. ru aquum magnra
Cruraamu ldomaa uolum dicau co
quod uolu conplena magnaadinc. hoc
modum mum. undoarlnuolu rcdicum
Guidum uum uolom quilrcuinqau
bor bomagnum lnarllqguna columbint
uppelluar. Oleum uum mar uboleum nom
mum uum uadixim oleu rraur bar una dur
uuaro fra olum: Sadquod qc ulbr fuora
olbir qc prcrrum uocuaur rpunum. uqrcq
onpucion uppelluar. Quod uum qcpul
bar on dum ubr fu ona qc prcrrum uum
uppelluar. Quod uoo qc mmum mar aur
commun dicuar. Celur rudurum uarpum
ora rpunum rcdmum d aerum comme
Amurqu. ocrpum quorum ubomorqalc
dicau ldoraquod ubolcoromorqua aepq
ra bl. hucqrcrum uqrcqnuocua qluamu
linguaru bar uocubulum. Cummorqrum
mum ora hoc hrllu qomdicuna Ferum
qrcrcrum uuocuna. Fcqm qrcalucrl
quidquid mum aqrabrum lucrum ru dorcu
ubuau ulqnorum uacrur. Lenaarcr balum
ulrrlu quoq urborum rubum rlaum quc
rudu rcprodunaur. rcua aqdorua orqar
lqm. Dicua qua aubulrum uqrcrulurum
utrucmoq cul lucrum dum rcalqcum
Primum ora rcrum aqrcbrua omnum rcrcaa
dpparaur rum qc urubs qpuarum uaq lud
aarum.

cipressum post ex insulis quoque cicladibus
[illegible]
hec ex chio insula deportatur [illegible]
quarum multa sunt genera. alia pura, alia
liquida, alia arida [illegible]
[illegible]
[illegible] Pix graece nominata quam illi pissan vocant.
Alii dicunt de pino picem nominatam [illegible]
appellantur colonia [illegible]
[illegible]
Citrum [illegible] arbor [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Omnia poma luant
[illegible]
[illegible] Vergilius
[illegible] buxum hic et haec buxus dicitur
[illegible]
[illegible] buxus [illegible]
[illegible]

VIII

De aromaticis arboribus

Aromata sunt quaecumque fructus odore
India vel Arabia mittit sive aliae regiones.
Aromata autem vocata sive quod arae inponantur
quod aris in portentur divinis invocationibus
vel [illegible]
[illegible] Tus arbor Arabiae
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Adulteratur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Turis
dicitur [illegible] libanum [illegible]
[illegible]
[illegible] Mirra arbor Arabiae
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
una

[illegible]
[illegible]
Storax [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Storax [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bdellium [illegible]
arbor est [illegible]
lucida [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Mirax
arbor [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Piper arbor nascitur in India
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Nam quod [illegible] piper longum
quod [illegible]
[illegible]
[illegible] piper
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Aloe [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Cinnamomum dictum quod cortex eius in modum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Namque quod in [illegible] audint et candidum deterius est. Quod vero cum frangitur [illegible] est illum quod confestim et visibiliter spiramentum emittit quasi nebulam aut pulverem. Amomum vocatum quod velut odorem cinnamomi referat. Nascitur in Armenia, frutex botruosus, semen reddens sibi quo nexum, flore albo velut violae, folia similia bryoniae; odoratum, bonum, tenuissima fistula. Casia nascitur in Arabia, virga robusta corticis purpurei et foliis piperis. Et vim cinnamomi similis est, sed potentia inferior; unde pro cinnamomo duplex ei pondus in medicaminibus admiscetur. Calamus aromaticus similitudine vulgaris calami vocatus. Gignitur in India multis nodis geniculatus, fulvus, fragrans spiritu, qui cum frangitur in multas fissuras frangitur, similis casiae, gustu acri cum lenitate mordenti. Balsamum arbor in Iudaea intra terminos tantum viginti iugerum erat; postea vero eadem regione Romanis potientibus etiam latissimis collibus propagata. Stirps similis vitae, folia similiora rutae, albida, perpetuo manentia. Arbor eius balsamum, lignum eius xylobalsamum dicitur; fructus sive semen carpobalsamum; sucus opobalsamum. Quod idcirco additum, quia opos Graece sucus significatur. [illegible] unguibus ferreis cortex ligni [illegible] eximii odoris, qua [illegible] guttis [illegible] ex [illegible] opobalsamum dicitur [illegible] ut mel [illegible] probatur autem ut [illegible] coagulatur. Adulteratur admixto [illegible] sucus [illegible] [illegible] probatur non [illegible] Adulterinum autem [illegible] lac quo [illegible] [illegible] maculas. Bdellium Indiae et Arabiae arbor, cuius lacrima melior Arabica; est enim lucida, subalbida, levis, pinguis, aequaliter cerea et quae facile molliatur, neque ligno vel terrae commixta, amara, odoris boni. Nam ex India sordida est et nigra et maiore gleba. Adulteratur autem admixto gummi, quod non tam amarum est in gustu.

DE HERBIS AROMATICIS SIVE COMMUNIBUS

Ex aliqua parte quarundam arborum nomina quibus aliquae sunt aromatica habentes nomina, et plura [illegible] nomina [illegible] arborum etymologiam invenimus, non pro [illegible] [illegible] nominibus.

Nardum dictum quod sit [illegible] dicitur in [illegible] collige [illegible] quod longe pretiosius est [illegible] Indica [illegible] [illegible] nuntium referentur. Nardus autem herba est spicosa, unde et a Graecis nardostachys appellatur. Quarum alia Indica, alia Syriaca vocatur, non quod in Syria nascatur, sed quod mons in quo invenitur alio latere ad Indiam, alio ad Syriam vertitur. Est autem Indica multiformis, sed melior Syriaca; levis, fulva, comosa, parvi capilli, odore suavi, cyperum similiter. Quod similiter in canalibus lingua modice [illegible]. Nardum Celticum, ex regione Galliae nomen accepit; ibi enim saepius innascitur. Nascitur et in Liguria et in Histria; et spicis [illegible] [illegible] radix, et in manipulos colligatur [illegible] praecedentem bonum manu [illegible] quae rubicunda [illegible] probantur. Costum radix herbae nascitur in India, Arabia et Syria; sed optimum Arabicum. Est enim album et leve et [illegible] odoris. Indicum colore [illegible] ferula. Syriacum vero pondere gravis, colore buxeo, odore feri. Spuma autem albi lebri [illegible] Crocum dictum a Corycio oppido Ciliciae, licet et alibi nascatur; sed non tantum ut [illegible] in Cilicia; unde et apud poetas pro Corycio positum. Nam [illegible] mon [illegible] uno loco ubi plus provenit [illegible] liquidum. Ergo [illegible] ut quod [illegible] [illegible] odoris boni [illegible] pensatur, longitudinis [illegible] [illegible] [illegible] Quod [illegible] non [illegible] infusum cognoscitur. Adulteratur autem admixto croco magmate, vel [illegible] quo pondere [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] Crocomagma [illegible] quae ex [illegible] [illegible] in forma [illegible] [illegible] colore [illegible] appellatur. Acorum nascitur in [illegible] foliis [illegible] similibus [illegible] radicem purpuream [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Fu nascitur in Ponto, foliis [illegible] similibus [illegible] [illegible] quod habet [illegible] Radix eius [illegible] [illegible] folia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nascitur in paludibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in India nascitur.

Iam uero illud uirginibus ceteris
ne illum ceu uirginibus audent uirginibus
nominis accipia. Unde illum amarum
mendicant. quod flores et colores uirent
aut. Unde omnium ceteris aut melior
illum ceu uinum dicant. quia in illum ceu
plumbum ad olorem uirtutis pertinet
et polire quidem solum uirgo rudis
mel uirginis. accipimus odorem et lucidi
pparque quod ceu uirginum aetatis
rudis. Cur dum omnium aetatis
Sequitur melior quod in spiritu nascitur
quam quod in urbis fulbum aliquid pur
pureum aetatis odorem et cum nuce compri
cum aure quae cumulatum in cinnamum
uagi mordet. hui flores quinque accidit
unde aetatis imagines flores nunc cupiant
uppellant quod flores et odorem refert. Dato
uerglur. Pedolanos ad hymos fragilium
mellu. Epithamum graecum nominum quod
lucant dicitur floram. Nam flores aet
ad hymum uocuntur. Eratum flora abre
similes. Sumtrucur quem luanum
rucum uocuna. Cul nimirum hurui uerglir
dum uiduerem reperiunt ula. Ubi mol
dum uiruecur. Illum flos burpiunt uple
aaurum bru. Abdaeratum hedebu
quedar. unde dum nimarugia umuruer
upuro cul dum regi quicurulubrur
dum fenera unguenoa nouum aegruar
rim. et conturionem odorem cerebra
lucinaur bubia habent florem purpureum
coruxia uum nimum upuro quod dum nobili
quis nrulaab. Inaer puer flores reppaurera
In aer pocaur. Pedicaenum erbe puerlerpu
nenr cursur. Eratum rudicea flore bubi
similes pueri upuberaae aetaenr.
Nunc erbu pubulort in pori aum nn
habea quod upuro cul mimbru in hue
florem aorum rerum quibam nnuteri
nunc illum ontcuroodia. ad decurpulen
in uppellunt ontcuroodia. ad decurpulen
laudinir incundorem aenea folior.
Lore ubrpoi et florem nunc cupuae. quod
rualuna colorem rubea. Lilium lucae
florem erbu unde dicunt cupuae quuriliq
lilia culurdum cundorria in folur. um
aum nrpoi erin naur effulgera. Tilio lu
pparu odorem nimnuccia habent rui
aorum purpureum. album thum. Acua
erbu cupae. reppronder primplanu
flexilium regular. in cul lmiaudonem.

uirginibus dicant. Hedone
dicau quod urbor bipaundo uideri
dequa uergilur in aeru carcerem
abiterpore luuer. Alu ed erum uitano
cuae quod aerru pru lucan ar habuduau
in ercumuaem bipuebluar hedere pri
qid dicam in dicerum fire cornu aafum
con tum dauaerea arquipoaur edere coro
nauur. Elitropium in aurita ingrem
ceu elle borum quod de flatum plum
qignuaay. In dicere pperu pdlum hae
romuqua uonum ut ueruae dicuna pro
toque drumaum moaum aum in rum
aeaam reducia. Duorum agrum album
tanigrum. Alcontporaae rabiam
quipreuiaum uloru gramin uura
udbe et lobrera uanoriur ebur. u
uconiae illinenum. Numaoriaum
nudicau quod e urbor bi aux erpmid
muxim tupudcunae album. Cuforbium
dicae quod di rucuroculor ueuuaum
Cul uraunae aera uadum rcum bi rupud
lbeae ciaur quoqui con pollua nuci
Inmutar loci red plum mul nmum aunu
Lurur bunurcae aur in mona aer colum
ubi dea quae ger fubiuroman. Cul rucur dicit
pnumlucer rgammunua in modulucae
dtind eurudipruuae lur ern mae aera
hoc bra uquibdum opum cirbrum cum uppel
luae qm tae upudcinnur nurcae aur.
Alocin tbum uumurrrimrucur. Punuer
tbu upreglum aer odor aaro pori lorimq
et quo pre plubar rucur aur iovo punuer.
dicae aer cro tbur bapin quirodo regnuir
tae uumurrrim. Cul bun urucur ferule.
Dicae uum or cerer et quo dicae ni tbun nn
uccepia pparquum upua ubreglum. Coru
uulnerae aur rulae aur pucqua dicae uum or
Tun aer nim pocae nae bera uae ferum corpore
et pellua ruqia aae et cuae aae unde aae
pubulo fere pcurre ruqia aae corpore in
bra aer. aerum. Prueqidum lucae nor
pololum mur aer dicua pparbellipolu
et cuae ande. Tundrue gorudicae
quod hubrae mulurum uiolae aae in mui
ni audinem mulum aae um. unde aae bulu
aae mulum aae ue uocuna. hunc pobae uae aero
pomar rer uppellua quod hubrae audie
formum hominirrim lunae aem. Cul coraae
uuomirrubi bibidae duae aae quae con pparae
curum rbeundum bae uae aero pae aae de lo rem
nem aae ua

[illegible] ferunt lucaucerimi
libi mululerorum lrimiliaudinam pru
orum mulurum repelurbaerimilib
Pupuer. orburomnuorum daquuorum lir
Lrooepurupupuuerromne Soporetpri
lunquonoab prorana et iluuraurum
uluuuerorgrauu pluarucurquoopion
uppellua Coloquinaarcucurbiauuerag
ba uenomonaorumuru. aerimiluaeruacu
curbiaa paerrum plugellunaendia dicau
uum coloquiaadu. quodriapruca roaudo
uaapolurua cucumiruruulir Conauei
crerucciucceuna amucuonerrenauro
fernurrppae. tundomba lumriorgulocir
numocaarrurcraar. budomba fo laarrppae
uumaadinam. Chorizu grecorsodicau
quoddulcemrudiet hubeua Gleiomorigrer
dulcodicyna tudoudlprorquurraonalb
raamredua. Bruconaabuuocuaarquad
uraau diuumuria lnmodu colubri similiau
dinamqdruconrlmaaar utquodcuerbu
uiporumambua Cladonulcodicar
utquodduducaabrudimiudaarrupare
utquodpulluerrundingrioculiruuperudi
nuaarrcorollur. qhucarbumodoridicar
Eliaaropumnumuccepia primoquoderamo
fleruaquodrolurmoaalbfolucirrcuucau
conuerraua. undbaulhaanrrolurequu
nuncupuar. Numarrolcorlnaarflorer
riorupernua ladmrorrelundia curolob
cubuoria lpruerraquulucamlnaubusil
uuaasum uocuna huocaubrucurru
toquodexaanqua uerrucurequqpoaau
utlncaaupluarmuaarporiaaubroarqia
Penaupilonunumorofolior dicau una
tarbulucam quinquuiolinuocuna arbu
uadomundauuapumfieuaacnidaaplir
uidibrucnaalibrolubaert Iropum
arbu purqundirpulmonibubau. undaain
uarrraarraumenaaqlropfureiculorurp
ctbuaauruenirrunquinequimudumuolbiu
pureiar lnparirrurenrrruxonudicib
Reubirbonrrruerponaacu. Illudquodbrur
dumubrum. lnrolobarbumeo. lraudquodcir
cuponaarcolligiarrmuau Pauumdicau
quodriarudixburbura quurrrudrpoazcu
lorcumoraqrerdicau luamrarbucul
culumrquodculiculeb lnfiquucuauroz
nurcunaur. uobramulquimerquozorr
rerruauruna hubnaarlnaamrecurrrmma
qupuuarrrimulubrarbuadlnrrunuc
cuaarquuhururelpenculorurera. Dmar
bibuarratadnar lnrunumfucra.

uetrommulmuainomaarqidumhucular
emilumindumdicia. ppaarquodulenuaqne
lnducia Suxipruca uccuau quodrene
et pearurlnuarenpruqua uaaqcominuad
Cuaaunumrubria matrismomarana
uolnuenaarerudicibumraalucerimilib
nurcaaurubulqibuaaqulua aurrne
Suaurenculidu daapropelemau undlui
aanmlndiqucrenaunaquodpignorfuccia
luuarerum Suaarendicau uruaaphropar
lncendiaubidimr. quu uulqurrancciuccua
uenoremurcaara ldanaaoerquodrudixbi
limodumaaraculoprraaquorqrrcrrcmocua
ldomba leporrnuppaarquodcuilermolleomaad
Uraacuqeonocudar quodauceaurturcoqp
ludurua. eradimlqnoeomminonuaurea
aucaupura. undbropurqinempuera
Nramirru orridumuuqenaabdicau core
ru aubra. undbanucupuau grecpridunt
uraamir dicar Cumimoor qrae
dicau. quodmulimuaarumodoerem
hubrua. raaqbrebiraarrequlemsu
Cumidrierugrrrupplluaarquod
uiabrebirbapaarrue raarruau ca
minuaafourrpuruirrimir
Pbon. quidammaicurfuraiuqo
pconiurbepbrbaarur lnue
au uaonomorurdicia. hunc
quidu glaridomuocuna
quoddulcerruporrria
utpnaarrobinymunum
orcogrunorumuluauni
ducaalorudicqaarqri
mlucaudrinemurcaaur
lnrrlibir Bocglorrar
uaarrdicau toquod
foluurpramuadmo
dumunquubobirhu
bruaquemrrlmmo
dumobrupranau
nuaarqindumuino
lnfundindumuino
aabribmomorua
conuruuqoq. llu
maaaapnebare
pnaar prolaru
oanu rumaar.
Anoglorrorla
eraanmlequ
quearromuni
plluaaqodica
aarquodplua
dicaarudere
uaarrne.

الشعراء

النعلان

الحنظل

الجنوب

الصوا

البقلة

الزاوية

الشعراء

hincemulam proclam uocatur.
Erpillos quia repit radicibus serpillum uocatur
propterea quod radix eius longe [illegible]
[illegible]
propter quod [illegible] montibus
Aristolochia dicitur quod mulieribus foetis
obstetricia [illegible] superare putatur
[illegible]
[illegible] una duo quia unum aristolochia
rotunda dicitur propter quod rotunda
radicem habeat. Altera uero aristolochia
longa quia radicem longam habeat [illegible]
[illegible]
[illegible] quod radix [illegible] digiti
[illegible] longa. Emagogue dicitur quod
[illegible]
[illegible] uocatur [illegible]
Psillios dicitur quod semen simile pulicis habeat
unde et eam Latini herbam pulicarem uocant.
Centauream [illegible]
quod [illegible] homines
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Pulmonaria [illegible]
[illegible] Dracontea quam
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Splenion dicitur quod [illegible]
[illegible] Limonium [illegible]
[illegible]
dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
Nymphaea quam
Graeci [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Poliu [illegible]
[illegible]
[illegible] Narcissum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] S[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Polipodion [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Polytrichon [illegible]
quod [illegible]
[illegible] Scammonia [illegible]
[illegible]
quod colligitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] probabilis [illegible]
[illegible]
[illegible] Diptamnus [illegible]
[illegible] Lappa [illegible]
[illegible]
[illegible] Lappa dicitur quod [illegible]
[illegible]
[illegible] quod
[illegible]
[illegible] Capillum ueneris
uocatur [illegible] quod [illegible]
capillos [illegible] quod capillos [illegible]
[illegible]
[illegible] capilli [illegible]
Rubia dicitur quod radix eius rubra [illegible]
[illegible] color [illegible]
Anchusa cuius radix [illegible]
[illegible]
[illegible]
Camelleon [illegible] uocatur
[illegible]
[illegible]
Cicuta [illegible] propter quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Trifolium quam
[illegible] quod tria folia [illegible]
[illegible] Flomos quam
[illegible]
[illegible] quod
[illegible] Pyrethrum dic-
tum quod [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
Tamnum [illegible]

quod comam foliorum ad tundi uel secari
uetatur con... numerositate foliorum
uocatur millefolium commune... eo confecta
... millium dicebatur. huius ex
reporte diuersis locis nuncupatur.
Sanguinaria quod herba uritur uo
catur propter quod dolorem capitis ...
in ... idem ...
pinu propter ... similis.
Poligonos quam latini herbam sanguinariam
uocant quod mire sanguinem in naribus
inhibeat. Ambrosia quam latini apium
siluaticum uocant quam et ambro
siam ... odoriferam dicunt
... Apium eo quod florentibus apex
imponebant. Portulaca. Fenum grecum
quam latini ab effectu herbam silicium
uocant folia feniculi similia ...
... Colocasia hinc
herba. Menta ... quam ...
... uocant ...
... in colore. Cinoglossa
herba ... Scorpionum ...
... Gladiolus quod ... folia gladii
similia ... floribus purpureis.
Agrimonia ... Herba ...
... Lappa ... herba.
Lappago. Lupellum. Uetonica. Orobanche
... Asphodillus ...
... in colore albo ... uocant. Sella
quod ...
dicta quod ...
... Camphora ...
... quod ... hanc ...
... uocant quod ... odorem ...
... Isatis ...
... Splenitis ... quod
... colore ...
...
... Uolubilis
appellata quod ... uolubilis
... Fraxinum. In insulis ...
... nuncupatur
Chameleon ... dicitur ...
...
...
...
...
...
... Ampeloleuce ...
... uocant ...
colorum ...
... dus

... Ampeloleuce ...
... similis ...
... uocat ...
...
... uocabulum
... Uiticella herba ... appellata
quod ... habet ...
ad prehendendum. Corimbi quorundam appellantur
Bulbus ... florem habet croceum ... oculorum
... mollis folia ... nascitur ...
... Flammeola quam latini
herbam ...
...
...
Ferula uocata ...
... ferula medulla ...
... uocant ... ferulam
dicunt ...
... galbanum uocant.
Pirum dicunt quod ...
... Iuncus eo quod
... Scirpus quo
... sine nodo ...
... Quia ... quod
... nodum. Calamus pro
...
...
Fucus herba ...
... dicitur
...
alienum colorem
Unde ...
dicitur ...
... colorem.
Alga ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

Ulua a[utem] ... herb[a] quae circa fontes nascitur ... fu-
lud... [illegible] ... quibus ulua
Dicta ulua quod mollis ... quodammodo fuerit
dicatur ab uligine. Tipa uero quod est ... uagu
inflata unde et ... ambitio ... ribus ple-
... hominum tumor ac superbia dicitur
Carix est leuis acuta ac durissima sparto si-
milis. De qua ... tegitur ... uocatur
... Spartum ... quod ... sint
solutum ... uocatur ... olim
... funium ... ex eo funia ... in a
Gramen ... uocatur ... dicatum quod plurimis
geniculorum ... unde ... geniculatum
uocatur. Licet omnis herba gramen
uocetur uel eo quod terminatur sicut a robo-
ribus ligni ... arbor ... ubi quod ... a
firmissima. Filix ... singularis quod folia
dicatur ... [illegible]
... in plicatur ... [illegible]
Alga ... herba ... similis
... [illegible]
... [illegible]
Lolium herba ... [illegible]
Zizania quam ... infelix
lolium ... quod ... in
infecundum. Fenum dicitur quod ...
flammam ... fenum ...
... Muscum ... dicitur
... [illegible]
... quod ... [illegible]

DE OLERIBUS

Olera ...
quod ... plurimum quid
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... Olus
... dicitur
et quod primum
homines ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

... [illegible] ... sicut ...
Caulis ... generaliter herbarum ...
... quae ... dicitur
quod ... concrescendo ...
... quod ...
... dicere ...
...
... uocatur. Lapsana ... dicitur
quae ...
...
Malua ... quod mollien-
di ...
...
...
...
porrum. Porrum uocatum quod ...
... hominis
...
... Rapa dicitur ...
...
... Napus ...
...
...
...
...
...
...
... Radix ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
Lactuca dicta quod ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... quod ...
Intubus ... quod ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

Incipit liber octauus de xpm

I De bello.

II De bellis.

III De armis.

IIII De ciuitatibus.

V De oppidis.

VI De moenibus.

VII De portis.

VIII De turribus.

IX De ciuitatibus.

X De oppidis.

XI De moenibus.

XII De portis.

Plus quam civile bellum est ubi non solum cives
certant sed et cognati, quale actum est inter
Caesarem et Pompeium, quando gener et socer
invicem dimicaverunt. Siquidem in hac pugna
frater cum fratre dimicavit et pater adversus
filium arma portavit. Lucanus: In fratrum ceci-
derunt praemia fratres. Item: [illegible]
[illegible] acies. Bellum autem dictum [illegible]
[illegible]
Nam prius [illegible] bellum [illegible]
[illegible] non solum
[illegible] commitatur [illegible]
[illegible] quod primum generis
populus [illegible]
[illegible]
[illegible]. Sicut autem bellum vocatur
quod contra hostes geritur, ita tumultus
quod civili seditione concitatur. Nam seditio
dicta est dissensio civium, dicta quod seorsum
alius ab alio eat. Alii [illegible] dissensio-
nem animorum seditionem vocari, quam Graeci
[illegible] vocant. Quod autem differat utrumque
Cicero docet: Potest enim esse bellum ut
tumultus non sit; Tumultus autem sine bello
esse non potest. Cum enim aliud tumultus
[illegible] tumultus
unde etiam dicitur tumultus quasi timor multus.
[illegible] tumultum quam bellum, nam in bello
[illegible] in tumultu non vitatur. Differt autem
bellum, pugna et proelium. Nam bellum universum
dicitur, ut Punicum; huius partes pugnae, ut Can-
nensis, Thrasimenica. Rursus in una pugna multa
proelia: aliud enim in cornibus, aliud in medio, aliud
in extremo geritur. Bellum ergo totum, pugna
unius diei, proelium pars pugnae est. Bellum ante
bellum [illegible] quod [illegible] dimicantium
[illegible]
[illegible]
bellum. Alii per antiphrasin [illegible] quod dria
[illegible] unde illud: bella horrida bella, [illegible]
[illegible]. Proelium dictum ubi in praemio
[illegible]
Pugna vocata [illegible] quod in ea [illegible] in bello
pugnis [illegible] et quia [illegible] bello pugnis
[illegible] unde et pugna [illegible] aliquid
[illegible]. Quamobrem [illegible] in bello [illegible]
pugna fit victoria. Pax. [illegible]
[illegible] pax [illegible]
[illegible]. Foedus [illegible] pax [illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible] foedera [illegible]
[illegible] porca
[illegible] Virgilius:
[illegible]

[illegible]. Foederis [illegible]
Induciae dictae induciae quasi in dies otium.

II. De triumphis.

Omne regnum saeculi bellis quaeritur, victoriis
propagatur. Victoria dicta quod vi id est
virtute adipiscatur. Hoc est ius gentium, vim
vi expellere. Nam turpis est dolo quaesita
victoria. Certa autem victoria est vel occisio
hostis vel spoliatio vel utrumque. Non tamen
iucundior victoria quae plena fuerit cum damno.
[illegible] hoc laudavit Sallustius in ducibus
victoriam incruentam exercitu deportasse.
Pompa dicitur a Graeco significatione
ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΟΜΠΕΥΕΙΝ hoc est publice ostentari
[illegible] victorum populo [illegible]
[illegible] hoc [illegible] victoribus
Tropaeum dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui dicitur [illegible]
[illegible] plenior [illegible] victori
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quod [illegible]
tripertito iudicio honoraretur. Nam prius
de [illegible] duci [illegible] iudicium
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] bello [illegible]
[illegible]
[illegible] pulmae [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pulmae [illegible]
[illegible]
[illegible] Scilicet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Duobus [illegible]
[illegible]
dispiciunt.

الحرب
الهدنة
العهد

Sullatam hostem in quo oppressum adilupri fortia. Sic et incolumes redierint. Inabsolutione Submersa rogo obruta est propter. Dirperiont uniuu gendi iuxta ortu a direbe corporum ponto. Spolia hostium praeda nuncupantur ex quo propriae Praeda a praedando vocata. Manubiae eo quod manibus detrahuntur. Haec et exuviae ab exuendo dicta quia exuuntur. Haec et tropaea ... diruerunt pro promerito quam hostibus abstulerunt. Spolia autem pulla sunt quia ex pullis vincta ... nuda fiunt.

III De instrumentis bellicis

I De signis. II De bucinis. III De armis. IIII De gladiis. V De hastis. VI De sagittis. VII De faretris. VIII De fundis. VIIII De ariete. X De clipeis. XI De loricis. XII De galeis.

Signa bellorum dicuntur quod ex his exercitus ad pugnam dirigantur. Eo contra exercitus accipi ribolon. nunc autem ... ab eo ... tribolum nomen acceperunt. Legionum principalium signum aquile. draconis et pile. Aquile ideo quod ... de auspicio ... fuerunt ... prosperam ... pater ... quam ... prohibitione ... auspicium ... legionis signa ... ut ... dicta ... signum tollere ... Cuius ... dicitur. Signum pilae ... Draconum ... pollent ... inquo ... Dein ... in bello ... Pila ... ternae ... Vexilla ... prius ... Sub romulo ... manipulum ... Cum ... Cantabrum signum ... convocationem ... et pugnam ... praeliorum ...

Bucina utraque ... nuda autem ... Nam pugna ... a re quidem ... cuius ... tibi ... convocabat.

Proprie ergo hoc vocabulum ... bucinam cogebantur priscorum ... bucina dicta. Tuba autem primum Tyrreni invenerunt. unde et Virgilius. Tyrrhenusque tubae mugire per aethera clangor. Hac non solum in praeliis ... sed in omnibus festis diebus ... vel ... bucina convocabantur ... plebes ... bello ... signum bellorum. non ... classicum ... Tuba ... quia ... cum ... Bucina ... bucinum ... bucina ... in bellum ... Tubarum ... Nullum ... Classicum ... Classicum vocatur ... vocabulum ... ut ... In ...

IIII Arma generaliter omnium rerum instrumenta sunt unde et ubi reponuntur armaria dicta sunt ... armentum ... arma ... quibus ... dicuntur. ... IIII Gladius generaliter dicitur ... ferrum ... gladius ... propterea ... quod ... Mucro non tantum gladii est sed et cuiuslibet teli acumen dicitur ... longior ... Framea vero gladius ex utraque parte acutus quam vulgo spatham vocant.

lpruora darumpsu frumbauum dicau
quum sorbtu bra numrsu aperrumnoa
rsepruum bu dicoar. de prolndto mirsqu dir
frumtu. Spuau. u purrion ádicoa grco
uorbo. qm puaõ. e. rsedicoau pucaõ ddta
puaor. dapuaa aur dicimõ. Alu rpuaõ. lu
antu uaimõ adicaõ. to quod rpuaorum
ldora uau tauplu. u rpuaau. lnpocomb.
Sem rpuaõ. qlud iõ bra umádu rpuaõ
lõ qraudint. uppellupaõ. nõua lnpud er
uulgur dicra. rsenrpuaro dõ ruqra aau tlo
cior na. Pucrio upunqendo bacaur figido
uocu aur pra bni qlud rurpurum babruc aõr
lu aõnu dbrur. ldem bacl unubulõ dicaõ.
quod rtlq bbaur. ud clunom. Ctlidonoõr
qlud rurpsrum tralu aõ. cul duplc mucro
ucbifurcur lnmodum cuudt trudinbf. for
muadr. und tba ctlidonu aur dicraur.
Sicu urbcõ do dicoau. bra bni qlud rurbrcb
quomuxim tu aau aur. quu pud laulor ludro
cinu tc bre bna. u quo bari curri dicq. grõgill
uim dicra. dum cul dõ. qlud uaori lnlidõ
em rrum qlud um curbu aõ fur rra bcuert.
rsecau prrcucurra unu ddl com qendõ aõq
upuqnu aõ rsr ponrõbra. rsu pucnu bolnd
rsbrmnduaõ. Scurrsrqnu rrum aquõ uae
cõrulbr fsrbu aõr. quurrpum uburu frõcor
pdurru aaonom. frõ crcurro cunaõr. bu
rsqnu pcrau rntu aarõ pd bra bellu uua
uu cõrurpbcaõ rum aarrsa qlud rorq.

Nrau tra cõaõr cõ fsrro. cul diminuau fuel
ura lu nmnõum ura au. ubur au rõpra
und ba ura aaau. Con aõ fsrrõ non hubba
rsdaõ aõ curpid ucuau bra. ubrqlir. offsrqaurq
rudbr. ba ucuau curpid bconaõr. Cõ aimõm
quu rconaam bra bnm. conõ ucuau roaõ dr
aur. Tu dbr ur aõ rrum a cum lumuaõ fsrro
qubrqlrcu plu ura rudicõ. uarudibõtm
ubrõ quod aõ rudum a ba dõ rudum a. ubrqlir
offsrqaurq rudbr. Ubrubulõ dicau quri
ubrõ uau. ubilm. ut quu u bnbraõ bc cipuõ
quu rbc cipubilm. bc cipum a bnõ uprior
bcpbc aum aõq lõnbr. lnaõrum aurror. rsaõau
fsrmumur. Lunctõ bra ura au umbaõ hubbr
lnmõdro. dicau umlõctu quod bqu lõct
bbra qulum bra aõ pondbru aau umbruaõr.
Ambra aau mun culõ bra luculõ sfur aau lum
quu tc bru ura ru bau aur. ba lnd um baõ
quod nõ bru ura au rtlqu aõr ba luculbaõr.
Lu u bra qulrfia hbrculir dicau quod ma
lu u rfsrrr lnnucõm rtlqu au ba bra
cubraõr bõm rfuc au lnlongraudint.
lnucõ ba cu aõlu quõ ora aau rculõ dicra.

bra bnõ qõ qu llu ca ôlr bc mu a bra quõ
maximõ lõ bra au. qu llu ca nonqudõ
longõ ppa rqu u ura au aõm ba ola rõ
quo pucõra u mmu p frõqra quod ru
ubl ranfictm ra au aõ rrutrõ. rsdraud
tum qu u rra. hnc mõm mau rõqlir
dicõr. Teu aõ mcor tau rolõ aõ rõ
cuaõur. und ba bõrrpum ba qu llu
au au aõ ro cuna. Fulur cu bra ttõ
lnqõr aõ ro fuc aõ. nubõr fsrrõ
cubr au lt ba ro aõ dicau aõ. d qlõ bolnm
lnmodõ fsrõ. lnlprurõm aau aõ dicraõr
baum ba lqnõm hubõr u ffixõ. hocõm
aõ lopucnu aur dõ aarrlbqu rdicrau
nprraõ ra lubõnulir. cõ ulru aõ fulur
dõ finorq colõmur. u fulur lqraõr dicau
filur cu rsu rsu au aõ mu u mulir runt
fulur cu lucurõ dicra. nõ urm aau aõ
lib ãqu dõ mu cmu ba nõ. Cõ lbr u au
filur cu nõrum. u nqlur u bõ cura
Tu rrsmum fulur cõ lucu lur rõ. Filur ua
u mu lucu lorq u aaq aõ lorq u aaq quõdo
ut u ma aõndo uocu at. d ãqlõ lucum
Sequ pur rqu lu rõ pl u mmõ au
pur. cul rnqulur rõ pl u dicraõr.

Tõ lõ u ocu aur redõ m grõcõ bõ mndo
qõõ ΛΠΒΤΟΥΣΤΗΝΟΒ ΗΗ quõ quõ lõqt
lucrpoaõra. quõ quõ hubur u ãlicõ
ba qlud rõ u a rallud. u dõm. hocaõ lõ
mõ u quod u d bõ aõ u bõ ra. p bopnt
u um aõ lõ u lonqraudinõ dicaõ. und ba
mu raõ lõ u dicam quod lonqrorra qõm
Cur pru ra ulr u mõ na au u cõ pra
dicaõr. quod bõ aur qu lau u bõ qlur.
Capu raõ u lõ pr bfixõ. cur pid bõ tra aõ
pro pr bõ u m cur pr por aõ mor pur
ura bõ ra. Sequ au u u qu cr
lõau. lõ bra u bõ rcõ lõau u o cu au põmr
bõm fsrõ au r qu u u u ru aõ lõ bra bõr
mor pcu u u au d hom mõn. hu r pr m
cpõ bõ rõr. hu r r u ma quib põ m bõ d u m
ldõ u d qu u a m u au r. u a l bõ r m a bõ
prõ ad bõ ra. Scu pa aõr. Spõculõ ra
ru qra aõ ut lu u nõ bõ. p nõ bõ r ub r põ cu r
r põ cõ bõ u nõ cu pu aõ. Sco r pro bõ ra u qu
u u bõ m u au u u u ut aõ m bõ ar bõ cu r u.

quõ tõ u d hom mõ t ut
u bra u u r u r quo qõ l
bõ fõ u d ra u n d bõ r
u bõ. r u o r pu o n m
u u cõ pra.

Furcatarum sunt quae curru dextra ut fundendo dicta
[t]iaculum tenta a ferramentum ubi fundatur e[s]t.
Quibusdam autem eo quod ... communem habet
quem furcarum more bina ferreorum morsum
portatur. Lancea proprie una ... umbi
... tenta ... quae curruum fuerit. Vagina
appellatur eo quod in eam mucro gladii
baiulatur. Theca ab eo quod aliquid
recipiat ... qua c. ... prope ponitur.
Aliquotiens ... autem uocatur ut theca
quod ibi reponitur aliquid inde et bibli
otheca librorum repositio dicitur.
Dolones sunt baculi in quibus ... inauriquur
in ... pugio sub bacillo reponitur. Dolones
autem a dolo dicti sunt quod fallunt ac
decipiunt ferro quod per speciem praeferunt ligni
Horum ... Graeci ... nominant ... latina
... unde ... mortis
extat uocatur. Arcus uocatur quod arceat
adversarium ... dicuntur ... quibus
... adhuc ... quid
... uocatur. c. IIII Fundus dicitur
quod ex eo funduntur lapides ... emittuntur.
Balista ... tormenti genus ubi machinando ...
... dicitur ... ex ...
... hinc ...
... cum ...
Scorpio ... uocatur ... ubi
... loquitur. c. IIII Aries trabes ... in
... eo quod ... impetu ...
in modum arietis pugnantium ... uel ... ferrum
... arboris caput ferro ... tu
... pertis ... funibus multorum ... manu ...
impelliatur ... inde ... ducatum ... multorum
impetus ... Hic ... crebris ictibus
... in muris ... cum ...
... facta. Concavum
... tum ... substantiam ... succe
... in eum locum ... dimittitur quo
... luxo ... succos ... tenu
... ut ... mollia. Dum
... molliora ... et ...
Pluteus ... ex ... quo ... fit.
... quibus ... obiciuntur.
Musculus cuniculo similis sit a quo murus
perfoditur. Ex quo et appellatus quasi muscu
culus. c. X. Clipeus est scutum maior
dicitur ab eo quod ... clipeata est corp...
periculis subducit. ΑΠΟΤΟΥΚΛΗΤΡΙΟ
... quod ... defensioni ... utuntur
... corporis munit. Clipeum pedita
tes ... scutum equites

Scutum appellatum eo quod ... excisum
... ut ... clipeus ... tenuit
clipeus ... Umbo scuti pars
media ... quasi umbilicus. Ancile uo
cauit ... scutum ... breve. De quo
... Ancile ... breue
... dicunt ubi uncisum ... quod ... ab omni
parte ... ut ... hoc ... audivimus
Ovidius ... uocant quod ab omni
parte recisum ... nec ullus ... angulus
omnino habet. Pelta scutum breuissimum
in modum lunae ... de quibus in ... alibe
... Ducit Amazonidum lunatis agmina
... pelta(?) ... probauit. Cetra scutum loreum sine ligno
quo utuntur Afri et Mauri ... opo ...
... Parma leuis armatura
... non clipeum. Dicta autem
... eo quod ... in modum ... [...] ...
Clipeus ... e contrario
... in ... in modum ... fiunt
... tenera ... ubi ... militibus
... in modum
in quod ... c. XI. Lorica uocata
eo quod loris careat ... circulis ferreis
contexta. Squama est lorica ex ferreis
... uel ... in ... in
in modum ... ex ... splendore
... similitudine nuncupata
... loricae ...
c. XII. Cassis de lammina est galea de co
rio ... dicitur. Crista autem
... in ... culmen
... Apex est quod
in summa galea ... quo ...
... contra
... in galea ... super
... c. IIII. De foro
Forum est exercendarum litium locus a fando
dictum ... qui ...
... locus et pro rostra uocatus
... eo quod ... bello punico ... naves
... ubi ... rostra
... in foro Romano praefixa ... hui
... Constat autem forum causa
lege et iudice. Causa uocata a casu quo
... euenit ... est ... dum ...
... de qua ... sustinet ...
... de ... dum ...
iudicium ... dum ... litigatur.
... iudicium ... litem ...
... quamdiu ... Iudicium
... in quo ...

Unde dicitur iudiciorum [illegible] quibus creditur
ut quotiens [illegible] vocum. Haec autem multa significatione
modo vocatur [illegible] sicut cum contentionum [illegible]
modo vocatio nominis quod et lis [illegible]
dicitur [illegible] quiritium [illegible]
[illegible] in nomine [illegible]
[illegible] dicitur ubi aliquid [illegible]
[illegible]. Ius quiritium dicitur quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] dicitur [illegible]
Lis a contentione limitis prius nomen sortita
est. De quo Vergilius: Limes erat positus litem ut discerneret
agris. Causa [illegible] argumentum [illegible]
[illegible] argumentum [illegible] probatio [illegible]
in [illegible] inventa [illegible]
argumentum [illegible] probatio [illegible]
[illegible] contraria in omnibus ludi-
ciis [illegible] Iudex dicitur
[illegible] Iudex dicitur quasi ius dicens
populo [illegible]
[illegible] non [illegible]
Actor vocatur qui [illegible]
[illegible] Reus [illegible]
nuncupatur [illegible]
[illegible] in iudicio [illegible]
[illegible] Testamentum [illegible]
[illegible]
Testamentum [illegible] condicione [illegible]
Condiciones [illegible] Nam [illegible]
[illegible] testimonium [illegible].
Nuncupatio [illegible] non feminae [illegible]
[illegible] Ut autem in nocte [illegible]
Huius [illegible] fide [illegible]
[illegible]
Duo sunt autem [illegible] dicendo [illegible] quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] Duo [illegible]
[illegible]
[illegible] INC(IPIT) DE SPECTACULIS

I De ludo gymnico. II De [illegible] gymnicis
III De saltu. IIII De cursu. V De iactu.
VI De virtute. VII De luctatione. VIII
De palaestra. VIIII De agone. X [illegible]
[illegible]. Spectacula ut opinor generaliter
nominantur voluptates quae non per se inquinant
sed per ea quae illic geruntur. Dicta autem spectacula
eo quod hominibus publicam praebeant inspectionem.
Haec et ludicra nuncupantur quia in ludis aut in theatris
[illegible]. Ludorum origo sic traditur. Lydos
ex Asia transvenientes in Etruria consedisse duce
Tyrrheno qui fratri suo cesserat regni contentione.
Igitur in Etruria inter ceteros ritus superstitionum
suarum spectacula quoque religionis nomine instituerunt.

Inde Romani arcessitos artifices mutuati sunt.
Et inde ludi a Lydis vocati sunt.
Varro autem dicit ludos a lusu vocatos quod
iuvenes per dies festos solebant ludi exultatione
populum delectare. Unde et eum lusum iuvenum et diebus festis
[illegible] religionibus reputant. Nihil iam
de causa vocabuli [illegible]
[illegible] ludi liberalia vocabantur ob honorem
liberi patris [illegible]
[illegible] quod [illegible]
Ludi [illegible]
[illegible]. Gymnicus ludus velocitatis et virium
[illegible] locus gymnasium dicitur ubi
[illegible] cursores [illegible] probi [illegible]
Hinc accidit ut omnium propemodum [illegible]
[illegible] dicantur. Antea enim in loco [illegible]
[illegible]
[illegible] quid [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] dicunt quod iuvenes nudi exer-
centur in campum ubi [illegible]
operiuntur [illegible]. Saltus dicitur [illegible]
in altum [illegible] ut [illegible]
[illegible] Cursus [illegible] quod [illegible]
[illegible] filiorum [illegible]
[illegible] Cursus [illegible]
[illegible] cursus [illegible]
pedum. Iactus dicitur [illegible]
[illegible] dicitur [illegible]
[illegible] podere
[illegible]
Virtus [illegible]
corporis. Luctatio a laterum complexu vocata
quibus comprehensis [illegible]
appellatione [illegible] Locus autem
luctationis palaestra dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quod in luctando [illegible]
[illegible] id est [illegible]
[illegible] luctandi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] modo [illegible]
Quod autem [illegible]
[illegible] celebrabatur.
Siquidem [illegible]
agonem dicit [illegible] quod [illegible]
agones [illegible]
nuncupavere agonistica.

Agonis quinquennium fuisse ... mentibus circi celebrantur. ... pugnabant. Adeo autem quosque gustabant in caedibus gerebantur demonibus quosque deformia ... di modulatione ... quoque bellua rum ... pro ... supplicio certaminum.

DE LUDO CIRCENSI

I De ludis circensibus. II De circo. III De ornamentis circi. IIII De metis. V De obelisco. VI De carceribus. VII De aurigis. VIII De quadrigis. VIIII De cursu. X Quotiens curritur una die. XI De septem spatiis. XII De bigis. XIII De desultoribus. XIIII De pedestribus. XV De coloribus equorum.

Ludi circenses sacrorum causa ac deorum gentilium celebrationibus instituti sunt. Unde et qui eos spectant daemonum cultibus inservire videntur. Nam primitus equitatum una actus simplex erat et communis usus culpabilis non erat. Sed cum ad ludos et consuetudinem ... ad daemoniorum cultum inducta est. Itaque certamen equestre Castori et Polluci ... quibus equos ... Mercurio distributos ... tradunt. Sed et Neptuno equestres ludos consecravit quem et Hippium vocitant. Sed et Martem et Solem in ludis ... quibus currus una ... consecrantur. Circenses autem ludi ita dicti ... a circuitu, quod ubi nunc metae sunt olim a ludis ponebantur quos quadrigae circumibant; et inde dicti circenses ... circum quos currebatur. Siquidem et in litore circum per flumina currebant ... gladios in ... periculum ... Inde circenses ... putantur quasi circum ensibus. II Circus principaliter soli consecratus est, cuius templum medio spatio et effigies de fastigio templi emicat, quod non putaverunt sub tecto consecrandum quem in aperto habent. Item circum ... illud putaverunt quod circulus ... rotatur; hunc Romani dicunt ... circulatae equorum, et quod ibi circum metas equi currunt ... hoc genere certaminis ... intra ... nuncupatum; et ubi circus ... appellatione ... Fuit autem in magno ... ordo ... daemonum ... instructus ... ob ... honorem ... III Ornamenta circi: ovum, metae, obeliscus, carceres.

Ovum honori Pollucis et Castoris dicatum, quod ... Castoris et Pollucis ... ex ovo nati sunt ... quod ... ut ... similitudinem ... Tyndaridas ... subsistere ... ventri ... supplicatione ... Romani ... IIII Metae autem quippe appellatione propria ... terminum ... mundi ... orientis ... occidentis ... V Obeliscum Semiramis regina primum fecerit ex Aegypto ... eo quod ... in ... inunda ... in ... quod ... ignis (?) ... in medio circi ponitur, quia per medium mundi sol currit. Obeliscus ... dicitur quod ... in medio circo ponatur, quia per medium mundi sol ... caput eius ... significat ... quod ... solis ... certamina ... VI ... unde ... equi ... habent ... ludi ... quod ... hominis ... VII Aurigae ... curru equos agunt ... aurigae proprie dicuntur quod ... regunt ... uria ... ex ... colore ... VIII Currus ... quadrigae ... quattuor ... Erictonius ... quadrigas ... VIIII Currus autem currus dicitur ... qui ... curruum ... vocatur.

duplici soli ac mundo dederunt a propria quoque qui
omnibus quis in certamine utitur fuga. Primi enim decreta
ne cum omnibus adiunctam venatur. In quadrigis
singuli equi iuncti sunt et simplici vinculo
applicantur quos Graeci sirofos vocant
funales eorum vocantur, quod non vinculo quo prior
ulli iugo ... tur. X Quadrigae et bigae
a numero equorum appellatae; item dicata: quadrigae
soli, bigae lunae, trigae in-
feris, seiuges Iovi, desultores Lucifero
et Hespero sacraverunt. Quadrigas ideo soli, quia
per quattuor anni tempora annuum cursum peragit.
Vel quia ... Bigas lunae,
quia gemino cursu cum sole contendit,
vel quia nocte et die videtur. Iungunt autem
equos duos, unum nigrum, alterum candidum.
Trigas dis inferis, quia hi per tres aetates
homines ad se rapiunt, id est per infantiam, iuventutem
atque senectutem. Seiuges Iovi, quia maximi
currus et alii ... per quod maximum deorum
se eum existimaverunt. Id est in eo quattuor qua-
drigae currus dicuntur; sive quod mundum trahat,
circulis uncti ... ateri currui sunt
per ... quae ...
... sicut alii ...
... candidum ... XI. Septem ... quadrigae currus referentur hoc ... tria
... qui ... sunt
...
... constituerunt ...
... ludicrum. XII. Porro equi autem
singuli ... quaerunt qui ...
... currum ...
... alius ... tempore sequebatur
... alium ...
... proprium ... motum. XIII.
Desultores ... quod olim ...
... cursum ...
... quod ... in equis
... XIIII. Pedites autem cursu
pro parte pedibus currebant, quorum pedibus ...
... ob hoc ...
curru ... inferiora ...
in occidentem ...
occidunt ...
... quod ...
curru ... nihil
... Sed ... per partes ...
...
contendunt. XV. Circus autem quod ...
... colores ...
...

... prasino verno, russeo aestati, veneto autumno, et
simul ... terra ... currus
... quod igneo colore sit ...
aestate flavescunt. Album hiemi quod nivea
... frigoribus universa canescunt. Venetus
... viridi colore ...
dentur. Iam vero ...
... aquoribus ...
... cocco ...
... albor
...
... aestate. Venetus aquae ...
caeruleo colore. Lutea ...
... purpureo ...
... quod ... colo-
re ...
...
profunditas ...
procul dubio colore ... unde ...
... quod ...
in mundo ... Quippe ...
... plurimi ...
occupant ...
... replebantur. XLII

De ludo scaenico.

I Theatrum. II Scena. III Orchestra.
IIII Tragoedi. V Comoedi. VI Thymelici.
VII Histriones. VIII Mimi. VIIII Saltatores.
X Quid quo pertineat.

Theatrum est quo scena includitur, semi-
circuli figuram habens, in quo stantes omnes
inspiciunt. Cuius forma primum rotunda
erat, sicut et amphitheatri, postea ex medio
amphitheatro theatrum factum est. Theatrum autem
ab spectaculo nominatum, ΑΠΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ,
quod in eo populus stans desuper atque spectans
ludos contemplaretur. Idem vero theatrum, idem et
prostibulum, eo quod post ludos exactos meretrices
ibi prostrarentur. Idem et lupanar vocatum, quod ... ab
... corporis ... lupanar ...
lupae ...
quod ...
...
... in feliciorum ...
... ludibrio ...
... II Scena autem erat
locus infra theatrum in modum domus instructa
cum pulpito, qui pulpitus orchestra vocabatur,
ubi cantabant comici, tragici, atque saltabant
histriones et mimi. Dicta autem sce-
na

graeca appellatione eo quod in speciem domus erat instructa. unde et apud Hebreos tabernaculorum dedicatio a similitudine domiciliorum ΣΚΗΝΟΦΗΓΙΑ appellabatur.

III. Orchestra autem pulpitum erat scenae ubi saltator agere posset aut duo inter se disputare. ibi enim poetae comoedi et tragoedi ad certamen conscendebant, hisque canentibus alii gestus edebant.

IIII. Officia scenica: tragoedi, comoedi, thymelici, histriones, mimi et saltatores. Tragoedi sunt qui antiqua gesta atque facinora sceleratorum regum luctuosa carmine spectante populo concinebant. Comoedi sunt qui privatorum hominum acta dictis aut gestu cantabant, atque stupra virginum et amores meretricum in suis fabulis exprimebant. Thymelici autem erant musici scenici qui in organis et lyris et citharis praecinebant. et dicti thymelici quod olim in orchestra stantes cantabant super pulpitum quod thymele vocabatur.

VI. Histriones sunt qui muliebri indumento gestus inpudicarum feminarum exprimebant. hi autem saltando etiam historias et res gestas demonstrabant. dicti autem histriones sive quod ab Histria id genus sit adductum, sive quod perplexas historiis fabulas exprimerent quasi historiones. VIII.

Mimi sunt dicti graeca appellatione quod rerum humanarum sint imitatores. nam habebant suum auctorem qui antequam mimum agerent fabulam pronuntiaret. nam fabulae ita componebantur a poetis ut aptissimae essent motui corporis. VIIII. Saltatores autem nominati ab Arcade Salio, quem Aeneas in Italiam secum adduxit, quique primo docuit Romanos adulescentes nobiles saltare.

X. Ea tamen plurima [illegible] Liberi et Veneris [illegible] primum [illegible] corporis fluxu numquam molliti ac libertate [illegible] in motu blandita. illi per sexum, illi per luxum dissoluta. quae vero [illegible] voce et modis et organis et lyris transiguntur, Apollines et Musas et Minervas tamen habent auctores. Quod spectaculum christianum odisse debet quorum odivit auctores.

VIIII. DE LUDO GLADIATORIO

I. [illegible] II. De [illegible] III. De [illegible] IIII. De [illegible] V. De laquearibus. VI. De velitibus. VII. De ferulis certaminum. VIII. De [illegible] ludorum.

Amphitheatrum locus erat spectaculi ubi pugnabant gladiatores. et quia ludus [illegible] dicebatur [illegible] ludi [illegible] hominum [illegible] Amphitheatrum autem dictum quod ex duobus sit theatris compositum. nam amphitheatrum rotundum est, theatrum vero ex medio amphitheatro est semicirculi figuram habens.

II. Gladiatorum plura genera, quorum primus ludus equestrium. Duo enim equites praecedentibus prius signis militaribus, unus a parte orientis, alter ab occidente procedebant in equis albis cum aureis galeis, minoribus et habilioribus armis. sicque atroci perseverantia inibant pugnam dimicantes quousque alter [illegible] pro virtute [illegible]

IIII. Retiarii [illegible] pugnae [illegible] quod [illegible]

V. Secutores [illegible]

VI. Laquearii [illegible] pugnantes [illegible]

VII. Velitum pugna [illegible]

VIII. Ferrum pugnae [illegible]

VIIII. Haec quippe spectacula crudelitatis et inspectio vanitatis non solum hominum vitiis sed et daemonum [illegible]

...sculis ac munera. proinde nihil debet esse xpiano cum circensi insania. cum inpudici-
tia theatri. cum amphitheatri crudelitate.
cum atrocitate arenae. cum luxuria ludi.
Deum enim negat qui talia praesumit. fidei xpi-
anae praevaricator effectus. qui id denuo
appetit quod in lavacro iam pridem renuntia-
vit. id est diabolo pompis et operibus eius.

XIIII DE ALEA

I. De tabula. II. De pyrgo. III. De calculis.
IIII. De tesseris. V. De figuris aleae. VI. De uo-
cabulis tesserarum. VII. De lusu tesserarum. VIII. De calculorum motu. VIIII. De legibus tabu-
lae. Alea id est lusus tabulae inventa
a Graecis in otio Troiani belli a quodam milite
Alea nomine. a quo et ars nomen accepit. Tabu-
la luditur pyrgo calculis tesserisque. II. Pyrgus
dictus quod per eum tesserae fundantur. sive quod
...habet ... [illegible]
III. Calculi vocati quod ... [illegible]
...calculus dicitur ... [illegible]
...[illegible]
...[illegible]
IIII. Tesserae vocatae quia quadrae sunt ex
omnibus partibus ... [illegible]
...[illegible]
...[illegible]
V. Quidam aleatores ... [illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
VI. ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
VII. ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible] VIII.
Calculi ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]

...[illegible]
Ab hac ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
X. De pila. Pila proprie dicitur quod
sit plena pilis ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]

INCIPIT LIBER XVIIII

I. De navibus. II. De partibus navium. III. De velis. IIII. De funibus. V. De
retibus.

Artium quarundam vocabulis quibus ali-
quid fabricando conficitur ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible] Aratri-
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
Nauticorum ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible] N...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible] R...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
Navis ...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]
...[illegible]

Unde et illud ratione monstratur de equi
bonitate pondere. Lidus quum primum
natum fuerit breve et rugosum et in terra pro
jectum, et humanum pertractatum
Ruere primum ita ut arguerimus nonnunquam
studiose agnitum esse non omnino deteri
orem esse quam medicat
nunc tamen aeruginosum esse. nu propter studi
ra nascentes. Inuenimus. Tertium
magnitudinem pertinere non nocuit. de equi
instrumento non autem ribra pumaria
Corpus nunquam. ut corpus dolentium
ricua ut dolo. ricua ubulus ad mu
ulus ad primum. Liburnidicat ut liburnum
primum non ego ita dicit de equis bonitatem
Liburnum in naturali aumuci. Porro ut
nunquam occuat ubi quod in fontem ut ora
hubam appareat populus. nec tamen aut arcolidum
longe nunquam ita quum monstrum accum.
Dicatur quod longe terra coarctat. cui conatu
nunquam cum aumuci. Domum autem
ad currendo dicatur. cum omnes greci domum
vocant. Chur in dicat tractatus occubulo
ATTONCAON. Idem alignum. unde dicuntur. nu
uculi quidem nihil aliquando ita dicant
nunc cordicatur pro eo quod solem aut ut
uncomtar lar aut omnes aut aliquum nunquam
ut nihil dicat aut aut. Furtum tamen nunquam
quemnorcorum post furtum iudicium de equo
ut furtum picatur furtum. Scupulum
cum aut copum nunquam quod duant tropeu
lum dicatur. ro porcum duant non dicatur
Porro ita quod ut omnes non
mori ut ducat porcum: hucnunquam in pe
lago oppar nunquam dum non ut recipia
ut mori: ubi tum ad propinquum aria
porcum ad tergum ubi cum nunquam cepi
in pelago. Pluri nunquam pinnam aut
ubi tum ad ut ocum. ut ubi aut reflex
ut dicatur dicta. mundum aut pulum. ut ubi
pulum nunquam ad ut ubi
Porro pulus. quum minimum pulus tractan
tum ad dicunt picatur conatus cum
crudo corpore nunquam probat. quod
ut omnia aut tempus ut picatur nocturni
ut omnia aut tempus ut picatur nocturni
lum omnibus pulus obuia lumen ad au
libra omnia. Genus in quid ut non tum opus
nihil non omnia aut fugiat pomum aut. quum
bello pumum. Et longe quod recolitur
nocua ad tractatum. breve. ut non tam
ut libra ad minus aeris curvum
Cum ut hubia aut cum nunquam quod
cum ut locis. breve brum nunquam ut ita
habeat ut non ut ordinem genus

dicunt tamen quam ut non. ut ita quam ut non or
dine: ricta pendat ut tacite. quinorum
tenor ordine hubenat. Accaunt
nunquam ita quibus ut dicunt ut
Ipsa pecunia in quo aequor aut ut hetrolia
tra. Porro nunquam flumina et aut di
tacitum. quod non ut non ut progredi
po ad ra. hinc ad aut ad aut. Idem tacitum
tra ut non lucaut unde ad ut non ut ad dicendi
tacitum aut funt. Lumbinum ut ubi et
quinum ut appellat aut dicitur ad cuba
ad cum polut. ricua ad lunam ut. Idem
curvum quam in pudo pulum ubi quam ad
Purum. tacitum. quum ut fucat aut ad
crudo corpore nunquam probat. Porro tamen
nunquam ut ut non tacitum. genus ut lucu. tacitum
cum non porrum ad non ut ut ad
in pumonum. Turbum. unum non ut
quod tingit ut ut ubi cubum aut quod ut
non ut ut dicunt aut. hoc tacitum dicit
quod ut non ut ut fucat ad in dicit
quum quam ad ut quod det hominem quod.

Pepuram ab nunquam. tacitum ad

Puppis porro ut non puppis nunquam tacitum porra
porrum ut non ut non quum prorum. Cum bulo ut
non ut non quod ut in cubum. Cum nun
quam cum pondo dicat. cum ad bulum ad nunquam
quod ut non ut non. dicatur ub quod in ut non
ferra ut non tempestuna. Pop ubi ut dim
lum ad forum Colubrum. In tum ut lut
ubi nunquam locum cum quam dominum
tum. dicatur ut quod ut non ut similum
bolum colubrum in quibus difficum. Ad tum
ut non locum in nunquam ut non ut non ut dicit
cum. Ad ut non ut quod det hominem quod.
Mulum ad ut non ut ut non ut
ut ut longum ut non ut. Turbatum ut non
ad ubi ut ubi ut non ut non ut dicatur quod in ut
ut non ut non ut dicatur. Curvum ut non ad
ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non
dicatur quum ut non ut in pulum ad. Ad tum ut non
dicat quod ut non ut non ut non ut non ut non ut non
fluctum ut non ut non. Cornum. tacitum ut non
ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non
Pulum ad ut non ut non ut non ut non ut non ut non
arborum ut non ut non ut non ut non ut non ut non
dicatur quum ut non ut non ut non ut non ut non ut non
ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non
ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non
ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non ut non
Curvum ut non ad ut non ut non ut non ut non ut non ut non
arborum.

Proclit quinifiria autem quæ funeraria
uocantur. Cinnulus dicunt pulchritudinem
cum cinnamulis. Proclitarum uocantur
quod ante urbem stabant. apocoronim
græce ante dicitur. Puteus autem rapitur
cum aqua extracta atque in urbem transfertur
cuius circuitus aliquando quinque
Cluuuera quoque appellantur quibus tenaculum dæ aqua
tenetur. Uacua uero cum aliquantulum uitiata bibunt.
Poraculum multum. Immundum porcum aut
quomodo originem ducat non est quæ ad hoc plura
dicenda sed tantum ad hubere porcum
aculum. uporcando ergo aut porcaculum.
Tonsilla uncinis ferreis uel ligentur. uel gæ
Inlicaore dicuntur funem nauium. Inligare
dæ quo ennuy. Tonsillum rupium aceo ficqui ad
uducunt. Ancora dicitur ab græco
etymologia nimium ducta quod quasi ho
nirmum conprehendit ab eo polorum tenuit
numinum græce. Hæ dicitur apud græcos
uimum urpiri non non habet. nisi uiri
dicitur unde apud multos inter piru
aonem proferebatur. Pulmonia nucent
quibus nundinæ dicuntur. ab eo quod in porta
Ponte culum uinum. DE UELIS
Uelum. græce uimum dicuntur pro inde quod
uentum monstrant. uapud luanorum multu
uolua dicuntur. Unde ralliud. et loxpudinulum.
Cœnum uelox. uca aut on. quod mormor. dulu
uocamus. ripuri. mendicu. Ex quibus uocat
ustum maximum talum modum uectorum ad
quid mores et tuplicandum ad pupam
culum. minimum tuba ad prorum dexum.
Arcamo. dicuntur quod ex aurum uel cum con
mancat aliquum et stanat. Sipuru. qui
ubi unum pedem habet quod unum nunquam
solum in nunquam aonet quod aliquando
unquerca. Dæ quo dicunt. Sumuga ad ter
pum ubi pomum aurum collegit aurum. quod
et repuruadonet et ramum nimum
Pricorum unguluru ubi quam minimum
loquuntur. DE FUNIB.
Funis dicitur quod unum ex multis fum
furia circumdatur et funiculus funum
Rhaedi. ruta quod ruat libro ancuna ra
quod hinc et hinc ducitur. Rudentia
funis quibus in porta aut in quin
nauis et ruo more et curbum uocuna.
Spiritum uibrum uocant. Propter
funis quo pro uiligant quin pro pedes
de quo corpitur quin funiculus et ferrum
uem in munere dicitur. quin propter dominum
ratilinum. Tormentum funis in nu

uibur

lencum quin proprium dicitur pupi de ad
quo mugit centorum quinque. Tormentum
uimum uarum dicuntur ratis funes. Sup
funis in porta porta aut de quo ducitur
libre nocum uenit proluuio pedum quid
ruponem. Quis funes funis quibus
uenit de ferro funis aut funiculus
uocantur. Pretentum funis quomodo
in lira ore tenetur. ad pedes. Mera
funis et aqua uinum et medium uinum.
Anquinum quod malum de cœnum et omnia
de quo cinum. de sanguinum regia aut bit
fora aut mucurum. Fœnum cum funis qu
de ligna uinum aut uiscum et de qu
uulgum. Hic mum et lo gorucco et pro
pauenulco. Lœnum cum gruarum in
orpiaur. Sæpe funiculo lorum
fuscum quibus uenit de culmo ligna aut.
de quibus libum. Tunc et mor lurra ad
ligna et aut pir. Cum aut pirum aut lin
cum et plubtu quem uinum ad aut do
aonum aut. Lucidum. hucca aut pon
aonum et eodem de ferro. hucca aut plubi pu
ucillum de lyn quinu auxu.
DE CABUR.
Hæc uocum et ruta et cabanda et pirch
ruta et cabalis quibus aonduntur. medium
uat. ripluquin dicitur. ipluquin.
Nunc proprie pluquin dicitur funes illorum
et aonduntur. circulum et aut
puteum. Fundugenum et a pruc aonte
uat dicuntur et quod in fundum aaudi
ldem et aut luca aut de lucum dicitur
Pluuaur. pro et quod nocu lucum aut
tur. Trugum et uat. et quod aut
nunc cupa aut pro et aut culum. uat et
et aetra. Nurru Curruum et uina
aonte et quod cupa hinc et ad quod
in curruum dicuntur dicuntur et
quuri. et curribus et quibus uinum ao
lum et a. Conopium et aut quod ch
et et clidunaur in modum aonum ao
ru. quum mugit ut lux under nuaut aur
quum bibit et locum et cœpiorum et cum
und et conopium dicitur nunc conopeu
et pauca.
DE INSTRUMENTIS FUBERUM
Fuberum fuciendo fœnum in porta aum
non habet hinc dicitur aut non et a
ad lucum et uinum aut fuber
ut fuber curdicæ. Et quinum et
aonte uat fuber lignum aut et lig
ppæ et propter et calcea firmum aut

Inpulvrorum formuce genera dicuntur
unde autem dicuntur figurulae autem pul
cum lignum magnificum autem rem quoniam
modo aut lignum fundi et accendi potest ra
nihil tractum per hoc quod lignum efficitur
alibi ignitum alibi pigmentum alibi
plumbum alibi minium alibi pigmentum au
alibi medicamina efficia lignum lu
pidem lutum aut lignum vetus
lignum aut domus aut lanum rup
ficia aut lignum vetus aut lapidem cum cal
capum aut lignum aut lapidem magnor
lignum quomodo cum difficua lignum cudi
dum urendo furcua Carbones et prunu
pulegium nigrum fucia De lignum durum
fragile. de quam bilis Inpuam bilis
reddia rarefacta soluta solua aut
angria durum molliamollia duru
reddia habita tamen dicuntur rum
nuiraque prodera. per alia aqua quo
obreuniunt ferrum solum cum arulae. murilu
uncerum tractum Inpar quoque aliud lignum
pannum lignum aliud redin. aliud aurum.
habitarque quoque tamen aliud Intradutum aut
lignum. nullum ferra quum rum humeno
aliud quid dicto fulmen aliud angria. aut qui
dam ferrum pulcra tamen non aut fucua
Ignitum dicuntur quod nihil lignum potest
et eo tractum Inmolubile et tamen non
adrum ferreum cum aut ripa. Fabricum de
reb contraua non aut de plumu. Plumu
uero proprie formuce ferra dicuntur quod plumu
folium et ferra dicuntur quantum
Formuce uero lignum uocuntur
forcum lignum ferra
Cum minur formuce
greca ferra dicu
uantur cu
umu

Fuu illu ferra de ferrum lignum ferra illu
prunu tractum diuersa quum tamen et
fancau fabrica carbonum aut prumu
um. uperuendo de carbone. Carbones uero
quod plumu carta quidem non ferret
cremantur multorum fiamma aut nullum
Incorrupta non lucet ferra et aliquam
tractum tamen lignum firmum aut ruanullo
humore corrupuatur nullum aut rauit
uincuatur. Ex fancau tamen aliquam Incorrupa
bilia durua. uahuquilimum aut fiqua
tor Inforro aut rubra minuta. aut lapidem
de rupe figuna ad conuincendum lignum aut
pora quum aut libam arcu fixum quod lapidem
lumen aut mere tuguor cum

Incurera Inquo ferrum aundiatur. ut ad dato
dicatur eo quod illic aliquid cudum. Id ero
ferendo producum. Cud ferrum et ad ferra
ferrum ferra. Ubi ferrum molitum Incud suo cubu
redin aut dum. eo quod Intum et aut illum aut di
hoc ferra ad ducat. und ferra audir multum
uaundando. Id ferrum dondo dicatur

Mullum uocuatur quod
quid cum ferra tamen molliera
cudera aut producta

Murcur mullum
mulor. ta dicat
murcur quod
mulcetra
ut de cudu
formatur

Murallum mediocrem. Murculum mul
tum parietem. Lucetum. Cautum in fu
brica cum ferbina arce cum murculum ferrū
mulum magnum in calcamindia. Forceps
quem ferrum capit et quod ferrum cundem recipi
et tenaciunt quod dubium aliquid
forbū cupiditas aut eni quem ferbi cupit.
Nūforum et baculum mundū et ferbidū. ūd
ta formo ordinem quibus culor iungunt
et rubor pulcerrimum in hac vita. Limum dicū
et quod lutum fuerit. Nūlum nūlum lutum. Cilū
fundo pyrum aurum argentum aurum. ūqō bact
tum aurum dicūtur.

De fabrica ipsum balneum

Si de ipsorum sunt. Si de contractorum
sunt. iii de ūnuratorum sunt. iiii de lugutorum
sunt. v de cementarium. vi de coquorum
sunt. vii de pistorum sunt. viii de
de colonibus. Si de ipsorum sunt.
in fabrica ipsum balneum in aqua ipsum
in ūnuratorum vendidum ūnum trū. Si ad ipsum
primum dicit in fabrica cum in tribus dicit
fabrorum in ūnuratorum in pictorum ad
conducunt alterum in ratione.

Ratione autem cimentarium
suum quid ponunt in fū
dumentum. Unde ampli
de tempus pro. quam
supponunt in quid
ure ad ad
fundumentum
porum.

Mucionem dicunt mucionem in quibus
in ratione pparum aquidem in pariam.
Si de ipsorum sunt. Edificio pertinet ad
ipsorum sunt. Contractio ad aliam
ipsorum sunt. Unde ut roli et fundumentum
dicunt. De contractione
Contractio ad lumen ūtulum aedium
edificium. Contractum ūtum ut in
arcum vocum. et quod in arcum
et cohere fuerunt ad lapidem lum et
lignum ad lapidem in cum in ūtum ad in
ad ont ferri in quem in arcum ūtum
Nisi enim cundum in aqua in arcum
et cohere non potest ferrum. Iam cor
ductio. unum ad in lapidem ad
lignum dicunt. unde tantum. aliud
tectum ad edificium. aliud in aurum
Nunc edificium non contractum et
in aurum ad ūtum quod repentum in
aurum ponunt. nunc ad in aur. ad
proximum ad in pontem in detalum
aurum et dicitur. Contra autem cor
ductio fundumentum. lapidem et
urbem taligum. Fundumentum lapi
quod fundit in edificium. Idem ad cementum
ad dendo dicunt quod gurro lapidem
rugua. Lapides in arcum rubor
album. ad bunum colubrum fluminum in
fungum. rubum. ad lignum. Album lapi
aliud durum. aliud molle. et molle ad
aurum ferrum et aurum. aqua ad ipsum non
ad. lamina in quod in lignum ad
sembunt. Tibur ad. aliud ad
dicunt quod in ad fabricam
fora aut pro ad mandi
tia. Et fur ad
ficum in aliud
ad fundum
ad ubi
mortum
aut
ad mol
lum

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

modulor

diuidunt aut equibrancia tacquinuru
digitaur quud uaur digitaur rocaunt ur
tacdabit modicum qm iii Utrum aur
Deuicum pulchri contaruc aonis. Sed quid
dicitur aut dicorum Utrum aut ra quidqd
illua ornum mana ad decorem dilicitudd
ua tacdabit aut uero diraanc aut lugutaru
aut pulchra aorum murmorum cruraut ra colorum
iiii De lugutarum
Lugutaru una quidam mtrum ad aga
tacornua. quibus alicunuru dicuntur quod lu
quor quordum quid ruaprut rocaudor ligno
uel gipro uel colorib hubtua. picaur cum q
nirl nasimicunab principuliaorum lugr
dicitur aut uel lucrur. Porulaunadtr lucrq
cul diminuao lucunur fucia. uaorua aur.
Nequunt cum turnid tq In domo lucunur
Ind tr fraulu diminuao lucunuru. tacpunar
aa con lugutaru fucia. iiii De ruraur
Cruraut caubul ora una murmorur. und tamur
mora aqua und cruraua dicunur. quur
uum murmorur rcundum cruraur tr cogiau
ubra non conraua. fiunat nu urbnu tacpuo
rcrug In prrcrnu ilin tuppemnt aut urbnur
aqua aua q prorbcunt aut. rtd cuurrorum urbnu
plurrodta murmorur. numaat qu ur fubricur
tacpolinaur rudcomodu aubra
Lu De liaor aro aur
Liaor aru aur una lubor ua aur uiraapicaur
pur uolirenuraur. uc aorr tellur aanc aur In uu
rior colorur. Torrellum uum uaorr brur nmua
ldtraquud uaur lupellur p diminuao nam.
vii De plurar aur Plurac nbra pur bau
tr gi pro offrqirr rignu tacp tr prmbrt pinq q
colorib per rua. plurac nb dicau qidtr quod
lucan dtra. fin tr raorru utq i pro rimili audinur
fiunt dal In prrcru uc ellu formum aliquu
fuc rr plurar dra. Und tr ap rroap plurar
dicaur homo quia tr limo prmbra condiar
vii De picaur ur Picaur uum dra l mugo
lmuc o tr prmbrur rr pcrem rr qui cub qd
uirufubria ud rr orrua aon nbm ra dc ra
picaur uum dicau quur picaur ur. Era nu
lmuc o ficau non uborau aur. hinc tacfucau
Dtra quid u fic aa quod u colore In hau
mhu fidt tacu rr aau r hub tacr
Und tr ar u aquid u
picaur ur

quic corporu uria au air rcaudrc colorur
tr cadua. tacpidendum uq rrcrr u du
ud mnd ue u u proucua. Sicuaqu
cimbru. tr cipiaam pinqua ut rcidu
hominum ruru. cum ur u um cupiab
cincau dorru. Pincaur u um tr ipau tr
cogiau ubria. primu ubru hominur lintr
circum ducau. aaq mra aau ur cdu
singulur colorib pora au dubrur. rcq
pinlua amr tr ur. ipru dirqua ra dtn
ubria alum nbm uaqum brur diffrtaqu q
color. Und tr ban uncpicaur pr pur u bru
quur du tr alin tur fucaur tr mugi mr dtr
Dtlnd tr colorib conplta cen bna aro ordint
lnubnatur aur. iiiii De colorib
Colorru um dicaur quod cu lore lgmur
ubiro tr ficiunaru ut quod lmaaco
nbunaur. tarum mrubalicaua arq
rcaubna. Colorru um mnurcu aur. ua
fiuna. nurcunaur uarinopir rubricu
pumaonu. mtlnu. fraru. nurpig
mnau. cbm finguntur aur uaunat
uua pmixaont. Sinopir lnuau
primtlnponaotr alndnm uinopert
uccpia. Sperbtt aur. rubru. tacmu
rubur tr alnaorum modu. Rubricu
uocua quodria rubru tr u quinto
proximu tr plumur loc rr signaur
tr dobamu ponao. und tr apponaa dicir
Simcum rubric colorr pigmnau tr go
librum cupiaur rrbunaur lprudra ta
fnictu uppllua ula tacquod lnrirru
colliguur lnuaorib rubrmum r. ubi
tnictr lnubiaua. alud tr aum mra cu
lnudrirc u numrrc u lumudra qu
rrrrymiaua. Sirc cum u tropigmnau
quod rrirfnictr lnrubrmum r lnaorib
colliguna. Era um tr lnaorfucaaia
rum tr pria ua alnrinopidt. uua u dict
mixaur. Mincu primi rrrc lnrpri
o. rrolo lnubnirrbaru du aur. cul pigmta
rpupu c tr aorr rr rqionib plurubu du a
Und tr aru um nm pro pro o flumini tdia
lnudiraallua aoun q ra aalm lquidu
gigna. mmo um hoc quid u dicuna
tr rr u u burru. Cinnaburm. udru
con tr alum tr dra tr lum aor cogno
minau. Alun a nm d ru con tr rr
run quin m dum lnplicaot tu aor.

[illegible]

De lignorum generibus et operibus

[illegible]

Conponitur autem ex tribus regulis ita ut duae teneant
binum pedum. Tertia habeat pedes duos uncias
decem quas aequali crassitudine politas et
extremis cacuminibus [illegible] ita ut schema faciant com
fectum idem norma. Regula dicitur quod
recta sit quia [illegible] impedimentum non
habeat. Perpendiculum est quod recte pendit
dictum [illegible] ut perpendiculum est
certa in regulam fiunt. Nam et libella cum certa
mensura lineas directa [illegible] aliquid parietes
aliquae tabulae pronuntiant [illegible]
[illegible] contraria. Linea
[illegible] Trulla
nomen fecit quod [illegible] includat
[illegible]
Scala [illegible] vocatur
[illegible] scalarum dicuntur ut
[illegible] plures [illegible]
[illegible] significat

DE LIGNARIIS

Lignarius generaliter ligni opifex appellatur.
Carpentarius [illegible] Carpentarium autem
[illegible]
[illegible] Serrarius
dicitur quod [illegible] consecrata [illegible]
unum [illegible] corpus. Idem tamen lignarius
quia [illegible] lignis inducit. Lignum vocatum
[illegible] in fluminum
[illegible] unde et lignum dicitur quod
[illegible] Materia inde dicta quod [illegible]
quod ex ea aliquid efficiatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Trabes vocatae quod in transversum
[illegible]
aliud [illegible] Tigna
[illegible] Tignum
[illegible] Tholus proprie
[illegible] quod in medio [illegible]
[illegible] Capitulum vocatum quod
[illegible] Lucanar
quod [illegible]
[illegible] Asseres [illegible]
[illegible] Scindula
[illegible] Tigni
[illegible]
Clavus [illegible]
[illegible]

Tubuli [illegible]
[illegible]
Commissurae dicuntur tabularum coniunctio
[illegible]
[illegible] Serratum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Circinus dicitur quod
vertendo efficiat circulum huius modi duplex
[illegible]
[illegible] Punctum [illegible] in medio
circini [illegible]
[illegible] Securis vocata
[illegible] succidendum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Bipennis dicitur quod [illegible]
habeat [illegible]
[illegible]
[illegible]
quod [illegible]
[illegible]
dolabrum quod habet ad dolabrum [illegible]
simplex est. Dolabra dicta [illegible]
Ascia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Scalprum dicitur quod scalpat [illegible]
[illegible] scalprum diminutivum
scalpellum. Terebrum vocatum [illegible]
[illegible] terebrum [illegible]
[illegible] hunc dicunt terebrum quod [illegible]
[illegible]
[illegible] Scopinum
dicitur quod [illegible]
Runcina. Cuneus. [illegible]

DE LANIFICIIS

I De inuentione lanificii. II De ueste sacerdotali
III De nominibus uestium ceterarum. IIII De uestibus quarun
dam gentium. V De palliis uirorum. VI De palliis
feminarum. VII De stratu et reliquis quae in usu
habentur. VIII De lanis. VIIII De coloribus uestium.
X De instrumentis uestium. XI De ornamentis.
XII De anulis. XIII De cingulis. XIIII De calci
amentis.

I De inuentione lanificii

Mineruam quondam gentilitas multarum ingeni
orum praedicant. hanc enim primum lani
ficii usum monstrasse. hanc etiam telam ordisse
et colores lanis repperisse. Oliuam quoque
hanc dicunt inuenisse et fabricam et multarum artium
repertricem. Ideo et illi uulgo opifices
supplicant. sed hoc poetae fingunt. nam nomen
Mineruae quasi munus artium princeps esse. sed quia
ingenium in capite esse dicitur hominis
ex eius nomine de capite Iouis natam fingunt
hoc est in eo. Ideo quia sensus sapientiae qui in
uenit omnia in capite est. Ideo et dea uocatur
Minerua dicitur quia nihil excellentius ingenio
In quo reguntur uniuersa.

II De ueste sacerdotali

Octo autem in lege genera uestium sacerdotalium
mentorum. Poderis est sacerdotalis linea
corpori adstricta et usque ad pedes
descendens unde et nuncupata quam uulgo
camisiam uocant. Abanet cingulum sacer
dotale rotundum ex polymita arte ex cocco
purpura hyacintho contextum ita ut flores
uarietate gemmarum intexti uideantur.
Pilleum erat ex bysso rotundum quasi sphaera
media caput tegens sacerdotale et
occipitio uitta constringitur. hoc graeci
tiaram alii galerum uocant. Mitra
quod est tunica talaris hyacinthina
habens ad pedes septuaginta duo tin
tinnabula et totidem mala punica. Ephod quod
interpretatur superindumentum
erat autem pallium superhumerale ex quattuor
coloribus et auro contextum habens in umero
duos lapides duodecim ... nomina patriarcharum
conclusos in quibus sculpta erant nomina
patriarcharum. Logium quod latine
dicitur rationale pannus duplex auro
et quattuor coloribus contextus habens
magnitudinem palmi per quadrum. cui
intexti erant duodecim pretiosissimi
lapides. hic pannus superumerali conser
ebatur.

... pontifici ut ... Petalum lamina aurea
in fronte pontificis quae nomen dei tetragrammaton
hebraicis litteris habebat scriptum. Bracae
siue feminalia id est bracae lineae usque ad genua
pertingentes quibus uerecunda sacerdotis uelabantur.

III De diuersis nominibus uestium ceterarum

Diuersis autem uestimentorum generibus. uestis. uestimentum.
Indumentum. uestimentum ... quam ...
Tegmen dicitur eo quod ... membra ... tegat
et ... quod tegit nostra corpora.
Uestimentum uestis ea quod uestigia
... ... quasi uestigii uestimentum uestra
tunica ... sed hoc ... ad ... monstrat
... confundit. Indumentum quod intus
ad corpus induitur. quasi intimentum. Amictus.
Dicitur ... ... in ... ...
... Cubiclaris ...
... ...
hominibus ... ...
quo maxime ... appellant
... ... prius confectae ... maxime
... ... colores ...
... Uestis unaquaque prima hominis
fuit perizomatum. id est succinctorium quo tantum
genitalia contegebantur. hoc primus primi
mortales ex foliis arborum sibi fecerunt quando opera
praeuaricationis erubescere coeperunt pudenda uelare.
Colobium quondam barbarum ... ...
... quod ... Hac tunica sine manicis
... quod ... ...
in ... ... Tunica uero
... ... quae in modo incedentis
sonum faciat. Tonus enim sonus est. primum ...
... ... quibus ... ...
... ... induebantur. Talaris
tunica dicta eo quod usque ad talos descendat
et ad pedes defluat. Sicut apud ... quae ...
... ...
... nunc ... ... Manicleata tunica
id est manicata eo quod habeat manicas quam
... uocant. Dalmatica uestis
primum in Dalmatia prouincia Graeciae texta est
tunica sacerdotalis candida cum clauis ex purpura.
Russata quam graeci phoeniceum uocant nos coc
cinum. reperta a Lacedaemoniis ad celandum
colore sanguinem quotiens quis
in acie uulneraretur. ne contemplatio eius aduer
sariis animum augeret. hanc sub consulibus
Romani habuerunt milites. unde etiam russati
uocabantur. Solebant autem pridie quam dimi
candum esset.

una ex principiis propinquitatis admonita nota
In indicium fuisse reperiunt. Luculata uestis quae lucer(?)
quadris atque quordam campis picturis habeat intexta
uitta distincta. Iacinthina uestis est uario
colore resplendens. Molocinia quae malua tincta(?)
tramine conficitur quam multi molocinum multi
maluellam uocant. Bombicina ab bombice
uermiculo qui longissima ex se fila generat
quorum textura bombicinum dicitur; conficitur que
in insula Coo. Serica uestis dicitur ut quod
Seres eam primi miserint. Oloserica tota
serica. Olosericum totum. Tramoserica tramam
lineam habent et serico. Olophora tota ex
purpura. Oloserica tota. Byssina candida confecta
ex quodam genere lini grossioris. Sunt qui(?)
genus quoddam lini byssinum esse affirmant(?).
Fibrina trama quae de fibri lana habent.
Murracina amena(?). Linea quam ex solo
lino fit. Linostema uestis est ex lino lanaque
contexta. Et dicta linostema quia in tra-
mine linum in tramam lanam habet.
Rasca dicitur uestis quae uariis uerum(?)
sanctior quae contexta. Sementata uestis zonis quibus-
dam et quasi praecinctu media contexta(?) [illegible]
et purpureis clauis et cui quasi tabule(?)
praetextae inuicem uocantur. Laudentis quod tuero(?)
filo et alta uarietate texuntur(?). Purpurea ex uero(?)
paruulo dentis dicta quod grumata(?) pectora
ex quasi uariia. Ciclatoria quia coeptum(?)
undique ambitu tincta sunt. Haec quidem
dicta pulchritudo, ex uigore(?) est ornamenti decora.
Uestes uariae(?) quae unius generis sunt(?) sed
Ex texturis et peregrinis de formis non
ualerent(?) uenire(?). Polimita multo
colore polimitarum tractatur multorum colorum(?)
Acupicta uestis quae cum textilis(?) accus(?)
tenditur(?) et frigia ... huiusmodi peregrinae frigiis
dicuntur. Tunica quae in frigio(?) ... uaria
unde et auro(?) ... frigiones
dicuntur. Virgilius: Frigiumque clamidem.
Trilicis uestis licium quae est tripliciter.
Reticula quae uulgo dicitur. Inas(?)
polimitae est uestis uocata quod filia(?) iacob(?)
... Tunica
... quod ... obitum(?)
Colobium dicitur quia longum est et sine manicis.
... hoc uocabulo(?) ... Lacerna(?)
... colobium lintearium(?) ...
... Laubarnum(?)
quod lumbi ... ut quod ...

hoc in ea parte ... fuerint
... Unde ... Irenimur(?)
... sub ...
... reperiuntur ... subscordia(?)
... hoc ...
... quia ...
Limus ... quia umbilico usque
pedes producitur. hoc ... subuca
linea ... purpuram ... in
fluxu ... obliquum(?) ...
obliquum dicimus. Licinum(?) ... quod
... quae ... quae ridicula(?)
ligneum. c. proq. ... communicatur(?)
Amictus ... quod ...
... quod ... impone ... muro(?)
... quiritum in ... clauorum(?)
... Cumisa(?) ... uocant
quod in his dormimus ... iacemus
... Femoralia appellata
eo quod femora tegunt. Aprica(?) bracae
quod sint breues. ... corporis
... Tubrucos uocatos quod
tibias bracasque tegant. Tibracis(?) quod
ab bracis ad tibias ... tegunt.
Velamentum(?) ... quibus ... utuntur
Quibus ... cum ... proprie
uestes(?) ... subtulare(?)
... hispani ...
... Sarabara ... fluxa
... de quibus legitur
Induti ... tiarisque
... Capitulum(?) ...
... purpura ... pedora(?)
Apud quosdam ... quodam
... nunc ...
... in capite ...
Limus ... ita ... tam molliuscula
uestibus pluribus. Limus quo ... tyrannus(?)
... Renones ... humeros
et pectus tegunt ... uillis
... quorumque
... et quod longitudine uillorum
... De quibus Salustius(?)
Germani intecti renonibus corpus tegunt.
... Germaniae
flumina ubi ... uocatur
Mastruca uestis Germanica ...
... de qua Cicero pro Scauro
quem purpura regalis non commouit ... tu
... mastruca mutauit.
Mastrucam ... quasi monstruosam(?)

to quod quia induuntur quasi in purpuribus
crustis munantur. Vnde et aurifabri la-
bia aurifica alingua dicunt. Perte
brucia tacrura linum non arcu pudaunu
arcuna. Omnia autem pictis figuras quasi.
Alumi. corona camulari circulus aureus
lunguir. Ecoa. ruqua aruna. Alumum
lina aruar. Indiga mmua. Perte rancua.
Sterpe rarua. urmenir. Non nulle tamen gen-
nos olim in uestibus aliquo corporis uti q u
sibi pre cepit quasi in regni iudicium
uandari currere et munos. Cum nos ba. ci
nibur. goa. Sagmua ubia aonu.
Circu cidua lidi. Prepuan pauidu ar
urubi. Aurifluuia cupia ab in arcar
gen arr. Diacena album ulbi nab emmi.
Muuor hubia. Aruno x corpor. Cullor
Cundi ducuar. Sinetaur in arrar quia
ulum. n ecubia agipicaor. nmnu corpore
quod minuar opi fqu curpucar ra appreir
nuanugrum in irrucur. In ludia. ua hur
u drui rpe rin circuar ce rpe rua pica ar
urrub nuculorum nobilicaur. hubia arger
in raa aumrpe rin ubiaur ual in uiru
aon ricupilli in mubi arb. redu duauerrmu
quod mux imburgim ab in rigan bra guru
bra ornuaur in pre propriet ricbra. uacocu
mulu aur in u bra acom in pru cupiaarru
uraam ubian erinu conaequa

Pnu Vepullorum uorum

Pullu tra quomin rarua aurcupl te co
aequnaur ua dum in rarua. qpdian
5 dircurruna. Plunaur. Siquid fuc arrer
ud pondel numer rrpullu. tapquaquat
uula aaor pdu pnciaur. Dicaauum
pullu upellib. quu prurrupl in dum au
pdiriu. u bocrer ua bunar quu rpullu
pdirunaonem. Clumirera. quicunu
purat in duar. nec conruar red fibulu
in fenuaur hinc bacret nmnu cepra.
Toqu dicau quod ut lumoraarru corp
aequaua qopnua. Crauum pullu rpe
formu roaundu arpuroe taquu rin nudu
rinu. tarub dqaeruomenr. rupruumora
rinixaruponiaur cul remi iaudinom
in opomaarrimulucrox ut picaurru
urpicam. tarqrauaaur. aequaauruocum
Toqu uum romum in pucuarbuaur
Bellum aompore. pulaidumaar mar
aoct. Vaurerqulnur hubera.

Toqu pulmuau dicebuar quumorebuaur
hiquurrpornubuna dcoraab pulmur.
Ipruuccibuaur ea aequpicau toquoduc
aorurcum pulmir in arcaurhuborer.
Toqu cundidu tudora cruau. In qu cudi
dua. ldra mucqrarua upcarnaar u bibu
uddiauerrau quocundior in regnior rpora
Cicor in oruaonte quu habuiaconaru
companaor rin aequ cundidu ter rpria
Cincaurqu bin raeum laulnponiar aequna
aoqe ducin tuqporarbeur rqciaaurudarul
udpcaurlaula qua rualuaor dcumar
picaur pondbuna uaru cordoaor gnallu
fucibuna uacin qtbunaur pcaor.
Trubu bruaaoqipecor. qpurpuruba
Coccoquumoparromlunorum regorlnaro
procadbuna. hunc prim romulur qdn
uonirrpor baar uddirer laqonte regubiar
Trubuum dicaau quod in mulor qtu homint
arur bur qq. hoc raular ua bal in poraarum
emplromdrqmaua aonorrbruau fucbra
Puludum naubrual in rqn pullu in pruaor
Coccopurpirrqbaauu dirarau. dequo
rulluraur. Tocu in quapuludum eao
muaubia. Oruauum pullu bellicu dicat.
uqubudaur quod solnduaur pulu fucbre
in pruaor bellum tuaur. Circumdecau
quod qrbecur dicaur. dequou regilur
Cacirrcu aqcaqicrocoonqhumenucuaa.
Circu aqcauum dicau quu bra roaud
pullu. Diplaar. qrrcu nmnubo quodra
duplqumcaur Oruaur conarqu in
duplicipunno pu aarnaaubua.
Crauum u bcarrmiaaur. cul hurur qdlu
prmu qpdiaaonb cepra. qpredicoraln.
Dequu bra uor lla rbrua aaoqir dporiaar
quraarrudrqu fubrua Sugu um qullcu
nmnera. Dicau um rucu quadru boquodupdo
prmumquadruaaur ut quadruplq bra
Penulu tra pullu cu fi bu er longir. Lucrum
pullu fimbruau quod oliro hmiaar uabu
und ta lndiraana aau cu arrrurbunua
aurbu. hora aequaor llhorlu cbruaaoruocubu
lnd tu um lucrum qurium pu auaarcupiaur
fimbruru. nq laulu xiruarua pnulurum
Unaum rpunnocua. quod mur qequ
auaam. tra ribu rbou mcau. Pnrqau
pua nb tra pullu quour qudrd tumno
pua rnobilr. rubarcplnd nlaaucabur
Und tcaprraqauaa pua mupp ellu arrua

lbr xx1

Dicta autem praetexta quia praetexta ebuatur.
sive tutor pupilli. Cuculla autem cucullata
dicta per diminutionem a cucurbita quod ad caput hominis
aptetur quasi cucurbita minor. Inde et cucullus
quasi minor cella, recta Graeci. Planeta dicitur
quia nos errantes ... unde et stellae
planetae, id est vagae, eo quod vago errore
motuque discurrunt. Birrus a Graeco vocabulo
trahitur; illi enim birrum bibrum dicunt. Melotes
quae etiam pera vocatur, pellis est caprina a
collo pendens praecincta usque ad lumbos. Est autem
habitus proprie necessarius ad operis exercitium.
Fuit autem prius, ut quidam aestimant,
de pellibus melonum, unde et melota nuncupata
est. Fimbriae vocatae ab ora vestimentorum,
hoc est a fine; ex graeco vocabulo tractum, a fine
enim ... ora uocant.

XXV. De palliis mulierum

Recinium est pallium virginale, amiculum, unde et appellatum. Replum
est ... pallium et purpureo regnantium cum
fimbriis ... Palla est quadrum pallium muliebre
deductum usque ad pedes, quod ... in
ordine gemmarum. Et palla dicta ἀπὸ τοῦ πάλλειν,
id est a mobilitate quae est circa finem huiusmodi
indumenti; sive quod ... rugis ...
corporis. Stola ... operimentum
quod ... capite ...
... Sabanum ...
vocatur quod ... vocatur. Ricinium ...
... appellatur eo quod ...
... vocatur ...
vocatum ... quae ...
... dignitatem ... praetextum
Cyclas ... mulieris ... dicta ...
mulierum vestis. Amiculum est meretricum pallium
lineum. Hunc ... muliebrem ...
... induebatur ...
... pudicitia
... Theristrum
... Tristrum
pallio ... quod ... ambropeum
... mulieres ... quibus ...
... umbraculo. De quo ... Sidonius
... Anabolodium amictorium
lineum feminarum quo humeri operiuntur, quod
Graeci et Latini sindonem vocant.

XXVI. De stratu et reliquis vestibus quae in usu habentur

Sagum ... color quod ... mutatur

... inter ... quod ...
Dicimus ... in ... Gausape
... De quo ... Sagum ...
... Ludices ... ludi ... in
vocitata ... Culcitra ...
... ludis ... vestibulo ...
... cum ... ubi ...
... purpura ...
... Sagum pulvillum. Fulcra ornamenta
lectorum dicta quod ... fulcimur, id est sustinemur, ...
nomen ... quod ... fulcitur ...
... appellatur ...
... quod ponuntur ...
Pulvillus dicitur a pulvino, quae ...
... Culcita vocata quod calcetur
... pulmentum ...
mollior ... Tapetia
dicta quod pedibus ... sternantur ...
... Simplicia ... purpurea
villosa quasi simplex. Amphitapa ...
purpura villosa ...
... villosa ... Mantelia
nunc pro operiendis mensis sunt, quae, ut nomen ipsud
indicat, olim tergendis manibus praebebantur.
Mappae convivii ... apponuntur ...
quasi ... mappae ... cum ...
... Toralia ...
... Sabanum
Graecum est. Facitergium ...
... vocatum.
Tela dicta quod ... in
... Aulaea ...
... dicta ... quod primum in
aula ... sunt ...
... Cortina ...
... pellibus ...
... quod ...
Dicta autem ... quod ...
... pellibus ... unde ...
... tentorium ...
... pellibus ...
Cilicium ... nuncupatum ... vestimentum
... quibus ...
... fuerunt. XXVII. De lanis

Lana a laniando dicta est, id est vellendo;
hinc et vellera dicta, quod prius lanae vellerentur,
non tonderentur. Linum ex
terra oritur ... fluxu ...
Nam Graeci ... dicunt ... quod ...
molle et lene. Stuppa ...

tra ut lin hæredum nare cū ovvo gra mū i
Sauppu dicau quod ḡ ta rm ḡnum ūrappā
und ōra rappu ovvedicū aur qui nullī bēū
conponuna. Tum ḡnaūu ppōlluaū quod
uia in filo uia in arlu aumēua nōcrubau
au ōm hubtua. Cunnubum uri mi lia audint
cunnēuocuaum riu tuā ḡrēu ādhimo loqu
Nunlli cum mubū cunnubinuocuna.
Burrum ḡtēra quod dum lum nimū cūdidi
dam olurrim quod ḡrēcipupu ōm uocū a
Fibrinum lunu tra unimuliū quor fibror
Fuocuna. Ipro rārcura ōrtar ḡ ira muna
quor aumu cnu ōovvrrēcunaur ipri ribi
bēra cu lor udimuna. Arunt uocu aur
to quod ūcrir lnfurionē lnfrō dibnuarud.
Gōncūdicau quiul drēvēr primimrārū a
ūcrmiculā mlbinurcip ārbēraur. uqib
hēcirrcumurborēr filu ducuna. rugmō
rum pre grēt bombicēr mnuna. Plucū
tra raupp u baqur, currēdo rirrcitabra
grēcūmm. Tum Dē colombu ūraū
Tum oaurruocuau quinaū ḡ iarta ln
tulirfucuaur rp ārbēnnaōrrgruau
colorūaur Coccum ḡrēc. norrubūrtum
miculum dicinū. ēra nimu ḡ miculurḡēr d
ūtrāarb ḡrondib Concilū dicau to gōd ḡ
concilbrmurmrcolor ēt collig aur ld ē
ēa oraruuocuaur. Oraruquod pro colorē
purpurē ōm pēruaur plurimrquōd lo ēr
ūu ōrrr. rēdobamu lnlerulu. cl pru
ḡgmaur rut lnhirquor pro pri or ol r
curur lnlumnu Concilū rinamum
quōcirrum cirup ōrolucrimur purpurēr co
conrlnmaauna hircollōcaur color pru
rēvrāōm pēruaur. ēa oraruū lnd tuppōlluat
drcuā quod ḡ ācrat umorēlliciaur.
Purpurum purpurū luanor upurrauadēr
ēcēcau. apud ḡrēcarum purpurum
dicaaur quūpurrcagont. apud nor pru
rēbrpurruaont. Ferrugo color ēra pōrē
rsbonc ḡrēqu ḡ ra lnrpunu. ua ferrugint
clurur. ēbru. Dicau um ferrugo quod omnī
purpurum ḡgmu aanscaurustū modi color r
ḡ ēraua. Glauc ur color ēra ferrugint. rub
negōr. Ebridū. ubellbo color ēr ocuaū. Ebūra
ēnimmēlburcolor. lnaēmḡrūāarlbū. ub
ūlleo dirruaū Luatur color rubreū dīquod
quod ōra ctocetur. Nūtacrocūlua ūr color ēra
potaū lnquid. Ua crocotomuau uua ūt lēnilāo
bri qōd ra color ēnegrt ḡrēcūm ēlūonegrt ḡ ica.

Mura acinū quod color ēnuraacirhubau.
Buaaū Mōrancū Blubū. Oranciū quinū ḡ
ura ōra ḡ ia ānī ḡ dēpōnd ōna ḡ fulgint ārāāor
ḡ ōra aurridur lgnib unāt ōra color ēt dōn
aancaurt flumēurēra
Xylōlnraārum ōāruraau
Tilu prolongraaudint ra ūmūdicau
culurdirrum aauū ōrlumu Inrubū qu
lnfruārupruruna utquu lnrubū lunāōr.
Fudridicaquuru dōndo ḡ ūa. Pāānt.
quod plēcu plu rēdduā ālnprēmuna.
Colū quod ria lnlongraaudint ra ōraudrau
quuricolūna. Furum quod ḡ ūfundu ār
quod nōāū ra. Alubrū quod lnālubrū ārḡ ilu
ldra rolūūaur. Culuaum lbu ḡ ra ūmōn
ḡ lnouteunnu unalunc ōfucaum lngū
ut lpēnru ponunaurut lēqunar florēr culu
ānigrēt lignū ra u quod ēr uu aū ra culuaū.
Numluant quurillū dicaur. Cicro lnfilippic.
Quau ōrolnaārquurillupōndu ār uurum.
Pēnrūmulrūmupōndōdicaū undpēru
ālnpēnru. Noaū Filudicau utquu ēcpi
unimulūrunautqīulunēficū filraāmur
conraua. Inmodūpilozldra quurrpilozi
Nuaauxu. quurmāauxu uerrcuaurcalcār
pilozi. nūmāau cirrcuaurat quod grūrpēvūr
Tubellū corrupat ūglobodicaū pdimnuaont
quurrglobellicū. Tumulū. quod ēxtirpūmēgūr
lprēmundircurrua pāclū Sauméndicaūgiu
rrēcaūraua. Trum quod uu rrēau drumaauū
pāclū ra ānī filur lnaru rau mōncurrēr.
Lucuruna. quibū aumēnullīgūār quurlugu.
Ordirtra Tertie

De coronamento capitulum xi.

Ogrādū ra ū. dēhmendcāūrūculaū uōnbri
Omum mōnaūdicau to quod ōrcūlaūrōru
ūlhaurq dēcorēnaur. Primu ornum mōra
Coronu. Inrignbū caūr ēnubrēq ūonorrrīgn
Qūldēcupiaārēq ūponuaūru drīgnpicūdū
ercumpūrorlnorbēpptorquibūccīaūrquuri
cupuarum coronuaur hēc ūlucillocorōllu
ubombrōrāāfunt dicau ōra. Nūlpnīcipū
ulebrōquod ūgnīaālbrēq ūra muna quod hir
lnpōaundomoāāū uno cupiāāūnc ūrēfurcīol
lnraāāabruna. Idcircoū untrūclunt ḡ ūrtur
coronurfurrtrīcua bruaīnrucērdōāālpāālū
Nū coront ḡ hūccuurunocuau. ēōquodlnrāāo
circūūrurcurrēbārūāāq lmugīntēr ūrēār
ut combāāformuau tammūau coronum.
Inpēruāārōromuni. tarēc ḡ ūrūdū ḡ ūau
uurtur coronuruaunaur. Pēnt. aurugārīo
Sādrēgārēcaur.

quarum perfectio erat. Regnum autem
urbium ... regnum quod
... in natura ...
... includitur
... tiara ...
nonnulli in fronte ...
... Generaliter ...
Infulae ...
Infula est fasciola sacerdotalis capitis
alba in modum diadematis a qua vit-
tae ab utraque parte dependent quibus in-
fula vincitur unde et vitta dicitur quod
vinciunt. Infula autem plerumque lata erat
plerumque tortilis de albo et cocco. Apex
est pilleum sutile quod sacerdotes gentiles
utebantur appellatum ab apiendo id est
alligando ... in pilleo virga con-
nectabatur filo quod ...
Galerum pilleum ex pelle caesae hostiae ...
pilleum ... dicitur ...
Cidarim ... quod ...
mitram ... vocatur. Ornamenta capitis
feminarum diadema nimbum capitulum et
mitra. Diadema est ornamentum capitis
matronarum ex auro et gemmis contextum
quod in se circumactum retro ligatur
... et inde dicitur ... quod
... Nimbus est fasciola transversa
ex auro adsuta in linteo quod est in fronte femi-
narum. Plautus ...
... Nimbus ...
quod circa angelorum capita pingitur nim-
bus vocatur licet et nimbus sit densitas nubis.
Capitulum est quod vulgo capitulare dicitur
et idem et cappa ... quod duo capita ...
... capitis ...
Mitra est pilleum frigium caput protegens quale
est ornamentum capitis devotarum sed pilleum
virorum est mitrae feminarum.
Redimiculum est quod subcinctorium vel ...
pilleum ... appellant ...
... capitis ...
... Vittae sunt quae crinibus in-
nectuntur ...
... Taenia ...
...
... Infula ... corona

vinciatur. Taenia vero extremitas vittarum
... quae dependent ... Redimiculum est
quod colligat comam dicitur ab eo quod in eo
crines retinentur. Discriminalia ...
...
... discernit ...
dividit ... dicitur. Antiae sunt cincinni
dependentes propter aures ...
... Acus sunt quibus
in feminis ornandorum crinium compago
retinetur ne laxius fluant et sparsi
dissipentur capilli. Inaures ab aurium
foramine nuncupatae quibus pretiosorum
lapidum dependunt ...
...
... Torques sunt circuli
aurei a collo ad pectus usque pendentes.
Torques autem et bullae a viris geruntur a
feminis vero monilia et catellae. Torques dicti
quod sint torti bullae quod sint rotundae ut
bullae quae in aqua vento inflantur.
Monile est ornamentum ex gemmis
quod solet ex feminarum pendere collo
dictum monile a munere ...
dicitur ...
... quibusdam ...
... Nonnulli hoc et segmentum vo-
cant ...
...
...
... quid ...
... Murenula vocatur quod
...
...
...
...
...
...
...
Catella ...
...
...
...
... Armillae proprie
virorum sunt ...
...
...

diversorum colorum. Infula ...
quae corona vinciatur. Taenia ...
...

ubi in axilla locatum circulum circuitus armillam non dicit, respicientes quasi prius quod hoc ubi premitur ambiendo constringat. Armillae autem circuitus dicuntur circa. Fibulae sunt quibus pectus feminarum ornatur, vel pallium continetur viris in umeris, seu cingulum in lumbis. Lunulae sunt ornamenta mulierum in similitudinem lunae bullulae aureae dependentes. Specula sunt in quibus feminae vultus suos intuentur. Dictum autem speculum quod ibi splendore reddatur imago, vel quod ibi feminae intentae considerent speciem sui vultus, et quidquid decoris deesse viderint adiciant. Periscelides ornamenta sunt in qua feminarum crura ornantur, quibus gressus earum ornantur. Olfactoriola vasa muliebria quibus odorum unguenta portantur.

XII De anulis

Primus Prometheus fertur circulum ferreum inclusum lapidi digito circumdedisse. Quo exemplo coeperunt homines uti anulis ob gemmarum pretiositatem. Anulus autem per diminutionem dictus a circulis et anis, quia circum brachia circumdantur et crura. Unde et signum per diminutionem sigillum. Nam signum maior est, sigillum quasi minor signum. Anulos homines primum quarto proximo pollici digito gestabant, quod in eo vena quaedam usque ad cor pertingat, quam notandam et decorandam aliquo insigni veteres putaverunt. Apud Romanos anulus de publico dabatur, et signatorum honorem discernebat; nam dignitatis causa equestri ordini cum gemma dabatur. Collatio solidi. Anulum nisi ingenuis non licebat; libertini quoque cum publico anulo ferreo utebantur. Libertinis vero licebat anulo ferreo uti. Apud antiquos nemo nisi unum anulum habebat. Gracchi in tumulis considerantur qui anulos non habebant. Ceteri quippe multi unum tantum anulum habebant. Feminae nullum anulum habebant nisi quem virgini sponsus miserat, neque amplius quam binos anulos aureos in digitis habere solebant. Nullum feminae ornamentum in membris, in digitis anulos, sed tunicas castas et curas etiam.

Ungulus anulus est qui gemmam uncis continet, ungulis vocatus, quod ungulae similis sit. Samothracius quidem aureus est, sed capitulo ferreo, a loco vocatus. Thynius purpureus est, primum in Bithynia fabricatus, qui molitur et excubitus. Fluxus anulus ... ornamenti ... crebro decidit; cunctis ... negotiis ... anulum ... pollicem ....

XIII De cingulis

Cinctus est lata zona, et minus lata semicinctium, et minima cingulum. Nam cinctus per diminutionem cingillum et cingulum nuncupatur. Cinctus autem Gabinus est, cum ita imponitur toga ut secunda eius lacinia a tergo revocata hominem cingat. Balteum cingulum militare est, dictum pro eo quod ex eo signa dependent ad ostensionem militaris gloriae. Est et quod in militiae ordine, ut ... dicitur; non ... quod cinctum ... quod ... dependent.

Zona Graecum est, quam illi zonam, nos cingulum nuncupamus. Semicinctium cingulum minus cum quo ... Zonae cinctus ... capitulum ... inguina. Limus cinctus quo publici servi ... utebantur; ... dicitur limus, quia ... purpuram ... limus. Cufia ... dicitur. Fibula graeca ..., quam illi fibulam dicunt, quod ligat. Subfibulum sub ligatum. Redimiculum est quod succinctorium sive bracile nuncupamus, quod descendens per cervicem et a lateribus colli divisum utrumque femorum ambit, ut hinc inde subcingat. Contra ... per ... medium ... corporis ... constringatur. Hunc ... bracile ... dicunt, quo ... vestis ... cingulum. Subcinctorium ... quod ... subtus cingit ... inde subcingat. Fascia ... pectus ... cingulo angustatur ... dicta fascia, quod in modum fasciculi corpus alligat. Hinc et fasciolae quibus ... colligantur. ... dicitur quod ... ligantur.

Limbus est quem nos ornatum dicimus fasci
ola est quae tibia ex [illegible] extremitatem vestium
ex filis una ex auro contexta [illegible]
antiquitus [illegible] purpurae ut est ad monimentum
clamidem. De quo Virgilius dicit: Sidoniam
picto clamidem circumdata limbo.

XIIII. De calciamentis

Sutor est nuncupatus quod in se plura [illegible]
corio suat, id est acu [illegible] quibus
sarcit. Calceus [illegible] non est collo pellis
est [illegible] aliquo veluti ligno sunt quo correpti
calciamenta non paria sunt, quia [illegible] dextro
pedi dicuntur. Fit enim dextrum et sinistrum et
[illegible]. Hinc et calciamenta dicta quod
in calo id est ligno fiunt, ut quod calcentur.
Crepidae genus est calciamenti singulari et
[illegible] singulari forma [illegible] quibus
pedes [illegible] stringuntur. Crepidarum
dicuntur quod quasi sonorem in gradu [illegible]
crepitum in ambulando. Calciamenta [illegible]
[illegible] formatur. Puniciorum (?)
[illegible] quia [illegible]
[illegible] horroris [illegible]
[illegible] in [illegible]
formam [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] fuerunt. Ocreae ab [illegible]
[illegible] dictae, quod crura tegant.
Coturni sunt quibus calciabantur tragici,
qui in scena [illegible] dicturi erant, [illegible]
[illegible]
calciamentum in modum crepidarum quod
[illegible] calciamenta [illegible]
convenientia pedi. Baxeae calciamentum comi
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] supposita [illegible]
[illegible] lignum
[illegible]. Tubrucae [illegible] qui
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quod
[illegible] Obstrigilli
[illegible] consuta sunt [illegible]
[illegible] corrigiis [illegible]
[illegible] Soccus [illegible]
[illegible] inter [illegible]
[illegible] Mulli
similes sunt coturnis solo altiore, superiore
[illegible]
[illegible] Dicti a [illegible]
[illegible] Solea
quibus [illegible] plantae [illegible]
[illegible]
[illegible] Socci [illegible]
[illegible]

[illegible] plura [illegible] Lingulae
[illegible] ut quasi [illegible]
[illegible] Commerci [illegible]
[illegible] Calones
quia [illegible] quod [illegible]
[illegible] Ficones
[illegible] calciamenta
Baxeae calciamenta mulierum sunt.
Corrigiae [illegible]
quia [illegible] Incipit liber XX.

I De mensis et escis. II De potu. III De vasis
escariis. IIII De vasis potoriis. V De
vasis vinariis et aquariis. VI De vasis
oleariis. VII De vasis quoquinariis et pis
toriis. VIII De vasis repositoriis. VIIII
De vasis luminariorum. X De lectis et sellis.
XI De vehiculis. XII De aliis quae in usu
habentur. XIII De instrumentis rusticis.
XIIII De instrumentis hortorum. XV De instrumentis
equorum.

I De mensis et escis.

Primus Daedalus mensam et sellam fecit.
Quoquinae [illegible] Apicius quidam
primus conposuit, qui in eo studio luxuriae
[illegible] Cenam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Tortus dicitur [illegible]
[illegible]
Satiatura (?) [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] Adcubitum (?) [illegible]
[illegible]
Convivium apud Graecos [illegible]
ΑΠΟΤΟΣΠΟΣ [illegible] apud nos autem convivium
[illegible] ut [illegible]
[illegible] Iam in convivium [illegible]
[illegible] Nam [illegible]
[illegible] convivii [illegible]. Convivii
triplex est modus: discumbendi, edendi,
bibendi. Discumbendi [illegible]
[illegible] edendi [illegible] bibendi [illegible]
[illegible]
[illegible]
Cibus dicitur quod [illegible]
quia [illegible] Esca dicitur proprie [illegible]
[illegible] unde [illegible]
[illegible] dicitur. Alimonia dicitur eo quod
[illegible] corpus alitur [illegible]
[illegible] Sed [illegible]
[illegible]
alimentum. Alimonia dicta quod alimur. Alimonium
[illegible] Adsumptio (?) [illegible]
[illegible]
[illegible] Opsonium
[illegible]

[ali]menti modum. Nam quomodo opitulatur quod
Animum mensa, quia incommodius fiat [illegible]
Adipulat(?) ubi opulentia ... dicitur. Adipulatum
nimis simpliciter indumentum ... dividitur
panem ... unum, et in duos ... [illegible]
... condiuntur ... quiuntur.
Dupertum(?) ... una ... [illegible]
Delicatum nuncupatur quod ... [illegible]
nis ... apparatu. Pulmentum vocatum
a pulte ... pultarius ... quidquid
admixtione ... pulmentum proprie dicitur
Sagina ... vocatur ... differunt
... sit uno cibo modici potu(?) ...
quod ... Sumen ... mentum
... quod ... luminet ... adipem
... comportatum. Copulum(?) alimodo ... vocatur
... quasi ... pulte ... crudi ...
... corpore ... in dietatione(?) ... efficiatur
in modum ... ... sed
... quando ... sufficit. Iunctum(?) ... primi-
tius quod ... unde ... nuncupatur.
Nigidius(?) ... pollutum. Prandium ... edendi
propter ... prandium vocabant.
Omnium ... convivium ... unde
et illud ... quo ... prandium ... comedatur.
Merenda ... quidam ...
... qui ... proximo ... unde ... vocatur ...
... sedet. Antecenia(?) ... quo
romanum ... vocabantur.
Sic ... In ...
nominatur. Quod ... Cena
vocatur a communione vescentium.
Κοινὸν quippe Graeci commune dicunt. unde et
communicantes, quod communiter ad altare
panem et vinum accipiunt. Apud veteres enim
... in propatulo ... communiter
epulabantur ... luxuria ...
... quando dicebantur. ... prandium
Panis dicitur quod cum omni cibo apponatur,
vel quod ... ponantur ...
... dicitur. Cibarius est quo ...
... ... Azymon ...
... sine fermento ... Azymi
... Siligineus ...
... Rubidus ... recoctus ...
... Subcinericius ...
... Clibanicius ...
coctus.

Spongia(?) panis ... quod ... mollis ...
similis ... modicum ...
... plus ... panis
... Placenta
quae ... dicitur
... quodlibet ... Dulcia
... operis ... mellita
... Crustula superficies panis
... dicitur ...
Frumentum a fervore nuncupatum quod prius
... non poterat continere(?) ... coctum
... Furfures ...
dicitur ... pungunt. Amulum
... pollentia ...
... unde ... appellatum ...
Simila ... Sumen dicitur ...
...
Crudum quod ... cocta ...
Coctum quod ...
... comedatur ...
Assum quod ...
... quod in aqua ... Elixum
... dicitur ... Lixa ...
... soluta ... libidinis ...
... lixae dicuntur. ... dicitur
...
... pulpa(?) ...
Rancidum ... quod ...
... officiat. Succidia ...
... succidendo dicitur ...
in domum ...
domorum ... Taxea lardum est
Gallice dictum ...
... ... Axungia
... dictum ...
... quod plus pingue ... hoc
... Offa ...
... offellas ...
... quodquid(?) ...
quoque. Nunc offellas ...
...
... Frustum ... quod ...
... frumentum ...
Pulpa dicitur quod ... pulset(?) ...
... unde et pulmentum ...
pulmentum dicitur. Lucanica
quod ... Fartum
... quod ...
... hoc ...
... commixtione. Minutal ...
quod ...
conficit.

Afratum quod latine spumeum uocatur ut pro
omni graece spuma dicitur. Mu[illegible]arium in
mortario ex pipere fiunt. inde et nomen acc[epit]
[illegible] com pipere [illegible] dicunt quod [illegible] prim[um]
[illegible] fuit [illegible]. Ex quo nunc [illegible] qui
pipere [illegible] in [illegible] uocu
bulum datum. Galla [illegible] uel [illegible]
[illegible] graeci [illegible] dicunt. S[illegible]
[illegible] dicitur graeco uocabulo appellatur
quidquid [illegible] in [illegible]
[illegible] dicuntur. I[illegible] quo [illegible]
[illegible] quia [illegible]
hunc graeci [illegible] uocant. [illegible] uocatum
quod [illegible] quare [illegible]
omnia [illegible] ducitur. [illegible]
Colostrum lac nouum quod statim [illegible] genitura.
Lucanica [illegible] procudere.
[illegible] lac [illegible] lucubro[illegible]
[illegible] quod [illegible] quod [illegible]
[illegible] sanguinem.
[illegible] quae [illegible] coagulum
[illegible]
[illegible] graece [illegible] quod [illegible]
[illegible] nomen [illegible]
[illegible] dicitur. [illegible] mellis [illegible]
[illegible]. In [illegible] in [illegible]
Unde [illegible] dicitur [illegible]
domum [illegible] quod [illegible]
[illegible]
in [illegible] Omnibus [illegible]
dulce. S[illegible]
[illegible]
F[illegible] quia [illegible]
[illegible] graece [illegible]
[illegible] quid [illegible]
[illegible] corpore [illegible] puta[illegible]
[illegible] in libris quorum [illegible] aut [illegible]
In quo [illegible]
[illegible] corpore [illegible]
[illegible]
[illegible] frigida [illegible]
in [illegible]
[illegible] frigore [illegible] calidore ciborum [illegible]
ut [illegible]

III. DE POTU

Potio [illegible] dicitur [illegible] nuncu[pata]
illi enim potos dicunt. Aqua generaliter [illegible]
[illegible] quod [illegible] aequalis [illegible]
[illegible] aequora [illegible] dicimus [illegible]
[illegible]
[illegible] de fluminibus [illegible] aqua [illegible]
[illegible]

Uinum inde dictum quod eius potu uenae rursus
sanguine cito repleantur. hunc alii quod
nectar(?) ... uitalicum appellant.
Uetustissimum autem uinum uocabant
quod potatum ... uetus ... lora
... hoc uinum ... uocant ...
Unde et ... uinum ... quem ...
... constringit ... tenebria.
Adulterinum ...
...
... Inde et ...
quod ...
...
Merum dicimus quotiens purum significamus.
nam merum dicimus quidquid purum atque
sincerum est. sicut aquam meram nullo
mixtam. hinc et merenda ... quod tantum aqua ...
...
...
...
...
quod ...
quod purum ... Murratum ...
...
...
unde ...
...
... Rosatum ...
... Amineum ...
...
Sucinacium ...
fuluo coloris. Limpidum ...
... limpidum ...
... turbidum ...
commixtum quod ... Fulanum(?) ...
...
... Coloratum ...
... Eugenium ...
Cuppa ... Inferium
...
offertur. Spumeum quod ...
... purum ... hoc ...
... Honorarium ...
...
...
...
...
Futurum ... quod ...

Acetum ... quia ... aqua ...
... mixtum ...
unde ... acidum ... Conditum
uocatum quod ... commixtione
... Lora ...
... Mulsum ...
... mel ...
In mellicratum ... mixtum ...
... commixtum ...
... Sucinum ...
...
Lumum(?) ...
...
... Rodomellum
dicitur quod ...
Melicratum ... Medus ...
...
... Faecula ...
...
... Passum ... quod ... passum
...
...
... Defrutum dicatur
quod defrutum ...
Carenum quod ...
...
... Sapa ...
...
Sicera omnis potio quae ...
...
...
...
...
... Cerea ...
...
modo confectum. Caelia ...
...
...
...
...
...
...
...
non ... Faex dicta ...
Curumeth(?) ...
... Lac ...
...
... Lac ...
...
...
...
...
...
...

IIII De uasis escariis

Uas dicitur a uescendo quod in eo esca ad
ponatur. cuius diminutiuum uasculum. uasculum quasi
uascellum. Fictilia dicta quod fiant ex terra fingendo
ex terra. Fingere enim est facere formare et plas
mare. unde et figuli dicuntur. [illegible]
[illegible] quod [illegible] sed quod formam
[illegible]
[illegible]
[illegible] Fictilia uasa [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sed fictilium [illegible]
Sicut [illegible] dolia et coqui [illegible]
[illegible] hominum [illegible]
[illegible] A[illegible]
[illegible] uocabulum [illegible]
[illegible]
[illegible]
Arretina uasa ex Arretio municipio Italiae dicta
ubi fiunt; sunt enim rubra. De quibus Sedulius:
Rubra quod adponi testa ministra solet.
Samia uasa quidem fictilia [illegible] oppidorum [illegible]
[illegible] Alia dicuntur [illegible] non
longe a Roma [illegible] appellantur
Calices [illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] C[illegible]
[illegible] Anaglypha quod [illegible]
graece [illegible] sculptura dicunt
[illegible] sculpta. Diatreta [illegible]
[illegible] uocatur
quod [illegible] id est [illegible]
dicta sunt ΑΝΟΤΟΙΑΙC id est quod [illegible]
Mensorium uocatum [illegible]
[illegible] Parapsis quadrangulum
[illegible]
Patina quod [illegible]
Gabata [illegible]
[illegible]
[illegible] Scutella [illegible]
[illegible] Apophoretum
[illegible]
[illegible] Salinum [illegible]
[illegible] Acetabulum [illegible] quod [illegible]
[illegible] Coclearia [illegible] dicta sunt
hinc [illegible] sunt coclearia [illegible]
[illegible]
[illegible] A[illegible]
[illegible] Lances [illegible]

[illegible]
pondus [illegible] splendor in metallis

V De uasis potatoriis

Poculum uniuersum poculi nomen est omne
uas in quo bibendi est consuetudo.
Fiala dicta quod ex uitro fiant; uitrum enim
graece fialin dicitur. Patera [illegible]
dicta [illegible] quod [illegible]
[illegible] Cratera
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicitur. Unde et [illegible]
Sic ubi [illegible] Uirgilius
Crateras magnos [illegible]
[illegible]
unde [illegible] id est [illegible]
[illegible] Cimbia quoque [illegible] cimbia
[illegible] poculi [illegible] genere [illegible] quibus cimbia pocula
dicta sunt [illegible]
[illegible] poculi [illegible]
Bucca [illegible] primum [illegible] quod [illegible]
[illegible] Calices [illegible]
[illegible] poculi [illegible]
[illegible] C[illegible]
[illegible] Ampullae quasi [illegible] bullae
similiter [illegible] dicta [illegible] bullae [illegible]
[illegible]
[illegible]

VI De uasis uinariis et aquariis

[illegible]
Illud [illegible]
Flasce [illegible]
[illegible]
[illegible]
Laguena [illegible]
[illegible]
[illegible]
C[illegible]
[illegible] Idria [illegible]
[illegible] uocatur [illegible]
[illegible] Situla quod [illegible]
[illegible] ad bibendum quod [illegible]
Cucuma [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] Orca [illegible]
[illegible] uocabulo [illegible]
Seria [illegible] Dolia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Dolium
Cupa [illegible] accipiendo
[illegible]
Uter [illegible] Mulctrum [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible]

[illegible]

De uirtutibus

[illegible]

De uirtutibus quoquinamur

[illegible]

De uirtutibus reportamur

[illegible]

De uirtutibus luminamur

[illegible]

[illegible] lucerna in circulo in aur in
lumine quia ubique fluxerit diverso
porrigitur ad prehendendum lumen qualit
habitis circumferuntur. Lucubrum vocat
quod lucem alienum umbra: tractum modicum
lignum rotundum cum formam: Pirum tragō
in modum ut et eligunt cornua aurea aurdeum
Pirum enim lignum dicitur. Sed pirum alpru
congerit quum non dum arbor. Rogum et quum
undique capta. Buxum ambitum et quum vocat
Furcum vero tramitem quum crescunt duam
in communem et pariter huius furum appellu
runt. Quod fluminum in circulo longitude
aurum unum quinque: recurvum pro prudentia
quia solem lux aut lux mundum cōcurrit
occasum aut solem aut rudum aut urbem
nocturnum cum circulo gerendo
ad pronunciandum de porta ingrediendo
non et quia cōtebrium nunquam in cor
in eiusdem. Numulus alexandrinus fulgebat
in die ororum cerebrum habet hinc quia in parte
mucinum ad prelucendum minuit cum subrecuar
furor dicuntur. Numpor. lucerna. Oror. in modicum
unde et lucerna graeci porrigor appellantur.

X De lectis et aliis.

Lectus et lectus arbor vocat. Varia autem
non do dicuntur quia in hiis solum quia
ad dormiendum accubabant non dum in
rarum non arrepta. Quia quod in varia
rarum. Cum ita breviter sacrificia gra
tiam cum breve dicuntur. Cubilia cubandi
locus. Grabatum graecum. Bulum solium
lectum quia in mane bulo lucet. ubi solitudo
id est aut deporta unde. Pulvinus lectus aurea
in de et pulvillus. Spinga urna in qua
spinga et effigiem quorum ordinantur.
Pulvinum cum lectum aut similem pronunciat
aurigent vadum ea in eundem much. Lectus et
ruta plura. Lectus ad equorum ultimum. Pulvinus
dicuntur primo in quam a conatu cōtu
tandem impetrant. Spondum quia arbor
lectus plurium in arbor. Cum lectum pro
prium aut aliquam unam aut pulvinum
dicuntur in lectum. Cum vulturā
lectum in quibus in fundo conducuntur
Dicuntur quod pulvinum in lectum quia cum
vulnum cum circulo gerendo. Feretrum
dicuntur quod lectum aut quia cum
bulum cum circulo gerendo. Feretrum
dicuntur quod in eo mortuum feruntur
et tractum cum. cum feretrum dicuntur.

Attolle pedem id est aufer pedem
Numulum antiquum pulvinum dicuntur. quod
in pecunia hominum feruntur

Sicpulcra. Capulum vero pulcro
cum in circulo. Summum quia ad ar
ulum aliquid imponunt. Picatum umbra
dando. Id est aut cōdando: hinc tarcum illi
qui scarpum aut reliquum circum
ad ponunt. Sepulcrum cum subpāu
ntur dicuntur. Nam quod dicuntur ppo
dium dicuntur sepulcrum quia dicuntur
suppedaneum quod suppedibus.
Sepulcrum quia duratum ubi non aut
dicuntur. Sed dicuntur pauci
tomunor. non arua aut rude cubendi. Und
et conditi dicuntur pro tua aliquam
dicunt pluvium mundi cubare contra
mulier vero id est quia carpitur et alium
id est cubiant. Sed uti quum mori
pro mori egnita. quia graeci aeri dicuntur
hoc iuvant. Subtellum vero quo cathedrā
dicunt. Sedem aeri graeci dicuntur
solum in quo sedet id est pro aeri cor
rus redemptor dum solidum. Sed multor quia aere cōquirit
uti id est. Und et ellu quia sed dicuntur
et subtelligunt subtilia. Sellum
ita in quibus sedet aut id est lum vide
ita. Dicuntur cum cum pudicam
prominent. et consul et pro parlamentum legi quod
cum pro prudentibus. Sellum apor
aeri et ubi sunt. quibus sed in per dicet tu
rolebuna. Dicuntur cum vulter et illa vanum
Tripod id est cum et illa una hubari et pater
Sed et cum et hubru tripoda una quarum
lacerat pulvinar et pater. XI

De utensilibus.

Cum multum vocabulum dicuntur et
dicuntur quod vocantur et id apud.
Vasum dicuntur quod vna id unum vocant
Reliqui utriculi quia aut vagum. hinc
vocantur dicebat pro parte quod hubrina vocantur
Cum pecunia pecunia dicuntur utriculi qui
pecunia. Plurium utriculum dicuntur
quia in ea aliquid aut et dicuntur plurium quum
nolunt quia dicuntur plurium. Cum ca
uiculum multum minutum vocantur quum
cum Cum pecunia unde et in aere cum
cum. Pilum aut pecunia et non aqua
aut vocantur utriculum quibus in aere et oliu
bunaut vocantur. pilum aut aere molibus
Onus aut plurium et onus cum cubulis pure et
deducendum pecunia et urna et urna et
pilum aut id est et non non nunquam
urna aut quibus in cum aere et non
pecunia id est recundum aut Cum aere et
lam non quum in aere et mollibus aut
corporis aut et duo bumulus deportant.

R xii De reliquis que in usu habentur

Lucculus ubucco corax per terra tuiat
ferrum in ui tractat quo homines trahunt
tur in nouale ... tur. ri cuta a uim
ubucco. buccentur. ... bucculo. bucille
per diminutionem. Furcae quod prefixis in
... cena quorsum ... uocantur
quibus ... per crimina ... ferunt.
Uectis dicta quod manibus uectetur unde et uectiarius
qui eo utuntur. Forfex ... in medio ...
... dicuntur ... forfex ...
... per ... forpex ...
Sub ... ... quod ...
... ... Formulae ...
... Fer... Nouacula
... quod ... fuerit ... quod
... capillos ... corporis.
Culumnaria ... ...
... ... capillos unde ...
... ... Clauis
dicta quod claudat ... Catena
quod ... Uolsella quod ...
... collige ...
... ...
... XIII De instrumentis hortorum
Ligones dictae quod ... ...
... ... qua ...
... ...
... ...
... ...
Hirrica ... ...
quod ... Rastra
... ...
... ... quod ...
... ...
... ... Fulcra ...
... ... fulcri quod ...
... ... unde ...
illud ...
... ... Fulcra ...
... ...
... ...
... ...
... ... Serula ...
... ...
... ...
... ... Ligones quod ...
quia leuent. Sedile ... quod ...
... ...
... ...
... ... quod ...
... Sarculum ...
... ...
... ... unde ... dicta.

... ...
... in modum columnis ...
... ...
... quando ...
Tribulae ... unde ...
... ...
... ...
... Furcillae dicte quod ...
... ... unde ...
... dicitur ... ... hoc ...
... ...
Tere ... ...
... Tri ...
Prelum ... quo ...
... ...
... quo ...
... ...
... ...
Quolor ...
... ...
... ...

R xiiii De instrumentis ...
Rota dicta quod quasi ruat ...
... flumine aquam ...
in flumine ... ...
... ... dicitur
Girgillus quod in gyro uertatur ...
... ... mobilis ...
... ...
aquam ... Telonem ... uocant
lignum longum quo ... dicitur
... ... Telonem dicitur
... quod longum ... unde ...
... ... longum hoc ...
... ... quod ...
... ...
... ... Lupus quod ...
... ...
... ... unde ...
Arpax ... dicta quia ...
... ...

xvi De instrumentis equorum

Fulcra ... ...
... Frenum dicta quod ...
... quod ... frenum ...
... ... unde ...
... ... quod ...
frenum ... ... hinc ...
... frenum quod ... Lupatum ...
... ... lupi ...
... ... unde ...
... ... Camum ...
dictum quod ... hoc ...
unde ... ...
... ... Capistrum ...
... dictum ... ...
Anatus quod ...
... ...

Cingulũ hominum generis nuamera nũ
unimuluum generis omnimodi cimĩ hur
cingulur. Sucmu quod corrupor uulgo
rulmudicoor ubi ruuos rucorum
uccuaar: undo arcubulur rugmurr
mulur rugmuru. Cupulũ funiruũ
pendo quod indomiaulum domu cõpe
hendunaar. Culeum dicau quin
cutethomur. Aqua auildga in pdiroor
mouep [illegible] raumulum dorquorũ
uuapu [illegible] raumacum dadupar
pqu [illegible] lũ uuaarmorum nagi
m [illegible] cupualucarinalibidni
[illegible] gibernuncupuau. uadr
[illegible] quodorquubur.
[illegible] rumculonuallmaquonatt
[illegible] Curucarrum mqrcõt
[illegible] Quadrũdnai
[illegible] quodurua cõpe
[illegible] quodau nomu
dunmodo arculur. nauurmauu
frãcaur. quodinaarl ũ pnrcnomin
bardum procurundibaur gaur
morbũ mundo ericcaur.

CONTINUANDEMAG
CUHICPINICUIENIA

[illegible] pace. Ilerpona. Ossonuba
Egaurrau. conimbria. Bracã
Iuamco. Calallarrau. Salamãca.
Abelu. Ilbora. C u n r o.

[illegible]

Dueronomu. Ipuro. Gerida
Ilipurrar. Arom. urgello:
Ilerda. Dorrosa. Cerucaugrau:
Osca. pampilona. a. u. c u
Calahorra. Tirasona.

[illegible]

[illegible] Barcelona. Tarrasona.

[illegible] Barcinona. Argonica. Iria

[illegible] Bastis. Magulonu. [illegible]
[illegible] Carcassona. [illegible]

[illegible] Cordoba: Egabro: Gucia
[illegible] Malaca. Carthadonu. Ilipla
[illegible] Malaca. Carthadonu. Ilipla
[illegible] Ossonuba. Pacu. Salamãca.
[illegible] Acca. [illegible] Ar [illegible]
Scaubi. Placi. Equalanu.
Ucubu. Segobria. Segobria.
Acunu. Copluau. Bagoria
Oxumu. Pelaraau.

Vª Nº 3